

p. Miljenko Sušac SMM

Život sv. Ljudevita M. G. Montfortskoga

Marija, Mudrost, Križ, siromasi i misije.

drugo nadopunjeno izdanje

Sadržaj

Predgovor

PRVI DIO: PUT DO SVEĆENIŠTVA

1. Dom i domovina
2. Djetinjstvo sv. Ljudevita
3. U isusovačkom zavodu sv. Tome u Rensu
4. U Parizu, u sjeni sv. Sulpicija
5. U sv. Sulpiciju, zemlji svetaca

DRUGI DIO:

TRAŽENJE PUTA ZA OSTVARENJE VLASTITIH SVEĆENIČKIH IDEALA

1. Pastoralni izbori mladog svećenika Grigniona
2. Ljudevit Marija Grignion u zajednici sv. Klementa u Nantu
3. U Poitiersu, siromah među siromasima
4. Bratska ljubav i put u Pariz
5. Baština za siromahe
6. Zaručničko bdijenje i tamna noć duha sv. Ljudevita
7. Posljednja kapelanska služba u Ubožnici i mistično vjenčanje s Mudrošću i Križem po Mariji

TREĆI DIO:

MISIONARSKI APOSTOLAT SV. LJUDEVITA MONTFORTSKOGA

1. Konačno misionar
2. Hodočašće u Rim, susret s Papom i dobivanje titule apostolskog misionara
3. Svetačka tumačenja i rad u misionarskoj ekipi Leudugera
4. Boravak u samotištu sv. Lazara
5. Misionarsko djelovanje sv. Ljudevita u Nantu
6. Kalvarija u Pontchateau
7. Metoda održavanja misija sv. Ljudevita Montfortskoga
8. U biskupijama Lucon i La Rochelle
9. Zakopani Marijanski biser: Rasprava o pravoj pobožnosti prema Presvetoj Djevici Mariji
10. U traženjima suradnika i misionara za novu družbu
11. Novi misionarski naponi i zadnje veliko putovanje k Blainu u Rouen
12. Zadnje godine života: put prema slavi
13. Zadnje misije u Saint-Laurentu-sur-Sevru i smrt sv. Ljudevita

1. Kronologija života sv. Ljudevita Marije Grigniona Montfortskoga
2. Kronologija povijesti Družbe Marijinih misionara Montfortanaca
3. Poslanje, duhovnost i formacija misionara montfortanaca

Predgovor

Po prvi put na hrvatskom jeziku objavljujemo životopis sv. Ljudevita Marije Grigniona Montfortskoga (1673 – 1716). Diljem svijeta poznat je kao autor *Rasprave o pravoj pobožnosti prema presvetoj Djevici Mariji*, a danas i kao svetac na kome se nadahnuo sveti otac Ivan Pavao II i od kojega je preuzeo svoje papinsko geslo *Totus tuus* - Sav tvoj. To su prve riječi skraćenog oblika posvete na latinskom jeziku Isusu Kristu po Mariji koje nalazimo u Raspravi br. 233: *Tvoj sam sav i sve moje pripada tebi, moj ljubezni Isuse, po Mariji tvojoj presvetoj Majci*.

Sav Tvoj, to je sažetak života sv. Ljudevita. On je svetac potpunog predanja i žrtve iz ljubavi prema Isusu Kristu po Mariji. Sv. Ljudevit je bio veliki pokornik, mistik, evangelizator i prorok koji je izgarao od revnosti za obnovom Crkve i svijeta u Božjem Duhu. Još od djetinjstva osjećao je veliku sklonost prema molitvi i Božji poziv. Svoju humanističku i teološku formaciju prošao je u najboljim učilištima svoga doba. Iako je u duši osjećao veliku sklonost prema kontemplativnom životu u njemu je prevagnula želja za misionarenjem.

Sv. Ljudevit je živio u vrijeme Luja XIV. kralja sunca, kada je Francusko kraljevstvo bilo na vrhuncu moći ali, paradoksalno i s najvećim brojem bijednika i beskućnika u povijesti kraljevstva. Cijeli život Montfort je svojevoljno živio u potpunom siromaštvu dijeleći sudbinu zadnjih siromaha. Ostat će u povijesti zapisan kao jedan od najvećih pučkih misionara u Katoličkoj Crkvi koji je za vrijeme života propještao nevjerojatnih 25 000 km naviještajući Evanđelje. Osim spomenute Rasprave Montfort je autor i više drugih duhovnih djela koja su prevedena na gotovo sve svjetske jezike i uvijek iznova objavljivana.

Radili smo na životopisu ljubavljvu duhovnoga sina s osjećajem zahvalnosti Bogu za poziv, sv. Ljudevitu za tolika nadahnuća i darove koje *Družba Marijinih misionara montfortanaca* prima preko svoga utemeljitelja i svima onima koji su se duhovno obogatili čitajući Montfortova djela i nas poticali na pisanje.

Pišući Montfortov život nastojali smo iznijeti staro i novo, prikaz života sveca kako ga donose prvi životopisci i rezultate studija života i duhovnosti sv. Ljudevita sve do onih posljednjih. Obilno smo koristili svu literaturu s popisa tako da ovim činom iskazujemo dužnu zahvalnost svim autorima koje smo koristili. Djelo nema pretenziju strogo znanstvenoga rada, nego više divulgativnog tako da u tekstu nismo citirali preuzete teze. Između ostalog bilo bi neozbiljno pisati život sv. Ljudevita ne oslanjajući se na sva znanstvena istraživanja koja su rađena o njegovoj osobi, duhovnom putu i životnom ambijentu. Pa ipak, u životopisu se nalaze i rezultati naših dugogodišnjih istraživanja i teze koje se po prvi puta javljaju u montfortanskoj tradiciji.

U ovom drugom nadopunjenom izdanju života sv. Ljudevita iznad svega donosimo više tekstova iz Montfortovih Pjesmama koji nam koš više osvjetljavaju lik, duhovni put i apostolat sveca. Na kraju donosimo i kronologiju života sveca kako bi se imao lakši i pregledniji uvid u tijek i najvažnije događaje njegova života.

Posvećujemo ovo djelo svima onima koji su čitajući Montfortova djela na hrvatskom bili potaknuti na veću ljubav prema Isusu, Mariji i Crkvi. Dao Bog i Majka Božja da životopis sv. Ljudevita svima onima koji ga budu čitali donese obilje duhovnih plodova.

Svetkovina sv. Ljudevita Montfortskoga 28.04. 2016
P. Miljenko Sušac, s.m.m – misionar montfortanac

PRVI DIO: PUT DO SVEĆENIŠTVA

1. Dom i domovina

Rođenje u Montfortu i obitelj svetog Ljudevita

U malom mjestu francuskog kraljevstva, Montfortu u pokrajini Bretanji 31. siječnja 1673. u obitelji Grignon rodio se sv. Ljudevit. Sutradan u župnoj crkvi sv. Ivana u prisutnosti članova obitelji i kuma liječnika Huberta župnik Hindre je krstio dijete. Bretanja je poluotok koji se uvlači u ocean i prkosi sili mora. U unutrašnjosti se sastoji od pitomih predjela, brežuljaka, ravnica, šuma i očarava svojim pejzažima. To je zemlja živih boja i prekrasnih zalazaka sunca koje su utapa u ocean i budi nostalgiju za Bogom i njegovom ljepotom.

Rođenjem sv. Ljudevita Bretanja je dobila jednoga od najvećih svojih sinova čiji će cijeli život biti prožet traženjem Boga i upućivanjem drugih na te otajstvene putove. Roditelji su mladi bračni par, odvjetnik Ivan Baptista Grignon i supruga Ivana Robert. Vjenčali su se 10. veljače 1671. u crkvi Svih Svetih u Rensu glavnom središtu Bretanje. Otac Ivan, iz ugledne mjesne obitelji Grignon, bijaše odvjetnik. Diplomirao je pravo u Isusovačkom kolegiju u Rensu, a 1659. pribavlja sebi mali i neznatni posjed u blizini rodnog mjesta, više da bi pravno postao sitni plemić s titulom tog posjeda, nego li zbog ekonomske koristi koju će imati od njega. Tako Ivan Baptista Grignon postade vlastelin od Bachelleraie.

Za vrijeme studija je upoznao buduću suprugu Ivanu Robert des Chesnaise, kćer predsjednika suda, djevojku iz jedne od najboljih obitelji Rensa. Odmah nakon vjenčanja mladenci su se preselili u Montfort u ulicu de la Saulnerie. Kuća sitnog plemića bijaše dostojno uređena s lijepim vrtom s kojega se širio horizont iznad ravničarske rječice Meu. Obitelj Grignon je bila poznata i priznata u Montfortu. Ivanov otac je bio predsjednik gradske općine i po toj službi poslanik u Vijeću Bretanje. Kao i svi sitni buržuiji tog vremena smatrali su se plemićima, ako ne po pravnoj osnovi onda zbog časti i ugleda. Grignonovi su se iznad svega dičili vlastitim poštenjem, moralnošću i vjerom.

Prije rođenja Ljudevita obitelj je već imala svoje teške kušnje. Naime, samo nakon četiri mjeseca života umrije njihovo prvo dijete. Roditelji su zbog toga bili zabrinuti i za Ljudevita, jer smrtnost djece u to vrijeme bijaše velika. Kao i svaki mladi bračni par, s puno ljubavi i nade iščekivahu novorođenče. Možemo samo zamisliti radost i snove oca Ivana, te ljubav i nježnost majke Ivane kada po prvi puta zagrljše Ljudevita. Iz njihovoga braka će se roditi osamnaestero djece od koji njih osmero neće dočekati zrelu dob. Obiteljska atmosfera Grignonovih bit će tako trajno označena radošću, iščekivanjem, nadom, patnjom, smrću i žalošću, a sve u dubokom predanju i vjeri u Boga.

Otac sv. Ljudevita, Ivan Baptista, bijaše savjestan, praktičan, marljiv i štedljiv, pobožan do te mjere da se upisao u bijelu Marijinu Bratovštinu. Teško će živjeti od svojega odvjetničkog rada, koji će sve vrijeme biti jedni izvor prihoda brojne obitelji Grignon. Obitelj, koja kao i cijeli srednji sloj francuskog društva toga doba postepeno ali nezaustavno osiromašuje, tako da će i Grignonovi doći na sam rub egzistencije.

Kada umre otac Ivan, tri mjeseca prije svoga svetoga sina Ljudevita, iza sebe će ostaviti tri sina svećenika, dvije kćeri časne sestre, od kojih jedna na glasu svetosti, jednog oženjenog sina i tri kćeri od kojih će se dvije udati. I svi su bili u stanju dostojno živjeti, uključujući Ljudevita koji je mogao postati svećenik i živjeti stil svećeničkog služenja kojeg je sam izabrao, samo zato što mu je otac Ivan ustupio vlastitu titulu vlastelina od Bachelleraie. U protivnom, zbog pravnih crkveno – civilnih propisa onoga vremena Ljudevitu bi bio zapriječen put prema onom stilu svećeništava i misionarenja u potpunom siromaštvu koje će ga tako neodoljivo privlačiti.

Otac obitelji Grignon će doživjeti i smrt svoje desetero djece. Uza sve to, primio je u kuću i vjerojatno usvojio jedno ostavljeno dijete. Bio je, kao i većina bretonaca, čovjek kojega život nije štedio, jake volje, osornog, tvrdog i trpkog karaktera koji lako ne popušta osjećajima. Majka sv. Ljudevita Ivana bijaše profinjena, duboko pobožna, nježna, jaka i predana. Imala je tri brata svećenika. U obitelji je širila toplinu, vjeru, vedrinu, pouzdanje i mir.

Francuska na prijelazu iz XVII. u XVIII. stoljeću: životni ambijent sv. Ljudevita

Slijedit ćemo životni put jednog velikana duha, sveca. Puno toga iz njegova života ne bi nam bilo jasno i ne bismo dobro shvatili kada ne bismo poznavali društvene i crkvene prilike doba u kojem je živio. Radi se o jednom prijelaznom povijesnom periodu gdje jedna civilizacija gasne, a rađa se druga. U istom stoljeću u kome je živio naš svetac francuska revolucija i prosvjetiteljstvo će jedanput zauvijek dokinuti ustaljeni stoljetni društveni poredak triju staleža i kraljevsku vladavinu. Montfort će živjeti u vremenu duhovnih gibanja u kojima se već naslućuje kraj jednog sustava života i vrednovanja, i to baš kad je francusko kraljevstvo izgledalo na vrhuncu moći.

U socijalno političkom smislu nalazimo se u vrijeme apsolutizma, *Grand siècle*, francuski veliki vijek. Sva vlast je u rukama *kralja sunca* Luja XIV (1643 – 1715) i njegova dvora. On je još kao dijete od pet godina, 1643. godine, postao kralj. Ne radi se samo o vladavini, nego o stilu življenja koji sve prožima. Kraljevanje i dinastija su se čak i teološki nastojali opravdavati nasljednim pravom koje bi od Boga dolazilo. Kralj sunca stoluje u Versaju, centru moći i vlastitog uzvisivanja. Dvorac s velikim troškovima održavanja, koji kao očaravajući “zatvor”, sprječava kralju stvarno poznavanje životnih prilika vlastitog naroda.

Luj XIV svojevoljno, često nerazumno i pogrešno donosi odluke presudne za život svih u Francuskoj. Ostati će u povijesti zapamćen po izreci; *posije mene potop*, kralj raskoši, gizdavosti, ratova, poznatih javnih ljubavnica i bijede puka. Ulazi u sukob s papama zbog imenovanja biskupa, skoro neprestano vodi iscrpljujuće ratove, napada Holandiju, Srazburg, Pijemont, ulazi u rat vezan uz španjolsko prestolonasljeđe, a često sklapa kompromisna primirja. Teritorij Francuskog kraljevstva koje uz Španjolsko, Englesko, Savojsko, Austrijsko i Njemačko carstvo, dominira Evropom sedamnaestoga stoljeća protezao se otprilike na teritoriju današnje Francuske.

Istovremeno duboka preobrazba filozofije, kulture i znanosti otvara put iluminističkom duhu koji neće poštediti, nego će naprotiv podvrći kritici sve vrijednosti, tradicije i principe dotadašnjeg življenja. Otkrićem i osvajanjem Amerike novi izvori bogatstva, blaga i dragocjenih metala dolaze u Evropu. Razvojem društva, znanosti i zanatskih radionica javlja se novi, često vrlo bogati sloj društva, buržoazija. Na taj način se počinje narušavati stoljetna srednjovjekovna tradicionalna podjela društva na tri staleža, plemstvo niže i više sa svim privilegijama koje su se nasljeđivale po rođenju, svećeništvo te svi ostali i puk kao zadnji obespravljeni stalež.

U vremenu u kojem je živio sv. Ljudevit malo pomalo počinje gasnuti ova civilizacija. Otvara se put klasnom društvu koje se ne temelji više, na krvnoj i nasljednoj vezi plemića koja je bila pravno ozakonjena i kao takva izvor bogatstva i privilegija, nego na znanju, novcu, sposobnosti. U tim prelaznim godinama mnoge plemićke obitelji će osiromašiti, a mnoge iz trećeg staleže će se uzdići. Ipak, njihova težnja bijaše postati plemićima, po kupnji posjeda ili obavljanjem javnih službi. Tako u okviru svojih mogućnosti učini i otac sv. Ljudevita.

Kler, drugi stalež u kraljevstvu, često bijaše privilegirani i bogatiji društveni sloj. On se dijelio u dvije kategorije: redovnike i svjetovne svećenike. Među svjetovnim klerom razlike bijahu osobito vidljive. Po ugovoru od 1516. sam kralj je imenovao nadbiskupe, biskupe i opate velikih samostana. Za te službe kralj je redovito birao svećenike plemićkog porijekla. Župnici i niži kler, koji je izravno radio u pastoralu, bili su drugačije vrednovani i često puta zanemarivani u teološkoj formaciji i raspodjeli dobara koja je crkva dobivala od velikih posjeda i porezne desetine.

U vjerskom životu ova epoha je obilježena jednim dubljim buđenjem svijesti u Katoličkoj Crkvi koje se očituje u obnovi pobožnosti i vjere u narodu nakon urgentnih poticaja Tridentskog koncila. U cijeloj Katoličkoj Crkvi se osjećala obnova koja je imala za cilj prikladno odgovoriti na sve izazove koji su se javili s protestantskim pokretom. Nakon određene srednjovjekovne krize pape u Rimu ponovno stvaraju vedro ozračje i ostavljaju dojam stvarnog duhovnog središta u Crkvi. Cijela Katolička Crkva se brine o obnovi pastoralne prakse naglašavajući važnost vjerskog odgoja, milostinje i misionarskog djelovanje bilo u samoj Evropi, po pučkim misijama, bilo u obnovljenom misionarskom poletu naviještanja evanđelja u novo otkrivenim zemljama.

Na kraju 17-og stoljeća u Francuskoj je bilo nezamislivo živjeti bez religije i vjere. Nije bilo nekrštenih, a zanemariv broj osoba se deklarirao ateistima. Više puta će sam sv. Ljudevit govoriti o slobodnjacima. Radilo se o osobama koje su zanemarivale određene crkvene i pobožne prakse živeći djelomično suprotno onome što je Crkva naučavala, ali uz to oni nisu negirali postojanje Boga niti dogme Katoličke Crkve.

Francuski puk u tom 17-om stoljeću gotovo u potpunosti pripada Katoličkoj Crkvi i prakticira vjeru. Uskrsna ispovijed i pričest je opća praksa vjernika gotovo bez izuzetka. U Crkvi je naglašena aktivnost pobožnih udruga i bratovština. Naglašava se potreba života u milosti i molitva za pokojne. Na posebno živ način vjernici su osjećali hodočašća, blagdanske proslave i pučke misije tijekom kojih se gotovo redovito prekidala sva druga aktivnost. Moralni život puka bijaše na zavidnom nivou. Obiteljske vrijednosti su bile naglašene. Po statističkim podacima u tom vremenu samo jedan posto brakova nije uspijevaio očuvati obiteljski suživot, a još manje je bilo izvanbračnih rođenja.

Crkva je naglašavala važnost javnog morala te oštro kritizirala sve prigode za grijeh i javne poroke. Zahvaljujući već spomenutim aktivnostima, poznavanje vjere, praksa i svijest vjernika se podiže na viši nivo. Uz tradicionalne redove nastajale su i nove redovničke udruge i družbe. Bilo je dovoljno redovničkih i svećeničkih zvanja te su se pastoralno mogle zadovoljiti sve potrebe. Obraćanja, o kojima će se govoriti u ovom kontekstu, značila su radikalnije osobno opredjeljenje za Isusa Krista i potpuno prihvatanje crkvene prakse, nauka i morala.

Pa ipak, Katoličku Crkvu toga doba na poseban način muče određeni problemi. U cijeloj Evropi, pa i u Francuskoj, širi se *jansenizam*, teološki i duhovni pokret koji je naglašavao moralni rigorizam i pesimističko viđenje života. Pokret je dobio ime po Korneliju Jansenu (+ 1638) koji bijaše biskup Yipersa u Belgiji. Od samog početka svojega poslanja on je htio potaći autentičnu obnovu katoličkog nauka i morala te je zbog toga studirao svetog Augustina, ali na žalost na neprikladan način. U spisima koji su objavljeni nakon njegove smrti bilo je krivovjernog nauka.

Papa Inocent X je 1653. godine osudio je pet jansenističkih teza. Bit tog krivovjernog nauka se može sažeti ovako: Božja milost djeluje u čovjeku tako da predodređuje slobodne odluke i čovjek to ne može izmijeniti, a bez posebne milosti je nemoguće opsluživati Božje zapovijedi. U tom slučaju osoba svojom slobodom i činima ne bi mogla doprinijeti za svoje spasenje, jer je ono stvar same Božje milosti koju Bog daruje kome hoće. Na taj način cijela pastoralna praksa Crkve i pobožne vježbe vjernika se dovode u pitanje. Ove krivovjerne ideje će se otvoreno ili prikriveno širiti Evropom kroz slijedeća stoljeća, te će mnogi svećenici, pa i biskupi bili pod njihovim utjecajem. Pape su u više navrata, pa i u periodu u kojem djeluje Montfort osudili to krivovjerje. U takvom ozračju sv. Ljudevit će biti jedan od najvećih zagovornika i predstavnika misionarskog poleta u Crkvi te će zbog toga puno pretrpjeti od pobornika jansenizma.

Galicanizam bijaše drugi veliki problem koji je potresao Francusku tog doba. Sama Katolička Crkva u Francuskoj i njen vrh zahtijevali su veliku neovisnost u odnosu na papu. Biskup Bossuet (+ 1704) sazeo je galikanske teze u 4 članka, a asembleja pariškoga klera ih 1682. je usvojila. Iako su članci opozvani od kralja, a 1693. i od samoga klera, utjecaj galikanizma će se dugi niz desetljeća osjećati u Francuskoj te širiti proturimske i protupapinske osjećaje.

Po njihovu nauku uz gotovo potpunu samostalnost nacionalnih crkva, opći crkveni sabori imali bi u Crkvi veći autoritet od pape, te bi sve važnije papinske odluke morale biti podvrgnute koncilu. Prvi Vatikanski koncil, upravo obrnuto, proglasio je dogmu papinskog primata i nepogrešivosti u stvarima vjere i morala. Sv. Ljudevit će biti veliki pobornik papinskog primata. Sam će hodočastiti u Rim da bi od pape dobio svjetlo i blagoslov u svom apostolatu, te će u Francuskoj djelovati kao apostolski misionar pa će i to biti jedan od razloga njegovih progona.

Crkvu je potresao i *kvijetizam*. Bijaše to još jedan krivovjerni duhovni pokret u Katoličkoj Crkvi koji je imao svoje korijene u nauku M. Molinosa. Radi se o odnosu između kontemplacije i meditacije te akcije. Molinos je naučavao potpuno predanje u Boga i jedno stanje mistične pasivnosti u kontemplaciji, a bitno umanjivao ljudsku odgovornost i vrijednost čina, djela i vježbi na putu duhovnog napretka u vjeri. Papa Inocent XI. 1687. osudio je taj nauk kao krivovjerman. Montfort u svojim djelima aludira na svoje suvremenike i njihove sljedbenike Madame Guyon (+ 1717) i biskupa F. Fénelona (+ 1715) koji

su bili osuđeni kao kvijetisti. Zbog problema s kvijetizmom u Francuskoj 17-og stoljeća se proširilo nepovjerenje prema mistici. Sv. Ljudevit će biti veliki i autentični mistik pa će ga, osobito u vrijeme formacije sumnjičiti i zbog općeg širenja tog antimističnog ozračja.

Na kraju, počevši od 1673. godine u marijanskoj pobožnosti se širio krivovjermi spis Adama Widenfeldta, kanonika iz Kelna, *Monita salutaria*, u kojem jansenistički nadahnuti kanonik stavlja u Marijina usta svoje propovijedi i prikazuje Majku Božju na jedan zastrašujući način kako tjera od sebe one koji joj se utječu. Widenfeldt pod utjecajem protestantizma dovodi u pitanje pobožnost prema Mariji. Malo nakon izdavanja knjiga je stavljena na indeks zabranjenih djela, ali utjecaj tih ideja će se dugo osjećati. Sam sv. Ljudevit u svojim djelima više puta aludira na tu polemiku, a on će biti najveći pobožnik, pobornik i promicatelj prave, nježne i sinovske pobožnosti prema Mariji.

Najveći društveni problem ovog perioda u Francuskoj je siromaštvo i bijeda velikog broja stanovnika. Životni uvjeti seljaka su se stalno pogoršavali. Osjećali su se prepušteni samovolji vlastodržaca i plemića. Porezi i nameti dovedoše mnoge u bijedu, tako da postadoše beskućnici i prosjaci bez stalnog mjesta boravka, a često su se organizirali i u bande. Tako na primjer, u vrijeme Luja XIV Pariz je imao 450 000 stanovnika od kojih 40 000 bijahu prosjaci bez doma i prihoda. U Ruenu bijaše čak 12 000 prosjaka na 26 000 stanovnika, a u samoj Francuskoj Kralja sunca, koji se ponosi Versajskim dvorcem, od 17 milijuna stanovnika 2 milijuna su bili beskućnici i prosjaci.

Život i preživljavanje cijele nacije zavisili su od žetve i uroda zemlje. Na primjer, u kriznim godinama lošeg uroda 1693 – 1694 od neishranjenosti umrije 2. 835 000 ljudi, a ako dodamo još i oštru zimu, samo u zimskom periodu 1709 – 1710 umrije 800 000 siromaha. Baš u to vrijeme sv. Ljudevit bijaše na vrhuncima svoga apostolata te opisa tu strašnu dramu u svojim pjesmama, a posebno je dojmpljiva *Krik siromaha*. Sv. Ljudevit će cijeli svoj život provesti kao zadnji siromah, budeći nadu u siromasima i brinući se za njihovo dostojanstvo.

Ovaj prikaz ambijenta u kojem je živio sv. Ljudevit može nam izgledati tuđ, stran i duboko nepravedan, kao što i jest, ali nemojmo zaboraviti da svako povijesno razdoblje ima svoje nastranosti i nepravde. Tako i u naše vrijeme papa Ivan Pavao II u buli najave velikoga jubileja 2000 godine *otajstvo Utjelovljenja* kaže: “Čovječanstvo se danas nalazi pred novim i suptilnijim oblicima ropstva od onih koji su bili u prošlosti” (br.12.). Da bismo u Duhu prepoznali svoje vrijeme i odgovorili na izazove trebamo živjeti s Bogom i ljubiti bližnjega. Od svetaca možemo, bolje nego od bilo koga drugoga, učiti mudrost života u vjeri koji postaje odgovor na goruće probleme vremena.

Slijedeći životni put sv. Ljudevita vidjet ćemo kako je on, vođen od Isusa i Marije mudrošću Duha Svetoga, proročki živio u svojem vremenu te svjedočio Božju ljubav ostajući do kraja vjieran Crkvi i navještanju Evanđelja siromasima. Uvijek iznova djelatna ljubav je u isto vrijeme poticaj i kritika svemu onome što se protivi Božjem nauku, autentičnom življenju evanđelja i dostojanstvu čovjeka, te poticaj na obnovu i pozitivna kritika Crkvi i društvu.

2. Djetinjstvo sv. Ljudevita

Djetinjstvo je važan period života svake osobe. Djetetu se otvaraju oči i svijet čini čudesnim. Ono postaje svjesnim svojeg bića u susretu s ljudima i stvarima koje ga okružuju, stječe prve dojmove i prva iskustva koja će ostaviti trag u cijelom njegovom životu. Malo nakon rođenja, roditelji Ljudevita dadoše na odgoj dojlji Adrijani, seoskoj kućanici njihovog posjeda Bachelleraie. Može nam izgledati čudnim i stranim da se dijete odvaja od obitelji, ali to bijaše običajna praksa plemićke kulture u to vrijeme. Svoje prve dvije i pol godine života Ljudevit će provesti u ovom seljačkom ambijentu, u direktnom dodiru sa zemljom i jednostavnim siromašnim životom onih koji je obrađuju. Skupa sa svom drugom djecom učiti će na selu prve riječi, molitve, ljubav prema životu i sitne radosti siromaha. Tko zna, možda baš ovdje Ljudevit zavolje siromaštvo i siromahe koji će toliko označiti cijeli njegov život.

S obitelji u Ifendiku

U međuvremenu otac Ivan nedaleko od Monforta kupuje Bois Marquer, kuću i posjed koji nekad bijaše plemićko boravište s portalom i nutarnjim dvorištem. U kolovozu 1675. obitelj Grignion se seli u novi dom smješten u prirodi, sa šumom koja ga okružuje, ravnicom i obrađenim poljima. Ljudevit će ovdje provesti najljepše trenutke života u miru i obiteljskoj atmosferi. Ritam života se sastojao od obaveza svakodnevnice i odgajanja djece. Otac Ivan se nadao da će ovdje pronaći mir i način da podigne društveni ugled i nivo života sebi i obitelji.

Nedjeljom su svi Grignionovi redovito bili na svetoj misi u župskoj crkvi Ifendika, gdje su kao vlastelini Bois Marquer imali svoju klupu s grbom obitelji. U odgoju djece vjera je imala središnju ulogu. Propovjedi i katekizam koje su djeca slušala u župi, u obitelji su bili produbljivani. Obitelj bijaše mjesto i ozračje življenja vjere koja se izražavala u zajedničkoj molitvi, ljubavi prema krunici i Gospi, Kristu patniku, anđelima... Sva Grignionova djeca su učila čitati i pisati, i bili su poticani na studij. Osim svećenika, učitelja i sam otac odvjetnik koji je posjedovao vlastitu biblioteku podizao je kulturni nivo svoje djece.

U takvom ozračju Ljudevit će duboko doživjeti ljubav prema samoći i sabranosti na koju ga je i samo okruženje poticalo. Naime, njihov dom bijaše izvan naselja, bez susjeda, uronjen u prirodu i zelenilo koje potiče maštu i poziva na kontemplaciju, mir i molitvu. Ljudevit bijaše dijete koje duboko i osjećajno doživljavalo život. Na poseban način je to mogla primijetiti njegova majka.

Stric Alan Robert, župnik u crkvi sv. Spasitelja u Rensa, jedan od trojice braće svećenika majke Ivane, koji je povremeno navraćao u obitelj donosi nam prva svjedočanstva o Ljudevitovu najranijem djetinjstvu: "On je od najmlađe dobi pokazivao što će biti jednoga dana. Još nije imao 4 ili 5 godina, a već je govorio o Bogu i prilazio je svojoj majci da je tješi i potiče na strpljivo trpljenje". U ovim recima možemo primijetiti obiteljsko ozračje gdje dijete uči, a zatim i samo govori o Bogu u trenucima boli i naporima života. Prve geste ovog djeteta, za koje znamo, su blizina i nježnost prema svojoj majci. Taj majčinski-sinovski odnos će Ljudevitu dati vedrinu i mir u djetinjstvu odveć izoliranom, bez velikih druženja izvan kruga obitelji.

Ljudevit kao prvorodenac autoritetom koji život ostavlja najstarijem od djece, komunicira s braćom i sestrama kako bolje zna i prati ih u odrastanju. Među brojnom braćom i sestrama, Ljudevit je na poseban način doživljavao prijateljstvo s Ivanom – Gyionne koja se rodila 1680, a u obitelji su je svi zvali imenom Luiza. Stric Alan zapisa:

"Od djetinjstva je imao posebno prijateljstvo sa sestrom koju su zvali Luiza, jer je uvidio da je spremnija od drugih slijediti ga u molitvi na koju ju je poticao... Na sve načine se trudio odvojiti je od uobičajne dječje zabave. Potiho i ljubazno ju je pozivao između djece i vodio na stranu da se moli." Govoraše sestro: "Bit ćeš najljepša, i svi će te voljeti, ako ti budeš ljubila Isusa". Bit će to jedno trajno prijateljstvo brata i sestre utemeljeno u Bogu koje će trajati cijeli život. Zahvaljujući Ljudevitu jednoga dana Luizi će biti omogućeno postati i redovnica, a vjerna svom zvanju umrijet će na glasu svetosti.

Stric svećenik odmah uoči i posebnu sklonost malog Ljudevita prema molitvi. Iako bijaše još dijete Ljudevit je molitvu doživljavao kao veliku privlačnost i potrebu bića koje se razvija i budi na život. "Udaljujući se od vršnjaka... da bi izbjegao njihovom zabavama, on se povlačio u koji kutak kuće da bi se molio, a molio je svoju kronicu pred malom Gospinom slikom".

Drugi puta vidimo dječaka Ljudevita koji na putu do osnovne škole u Montfortu ili Ifendiku traži samoću i skrovitost. Svaka osoba oblikuje svoju osobnost, a na poseban način to vrijedi za svece. Duh djeteta Ljudevita od trenutka njegovog buđenja na život bijaše zaokupljen Bogom. U životu sv. Ljudevita nema perioda u kojemu se on bio udaljio od Boga i Crkve, te nema niti posebnog trenutka u kojem bi se moglo reći da se obratio.

U Božjim putovima od djetinjstva Ljudevit bit će vrstan i poseban. Svi će njegovi odgojitelji to priznati. Jedan od križeva njegova života bit će uskladiti doživljaj tog otajstvenog Božjeg svijeta koji ga tako neodoljivo privlači s iskustvom svakodnevnice i s mukom da nađe sklad vlastitog karaktera u suživotu s ljudima, a na poseban način s vlastitim ocem, jer niti planovi niti karakteri oca i sina se neće

podudarati. Sv. Ljudevit će baš u obitelji učiti prve korake u ovladavanju sobom. Bit će to naporna borba i pobjeda jer će dječak brzo otkriti svu snagu vlastitog karaktera.

Na putu sazrijevanja jedne osobe patnja i trpljenje može postati zaprekom. Na vrata obitelji Grignon često je kucala patnja po smrti tolikog broja djece, po strahu od osiromašenja cijelog srednjeg sloja koji se nadvija nad Francuskom, po naporima i nerazumijevanjima u svakodnevnicima.... Ivana, duboko pobožna majka sv. Ljudevita pomogla mu je da u vjeri shvati kako je križ sastavni dio Božjeg izbora, da on prati životni put svake osobe te da u Kristu može postati izvor i snaga ljubavi.

Osnovna škola, koja je u to doba trajala pet godina, brzo prođe. Roditelji 1684. odlučše poslati Ljudevita u isusovački kolegij u Rensu u kojem je i sam njegov otac studirao. Majka se radovala jer će njen prvorodenac biti u gradu u kome se ona rodila i gdje živi njena obitelj, a otac zato što je mislio na budućnost i mogućnosti koje kolegij daje Ljudevitu. Njegov sin u Rensu moći će se družiti s djecom iz najboljih obitelji iz cijele Bretanje. Ali što će uistinu postati to dijete?

3. U isusovačkom zavodu sv. Tome u Rensu

Sa 12 godina Ljudevit uđe u isusovački kolegij sv. Tome Becketa u Rensu koji je u to vrijeme brojio preko 3000 učenika. Bijaše to jedan od najvažnijih isusovačkih kolegija u Francuskoj. Sam pokrajinski parlament je tražio od isusovaca otvaranje te škole. Uz manje političke i birokratske poteškoće kolegij se otvori 18. listopada 1607 godine. Od tada on ubrzo postade glavno središte izobrazbe i formacije na sjevero - istoku Francuske. Sve uglednije obitelji tog vremena nastojale su da njihova djeca kod isusovaca pohađaju školu.

Treba naglasiti da je školarina bila besplatna, tako da su mnogi sinovi siromašnih obitelji trećeg staleža mogli pohađati klasične studije. U 17. stoljeću u Francuskoj se duboko osjećala važnost studija, a na taj način se bitno podizala kultura cijeloga naroda. Vrhunac toga duhovnog gibanja pod kraj tog istog stoljeća bit će pokret iluminizma koji će imati svoje najveće predstavnike baš u Francuskoj. Većina njih je studirala baš kod isusovaca.

Studenti su bili podijeljeni u dvije kategorije. Vanjski koji su imali besplatna predavanja, a sami su se morali pobrinuti za smještaj i hranu. Neki bijahu iz samoga grada ili okolice pa su živjeli u obitelji, a drugi su uz male troškove i sitne poslove lako pronalazili siromašni smještaj. Nerijetko su i dobrotvori pronalazili cijele kuće i prilagođivali ih za smještaj vanjskih siromašnih studenata. I sam Ljudevit bijaše vanjski student, a bio je smješten kod strica Alana, župnika župe sv. Spasitelja u Rensu. Drugu grupu studenata, manje brojnu, činili su oni koji su imali cjelovit smještaj u samom kolegiju sv. Tome. Smještaj je zahtijevao veće troškove pa su samo imućnije obitelji tog vremena to sebi mogle priuštiti.

Program klasičnih i humanističkih studija, *ratio studiorum*, u zavodu je bio sastavljen po uzoru na poznati isusovački Rimski kolegij, a sastojao se od tri godine studija gramatike, godinu humanistike, godinu retorike, tri godine filozofije, a tko je htio nastaviti imao je još mogućnost četiri godine studija teologije. Šezdesetak isusovaca, među kojima neki najpoznatiji u svom vremenu, bijahu profesori u zavodu. Sama humanistička izobrazba, ma koliko ozbiljna i zahtjevna, nije sama sebi bila cilj, nego bijaše usmjerena na moralni odgoj, produbljivanje i praksu vjere. U istom *ratio*u piše "Bližnjemu treba predavati sve predmete sukladno našem institutu, na taj način da raste u spoznanju i ljubavi prema našem Stvoritelju i Spasitelju".

Jedan dječak, nježno pobožan Mariji, drugačiji od ostalih

Jednoga prohladnoga listopadskog jutra 1684. Ljudevit Grignon ulazi u kolegij sv. Tome. Dolazi iz oaze mira Bois – Marquet. Za dijete iz provincije povučeno u sebe i naviknuto na samoću te sklono molitvi to sigurno bijaše težak korak. A da život sa tri tisuće mladih ljudi u gradu u turbulentnoj dobi sazrijevanja od 12 do 20 godina ne bijaše lagan svjedoče i zabrane koje je uprava grada donijela: zabrana nošenja vatrenog oružja, mačeva i noževa, pod prijetnjom kazni i zatvora; zabrana kretanja po gradu za studente nakon 20 sati pod prijetnjom isključenja iz kolegija i naredbom napustiti grad u roku od tri dana.

Usprkos svih napora odgojitelja i uprave grada, Blain, sam čak u kolegiju, zapisa da među tom mladeži bijaše “veliki broj studenata dosta sklonih slobodnjaštvu”.

Utjecaj isusovaca na život i duhovnost sv. Ljudevita bit će odlučujući. Ostat će 8 godina u isusovačkoj formaciji. U kolegij će ući kao povučen i bojažljiv dječak, a izići će kao dvadesetogodišnjak, spreman za velike korake i pothvate u životu. Kad je Ljudevit započeo svoje humanističke studije kriza *galikanizma* bila je na vrhuncu i duboko je potresala cijelu Crkvu. Isusovci ne prihvaćaju deklaraciju galikanskog klera iz 1682. i ostaju vjerni Rimu. Ljudevit Marija će u tom ozračju i sam usvojiti duboku ljubav prema Crkvi i papi, a vidjet ćemo da će baš to odigrati jednu od najvažnijih uloga u njegovom životu i razriješiti njegove najveće dileme.

Učenik Grignon se brzo prilagodi u novom i nemirnom ambijentu velikoga grada. Marljivo i brižno studira, a bijaše obdaren sjajnom inteligencijom i velikim pamćenjem. Bijaše iznimno pobožan, te odmah upade u oči svojim odgojiteljima. Svećenik stric Alan zapisao je: “Svi njegovi profesori su ga na poseban način ljubili i poštovali. Drugima su ga predočavali kao primjer rijetke marljivosti i truda u učenju, tako da je on na kraju svake godine dobivao nagrade u školi”.

Ljudevit ima i svoj mali hobi, prirodno je obdaren plodnom maštom i sklon stvaralaštvu. Imao je talenta za crtanje i oblikovanje. Po pričanju strica svoje slobodno vrijeme provodio je crtajući pobožne sličice, i to tako uspješno da mu jednoga dana savjetnik pokrajinske vlade, videći njegovu sličicu djeteta Isusa kako se igra sa sv. Ivanom Krstiteljem, za nju dade zlatnik. Cijeli životni vijek sv. Ljudevit Marija će njegovati taj umjetnički talenat. A kako bi ga bolje razvio pohađao je i privatnu školu kod nekog umjetnika u gradu. Cijeli pastoral budućeg misionara bit će prožet i tim vanjskim znacima i izrazima pobožnosti. I danas imamo više sačuvanih raspela, kipova i slika koje je sam svetac izradio, a u svojim spisima on rado koristi usporedbe iz kiparstva i slikarstva.

Ljudevit je još od djetinjstva osjećao duboku i nježnu ljubav prema Majci Isusovoj. Ta karakteristika njegove pobožnosti će se još više naglasiti dolaskom u grad koji je Majci Božjoj dodijelio počasni naslov Vrhovne gospodarice Rensa. U župnoj crkvi sv. Spasitelja, gdje je boravio kod strica, bijaše prekrasna kapelica Gospe od čudesa. Kapelica u čast Majke Božje bijaše napravljena u znak zahvalnosti stanovnika Rensa za čudesnu pomoć i oslobođenje u ratu protiv duke od Lancastera. Naš učenik prije i poslije škole provodi dugo vremena pred Marijinom slikom. Ubrzo je Ljudevit upoznao i počeo pohađati sve važnije Marijine kapelice u gradu, a na poseban način rado se zadržavao u kapelici Gospe od Mira kod otaca karmelićana.

Dječak iz Montforta živi u svom svijetu i teško se otvara drugim studentima. Ipak, s vremenom se rađaju i prva prijateljstva. Uvijek, a naročito u mladenačkoj dobi, prijateljstva su važna, ali i vrlo osjetljiva stvar. U toj dobi lako je povesti se za društvom i učiniti nerazborite stvari. Vođen kao nekim duhovnim instinktom, po pričanju svoga strica, Ljudevit je izbjegavao druženja koja su odisala duhom svijeta. Tako je na primjer, napustio ručak kod kojega je neki student u karnevalskom ozračju s maskom na licu sve prisutne poticao na zabavu. S druge strane Ljudevit je nalazio načina da se ne izolira.

U svojim kolegijima oči isusovci su na poseban način širili Marijanske kongregacije, pokret koji je imao za cilj duhovnu formaciju učenika i apostolat. Članovi kongregacije su bili poticani na ozbiljan duhovni život, čestu pričest, ispovijed, molitvu, druženje, posjete bolesnicima i siromasima. U godini retorike, sa 16 godina Ljudevit uđe u Marijansku kongregaciju u zavodu sv. Tome. Ova druženja u molitvi i apostolatu otvoriti će prostore za istinska i trajna prijateljstva u životu sveca.

Ljudevit se na poseban način otvara dvojici prijatelja, Ivanu Baptisti Blainu i Klaudiju Poullartu des Placesu. Životni putovi te trojice prijatelja će se trajno isprepletati. Svatko će od njih hoditi svojim putem, pa ipak prijateljstvo među njima ostati će do smrti. Nas na poseban način zanima Blain, budući kanonik u Ruenu, jer će on petnaest godina proživjeti skupa s Ljudevitom u formaciji sve do svećeničkog ređenja. A kad se njihovi putovi razidu, brižno će skupljati i čuvati informacije o Ljudevitu. On je i jedan od prvih životopisaca svoga svetog prijatelja kojega je duboko ljubio i cijenio, a od kojega se toliko razlikovao po karakteru. Tako da je Blain mogao o Ljudevitu kazati: “Ja sam ga poznavao bolje od bilo koga drugoga”.

I sam Blain se čudio tome jer, kao i svaki puta kad se radi o istinskom prijateljstvu, ono se na tako otajstven način rađalo. “Iako smo skupa studirali humanistiku pod vodstvom p. Le Camusa... počeo sam

ga upoznavati kad smo bili u godini retorike pod vodstvom p. Gilberta, jer gospodin Grignion je bio jako suzdržan i nije pokazivao nikakvo zanimanje za druženje sa drugim studentima”.

O duhovnom putu svoga mladog prijatelja zapisao je: “Pokazivala se njegova velika pobožnost te je počela upadati u oči usred brojne mladeži sklone slobodnjaštvu”. Ono što je odmah, i na poseban način impresioniralo Blaina kod njegova mladog prijatelja je ljubav i pobožnost prema Mariji. Ljudevitu je pristup Mariji i nježno sinovsko povjerenje prema njoj bilo olakšano, jer je i psihološki bio pripremljen na to lakim uzajamnim razumijevanjem, poštovanjem i ljubavlju koje je kao sin doživljavao od svoje rođene majke Ivane.

Tako da se on, poučen vjerom, u molitvi svom jednostavnošću i snagom svoga osjećajnog srca s djetinjom lakoćom otvarao Mariji, Majci koju mu je Isus dao. Blain zapisa: “Svi znaju da je Mariju zazivao samo kao svoju dobru Majku, ali ne znaju svi da se od svoje mladosti njoj utjecao s dječjom jednostavnošću povjeravajući njoj sve svoje potrebe bilo vremenite bilo duhovne. Kad je dječak Grignion bio pred Marijinom slikom, izgledalo je kao da nikoga više ne poznaje ...Njoj se utjecao s velikim povjerenjem te je držao da će sigurno biti uslišan. Nikada se nije uznemirivao, sumnjao, dvoumio...Po njemu sve je već bilo riješeno nakon što je molio svoju dobru Majku”.

U rukama vrsnih odgojitelja

S pravom se Družba Isusova u duhovnom odgoju smatrala jednom od najboljih. Tijekom školovanja pratio se rast i napredak u samom znanju koje se dobivalo u zavodu, ali naglasak je bio na produbljivanju vjere. Mladi ljudi na više načina dobivaju poticaje za rast, a jedan od najvažnijih je svjedočanstvo osoba koje ih prate na putu sazrijevanja. Profesori u kolegiju sv. Tome, uz službu predavača bijahu redovnici i izvrsni svjedoci svećenika odanih apostolatu. Opće je poznato pravilo sv. Ignacija za duhovni rast: “Ne mjeri se napredak po licu, kretnjama, blagoj čudi ili ljubavi prema samoći, već po tome, kako tko umije savladati sama sebe”. U tom duhovnom ozračju je odgajan sv. Ljudevit od redovnika koji su sami duboko asimilirali Kristov duh u životu.

Među odgojiteljima treba posebno istaknuti p. Prevosta, predstojnika marijanske kongregacije za kojega u nekrologiju Družbe Isusove piše: “...Uvijek je gorljivo naučavao i odgajao učenike u pobožnosti. Bijaše vanredno pobožna Presvetoj Djevici”. A Blain, i sam član marijanske kongregacije kada govori o odnosu p. Prevosta i Ljudevita aludira na duboku duhovnu srodnost među njima: “Da Ljudevit Grignion nije pokazivao znakove pobožnosti prema Mariji od kolijevke rekao bih da ju je od njega naučio”. Iz ovoga možemo naslutiti duboku ljubav i poštovanje koje je naš svetac imao prema tom svećeniku.

P. La Camus, bijaše Ljudevitov odgojitelj za vrijeme tri godine studija gramatike. Grignion se divio njegovoj ljubavi prema Bogu i služenju ljudima na veću slavu Božju. Na poseban način valja spomenuti i p. Gilberta, odgojitelja u godini retorike, koji bijaše profesor matematike, a uz to poznavatelj klasične literature i dramaturg. Bijaše to svećenik velikih planova i snova. Jednoga dana će ostaviti profesorsku katedru i otići u misije u Ameriku.

Ljudevit Marija će biti najvjerniji slušatelj subotnjih meditacija toga budućeg misionara koji je znao oduševiti mlade ljudi i s divljenjem govoriti o mučeništvu za vjeru. Pater Gilbert bijaše blage naravi i ništa ga nije pomućivalo u njegovom miru, pa niti studenti skloni slobodnjaštvu koji ga u šali, kao što se to redovito događa u toj dobi po školama, svijesno nastojahu poniziti, ponekad i javno. Gledajući p. Gilberta u nepomućenoj blagosti i duhovnom miru kako prilazi onima koji su mislili da ga mogu izrugati, mladi Ljudevit je u sebi stvarao sliku svetosti gdje odbačenost, ljubav i strpljenje pod vidikom indiferentnosti ostaju u duši u nepomućenom miru u trenucima provokacije. On sam će se cijeloga života tako ponašati u sličnim situacijama.

Pater Descartes, nećak poznatog filozofa, bijaše prvi ispovjednik učenika Grigniona. Po naslijeđenom talentu predavao je gramatiku, filozofiju i matematiku. Bijaše učen do te mjere da su ga cijenili najugledniji ljudi njegova vremena. Uz to on bijaše redovnik odlučan slijediti Krista u pokori, siromaštvu i poniženjima. Odan meditaciji težio je sabranosti, a odlučno odbacivao mudrost ovoga svijeta

i sve što se protivi duhu Kristovu. Poznavao je kršćanski optimizam i blagost mistične molitve. U svojoj poniznosti nije prihvatio ugledne službe koje su mu bile ponuđene u samoj Družbi.

U njegovu nauku susrećemo sve velike duhovne autore svojega vremena skupa s ocima i temama toliko dragim klasičnoj mistici. Zahvaljujući p. Descartesu Ljudevit je po prvi puta došao u dodir s tim otajstvenim svijetom svetosti i duhovnih velikana. Ljudevit je sigurno lako ušao u duhovnu sklad s p. Descartesom, a ovaj je shvatio mladog Bretonca bolje nego bilo tko drugi. To duhovno vodstvo će ostati duboko urezano u sjećanju mladom Grignionu, jer kasnije u najvećoj krizi i problemima života Ljudevit će se samo njemu obratiti za duhovnu pomoć.

Na kraju spomenimo p. Magona koji bijaše profesor filozofije i nauke o križu budućem svecu. Osljepio je, i u trajnoj molitvi radosno podnosio svoj križ. Za njega u nekrologiju družbe piše: "Bijaše jak i marljiv, mali stasom ali velik u duhu". Sa takvim odgojiteljima i ozbiljnim programom studija Ljudevit ništa nije nedostajalo da velikim koracima napreduje u dobi i mudrosti.

U međuvremenu 1686. godine cijela obitelj Grignion se iz Ifendika preselila u Rens. Jedino na taj način Ljudevitova mlađa braća su mogla slijediti njegov primjer i pohađati školu, što je u ono vrijeme bilo od presudne važnosti za društveni status cijele obitelji.

Život u obitelji Grignion i nesporazumi s ocem

Ivan Baptista Grignion, glava obitelji, čini se nije imao sreće i uspjeha u poslu, a ni u odnosima u društvu. Nije uspijevaao istaknuti se, onako kako je on to zamišljao, niti doći do položaja i ugleda za kojim je težio. Za vrijeme svoga dvadesetogodišnjeg boravka u Rensu barem šest puta obitelj je mijenjala dom, ako uz to dodamo jedan period od šest godina povratka u Bois Marquer u Ifendik, preranu smrt osmero djece te brigu o odgoju i podizanju drugih desetero djece, imamo pravu sliku životne situacije obitelji Grignion. Kao pravi Bretonac bijaše ponosan u životu i borio se da očuva status obitelji, a kao što smo već kazali smatrao se plemićem. Njegov posao bijaše jedini skromni izvor prihoda za cijelu obitelj. Uz to ekonomske prilike u Francuskoj su postajale sve teže te su mnogobrojne obitelji srednjeg staleža padale u siromaštvo, pa čak i u bijedu.

Ljudevit, kao prvorodenac, u Rensu preuzima u obitelji brigu oko nadziranja mlađe braće i sestara u odgoju i školi. Budući da je u školi bio izvrstan đak, među najboljima, lako mu je bilo pomagati mlađoj braći u školskim obavezama. A posebno mu je bio pri srcu njihov život u vjeri i sve je činio kao bi ih potakao na molitvu i ljubav prema Isusu. U tom obiteljskom ozračju život s pobožnom majkom Ivanom, prirodno blagom i ljupkom bio je vedar, ljubazan, pun povjerenja i ljubavi.

Otac Ivan je imao svoje ideale života sitnog plemića, srednjeg buržoaskog sloja i klasičnog osrednjeg kršćanina sa svakodnevnim problemima. Uz to bijaše impulzivan, tjeskoban, često neraspoložen, čovjek jake volje, tvrdog karaktera koji nije popuštao osjećajima, a kad je gubio kontrolu nad sobom postajao je sklon bijesu i pretjeranim gestama. Otac, kao i svaki drugi otac, svjesno ili nesvjesno pravi planove za svoju djecu, želi ih podići, odgojiti i osposobiti da dostojno žive u teškim ekonomskim prilikama i tvrdom ljudskom iskustvu svakodnevnice gdje je najveće umijeće postalo preživljavanje da se ne izgubi status i ponos obitelji. Na poseban način teret obitelji osjeća prvorodenac, te svjesno ili nesvjesno otac najviše računa na njega u životnoj borbi.

Ljudevit, prvorodenac obitelji Grignion, poseban je mladić. Prirodno nadaren, izvrsno uspijeva u školi, redovito na kraju godine donosi kući školske nagrade. Svi profesori i odgojitelji ga hvale. Otac naslućuje da bi mogao biti osoba velikog dometa i podići ili barem pomoći da se održi status obitelji. Vjerojatno u karijeri i struci sanja svoje očinske planove za njega, ali u isto vrijeme naslućuje da postoje dimenzije u životu Ljudevita koje ne shvaća, ne razumije i koje mu izmiču.

Ljudevit, za koga prijatelj Blain reče da "je imao nježno i osjećajno srce kao nitko drugi", od djetinjstva je na poseban način osjećao privlačnost prema otajstvenom Božjem svijetu molitve i vlastite nutrine. Bio je zatvoren, introvertiran, a život je doživljavao kao traženje i avanturu iznad svega u sebi samome kao doživljaj Boga, a onda u tom svjetlu i interpretaciju svijeta. I sam Ljudevit će od oca naslijediti impulzivni karakter koji će toliko puta pokazati u životu, ali u drugim okolnostima i zbog

drugih razloga, slave Božje. U tom njegovom svijetu snažnih doživljaja i osjećaja Ljudevit je iznad svega duboko doživljavao patnju i siromaštvo drugih.

On će najvažnije odluke u životu donositi slijedeći razloge srca i snagom srca. Nošen snovima slobode i ljubavi Božje neće se uklopiti u ustaljene okvire društva svoga vremena. Mladi Grignion se u zavodu potpuno povjerava svojim odgojiteljima isusovcima, a slijedi i vrednuje više njihove poticaje na pobožnost do li samu znanost koju tako lako usvaja. Nesporazumi oca i sina, koje su mnogi životopisci naglašavali i pretjerano rađali su se jer je otac kroz život išao redovitim putem osrednjeg kršćanina pritisnut brigama gdje bivaju prenaplašene brige i muka svakodnevnice, dok je sin u duši osjećao drugi put, put slobode i svete avanture u Bogu gdje Bog postaje sve u životu.

Slične probleme će budući sveti misionar imati i sa klerom, jer će i kao svećenik, hoditi svojim vanrednim putem doživljavajući nesporazume i trpeći zbog toga radikalnog opredjeljenja, doslovno shvaćajući i živeći Evanđelje u potpunom siromaštvu. Do koje mjere su ideali oca i sina bili različiti svjedoči nam svećenik M. de. Bastiere, životni suputnik budućeg misionara kojeg ćemo još susresti. Jednom zgodom Ljudevit mu je ispričao, a on je zapisao:

“Još od djetinjstva imao je snažne misli da ostavi očevu kuću i pođe u nepoznato mjesto, gdje bi, lišen svih zemaljskih dobara, živio siromašno proseći kruh, dok ne bi stasao do dobi kada bi mogao sam zarađivati za život u znoju svoga lica. A kad sam ga pitao koje bi zanimanje bio izabrao, odgovorio mi je da bi bio najviše volio fizičke poslove i to najprezrenije”.

U takvoj situaciji nije teško shvatiti nesporazume dviju osoba tako različitog karaktera i životnih ideala. Blain, svjedok ne samo Ljudevitova života u kolegiju, nego i kućni prijatelj obitelji Grignion govori o tim teškim trenucima koji su se znali događati i za vrijeme ručka, a ostati će kao traume u sjećanju pobožnog mladića. Otac, opterećen brigama života, doživljavao je neke situacije a možda i geste najstarijeg sina kao iritirajuće. Blain zapisa: “U kući je puno trpio zbog oca koji je po prirodi bio sklon bijesu. I njegova velika ljupkost i blagost ne bi ga obranile od tih hirovitih ispada da se on nije razborito udaljavao iz njegova vidokruga mudrim povlačenjem”. Često bi mladić ostajao i bez ručka, a i to bi rado prihvaćao u duhu pokore.

U međuvremenu, Ljudevit je otkrio u očevoj biblioteci i neku knjigu, koja, kako se to činilo Blainu koji, možda odveć strogo sudeći, reče bijaše sa besramnim slikama. Knjiga se na tko zna koji način našla u biblioteci, možda donesena prigodom brojnih pariških putovanja. Kada ju je Ljudevit vidio, dugo se borio u sebi, dok se jednoga dana ne odluči spaliti je usprkos strahu koji je osjećao zbog očeve reakcije.

Zaključiti na samo osnovu ove epizode da je otac Ivan bio slobodnjak i raspuštenjak odveć je smiono. On bijaše ljubomoran na svoje stvari i nerado je podnosio kritične primjedbe i tako skrupulozne zahtjeve svoga sina u stvarima vjere i morala. Uza sve te nesporazume, poteškoće i probleme u razumijevanju i komunikaciji koji se uvijek događaju u obiteljima, pogotovu u dobi kada djeca odrastaju i izmiču potpunoj kontroli roditelja, te neosporne razlike u karakteru i idealima, odnos oca i sina bijaše u normalnim granicama poštovanja i ljubavi.

Ljudevit će odrastati u duboko religioznoj obitelji, tako da će sam jednoga dana pišući majci reći: “Istina je da sam tebi i ocu mnogo dužan što ste me dali na svijet, hranili i odgojili u strahu Božjemu i što ste mi učinili bezbroj usluga. Na tome vam tisuću puta hvala i za to se molim za vaše spasenje, što ću činiti cijeloga vašega života i nakon vaše smrti.” (Pismo br. 20.).

Svetac sam svjedoči nam o duhu u svojoj obitelji nasuprot insinuacijama mnogih njegovih biografa koji naglašavaju poteškoće i probleme u odnosa oca i sina samo na temelju ovih par epizoda i nesporazuma. Sam otac Ivan, u zgodi koju ćemo još susresti, govoreći o sinu reći će: “Nikada mi nije zadavao neugodnosti i muke”.

Ljubav prema siromasima

Otkuda mladom studentu Grignionu tolika ljubav prema siromasima i siromaštvu? Valja napomenuti da je skrb za siromahe bila jedna od karakteristika duhovnosti i pobožnosti bretonskog puka tog doba. Pučki misionari, a i svećenici u redovitom apostolatu doslovno su shvaćali Evanđelje i trajno

naglašavali ljubav prema siromasima, kojih je u Francuskoj bilo na svakom koraku, tako da se u vjernicima rađala svijest vidjeti samoga Isusa Krista u njima. Siromaštvo je bilo cijenjeno i kao stil života po kome se nasljeduje Isus Krist, siromah.

Ipak posebnu ulogu u životu budućeg misionara odigrat će mladi svećenik Julije Bellier. On je 1686. godine bio zaređen za svećenika i dobio službu kapelana u katedrali u Rensu. S velikom ljubavlju i mladomisničkim zanosom Bellier odmah organizira nove oblike apostolata, pučke misije, pomoć siromasima i formaciju mladih studenata koji su težili prema svećeničkom pozivu... On je običavao skupljati studente, pogotovu u slobodno vrijeme i vrijeme praznika, te nakon meditacije i poticaja za izbor svećeničkog poziva slao ih je da pomažu siromasima. Blain zapiše da "Ljudevit Grignon bijaše jedan od prvih i najustrajnijih sudionika u tim susretima " jer mu bijaše kao urođena "privlačnost za apostolatski rad".

Bellier je razborito i mudro vodio svoju grupu mladih dobrovoljaca. Vodio ih je ulicama grada i pomagao im da susretnu siromahe, uvodio ih u ubožnicu da služe i vježbaju se u konkretnim činima ljubavi prema bližnjemu. Tako se i Ljudevit, koji je već bio iskusio patnju u obitelji po smrti braće i sestara, susreće s novim oblicima trpljenja i ljudske boli. Vidjeti izbliza bijedu, patnju i siromaštvo za mnoge od tih malih apostola, pa i za samog Ljudevita, bijahu najupečatljiviji događaji mladenaštva.

Oni koji su odrasli u časnim obiteljima, često plemićkim i dobrostojećima, nastojali su ponizno služiti patnicima i siromasima, sami u strahu zbog situacija koje su ih nadilazile, trudili su se tražiti riječi utjehe. Služiti siromasima ljubeći ih, čitajući s njima živote svetaca, učeći ih katekizam bijaše uistinu misionarski apostolat, a uz sve to Bellier je nastojao oduševiti mlade srednjoškolce za svećenički poziv predajući im Isusa Krista, koji se je za nas iz ljubavi svojevrijedno lišio svega do krajnjeg poniženja i smrti na Križu.

Do koje mjere Grignon usvaja pouku svetog svećenika o otajstvenom svijetu ljubavi, patnje i siromaštva govore nam i slijedeće epizode. Jednoga dana Ljudevitova majka Ivana došla je u posjet siromasima u ubožnicu s Yves u Rensu... Prepozna neku siromašnu ženu i upita je tko ju je tu doveo, a ona odgovori: "Vaš sin, gospodo, uspio je pronaći mi mjesto u ovoj kući i on sam me je doveo". Bez sumnje majka bijaše sretna i ponosna na sina.

Ljudevit je preosjećajno doživljavao patnju bližnjih te blagim gestama ljubavi koje su u isto vrijeme vanredne kontestirao one koji su zatvarali svoje srce pred drugima u potrebi. Cijeloga svojega života svetac će prilaziti siromasima s osjećajem vjere, kao jednim produženjem ljubavi koju je iskazivao Isusu u Euharistiji. S istom onom nježnošću, ljubavlju i gorljivošću koju pokazuje u molitvi Ljudevit će pristupiti svakom siromahu u kome će vidjeti samog Isusa. U zavodu ima i siromašnih studenata. Na poseban način jedan od njih predmet je ismijavanja drugova jer je slabo obučen. Ljudevit osjeća da mu se cijela duša buni pred takvim stavom, te po prvi put u životu sin plemićke obitelji prosi, i to među studentima u kolegiju kako bi pribavio novo odijelo ismijavanom studentu. A kada skupljena suma novca ni približno nije bila dovoljna za novo odijelo nije se predao.

Sa svojim siromašnim prijateljem ode krojaču te nastupi, reklo bi se naivno da nije uistinu autoritativno u ljubavi koja prihvaća da bude odbijena i ismijana. Krojaču reče: "Evo mojega i vašega brata. Ja sam prožio među studentima da bi ga mogli dostojno obući. Ako nije dovoljno, na vama je da dodate ostalo". Krojač razoružan gestom poniznosti, hrabrosti i ljubavi jednog srednjoškolca siromahu sašio je novo odijelo. Možemo zamisliti iznenađenje studenata, naročito onih koji su izrugivali siromaha, kad se on u zavodu pojavio u novom odijelu. Ovo je Ljudevitova tipična reakcija koja će pratiti sveca cijeli život; impulzivne, neočekivane i proročke geste kojima se on stavlja se na stranu siromaha, osobno se zalažući za njih po cijenu da, sam bude ismijan i ponižen.

Poziv na svećeništvo

Godine studija brzo prolaze, Ljudevit odrasta u snažnoga mladića. Kao i svima nameće mu se pitanje: što činiti u životu? Koji put izabrati? Ljudevit se sigurno već povjerio svome duhovnome vođi p. Descartesu, svećeniku Bellieru, a i prijatelju Blainu. O tim njihovim razgovorima on je zapisao: "Svećenički poziv bijaše jedini o kome je govorio iz srca, jedini kojega mu Bog pokazivaše..."

Postati svećenik, koliko je puta to čuo od svojih prijatelja svećenika. Raditi za Boga, pomoći ljudima da ljube Isusa, njegovu Majku, da spoznaju rugobu grijeha, osmisлити patnju tolikim siromasima, pustiti Duhu da slobodno djeluje, da ga kao misionara siromašna i slobodna od svega vodi putovima svijeta kako bi naviještao Evanđelje poput Leudugera o kome govori cijela Bretanja...

Da, ali kako to kazati u obitelji, ocu? Ljudevit toliko puta u molitvi traži snagu da se suoči s ocem. Majka bi odmah pristala, ta imala je tri brata svećenika. Jednoga dana, možda u tišini rodnog Montforta ili Ifendica otac i sin su se suočili. Ljudevit je znao da traži od oca dodatni napor, bilo ekonomski, bilo psihološki. Otac je na njega računao, a morati će nastaviti put sam noseći teret obitelji. Vjerojatno je i otac Ivan puno toga naslućivao jer stremljenja prvorodenog sina bijahu očigledna. Nije ni govorio sinu o naporu, trudu, ekonomskim poteškoćama, planovima drugih desetero djece. Ivan Grignion se poslije tog razgovora osjetio osamljeniji i stariji i ostavljajući mnoge nade i planove po strani i nastavio svoju životnu borbu. Prihvatio je sinov izbor i sve će učiniti da mu omogući put prema svećeništvu.

Da je prijateljstvo između Blaina i Ljudevita bilo uistinu duboko i istinsko vidi se iz činjenice da su oni u povjerenju razgovarali o jako osjetljivim temama za mlade ljude u sazrijevanju. Jedan drugom su već uzajamno povjerali izbor za svećeništvo. A o njihovim razgovorima o čistoći Blain zapisa: "Poznavao je tako malo ono što bi moglo okaljati čistoću duše, jer dok sam mu jednoga dana govorio o napastima protiv čistoće, reče mi da niti ne zna o čemu govorim". Blain shvati da se ne radi o naivnosti, niti afektivnoj nezrelosti, ni fizičkom zaostajanju, svoga prijatelja, nego je on već sa 20 godina imao krepost bdijenja i razboritosti s instinktom izbjegavanja svega što bi moglo okaljati dušu. Blain nastavlja: "Bio je još student u kolegiju, a već ostavljao dojam savršene osobe; uvijek je držao pod kontrolom sjetila, tako da ga se nije moglo iznenaditi u dvosmislenim pogledima, gestama i ponašanju. Oborenih očiju, čedno i pobožno razlikovao se među svim studentima."

Sam Blain bijaše oprečna karaktera Grignionu, miran, bez kompleksa, bez velike mašte, umjeren, odan redovitom putu, pravilu, osoba koja će izvrsno i potpuno integrirati sve norme ponašanja društva i crkve u Francuskoj. Dok se divio svome prijatelju, nikada nije našao snage da ga slijedi, iako je često pomišljao na to. S čuđenjem i poštovanjem piše o Ljudevitu koji je bio sklon vanrednim duhovnim putovima, činima i gestama dok je još bio dvadesetogodišnjak. "Njegovi razgovori su uvijek bili o Bogu. Bijaše sav prožet gorljivošću za spas duša, a njegovo srce upaljeno ljubavlju ne mogavši se više suzdržati, tražilo je način da to iskaže u ljubavi prema bližnjemu...Nastojao je potajno izmaći mojemu pogledu, kako bi zagrlio nekog siromaha bijednog izgleda. Čak se ponizivao toliko da im je ljubio noge, kad je smatrao da ga ljudi ne vide. Ipak se nije mogao toliko prikriti da ga ne bi ponekad iznenadio u ovim činima ljubavi".

U međuvremenu obitelj Grignion, možda zahvaljujući očevu odvjetničkom radu, upoznala je gospođu De Montigny iz ugledne pariške obitelji. Gospođa bijaše dobrotvorka pariške župe sv. Sulpicija u uglednoj četvrti sv. Germaina. Ekonomski je potpomagala Klaudija Botou de la Barmondierea u otvaranju sjemeništa za siromašne klerike u Parizu, a uz to je poznavala i druge najuglednije predstavnike sv. Sulpicija. Upravo 1693. godine kad je Ljudevit završavao filozofske studije u Rensu, gospođa De Montigny provede neko vrijeme kod Grignionovih i tako se u obitelji poveo razgovor o sv.Sulpiciju, najpoznatijem i najboljem pariškom sjemeništu tog doba.

Cijela obitelj iz Rensa ide na odmor u Bois Marquer, zadnji odmor kada će još svi biti na okupu u obitelji, a za budućeg svetog misionara zadnji odmor u životu u obitelji. I gospođa iz Pariza želi biti s njima, želi se odmoriti u prekrasnoj prirodi. Atmosfera je opuštena i vedra, redaju se posjete, Blain sa prijateljima iz kolegija, stric svećenik Alan, susjedi i stari poznanici. U tom opuštenom ozračju gospođa De Montigny dublje upoznaje obitelj Grignion, njihove planove, radosti nade i novčane poteškoće. Obećaje ocu Ivanu i Ljudevitu da će se potruditi pronaći mu smještaj u sv.Sulpiciju u Parizu. Bijaše to san svakog klerika tog doba.

4. U Parizu, u sjeni sv. Sulpicija

Gospođa De Montigny prijateljski se oprosti s obitelji Grignion i vrati u Pariz. Iza sebe je ostavila puno nade, a sobom vodi trinaestogodišnju djevojčicu Ivanu – Gyionne (Luizu), jednu od kćeri obitelji Grignion, Ljudevitovu miljenicu, onu oko koje se mladi apostol naviješ trudio, a koja ga je najviše slijedila na putu molitve.

Ljetni mjeseci brzo prolaze, a od gospođe De Montigny ne dolaze novosti. Ljudevit zna da ne može dodatno ekonomski opteretiti svoju obitelj. Naime Ivanu Grignionu bilo bi nemoguće pribaviti 260 zlatnika godišnje naknade za studij teologije u pariškom sjemeništu sv. Sulpicija. U listopadu 1693. Ljudevit, koji je već počeo gubiti nadu, upisa se na besplatan studij teologije u Rensu, ali iznenada dođe pismo od gospođe De Montigny, neodređenog sadržaja. On mora odmah u Pariz.

Žurno, s puno nestrpljenja i velikim očekivanjima, Ljudevit Marija pozdravlja poznanike i prijatelje u Rensu, prije svega Blaina, te se u obitelji priprema za put. Otac Ivan bijaše zadovoljan jer put koji se otvara njegovom sinu kojega ne razumje baš najbolje, budi u njemu nadu da će u uglednom sjemeništu njegov vanredno nadareni sin, ta svi mu to njegovi odgojitelji govore, imati otvoren put prema crkvenoj karijeri. Ne zaboravimo, kler je drugi stalež u društvu toga doba. Otac želi sinu iznajmiti konja, znak razlikovanja i ugleda u tom vremenu, za put u Pariz, ali Ljudevit to odbija. Zima već kuca na vrata Bretanje. Majka svom sjemeništarcu šije novo odijelo, priprema zavežljaj rublja, otac daje 10 skuda za troškove puta i pozdraviše se u obitelji. Stric Alan, župnik sv. Spasitelja i brat Josip prate Ljudevita neko vrijeme do mosta Cesson. Dobrih trinaest godina, roditelji neće više vidjeti Ljudevita; primati će samo po koje pisamo od njega.

Put u Pariz i zavjet potpunog siromaštva

Da je otac Ivan samo sat vremena pratio Ljudevita na putu u Pariz doživio bi kako se svi njegovi snovi vezani uz sina još jedanput i zauvijek ruše, ovaj put s puno više čuđenja i nerazumjevanja. Ljudevit prvi put sam na putu osjeti se slobodniji nego ikada u životu. Ima 20 godina, odrastao je, pred sobom ima sve izazove života. Most Cesson, bitan je događaj i preokret u životu sv. Ljudevita. On bira svoj put. U životu se želi osloniti jedino na vjeru. Novac koji ima u džepu i majčin zavežljaj daje prvom siromahu kojega susretne na putu. Malo dalje naiđe na drugog siromaha koji prosi i ne imajući mu što dati, zamjeni svoje novo odijelo za njegovo poderano i prljavo. Slobodan i lišen svega Ljudevit učini zavjet potpunog siromaštva i predanja u Božju Providnost, zavjet koji će ljubomorno i skrupulozno opsluživati do kraja života. Blain koji je ostao u Rensu, iako će ubrzo u Parizu ponovo postati suputnik svome prijatelju na putu formacije do svećeništva, zapisa: “U tom trenutku Ljudevit se bez mjere predade u ruke Božje Providnosti, s toliko povjerenja i mira kao da ona sva samo nad njime bdije. Ni torba puna zlata koja bi ga čekala u Parizu ne bi mu dala toliku sigurnost”.

Dvadesetogodišnji Bretonac Grignion izrastao je u visokog i snažnog mladića, koštunjava lica, naglašene figure, vitalan i energičan. Jednoga dana netko će priopćiti njegovim prvim biografima: “Vidio sam ga gdje sam premješta nadgrobni kamen koji dvojica ljudi nisu uspjela prenijeti”. A naš uobičajeni svjedok, Blain reče: “Imao je tijelo koje je zahtijevalo puno hrane”. Tijelo atleta, koje će Ljudevit još većom snagom karaktera potpuno podvrgnuti Duhu, te će Grignion postati jedan on najvećih pokornika svoga vremena. Duhovni lik našeg sveca u ovoj dobi je duboko označen isusovačkom formacijom; savladavanjem samoga sebe, strogom askezom, sviješću da se sve u životu čini na veću slavu Božju. Njegova osobnost se očituje u posebno naglašenoj ljubavi prema Mariji, sklonosti prema mistici, potpunom siromaštvu, skrbi za najodbačenije te uzvišenim i čistim idealima vjere i morala, velikom željom za savršenstvom bez kompromisa sa svime što je u suprotnosti s njima.

Istovremeno svojim gestama Ljudevit pokazuje znake vanrednog ponašanja te ima poteškoća u asimilaciji i komunikaciji bilo zbog svoje psihološke sklonosti k samoći, bilo zbog stila i životnih planova. On se ne prepoznaje u onim načinima života koje susreće i koji mu se nude. Mladić pun strastvenih energija ima hrabrosti tražiti svoj put u oprečnosti obiteljskim i društvenim idealima koji se nad njim nadvijaju. On trži svoj put. Daleko više Ljudevit je zaokupljen Božjim svijetom, doli svijetom

ljudi, uključujući i samoga sebe. Iza njega je adolescencija i pubertet. Kako on vidi i kako je proživio, mladenaštvo sam će posvjedočiti u dijelu *Ljubav vječne Mudrosti* "Tko god želi da zadobije veliko blago Mudrosti, treba da je poput Salomona traži vrlo rano, ako je moguće već od svoje mladosti". (br.54)

Hladnog jesenskog jutra vidimo Ljudevita s krunicom u ruci uronjenog u Boga i ljepotu prirode kao pješači. Pred njim je 164 km puta do Pariza. Trebat će mu više dana da stigne do cilja. Jesenske rose i kiše, blatnjavi put, nesigurnost na putu zbog velikog broja beskućnika koji se često organiziraju u bande. Često su putnici toga doba prije putovanja sastavljali oporuku. Sve to ne priječe Ljudevita da hrabro kroči naprijed. Prvi put u životu kuša što to uistinu znači biti siromah. Naime, do tada je tražio siromahe i pomagao im, a sada je on sam jedan od njih, bez ičega, na putu. Vedro i hrabro, pun pouzdanja kroči svojim putem.

Ovo je prvo veliko putovanje pješice budućeg misionara. Najčešća slika u njegovom životu bit ova: na putu, u molitvi s krunicom u ruci, bez materijalne sigurnosti. On će u svom životu prepješačiti, po studijskom istraživanju njegovih putovanja, nevjerojatnih 25 000 kilometara. Ne radi se samo o putovanjima. Sveti misionar će ih živjeti kao hodočašćenje i način traženja Boga. Živeći tim stilom života on će doći do vrhunaca mistike i svetosti. Bit će misionar, putnik, bogotražitelj i gost, često puta neshvaćen, odbačen i protjeran. Most Cesson i putovanje u Pariz imaju posebno značenje za duhovni put sv.Ljudevita. Za njega to znači radikalno evanđeoski životni izbor i predokus vlastitoga puta do kojega će svetac doći s puno molitve, muke, sumnjičenja i nerazumijevanja.

U Parizu, u sjemeništu koje ispomaže sv. Sulpicij

Umoran, blatnjav i mokar Ljudevit 3. studenog 1693. godine stiže u Pariz. U kakvom je stanju najbolje nam svjedoči on sam. Ne usuđuje se odmah pojaviti pred gospođom De Montigny. Grandet, prvi životopisac sv.Ljudevita zapisao je: "Nađe smještaj u jednoj konjušnici, gdje je po Providnosti imao hranu, a da je nije trebao ni pitati". Par dan odmora, da opere svoje siromašno odijelo i sjemeništarc već kuca na vrata gospođe De Montigny koja se ne malo iznenadi vidjevši sina odvjetnika Grignon obučenog u dronjke. S druge strane, gospođi vjerojatno i samoj bijaše neugodno jer nije uspjela providjeti sumu od 260 libri koja u tadašnjoj Francuskoj koja nezaustavno ide putem siromaštva je predstavljala veliki izdatak.

Gospođa De Montigny mora kazati Ljudevitu da ne ide u sv. Sulpicij, nego u *Sjemenište za siromašne klerike* koje je utemeljio Klaudio Bottu de la Barmondiere. Utemeljitelj bijaše porijeklom iz bogate obitelji, redovnik sulpicijanskog reda, doktor teologije sa Sorbone s tezom o papinskoj nepogrešivosti, bivši župnik župe sv. Sulpicija koji zbog poteškoća moraše otići s te funkcije. Sam general sv. Sulpicija Tronson, ga je potakao da osnuje i vodi novo sjemenište. Naime, uz najpoznatije pariško sjemenište gravitiralo je više sulpicijanskih zajednica u kojima duh i formacija bijahu isti.

Klerici koji su ulazili u zajednicu u pravilima su mogli naći smjernice odgoja: "Studenti borave u zajednici blizu sv. Sulpicija u Parizu, da bi častili 30 godina siromašnog i napornog Isusova života, pripremali se za ispunjenje obaveza božanskoga svećeništva pod zaštitom presvete Djevice, sv. Josipa, sv. Apostola i apostolatskih muževa". Utemeljitelj Klaudio Bottu de la Barmondiere po pisanju Grandeta, bijaše najblaži čovjek na svijetu prema drugima i najtvrdi prema sebi. Bijaše veliki pokornik. Često je strogo postio, uskraćivao sebi san, nosio pokorničke lančice, haljine i cilicij, spavao na tvrdom ležaju naslanjajući glavu samo na kamen. Na svakoj stranici pravila zajednice koje je on napisao hvali se siromaštvo, a krajnji cilj odgoja, kao i u sjemeništu sv. Sulpicija postavio je još utemeljitelj Olier; odgojiti svećenike dostojne veličine tog poziva, siromašne i slobodne po uzoru na Isusa Krista, apostole i prvu Crkvu, a sve to u duhu obnove Tridentskog koncila.

Valja naglasiti pobožnost sv. Josipu koja je bila u temeljima odgoja sjemeništa. Sv. Ljudevit će je prigrliti svim srcem i cijeli život njegovati a kao znak i izraz te njegove pobožnosti ostala nam je njegova pjesma *Hvalospjev u čast sv. Josipa, zaručnika Marijina* u kojoj svetac ovako iznosi svoju misao:

Pjevajmo hvalospjev u čast sv. Josipa, zaštitnika i zaručnika Marijina. Ponizni Josip je malo poznat. Nitko ga ovdje na zemlji nije poznavao, ali on očarava blaženike. Neka se zemlja ujedini s Nebom i neka ga svi slave. Veliki sveće, Bog je našao samo tebe da budeš dostojan biti zaručnikom

njegove divne Majke, zaručnik Kraljice Neba. Čudesna je to povlastica, svjedok njene svetosti, čuvar njene čistoće, o slavo neusporediva.

Otac vječni te molio da na zemlji hraniš njegovoga Sina, da budeš njegov zamjenik. Nosio si na grudima onoga koji sve drži u svojoj ruci; po jedinstvenom si poslanju bio si hranitelj Boga, svoga vlastitoga Oca. Tko li je vidio kako se dragate, smijete i grlite neizmjernom ljubavlju! Isusovi osmjesi su ti probadali srce i ispunjali ga slašću. Posve uronjen u njegovu ljubav, ti si mu uzvraćao riječima: Predragi sine, ljubim te.

Ako su tri Marijine riječi mogle svojom snagom posvetiti sv. Ivana zajedno s njegovom majkom Elizabetom, što sve nisu u tebi izazvali oni sveti i slatki razgovori u tvome domu. Isusova te riječ oduševljavala, njegova nazočnost ispunjavala milošću i svjetlom. Kolika li je bila tvoja poniznost. Ona te potakla da čuvaš tajnu u tišini, da staneš zadnji u red, da živiš kao siromašni drvodjelja, da izgledaš kao siromašan i neuk čovjek, bez posebnih sposobnosti, bez nadarenosti, bez posebnog izgleda i razboritosti.

Što si se ti više snizivao, Bog te više uzdizao sebi u svoju slavu. Tvoje su zasluge čudesne, tvoje povlastice prevelike. Nebo se divi tvome sjaju, zemlja je puna tvojih milosti koje sežu sve do čistilišta. Nikada te ne molimo uzalud, tvoje jamstvo i zagovor, kako kaže sveta Terezija, su uzvišeni. Tvoj Sin je Bog slavni, tvoja Zaručnica Kraljica Neba. Moleći ti im zapovijedaš, sve što ti tražiš, bude učinjeno. O neizmjerne li moći!“

Ako svemu ovome još dodamo da je utemeljitelj u pravilima zapisao: “Studenti će najvećom pobožnošću častiti Presvetu Djevicu kao Gospu i Kraljicu sjemeništa”, lako ćemo shvatiti kako su ravnatelj sjemeništa i mladi bretonski klerik odmah uspostavili potpuno duhovno razumijevanje i zajedništvo. Ljudevit u Klaudiu vidi primjernog uzornog svećenika. Pred njim učini životnu ispovijed, i izabra ga za duhovnog vođu slijedeći ga u pokorama. Sjemeništarci su se sami brinuli za red i čistoću kuće, pripremali drva za zimu i održavali posjed. Jednostavan i siromašan život u zajednici s mladim ljudima koji se ozbiljno trude oko studija i duhovnog napretka pod budnim okom ljubeznog rektora kojega svi sjemeništarci smatraju svecem oduševljava Ljudevita do te mjere da on odmah piše Blainu, prijatelju koji je ostao u Rensu, a kojega je nosio u srcu.

“Njegovo srce dopusti olovci da se izrazi u pismu koje mi napisa iz Pariza, nagovarajući me da mu se pridružim kako bismo tražili krepost koju svijet izagna iz svoje sredine, a ona izgleda kao da se sklonila u tu kuću. Živahni pojmovi, proživljeni, zanosni i puni pomazanja koji su vjerno izražavali osjećaje njegova srca već u to vrijeme oćaravali su one koji su ćitali njegova pisma. Priznajem da su ona za mene bila duhovno štivo i ništa me više od njih nije dodirivalo i poticalo”. Pismo toliko potrese Blaina da on ostavi svoju obitelj u Rensu i pridruži se prijatelju Ljudevitu u *Zajednici za siromašne klerike* u Parizu. Grignon u ovoj zajednici živi vjerojatno jedan od najvedrijih, najradosnijih i najmirnijih perioda svog života. Studij, zajednica, prijateljstva i duhovni vođa koji ga razumije i potiće na za njega toliko privlačni put pokore. Sve u životu sveca u ovom trenutku odiše vedrinom i potiće ga na duhovni rast.

Dolazak Blaina u Pariz i ekonomska kriza

Blain je iz provincije došao u Pariz, nepoznati velegrad. Divi se gradu i sam piše o tom doživljaju: “Kojeg li bogatstva, sjaja, tolike rijetkosti i umjetnićka remek dijela ćine Pariz najljepšim gradom na svijetu i privlaće tolike strance, te često izgleda da ih kao začarane drži zarobljenicima tolikih ljepota...”. A o svome prijatelju ovako zapisa: “Za Ljudevita kao da ne postojawe na zemlji drugih stvari osim njega i Boga... Žrtvova radoznalost i obeća svojim očima da neće vidjeti ništa što bi ga moglo rastresti, neće razgledati ništa od ljepota Pariza...U svoj vjernosti je opsluživao taj zavjet. Nakon deset godina kada će napustiti Pariz mogu kazati na nije vidio ništa što bi bilo na zadovoljstvo sjetilima. Hodio je oborenih očiju, ali na veliko ćudo ne gledajući unaokolo znao je gdje su na raskršćima i zidovima postavljene Marijine slike, te je često ne podižući oći skidao šešir s glave u znak pozdrava”.

Pod vodstvom asketskog duhovnog vođe i isposnika, Ljudevit ćini velike nutarnje i vanjske pokore u bdijenjima, postovima, bićevanjem, nošenjem pokornićkih lanćića i haljina. De la Barmondierie brzo je primijetio da vodi vanredno velikodušnu i obdarenu dušu, pa je morao dovoditi u mjeru mrtvljenja

mladog sjemeništara. Tako na primjer, naložio mu je da smatra pravom napašću želju da se odmah iza objeda povlači u osamu jer "rekreacija je potrebna za zdravlje onima koji studiraju te je volja Božja budući da je propisana pravilima".

Duhovni život, mrtvljenje i pokora nisu bili razlozi zbog kojih bi se u Zajednici siromašnih klerika mogao zapustiti studij. Sjemeništarcu su pohađali predavanja na Sorboni, jednome od najuglednijih teoloških učilišta toga doba. Pohađali su biblijske tečajeve, kontemplativnu i pozitivnu teologiju, apologetiku, moral, liturgiju i crkveno pravo. Ljudevit je napredovao u teološkoj izobrazbi do te mjere da su ga i sami profesori smatrali najpažljivijim i najboljim. Sam de la Barmondiere po pisanju Blaina "dva puta godišnje je ispitivao sjemeništare da bi se osvjedočio o njihovom napretku u teologiji. Iako bijaše više mladih klerika izvrsnih i veoma predanih studiju, sveti superior jedanput izjavi da gospodin Grignon sve nadilazi".

Ljudevit ne zaboravlja svoju obitelj. Malo nakon dolaska u Pariz piše im pismo u kojemu ih poziva da zahvale Bogu na milostima koje mu je udijelio tokom puta i boravka u Parizu. Iz tog pisma imamo slijedeći odlomak u kojem mladi sjemeništara otkriva svoju djetinju svetačku dušu. Njegova misao ide bratu Josipu koji se i sam odlučio za svećeništvo. Formula za cjelu obitelj jasna je i jednostavna: neka se uteknu Mariji i sve će biti riješeno, ta on je to sam, eto, iskusio i u Parizu. "Recite bratu Josipu da ga molim neka dobro uči i neka postigne da bude među boljima u razredu. Eto, za to treba da svoje učenje postavi u ruke svoje dobre Majke, Svete Djevice. Neka joj redovito iskazuje svoju malenu službu, a ona će mu znati obilno pružiti sve što mu je potrebno. Isto preporučujem i sestrama."

U međuvremenu nad Francuskim kraljevstvom se nadvija glad. Cijela zemlja ovisi o poljoprivredi te je dovoljna samo jedna neplodna godina da svi osjete krizu i bijedu. Slab urod pšenice 1693. i teška oštra zima duboko potresaju cijeli narod, a najviše pogađaju siromahe. Samo te godine, uglavnom zbog studeni i neishranjenosti, umrije skoro 3 od ukupno 17 milijuna Francuza. U Parizu na 450 000 stanovnika bilo je 40 000 beskućnika i prosjaka. D'Argenson zapisa: "Ljudi jedoše travu kao ovce i padahu mrtvi od gladi kao muhe". A Blain koji je i sam teško proživio tu godinu piše: "Glad se osjeti više u glavnom gradu nego li u provincijama". Župnik sv. Sulpicija, prisiljen izlaziti tisućama beskućnika u susret, govoreći o bogatijima koji bi mogli pomoći, s gorčinom reče: "Izgleda da koliko više raste bijeda toliko više oni koji bi mogli pomoći postaju bezosjećajni". Slika Francuske je beznadna. Bijeda raste na sve strane, ljudi umiru od gladi, kruh svakodnevno poskupljuje, a Luj, kralj sunca uživa u svom imaginarnom svijetu blještavog Versaja, dok plemići i bogataši zatvaraju i kuće i srce najpotrebnijima.

Mnogi sjemeništarcu, među njima i Ljudevit Marija Grignon, ostadoše bez materijalne potpore, jer ni obitelji, ni dobrotvori ne bijahu u mogućnosti pomoći. Gospođa De Montigny prestade plaćati sjemeništu doprinos za studenta Grigniona. U zajednici su se pitali što će napraviti ti mladi ljudi, a na posebna način su istraživali reakcije mladog Bretonca. Rektor sjemeništa De la Barmondiere, koji bijaše kao otac, a studente je doživljavao kao sinove, nađe se vjerojatno u jednoj od najtežih situacija svoga života. Što učiniti? Da otpusti najsiromašnije, a među njima i Ljudevita kojega naviše cijeni? Naprotiv, sve će ih zadržati. Potruđi se da im pronade kakav mali posao. Najvažniji od tih poslova bijaše noćno bdijenje uz pokojnike u župi sv. Sulpicija. Budući da to nije dostajalo za uzdržavanje i sami sjemeništarcu su morali prositi milostinju po gradu. Grignon se sam ponudio prositi za sebe i druge.

Ljudevit je u novoj životnoj situaciji. Po prvi put u životu, izuzevši desetodnevnu epizodu putovanja u Pariz, ponosni dvadesetogodišnji Bretonac kuša nesigurnost svakodnevnice i stvarnu životnu situaciju siromaha koji postaju socijalni problem. Nije to više siromaštvo koje ima osiguran egzistencijalni minimum, nego potpuna lišenost sredstava neophodnih za preživljavanje. U nadnaravnom miru i predanju u Božju Providnost mladi sjemeništara kuša čitav teret križa siromaha.

Uza sve pokore i mrtvljenja Grignon tri, četiri puta tjedno bdije uz pokojnike. O tim njegovim neprespavanim noćima Blain, koji je ponekad i sam s njime bdio, piše: "Četiri sata je provodio u molitvi, na koljenima sklopljenih ruku. Dva sata je čitao duhovno štivo, dva sata je spavao, a drugo vrijeme bi posvetio izučavanju bilješki teoloških predavanja koja je slušao na Sorboni". Ljudevit je mladić dubokih osjećaja, žive mašte i osjetljiva srca. Sve što doživljava ostavlja tragove u njegovu životu, a on sve očima vjere gleda u Boga. Često se nalazi u izravnom susretu sa smrću, tom najvećom zagonetkom života. Nakon naporna dana u molitvi bdije pored mrtvaca. Više nego ikada prije on doživljava prolaznost života

i ljudske slave, razmišlja o smrti i gledajući lica pokojnika u njegovo se biće duboko urezuju istine o zadnjim stvarima vjere.

Znamo da je dva puta na poseban način doživio bdijenje pored pokojnika. Leš mladog plemića Filipa, kojega je u dvoboju rival ubio na izlazu iz poznatog pariškog lokala javnog nemorala, širio je tako neugodan zadah da su pogrebници slijedećega dana jedva to podnosili. Oni taj događaj javno razglasiše i to postade predmet razgovora po pariškim salonima. Drugi put, lice leša jedne od najljepših mladih dama s kraljevskoga dvora, koju dvorani uzdizahu do te mjere da posta javno poznata u visokim krugovima. U roku od 24 sata postalo je njeno lice zastrašujuća ružno do te mjere da osoba postade neprepoznatljiva, a sutradan nitko ne dođe na sprovod proslavljene ljepotice.

Možemo samo naslutiti do koje su mjere ti događaji pobudili u sv. Ljudevitu još veću želju za Bogom i savršenstvom u vjeri te ga potaknuli na daljnje pokore i mrtvljenja. Svetac se još više uvjerio da se veličina čovjeka mjeri polazeći od Boga pred kojega nam je stupiti u trenutku smrti i vječnosti koja počinje nakon toga. Ljudevit više neće ni htjeti ni znati vrednovati svijet ljudskih veličina i vrijednosti koje nisu u Bogu. Ipak, njega u životu ne vodi strah, nego ljubav prema Bogu i ljudima. Ona ga oslobađa od svega što nije Bog sam. Baš to će postati moto njegova života *Bog sam*, to jest potpuna nesigurnost siromaha i potpuno predanje u Providnost Boga koji je Otac koji nikada ne uzmanjkava, kako u jednom pismu reče svetac. Živeći tako Ljudevit upozna radost siromaha koji sve očekuju od Boga. A konkretno, nakon ova dva događaja on više ne želi uzeti ni dodatni obrok prije bdijenja, na koji su imali pravo svi klerici kako bi lakše izdržali napor nesanice.

Duhovni napretci sjemeništarca Grigniona

U slobodno vrijeme klerik Grignion prosi kruh za sebe i druge. On uviđa da ga Providnost čudesno prati, te se s još više zanosa predaje Bogu u potpunom siromaštvu. Proseći redovito uspijeva dobiti više od drugih. On sam siromah daje drugim siromasima, često ljuteći svoje dobrotvore koji bi željeli da taj otajstveno ljubezni siromašni sjemeništarac za sebe zadrži njihov dar. Ali, oni ne znaju da Ljudevit ima srce koje sve daruje, osobito kad susretne siromaha koji očajava i ne zna kako živjeti svoje siromaštvo. Dao je zadnjih trideset solda siromašnoj ženi koja je na sav glas vikala svoju bijedu. Majka mu je od kuće poslala, novo toplo kleričko odijelo, jedini put, koliko znamo da mu je obitelj poslala nešto u Pariz. S odijelom je poslala i svu nježnost majčinskog sjećanja i podsjećanja sina na obitelj. Vidjevši nekog sjemeništarca kako se očigledno srami obući svoje jedino, već izlizano odijelo, Ljudevit mu dade svoj majčin dar odijela.

Pobožni sjemeništarac duhovno sazrijeva svoje predanje u Providnost te ulazi u jednu otajstvenu igru duše s Bogom, gdje se sve predaje, sve prihvaća što Providnost šalje, a s djetinjim pouzdanjem sve se očekuje od Boga, koji kušajući sveca, uistinu nikada ne propušta izići u susret svim njegovim potrebama. Jednoga dana zamoli on svog prijatelja iz susjedne sobe, Le Valliera, da mu ode kupiti toplo odijelo i dade mu sav novac koje je dobio proseći, 30 solda. Prijatelj mu napomenu da to sigurno neće biti dosta, a Ljudevit mu dogovori:

“Samo vi idite i ne brinite se. Ako odijelo bude više stajalo molite Providnost da vam pribavi koliko je potrebno, a ovaj novac dajte prvom siromahu kojega susretnete”. Le Vallier ode krojaču i ponudi mu 30 solda za odijelo, a ovaj, misleći da mu se izruguje, osorno reče da ono stoji dvije pistole, dva zlatnika tog doba. Posramljen se vrati kući davši prvom siromahu 30 solda te pripovjedi Ljudevitu što se dogodilo. On mu sa smiješkom na licu odgovori: “Dobro, dobro prijatelju, dok ste vi davali milostinju, meni neka osoba dade dvije pistole. Evo vam ih i, molim vas, hodite ponovo krojaču neka mi pošalje odijelo.”

Duhovni i intelektualni napredak klerika Grigniona bijaše očigledan i neosporan. Ljudevit živi period velikog duhovnog rasta, a to se na poseban način očituje u molitvi. Proviđi sate i sate u kontemplaciji, a sam studij teologije, u kojem vrsno napreduje, sav je u svijetlu i ozračju molitve. Uz to on čita mnoga duhovna štiva. Na poseban način iščitava *Svete putove Križa*, arhiđakona Boudona koji potiče na ljubav prema Mariji te uči kako se dobro duhovno okoristiti nutarnjim i vanjskim patnjama.

Bogatstvo osjećaja i doživljaja u kontemplaciji mladog Bretonca ponekad se, usprkos njegove volje, i izvanjski primijete. Ljudevit kroči putem mistike. Naš uobičajeni svjedok, Blain piše:

“Često među nama izgledaše kao da je u jednom otuđenju osjećaja, isključen, obuzet Bogom. Ne mogaše čak prigušiti pokrete srca koje bijaše zahvaćeno Božjom ljubavlju, uz duboke uzdahe, za stolom, u rekreaciji, posvuda... Kao u zanosu duha i sjetila bijaše to učinak izljeva, žestine i poticaja Božje ljubavi u punini Duha Svetoga koji zahvaća srce i daje osjetiti svoje slasti”.

Duhovni vođa, De la Barmondierie, u svojoj svetačkoj poniznosti, u vodstvu klerika Grigniona, za koje Blain reče da se moglo usporediti onim gdje svetac oblikuje drugog sveca, uvidi da ga je učenik nadišao. Potraži pomoć patera Jakova Bauyna. Bauyn bijaše vicerektor manjeg sjemeništa sv. Sulpicija. Bio je učen i iskusan u mistici i vanrednim putovima. Uz to, već je duhovno vodio jednog sveca, sv. Ivana Baptistu de la Salle. Bauyn bijaše iz bogate švicarske kalvinističke obitelji, sin liječnika. U Parizu se obratio na katoličku vjeru i postao svećenik u družbi sulpicijana. Blain, žaleći što nitko ne napisa njegov životopis, reče: “Bijaše anđeo na zemlji, jedna od najsvetijih osoba u ovim zadnjim stoljećima”. Sigurno bijaše i veliki pokornik, sklon mistici, a predan apostolatu baš kao i Olier, utemeljitelj sv. Sulpicija. Ljudevit Marija se u svoj jednostavnosti podložio novom duhovnom vođi, a on mu na čuđenje svih, ne samo dopusti nastaviti nego i povećati ritam mrtvljenja i pokore.

Boravak u kleričkoj zajednici M. Bouchera

U rujnu 1694. godine Ljudevit, nakon prve godine teologije, primi niže redove. Po pravilu i tradiciji sjemeništa sv. Sulpicija, klerici prije toga obavljaju osmodnevne duhovne vježbe u kući sv. Lazara kod misionara sv. Vinka Paulskoga. Trenutak predaha i vedrine za mlade ljude koji se usmjeravaju na potpuno predanje i službu Bogu u svećeništvu. Ali baš u to vrijeme dogodi se veliki udarac za sve iz *Zajednice siromašnih klerika*. Utemeljitelj i otac zajednice pater Klaudio Bottu de la Barmondierie 18. rujna 1694. godine blago u Gospodinu preminu. Po povratku s duhovnih vježbi Ljudevita, dočeka i pismo koje mu iz Rensa uputi stric Alan, obavještavajući ga o stanju u obitelji i smrti malog četverogodišnjeg brata Ambrozija. U pismu od 21. 9. 1694. Ljudevit piše stricu Alanu:

“Čista ljubav Božja neka vlada u našim srcima. S mnogo sam radosti primio Vaše pismo, koje mi je toliko draže što dolazi od osobe koja za me ima mnogo osjećaja. Kao što Vi mene u pismu obavještujete o jednom smrtnom slučaju, tako Vam za uzvrat moram i ja javiti o jednom, to jest o smrti gospodina De la Barmondieriea, mogega ravnatelja i poglavara, koji mi je ovdje učinio toliko dobra. Sahranjen je prošle nedjelje uza sućut cijele župe i svih koji su ga poznavali. Kao svetac je živio i umro. On je osnovao sjemenište u kojem prebivam i bio je tako dobar da me je u nj primio bez naplate. Sada još ne znam kako će ići dalje, da li ću ovdje ostati ili ću izaći odavle, jer još nije objavljena njegova oporuka. Ma što se sa mnom dogodilo, ja se ne uznemirujem. Imam na Nebu Oca koji ne može uzmanjkati. On me je doveo ovamo, on me je do sada ovdje držao, on će i dalje raditi po svojem običajnom milosrđu. Premda zaslužujem samo kaznu za svoje grijehе, ne propuštam moliti se Bogu i prepustati se njegovoj Providnosti”.

Svi klerici su u neizvjesnosti za svoju budućnost i čekaju otvaranje oporuke pokojnog ravnatelja. Znaju da je njihova zajednica opstojala jedino zahvaljujući velikodušnosti i ugledu svetog rektora. Znaju i da su svi u potpunoj nesigurnosti, a naročito najsiromašniji među njima, u prvom redu gospodin Grignion, De la Barmondierov miljenik. S radoznalošću iščekuju što će Ljudevit učiniti, ali njegovo lice kao i ton pisma koje smo upravo vidjeli, ne odaje nikakvu reakciju. Lice Ljudevita kao i kada je pozdravljao svoje u Rensu, mirno je, trpkо, zatvoren svijet koji ne popušta osjećajima. On ima dušu punu dubokih nutarnjih doživljaja i osjećaj zahvalnosti svima koji mu iskazuju ljubav. Neki od klerika, ne mogavši više izdržati izraz Ljudevitova lica ili možda više svoju napetost, pred svima uzviknu: “Gospodine Grignion ili ste veliki svetac ili veliki nezahvalnik”.

U testamentu pokojnog rektora osta zapisano da se *Zajednica siromašnih klerika* treba spojiti s manjim sjemeništem sv. Sulpicija. Sjemeništarcі koji mogu platiti godišnju ratu trebaju se odmah premjestiti. Ali za mnoge siromašne klerike ostaje problem gdje pronaći 260 libri. Zbog toga Ljudevit, Blain i drugi bijahu privremeno upućeni u zajednicu mons. Franje Bouchera u kojoj prosenje milostinje i

pokoji mali posao bijahu dovoljni za boravak. Franjo Boucher, bivši župnik sv. Nikole iz Chardonnet, kao i De la Barmondier, doktor teologije na Sorboni, cijenjen i poštovan od sulpicijana, osjeti potrebu pomoći siromašnim sjemeništarcima na putu do svećeništva. On 1677. otvori *Zajednicu siromašnih studenata* u kojoj redovito boraviše oko četrdesetak klerika. Formacija bijaše u sulpicijanskom duhu, s naglaskom na studiju, dok velika razlika bijaše u siromaštvu. Klerici zajednice mons. Bouchera morali su svakodnevno proseći sebi pribaviti kruh. Kako je cijela Francuska osiromašila, tako i ova zajednica klerika dođe na prag bijede.

Blain, kako desetljećima kasnije piše, još osjeća jezu samo prisjećajući se tog života: "Hrana bijaše bijedna i neukusna, a sjesti za stol bijaše jedna vrst mučenja. Otpaci od mesa, koje sigurno u mesnici kupovahu najveći bijednici, dijelili su se u malim obrocima, a da se dijelilo i u obilju, to meso ne bi predstavljalo napast za neumjerenost, jer samo vidjeti ga oduzimalo je apetit. Bijaše to meso protiv kojega se bunio želudac, a poslije objeda lako se povraćalo." A da je Blainu sve to ostalo neizbrisivo urezano u sjećanje vidi se iz tragikomičnog zapisa: "Sami klerici, redom su pripremili objede. Kad bi bilo dopušteno nasmejati se u tako teškoj situaciji, rekao bih da je svatko imao zadovoljstvo trovati druge kad je na njega dolazio red".

Bolest, čudesno ozdravljenje i smještaj u sv. Sulpicij

Ponovno dolazi oštra pariška zima, a sv. Ljudevit nastavi sa svim mrtvljenjima i pokorom usprkos oskudice. Ispovjednik, p. Prevost, o kome ne znamo drugo do li ime, ne obuzdava ritam pokore mladog sjemeništara. Naprotiv, kao znak dodatnog mrtvljenja i nenavezanosti oduzima mu i Marijinu sliku koju je uvijek sobom nosio. Tom zgodom Ljudevit u povjerenju reče Blainu: "Može mi uzeti Marijinu sliku, ali ne onu koju ja nosim u srcu". Rezultat svih tih napora, pokora i oskudice bijaše težak. Kad je bio Ljudevitov red u kuhinji, on iznenada osjeti slabost i malaksalost. Jedva je uspio skinuti cilicij pokorničke haljine pade u krevet shrvan nepoznatom bolešću. U strahu od bolesti koja je mogla biti zarazna i pogoditi druge u zajednici, mons. Boucher naredi da sjemeništara premjeste u *Hotel Dieu - Božju kuću*, parišku ubožnicu, zadnje utočište najvećih pariških siromaha. Sin gospodina Grigniona vlastelina od Bachelleraie, koji je kao dječak pod vodstvom Belliera u Rensu pohađao ubožnicu, završi kao bolesni siromah u ubožnici. Oh, kad bi roditelji mogli vidjeti gdje završi njihov prvorodenac!

Kao i obično Ljudevit se povjeri Blainu koji je došao posjetiti ga: "Nalazim se u *Božjoj kući*, koje li časti! Moji roditelji ne bi bili previše zadovoljni, ali kada se to narav slaže s milošću?!" Njegova misao ide roditeljima, ali ne želi da se uznemiruju ni oni ni sestra Luiza koja boravi u Parizu kod gospođe De Montigny. Liječnici tog vremena, naivno su držali da se čestim puštanjem krvi može pomoći bolesniku i tako 22-godišnji mladić bijaše doveden na sam prag smrti.

Ljudevit vedro, predano i u miru podnosi sve tegobe do te mjere da redovnice sv. Augustina koje vode brigu o ubožnici ostadoše zadivljene krepošću mladog klerika te ga premjestiše u odjel za svećenike. Blain, jedini ustrajni posjetitelj, zabrinuto je zapisao: "Bijaše u očajnom stanju, nije ga se više ubrajalo među žive". Časne sestre već su bile pobožno pripremile platno da obaviju leš mladog kreposnog klerika, ali na iznenađenje sviju Ljudevit svome prijatelju prvi puta u životu dade naslutiti da Božjom milošću zna vidjeti u budućnost. Sa svom jednostavnošću i sigurnošću, na opće čuđenje, reče mu da neće umrijeti od te bolesti, nego da će ubrzo ozdraviti. I uistinu, za koji dan se podiže s kreveta, samo u par tjedana oporavi, zadobije prijašnje zdravlje i nastavi sa svim pokorama. U vrijeme bolesti i oporavka Ljudevit je čitao *Duhovna pisma* isusovca Surina. Svetac je tako dobio nove poticaje za prihvatanje križa i trpljenja koje pobožni i sam duboko patnjom označeni isusovac vidi kao sredstva posvećenja i plodnog apostolata.

Život teče dalje, a Providnost, koja se služi ljudima, otvara Ljudevitu put boravka u sv. Sulpiciju. Dok mu je prijatelj u ubožnici, Blain uđe u manje sulpicijansko sjemenište pod vodstvom ravnatelja Breniera i odmah mu preporuči svoga svetog prijatelja kojega neizmjereno cijeni. Uz to, duhovnik ove zajednice bijaše Bauyn, pater koji poznaje Ljudevita jer je pomagao De la Barmondieru u vodstvu izvanrednog sjemeništara. Svi se potrudili pronaći načina kako pomoći Ljudevitu do te mjere da je ravnatelj Brenier tražio u zajednici javne molitve kako bi Gospodin otvorio put boravka tom vanrednom sjemeništarcu u njihovoj zajednici.

Ostaje problem gdje pronaći 260 libri godišnje rate za boravak u sjemeništu. Gospođa d'Alegre, koja je vjerojatno vidjela Ljudevita u ubožnici i ostala zadivljena njegovom krepošću, odluči darovati sjemeništu sv. Sulpicija posjed s izvorom prihoda od 160 libri, a po nagovoru Breniera odredi ga za Ljudevita. Sa svoje strane Bauyn, preko poznanstava u obitelji Mortemart osigura 100 libri koje nedostajahu za punu ratu. Kleriku Grignionu u biskupskoj kuriji u Nantu bijaše 15. lipnja 1695. izdan pravni akt po kome postade korisnikom beneficija kapelanije Majke Božje u župi sv. Julijana. Konačno sv. Ljudevitu se otvori put iz ubožnice u najbolje pariško sjemenište toga vremena, ono o kojemu je sanjao kad je prije tri godine ostavljao očinski dom u Rensu.

Jednog lipanjskog jutra 1695. godine Grignion uđe u manje sjemenište sv. Sulpicija, a ravnatelj, pater Antun Brenier uobičajenim liturgijskim molitvama dodade zahvalni himan *Tebe Boga hvalimo*. Blain zapisa: "Gospodin Brenier primi gospodina Grigniona kao da ovaj bijaše nebeski anđeo". A s kojim duhom svetačke poniznosti Ljudevit uđe u novu zajednicu najbolje nam on sam to svjedoči u pismu od 11. srpnja 1695. upućenu stricu Alanu:

"Dragi ujače! Čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima. Evo vam se javljam da Vas najponiznije pozdravim i obavijestim da me je Providnost smjestila u Malo sjemenište svetog Sulpicija posredovanjem gospođe d'Alegre, a to je ona gospođa o kojoj Vam je govorila gospođa de Montigny i kod koje stanuje gospođica Le Breton...Zahvaljujte, molim vas, Bogu za mene na milostima koje mi je podijelio, ne samo vremenitim, koje su malenkost, nego na vječnima. Neka ne ide na sud sa slugom svojim, jer ne činim ništa da njegove milosti porastu, nego ga samo vrijeđam svaki dan."

5. U sv. Sulpiciju, zemlji svetaca

U Francuskoj, kao i u drugim europskim zemljama, poslije urgentnih poticaja Tridentskog Koncila osjećala se velika potreba za crkvenom obnovom, u prvom redu u odgoju svećeničkih kandidata. U Italiji s puno uspjeha to učini sv. Karlo Boromejski. Da to bijaše velika potreba Crkve, veliki poduhvat, napor i umijeće, s jednom dozom gorčine i ironije, svjedoči sv. Franjo Saleški pišući 1618. godine prijatelju Bourdoiseu: "Trudio sam se sedamnaest godina, i sve vrijeme sam se nadao da ću uspjeti obnoviti kler u mojoj biskupiji, a nisam uspio formirati doli jednog i po svećenika."

Crkva u Francuskoj u 17-tom stoljeću živi poseban trenutak procvata i obnove. U povijest duhovnosti 17-esto stoljeće ulazi kao *Grand siècle*, francuski veliki vijek, doba procvata francuske škole duhovnosti. Kardinal de Berulle, Condren, sv. Ivan Eudes, sv. Vinko Pulski, sv. Ivana Baptistu de la Salle, Olier, sv. Ljudevit Montfortski i Lallemant su najvažniji predstavnici tog francuskog stoljeća velikih duša. Veliki obnovitelji crkve, skoro svi direktno ili indirektno rade i na obnovi odgoja svećeničkih kandidata. Osnivaju družbe i sjemeništa u tu svrhu, a prije svega sami svetački svjedoče mladim ljudima koji se usmjeravaju prema svećeništvu o veličini, ljepoti i uzvišenosti tog poziva. I sami biskupi redovito surađuju na tom djelu obnove. Otvaraju se regionalna sjemeništa. Krajem 17-tog stoljeća samo u Parizu je bilo 12 sjemeništa.

Sjemenište sv. Sulpicija

Ivan Jakov Olier, gorljivi pučki misionar, osobno se uvjerio u potrebe vjernika i shvatio da ako želi pomoći puku, treba odgojiti svete svećenike. Imajući pred očima svoje dugogodišnje pastoralno iskustvo okuša se u odgoju novih zvanja. Nakon prvog neuspjelog pariškog pokušaja osnivanja sjemeništa u ulici Vaugirad, 1642. godine postade župnikom župe sv. Sulpicija. I tada, nadnaravno potaknut, osniva sjemenište koje je dobilo ime po župi, sv. Sulpicij. U temelje sjemeništa Olier ugradio je zlatnik na kome bijaše urezana slika buduće građevine kako mu je pokazala Gospa ukazujući mu se 22. ožujka 1649 u katedrali *Notre Dame*. Na zlatnik Olier je upisao: "U Mariji, po njoj i s njom svako zdanje napreduje i postaje hramom". Tako i u temelje sjemeništa sv. Sulpicija osta zapisana ljubav prema Mariji, a još više bit će utkana u temeljima sulpicijanskog odgoja budućih svećenika. Ubrzo to novo sjemenište postaje uzor drugima i jedno on najvažnijih u Francuskoj. Za odgoj sjemeništara Olier osniva i novu redovničku družbu.

U pravilima sjemeništa zapisao je: “Prvi i zadnji cilj ovog instituta je živjeti potpuno za Boga, u Isusu Kristu našem Gospodinu, tako da njegova trajna nutarnja raspoloženja prodiru u najdublje dubine našeg srca, te da svatko može sa svetim Pavlom o sebi reći: Živim ali ne više ja, nego Krist živi u meni”.

Sv. Vinko Paulski, svjedok dostojan povjerenja, o situaciji Pariških sjemeništa tog doba piše: “Evo u Parizu imamo četiri kuće koje rade iste stvari: Oratorij, sv. Sulpicij, sv. Nikola – du – Chardonnet i Gueuserie. Oni u sv. Sulpiciju trude se i nastoje u svemu podići duh sjemeništaraca, oslobađaju ih zemaljskih ljubavi, dovodeći ih do velikih prosvijetljenja i uzvišenih osjećaja... oni u sv. Nikoli ne uzdižu toliko, ali potiču na rad u Gospodnjem vinogradu, i nastoje odgojiti marljive ljude za rad u crkvenim službama”.

Dakle dok je sjemenište sv. Nikole imalo praktično-pastoralan naglasak u odgoju, sv. Sulpicij bila je škola duhovnog života, škola svetosti. Sulpicijani su nastojali provesti reformu klera, ne programima obnove, nego duhovnim životom, programima posvećenja i svetosti. Po njihovoj školi duhovnosti svećenički poziv na poseban način mora biti popraćen sviješću o potrebi težnje za svetošću, jer svećenik sudjeluje u jednom od najuzvišenijih Kristovih otajstava, njegovom Vječnom svećeništvu. Istinska svećenička duhovnost je vertikalna, mistična i bogocentrična. Svećenik je čovjek Božjeg kulta, klanjanja, odvojen od svijeta i svjetskog duha, potpuno predan Isusu po Mariji. Tek u tom duhovnom ozračju Olier isto toliko naglašava drugu pastoralnu stranu svećeničkog poziva i njegovu spremnost na marljivo i predano obavljanje svake crkvene službe. A kao bivši pučki misionar, utemeljitelj ugradio je u temelje formacije ljubav prema misijama, te i sjemeništarcima, zahvaljujući blizini župe, otvori vrata pastoralnog rada.

Samo sjemenište bijaše podijeljeno u dvije zajednice Veliki i Manji sv. Sulpicij kojega otvori Tronson, treći general Družbe, kako bi omogućio i siromašnijim klericima sulpicijansku formaciju. Jedina razlika bijaše u cijeni godišnje rate. Oko samog sjemeništa gravitiralo je više zajednica formacije koje su imale isti duhovni program, a koje su ispomagali sulpicijanci, kao što smo vidjeli one u kojima je do sada boravio sv. Ljudevit. Otvaranjem sv. Sulpicija Olier nije htio zamijeniti ili nadoknaditi biskupijska sjemeništa, nego je rado prihvaćao sjemeništarce iz svih francuskih biskupija tako da su se oni kao mladomisnici vraćali u svoje biskupije. Na taj način duh sv. Sulpicija se širio u cijeloj Crkvi u Francuskoj, a sami sulpicijanci su nastavljali suradnju sa svojim bivšim učenicima do te mjere da su se smatrali moralno odgovornima za njihovo ponašanje. Iako nisu postojale nikakve pravne veze među njima i sami biskupi ili generalni vikari često su tražili mišljenje, preporuku i odobrenje sulpicijanskih odgojitelja prilikom dodjeljivanja crkvenih službi onima koji su bili u sv. Sulpiciju na formaciji.

Kada u ljeto 1695. Ljudevit ulazi u Mali sv. Sulpicij, general družbe Tronson, skupa sa biskupom Bossuetom i pariškim kardinalom Noaillesom, bijaše direktno uključen u rješavanje problema vezanih uz nauk sljedbenika Madame Guyon (+ 1717) i biskupa F. Fénelona (+ 1715) koji će biti osuđeni kao krivovjernici kvijetisti. Taj krivovjerni pokret je naučavao da se u ovom životu može postići tako velika kontemplacija, mrtvljenje i nesebična čista ljubav koja se potpuno odriče samog sebe do te mjere da duša više nema ni želje za vječnim spasenjem. Na vrhuncima te čiste ljubavi duša bi postajala indiferentna čak i u želji za vlastitim savršenstvom i prakticiranjem kreposti. Crkva je s pravom odbacila ta mistična pretjerivanja.

Lako je shvatiti da u takvom ozračju u crkvenim krugovima Pariza vlada oprez i nepovjerenje prema svakom pretjerivanju, posebnostima i originalnostima. Tronson po prirodi i odgoju bijaše čovjek pravila, propisa, razboritosti i opreza. Taj moralistički duh utisnu i u odgoj klerika u sv. Sulpiciju, na uštrb više mističnog i duhovnog izvornog poticaja utemeljitelja Oliera. Tako u sulpicijanskom odgoju prevlada naglasak na jednoobraznosti zajedničkog života, opsluživanju pravila i nepovjerenju prema posebnim i vanrednim putovima mistike.

Do koje mjere se išlo u opsluživanju pravila i oblikovanju zajedničkog stila ponašanja sulpicijanskih sjemeništaraca najbolje nam svjedoče riječi koje je sam Tronson zapisao u posebnim ispitima savjesti objavljenim 1690. godine: “Neka se ne stvara navika držati usta previše otvorena, ni usne previše zatvorene. Kada smo pokleknuli jesmo li koljenom dodirnuli zemlju?” A kako su sami sjemeništarci upijali taj duh Blain je zapisao: “Pravilo u jednoj zajednici je sveti Božji glas, koji nam izražava volju Božju. Evanđelje nam je pokazuje općenito, a pravila je propisuju u detalje”.

Duhovni rast sv. Ljudevita u sv. Sulpiciju

Ulaskom Ljudevita u sv. Sulpicij, zemlju svetaca kako to reče Blain, njegov život sjemeništarca konačno postade vedar i sređen. Ambijent molitve, zajedničkog života i studija bez nesigurnosti za svakodnevicu koja bi mogla rastresati pripravu za svećeništvo pogoduju duhovnom rastu. U zajednici Grignion ponovno pronalazi Blaina i druge sjemeništarce iz zajednica u kojim je dosada živio. A što je za njega najvažnije, duhovni vođa manjeg sv. Sulpicija je p. Bauyn, koji već od prije poznaje Ljudevita i dopušta mu slijediti najdublje nutarnje poticaje na molitvu i pokoru. Duhovnik Bauyn i sjemeništarac Grignion se lako razumiju. Obojica su skloni visokim idealima, pokori i mrtvljenju, a otvoreni mistici i vanrednim putovima koje duhovnik iskustveno poznaje bolje od drugih sulpicianaca.

Ravnatelj sjemeništa je p. Bernier. Sjemeništarci u njemu vide sveca. I on bijaše pokornik, iznad svega ponizan, slobodan od sebe, nenavezan i asketa koji vrsno poznaje putove kreposti i umjeće razlučivanja i najfinijih duhovnih napasti.

Duhovni život sjemeništarca Grigniona u sv. Sulpiciju je u punom procvatu. On ponovno živi jedan vedar period svoga života. Crebron, prijatelj iz susjedne sobe zapisao je: "Jedne nedjelje oko deset sati podoh potražiti gospodina Grigniona i zamoliti ga da mi posudi neke bilješke. Mislim da je bio u molitvi, jer kada zakucah na vrata njegove sobe a on dođe otvoriti mi, njegovo lice je izaravalo svjetlom koje bijaše jače od naravnoga".

Duhovnik Bauyn i njegov miljenik Ljudevit imaju jednu zajedničku poteškoću, večernju rekreaciju. To je trenutak predaha u danu, zajedničko druženja, pričanje o redovitim malim ljudskim stvarima svakodnevnice, trenutak vedrine kada se treba znati nasmijati zgodama i nezgodama života, u napornoj duhovnoj aktivnosti molitve, mrtvljenja i studija. Do koje mjere su duhovni vođa i mladi sjemeništarac slični najbolje će nam posvjedočiti očevidac i sudionik tih rekreacija, Blain:

"Učitelj i učenik su imali odvratnost prema stvarima svijeta, nisu mogli o njima govoriti nego odbojno i na način koji ih je činio neukusnima. Ako bi se mi nasmijali slušajući ih, to bi bilo jer ih vidjesmo kako s pobožnim izrazom govore o najsmješnijim stvarima". Dakle, lako bijaše uočljiv neuspjeli napor i jednoga i drugoga da za vrijeme rekreacije budu kao i svi drugi. Njihov duh je kročio putem sjedinjenja s Kristom do visina gdje sabranost duše u Bogu postaje trajna. Uza sve napore koje su ulagali vidjelo se da se njihov duh ne opušta u druženju i bratskoj rasonodi. Ljudevit bi često za vrijeme rekreacije započinjao razgovore o Bogu i Božjim stvarima, do te mjere da se neki požališe duhovniku, a Bauyn, iako sam sklon tome, opomenu Grigniona da rekreaciju ne pretvara u molitvu. Koje li poniznosti i finoće.

Slažemo se sa E. Falsinom, životopiscem Montforta koji je 1997. godine objavio životopis sveca, da su događaji koji slijede u životu sv. Ljudevita i zadnje četiri godine pripreve za svećeništvo odlučujući period da bi se dobro shvatio duhovni lik budućega misionara. Nažalost su interpretirani s pogrešnim naglascima od gotovo svih životopisaca. Mi ćemo se osloniti na Falsinove teze, dodajući nove elemente, plod našeg studija. O čemu se radi?

Samo osam mjeseci nakon ulaska Grigniona u sv. Sulpicij pater Ivan Jakov Bauyn, njegov duhovni vođa, 19. ožujka 1696. godine iznenada umrije. Otajstvenim putovima Božja Providnost vodi budućeg sveca. Već smo vidjeli da prvi vedar period života sjemeništarca Grigniona nakon jedanaest mjeseci od dolaska u Pariz završi smrću patera Klaudia Bottu de la Barmondiera, osobe koja ga je voljela i iznad svega razumjela njegove sklonosti prema vrhuncima duhovnosti, mrtvljenja i mistike. Znamo da baš De la Barmondiera, potraži pomoć od Bauyna u vodstvu Grigniona i to zbog vanrednoga puta mladog sjemeništarca. Bauyn je potvrdio Ljudevitov put i dopustio mu daljnja mrtvljenja, te je imao razumijevanja za njegove nutarnje poticaje i doživljaje sve do mističnih manifestacija i mistike u kojoj bijaše iskusan i upućen.

Duhovni lik sjemeništarca Grigniona

Prije nego progovorimo o novom duhovnom vođi mladog bretonskog sjemeništarca opisat ćemo njegov duhovni lik u ovom trenutku. Ljudevit je već tri godine u ambijentu slupicijanske formacije. Do

tada je uvijek bio slobodan slijediti nutarnje poticaje na molitvu i mrtvljenje. On se duhovno usmjerava na potpuno siromaštvo, ne samo izvanjsko, jer već znamo da je učinio zavjet doživotnog siromaštva, nego nutarnje i to motivirajući se ugledanjem na Isusa Krista. Ljudevit nastoji ući u sam duh i stil Kristovog života, tako da proživljava oslobađajuću mistiku potpunog predanja u Providnost. Duhovno siromaštvo na taj način vodi našeg sveca do mistične i teologalne karakteristike nenavezanosti na dobra ovoga svijeta i ucjepljuje ga u Isusu Kristu da bi počinuo u Bogu samome.

Ovaj duhovni napredak potpunog predanja i osiromašenja cijelog bića pred Bogom još je očitiji ako promotrimo želju sveca za mrtvljenjem i pokorom. Ljudevit u svojim odgojiteljima ima prvi primjer i poticaj na pokoru, a oni u njegovim željama prepoznaju Božju karizmu koja ga vodi putem uspinjanja u duhovnom životu. Svi odgojitelji do tada odobravali su mu vanredne prakse pokore, koje drugi sjemeništarci ne čine u toj mjeri. On je već iskušan patnjom, križem i bolešću. Čitajući djela naddakona Boudona, sv. Ljudevit je sazrijevao u nadnaravnoj motivaciji trpljenja imajući Krista pred očima. Naime, po Boudonu, križ u životu je posljedica ljudskoga grijeha, a za kršćane i sjedinjenja s Kristom koji je otkupio svijet trpljenjem da bi ušao u slavi. I kršćani kao udovi otajstvenoga Kristovog Tijela, moraju slijediti Isusa na putu prihvaćanja križa, a samo trpljenje prihvaćeno u Duhu tako postaje sredstvo dubljeg sjedinjenja s Njime. Ljudevit usvoji i praktično zaživi taj nauk u ovom periodu, a to uvjerenje pratit će ga do konca života. Još više, on u siromasima i patnicima vidi živu sliku Krista patnika. Treba naglasiti da negativni aspekt mrtvljenja i umiranja nije sam sebi cilj, i nije ono što svetac direktno traži, nego je askeza i borba protiv zlih sklonosti, nagnuća i požuda starog čovjeka, kako bi mogao potpuno pristati uz Isusa i izvršiti njegovu volju.

Sve to je plod dugih molitva i kontemplacija koje kod mladog Grigniona poprimaju mistična obilježja, a koja se i izvana mogu ponekad naslutiti. Ljudevit Marija je svjestan da ljubav prema patnji, pokori i križu ne proizlazi iz ljudske naravni koja teži ugodi, nego pretpostavlja vjeru i sjedinjenje u ljubavi s Kristom od kojega dolazi svaka duhovna snaga. Tako vjernik može plodonosno trpjeti nešto za Boga jer dijeli život i sudbinu s onim koga ljubi, Kristom.

Čitajući djela isusovca Surina, mladi Bretonac je asimilirao i usvojio važnost slušanja nutarnjih poticaja Duha, potpunu predanost i trajnu usredotočenost duha na Boga, neprestano govorenje o Bogu bez ljudskih obzira, odbojnost prema jakim, umišljenim i učenim duhovima koji pobožnošću ne slijede stečeno teološko znanje pa suho, umišljeno i besplodno govore o najsvetijim tajnama vjere; sklonost prema prihvaćanju vanrednih mističnih iskustava, ljubav prema "znanosti svetaca" i duhovnom iskustvu kušanja Božje ljubavi koje samo od sebe dolazi i raste ako duša nije u grijehu.

Sve to skupa Ljudevit proživljava u nježnoj pobožnosti prema Mariji koju kao rob ljubavi časti kao svoju Gospodaricu i Majku, i koristi svaku priliku da drugima o njoj govori. Ljudevit, osoba duboke afektivnosti i jakog karaktera, osjećajno doživljava i svoj odnos s Bogom u molitvi.

Što se tiče života u zajednici Ljudevit je u izvanjskom opsluživanju pravila točan i brižan, osobito u svemu što se odnosi na duhovni život. Ljubi ritam zajedničkog života i opsluživanje pravila do te mjere da je Blain zapisao: "Nije ništa radio bez dopuštenja, a nije se nikada dosađivao ni umarao tražiti ga. Za Grigniona to bijaše ugodna i radosna stvar". Ipak, u duhovnom životu on hodi svojim putovima i to se primjećuje u sjemeništu. Život ga je već iskušao patnjom, bolešću, siromaštvom tako da je u duši već označen silom trpljenja i ljupkošću koju ono rađa u duši. Svetac sve u životu prihvaća i prikazuje Bogu u nepomućenom nadnaravnom miru.

Psihološki sklon je osami i ne komunikaciji. Vidjeli smo da se teško prilagođava zajedničkom životu u vrijeme rekreacije, često šuti. Najradije bi se bio povukao u samoću, ali i De la Barmondier i Bauyn su ga opominjali da to smatra pravom napašću. Sve su to znakovi da je Ljudevit osoba koja izvanjski lako i radosno opslužuje sva pravila, ali se teško socijalizira i prilagođava svoj nutarnji put redovitom putu i zajedničkom stilu življenja drugih sjemeništaraca. Njegov duh je bio sav prožet Bogom, uronjen u Božju prisutnost i žudi samo za slavom Božjom. Mladi sjemeništarac je ponekad izgledao kao otuđen u svijetu ljudi tako da je Blain zapisao: "Treba naglasiti da nikada nijedan čovjek ne bijaše manje osjetljiv od Ljudevita na ljudske obzire, niti se je manje brinuo o mišljenju drugih. Želja koju je imao da se dopadne Bogu nije mu dopuštala da se okreće stvorenjima".

Još jedna posebnost i originalnost prati, i prati će cijeli život, budućeg svetog misionara. Ljudevit Marija je veliki “vještak” u neuobičajenim gestama koje začuđuju, stvaraju neugodnu situaciju i nerazumijevanje okoline. Tako na početku i na kraju predavanja na Sorboni, ponosnoj kući znanosti, Grignon pred svim studentima jedini na koljenima moli uz podsmijeh i izrugivanje, često nesvjesno umišljenih i intelektualno oholih mladih ljudi. Jednoga dana on na trgu naiđe na dvojicu mladića kako se bijesno prepiru i vade mačeve za dvoboj. Sjemeništarc Ljudevit, na opće zaprepaštenje, s visoko podignutim križem u ruci baci se između njih, te ih energičnim riječima poziva na misao o Bogu. Mladići iznenađeni i kao nepokretni na kraju promrmljaju riječi isprike i razidu se. Jedan od njih bijaše do te mjere potresen tim događajem da odluči promijeniti život. Ući će u manje sjemenište sv. Sulpicija i postati svećenik. On je sam pripovjedio Blainu da baš ova epizoda za njega bijaše najveći poticaj za obraćanje.

Drugi put Ljudevit u društvu Blaina od uličnog prodavača kupi sve knjige nemoralnog sadržaja i pred njegovim očima ih rastrga. Na primjedbu prijatelja da je to beskorisno, jer će novac koji je dao poslužiti za tiskanje drugih materijala takvog sadržaja Ljudevit odgovori da je sretan ako samo i privremeno može spriječiti neki grijeh. Drugom zgodom prelazeći preko Novoga Mosta vidje uličnog zabavljača kako okuplja mnoštvo svijeta pjesmama dvosmislenog sadržaja. Ne mogavši to podnijeti Ljudevit stade na drugu stranu mosta te zanosnim glasom poče propovijedati sve dok se iznenađeni narod potresen riječima mladog klerika koji tako živo govoraše o ljepoti kreposti i rugobi grijeha, ne razide.

Iz svega ovoga možemo lako naslutiti da su o sjemeništaru Grignonu kružile često oprečne glasine. Ljudevit je u delikatnoj situaciji jer mora tražiti novog duhovnog vođu. Duhovno vodstvo bijaše jedan od temeljnih principa sulpicijanske formacije do te mjere da se poslušnost duhovnom vođi smatrala ne samo uvjetom duhovnog napretka, nego se uz nju vezivalo i vječno spasenje duše. Ljudevit za svoga novoga duhovnog vođu izabra patera Faranju Leschassiera, ravnatelja Velikog sjemeništa sv. Sulpicija.

Duhovni lik p. Leschassiera

Pater Faranjo Leschassier, rođen 1641. godine u plemićkoj senatorskoj obitelji, malog rasta, slabunjav, pobožan, krepostan, učen, čvrsta duha, provjereni upravitelj, staložen, uravnotežen, jake osobnosti, poznat je i cijenjen po svojoj razboritosti u cijelom Parizu. Živio je skrovito, posvećen kultu, ustrajan u klanjanju pred Presvetim. Znao se energično oduprijeti prodiranju galikanizma do te mjere da se usprotivio i samom pariškom kardinalu De Noillesu. A biskup Fenelon u najtežim kontroverzijama svoga vremena, koje uistinu bijahu složene, jer će biti osuđen kao krivovjernik kvijetist, rekao je: “Samo jednom čovjeku poznate pobožnosti i mudrosti želim podložiti ova pitanja i probleme, p. Leschassieru”.

U natpisu ispod njegova portreta posmrtno postavljenom da čuva uspomenu o njemu među sulpicijancima piše: “Franjo Leschassier, svećenik, doktor i dekan svetog pariškog univerziteta, četvrti general sjemeništa sv. Sulpicija, od djetinjstva starac po razboritosti i ponašanju, pronicljiv u razmišljanju, škrt na riječima, u sporosti brz u djelovanju, toliko više poznat vani koliki prikriiven u samostanu. Čvrst bijaše u očuvanju besprijeorne obitelji koja mu bijaše povjerena u naslijeđenoj pobožnosti i vjeri”.

Leschassier je izvrsno oslikan u ovim rečenicama. Znao je upotpunosti prihvatiti norme zajedničkog suživota u Crkvi i društvu. Želio je odgojiti svećenike koji bi bili uvijek na visini poziva, besprijeorna i sređena ponašanja koji se posvećuju i usavršavaju, ne toliko čineći velika djela nego tražeći savršenstvo u malim stvarima svakodnevnice. Po karakteru i uvjerenju bio je nepovjerljiv prema svemu što bijaše vanredno, posebno i originalno. Gnušao se nastranosti čudaka, ne zbog toga što je smatrao da se putovi mistike treba prilagoditi redovitim putovima, nego jer je bio duboko uvjeren samo u svetost izgrađenu u svakodnevnom skrovitom svećeničkom životu i utemeljenu na zdravom razumu prožetu vjerom.

Poznao je izvrsno asketske putove savršenstva, te bijaše tražen kao vrstan duhovnik, a vjerojatno je puno naučio i u susretima s brojnim umišljenim misticima u Francuskoj gdje problem mistike pod izlikom kvijetizma postade dominantna tema u Crkvenim krugovima. Leschassier isto tako bijaše odveć realističan, praktičan i navezan na tradicionalno provjerene putove duhovnosti da bi se upuštao u jansenističke inovacije. Osobno se nikada nije upuštao u velike tjelesne postove i pokore,

uvjeren da se može postati svet potpunom podložnošću pravilima i utvrđivanjem kreposti u svakodnevnicima. U opomenama superiorima zapisao je: "Ne slijediti vanredne putove, nego ići i druge voditi putem jačanja kreposti, ne zavaravati se viđenjima i privatnim objavama". Ne možemo ništa prigovoriti Leschassierovim odgojnim principima u duhovnom životu koji odražavaju stoljetnu tradicionalnu mudrost, ali Bog ima i drugih putova kojima vodi neke osobe.

Iz opisa duhovnog lika sjemeništarca Grigniona i njegova novog duhovnog vođe p. Leschassiera lako se može uočiti njihova različitost tjelesne građe, karaktera, sklonosti, poimanja duhovnog puta, svetosti... Leschassier je sigurno već čuo puno o tom vanrednom kleriku. Znao je da mu dolazi iz duhovnog vodstva p. Bauyna, kojega je duboko cijenio. Sigurno je već čuo i za veliki duh pokore, mrtvljenja i molitve svojega novog duhovnog sina te za geste neuobičajenog ponašanja gorljivog sjemeništarca. Po karakteru i uvjerenju, a i zbog iskustva s drugima, odveć je oprezan i razborit da bi olako prešao preko posebnosti i originalnosti Grigniona, pogotovu jer je kroz sjemenište već prošao neki mladić veliki pokornik, ali svojeglav koji zbog velikih pokora završi psihološkim slomom. A da je Ljudevit uistinu imao svojih neuobičajenosti zapisao je i njegov najbolji prijatelj, Blain: "Njegovi načini ponašanja nisu se sviđali svima, a treba priznati da uistinu bijahu posebni".

Praksa razlikovanja duhova

Svaki svetac je originalan, ali svaka originalna osoba nije svetac. Prije ili poslije moralo se postaviti pitanje. Da li je Ljudevit uistinu vođen Božjim Duhom? Do koje mjere je gorljivi sjemeništarac svjesno ili nesvjesno navezan na sebe i svoj sud? Koliko u njegovoj vanrednoj pobožnosti ima sebeljublja? Leschassier je odveć obazriv, a i iz iskustva sa kvijetistima zna da se osoba na putovima kontemplacije može navezati na doživljaje i poistovjetiti svetost s doživljajima, viđenjima i nutarnjim iskustvima. Duhovno vodstvo p. De la Barmondiera i p. Bauyna naklono putu kojim hodi Grignion samo je još više poticalo već velike nutarnje porive mladog sjemeništarca prema pokori, askezi i mistici, a u isto vrijeme potenciralo Ljudevitovu psihološku sklonost prema posebnosti i originalnosti. Leschassier to sve zna. On ljubi i poštuje sjemeništarca Grigniona. U njemu vidi najveće potencijale i energije među svim sjemeništarcima. Ulog je uistinu velik, ali mora kušati duh gorljivog posebno obdarenog Bretonca. Želi mu pomoći, osvjetliti njegov put pred Bogom i izvući ga iz dvosmislenosti i profinjenih napasti puta mistike.

Zbog svega toga Leschassier prije svega želi upoznati svoga novog duhovnog sina. Detaljno studira istinske uzroke njegovog posebnog ponašanja, molitve, kreposti, pobožnosti i svega ostalog. A da Leschassier uistinu bijaše osoba razbora, može se vidjeti i po tome što ne vjeruje odmah i olako svome sudu, nego želi čuti i ravnatelja Manjeg sjemeništa sv. Sulpicija p. Berniera koji je primajući Ljudevita u zajednicu zapjevao *Tebe Boga hvalimo*. To je svećenik kojega on cijeni, a što je najvažnije, Bernier živi u zajednici sa Ljudevitom. Leschassier naloži Bernieru da kuša duh sjemeništarca Grigniona, da otkrije i razori svako svjesno ili nesvjesno sebeljublje i oholost u njemu. Drugim riječima duhovnik želi znati da li Grignionovo ponašanje proizlazi iz umišljenosti, uznositosti i svojeglavosti.

Govor o razlikovanju duhova ima svetopisamske korijene, a praksa razlikovanja duhova, polazeći od provjere poniznosti, ljubavi i poslušnosti ustaljena je u stoljetnoj asketsko svetačkoj tradiciji. Ona je bila svojstvena i sulpicijanskoj školi pod vodstvom Tronsona. Mi donosimo postavke i opis prakse razlikovanja duhova u vremenu u kome je živio svetac.

Koji su uvjeti da bi se upustilo u nju, da bi se ispitivalo duh neke osobe? Prije negoli je opišemo dobro je da to razlučimo jer se lako može krivo razumjeti. Prvi uvjet je ozbiljan, duboki, svetački život duhovnog vođe koji sam iskustveno poznaje putove kojima želi voditi drugoga, zatim njegova razboritost i ljubav prema osobi koju vodi, te želja pomoći osobi da iziđe iz neprimjetnih i zbog toga opasnih duhovnih napasti, samodopadnosti, duhove oholosti i zabluda. Želi osloboditi osobu svjesnog ili nesvjesnog lažnog poimanja biti duhovnog puta, poistovjećivanja ovoga s pokorom, mrtvljenjima, duhovnim doživljajima, slastima, utjehama, darovima, viđenjima i drugim mističnim doživljajima. Sve to može biti sastavni dio duhovnoga puta, ali bit svetosti je u suobličenju Isusu Kristu i rastu u krepostima,

poglavito poniznosti, poslušnosti i ljubavi. A i to sjedinjenje s Kristom se opet očituje u evandeoskim krepovima, duhovnoj slobodi, služenju i nenavezanosti osobe na sebe i doživljava u molitvi.

P. Bernier prihvati Leschassierov poticaj i na poseban način se potruži oko Ljudevita. Osobno je bio duhom sklon tom zadatku. Sjemeništarci su ga smatrali svecem. Blain o njemu reče: "Bernier bijaše svetac, njegova dominantna krepost bijaše poniznost... Nitko bolje od njega nije poznavao sve porive i okolišanja sebeljublja, niti ga je bolje znao iznenaditi i razotkriti... Duhovno najjače osobe mogao je uznemiriti samo jednim pogledom ili riječju". Bernier bijaše svećenik koji je, dakle prije svega sebe mrtvio, na sebi istraživao sebeljublje i kušao istinske porive umiranja sebi kako bi u poniznosti zaživio samo u Bogu. Njegova pedagogija nas može zbuniti, ali on je iskustveno poznaje. Da bi vidio stvaranu poniznost osobe treba vidjeti kako reagira u situaciji koja je za nju ponižavajuća ili je izvrši poniženju u onoj stvarnosti zbog koje bi se osoba mogla uznositi, te tako dovesti u krizu sebeljublje osobe.

Sjemeništarac Grignon se tako iznenada nađe u situaciji koju prijatelj Blain nakon, niza godina tako živo opisuje kao osoba koja je i sama duboko afektivno sudjelovala u svemu tome jer je ljubila i cijenila sve protagoniste ove zgrade. Dakle Ljudevit Marija i njegov novi duhovni vođa p. Leschassiere, dvije osobnosti jedna nasuprot druge, konfrontiraju se. Prepustimo riječ Blainu:

"Znam da je prilazio gospodinu Grignonu na sve moguće načine, ako mogu tako govoriti, te da ga proučavao do kraja. Da bi kušao njegovu poslušnost, često bi mu zabranjivao ono što mu prethodno bijaše dopustio, smanjivao mu je vrijeme za molitvu, ublažavao pokore i pobožne vježbe. Prema svemu onome čemu je gorljivi pokornik imao velike sklonosti... duhovnik bijaše indiferentan i promišljaše kako uravnotežiti svoga učenika u najpobožnijim željama i ugasi sva najprofijnija sebeljubna traženja. Znam jer mi se sam gospodin Grignon povjerio.

Jedno od pravila sjemeništa bijaše praksa da svaki mjesec treba prikazati duhovniku put duše... Gospodin de Montfort išao je ne samo jedanput, nego više puta mjesečno kako bi p. Leschassiereu otvorio nutrinu, ali ovaj ga često nije saslušao, naprotiv odbacivao ga je i udaljavao. Mudri duhovnik tako drži na distanci – ponekad i po više mjeseci- gospodina Grignona koji bijaše uvijek spreman na otvaranje duše. Tijekom tih susreta vidjeh gospodina de Montforta dosta umrtvljenja, a to ga je primoravalo da se još više preda Bogu... a da zbog toga ne napusti želju za savršenstvom, i ne udalji se od sredstava po kojima se postiže. Kada je on izgledao sav vatra, nailazio bi na duhovnika koji je izgledao sav led, barem je tako izgledalo onome tko je to gledao. Često puta je doživio kako se s njegovim željama i planovima ponaša kao da su umišljeni i dopuštao mu je da ih slijedi samo nakon što ga je prekorio"

Sličnu ako ne još i težu situaciju Ljudevit Marija je doživljavao u sjemeništu sa rektorom Brenierom: "Gospodin Grignon ne mogaše biti u boljim rukama kako bi bio dobro ponižen. A ponižen bijaše potpuno, dugo i javno. U svim prilikama dobivao je od njega oštre prijekore... nije čuo iz njegovih usta nego suhe i tvrde riječi... Na kraju, sveti superior koji je duboko poznavao ljudsko srce i sve što sebeljublje u njemu čini i koji posjedovao posebno umijeće da s njime ratuje... proučavao je do u dubinu svoga sjemeništarca, njegove sklonosti i raspoloženja. Na sve načine i u svim prilikama gledao je u njemu uzdizanje naravi kako bi je mrtvio, te je progonio i razapinjao najmanji znak sebeljublja. Najteže ga je javno napadao pred svim sjemeništarcima. Baš na početku rekreacije gospodin Brenier, koji, kad je htio duhovno najjače mogao je uznemiriti samo jednim pogledom ili riječju, napadaše gospodina Grignona u svim stvarima za koje je znao da je posebno osjetljiv i govoraše mu ono što je mislio da će ga najviše pogoditi uzburkati i poniziti."

Ljudevit ne poznaje zaleđe ovakvog ponašanja, uvijek do sada poznavao je samo utješnu dimenziju duhovnog vodstva koja ulijeva sigurnost. Sada mora hoditi u čistoj vjeri. On ponizno prihvaća sud o sebi. Osobno je ponižen pred drugima i umrtvljen u svim svojim najsvetijim željama i pobožnim vježbama. Ne zna i ni po čemu ne naslućuje da se duhovnik i ravnatelj tako postavljaju jer ga žele iskušati, razumjeti najdublje porive njegove duše te da se u krajnjoj liniji radi o ljubavi. Sve to Ljudevit ne zna, ali veličanstveno sve podnosi. Ne traži objašnjenja, ne opravdava se, nikada ne pokazuje ni najmanje znakove uznemirenosti, sve živi u potpunom predanju u Boga. Blain zapiše: "Netko drugi, na mjestu Montforta ne bi mogao izdržati ni jedan od ovih udaraca... a on za vrijeme svih poniženja bijaše potpuno miran kao da se radilo o pohvalama te se poslije poniženja vedra lica približavao svome progonitelju kao da mu zahvali i govorio mu je s toliko otvorena srca kao da ga je ovaj pomilovao". Tko

zna koliko puta su s čuđenjem Brenier i Leschassiere izmjenjivali dojmove o Ljudevitu i pitali se tko je on uistinu.

Pokazuje znakove posebnosti u svome ponašanju, pobožnosti i gestama. U duhovnom ozračju sv. Sulpicija, gdje pravila, propisi, norme i skrovitost života u zajedništvu s Kristom, daju ton duhovnom odgoju budućih svećenika koji trebaju biti na nivou poziva u svim životnim situacijama, posebnost i originalnost su znakovi navezanosti na sebe, sebeljublje, umišljenost i svojevoljnost koje treba iskorijeniti tokom formacije.

Ravnatelj sjemeništa Brenier šest mjeseci drži Grigniona u ovom duhovnom stanju. I ne samo to. Ne bi li bolje razotkrio dušu mladog Bretonca tolerira da se i sami sjemeništarci ponašaju prema njemu na sličan način kako se on ponaša. Tko zna iz kojih razloga možda osrednji i zavidni drugovi napadaju Ljudevita, možda i u dobroj nakani da ga vrata na dobar redoviti put, ali ostaje činjenica da on postade predmet njihovih poruga. Tako mu jedan od njih po pisanju Blaina javno izli čašu vode na glavu govoreći da ako je već toliko umrtvljen neka i to podnese, drugi mu vodom napuni džepove, a treći se čak usudi javno ga ošamariti jer po njegovu sudu nije držao položaj glave kako to dolikuje sjemeništarcu sv. Sulpicija.

Šest mjeseci, a Ljudevit ne pokaza nikada ni najmanji znak bijesa, bunta, neposlušnosti ili oholosti. Uvijek je bio ljupka i blaga lica s predanjem u Boga prihvaćao patnju, poniženje i sud o sebi. Nemojmo zaboraviti da po karakteru i prirodi Grignion je osjećajan, emotivan kolerik, sklon srdžbi tako da je sigurno puno trpio. Njegove reakcije i ponašanje uistinu odaju herojske kreposti i duboko sjedinjenje s Kristom i iz tog sjedinjenja on crpi snagu da podnese životne udarce ma s koje strane dolazili. Kreposti, da, baš prokušane kreposti htjede vidjeti duhovnik kako bi donio razborit sud o duhovnom putu sjemeništarca.

Ljudevit sve podnese iznad svih očekivanja, a ravnatelj Brenier se prvi prepade i povuče. Blain je zapisao: "Bijaše iscrpio sva svoja sredstva, i nije više znao kako napasti Grigniona i poniziti ga. Bijaše upotrebio sve svoje umijeće ...ali nije uspio uzdrmati čvrstinu sjemeništarčevih kreposti". Izvijesti Leschassiera da je izvršio povjerenju mu zadaći riječima: "Ljudska narav ne može izdržati to što je izdržao Grignion". A u sebi vjerojatno osta zadovoljan i ponosan što pri Grignionovu ulasku u sjemenište zapjeva *Tebe Boga hvalimo*. Brenier u Ljudevitu uistinu prepozna osobu najboljih svetačkih crkvenih tradicija: Ne može to izdržati ljudska narav, Ljudevit je duboko sjedinjen s Kristom i po tom sjedinjenju on dobiva snagu živjeti poniženje, poniznost i poslušnost u miru, pouzdanju i ljubavi baš kao što to Krist učini. Prokušane kreposti to nedvojbeno pokazuju.

Pod duhovnim vodstvom p. Leschassiera

Leschassier dakle može biti miran, njegov duhovni sin nije umišljena i nesvjesno prevarena oholica koja molitvom prikriva sebeljublje. Sad je na njemu red tog vanrednog mladića voditi i odgojiti u dostojnog pitomca sv. Sulpicija. Da bi vodio Grigniona putem savršenstva duhovnik je morao upoznati njegove mane, porive, želje, sklonosti, milosti i Božje darove. Vidjeli smo kako se ponašao prema njemu na početku u periodu kušnje. Slično, samo s više poštovanja i pažnje, Leschassier je nastojao dovesti u mjeru, po sulpicijanskoj tradiciji, mrtvljenja i pokore sv. Ljudevita. Blain je zapisao da mu duhovnik, iako sam nije pokornik, nije dokinuo sve pokore, nego smanjio i uredio nastojeći ga dovesti što je više moguće do zajedničkog stila duhovnog života. Ljudevit Marija je morao svoje gigantske svetačke korake prilagođavati koracima prosječnog sjemeništarca. Njegove pokore, iako ublažene, i dalje bijahu stroge, a što je najvažnije Ljudevit rado prihvati i takvo duhovno vodstvo i tako podloži i umrtvi vlastiti sud i duhovnu prosudbu, a to je opet jedna od najvećih pokora. Da sveci znaju u malim izborima svakodnevnice pronaći putove na koje ih Duh Sveti potiče, potvrdio nam je i Ljudevit, koji, kako bi očuvao duh pokore izabra za sebe sobu u potkrovlju gdje pariške ljetne vrućine i zimske studeni u kući bez grijanja već same po sebi bijahu sredstva velike askeze.

Usprkos svemu ostaje i činjenica da su Leschassier i Grignion osobe različitog karaktera, duhovnih stremljenja, ideala svetosti, različitog vrednovanja pokore, mrtvljenja, mistike... Pa ipak, duhovnik će, možda i više nego što misli pomoći Ljudevitu svodeći njegove duhovne porive na mjeru.

Blain zapisa: "Mogu reći da nijedan drugi vođa ne bijaše prikladniji pomoći sjemeništarcu napredovati na putu savršenstva od Leschassierea, koji bijaše najuravnoteženiji čovjek na svijetu i najdistanciraniji od nekontroliranih pretjerivanja naravi i milosti". Neki životopisci naglašavaju poteškoće i nesporazume u odnosu između Leschassiera i Ljudevita tijekom cijelog ovoga perioda, do te mjere kao da je to bio postao psihološki problem i jednom i drugom. Držimo da nas u suprotno najbolje uvjeravaju činjenice koje slijede, a dokazuju ponovno pronađenu vedrinu i ozračje povjerenja u kojem živi mladi sjemeništarac, uza sve nepobitne razlike koje smo već naveli.

Leschassier, od svih opisan kao osoba razbora, opreza, nepovjerenja u vanredne putove, uz to sam upleten u najsloženije probleme kvijetisma, te nejasne, neiskušane i neprovjerene mistike koja u svim crkvenim krugovima širi antimistično ozračje, zatraži od dvadesetpetogodišnjeg sjemeništarca Grigniona izvještaj koji sam po sebi dovoljno govori o iskrenom poštovanju i divljenju prema duhovnom sinu. Opet nam govori Blain: "Leschassier bez sumnje prosudi da je Grignion dosegao jedno uzvišeno stanje sjedinjenja s Isusom Kristom. ... i naloži mu da o tome napiše izvještaj. Gospodin Grignion, koji se s lakoćom u svemu otvarao preda mnom to mi reče u povjerenju." Nažalost ništa nije sačuvano od tog izvještaja koji bi nam otvorio vrata u svetačku dušu mladog sjemeništarca.

Nešto od tih nutarnjih stanja koji vode prema vrhuncu mistike Ljudevit ovako opisuje u jednoj od svojih pjesama: „Vode mojih grijeha nisu nadišle tvoju dobrotu ni tvoju darežljivost. Bogu hvala, Bogu hvala! Često si me sprečavao da se ne utopim u grijehu prema kojem sam bio sklon. Bogu hvala, Bogu hvala! Palog si me dignuo, posrnulog podupro i još prije od pada sačuvao. Bogu hvala, Bogu hvala! Moji duhovni i tjelesni darovi, nutarnji i vanjski, tvoja su dobročinstva i tvoje blago. Bogu hvala, Bogu hvala!

Kušao sam velike polete svetih i silnih poticaja. I oni su tvoje dobročinstvo i darovi. Bogu hvala, Bogu hvala! Od tebe dolazi moja svetost, moje bogatstvo i blagostanje i sva moja sreća. Bogu hvala, Bogu hvala! Ako sam učen, ako imam poziv, to je po tvojoj zaštiti. Bogu hvala, Bogu hvala! Ako sam primio i druge darove, ako sam savladao đavla, to je snagom tvoga imena. Bogu hvala, Bogu hvala! Kakvu radost i milost kuša ponekad moje srce? To je djelo tvoje milosti. Bogu hvala, Bogu hvala! Čime Ti uzvratiti za sva ova dobročinstva i za tisuće drugih još skrivenijih ako ne zauvijek pjevati: Bogu hvala, Bogu hvala!“ (P 27)

U međuvremenu Ljudevit Marija je završio redoviti teološki studij na Sorboni, te vjerojatno potaknut duhovnom autorima koje je čitao, prije svega Surinom, odluči ne upisati se na drugi ciklus teoloških predavanja na Sorboni. Njegov prijatelj reče da Grignion izabra "znanost svetaca" umjesto znanosti katedre. Za svoj daljnji teološki napredak zadovoljit će se večernjim predavanjima koja će u sjemeništu držati jedan profesor teologije sa Sorbone. Na taj način mladi sjemeništarac je imao sve vrijeme slobodno za molitvu i čitanja autora koje sam izabire. Blain, koji je znao za sklonosti svoga prijatelja prema duhovnoj literaturi, a i sam se tijekom školovanja uvjerio u vanrednu Grignionovu nadarenost, s dozom žaljenja zapisa da to bijaše šteta jer po svojim talentima Ljudevit je sigurno mogao postati jedan od najuglednijih doktora Sorbone. Mi samo možemo s čuđenjem i divljenjem primijetiti kako svetac s velikom sigurnošću slijedi svoj put i uvijek odbacuje sve mogućnosti koje nisu u skladu s njegovim najdubljim poticajima u duhu.

Sjemeništarac Grignion, za koga prijatelj reče "da dosegnu jednu dubinu nutrine i sabranosti te izgledaše potpuno uronjen u Boga" poslije strogih provjera dvojice učitelja duhovnog savršenstva zadobio je posebnu pažnju u sjemeništu, te dobiva zaduženja koja odražavaju veliko povjerenje odgojitelja. Ljudevit postaje glavni ceremonijer sjemeništa sa zadatkom da se brine i za oltar Marijine kapelice u župi sv. Sulpicija. Tako on ima mogućnost da na izvanjski vidljiv način izrazi svoju vanrednu nutarnju pobožnost. Liturgija u sjemeništu je od najveće važnosti jer u njoj se na izvanjski način izražava nutarnji kult zajednice. S koliko ljubavi i uspjeha Ljudevit obavlja svoju novu dužnost kazuje nam njegov prijatelj: "Radosno i strpljivo Grignion se dade na posao, potaknut željom za redom, po karakteru je bio metodičan i precizan, što je sulpicijanski odgoj u njemu samo još više potakao, usudi se poduzeti posao kojega prethodnici nisu uspjeli okončati. Napravi liturgijski priručnik sa svim što se odnosi na liturgijska slavlja i ceremonije".

Nakon nekog vremena dobiva i zaduženje bibliotekara. Sakristija i biblioteka, dvije velike ljubavi našeg sjemeništara. Na veliko zadovoljstvo odgojitelja Ljudevit i u biblioteci nastoji uvesti red. Započinje katalog sjemenišne biblioteke koji će u 5 tomova dovršiti njegovi nasljednici. Katalog je do danas sačuvan i nalazi se u poznatoj pariškoj biblioteci *La Mazzarine*. Za budućeg misionara ovo će biti najvažnije i najkorisnije zaduženje. Ljudevit čita, puno čita, a velika pobožnost ne odvaja ga od teoloških studija. Naprotiv produbljenjem studija motivira i same pobožnosti. Blain kaže:

“Skoro sve knjige koje raspravljaju o duhovnom životu prodoše kroz njegove ruke”. A on sam u svom glavnom djelu *Raspravi* reče: “Svečano izjavljujem da sam pročitao skoro sve knjige koje raspravljaju o pobožnosti prema Presvetoj Djevici...”.

Već smo rekli da je pobožni Ljudevit napustio Sorbonu. Jednom zgodom sjemeništari sv. Sulpicija htjedoše poniziti Ljudevita ukazujući mu na neprikladnost takve odluke. Naime, u sjemeništu su se periodično provodile javne rasprave o teološkim temama i problemima. Ljudevitu Grignionu bijaše povjereno izlaganje teme o milosti, jedan od težih teoloških problema tog perioda. Bolji studenti Sorbone vidješe u tome priliku da se poigraju s onim koji po njihovu sudu gubi vrijeme u pobožnostima. Složili su se da mu proturječe sa cijelim nizom najtežih otačkih citata, ali na njihovo veliko iznenađenje Ljudevit ne samo da je s lakoćom rješavao nijanse teoloških razmišljanja koje oni ni na Sorboni ne čuše tako duboko i potanko objašnjene, nego im pokaza da bolje od njih poznaje otačke citate koje su pripremili, stavljajući ih u kontekste u kojima ih donose sveti oci te ih s nevjerojatnom lakoćom citraše napamet, tako da na kraju svi ostadoše u velikom čudu.

Zadnje godine pripreve za svećeništvo

Ljudevit se ozbiljno sprema za svećenički poziv i zna da neće uvijek imati na raspolaganju tako bogatu biblioteku te počinje brižno praviti zapise svojih čitanja u kojima sažimlje najvažnije stvari koje bi mu mogle trebati u apostolatu. Plod toga rada je njegova *Bilježnica* od 314 stranica koja je sačuvana do danas. Počinje skupljati i slagati materijale po temama, zapisivati svoja razmišljanja što će nastaviti cijelog svećeničkog života. Iz ovoga rada nastati će *Knjiga propovjedi* koju kao misionar nosi sa sobom na raznim putovanjima.

Sulpicijani poučavaju katekizam u osam pariških četvrti. Pater Flamanville iskusan i vješt u apostolatu sa siromasima i zapuštenima zatraži pomoć u sv. Sulpiciju. Tako sjemeništara Grignion dobi novo zaduženje, prvi misionarski zadatak, poučavati katekizam djecu i omladinu iz četvrti Grenouillere, jednoj od najtežih u Parizu. U četvrti su se okupljali mladi ljudi iz cijele Francuske koji bijahu na službi plemićkim obiteljima, a u slobodno vrijeme se razuzdano, kao oni koji su bez obitelji i nadzora, predavahu porocima. Nakon prvih susreta u sjemeništu se proširi glas da je Ljudevit uspio tu raspuštenu slobodnjačku mladost potresti do suza.

Neki sjemeništari misleći da se radi o tragikomediji i improvizaciji bretonskog klerika, potajno, s nakanom da ga ismiju sakriše se u dvorani gdje je Ljudevit imao susrete kako bi neopazice prisustvovali. Doživješe da sveti sjemeništara jednostavnim, odmjerenim, ozbiljnim i proživljenim riječima koje odaju njegovo veliko poznavanje duhovnih autora, te svojim blagim ali snažnim glasom punim autoriteta ljubavi prodire u duše slušatelja i potresa srca do te mjere da se i njima samima zamagliše oči.

Još kao sjemeništara Ljudevit iskusi da u Duhu Božjemu ima veliku moć nad dušama koje ga slušaju. Za njega su to trenuci vedrine, sreće a vjerojatno i prisjećanja na rodnu Bretanju, dječake snove i ideale na koje mu ukazivaše svećenik Bellier, biti pučki misionar putnik, kao veliki Leuduger... od mjesta do mjesta naviještati Evanđelje i osvajati duše za Krista. Ovo pastoralno zaduženje još jedan je znak poštovanja koje odgojitelji imaju prema sjemeništarcu Grignionu, jer tu pastoralnu praksu je želio i započeo sam utemeljitelj Olier, te se ona povjeravala samo najboljima. Uspjeh mladog sjemeništara potvrdi odgojiteljima da imaju uistinu izvrsnog učenika, te vjerojatno, kako ćemo kasnije vidjeti, pobudi i u njima planove i snove.

U svojoj dubokoj, nježnoj i sinovskoj pobožnosti prema Mariji, vjerojatno potaknut Boudonovim spisima, Ljudevit zatraži i dobije dopuštenje od ravnatelja Breniera, da osnuje u sjemeništu *Udrugu marijanskog ropstva*. Grignion učini potpuno predanje sebe Isusu Kristu po Mariji, a kao znak svojega

posvemašnjeg predanja i potpunog odricanja rado prihvati te predloži i drugima to sveto ropstvo ljubavi. U mnogim svojim pismima on će se rado baš tako potpisivati: rob Marijin. Za budućeg misionara ovo je jedan od najvažnijih trenutaka u životu, jer će on cijeli život njegovati i propovijedati pobožnost posvete, a o njoj pisati u svojim glavnim djelima. O toj naglašenoj ljubavi Blain piše: "Nikad se nije umarao govoriti o Mariji, njenim veličinama, krepostima i privilegijima, a to je činio tako često, da su ga oni koji su bili manje pobožni Mariji optuživali da od Marije čini božanstvo te da cijeni i ljubi više Majku do li Sina". Ovaj prigovor potače Ljudevita da se posavjetuje sa Tronsonom, generalnim upraviteljem sv. Sulpicija koji mu savjetova da udruzi promijeni naziv u ime *Udruga robova Isusa Krista u Mariji*. A sa svoje strane sjemeništarc se potruđi da teološki produbi i utemelji na Svetom pismu odnos Marije i Isusa što dođe do pune zrelosti tokom njegova života i pastoralnog iskustva a nama osta zapisano u Raspravi.

Duhovni vođa se uistinu trudi voditi Ljudevita putem savršenstva, dajući naglasak na krepostima. Blain zapisa: "Leschassier savršeno upozna Grignionove kreposti i milosti, iskuša ih i potruđi se da i drugi kušaju njegov duh na svaki mogući način". Nastojao približiti Ljudevita putu drugih sjemeništara, a s druge strane pokazivao mu je da ga cijeni. Tako mu dopusti da se može pričestiti četiri puta tjedno, što bijaše uistinu mnogo u klimi jansenizma koji uzima maha i u čestoj pričesti vidi skoro svetogrđe.

Već smo vidjeli Ljudevita skupa s Bauynom kako se naprežu izići iz sabranosti za vrijeme rekreacije i opustiti se s drugima u zajednici. I Leschassier to traži od njega, a on sa svoje stranu u duhu poslušnosti čini velike napore da bude manje različit od drugih. Naš uobičajni svjedok tih zbivanja kaže da je za vrijeme rekreacije "izgledao radostan i veseo, te je skupio zbirku šaljivih i čistih dogodovština koje je nastojao prepričati u rekreaciji najbolje što je umio, ali treba priznati da za to nije imao nikakva talenta". Ako on previše ne uspijevaše ući u duh opuštanja i rastresenosti, potruđi se da druge potakne na pobožnost, pa i u igri i zabavi. Izmisli jednu grupnu igru dosta složenu i zanimljivu s izvlačenjem predmeta tako da drugi ne padnu. Na njima bijaše bodovanjem označena pojedina krepost, tako je ljubav vrijedila 50 bodova, vjera 40, poniznost 30 i tako dalje.

Trudio se poticati u zajednici pobožnost prema Mariji po već spomenutoj udruzi. Isto tako prema anđelima čuvarima na taj način da se pri susretu osobe čini nutarnji i ljubazni pozdrav i njegovu anđelu čuvaru. A da je u tome imao uspjeha svjedoči, sjemeništarc Crebron: "Često sam provodio slobodne trenutke s njime. Najdraže mu je bilo govoriti o Bogu i Majci Božjoj, a govorio je na tako poučljiv način da se nisam mogao rastati s njime a da nisam i ja bio prožet još većom gorljivošću za Boga".

Ljudevitova ljubav prema siromasima i patnicima produbljuje se i postaje naglašena crta njegove duhovnosti koja impresionira one s kojima živi. Blain, videći ga kako skida šešir i iskazuje znakove časti jednom siromahu bijednog izgleda koji naizgled ni po čemu ne zasluživaše toliku pažnju upita, ga za objašnjenje a on mu odgovori: "Nosi križ, treba častiti i poštivati sve one koji imaju sreću da su njime označeni".

Iako bez ičega, svetac priskače u pomoć svojoj obitelji

U među vremenu dok se Ljudevit u miru pripremao za svećeništvo u obitelji Grignion ima velikih novost. Brat Josip, kojega već spomenusmo, mlađi samo godinu dana od Ljudevita postao je dominikanski redovnik i zaređen je za svećenika. Studirao je s Ljudevitom u istom kolegiju u Rensu, ušao u samostan domikanaca, bio poslan u novicijatu u Dinanu gdje je nastavio teološke studije i u veljači 1698. bijaše zaređen za svećenika. Obitelj Grignion je stalno na rubu egzistencije, a najveći problem u životu je providjeti za brojnu djecu. Još jedanput smrt jedne osobe za Ljudevita je povod za dodatne napore u životu. U prvim mjesecima 1697. godine u Parizu umrije gospođa. De Montigny, dobrotvorka obitelji po kojoj je i Ljudevit došao u Pariz. Potpuno nezbrinuta u velegradu ostade njegova najdraža sestra, Ivana-Guyonne, Luiza, koja zahvaljujući skrbi dobrotvorke odraste u ljupku, i školovanu djevojku od sedamnaest godina. Situacija je postala dramatična. Luizi je odmah potrebna pomoć, kako bi dobila smještaj i dovršila školovanje. Obitelj iz Bretanje ne može pomoći.

Ljudevit izlazi iz svoga povučenog svijeta kako bi sestri prepuštenoj samoj sebi u velegradu priskočio u pomoć. Opet mora prositi pomoć. Tih dana u Parizu boravi biskup Quebeca mons. Ivan B. De

la Croix, bivši kapelan na kraljevom dvoru i osoba mnogih uglednih poznanstava. U žurbi će navratiti na par sati u sv. Sulpicij, tako da je Ljudevit mogao nakratko s njime popričati i iznijeti mu svoje probleme. Biskup ga je uputio na svećenika Girarda De la Bournata kućnog podučavatelja i skrbnika šestero kraljeve djece koju je Luj, kralj sunca dobio s izvanbračnom javnom ljubavnicom gospođom de Montespan. Girarda ćemo još susresti na životnom putu sv. Ljudevita kao biskupa Poitiersa. Vrijeme je da kažemo par riječi o obitelji Mortemart kojoj pripadaše gospođa Montespan. Pri ulasku Ljudevita u sv. Sulpicij duhovnik Bauyn se baš toj obitelji obratio kako bi pribavio godišnju ratu sjemeništara Grigniona. Svi će članovi te ugledne i kontroverzne francuske obitelji, u kojoj neke bijahu osobe velikih zasluga, a druge velikih poroka, na svoj način ući u život budućega sveca. Predstaviti ćemo obitelj. Duka od Rochechouarta –Mortemarta imaše četvero djece: Atonija de Tonnay-Charente ili gospođa Montespan, koja postade javna ljubavnica kralja Luja XIV, Gabrijela, koja postade časnom majkom opatica Fontevraulta jednog od najvećih i najuglednijih samostana u Francuskoj tog doba, gospođicu De Thianges i admirala De Vivonna.

Gospođa Montespan, rođena 1641, u mladosti bijaše pratilja kraljeve majke, sa 22 godine se udala za markiza Montespan, a pet godina kasnije postala kraljeva javna ljubavnica. Iz te veze rodilo se osmero djece. Bila je privilegirana osoba, vrlo utjecajna kod kralja i u cijeloj Francuskoj. Uspjela je isposlovati od parlamenta i kraljevsko priznanje za svoju djecu te ona postadoše kraljevske obitelji. Trinaest godina bijaše privilegirana i bez suparnica kod kralja, sve dok joj nepoznati svećenik u ispovijedi 1675. nije odbio dati odrješenje. Usprkos svih pritisaka s dvora i na samog biskupa Bossueta, disciplinska crkvena praksa nije dopustila popuštanje u tom predmetu. Naprotiv, to je postalo poticaj umišljenim i odveć sigurnim ljubavnicima da razmisle o moralu kojega tako bezobzirno i javno pogaziše. Deset godina je potrajao zalazak gospođe Montespan na kraljevskom dvoru, kojemu se ona očajnički opirala, sa svim tipičnim dogodovštinama kraljevskih dvorova, zavistima, podvalama, mržnjama, optužbama, podmetanjima i poniženjima. A i ona sama pomalo siđe s pijedestala tražeći da barem može pratiti druga kola, jer kraljevska kočija za nju bijaše zatvorena, a i kraljevsko srce se već okrenulo drugoj. Na kraju ponižena shvati da je došlo vrijeme da siđe sa scene i povuče se. Dade se na dobra djela i ispaštanje grijeha. Nemirna lutaše Francuskom. Pomalo čineći dobra dijela, otvarajući domove za siročad, na primjer ono sv. Josipa u Parizu, vjerojatno duhovno potpomognuta sestrom opaticom velikog samostana, uistinu uđe u duh pokore i obraćenja.

Svećenik Girard De la Bournata, skrbnik kraljevske djece gospođe Montespan, sjemeništara Grigniona koji pokuca na njegova vrata uputi baš u prihvatilište sv. Josipa u Parizu. Tamo on osobno susrete gospođu Montespan. Koji to čudan splet okolnosti ili Providnost dovede do susreta, velikoga budućega sveca i javnu grešnicu, uglednu pa prezrenu, u životu obezglavljenju i o čemu su njih dvoje razgovarali, ne znamo. Ali do koje mjere gospođa Montespan osta dirnuta poviješću koju iznosi mladi sjemeništara, a još više njegovom svetošću i nevinošću koju gospođa nasluti u mladiću, i kao nostalgiju vlastite već pokorničke duše najbolje nam kazuju činjenice. Ivana-Guyonne, Luiza, bijaše odmah prihvaćena u dom sv. Josipa u Parizu, druge dvije sestre Silviju i Francisku, sama gospođa Montespan otprati u samostan Fontevrault, gdje njena sestra Gabrijela bijaše časna majka i ekonomski providi za njihov prijam. Za cijelu obitelj Grignion bijaše to uistinu providonosni susret i veliko olakšanje ocu i majci u trajnoj brizi da sačuvaju dostojanstven život te spriječe pad djece u bijedu.

I svećenik stric Alan nastoji ostati u vezi s Ljudevitom, koji na jedno njegovo pismo on 6. 3. 1699. ovako odgovara: “Molim Vas da kažete gđi B. da sam primio njezinu pismenu pošiljku za monsinjora, biskupa Saint-Maloa. Ti raznoliki zadaci i službe, dragi ujače, priznajem Vam, zadaju mi muku i čine kao da se vraćam u svijet. Neka se svidi Gospodinu da me ostavi na miru kao mrtve u grobu, ili kao puža u njegovoj kućici: dok je u njoj sakriven, čini se da jest nešto, a kad izađe, sama je ogavnost i slabost. Takav sam ja, i još gori, jer samo kvarim čim se umiješam u kakav posao. Molim Vas, dakle, u ime Božje da me se sjetite samo tako da se za me Bogu pomolite. Da se ne osili čovjek, izbavi me od čovjeka zlobna i opaka. Vaš sam u Gospodinu i našoj dobroj Majci, u vremenu i u vječnosti.”

Ljudevit živi povučeno, odvojeno od svijeta i svaki povratak u svijet i poslovi u njemu za njega su napor i osjeća se nesposobnima za njih. On želi živjeti skrovito, u Bogu još kratko vrijeme koje mu preostaje u pripravi za svećeništvo.

Hodočašće u Chartres i svećeničko ređenje

Godine priprave za svećeništvo brzo su prošle. U ljeto 1699, po tradiciji koja se proteže još od utemeljitelja Olieria, ravnatelj sv. Sulpicija izabiru sjemeništare, ovaj puta Ljudevita Grigniona i Stjepana Bardoua da u ime cijele zajednice obave godišnje hodočašće zahvale u Chartres. Reakciju Ljudevita na taj izbor Blain ovako opisuje: "Gospodin Grignion primi to poslanje sa svom radošću duše. Sve što se odnosilo na Marijinu čast bijaše njemu jako drago ... Tako on pođe u Marijino svetište u Chartres, kao da ide u raj zemaljski. Uistinu, za njega to mjesto bijaše zemaljski raj gdje je primio mnoge milosti". Sam Leschassier izabra drugog sjemeništara, među najboljima i pobožnijima u sv. Sulpiciju, Blain reče suputnika dostojna Ljudevitu.

Dvojica hodočasnika izlaze iz Pariza i prolaze prigradskim i seoskim krajolicima. Ljudevit se odmah prepoznaje u ambijentu svojeg dječastva, radosno i sabrano hodočasti, ali isto tako lako susreće proste ljude i s njima započinje razgovore o Bogu, prilazi siromasima bez predrasuda i straha. Nakon par dana pješačenja katedrala iz Chartresa, jedna od najljepših gotičkih građevina u Francuskoj, središte marijanske pobožnosti, pojavi se na ravničarskom horizontu Bordua pred dvojicom hodočasnika. Prenoćit će i ostati dva dana u svetištu.

Ljudevit zna da jedan period njegova života polagano završava, a ovo je neponovljivi trenutak. Brzo će postati svećenik, te Mariji u molitvi iznosi sve svoje želje i strahove, nade i očekivanja. Obnavlja potpuno predanje svetog ropstva ljubavi koje je učinio u sjemeništu, obnavlja vječni zavjet siromaštva kojeg je učinio na putu u Pariz, obnavlja zavjet vječne čistoće kojeg je učinio u pariškoj katedrali pred Marijinim kipom, njoj povjerava sebe i svoj život... Vjerojatno nikada prije, a ni poslije nijemi zidovi katedrale iz Chartresa nisu doživjeli takvu molitvu. Ljudevitov suputnik i prijatelj sjemeništara Stjepan osta začuđen kako se Grignion može tako dugo zadržati u molitvi i što to ima toliko reći Isusu i Mariji.

Na povratku u sjemenište pripovjedi Blainu: Ljudevit ujutro "osta u molitvi šest, sedam sati, na koljenima, nepomičan, kao očaran. Dođe vrijeme objeda, te on bezvoljno, prekinu svoj slatki odmor u Bogu i druženje s Djevicom Marijom, a odmah nakon objeda nastavi svoju molitvu na istom mjestu i istom pobožnošću sve do noći kad ga obavijestiše da je vrijeme da se povuče. Njegov prijatelj se divio, kako jedan mladić njegovih godina može provesti cijeli dan u molitvi toliko sabran da izgleda kao u jednoj vrsti ekstaze."

Sutradan se uputiše kući, a Stjepan se nije usudio pitati Ljudevita ništa o otajstvenim putovima molitve, za njega nedokučivim horizontima duha, ali s puno poštovanja a vjerojatno i svete zavisti gledaše novim očima gospodina Grigniona.

Nakon osam godina boravka u Parizu i priprave za svećeništvo dolazi dugo očekivani čas. Ljudevit je već primio niže redove subđakonata i đakonata u sv. Sulpiciju. Zatraži i dobi dopuštenje od biskupa da bude inkardiniran u biskupiju Saint Malo. Dugo i željno je iščekivao ovaj trenutak, ali neposredno prije osjeća se nedostojnim pristupiti ređenju i htio bi nedogledno odgađati sami datum. Sulpicianaski odgoj naglašavaše u svim dimenzijama veličinu i uzvišenost svećeničkog poziva tako da mnogi sjemeništari s velikom ljubavlju, ali i suzama, koje postaju molitva, iščekuju taj dan. Sam Leschassier dokida ovo Ljudevitovo oklijevanje i odredi datum ređenja. Blain i sam u grupi ređenika i sličnoj duhovnoj situaciji piše da sigurno nitko ne bijaše dostojniji od Ljudevita za svećeništvo.

Po papinskoj uredbi Urbana VIII, *Secretis aeternae*, bijaše određeno da svaki svećenik mora imati neotuđivi beneficij, kako bi imao osigurana minimalna sredstva za život, ekonomsku i moralnu neovisnost od velikaša koji nastojahu, po ekonomskoj zavisnosti sebi podložiti kler. Već znamo da je Ljudevit korisnik beneficija iz župe sv. Julijana u Nantu, ali ako ga sada prihvati kao svećenik morati će po dužnosti obavljati službu u toj kapelaniji i biti doživotno vezan uz nju, a to se s njegovim najdubljim željama i stremljenjima za misionarenjem nije slagalo. Trebalo je pronaći titulu beneficija koja će mu ostaviti slobodu i neće ga vezati uz jedno mjesto. Njegov otac Ivan Grignion će mu izići u susret. Odreći će se svojeg vlastelinskog plemićkog naslova De la Bachelleraie i darovati ga na doživotno korištenje sinu Ljudevitu.

Subote 5. lipnja 1700. godine, skupa s mnogim drugim đakonima, u nadbiskupskoj kapeli u blizini Notre-Dame, biskup Perpignana De Flamenville, kojega je Ljudevit već susreo kao župnika i kao

katehista, pomagao mu u Parizu, zaredi đakona Ljudevita Mariju Grigniona za svećenika biskupije Saint Malo.

Ne možemo prodrijeti u dušu mladomisnika Grigniona i vidjeti kako je on proživio taj trenutak, jedan od najuzvišenijih u životu. Znamo da u tradiciji sjemeništa bijaše praksa višednevne priprave u molitvi i sabranosti kako bi se što dostojnije slavila prva euharistija. Blain na dan njegove prve mise u Marijonoj kapeli u župi sv. Sulpicija reče sve u jednoj rečenici. "Vidjeh tada čovjeka koji izgledaše kao anđeo na oltaru".

Cijeli život sv. Ljudevit će slavljenje svete mise živjeti kao središnji događaj duhovnog života i apostolata. Uvijek će je slaviti sa dubokom pobožnošću i sabranošću koja će i druge poticati na ljubav prema Isusu u euharistiji. Završio je jedan period u životu sv. Ljudevita, a počinje drugi: Put traženja kako ostvariti ideale uzvišenog svećeničkog poziva. Za sveca će to biti naporan put, pun zapreka i nerazumijevanja, a možemo ga sažeti u jednu rečenicu: Anđeo oltara će postati misionar, anđeo siromaha.

Spisateljska aktivnost sv. Ljudevita tijekom priprave na svećeništvo

Ljudevit je, već znamo, imao umjetničku dušu. Osim što je slikao, pravio kipove pisao je i jednostavne pjesme duhovnog sadržaja. Sjemeništarci u čudu i vjerojatno iz zlobne radoznalosti tražili su da ih vide. Ali nakon čitanja, nisu mogu a da se ne dive njihovom posebnom prijatelju, jer Ljudevit na jednostavan pučki način pun duhovne slasti, potresno opijeva najveće tajne vjere. Ljudevit će tokom cijelog svog života za pastoralne potrebe pisati duhovne pjesme tako da nam je ostavio u baštinu neprocjenjivo blago, cijelu zbirku od nevjerojatnih 20 000 redaka.

U ovom periodu njegova života nastaju pjesme: *Sjaj poniznosti, Draž blagosti, Zalog milostinje, Plameni gorljivosti, Mudrost šutnje, Sveta praksa Božje prisutnosti, Ugodni miris čednosti, Dužnost zahvalnosti, Predanje u providnost, Prezir svijeta, nesreće svijeta, Zamke svijeta - zamka - kockarske igre, Druga zamka - ples i balovi, Treća zamka - komedija i spektakli, Četvrti zamka – raskoš, Slava Božja u njegovim djelima, Pohvale Bogu za njegova dobročinstva, Večernji hvalospjev. Rajske radosti, Psalam Laudate pueri ili Hvalospjev predodređene duše koja želi ići u Nebo, Uzdas prokletih, Hvalospjev u čast dobrog anđela čuvara, Hvalospjev u čast sv. Josipa, zaručnika Marijina i Novi hvalospjev o Božjoj ljubavi.*

Tijekom priprave za svećeništvo u Parizu sv. Ljudevit započinje i svoj marijanski pjesnički ciklus koji će naknadno doraditi i definitivno preurediti. Marijanski ciklus iz ovog perioda se sastoji od pjesama: *Nutarnji štovatelj, Istinski Marijin štovatelj, Pobožni rob Isusa u Mariji, Molitva za traženje Mudrosti, Obraćen grješnik po zagovoru blažene Djevice Marije, Gorljiv Marijin štovatelj, Hvalospjev koji je Presveta Djevica dala blaženom Godricu, engleskom pustinjaku kako bi ga izvukla iz stanja tuge u koje je pao, Marijino dijete, Spomeni se ili molitva sv. Bernarda koja je tako moćna, Kraljice neba, Veliča, U čast imena Marijina, Na čast Isusa koji živi u Mariji u Utjelovljenju, Mala krunica presvete Djevice, Pobjeda pozdrava Zdravo i Nova krunica ili kruna blažene Djevice Marije.*

Iz samoga popisa pjesma je vidljivo da je Ljudevit u ovom periodu svoga života bio obuzet nastojanjem oko zadobivanja i usvajanja kreposti nasuprot duhu svijeta te produbljivanju svoje pobožnosti Gospi do krajnjih granica posvete ili svetog ropstva ljubavi. Svetac je duboko uvjeren u duhovnu korisnost hvalospjeva za duhovni život. Evo njegovih svjedočanstava:

„Pjevajmo, o draga moja dušo, pjevajmo, neka odjekuju naše pjesme svetom melodijom, nebo i svemir nas na to pozivaju. Veliki Bog nas radosno sluša s Neba. On ljubi hvalospjeve. Oni su njegov anđeoski koncert. Slušajmo poj anđela i nastojmo pjevati poput njih. Oni su lijepi u svojim hvalospjevima. Pjevajući i mi ćemo postati poput njih. Dan i noć, goreći svetim žarom anđeli pjevaju o Božjoj veličini i sam Bog ih sluša. Pjevajmo poput njih o Božjim čudesima. Pjevajući, oni gore od ljubavi. Pjevajmo, izgarajmo i mi zajedno s njima. Pjevajući oni rasplamsavaju plamene, pjevajmo kako bismo razarili naše duše“. (P 1)

„Ne pišem ovo kako bih vas očarao, vas koji mislite samo na rimu, veliki pjesnici, dosadni ljudi, drugima ostavljam vaše metode.... Evo mojih pjesama i mojih stihova: ako nisu lijepi, barem su dobri, ako i ne miluju uši pjevaju u rimama o velikim čudima. Pa i ako su samo za malene, nisu zato manje vrijedni, ako su to obični stihovi, nisu zato manje spasonosni. Čitajte ih i pjevajte, istražujte i meditirajte o njima, ne tražite u njima uzvišenog pjesničkog duha nego istinu o kojoj pišem. Propovjednici, iz mojih pjesama možete crpiti za vaše propovijedi, ja sam ispekao stvari kako bih vam pomogao, dopalo vam se. Evo tema za molitvu, vjerujem da to s pravom govorim, jer često jedan stih, jedna rima utiskuju neku istinu u srce.

Svaka riječ stiha mora biti bogata značenjem kako bi se o njoj moglo meditirati, zadržati u sjećanju kao cvjetić slave. Srca uciviljena, pjevajte, pjevajući ćete se uzdići, hvalospjev je učinkovit da se zadobije radost i milost. Pjevajte ustima i srcem, glasno i žarko, da biste protjerali tugu iz srca i ispunili ga radošću. Čuvajte se ispraznosti, tko pjeva želi i da ga se sluša. Ako je vaš glas očaravajući, neka je i vaša duša nevina. Pjevajmo dakle svi kako treba, pjevajmo o uzvišenosti Preuzvišenoga, pjevajući poništimo opacine i učinimo da pravda bude ljubljena.“ (P 2)

„Razmišljajte o mojim stihovima, bez obzira na rimu, uzmite iz njih uzvišeni smisao i uskladite ga. Ako su ovi stihovi premalena stvar, moja je to krivnja, ali neka ja ne budem uzrok da ih vi ne primite s povjerenjem. A ako vas moji stihovi izgrađuju, dajte slavu Preuzvišenom, učinite da oni posvuda budu plodonosni i nadoknade moje propuste. Svećeniku treba mudrost, uključite ga u svoje molitve, Isusovo Srce vas na to potiče, izmolite mu ovaj dar nad darovima. Neka tako bude. BOG SAM. (P 48)

Odgoj sv. Ljudevita u Francuskoj školi duhovnosti

Sv. Ljudevit Marija Grignon je prošao svoju formaciju i pripravu za svećeništvo u sulpicijanskom duhovnom ambijentu. Utemeljitelj Olier pripada duhovnim strujanjima koja su poznata kao Francuska škola duhovnosti koja ima svoje početke u teologiji i duhovnosti kardinala de Berulla. Puno duhovnih velikana i svetaca, među kojima i Montfort, sa različitim naglascima, slijediti će postavke tog puta posvećenja, zbog toga je dobro da u par stranica prikazemo teološke temelje na kojima se Ljudevit odgoji i izgradi svoju duhovnost. Teolozi i povjesničari duhovnosti nazvaše tu školu Trojstveno teocentičnom s idejom vodiljom našeg ucijepljenja i pristajanja uz Utjelovljenu Riječ, kako bi se Bogu iskazalo dostojno klanjanje. Ove ideje će prožimati teologiju i duhovnost Francuske škole sve do razrađivanja praktične metode meditacije koja ima za cilj oblikovanje takvog stila življenja duhovnosti u svakodnevnicu.

Sam De Berulle polazi od uzvišene ideje svetosti i veličine Boga Stvoritelja kojemu čovjek treba iskazati kult i klanjanje iz ljubavi sve do potpunog predanja samoga sebe. Griehom je čovjek izgubio svoju iskonsku nevinost i stanje prijateljstva s Bogom. Isus Krist, Sin Božji, Utjelovljena Riječ nas je otkupio, spasio i obnovio u nama sliku Božju. Kardinal se na poseban način usredotočuje na otajstvo Utjelovljenja i promatra ljudsku narav Isusa Krista koja se pri Utjelovljenju prikazuje Ocu i “poništava”. Božanska osoba Sina Božjega uzima tu narav na sebe.

Kontemplirajući otajstvo Utjelovljenja dolazi se do Marijine uloge u Božjem planu spasenja i njenog neponovljivog odnosa s Presvetim Trojstvom. Marija, koja je prva posvećena, aktivno svojim pristankom sudjeluje u Utjelovljenju Sina Božjega po Duhu Svetome i posvećenju njegove ljudske naravi. Ona je pod Isusovim Križem aktivno sudjelovala u otajstvu otkupljenja i postala Majkom Crkve. Kontemplirajući Marijinu ulogu u otajstvu Utjelovljenja i Otkupljenja dolazimo do paradigme rađanja i rasta u vjeri. Kao što je Duh Sveti u Mariji i po Mariji oblikovao i posvetio ljudsku narav Isusa Krista, tako Duh Sveti po Mariji vodi vjernike do pune zrelosti dobi Kristove pomažući im slušajući i vršeći njegovu Riječ.

U konkretnom povijesnom životu Isus se potpuno predaje, posvećuje i iz ljubavi poništava u služenju Ocu i ljudima. Isus Krist u svojoj ljudskoj naravi u Duhu Svetome je iznad svega prvi pravi klanjatelj Oca koji mu iskazuje čast i slavu. On vjernike u Duhu Svetom posvećene uvodi u vječni Božanski Trojstveni život klanjanja i slave. Isus je sluga Očev jer njegova ljudska narav je potpuno podložna volji Očevoj u Duhu Svetome, a kao Otkupitelj je za nas izvor milosti, spasenja i dara Duha Svetoga. Da bismo i mi vjernici iskazali kult, klanjanje i slavu Ocu moramo biti ucijepljeni u Isusa i time

posvećeni Duhom Svetim, povezani s njime i potpuno mu pripadati kao sluge koje iz ljubavi vrše njegovu riječ.

Na posebno dubok način De Berulle razrađuje teologiju otajstava života Isusa Krista, posebno naglašavajući Utjelovljenje i Muku. U otajstvima života Isusa Krista on razlučuje povijesne prolazne činjenice i trajno nutarnje stanje milosti tako da kardinal može reći: ta otajstva “kao događaj pripadaju prošlosti, ali su sada prisutna po krepostima sadržanima u otajstvu”. (De Berulle, opuscule de piété, 77, 1052.). Taj kardinalov nauk usvojio je i Katekizam Katoličke Crkve u broju 521., citirajući sv. Ivana Eudesu, koji i sam pripada istoj francuskoj školi duhovnosti: “Moramo u sebi nastavljati i dopunjavati stanja i otajstva Isusova i često ga moliti da ih sam dovrši i ostvari u nama i u svoj svojoj Crkvi (...) jer Sin Božji je naumio uspostaviti stanovito zajedništvo te svoja otajstva u nama i u svoj svojoj Crkvi nekako proširiti i nastaviti po milostima koje nam želi priopćiti i plodovima što ih tim otajstvima želi u nama izvesti. Time želi da ih u nama dovrši”.

Olier je usvojio nauk De Berulle te sv. Sulpiciju postavio iste temelje duhovnosti: “Prvi i zadnji cilj ovog Instituta je živjeti potpuno za Boga, u Isusu Kristu našem Gospodinu, tako da njegova trajna nutarnja raspoloženja prodiru u najdublje dubine našeg srca, tako da svatko može sa svetim Pavlom o sebi reći: Živim, ali ne više ja, nego Krist živi u meni”. Utemeljitelj vidi sjemenište kao apostolatski zavod, novicijat duhovnog života i svetosti. Svećenik sudjeluje u nutarnjem stanju i krepostima Krista svećenika, odvojen od svijeta, posvećen kultu, razapinje u sebi starog čovjeka kako bi se sjedinio s Isusom Kristom da bi bio dostojan pastir i apostol koji živi, vrši i naviješta Božju Riječ slušajući poticaje Duha Svetoga.

Rekli smo da francuska škola duhovnosti razvi i svoju posebnu metodu meditacije. Za nas je to važno jer nam pokazuje put molitve kojim je kročio sv. Ljudevit. Način meditacije i pristupa Božjem otajstvu u molitvi postepeno vode dušu do oblikovanja jednog stila duhovnog života. Montfort je oblikovao svoju dušu djelomično pod utjecajem isusovačke duhovnosti u Rensu, i puno više slijedeći sulpicijanske upute za meditaciju tijekom 8 godina formacije u Parizu.. Sulpicianac, pater. A. Tanquerey, govoreći da dolazi od De Berulle, Olier, Tronson je sažeo taj način meditacije na slijedeći način.

Da bi dobro meditirali treba odabrati sam predmet meditacije iz evanđeoskih otajstava Isusova života. Na početku se treba poniziti i staviti u Božju prisutnost koja je u našem srcu i zazvati Duha Svetoga i čitati izabrani tekst. Prva točka meditacije se sastoji u tome da duša sebi predoči Isusa Krista i nastoji promotriti osjećaje njegova srca, njegove kreposti, njegova trajna nutarnja raspoloženja. Vjernik nastoji ući u nutrinu Isusove duše i klanjati mu se, slaviti ga, zahvaljivati mu, suosjećati s njime i provesti jedno vrijeme u ovom ozračju. Druga točka meditacije se sastoji u našem ucijepljenju u Isusa Krista i zajedništvu s njime. Prije svega osoba treba učvrstiti uvjerenja u duši da se mora suobličiti Isusu te da su joj neophodne i potrebne Kristove kreposti o kojima razmatra, na primjer; poniznost, blagost, čistoća, praštanje, strpljivost u križevima itd. Zatim se u meditaciji preporuča razmisliti o sebi u svijetlu Kristove kreposti o kojoj se meditira, kajući se za prošlost, žaleći što sada ne živimo dublje tu krepost i budući želju za duhovnim rastom. Na kraju meditacije dolazi prošnja da ta Kristova krepost siđe u dušu molitelja i potakne njen rast, na primjer zazivom; neka krepost Kristove blagosti (ili kreposti koju meditiramo) siđe u moju dušu i učini je blagom. Tek u trećoj točki moli se za osobne potrebe i potrebe Crkve i nastoji se donijeti konkretne odluke za život.

Istom metodom meditacije, polazeći od Isusa možemo razmišljati o Bogu i njegovim savršenstvima pa i o Mariji. Iz navedenog se vidi do koje je mjere ova metoda meditacije kristocentrična i bogocentrična, a temelji se na našem ucijepljenju u Isusa Krista. Uvijek se nastoji držati Isusa pred očima, zaživjeti u sebi njegove kreposti i trajna nutarnja raspoloženja te po njemu u Duhu Svetome ući u istinsko klanjanje Bogu, odnos prema Mariji, život po Evanđelju i služenje čovjeku. Tako na primjer u *Raspravi* Ljudevit na uštrb onih koji kritiziraju pobožnost Mariji moli da mu Isus udijeli osjećaje koje je on ima prema Mariji:

“Međutim, moj ljubljani Učitelju, strašnom li sljepoćom kažnjavaš oholost tih mudraca! Sve da je istinito što sam netom rekao, ni tada većina tih mudraca ne bi više udaljavala svijet od pobožnosti prema tvojoj Presvetoj Majci, niti bi gore ohlađivali u dušama štovanje prema njoj. Sačuvaj me, Gospodine, sačuvaj me da ne mislim i ne radim kao oni, nego mi udijeli dijelak osjećaja zahvalnosti, cijene, štovanja i

ljubavi što je ti gajiš prema svojoj svetoj Majci, da te to više ljubim i slavim što te iz bližega nasljedujem i slijedim” (br.65).

Sam rast, napor i napredak u duhovnom životu nije prvenstveno traženje moralnih i evanđeoskih kreposti, nago se sažimlje u ucjepljenje u osobu i kreposti Isusa Krista. Tako na primjer, naglasak nije toliko na traženju i naporu rasta u poniznosti koliko traženje i nastojanje da se bude sudionik Kristove poniznosti. Isto tako vidimo da ova metoda meditacije vodi osobu do distanciranja od samoga sebe u duhovnom životu, jer sve osobne potrebe i molitve za dobro Crkve i svijeta u drugom su planu u odnosu na suobličenje Isusu Kristu.

Druge škole duhovnosti i načini meditacije više naglašavaju i opisuju duhovno psihološki doživljaj u molitvi, ili stanje u vlastitoj duši na putu duhovnoga rasta, ili općenito vrijednost pojedinih kreposti za duhovni život i rast.

Sveti Ljudevit je duhovno duboko označen baš ovim sulpicijanskim načinom meditacije. U metodama molitve svete krunice u svom djelu *Čudesna tajna svete Krunice za obratiti se i spasiti se* svetac preporuča baš na taj način meditirati otajstva Isusova života u svetoj krunici. A u svim svečevim djelima vidljivi su tragovi tog načina meditacije, tako da su najljepše stranice njegovih spisa upravo plod tog trajnog napora poniranja u dušu Kristovu i Marijinu kako bi ih bolje upoznao i njima se suobličio.

Duhovni lik mladomisnika Grigniona

Za vrijeme 8 godina sulpicijanske formacije Ljudevit je asimilirao duh sv. Sulpicija više na liniji mistično apostolatskoj, bližoj izvornom nadahnuću utemeljitelja Olieria po paterima De la Barmondieru i Bauynu, nego li moralističkoj liniji Tronsona i Leschassiera, opreza, umjerenosti, jednoličnosti ponašanja i duhovnog profila, skrupuloznih normi. Na posebno dubok način u duhovnosti i psihologiji sveca osta upisan period u kojem ga duhovni vođe bijahu podložili kušnji duhova. Ljudevit je prihvatio mrtvljenje svojega suda, nutarnjih duhovnih poticaja na molitvu i pokoru, tako da se on dublje oslobodio samoga sebe, ispraznog zatvaranja u svijet duhovnih doživljaja koji lako vode do taštine.

On se još više otvorio većem darivanju u zajednici, iako upute o izvanjskom stilu ponašanja Ljudevit nikada u potpunosti nije asimilirao u sv. Sulpiciju. Svetac će cijeli život biti osoba koja čini naglašene, proročke geste koje izazivaju negodovanje, čuđenje i nerazumijevanje, te će se odražavati u neprihvatanju i progonstvima. Kušnja duha kod Ljudevita na poseban način je naglasila spremnost na slušanje i vršenje volje Božje i potpunu podložnost duhovnom vođi.

Na psihološkom planu kušnja duhova je naglasila nepovjerenje mladog Bretonca u sebe i ovisnost o duhovnom vođi. Ne treba prenaplašavati ove dimenzije, a duhovni put koji je pred mladomisnikom Grignionom će ga, uz puno napora i protivljenja uglavnom zbog tog proročkog stila i gesta, uz puno patnje i nerazumijevanja, preko potpunog prekida odnosa sa sulpicijanskim odgojiteljima dovesti do potrebne svetačke samostalnosti, koja je sastavni dio poslušnosti, i vrhunaca mistike sve do duhovnog braka sjedinjenja s Isusom Kristom po Mariji u svojstvu roba ljubavi.

Kako ćemo vidjeti, Ljudevit je svjestan da se po kušnji duhova obogatio i duhovno napredovao. On sam će istu praksu na finiji način primijeniti u pastoralu sa druge dvije velike duše, obadvije buduće blaženice u Crkvi. Kušnja duhova je kušnja kreposti iznad svega poniznosti, poslušnosti i ljubavi, pobožna vježba koju duhovni velikani, zreli u Božjoj ljubavi i sami iskusni u finoćama duhovnog života, znaju primijeniti na druge velike duhove i osloboditi u njima nove prostore ljubavi Božje ljubavi u duši te ih osloboditi od prikrivenih i potajnih navezanosti i sebeljublja. A za duše prosječnih putova, neutvrđene kreposti su već same po sebi dovoljan znak nesavršenosti, nedovoljnog pristajanja uz Krista i potrebe za dubljim obraćenjem.

Taj duh profinjenosti, *l'esprit de la finesse*, tipičan za francusku školu duhovnosti odrazio se i u spisima sv. Ljudevita. Tako u *Ljubavi vječne Mudrosti* svetac zapisa: “Da bi to vanjsko i svojevoljno mrtvenje bilo dobro, nužno je potrebno spojiti ga s mrtvenjem suda i volje po svetoj poslušnosti, jer bez nje svako bi mrtvenje bilo okaljano provođenjem vlastite volje i često bi bilo ugodnije đavlu negoli Bogu. Stoga ni jedno znatnije vanjsko mrtvenje nije dobro činiti bez savjeta. *Mudrost boravi s razboritošću, sa savjetom* (Izr 8, 12.), *a bezuman je tko se uzda u svoje srce.* (Izr 28, 26.) *Mudar čovjek djeluje*

promišljeno, pita za savjet (Izr 13, 16.). Tko se god ne želi kajati zbog svojih djela, neka traži savjet u drugoga, traži savjet u mudraca. To je velik savjet koji nam daje Duh Sveti: *Traži uvijek savjet od mudroga*. Poslušnost tjera sebeljublje koje zna sve pokvariti; po poslušnosti i najmanja stvar postaje velikom i vrlo zaslužnom, otkrivamo đavolske varke, svladavamo svoje neprijatelje, te sigurno i lako kao u snu stižemo pred vrata spasenja. Sve što sam rekao, sadržano je u savjetu: Ostavi sve i naći ćeš sve, jer ćeš naći Isusa Krista, Utjelovljenu Mudrost” (broj 202).

Iz navedenog vidimo duh koji vodi sv. Ljudevita. Mrtvljenje nije samo sebi cilj, nego ono otvara prostore većoj ljubavi s ciljem zadobivanja najvećeg dara, Boga samoga. Na tom putu nema mjesta za svojeglavost i olako samouvijerenje u duhovnim stvarima. Sveci su znali živjeti u duši ljudsku i kršćansku zrelost, bez potpunog samouvijerenja, ali s potpunim pouzdanjem i predanjem u Boga.

Kušnja duhova i svetački put sazrijevanja Ljudevita je uveo u otajstveni svijet duše gdje se razlučuju najdublji porivi i korijeni duhovnih stremljenja i želja. Svetac govoreći o Božjim darovima, duši koja ih prima i o najboljim djelima jedne osobe zapisa: “Niste li opazili, da Gospodin često puta odvraća oči svoje od darova i milosti, kojima nas je obasuo ? Zašto ? Naš pokvareni duh promatra te darove i milosti i djela, koja iz njih izvire, sa samodopadnošću i zlom nakanom i nadutošću, pa ih tako kaljamo i kvarimo. Kada, dakle, pogled i misli ljudskog duha tako pokvare najbolja djela i božanske darove, što da tek rekemo o činima naše vlastite volje, koji su još pokvareniji nego li oni duha? Nemojmo se čuditi, ako Gospodin u otajstvima svoga lica sakriva svoje odabranike (usp. Ps 31,21), tako da ih ne može okaljati ni pogled ljudski ni vlastito znanje. Što sve ne dopušta ljubomorni Bog, da ih tako može sakriti? Ne pribavlja li im tolika poniženja? Koliko puta dopušta da pogriješe? Ne dopušta li da ih muče mnoge napasti poput sv. Pavla (usp. 2Kor 12,7)? Zar ih ne pušta često biti u velikoj neizvjesnosti, nesigurnosti i tami? O, kako je Bog čudnovat u svojim svecima i svetim putovima, kojima ih hoće dovesti do poniznosti i svetosti!” (*Pismo prijateljima Križa* broj 47).

Sveti Ljudevit duhovno je iskusio i u *Raspravi* zapisao da posveta Mariji oslobađa dušu od sebeljublja i vodi je putem duhovnoga siromaštva.

DRUGI DIO: TRAŽENJE PUTA ZA OSTVARENJE VLASTITIH SVEĆENIČKIH IDEALA

1. Pastoralni izbori mladog svećenika Grigniona

U međuvremenu u sv. Sulpiciju su se dogodile važne promijene. Karlo de Tronson, generalni upravitelj reda sveto je preminuo u Gospodinu. Franjo Leschassier, cijenjen u cijeloj družbi, na kapitulu 26. ožujka 1700. godine, tri mjeseca prije svećeničkog ređenja Ljudevita Grigniona, bijaše izabran za generalnog upravitelja reda. Na toj službi ostati će sve do svoje smrti, 1725. godine.

Od lipnja do rujna 1700. godine Ljudevit, koji je konačno postao svećenik, čeka, moli i traži svoj put u apostolat. U međuvremenu nastavlja studij i pripravlja se za pastoral. Glavni problem je što činiti? Leschassier, general reda i njegov duhovni vođa predloži mu da ostane u sv. Sulpiciju kao njihov redovnik i odgojitelj sjemeništaraca. Ljudevit kao sjemeništarac, vidjevši praksu sulpicijana da šalju klerike u Kanadu, već pokojnom generalu Tronsonu bijaše izrazio želju da ga pošalje u misije u Kanadu, a ovaj je to odbio vjerojatno zbog iskustva sulpicijana sa biskupom Quebeca monsinjorom Saint-Vallerom, bivšim kapelanom na kraljevskom dvoru, koji je odbio više ponuda da postane biskup u Francuskoj, a prihvatio misijski poziv i otišao u Kanadu. Prigodom njegova biskupskog izbora Tronson je zapisao: “Novi biskup je gorljiv, može učiniti puno dobra, treba se bojati samo pretjeranosti, neka ga svi koje bude pitao za savjet nastoje potaći na umjerenost”.

Ljudevit je upoznao gorljivog biskupa 1697. godine prilikom njegova boravka u Parizu i postadoše prijatelji. Ubrzo se ostvariše Tronsonove zebnje jer biskup svetih nakana i proročkih gesta sulpicianskoj misiji u Kanadi stvori više pomutnju doli pomože. Duhovnik Leschassier, poznavajući dušu sjemeništarca Grigniona, a vjerojatno misleći da im je u Kanadi već dosta jedan sveti avanturista, nije odobrio želje mladog sjemeništarca. Blain tom zgodom ironično kaže: “Leschassier mu ne odobri da ide u Kanadu, bojeći se da se u zanosu ne izgubi u prostranim šumama te zemlje tražeći domoroce...”.

Želim biti misionar

Ovo bijahu zgode iz prošlosti i u drugačijim okolnostima. Ljudevit je sada već svećenik i mora odlučiti što će činiti. Njegov dugogodišnji duhovnik i general družbe nudi mu da ostane kod njih kao odgojitelj budućih svećenika. Ova činjenica sama po sebi govori do koje mjere duhovnik cijeni Ljudevita, a što Ljudevit misli i osjeća prema sulpicijanima, kaže nam u pismu koje će pisati Leschassieru: "Uzimam slobodu da pozdravim gosp. Breniera i da mu najponiznije izrazim zahvalnost. Samo Bog može dati punu nagradu za dobra što sam ih od njega primio, a posebno što sam ih primio od Vas komu ću biti cijeloga života podložan u Isusu i Mariji". (Pismo broj 10).

U ovoj situaciji još jedanput dolazi do izražaja nevjerojatna osobnost Ljudevita Marije Grigniona koja se može objasniti jedino Božjim pozivom i željom mladog svećenika da vrši volju Božju i slijedi svoje nutarnje sklonosti i poticaje do kojih dolazi u molitvi. On želi na točno određen način djelovati i živjeti u Crkvi. Naime, Ljudevit, uvijek poslušan odbija Leschassierovu ponudu. To je samo jedno "ne" u nizu. Još će ih reći dok ne dođe do onoga poziva na koji ga Bog zove. Već je kazao svoj ne vlastitome ocu Ivanu, zavodu sv. Tome u Rensu, odrekao se beneficija iz župe sv. Julijana u Nantu prilikom svećeničkog ređenja, a koji mu osiguravaše miran i ekonomski siguran život. Opet Ljudevit izriče jedan ne, za njega utoliko teži jer je jako zahvalan sulpicijanima koje duboko cijeni a i oni njega. Opet poslušajmo Blaina: "Sa žalošću će ga pustiti da ide, a ja vjerujem da mogu reći da gospoda iz sv. Sulpicija od tog trenutka ne bijahu isti u odnosu prema njemu".

A što to toliko želi mladomisnik Grignion vjerojatno ni on sam ne zna izreći. Naslućuje u sebi. Grandet nam donosi ovu epizodu iz života u sv. Sulpiciju: "Čim Grignion postade svećenik, izgaraše od želje da radi na spasenju duša, poželje čak ići u Novi Svijet naviještati evanđelje nevjernicima te je govorio klericima s kojima je živio: Prijatelji, što radimo ovdje? Zašto smo nezaposleni radnici dok se tolike duše u Japanu i Indiji gube jer nemaju propovjednika i katehista da ih poduče o istinama potrebnim za spasenje?".

U pismu koje će napisati Leschassieru iz Nanta, Ljudevit opet sam otkriva svoje pariške mladomisničke snove: "Dolazi mi želja, kao što mi je dolazila u Parizu, da se ujedinem s gosp. Leudugerom, skolastikom iz Saint-Brieuca, velikim misionarom i čovjekom velikog iskustva, ili da pođem u Rennes da se povučem u Opću bolnicu kod jednog dobrog svećenika što ga poznajem, da ondje obavljam djela milosrđa prema siromasima". (Pismo broj. 5.).

Sv. Ljudevit sanja o misijama, želi biti misionar, bilo u misijskim područjima, bilo u rodnoj Bretanji. Misije i siromasi: u mladomisniku Grignionu se bude dječaćka sjećanja i snovi te pomišlja na Belliera i Leudugera, kao personifikaciju svojih želja, no Leschassier osobno ne poznaje te svećenike.

Duhovnik dobro poznaje Ljudevita, zna da je potpuno predan Bogu, jakog tijela, karaktera i duha, izvrsnog i izvanrednog nutarnjeg duhovnog života, uspješan katehista i govornik, umjetnik, predan u služenju, s manjim problemima u druženju s ljudima. Isto tako zna da je gorljiv, bez iskustva i umijeća ljudske prilagodljivosti, a osobito nepopustljiv u nasljedovanju visokih ideala i osjetljiv na vrijeđanje Boga. Mladom svećeniku treba vodstvo ne samo na neupitnom putu svetosti kojim hodi, nego i u apostolatu. Treba mu vođa svet i iskusan, da ne bude ne dorastao učeniku a bude siguran učitelj u apostolatu na koji se osjeća pozvan.

U mjesecima isčekivanja Leschassier se ponadao da će Ljudevit promijeniti odluku i ostati u sv. Sulpiciju, a ako ne, on čeka priliku da dobro uputi svog miljenika prema apostolatu misionarenja koje Ljudevit toliko želi.

2. Ljudevit Marija Grignion u zajednici sv. Klementa u Nantu

Još od vremena utemeljitelja Olieria, sulpicijanska svećenička duhovnost širila se u cijeloj Francuskoj preko svećenika, prijatelja sjemeništa, a posebice po onima koji su studirali u sv. Sulpiciju, a poslije ređenja su se vraćali u svoje biskupije. Nerijetko ti svećenici i sami bijahu zadušeni za rad u sjemeništima u svojim biskupijama. Jedan od njih bijaše i Rene Leveque, 76-to godišnji svećenik iz Nanta, veliki prijatelj Olieria, Bretonac, neumorni misionar, koji uz to sve bijaše sveta života. Redovito je

navraćao u sv. Sulpicij za odmor i duhovnu obnovu. Desetljećima je u Nantu vodio svećeničku zajednicu sv. Klementa koju mu biskup La Baum povjeri kao znak povjerenja jer poznaše sulpicijansku duhovnost.

U zajednici sv. Klementa bijahu tri različite aktivnosti. Tu bijahu svećenici koji su se isključivo bavili pučkim misijama, svećenici gosti iz cijele regije koji su dolazili na duhovne vježbe i obnove i na kraju oni koji su se bavili odgojem novih svećeničkih zvanja. Koliko to bijaše moguće, Leveque je nastojao približiti formaciju u zajednici onoj sulpicijanskoj iz Pariza. U početku nova zajednica duhovno raste i napreduje. Plodovi obnove klera su očigledni, a biskup je poslao i samog rektora biskupijskog sjemeništa Des Jonchieresa u zajednicu sv. Klementa na službu zamjenika upravitelja. Petnaestak godina zajednica duhovno raste, ali s dolaskom svećenika De la Noe-Menarda, jednog od najuvjerenijih i najpoznatijih jansenističkih pristaša u Francuskoj počinju problemi. Krivovjerni duh koji šire jansenisti je protivan apostolatu i misijama, jer po njima duhovni život i spasenje zavise isključivo o Božjoj milosti. Tako oni koji su u milosti ne mogu se oduprijeti privlačnosti prema Bogu, a ni oni koji su u grijehu ne mogu mu se oduprijeti. U zadnjim godinama Leveque doživi da u zajednici popusti disciplina i apostolatski polet, te se ona pretvori u boravište-hotel svećenika, neovisnih u apostolatu i oprečnih uvjerenja sve do praktične hereze.

Sam Leveque se više puta u Parizu posavjetovao sa Tronsonom, jer htjede zatvoriti zajednicu u Nantu. General sulpicijana ga je potakao da nastavi, obećavajući mu pomoć. Tronson je držao da bi propast zajednice sv. Klementa bila gubitak za širenje sulpicijanskog duha i za borbu protiv jansenizma. U ljeto 1700. Leveque je ponovno u Parizu među sulpicijanima, te obavlja svoje duhovne vježbe u ljetnoj rezidenciji sv. Sulpicija u Issy u kapelici Marije kraljice srdaca. Svoje probleme iznosi i novom generalu Leschassieru koji odluči održati Tronsonovo obećanje.

Ako Ljudevit Marija Grignon ni nakon više mjeseci isčekivanja ne prihvaća ponudu da ostane u sv. Sulpiciju kao odgojitelj, evo prilike da ide u apostolat. Mogao bi odmah ići u Nant, a stari, iskusni, sveti svećenik i misionar mogao bi mu pomoći u prvim pastoralnim misionarskim iskustvima. A ako stvari budu dobro išle, na koncu bi mogao naslijediti Levequa i u vodstvu zajednice. Sam Leschassier garantira za njega, jansenistički duh ga sigurno neće zaraziti. Samo treba uvjeriti Ljudevita. Vjerojatno ni Ljudevit ni Blain nisu do kraja poznavali situaciju u zajednici u Nantu, a između ostalog još nemaju pastoralnog iskustva pa ne poznaju konkretne probleme Crkve tako da u jednostavnosti srca Blain kaže: "Grignonu se savjetovalo da pođe u kuću svetog svećenika u Nant, koji je u tom gradu vodio zajednicu zaduženu za pučke misije". Ljudevit je prihvatio savjet svoga duhovnoga vođe i odlučio početi sa Levequom u Nant i ući u njegovu zajednicu.

U listopadu 1700., nakon osam godina, Ljudevit napušta Pariz. Nakon 16 godina zajedničkog života, pozdravi se s prijateljem Blainom. Njihovi životni putovi se razilaze, a srest će se samo još u nekoliko važnih trenutaka Ljudevitova života. Svetac se oprašta od sestre Ivane-Guyonne, Luize, koja ostaje u domu sv. Josipa, pozdravi duhovnog vođu, sjemenište i sjemeništare i s Levequom se uputi u Nant. Po svom običaju Leveque do Orlenasa, 120 kilometara, ide pješice, a onda uzima brod pa se rijekom Loirem spušta do odredišta. Na pola puta Ljudevit zatraži od Levequa dopuštenje da side u Fontevraultu i posjeti svoju sestru Silviju koju gospođa Montespan dovede u istoimeni samostan skupa sa Margaretom Franciskom. Ova zadnja se zbog bolesti očiju morala vratiti kući. Silvija, ne samo da je bila u školi u samostanu, nego je odlučila postati redovnica pa je sada u novicijatu. Brat svećenik želi je vidjeti i dati joj svoj mladomisnički blagoslov. I sam Levequ silazi u Saumuru te u poznatom Marijinom svetištu u molitvi čeka Ljudevita. Nakon par sati nastaviše put do Nanta.

Po prvi puta Ljudevit je izvan sjemeništa, u svijetu. Loirem putuju bezbrojne barke i brodovi, trgovci, vojnici, putnici svake vrste i uvjerenja, brodovi puni tereta, sanduka, vreće šećera i brašna, bačve vina i sve drugo iz svijeta koji Ljudevit tako malo pozna i do kojega mu je tako malo stalo. Svijet žurbe, nereda i zbrke daleko od putova duha, svijet nezainteresiranih za Boga vjerojatno je ostavio dubok dojam na svetačku dušu mladog svećenika. Da je Leschassier pratio Ljudevita na putu u Nant vjerojatno bi uočio kako je malo imao uspjeha njegov napor da ga dovede do uobičajenog načina ponašanja. Svećeniku Grignonu do ušiju doprije prosti govor trojice mladića popraćen psovkom Boga. On ih odmah na lijep način opomenu da prestanu vrijeđati Boga. Kada ovi nastaviše s izrugivanjem Ljudevit im potresnim i

autoritativnim glasom navijesti da će ih brzo zadesiti kazna zbog bezobzirnog vrijeđanja Boga. Po pisanju Grandeta, nekoliko dana nakon toga dvojica od njih se posvadiše i izazvaše na dvoboj te se uzajamno smrtno raniše, a treći se napi do besvijesti i tako razboli da su svi mislili da će umrijeti. Cijeli život sv. Ljudevit će činiti proročke geste u korist siromaha i ustajati u obranu slave Božje ne obazirući se na prilike, osobe i posljedice.

Boravak u Nantu

Zajednica sv. Klementa se brzo pokaza sv. Ljudevitu u pravom svjetlu. Mlaka u duhovnom životu, moralno neuredna po utjecaju jansenizma, bez pravila i dnevnog reda, gdje su svećenici prepušteni svojoj volji, a iznad svega neaktivni u pastoralu. Leveque cijeni novopridošlog svećenika sulpicijskog odgoja, ali zaokupljen problemima prepušta ga samom sebi i ostavlja bez pastoralne aktivnosti. Mladi svećenik se suočava sa stvarnim stanjem Crkve i klera, koje je drugačije od njegovih svetačkih želja i stremljenja, a daleko i ispod nivoa uglednog pariškog sjemeništa. Odmah po dolasku piše duhovnom vođi, a ovaj kratko odgovara i ohrabruje svoga miljenika. Nakon dva mjeseca boravka u Nantu, pošto je pomno promatrao zajednicu u kojoj živi, bez dnevnog reda, a što je još teže bez jedinstva duha i bez apostolata, 6. prosinca 1700. sv. Ljudevit piše Leschassieru i otkriva mu svoje razočaranje tražeći savjet i pomoć.

“Čista Božja Ljubav neka vlada u našim srcima. Ne mogu izraziti unutarnje radosti koju mi je donijelo Vaše pismo, iako kratko; a to je znak onog jedinstva što ga je dobri Bog uspostavio između Vas i mene, iako nedostojnog, i što ga on želi podržavati. To je razlog zašto Vam želim u malo riječi očitovati svoje sadašnje stanje. Tu nisam našao ono čemu sam se nadao, pa sam stoga, i protiv volje, napustio tako sveto mjesto, kakvo je sjemenište sv. Sulpicija.

Imao sam pred očima, kao i Vi, da se odgajam za misionarenje, posebno da katehiziram siromahe, što me veoma privlači. A od svega toga ništa ne radim, pače ne znam hoću li i ubuduće što raditi ovdje, jer ovdje ima malo ljudi i nema nikoga koji bi u tome bio iskusan osim g. Levequa, a ni on zbog starosti nije više sposoban održavati misije; i osim g. Des Joncheresa, kojega, ako bi revnost, koja je kod njega velika i nosila tamo, on bi je, kako mi je rekao, susprezao.

Trebala bi ovdje bila barem polovica reda i stege kakva vlada u sv. Sulpiciju, a čini se, ako stvari ostanu kakve jesu, ne može ni biti drukčije. Treba, naime, znati da tu ima četiri vrste osoba, da ne kažem pet, koje imaju posve različit cilj i usmjerenje: 1. Od kućnog osoblja ih je pet, od kojih dvoje ne može ništa raditi; 2. Tu je župnik, vikar ili jednostavan svećenik ili svjetovnjak, koji ovamo dolaze od vremena do vremena da se povuku u samoću; 3. Tu je pokojni svećenik ili kanonik koji ovdje provode svoju mirovinu; 4. Tu ima nekoliko svećenika, ali su većinom mladi studenti koji pohađaju teologiju ili filozofiju, a većina od njih nosi svjetovno ili kratko svećeničko odijelo; tako ovi različiti ljudi imaju skoro svi zasebno ponašanje, te dolazi do toga da se svatko vlada kako mu je najpogodnije.

Priznajem da nije dužnost g. Levequea brinuti se za strogi red. On čini što može, a ne što bi htio, posebno s obzirom na neke ukućane kojima se nimalo ne sviđaju njegovi postupci, premda su posve jednostavni i veoma sveti. Pošto je tomu tako, osjećam se, otkako sam ovdje, kao podijeljen na dva osjećaja. S jedne strane osjećam tajnu privlačnost prema povučenosti i skrovitom životu, da poništim i pobijem svoju iskvarenu narav koja se voli iskazivati. S druge pak strane osjećam veliku želju da širim ljubav prema Gospodinu i Njegovoj Svetoj Majci, tako da bih na jednostavan i siromašan način počeo katehizirati siromahe po selima i pobuđivati grešnike na pobožnost prema Blaženoj Djevici. Tako je činio jedan dobar svećenik, koji je nedavno umro na glasu svetosti. Hodio je od župe do župe da katehizira siromahe oslanjajući se samo na Providnost. Zaista, moj predragi Oče, ja nisam vrijedan tako časne službe, ali, videći potrebe Crkve, ne mogu a da bez prestanka uzdišući ne tražim jednu siromašnu družbu dobrih svećenika koji bi tu službu obavljali pod zaštitom Preblažene Djevice. Ja se trudim, premda s mukom, da stišam ove dobre i neprekidne čežnje potpunim zaboravom na moju ulogu postavljajući sve u ruke Božje Providnosti i posve se podlažući Vašim odredbama, koje će mi uvijek biti kao zapovijedi.

Dolazi mi želja, kao što mi je dolazila u Parizu, da se ujedinem s gosp. Leudugerom, skolastikom monsinjora iz Saint-Brieuca velikim misionarom i čovjekom velikog iskustva, ili da pođem u Rennes da

se povučem u Opću bolnicu kod jednog dobrog svećenika što ga poznam, da ondje obavljam djela milosrđa prema siromasima. Ali ja sve ove želje odbacujem, premda ostajem Bogu na raspolaganju po Njegovoj miloj volji, čekajući da mi vi savjetujete, bilo da ostanem ovdje, mada na to nemam nikakve naklonosti, bilo da pođem drugamo. Usuđujem se reći da sam, u miru Gospodina Našega i Njegove Svete Majke, posve podložan Vašim odredbama. Uzimam slobodu da pozdravim gosp. Breniera kojemu, ako se Vama čini da je to zgodno, mogu kazati sve ovo što kazujem Vama. Grignon, svećenik i nevrijedan rob Isusov u Mariji”.

Sam Ljudevit brižno opisuje duhovnom vođi stanje zajednice i svoje duše. Usprkos neodržanih obećanja Levequea i savjeta samog Leschassiera da uđe u zajednicu u Nantu, Ljudevit nema negativnih osjećaja ni prema kome, ali jasno iskazuje neslaganje sa novonastalom situacijom. Ne može promijeniti duh zajednice, ali ostaje beskompromisan u svojim izborima. Uz to je neiskusni i premalo taktičan. Zajednica je mlaka i obezglavljena, a on nema osjećaja za taktiranje, mjeru i prilike te ne zna ili se ne želi prilagoditi.

Iz pisma se odmah uočava radosno prisjećanje na sv. Sulpicij, kuću u kojoj je, koliko toliko, nalazio životnu stvarnost u skladu sa svojim svetačkim željama. Pismo je prožeto tvrdoglavom sigurnošću Ljudevita koja se temelji na svetačkim željama i nesigurnošću neposrednog iskustva. On želi ići u susret siromasima i naviještati im evanđelje. To mu je bila misao vodilja pripreme za svećeništvo. Ali isto tako on osjeća “tajnu privlačnost prema povučenosti”, želju za kontemplacijom, kao što to Leschassier i zna jer ga je on sam odvratio od kontemplativnog poziva. Te dvostruke naizgled oprečne čežnje dugi niz godina pratit će svetog misionara i on će trajno uz puno napora nastojati pomiriti u duši ljubav prema naviještanju evanđelja i odvojenosti od svijeta. U sv. Ljudevitu će se boriti želje za mirom, redom i pravilom kontemplativnog života i čovjeka svete avanture koji poduzima velike stvari za spas braće i slavu Božju. U neposrednoj budućnosti kao treća mogućnost pojavljuje se ljubav prema odbačenima u ubožnici u društvu patera Belliera u Rensu.

Ali što je za nas najzanimljivije, iz pisma se vidi proročki krik i molitva, želja za obnovom Crkve. On piše ”videći potrebe Crkve, ne mogu a da bez prestanka uzdišući ne tražim jednu siromašnu družbu dobrih svećenika koji bi tu službu obavljali pod zaštitom Prebložene Djevice”. Ljudevit je sam dva mjeseca izvan sjemeništa i još ne poznaje stvarno stanje župa i Crkve, ali ono što je vidio dosta mu je. Ne želi se prilagoditi stilu življenja svećeništva na koje nailazi, ne želi prilagoditi svoje svetačke želje i ideale osrednjoj stvarnosti kompromisa. On želi prožeti i obnoviti Crkvu duhom svetosti koji nosi u duši. Zato se rađa želja i molitva, koju mu Bog stavi u srce, a koju će on njegovati cijeli život, obnoviti Crkvu i svijet po novoj družbi misionara pod Marijinom zaštitom. I na kraju uza sve svoje želje Ljudevit se potpuno podlaže savjetu svoga duhovnoga vođe.

Leschassier odgovori Ljudevitu svjestan njegove nelagodnosti i stvarnog stanja zajednice. Vjerojatno i jedan i drugi postaju svjesni da ne mogu provesti očekivanu reformu zajednice. Pa ipak potiče svoga duhovnoga sina da tako brzo ne ostavlja zajednicu, izuzev ako mu sam ravnatelj to ne dopusti, te ostavlja samom Ljudevitu mogućnost prosudbe. Piše mu i da ne poznaje Leudugera, pučkog misionara u Bretanji o kojemu mu Ljudevit već više puta govori. Do koje mjere duhovni vođa cijeni Ljudevita možemo vidjeti iz pisma, jer se na kraju uvijek, s puno pažnje preporuča u njegove molitve. Odgovor koji je Ljudevit dobio iz Pariza ostaje neodređen i ne donosi mu rješenje i onu pomoć koje je očekivao.

Istovremeno Leschassier piše Levequeu podsjećajući ga na obećanja, data njemu i Ljudevitu u Parizu, te ga potiče da ne ostavlja neaktivnog mladog svećenika. Duhovni vođa je u duši vjerojatno svjestan da Leveque više neće moći organizirati i voditi pučke misije te uvesti Ljudevita u apostolat kako to bijaše zamišljeno. Naprotiv, Ljudevit će morati sam ići u pastoral bez podrške, vođe i nadzora, upravo obrnuto smjernicama koje su dali u Parizu i što je Leschassier htio izbjeći. U zajednici sv. Klementa više nitko i ne pomišlja na misijski apostolat. Leschassier preporuča Levequeu da potakne Ljudevita na ispit za dopuštenje ispovijedanja koji nije obavio u Parizu. Tako mjeseci prolaze, a od danih obećanja se ništa ne ostvaruje dok sumnje mladog svećenika sve više rastu.

Otvara se novi put

U međuvremenu 23. travnja 1071. Ljudevitu stiže pismo u kojem ga sestra Silvija, na insistiranje gospođe de Montespan, poziva da sudjeluje u njenom redovničkom oblačenju u opatiji Fontevraultu. On polazi pješice na put, ali ne stiže u Fontevraultu za dan oblačenja nego sutradan. Već dva puta u par mjeseci Ljudevit boravi u ovoj opatiji koja je jedna od najpoznatiji seže još u 11 stoljeće i s čijom povijesti se isprepleću dogodovštine najugledniji francuskih plemićkih kuća, a i kraljevskih dvorova skoro cijele Evrope.

Već smo rekli da u tom periodu opatijom upravlja Gabrijela de Rochechouart-Mortemart, rođena sestra gospođe de Montespan, ugledna i učena do te mjere da uživa poštovanje i najvećih kritičkih duhova tog doba. Poznaje sve evropske jezike a prevodi Homera i Platona s grčkog. Još jedna neobičnost je vezana uz opatiju. Naime časna majka je upravljala ne samo sestrama nego i muškim ogrankom iste družbe *Kristovih siromaha*. Mudrim i razboritim upravljanjem, uz strogo opsluživanje pravila znala je učiniti vedrim život redovnika i redovnica. Laveille o njoj piše, "da je uz habit sačuvala sav čar i milinu ženstvenosti". S druge strane njena obezglavljena sestra gospođe de Montespan, poljuljana u životu, oronula u tijelu s mukom pokorničkog duha dočeka Montforta. Ljudevit uz sve grubosti vlastitoga stila ponašanja, velika mrtvljenja i naglasak na krajnjoj moralnoj čistoći cijeli će život gajiti profinjena prijateljstva s više ženskih osoba, različite dobi, staleža i prošlosti kao gospođa de Montespan. Nije li to uz svetost veliki znak i njegove ljudske zrelosti koja se malo naglašava kod njegovih životopisaca.

Poslije susreta sa sestrom Silvijom koju potiče na velikodušnost u zvanju i zadržavanja s opaticom Gabrijelom, Ljudevit osobno ponovno susreće gospođu de Montespan. Ti razgovori bit će odlučujući za njegovu budućnost. Prepustimo opet njemu riječ, kao to opisuje u pismu upućenom Leschassieru 4. svibnja 1701.

"Pariz, Poitiers, dne 4. svibnja 1701. Gospodine i predragi oče u Isusu Kristu! Čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima. Monsinjur, Poitierski biskup, naložio mi je da Vam napišem ovo što slijedi. Četvrte nedjelje travnja primio sam pismo od svoje sestre iz Fontevraulta, napisano po nalogu gđe De Montespan, u kojem me poziva da odmah dođem u Fontevrault da prisustvujem njezinom redovničkom oblačenju koje se obavlja slijedećeg utorka. Uputih se, dakle, istoga dana pješke. U Fontevrault stigoh u srijedu jutrom nakon obreda oblačenja moje sestre.

Za dvodnevno boravka u Fontevraultu imao sam čast više puta razgovarati s gđom Montespan. Pitala me je mnoge stvari, a posebno o meni. Pitala me što bih želio postati. Na to sam joj jednostavno rekao da me privlači, kako već znate, raditi za spasenje braće siromaha. Rekla mi je da posve odobrava plan koji imam, tim više što iz iskustva znade kako se veoma zanemaruje pouka u siromašnim obiteljima te da će mi, ako hoću, pribaviti jedan kanonikat kojim ona upravlja. Ja sam to ponizno i odlučno odbio, navodeći da nikad neću zamijeniti Božju Providnost kanonikatom i beneficijom. Na to moje odbijanje ona mi veli neka se barem javim monsinjoru, biskupu u Poitiersu, te da mu otkrijem svoje namjere. Premda mi se nije dalo ispuniti tu želju gđe De Montespan, koliko zbog 28 milja puta što mi je trebalo propješačiti toliko zbog mnogo drugih razloga, ipak sam je slijepo poslušao da izvršim svetu volju Božju, na koju sam jedino pazio.

Stigao sam u Poitiers, grad apostola Jakova i Filipa, te sam bio prisiljen tu 4 dana čekati Poitierskog monsinjora, koji se je imao brzo vratiti iz Niorta, gdje je bio. Kroz to vrijeme obavio sam maleno povlačenje u sabranost u jednoj sobici u kojoj sam bio sakriven usred velikoga grada gdje nikoga nisam poznavao po tijelu. Uto sam se sjetio da pođem do ubožnice, da poslužim siromasima na tjelesni način, kad ne mogu na duhovni. Uđoh u njihovu crkvicu da se pomolim, te su mi ona četiri sata, koja sam tu proboravio prije ručka izgledala veoma kratka. Međutim su nekim siromasima, koji su vidjeli da klečim, ti satovi izgledali veoma dugi.

Kako su me vidjeli u odijelu sličnom njihovome, rekli su drugima. Između sebe su se dogovorili i sakupili za me nešto milostinje: neki su dali više, neki manje, najsiromašniji po novčić, najimućniji novčanicu. Sve se to dogodilo bez mojega znanja. Izadoh da pitam kad imaju ručak, a istodobno sam tražio dopuštenje da mogu kod stola dvoriti siromahe; ali sam bio veoma iznenađen kad sam razumio s jedne strane da ne blaguju skupno, a s druge strane da mi namjeravaju dati milostinju i da su vrataru dali

nalog neka me ne pusti izaći. Tisuću puta sam zahvalio Bogu što sam bio smatran siromahom te bio počašćen tako slavnim oznakom, a dragoj braći i sestrama sam, odbivši milostinju, zahvalio na njihovoj dobroj volji.

Od toga su me vremena oni tako zavoljeli te su svi javno govorili da ću ja biti njihov svećenik, to jest njihov upravitelj, jer je ta ubožnica bila toliko siromašna da već dugo vremena nije imala upravitelja. Kad se monsijor, Poitierski biskup vratio, pošao sam ga pozdraviti i rekao u malo riječi što mi je naložila gđa De Montespan. On me saslušao te mi veoma suho odbio je ono što sam tražio.

No, s druge strane, poglavar i poglavarica siromaha poslali su u ime svih velečasnom Bournatu, bratu monsijora, jednu predstavku koja je snažno djelovala na njega i, zatim, na monsijora. Stoga me je monsijor još jednom pozvao i, ovoga puta, ljubežljivije govorio, te mi naložio da Vam ovo pišem prije negoli otputujem u Nantes, da Vi prosudite što mi je činiti. Ja ću Vam reći, predragi Oče, da zaista imam mnogo sklonosti da radim općenito za dobro siromaha, ali ne toliko da budem dodijeljen i privezan jednoj ubožnici. Međutim se stavljam u potpunu indiferentnost, te želim samo svetu volju Božju, te bih dragovoljno žrtvovao svoje vrijeme, svoje zdravlje pa i život i za spasenje siromaha ovog zapuštenog uboškog doma, ako se Vama to čini uputnim.

Sutra, na dan Uzašašća, putujem u Nant, a nadam se da neću nikad otputovati od Vašeg vodstva ni od Vašeg prijateljstva u Isusu i njegovoj Svetoj Majci, u kojima sam Vam posve podložan. Grignion, svećenik i nevrijedan rob Isusov u Mariji.

Dopustite da pozdravim gosp. Breniera i gosp. Lefevrea, gosp. Reparsa i cijelo Sjemenište. Više puta su me nagovarali da pitam da tražim dopuštenje ispovijedati, ali to još nisam htio učiniti, jer za tu tešku i opasnu službu treba posebno ovlaštenje”.

Dakle gospođa de Montespan uputi Ljudevita u Poitiers biskupu Girardu, bivšem odgojitelju i skrbniku njezine kraljevske djece. Iz pisma u kojem Ljudevit opisuje cijelu zgodu, vidi se napor mladog svećenika u traženju volje Božje i crta isusovačkog odgoja, jer on uza sve želje koje iznosi, ostaje u indiferentnosti i miru te slušajući želi doći do vršenja volje Božje, makar ona bila i u suprotnosti s njegovim stremljenjima. Nemojmo zaboraviti da je on na poticaj duhovnog vođe i iz poslušnosti pošao u Nant, sada u spletu okolnosti poslušna gospođa de Montespan i pođe u Poitiers, a poslušna i biskupa te piše duhovnom vođi. U krajnjoj liniji samo njega Montfort želi slušati, a sve drugo je samo splet životnih okolnosti. Vidjet ćemo da će sv. Ljudevit baš po poslušnosti izići iz svih kriza koje su pred njim i doći do onog puta na koji ga Bog zove, a za kojim on toliko čezne. Svetac priznaje da mu se u dušu duboko urezala zgodu u kojoj ga siromasi prepoznaju kao jednoga od njih. Ljudevit se vrati u Nant, a biskup od sulpicijana u Parizu zatraži više informacija o njemu jer se nije usuđivao za tako osjetljivu službu kapelana prihvatiti svećenika nakon samo jednog razgovora.

Stoga biskup piše Leschassieru: “Grignionovo ponašanje mi je izgledalo neuobičajeno i vanredno...Molim vas da mi dostavite vaše mišljenje, mislite li da je na visini voditi opću ubožnicu i poučavati ili vršiti kakvu drugu svetu službu kod nas”.

Leschassier odmah odgovori biskupu. Srećom to pismo je sačuvano jer u njemu duhovnik, koji dugi niz godina vodi te bolje od bilo koga drugoga poznaje Ljudevita, donosi opis duhovnog lika svećenika Grigniona. To pismo ima sve crte zvaničnog protokolarnog akta koji uključuje moralnu odgovornost Leschassiera, a indirektno i sv. Sulpicija na čijem čelu se on nalazi i u kojemu je Ljudevit odgajan.

“Monsignore, već dugi niz godina poznajem Grigniona, i on sam mi je saopćio da ste mu zapovijedili da mi piše o svemu što mu se dogodilo u Poitiersu. Potječe iz biskupije Saint-Malo, iz brojne buržoaske obitelji slabo situirane. Od mladosti je prepušten u ruke Providnosti, iako ima oca i majku; boravio je desetak godina u Parizu a od svojih nikada nije primio nikakvu pomoć.

Bog ga je obdario mnogim milostima, a on je vjerno odgovorio. Uistinu, meni i drugima koji su ga izbliza proučavali, izgleda da je bio ustrajan u ljubavi, molitvi, mrtvljenju, siromaštvu i poslušnosti. Gorljivo želi pomoći siromasima i poučavati ih. Marljiv je i može se nositi s mnogim stvarima. Ali kako u njegovu vanjskom ponašanju ima nečeg posebnoga, i njegovi postupci nisu po ukusu mnogih, budući da ima visoke ideale savršenstva, da je jako gorljiv a s malo iskustva, ja ne znam da li će biti prikladan za ubožnicu za koju ga se predlaže.

On mi nije kazao koje je zaduženje koje bi mu se povjerilo u kući, niti da li ima upravitelja, ukratko, nije mi predočio ništa detaljno. Zato, Monsinjore, ja se ograničavam izložiti što znam o njegovim sposobnostima prepuštajući Vama sud i odluku o tome. Vi imate u svemu, pogotovu u načinu upravljanja biskupijom jasno i šire svijetlo koje ja ne mogu imati...S dubokim poštovanjem Leschassier”.

Iz pisma se vidi umjerenost, istinoljubivost, razbor i mudrost duhovnog vođe. On otkriva Ljudevitovu svetačku dušu koju poznaje bolje od bilo koga drugoga, a ne prikriva ni Grignionove karakterne mane. Ljudevit bez kompromisa teži savršenstvu i visokim idealima savršenstva, potpuno dragovoljno je predan u ruke Providnost. Glavni problem je nedostatak iskustva, između ostalo kao i svakog mladog čovjeka, ali ono se s vremenom i mukom stječe u životu. Leschassier uistinu bijaše veliki duhovni vođa jer u par riječi, a da o tome nije bio ni pitan, ocrta horizont koji će biti izvor svih problema Ljudevitu kada uđe u ubožnicu. Naime, da bi mogao mudro odgovoriti, pita koja bi bila njegova zaduženja te kakva je situacija s upraviteljima i osobljem. S druge strane on se ne može izjasniti o primanju Ljudevita u ubožnicu, jer je već član Levequeove zajednice u Nantu.

Zadnji mjeseci boravka u Nantu i prijelaz u Poitiers

Iz Nanta Ljudevit ponovno piše svome duhovnom vođi tražeći odgovor, a na to izgubljeno pismo Leschassier odgovara 18. lipnja: “Gospodine ako mi ne objasnite bolje situaciju, ne mogu vam odgovoriti, na pismo od 11. lipnja, ne kažete mi ništa o kanonikatu gospođe de Montespan...je li blizu ubožnice u kojoj vas traže, pod kojim uvjetima bi vas se primilo, tko su upravitelji, zašto vam je biskup kazao da meni pišete...S druge strane, dragi moj, bit će mi teško odlučiti i kada mi predstavite sve ove detalje, nisam dovoljno prosvijetljen da bih vodio osobu kojoj je ponašanje izvan normalnih okvira. Ipak dat ću vam jednostavan savjet. A za ispovijed neka vas ispita netko tko je na visini da može prosuditi...”

Iz pisma se nazire Leschassierova nelagodnost i želja da se oslobodi Grigniona, bilo zato što je teško duhovno voditi nekoga i donositi odlučujuće životne odluke samo na osnovu par šturih informacija bez stvarnog poznavanja konkretne životne situacije, bilo stoga što se u svojoj poniznosti i ozbiljnosti uistinu smatra neprikladnim voditi osobu koja ide vanrednim putovima, posebice nekoga poput Grigniona. Dok je bio uzan mogao je stalno nadzirati, a sada možda se i sam Leschassier pita što sve u svojoj gorljivosti, neiskustvu i sklonosti vanrednim gestama on može učiniti. Uz to duhovni vođa je moralno odgovoran za osobu koju vodi. Leschassier je general reda i brine se o vlastitom ugledu i ugledu družbe te iz svega ovoga ne možemo reći da je u krivu. A s druge strane ni sam Ljudevit ne zna sve pojedinosti o kojim ga pita duhovnik pa mu ih ne može ni izložiti.

U međuvremenu Leveque, vidjevši nelagodnost patera Grigniona zbog neaktivnosti, po savjetu duhovnog vođe iz Pariza podloži ga ispitu iz morala potrebnome za dopuštenje ispovijedanja kod svoga zamjenika Des Jonchersa. Konačno, nakon 8 mjeseci neaktivnosti Leveque posla mladog svećenika u neku zapuštenu župu u blizini grada. Bit će to prvo Ljudevitovo svećeničko propovijedanje u životu. Sam je u župi, tako da se ne radi o misijama, a do koje je mjere to iskustvo ostavilo dojam u duši mladog svećenika najbolje se vidi iz pisma upućena duhovnom vođi 5. lipnja 1701. godine:

“Gospodinu Leschassieru, ravnatelju Sjemeništa sv. Sulpicija u Parizu. Gospodine, čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima! Vjernost, kojom sam Vam dužan otkriti sve što može poslužiti osnovanosti Vaše presudne odluke, nalaže mi da Vam saopćim kako me je gosp. (Rene) Leveque, u suglasnosti s gosp. Des Joncheresom, poslao na jednu vrlo zapuštenu seosku župu. Tu sam ostao deset dana, držao sam djeci katekizam dvaput dnevno i održao sam tri propovijedi. Bog i Blažena Djevica dali su svoj blagoslov.

Stoga su mi gosp. Des Jonheres i gosp. (Rene) Leveque, kojima je poznata moja zgoda iz Poitiersa, rekli da Vam pišem, pače su mi ponudili da će me pomoći svojim dobrima i ugledom da budem poslan u najzapuštenije župe u biskupiji da tamo nastavim djelo koje sam sretno započeo u Grandchampu (tako se župa zove), ili radije, što su dobri Bog i Presveta Djevica učinili usprkos moje slabosti. Dragi Oče, ja u ovoj Božanskoj Providnosti nalazim toliko bogatstvo i u Presvetoj Djevici toliko snage da mi je to dosta da budem bogat u svome siromaštvu i jak u svojoj slabosti. Kad bih se udaljio od ta dva oslonaca,

ne bih mogao ništa. Potpuno podložan Vama i Isusu i Mariji. Grignon, svećenik i nevrijedan rob Isusov u Mariji”.

Da su se upravitelji zajednice sv. Klementa prije pobrinuli održati obećanja dana Ljudevitu možda bi životni put budućega sveca bio drugačiji. Propuštajući toliko mjeseci gubili su povjerenje mladog svećenika koji se uz to ne prepoznaje u zajednici sv. Klementa, a s druge strane događaji u Poitiersu sazrijevaju. Ljudevit dobiva pismo od samoga biskupa u kojemu piše da ga siromasi iz ubožnice žele i traže. Leveque pokušava zadržati Ljudevita i potruđi se pomoći mu da sam ide u apostolat po župama. Opet ćemo prepustiti riječ samom Ljudevitu koji duhovnom vođi potanko opisuje situaciju i razloge zbog kojih bi napustio Nant i zajednicu sv. Klemneta te čeka njegovo odobrenje. Pismo od 16. rujna 1701.

“Gospodine i predragi Oče u Isusu Kristu! Čista ljubav Božja neka vlada u našim srcima! Žarke i neprekidne molitve siromaha u Poitierskoj ubožnici, združene sa željama Poitierskog monsinjora i gospođe De Montespan, o kojoj su moje sestre mnogo ovisne, sile me da Vas još smetam ovim pismom i da Vam jednostavno iznesem što mislim, bez obzira na moje osjećaje, ostajući posve indiferentan na sve osim na poslušnost.

Ja djelujem veći tri mjeseca bez prekida u više župa kamo su me gosp. (Rene) Leveque i gosp. Des Joncheres poslali. Ovo Vam pišem dok sam još u župi Pellerin. Bog i Presveta Djevica udostojali su se obilno poslužiti mojom službom da tu učine nešto dobra. U ovoj biskupiji su potrebe velike, kao što su svugdje, ali također ima i mnogo radnika, tu su dvije kuće sabranosti za muške, jedna za ženske, i tri družbe misionara, da ne kažem četiri.

Kako znate, mene ne privlači da ostanem u zajednici sv. Klementa. Samo poslušnost me ovdje zadržava. Gosp. (Rene) Leveque, to dobro zna, jer se ja vladam po njegovim uputama poslije Vaših, rekao mi je da bih – pošto me dobri Bog nije pozvao da stalno boravim u ovoj zajednici da radim za dobro klera - morao potražiti kakvo mjesto kamo bih se od vremena do vremena povlačio nakon malih misija što bih ih obavljao po poslušnosti. Rekao mi je da bi mi ipak rado dao jednu sobicu, ali sumnjam da je to rečeno iz dna srca.

Međutim mi je Poitierski monsinjor, slijedeći Poitierske siromahe, pisao da se zatvorim u njegovu ubožnicu. Ali ja nemam nikakve sklonosti da se zatvaram. Poitierski biskup mnogo više treba poslanika negoli ovdašnji biskup; tomu sam ja svjedok i time sam bio veoma iznenađen. Ali on me ne pozivlje za djelovanje u javnosti, nego samo za jedno posebno djelo. Tek nada što je mogu gajiti da bih se vremenom probio u grad i na sela, da koristim mnogima, može mi dati neku sklonost da pođem u ubožnicu. Element mojega djelovanja je katehizacija siromaha u gradu i po selima.

Otkad sam ovdje, božanska se Providnost poslužila mnome da steknem još jednu siromašnu sestru, te me je u milosti povezala s više grešnika sličnih meni i s nekim duhovnim osobama. Eto, tako stvari stoje, eto takvi su moji osjećaji, ali slijepa poslušnost Vašoj volji je moje najveće djelo i moja najveća želja. Imam pouzdanja, predragi Oče u Isusu Kristu, reći da sam posve podložan Vašim odredbama i posve Vaš. Grignon, svećenik i nevrijedan rob Isusov u Mariji.”

Iz pisma se vidi da sv. Ljudevit konačno razotkri prave nakane ravnatelja zajednice sv. Klementa. Izgleda da ga je stari svećenik htio uza se ne toliko radi misionarenja, kako su se dogovorili u Parizu, nego kao duhovnog vođu klera koji dolazi ili boravi u zajednici, i kao odgojitelja sjemeništara, vjerojatno s nakanom da mu jednoga dana prepusti vodstvo cijele zajednice; nešto slično onome što je on već odbio u sv. Sulpiciju u Parizu. Ljudevit odbija ovu perspektivu, a Leveque mu preporučuje da potraži neko drugo mjesto, za boravak nakon malih misija koje obavlja, nudeći mu u tom slučaju preko volje boravak u zajednici ne kao članu, nego kao gostu. Ljudevit nema nikakve sklonosti prema zajednici u kojoj ne vlada dobar duh, a ne zanimaju ga ni male misije, jer biskupija je dobro organizirana, a uz to on ne zna da li će imati polje kontinuiranog rada.

Svetac ponavlja da želi biti misionar, a evo mu se ponovno nudi nešto suprotno od toga, biti zatvoren u ubožnicu kao kapelan. Gospođa de Montespan prema kojoj Ljudevit osjeća zahvalnost zbog svojih sestara, potiče ga da prihvati rad u ubožnici, sam biskup i siromasi ga traže, a on piše svome vođi gajeći nadu da će moći raditi i izvan ubožnice. To je sklonost koja ga nuka da prihvati poziv.

Među osobama s kojima se na poseban način po milosti povezao, o kojima Ljudevit u pismu govori svakako treba spomenuti gospodina Arota, koji u to vrijeme bijaše student prava u Nantu, a poslije

postao priznati odvjetnik bretonskog regionalnog parlamenta. On pripovjedi Grandetu, da ga je Ljudevit naučio dubokoj i nježnoj pobožnosti prema Majci Božjoj i ljubavi prema siromasima što je on cijeli život poslije živio. A od duhovnih osoba i prijateljstava spominjemo samostan sv. Marije sestara od Pohoda, duhovnih kćeri sv. Franje Saleškoga. Za vrijeme svoga boravka u Nantu Ljudevit vjerojatno bijaše duhovnik i ispovjednik sestara. Na poseban način svetac je ostao povezan sa sestrom Marijom Magdalenom koja piše da joj se Ljudevit četiri godine nakon svoje smrti, 1719. ukazao i u jednom intelektualnom viđenju joj isprosio milost da se obnovi u pobožnosti prema Mariji i uvidi koliko još mora duhovno napredovati jer se u njena i najbolja djela i nakane još uvijek uvlačila ispraznost sebljublja.

Leschassier saopćuje Ljudevitu da, ako stvari tako stoje kako ih on opisa, ne vidi prepreka da udovolji željama siromaha i biskupa koji ga traže. Levequeu koji se požalio zbog gubitka Grigniona piše da se on uvijek protivio Ljudevitim željama da napusti zajednicu sv. Klementa, sve dok mu nije saopćio da mu je Levequeu sam savjetovao da se povuče, ako ne kani zauvijek ostati u zajednici. Tako je na kraju sam kriv, ako gubi Grigniona. Nakon jedanaest mjeseci boravka u Nantu Ljudevit, s dopuštenjem duhovnoga vođe, u listopadu 1701. upiti se u Poitiers. I ovo drugo odredište svećeničkog apostolata nije plod izbora budućega svetog misionara, nego splet okolnosti u kojima se on ravna po poslušnosti.

3. U Poitiersu, siromah među siromasima

Na putovanju u Poitiers Ljudevit se zaustavio u Saumuru, Marijinom svetištu koje je u XVII stoljeću postalo jedno od najpoznatijih u Francuskoj. Naime dva stoljeća prije toga za vrijeme engleske invazije neki monah je u žurbi zakopa u zemlju mali kip Majke Božje koja prima tijelo raspetoga sina u krilo. Kip više decenija bijaše zaboravljen sve dok 1454. slučajno ne bijaše pronađen. S vremenom se počelo graditi svetište, a milodari velikog broja plemićkih obitelji doprinosoše njegovu proširenju. Među darovateljima se ističe i gospođa de Montespan koja je sama obnovila jednu kapelu.

Prvi siromasi koje Montfort susrete u Saumuru obradovali su se darežljivosti mladog svećenika. Sav novac koji mu je Leveque dao razdijelio je njima. I Gospođa de Montespan je pričekala mladog svećenika u Saumuru. Želi se posavjetovati s Ljudevitom i čuti njegove želje i planove. Nekoliko dana u molitvi i sabranosti dobro će doći i velikoj pokornici i gorljivom svećeniku prije novog apostolata. Vjerojatno za vrijeme ovog kratkog boravka u svetištu Ljudevit je prvi puta susreo i sa Ivanu Delanoue, buduću blaženicu koja je uz svetište osnovala novu redovničku zajednicu; *Kćeri sv. Ane od Providnosti*.

Prvo čudo

Grandet, koji je prvi nakon smrti sv. Ljudevita prikupio podatke o njemu i napisao životpis, u Poitiersu kod javnog bilježnika Perroneta 25. studenog 1718. godine našao je zapisano: "Gospođa Ilaria Nikolas...izjavljuje da je saznala od pratilje gospođe de Montespan da spomenuti Grignion, poslije mise koju je slavio u kapeli prozvanoj od gospođe de Montespan (kapela koju je ona obnovila), uđe u sakristiju kako bi se zahvalio. Na izlazu naiđe na jednoga slijepca i upita ga želi li ozraziti. On odgovori potvrdno, a gospodin Montfort prstom uze pljuvačku te mu namaza oči i u taj čas slijepac je progledao."

Pješice, bez ičega, oslonjen jedino na Božju Providnost sredinom listopada 1701. Ljudevit uđe u Poitiers. Poitiers, grad ponosan na svoju prošlost, univerzitet još iz doba Karla VII, na prelijepu katedralu sv. Petra, svoje tradicije o Redegondi, Ivani Arškoj i svoja čuda - Gospa od ključeva sva u svijetlu se ukazala i natjerala Engleze koji su napadali grad u bijeg. Poitiers je smješten na brežuljku gdje su plemićke kuće, uprava i trgovine a dalje od centra uz rijeku Clain prostiru se prigradske i siromašne četvrti.

Kapelan opće ubožnice

Prvih tjedana biskup Girard poslao je Ljudevita u malo sjemenište jer birokratski postupak ne bijaše još potvrdio njegov ulazak u opću ubožnicu. Osim toga, biskup je iznio Ljudevitu plan koji ga je oduševio. Naime u gradu je bilo puno više siromaha od onih u ubožnici, te mu je predložio da se brine o

svima. Tek pridošli svećenik na čuđenje građana krstari gradom i s oduševljenjem traži siromahe. Lako komunicira s njima, oduševljava ih, okuplja i predaje im katekizam. Siromasi iz Poitiersa, koji doživješe iskrenu ljubav mladog svećenika prozvaše Ljudevita “dobri otac iz Montforta”. Crkva sv. Nikole, koju biskup odredi za okupljanje siromaha ubrzo postade pretijesna za ova, po mnogima čudna okupljanja onih koje nitko ne želi s novopridošlim svećenikom. Tada Ljudevit poče sabirati svoje siromahe pod nadstrešnicu gradske tržnice. A biskup, vjerojatno da bi izbjegao kritike plemenitih uglednika kojima bijaše neugodno podnositi tolike siromahe u centru grada, odredi novo mjesto okupljanja u crkvi sv. Porchaire. Poslušajmo izviještaj samoga Ljudevita svome duhovnom vođi.

“Gospodinu Leschassieru, ravnatelju Sjemeništa sv. Sulpicija u Parizu. Poitiers, 3. studenog 1701. Gospodine i predragi Oče u Isusu Kristu, čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima! Nalazim se u Poitiersu u Malom sjemeništu, gdje me je monsijor smjestio do sastanka uprave ubožnice koji će se održati radi donošenja odluke o mojem prijemu. Već 15 dana poučavam u kršćanskom nauku siromahe koji prosjače u gradu, na zadovoljstvo i uz pomoć monsijora. Želim pohađati i držati nagovore zatvorenici u tamnici i bolesnima u ubožnici i s njima dijeliti milostinju koju dobivam.

Ubožnica, u kojoj dobivam namještenje, kuća je boli gdje nema nimalo mira; to je siromašna kuća u kojoj nema ni materijalnih ni duhovnih dobara. No, ja se nadam da će je Naš Gospodin, po zagovoru Presvete Djevice, moje dobre Majke, učiniti svetim, bogatim i tihim domom. Eto zašto mi je potrebno mnogo milosti i Vaše pomoći. Djevojke koje upravljaju kućom hoće da blagujem skupa s njima kao što su činili neki prije mene. Ja nisam htio o tom ni da čujem. Postupam li dobro?

Monsinjoru sam izjavio da se u samoj ubožnici ne želim odijeliti od svoje majke, božanske Providnosti, te da ću se zato zadovoljiti hranom siromaha, bez ikakvog stalnog prihoda. Monsinjur je to veoma rado prihvatio s time da mi je pružio svoju očinsku brigu. Postupam li dobro?

Ovdje nastavljam obavljati više toga što sam obavljao u Nantu: spavam na slami; ne ručam ništa, a za večeru ne uzimam mnogo. Osjećam se veoma dobro. Postupam li dobro?

Mogu li obavljati jednom na tjedan bičevanje, ili tripot tjedno redovitu disciplinu, ili pak jedanput ili dvaput uzimati pojas od kostrijeti? Uzimam slobodu da pozdravim gosp. Breniera i da mu najponiznije izrazim zahvalnost. Samo Bog može dati punu nagradu za dobra što sam ih od njega primio, a posebno što sam ih primio od Vas komu ću biti cijeloga života podlozan u Isusu i Mariji. Grignon, svećenik i nevrijedni rob Isusov u Mariji. Pozdravljam Vašeg anđela čuvara”.

Grignon u pismu od duhovnog vođe traži pojedinačne upute o ponašanju kojih se treba držati u Poitierskoj ubožnici, a nama jedini put daje nazrijeti snagu i veličinu svojih svetačkih pokora i mrtvljenja tražeći da ih poveća. U pismu tri puta svetac duhovnom vođi ponavlja, činim li dobro. Uza svu poslušnost, a to primijećuje i duhovni vođa, Ljudevit je odveć navezan na njega i nesiguran u sitnim dogodovštinama svakodnevnice. Period koji slijedi u životu sv. Ljudevita će ga preko čišćenja, križeva, tama i kriza dovesti do vrhunaca mistike i potpunog osamostaljenja na duhovnome putu, na kojem će se on uvijek podlagati duhovnicima, ali i imati potrebnu svetačku nutarnju slobodu i neovisnost.

Leschassier odgovori Ljudevitu 12. istoga mjeseca: “Vi ste mi u svome pismu označili više stvari na koje Vam teško mogu odgovoriti: 1. budući da nisu posve obične, teško mogu potvrditi Vaš postupak, a ne bih htio ni stavljati ograde milosti koja Vas, možda, potiče na takvu vrst djelovanja; 2. budući da sam daleko od Vas, Vi mene ne možete pitati za savjet o svakoj stvari koja Vam se čini korisnom, da se njome poslužite po svome nahodanju, kako se događalo kod malih misija, te sam za te stvari bio ja odgovoran pred javnošću, jer Vi u svakoj prigodi velite da sve radite samo po mojim uputama te da živite u potpunoj ovisnosti o mome vodstvu.

Savjetujem Vam dakle, gospodine, i molim Vas da izaberete jednog dobrog duhovnog vođu u mjestu gdje živite, od kojega ćete dobivati svjetla i savjete u svim Vašim teškoćama. Vi znate kakva su svojstva dobrog duhovnog vođe; u velikom ste gradu gdje imate velik izbor. Ja ću, gospodine, ostati prema Vama sa istim poštovanjem i osjećajem posve Vaš. Laschassier”.

Duhovnik se boji za Ljudevita i smatra da će svi problemi u njegovu životu nastati radi prevelike gorljivosti. To se najbolje vidi se i iz pisma koje je uputio biskupu Poitiersa: “Gospodin Grignon me je obavijestio da se dobro osjeća u vašoj biskupiji. Vjerujem da će vam moći poslužiti, ako bude nekoga tko će ga savjetovati i bez koga neka ne poduzima nikakvu novu aktivnost”. Leschassier već osjeća nelagodu

zbog odnosa s Ljudevitom jer mu usprkos poslušnosti bježi iz ruku. Svim njegovim strpljivim lekcijama i poukama sv. Ljudevit se ne opire, ali proročki duh svetosti koji nosi u sebi sve više ga vodi kriterijima drugačijima od uobičajene i redovite mudrosti. Krajnje siromaštvo, pokora, potpuna ekonomska nesigurnost, novi načini djelovanja, apostolata i postupanja sa siromasima, sve to se ne slaže sa uobičajenom slikom svećenika tog doba, pripadnika drugog staleža francuskog društva koje drži do svoga ugleda i normi ponašanja.

Novo duhovno vodstvo i novi apostolat

Ovim pismom i na ovaj način završava jedno duhovno vodstvo na koje se Ljudevit do kraja oslanjao, koje mu je po vlastitom kazivanju puno pomoglo, ali i otežalo dušu olakim uznemirivanjima i tjeskobom. Rastadoše se u uzajamnom poštovanju, pa ipak oblak sumnje se nadvio nad obojicom. Leschassier ne želi suditi svojega sina: "ne bih htio ni stavljati ograde milosti koja Vas, možda, potiče na takvu vrst djelovanja". Baš to "možda" i proročke geste uvesti će Ljudevita u najveću krizu čišćenja i tamnu noć duha prije mističnih zaruka i oslobađanja duše za onaj apostolat na koji ga Bog zove.

Odjeci djelovanja Grigniona već dolaze do sv. Sulpicija i od Leschassiera se, kako on to sam navodi u pismu, traže objašnjenja. On osjeća da ga problem nadilazi, te se u poniznosti i razboritosti osobe odane redovitom putu posvećenja povlači. Moglo bi se voditi nekoga, tko je odan sulpicijanskom duhu pravila, normi i bježi od vanrednosti i pokojim pismom na udaljenosti od 400 km, ali bilo bi neodgovorno i nerazborito činiti to s nekim poput Ljudevita Grigniona, zato mu savjetuje izbor novog duhovnika. U svemu tome ne možemo ništa prigovoriti mudrom sulpicianskom generalnom upravitelju.

Vjerojatno zbog vedrog iskustva iz Rensa, doživljaja uzajamnog razumijevanja i poštovanja u svim prijelomnim i kriznim trenucima svoga života sv. Ljudevit će se redovito obraćati ocima isusovcima, svojim prvim odgojiteljima za duhovnu pomoć. Novi duhovni vođa gorljivog bretonskog svećenika, o kojemu cijeli Poitiers priča je isusovac, pater Gracijan de la Tour. U nekrologiju Družbe Isusove o njemu osta zapisano: "Doktor teologije na Poitierskoj akademiji, vrstan po nadarenosti i sudu, čovjek velike razboritosti, natprosiječan u iskustvenim događajima života, imao je dara za obavljanje svih zaduženja".

Potsjetimo da je Ljudevit u sv. Sulpicij došao iz isusovačke formacije, te će ovaj povratak na isusovačko duhovno vodstvo biti važniji za sveca, nego li se to i njemu samome u tom trenutku činilo. Isusovačko geslo i sažetak duhovnosti, *sve na veću slavu Božju*, prema sulpicianskom skrupuloznom strahu i traženju svetosti putem opsluživanja normi više će odgovarati duši misionara koji će poduzimati velike stvari za Boga i spas bližnjega, sve dok on ne sažme svoj duhovni put i duhovnost u novo geslo *Bog sam*. Ljudevit u ovom trenutku ima 30 godina, već dvije godine je svećenik, duboko i objektivno poznaje samoga sebe, njegova osobnost tvrdoglavog Bretonca, uz silovitost, žestinu i naglost karaktera ostala je nepromijenjena uz svu poslušnost koja se od njega tražila u sv. Sulpiciju i koju je on vjerno opsluživao. Sulpicijanske lekcije vanjskog umjerenog ponašanja, koliko god su ostavile na njemu traga, nikada nisu bile do kraja usvojene, a i njegovi svećenički ideali su drugačiji.

Kraljevskim dekretom iz 1662. godine bijaše određeno da se u svim gradovima otvore opće ubožnice za siromahe. Poitiers je u više navrata nadograđivao ubožnicu za svoje siromahe sve dok je 1689. ne dovrši. Kad je Ljudevit ušao u ubožnicu bijaše to pristojna i uredna zgrada koja davaše mogućnosti za dostojanstven boravak siromaha. Cijeli grad se obavezao da će posebnim milostinjama doprinositi za uzdržavanje onih koji borave u ubožnici, a kako bi im se još više pomoglo unutar ubožnice se organizirahu i male ručne radionice. Brižno sastavljeno pravilo života i djelovanja ubožnice iz 1675. godine do sitnica je određivalo odnose i zaduženja svih onih koji se bave siromasima.

Sam biskup bijaše prvi upravitelj, a on je presjedao i upravnim savjetom sastavljenim od 19 svećenika i laika. Nutarnja uprava ubožnice bijaše povjerena upraviteljici koji još zovu i nadstojnicom, te ekonomu o kojemu su zavisile ručne radionice. Upraviteljice i upravitelji posebnih sala za muškarce i žene pod svojim su nadzorom imali neodređen i promjenjiv broj nadstojnika odgovornih za pojedine sale i poslužiteljica, koje su nastojale što je manje moguće slušati, a i sami ne bijahu slušani od siromaha. Za duhovnu stvarnost se brinuo kapelan opće ubožnice, kad ga se uspijevalo pronaći jer ne bijaše to ni lako ni poželjno zaduženje. U ubožnicu su ulazili samo zadnji siromasi, a drugi su je izbjegavali jer su time gubili

slobodu, jedino blago koje im je preostalo. Sa sobom su u ubožnicu donosili svoju prošlost, frustriranost, neostvarene želje, nemogućnost suživota, komuniciranja i poroke. Usprkos strogom pravilu, nedisciplina i nered posvuda su vladali. Budući da milostinja bijaše jedini izvor prihoda ubožnice često nedostajahu i najosnovnije stvari pa i hrana.

Zadnjih dana studenoga 1701. Ljudevit Marija Grignon od biskupa i upravnog savjeta na traženje siromaha bijaše imenovan kapelanom opće ubožnice u Poitiersu. O tom prvom periodu svojeg novog apostolata piše nakon 8 mjeseci Leschassieru.

Prijateljsko izvješće o apostolatu u ubožnici

Tijekom tih mjeseci Grignon je prekinuo redovito dopisivanje koje je do tada vodio sa svojim duhovnim vođom iz sjemeništa. Ako sada ponovno, 4. srpnja 1702 uzima pero, to ne čini zato da ga pita za savjet i upute jer već ima drugog duhovnog vođu, nego da mu se javi kao učitelju kojega poštuje, ljubi i naziva ocem.

“Gospodinu Leschassieru ravnatelju Sjemeništa sv. Sulpicija u Parizu iz Opće ubožnice u Poitiersu, 4. srpnja 1702. Gospodine i predragi oče u Isusu Kristu. Čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima. Ako Vam se nakon tako dugo vremena javljam, to nije stoga što sam zaboravio na Vaša dobročinstva, niti povređujem poslušnost Vašim ljubeznim uputama koje primam po osobi što me sada mjesto Vas vodi, nego zato da Vam ne budem nepriličan i da Vam u samo jednom pismu iznesem više okolnosti i dogodovština što sam ih doživio i što ih doživljavam svakog dana. Evo dakle, dragi oče, kakvo je moje ponašanje i moje djelovanje ukratko i po istini. Gosp. Leveque, moj drugi otac poslije Vas dao mi je nešto obilatije novca za put u Poitiers, a ja sam sav taj novac dao siromasima prije nego sam otišao iz Saumura, gdje sam održao jednu devetnicu.

Došao sam u Poitiers bez novčića. Monsinjur, blage uspomene, primio me raskriljenih ruku i dao mi ležaj i hranu u Malom sjemeništu, čekajući da me smjesti u ubožnici. Kroz to vrijeme, koje je potrajalo oko dva mjeseca, držao sam kršćanski nauk s dopuštanjem monsinjora svim siromašnim prosiocima grada, koje sam skupljao po ulicama. Isprva sam držao u siromašnoj kapeli sv. Nikole, a zatim, radi velikog mnoštva, u natkrivenoj tržnici, a u crkvi sv. Porchairea slušao sam većinom svete ispovijedi.

Monsinjur, u neprilici zbog vike i želje siromaha iz ubožnice, dao me je njima malo nakon Svih Svetih. Ušao sam u tu siromašnu ubožnicu, ili radije u taj siromašni Babilon, sa čvrstom odlukom da nosim, sa svojim učiteljem Isusom Kristom, one križeve koje sam dobro predviđao da moraju doći ako je djelo od Boga. Ono što su mi mnoge crkvene osobe i mnoge iskusne osobe iz grada govorile da me odvrte od kuće nereda, koji im se je činio nepopravljivim, tek je učinilo da mi je porasla smjelost prihvatiti se toga posla, usprkos moje sklonosti za misionarenjem koju sam uvijek imao, a imam je i sada.

Mojim ulaskom radost je obuzela više i niže osoblje, pa i čitav grad, jer su me gledali kao osobu danu od Boga da se taj dom obnovi. Poglavar ubožnice, s kojima sam radio složno, više slušajući nego zapovijedajući, isprva su se slagali da se uspostavi i poštuje dnevni red koji sam htio uvesti. Sam monsinjur i cijela uprava prvi su me ovlastili da siromahe uvedem jesti u blagovaonicu i te da idem za njih prositi po gradu kako bi imali štogod založiti sa suhim kruhom. To sam obavljao tijekom tri mjeseca, ne bez teškoća i protivljenja koja su iz dana u dan bivala sve veća od strane jednog koji je nazivan gospodinom ... i od strane gospođice koja je upravljala ubožnicom, tako da sam bio prisiljen, po poslušnosti Vašem zamjeniku, ostaviti skrb oko stolova što je mnogo doprinosilo redu u kući. Onaj gospodin, kivan na mene bez opravdanog razloga koji bi bio meni poznat, odbacivao me, protivio mi se, napadao me bez prestanka u kući i ocrnjivao me u gradu i kod nadstojnika ubožnice, a to je diglo protiv njega sve siromahe koji su me svi ljubili, osim pokojeg neurednjaka i neurednjakovića koji su se s njim složili protiv mene.

Za vrijeme te oluje ostao sam šutljiv i povučen stavlajući sve svoje pouzdanje u Božje ruke, uz sva drukčija nagovaranja koja su mi davana. U tu svrhu sam se povukao kod isusovaca na osam dana sabranosti. Bio sam ispunjen velikim pouzdanjem u Boga i u njegovu svetu Majku da će oni uzeti moju stvar u svoje ruke. I nisam bio prevaren u svojem očekivanju. Kad sam izašao iz svoje sabranosti, našao sam da je onaj gospodin bolestan... i do nekoliko dana je umro... Upraviteljica, mlada i snažna, slijedila ga

je nakon šest dana. Više od 80 siromaha je oboljelo; mnogi su umrli. Cio grad je vjerovao da se je u ubožnici pojavila kuga te se javno govorilo da je nad tom kućom prokletstvo. Od svih tih bolesti i smrti, kojima sam prisustovao, ja sam ostao pošteđen.

Poslije smrti ovih poglavara imao sam drugih još većih progona. Jedan siromah, umišljen i ohol, stavio se na čelo grupe slobodnjaka da mi se protivi iznoseći svoju stvar pred nadstojnike ubožnice i osuđujući moj postupak, jer im postojano govorim istinu, iako na lijep način, to jest da se radi o pijanstvu, svađama, sablaznima i tako dalje. Skoro nitko od nadstojnika (a ja se mogu takvim smatrati, premda nemam ništa od te kuće, pa ni komad kruha, jer me drugi hrane iz ljubavi) ne brine da suzbija poroke i ispravlja nered unutar kuće, nego skoro svi misle samo na vremenita i izvanjska dobra kuće.

Ipak je istina, dragi oče, da se u svemu ovome mraku i protivštinama, koje Vam opisujem tek u glavnim crtama, Bog htio sa mnom poslužiti da učini velike promjene u kući i izvan kuće. Sat ustajanja, lijeganja, sat usmene molitve, zajedničkog ružarija, zajedničkog blagovanja, pjevanja, čak i meditacije za one koji to hoće, još se do sada održava usprkos svih protivština.

Otkad sam tu, stalno sam kao u misijama, jer ispovijedam skoro od jutra do večeri i dajem savjete velikom osoba, i veliki Bog, moj Otac, kojega - iako nevjerno – služim, dao mi je, otkad sam tu, svjetla u duši kakvoga nisam imao, veliku lakoću izražavanja da mogu govoriti u javnosti bez pripreme, zatim savršeno zdravlje i veliku otvorenost prema svakome. To mi pribavlja odobravanje skoro čitavoga grada (zbog čega bih se morao veoma bojati za svoje spasenje). Ne dopuštam ulazak u moju sobu nijednoj ženskoj osobi, pa niti upraviteljici kuće.

Zaboravio sam Vam reći da svakog tjedna održavam predavanje grupi od 13 do 14 studenata koji su elita kolegija s dopuštenjem blagopokojnog monsinjora. U ovoj ubožnici je jedna djevojka koja ima veoma oštrouman, veoma uglađen, a u isto vrijeme veoma ohol duh, oholiji negoli sam ikad upoznao. Ona je prouzročila svu tu smutnju. Bojim se da će prečasn gosp. Poype ostati prevaren, kao što je bio i njegov prethodnik, zbog prevelike lakovjernosti. Ako Vam se čini zgodnim, možete ga upozoriti o tome. Gospodine i dragi Oče, počastite me kojim svojim pismom. Vama sam podložan više no ikada. Samo sam na silu lišen Vaših savjeta. Usuđujem se reći da sam Vam posve podložan u Isusu i Mariji. Ljudevit Grignon, svećenik i nevrijedni rob Isusov u Mariji” - Montfort.

Da bismo shvatili događanja tijekom ovih mjeseci dovoljno je pažljivo čitati i komentirati ovo dugo pismo-izvještaj. Ljudevit još nije do kraja svjestan da je napravio definitivni prekid u duhovnom vodstvu sa Leschassierom te novog duhovnog vođu smatra samo privremenim njegovim zamjenikom. Isto tako vjerojatno nije svjestan do koje mjere ovo pismo svjedoči drugačiji duh i njegovu različitost od dugogodišnjeg duhovnog vođe. U već citiranom pismu Leschassier Ljudevitu napisao: “Sve što vam savjetujem je da slijedite redovite norme ponašanja, i da se ne udaljavate od njih pod isprikom pobožnosti. Dok budete slijedili savjet iskusnih osoba...nadam se da će Gospodin blagosloviti vaš apostolat”. A u citirano pismu Ljudevit svjedoči o svome svetačkom, pustolovnom i proročkom duhu koji prihvaća velike izazove: “Ono što su mi mnoge crkvene osobe i mnoge iskusne osobe iz grada govorile da me odvrate od kuće nereda, koji im se je činio nepopravljivim, tek je učinilo da mi je porasla smjelost prihvatiti toga se posla, usprkos moje sklonosti za misionarenjem koju sam uvijek imao, a imam je i sada”.

Ljudevit je uvjeren da Bog od njega traži ovo djelo i zato ne izbjegava bilo koji križ. Njegov stil ostaje isti, potpuno predanje u Božju Providnost. Svi ga smatraju osobom poslanom od Boga. Odveć velika isčekivanja onih koji imaju puno problema, a ne poznaju Božje putove objave i obnove koja traži prije svega obraćenje i promjenu srca na koju ljudi olakih isčekivanja uglavnom nisu spremni. Uz to na veliko zadovoljstvo novog kapelana ubožnice, biskup mu ostavlja mogućnost i vanjskog apostolata sa siromasima u gradu, tako da se Montfort može kretati izvan svih okvira, slijedeći svoj duhovni instinkt i genij u susretu sa odbačenima i napuštenima koje on s najvećim poštovanjem i ljubaznošću susreće.

Ljudevit nastoji uvesti red u kuću nereda. Prije svega želi da se dnevna porcija kruha ne dijeli odjedanput, nego u tri navrata tako da siromasi blaguju u blagovaonici kao normalne osobe. A da bi pribavio i drugo osim suhoga kruha, sam kapelan ide gradom i s puno uspjeha prosi za svoje siromahe. Svetac istinski ljubi siromahe. Pred očima upravitelja i crkvenih ljudi iznalazi novi način boravka i služenja u ubožnici. Kapelan dijeli svakodnevnici, životne prilike i sudbinu siromaha. Oni osjećaju,

možda po prvi put da ih netko uistinu ljubi i poštuje. Ako Ljudevit ponekad i ima poteškoća u razumijevanju i odnosima s dobrostojećim ljudima svoga vremena, u susretu sa siromasima izlazi na vidjelo sve osjećajno bogatstvo njegove ljubavi. Prva tri mjeseca prolaze u vedrom raspoloženju, svi su zadovoljni osobito siromasi jer kapelan se svakodnevno vraća s torbama punim namjernica i novcem za njihove potrebe.

Da je promjena dnevnog reda u načinu prehrane i skrb za potrebe siromaha samo jedan od vidova duhovne obnove koju svetac želi, vidi se iz opisa svakodnevnice u ubožnici. Ljudevit uvodi sat ustajanja, kronicu, usmenu molitvu, razmatranje, pjevanje koji usprkos protivljenja ostaju. Od “siromašnog Babilona” on u par mjeseci učini kuću skoro s redovničkim rasporedom i načinom življenja.

Vjerojatno to insistiranje na moralu, savjesnom obavljanju dužnosti i obnovi koju kapelan ubožnice provodi uz suglasnost biskupa dovodi do nesporazuma s nadstojnicima i upraviteljicom, za koje Ljudevit reče da ne suzbijaju poroke i nered u kući, sve do otvorenog sukoba u koji na kraju bijahu upleteni i sami siromasi. A da bi se stvar još više zakomplicirala, 8. ožujka, 1702. godine sa samo 46. godina umrije biskup Girard de la Bournat koji je podupirao kapelanovo djelovanje. Ljudevit ostade sam. Duhovni vođa la Tour savjetuje mu da prepusti drugima brigu oko blagovaonice, i on se povuče na duhovne vježbe. Pišući Leschassiereu ni sam Ljudevit ne uspijeva sakriti dojam da smrt onih koji su mu se protivili bijaše čudesan zahvat, pa ipak protivljenja iz drugih razloga nastavljaju se. Nije dosta biti siromašan da bi netko bio evanđeoski siromah u duhu. Fini profinjeno, oholi i oštroumni duh jedne djevojke i uzneseni duh nekog siromaha uzrok su smutnji i Ljudevit se boji da će novoimenovani biskup Poype, koji u Parizu bijaše pitomac sv. Sulpicija, ostati prevaren, te bi ga Leschassier mogao upozoriti.

Upravni savjet ubožnice s presjedanjem generalnog vikara, u lipnju 1702. donosi niz odluka koje praktično poništavaju sve reforme koje je uveo sveti kapelan. Odlučeno je da se siromasima samo jedanput dnevno dijeli kruh, da vrata crkve i kapelice opće ubožnice radnim danima budu zatvorena, te da čak ni zbog ispovijedi nitko izvan ubožnice ne može posjećivati kapelicu. Sa sastanka od 16. lipnja citiramo zaključak koji sam po sebi sve kazuje: “Odlučeno je da se još jedanput opomene gospodina Grigniona da ne čini ništa izvan onoga što se odnosi na duhovnu skrb, te neka ni ne nastoji upoznati ono što se odnosi na materijalna dobra”.

Kako su brzo ta gospoda zaboravila novac i namiernice koje je ponizni svećenik proseći obilno prikupljao za siromahe. Ako se Ljudevit i brinuo za materijalna dobra to bijaše samo stoga da bi bolje mogao duhovno pomoći siromasima. Praznim trbusima se ne propovijeda. Ali nadglednike i upravitelje ne bijaše briga što će siromasi opet spasti na sam komad kruha dnevno. Njih iznad svega zanima da ušuti taj kapelan koji odveć traži od njih. Ljudevitu osta na raspolaganju samo briga o djeci koju je mogao služiti po nahođenju, a nadstojnice i poslužiteljice pune sarkazma, tog izraza vlastite ljudske bijede i uzajamnog rivalstva, s osmijehom i porugom gledahu onoga kojega su svi pri ulazu dočekali kao osobu poslanu od Boga. Sv. Ljudevit je kao drvo koje potresa oluja, ali ga ne čupa iz korijena. Ta kad je ulazio bio je svjestan da ide u susret protivštinama i križevima, ali traži potporu i blizinu onih za koje misli da ga ljube, zato i piše Leschassiereu: “Gospodine i dragi Oče, počastite me kojim svojim pismom. Vama sam podložan više no ikada”.

Apostolat izvan ubožnice i providonosni susret s Luizom Trichet

Poteškoće na koje nailazi ne zaustavljaju sv. Ljudevita. Naprotiv, duhovno je napredovao i više se otvorio apostolatu, te se u njemu još više ukorijenila misionarska duhovnost. U pismu piše “okad sam tu, stalno sam kao u misijama, jer ispovijedam skoro od jutra do večeri i dajem savjete velikom broju osoba, i veliki Bog, moj Otac, kojega - iako nevjerno – služim, dao mi je, svjetla u duši kakvoga nisam imao, veliku lakoću izražavanja da mogu govoriti u javnosti bez pripreve. To mi pribavlja odobravanje skoro čitavoga grada (zbog čega bih se morao veoma bojati za svoje spasenje)”.

Ljudevit puno radi i izvan ubožnice, a u duši doživljava nova svjetla i lakoću navještanja, bez pripreve. A ako ga hvale i odobravaju njegovo djelovanje to za sveca nije znak autentičnosti nasljedovanja Isusa Krista, koji je znak protivljenja (usp. Lk 2,34). Kojeg li svetačkoga duha, poniznosti i

razbora. Što reći o onima koji ne samo ne razlučuju te dubine i finoće duha, nego traže pohvale, odobravanja i uzimlju ih kao kriterij autentičnosti vlastitoga duhovnog puta?

Gospodin le Normand bijaše jedan od studenata koje Ljudevit spominje u pismu. Postat će odvjetnik i kraljevski javni tužitelj na lokalnome sudu. Jednoga dana on posvjedoči Grandetu: “Grignonova gorljivost bijaše bez premca i dvoličnosti. U crkvi za njega nisu postojale nedodirljive osobe. Bog koji bijaše pokretač njegova djelovanja često ga je poticao da opomene vrlo ugledne osobe i dostojanstvenike bilo crkvene bilo plemićke, kada bi oni opušteno pričajući obesčašćivali Božji hram... Mnoge djevojke, za koje bijaše utemeljio neku udrugu, izabraše redovničko zvanje i ustrajale u njemu s velikom pobožnošću... U ovom gradu ima više od dvjesto osoba koje je on uputio putem svetost”.

Allaire nadoda još jedan zanimljiv detalj iz rada sveca sa studentima: “Svake nedjelje slao ih je po selima da druge podučavaju u katekizmu”. Baš kao što je to činio svećenik Bellier u Rensu kad je Ljudevit bio student, s tim što je naglasak apostolata na učenju temeljnih istina vjere. Ljudevit je praktičan i entuzijasta, želi da studenti imaju i apostolat, da susreću jednostavne ljude iz puka, da ih obogaćuju svojom kulturom i prenose im svjedočanstvo vjere. On će cijeloga života biti uvjeren da uz duhovni život praksa konkretne ljubavi odgaja i pomaže osobi da napreduje i raste na putu svetosti. Ljudevit je u duši misionar. Ako on sam ne može zbog obaveza u ubožnici, djelovati izvan grada, odgaja i šalje svoje mlade misionare u apostolat po zapuštenim selima.

Kad je u pitanju slava Božja i pomoć siromasima Ljudevit se daje bez ustručavanja, straha i obzira. Jednoga dana prolazeći gradom na kraljevskom trgu čuje vojnog časnika kako u društvu javno psuje sveto ime Božje. Priđe grupi i živo opomenu tog gospodina, a snaga njegove svetačke riječi do te mjere potrese raspuštenog i opuštenog časnika da on, iako bijaše u društvu kolega zatraži na koljenima oproštenje i za pokoru poljubi zemlju. Grandet piše, “događaj bi mogao izgledati nevjerojatan za onoga tko poznaje časnika Gantierea, ali ja mogu potvrditi da je istinit.”

Drugi put u zapuštenoj ulici kapelan ubožnice naiđe na nekog siromaha, odbačena od sviju, cijelog prekrivena gnjovnim čirevima i ranama koje zaudaraju, tako da na njega nitko ne obraća pažnju. Što učiniti? I sam Ljudevit osjeti odbojnost, ali ljubav prevlada. Zna da ga takvoga neće primiti u ubožnicu s drugim siromasima, a možda je njegova bolest i zarazna. Ali u ubožnici ima jedan zapušteni kutak, odvojena šupa. Uprava odobri da Ljudevit toga siromaha smjesti u nju pod uvjetom da nitko od osoblja ne mora voditi brigu o nesretniku. Svetac to prihvati, sam tamo prenese siromaha i počne ga njegovati. Ali pred gnjovnim čirevima i ranama koje zaudaraju ponovno osjeti odbojnost. Kako bi pobijedio samoga sebe Ljudevit poljubi siromaha u ranu koja ga je najviše poticala na odvratnost. Herojske kreposti svetaca. Koliko se puta u povijesti ponovi sličan događaj, dosta je podsjetiti na sv. Franju Asiškoga, sv. Katarinu Sijensku, a u našim danima na Majku Terezu iz Kalkute koja baš u zgodi sličnoj ovoj nađe poticaj za rad sa siromasima.

Po vlastitom kazivanju Ljudevit propovijeda i provodi puno vremena u ispovjedaonici u crkvi sv. Porchaire. Jednoga dana, koncem 1701. godine Elizabeta Trichet sudjeluje na misli i pozorno sluša Ljudevitovu propovijed. Kada dođe kuće mlađoj sestri s oduševljenjem reče: “Luiza, da znaš kako sam čula lijepu propovijed, u životu nisam čula ništa potresnije. Taj propovjednik je sigurno svet”. Šesnaestogodišnja Luiza potaknuta radoznalošću ode u crkvu sv. Porchaire da se ispovjedi. Po ulasku u ispovjedaonicu na njeno iznenađenje svećenik je prvo upita: “Tko vas je poslao k meni”? – “Moja sestra”- odgovori Luiza. “Ne, ne kćeri moja – nadahnuto odgovori Ljudevit – “nije te k meni poslala tvoja sestra nego Gospa”. Prosvijetljen Božjim svjetlom Ljudevit ukaza mlađoj djevojci da je Bog na poseban način zove s njim surađivati na jednom poslanju. Luiza Trichet, postat će sestra Marija Luiza od Isusa i sa sv. Ljudevitom Marijom Grignionom Montfortskim suutemeljiteljica *Družbe Kćeri Mudrosti* i biti proglašena blaženom u Katoličkoj Crkvi.

Ne znamo što je sve Ljudevit rekao šesnaestogodišnjoj djevojci, ali ona od toga dana u njemu vidi svoga duhovnoga vođu i oca kojega će slušati i slijediti u svim nesigurnostima, krizama i križevima. Da bismo imali pravu sliku događanja trebamo predstaviti uglednu i dobrostojeću obitelj Trichet. Otac Julijan, odvjetnik i predsjednik suda u Poitiersu, zbog ugleda i zanimanja, kao i svi drugi odvjetnici u gradu bijaše postao sitni plemić. Njegova supruga Franciska le Cocq bijaše poštena i radišna žena koja je u obitelj unosila vedrinu i mir. Poznanstvo s Ljudevitom duboko će označiti cijelu brojnu obitelj

Trichet. Šesto dijete u obitelji je sin Aleksije. Ljudevit će ga upoznati i duhovno voditi kao člana elitne grupe iz zavoda o kojoj je pisao Leschassieru. Vjerojatno kao plod duhovnog rasta, sudjelovanja u grupi i apostolata mladić će otkriti Božji poziv na svećeništvo kome će se vjerno odazvati. Kao svećenik umrijet će u najboljim godinama čineći djela herojske ljubavi prema vojnicima oboljelim od kuge od koje će i sam biti zaražen. Svetački predano će prihvatiti patnju, smrt i sveto preminuti u Gospodinu.

Luiza je vedra djevojka koja ima očev karakter, bez kompleksa i trauma, odana stvarima koje radi, pravična, velikodušna i milosrdna srca, čvrsta i ustrajna. U svome ponašanju izražava nutarnji sklad. Kao i brat Aleksije sklona je molitvi, meditaciji i nutarnjem životu. Ozbiljno razmišlja o redovničkom pozivu. Redovito susreće Ljudevita i s njime razgovara. Pa ipak, vjerojatno svjesna problema koji bi zbog prijateljstva s tim posebnim i neobičnim svećenikom mogli nastati neko vrijeme o tome u obitelji nikome ne govori. O tim susretima u Ljetopisima *Družbe Kćeri Mudrosti* o kojim je jedino Luiza mogla govoriti ostalo je zapisano:

“Poslije izvjesnog vremena, iako mu je Luiza izrazila želju da postane časna sestra, izgledalo je kao da ju je pustio da trpi u samoći, dok jednoga dana nije smogla hrabrosti da mu kaže: -“Vi se toliko brinete da smjestite djevojke u samostane i govorite o njihovim zvanjima čak i biskupu, a i ja sama poznajem mnoge koje su zahvaljujući vama postale redovnice. Samo na mene niste mislili. Možda ne poznajete i ne vjerujete dovoljno u moj prezir svijeta”? Svetac koji je imao određene zamisli, ne htjede joj ih objašnjavati, nego samo doda: - “Kćeri, bit ćeš redovnica! Utješi se, bit ćeš redovnica”! – Gospođica Trichet nije shvati tajnu koja se skrivaše iza ovih riječi i ne ostade potpuno mirna”.

A reakciju u obitelji kada su saznali za susrete Luize s Ljudevitom najbolje u jednoj uzrečici saže njena majka: “Rekli su mi da se ideš ispovijedati kod onog svećenika u Ubožnicu, poludjeti ćeš kao i on”. Pa ipak, usprkos neslaganja dopustili su Luizi da i dalje kod Ljudevita nastavi duhovno vodstvo.

4. Bratska ljubav i put u Pariz

Priželjkivano pismo iz Pariza od Leschassiera ne dolazi, a ta šutnja uz sve protivštine koja ima u ubožnici samo povećava Ljudevito trpljenje. Ali iz glavnog grada dolaze druge alarmantne vijesti. U više navrata ljubljena rođena sestra Ivana-Guyonne, Luiza, koja je ostala u domu sv. Josipa u Parizu pisala je bratu svećeniku. Pred kraj 1701. godine kad se Ljudevit već bijaše preselio u Poitiers, piše mu o svojoj želji da postane redovnica kao i o strahovima da neće biti primljena među Kćeri Providnosti koje vode dom u kojemu se nalazi, te općenito izlaže bratu zabrinutost za svoj životni put. Na to pismo Ljudevit joj ovako odgovorio:

“Draga sestro u Isusu Kristu! Čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima! Premda tijelom od tebe daleko, nisam daleko srcem, jer tvoje srce nije daleko od Isusa Krista ni od njegove svete Majke i jer si kćerka Božje Providnosti, čije sam i ja dijete, iako nevrijedno. Ti bi se radije morala zvati novakinjom Božje Providnosti, jer si tek počela doživljavati pouzdanje i savršeno predanje što ga Providnost od tebe traži; ti ćeš biti zavjetovana kćerka Providnosti tek kada tvoje predanje bude općenito i savršeno i tvoja žrtva potpuna.

Bog želi, moja draga sestro, da budeš odijeljena od svega što nije on i, možda, stvarno napuštena od svih stvorova. Ali utješi se, raduj se, službenice i zaručnice Isusa Krista, ako budeš slična svome Učitelju i Zaručniku. Isus je siromah, Isus je napušten, Isus je prezren i odbačen kao izmet svijeta. Sretna, tisuću puta sretna, Luizo Grignon, ako budeš siromašna duhom, prezrena, odbačena kao izmet kuće Sv. Josipa: to će biti onda kad uistinu budeš službenica i zaručnica Isusova i zavjetovana božanskoj Providnosti, ako još i nisi zavjetovana Družbi. Bog od tebe, draga sestro, traži da živiš od dana do dana, kao ptica na grani i da se ne brineš za sutradan.

Odmaraj se spavajući na grudima Božanske Providnosti i na grudima Presvete Djevice, tražeći samo da ljubiš i zadovoljiš Boga, jer je nepogrešiva istina, vječno i božansko načelo tako istinito kao što je samo jedan Bog (neka se Bogu svidi da bih ti to mogao utisnuti u tvoj duh neizbrisivim slovima): *Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, i sve će vam se ostalo nadodati.* Ako izvršiš prvi dio ove izreke, Bog, neizmjereno vjeran, izvršit će drugi dio; to jest: ako vjerno služiš Bogu i njegovoj Presvetoj Majci, neće ti manjkati ništa na ovom ni na drugom svijetu. Neće ti uzmanjkati ni brat svećenik,

koji je bio, koji jest i koji će biti uvijek tvoj u svojim žrtvama, da ti uzmogneš biti uvijek Isusova u svojim. Pozdravljam tvojega Anđela Čuvara! Godine 1701”.

Tako je Ljudevit pisao sestri, ali nakon šest mjeseci u ljeto 1702. godine njena situacija u Parizu ponovno postaje dramatična. Pariška gradska uprava donese nevjerojatan dekret. Sve djevojke koje ne mogu dokazati da su rođene u Parizu neće više biti izdržavane u karitativnim institutima glavnoga grada. Sama redovnička družba koja vodi dom sv. Josipa želi se prilagoditi toj odredbi. Više ne primaju djevojke iz provincija, a uz to Luiza nije opskrbljena mnogim za život potrebnim stvarima, tako da dvadesetogodišnja Bretonka morade do 24. rujna napustiti dom sv. Josipa. Kao i svaki put u životu Luiza će prvi krik za pomoć uputiti svom bratu Ljudevitu. Znamo da se on nalazi u delikatnoj situaciji u ubožnici, ne dobiva priželjkivanu moralnu potporu ni od Leschassiera, a uz to još nije imenovan novi biskup. Bratska ljubav je jača od svega ovoga. Ljudevit odluči poći u Pariz ne govoreći nikome. Čak ni Luiza Trichet ne zna ništa. Jedina osoba koju bi morao obavijestiti je biskup, a Poitiers je trenutno bez biskupa. Po ljetnoj vrućini i prašnjavim putovima, prosjaci i siromasi vide Ljudevita kao pješice u molitvi potpuno predan u Božju Providnost prelazi skoro 400 kilometara do Pariza.

Duhovni život sv. Ljudevita Marije Grigniona u ovom periodu njegova života, a i u slijedeće tri godine sve do definitivnog napuštanja ubožnice najbolje se može sažeti u četiri riječi, koje proizlaze iz svih njegovih pisama ovog perioda: Marija, Providnost, Križ i Mudrost. Njegov život je duboko prožet tim duhovnim stvarnostima, a to su putovi kojima i druge vodi. Beskrajnim dječjim povjerenjem u nebeskog Oca koji po Isusovoj riječi (usp. Iv 16,27) ljubi svoju djecu, Ljudevit se slijepo predaje u Očeve ruke i pušta da ga Providnost vodi putovima Božje volje kojoj ništa ne bježi iz ruke.

Kontemplirajući taj put Božje objave u Isusu Kristu, Božjoj Mudrosti koja je sišla s Neba zbog nas i prošla put Križa svetac se zaljubi u Isusa Krista, Vječnu i Utjelovljenu. Mudrost te njegov Križ kao simbol, ostvarenje i dokaz Očeve ljubavi prema ljudima. Mudrost Križa je remek djelo askeze i mrtvljenja koje svetac živi. Zasluga je sulpicijanskih odgojitelja da su prepoznali u Ljudevitu sklonost prema Križu, a što je još važnije da su mu pomogli da je utemelji na Volji Božjoj to jest u Providnost, imajući pred očima uzor Isusa Krista.

Ako ne shvatimo ovu temeljnu ideju da Očeva nježnost, ljubav i Providnost vode sveca, kao i Isusa, putem Križa, nećemo shvatiti bit Montfortove duhovnosti. A može se i pogrešno zaključiti da je Ljudevit abnormalan, psihopat, nehuman ili čudan mistik nesposoban ukazati put radosti i predanja u ruke Božje. Ili barem se može pasti u zabludu, vidjeti ćemo da je i Blain time bio napastovan, da bude shvaćen i prikazan kao osoba dostojna svake pohvale ali koju je nemoguće nasljedovati. Upravo obrnuto, Ljudevit svojim životom ukazuje na mudrost vjere koja prihvaća sve iz ruku Providnosti i sve od nje očekuje, te tako uči najveću mudrost vjere da se sve okreće na dobro onima koji Boga ljube. Providnost u životu sveca uistinu nikada u životu nije uzmanjkala. On koji je cijeli život potpuni siromah pobrinuo se za više siromaha nego najbogatiji ljudi u Francuskoj tog doba. Tijekom cijelog Ljudevitova apostolata nikad siromasi uz njega nisu gladovali.

U Parizu tražeći rješenje za sestru

Boravak u Parizu je pod znakom Providnosti. Po dolasku u Pariz Ljudevit je iscrpljen, možda i bolestan. Nekoliko dana boravi u ubožnici kako bi se odmorio i oporavio. Siromah među siromasima možda se prisjeća svoga prvog boravka u toj kući kada, kao sjemeništarač jedva ostade na životu, možda ga se sjećaju i sestre koje se brinu za siromahe. On ima drugih briga. Ovo su trenuci u kojima Ljudevit pokazuje najnježniju stranu svoga svetačkog karaktera, najbliži životnom iskustvu svakodnevnice ljudskih briga. Ljubljena i najdraža sestra traži pomoć od brata svećenika, a jedinu sigurnost koju on ima je predanje u ruke Božje. Ljudevit zna da Luiza želi biti redovnica, ali da bi bila prihvaćena u samostan mora imati određenu svotu novaca, jer po tadašnjim redovničkim pravilima svaka osoba koja je željela postati redovnica morala je sa sobom donijeti dar, vjerojatno zato da sam samostan ne bi snosio višegodišnje troškove do vječnih zavjeta.

Ako Ljudevit ne pronade sredstva, Luiza bi mogla postati pratilja i sobarica u plemićkim obiteljima kao što to bijaše zamisao pokojne gospođe De Montigny koja ju je dovede u Pariz. A ako bi i

to propalo brat bi morao otpratiti djevojku kući u Bretanju. Lako možemo zamisliti koliko je sveti Ljudevit želio da mu sestra postane redovnica. Po svome običaju kuca on na vrata i traži pomoć. Sulpicijani mu ne mogu ili ne žele pomoći, pa čak ni župnik sv. Sulpicija de la Chetardie, koji je od studentskih dana istinski cijenio Ljudevita. Bivši drug iz sjemeništa i kapelan u sv. Sulpiciju Bargeaville, ne daje mu novce, ali ga je uputio k sestrama benediktinkama od Presvetog Sakramenta u ulicu Cassette gdje je barem mogao svakodnevno dobiti ručak.

Ta družba je nastala 1653, s ciljem molitve i davanja zadovoljštine za uvrede koje se nanose Isusu u Presvetom Sakramentu. Matilda, Majka utemeljiteljica (+ 1698), prenijela je sestrama duboku ljubav prema Mariji, tako da uz neprekidno danonoćno klanjanje redovnice bijahu nježno pobožne Majci Božjoj. Tu istu ljubav sestre prepoznaje i u ovom siromašnom svećeniku koji je pokucao na vrata njihova samostana moleći za ručak. Naime, po želji utemeljiteljice svaki dan se jedan ručak odvajao i za Majku Božju. Budući da njoj ne treba jer je u Nebu bio je redovito dodjeljivan nekom od siromaha. Benediktinke odmah predložiše krepansom svećeniku da za vrijeme cijelog boravka u Parizu, taj ručak bude namijenjen za njega. On je prihvatio pod uvjetom da ga može podijeliti s nekim od siromaha.

Dva mjeseca Ljudevit bezuspješno traži izlaz iz situacije i svakodnevno se vraća sestrama na ručak s nekim siromahom. Tako se između Ljudevita i sestara benediktinki stvorilo ozračje povjerenja te on iznese slučaj svoje sestre. Redovnice pobožno i s ljubavlju slušaju povijest ovih dvoje mladih ljudi te odluče da će o Luizi govoriti u zajednici. Zatraže da vide djevojku.

Mlada dvadesetogodišnja Luiza, bijaše slabašna, ali osoba dubokog nutarnjeg života, iskušana siromaštvom i neizvjesnošću. S puno nade u srcu pojavila se pred zajednicom sestara benediktinki od Presvetog Sakramenta. Redovnice odmah vide da nije dovoljno snažna da bude vanjska sestra, ali bi je prihvatili za korsku sestru u novoosnovanom samostanu u Vosgi. Uz to dvije druge postulantice za koji dan iz Pariza kreću u redovničku formaciju u Rambervillieres. Ali opet ostaje problem novca, jer su ove dvije postulantkinje do kraja iscrpile karitativne fondove sestara. Ko zna po koji puta Luiza osta razočarana i zaplaka. Ljudevit ne plače, ali ne omalovažava muku svoje sestre. Na vlastito trpljenje ne bi se ni osvrnuo, ali pred trpljenjem drugih, pogotovu najdraže sestre srce mu se para.

Za vrijeme njegova lutanja po Parizu i traženja izlaza župnik sv. Sulpicija mu predade pismo u kojem novoimenovani biskup Poitiersa Poype, traži od njega da se hitno vrati u ubožnicu. Zvanični poziv na poslušnost, obaveze i odgovornost, potaknu sv. Ljudevita da se, usprkos svega, odluči odmah vratiti u Poitiers. Jednog listopadskog jutra kad je već odredio datum povratka zatraži da bude primljen kod časne majke u samostanu Benediktinki da se zahvali za sve što su za njega sestre učinile tokom ova tri mjeseca.

Poglavarica bijaše u društvu neke gospođe, pa ipak rado primi Ljudevita koji joj reče o svom povratku u ubožnicu. Prisutna gospođa čuvši da siromašno obučeni svećenik govori o putovanju ponudi da mu podmiri troškove puta. Ljudevit se zahvali moleći da smije novac dati svojoj sestri i tako se razgovor prenese na Luizu. On se gorko požali što joj ne može pomoći da postane redovnica. Nakon tri mjeseca bezuspješnih pokušaja, kad se možda svetac i najmanje nadao, u zadnji čas, Providnost u koju se uvijek uzdao otvara put Luizi u samostan.

Grandet, govoreći o ovoj zgodi i gospođi, kojoj se nikad nije saznalo ime piše: "Ugledna osoba od koje se ništa nije tražilo, a koja bijaše bogatija od mnogih kojima se prije obraćao, kad je čula da se djevojka mora vratiti u svijet te postati pratilja i sobarica, i tako biti izložena mnogim opasnostima za spas duše, bijaše potresena i nadahnuta te obeća darovati potrebnu sumu novca, kupiti Luizi rublje i platiti put do samostana u strahu da Bog ne bi od nje tražio račun, ako bi se njena duša izgubila u svijetu". Presretan i beskrajno zahvalan Bogu Ljudevit se vrati u Poitiers, a Luiza, konačno vedra sa druge dvije postulantice zaputi se u Rambervillieres. Par tjedana kasnije od brata joj dođe ovo, možda najljepše pismo:

"Draga sestro u Isusu Kristu, čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima. Dopusti mojem srcu da zapliva u radosti skupa s tvojim, mojim očima da rone pobožne suze i ruci da na ovom papiru ispiše radost koja me nosi. Ja nisam ništa izgubio svojim zadnjim putovanjem u Pariz, ti nisi ništa izgubila svojim predanjima i pretrpljenim križevima. Gospodin ti se je smilovao. Siromašna kćerka je zavapila i Gospodin ju je čuo i primio ju kao istinsku, unutarnju i vječnu žrtvu. Kao žrtvu. Neka te oltar više vidi negoli krevet i stol.

Neka ti ne prođe dan a da ne prikažeš samu sebe. Hrabro, draga nadoknado. Odmah traži oprostjenje u Božanskog Vrhovnog Svećenika, Isusa za grijehе koje sam počinio protiv njegovog Božanskog Veličanstva obeščašćenjem presvetog Sakramenta. Pozdravljam tvojeg Anđela čuvara, koji je sam putovao s tobom. Ja sam toliko puta sav tvoj koliko ima slova u ovom pismu, samo da i ti budeš toliko puta žrtvovana i razapeta s Isusom Kristom, tvojom jedinom ljubavlju, i s Marijom, našom dobrom Majkom. De Montfort, svećenik i Isusov rob u Mariji”.

U izljevu ljubavi Ljudevit svoju sestru naziva svojom nadoknadom. Uistinu, ona će to biti na više načina. Njemu će to biti nadoknada jednog vedrog ljudskog odnosa punog povjerenja, rijetkog u Ljudevitovu životu, odnosa koji nikada neće biti pomračen sumnjom. Čak ni Blain, ni Luiza Trichet neće biti pošteđeni tih sumnji. Ivana-Guyonne, Luiza, kao rođena sestra, Ljudevitu će biti nadoknadom i po tome što će biti kontemplativna redovnica, obzirom da on neće moći ostvariti to zvanje prema kojemu osjeća toliko sklonosti i o kojemu je više puta govorio s duhovnim vođama. I na kraju bit će njegovom nadoknadom zbog njenih molitava i žrtava za neshvaćenog brata misionara. On ih i sam od nje traži.

U ovo vrijeme kontakta Ljudevita sa sestrama Benediktikama od Presvetog Sakramenta napisao je seriju pjesama o euharistiji *Molitve na čast Presvetom Oltarskom Sakramentu za svaki dan u tjednu; Nedjeljom, Ponedjeljkom, Utorkom, Srijedom, Četvrtkom, Petkom, Subotom*

U više navrata u pjesmama se povezuju teme Srce Isusovo i Euharistija, tako da kao da dolazi do njihove identifikacije. U euharistijskom sniženju Isus postaje naš odvjetnik, naša nadoknada, posrednik i uzor. Svetac potiče da ga pohodimo i slušajmo prikazujući se njemu. U jednom odlomku prve pjesme o Euharistiji ovako Montfort piše:

„Izvan sam sebe kada gledam sniženo najuzvišenije Veličanstvo u Presvetom Sakramentu. U njemu vidim istinskog Boga, u njemu vidim Kralja slave skrivenog u tami, bez sjaja i uzvišenosti. O, tko to može povjerovati? Ovaj dobrodušni Jaganjac je uzeo ovo stanje kako bi, pred svojim Ocem, bio naš odvjetnik. On je tu dan i noć u svojoj prisutnosti, kako bi zadržao njegovu osvetničku ruku spremnu da kazni grešnika koji ga rasaduje i vrijeđa. On je postao hostijom kako bi umirio njegov gnjev. Bez prestanka on ga moli da nam se smiluje. On tu iskazuje Bogu svu čast, sve štovanje, postajući naša nadoknada, ljubeći ga za nas beskrajno. Što može više učiniti? U svojoj prisutnosti i klanjanju prepun si poštovanja i ljubavi za Očevo ime. Tu u svakom trenutku njegovo Presveto Srce želi da Bog bude posvuda slavljen, i da mu svi istinski budu podložni u njegovu kraljevstvu“.

5. Baština za siromahe

Novi period boravka Ljudevita Grigniona u Poitiersu je na poseban način pod znakom Križa i Mudrosti. Na duhovnom putu sveca u idućih par godina naglašeno je traženje mističnog sjedinjenja s Isusom Kristom, kojega on nadahnjujući se starozavjetnim i novozavjetnim tekstovima Svetoga Pisma naziva Vječnom i Utjelovljenom Mudrošću. U *Ljubav Vječne Mudrosti* br. 2. svetac piše: “ali me obuzela tako velika želja da te posjedujem, da te tražim na sve strane poput Salomona”. Traženje koje će, da se koristimo rječnikom mistike preko tamne noći duha, po svečevom kazivanju završiti najvećim stupnjem sjedinjenja s Kristom na zemlji, duhovnim brakom.

Boravak u Parizu i poznanstvo s kontemplativnim redovnicama koje primiše njegovu sestru Luizu u svoju zajednicu, bila je prilika sv. Ljudevitu i za duhovno obogaćenje. Nakon povratka u Poitiers, vjerojatno kao odgovor na pisma sestara, Ljudevit svetačkom snagom duha koji je shvatio vrijednost mudrosti Križa te vedro i u ljubavi živi sve protivštine i patnje, odgovori dvjema sestrama.

“O, kako je Vaše pismo božansko, jer je ispunjeno novostima Križa, izvan kojega – što god govorila narav i razum – neće ovdje na zemlji do sudnjega dana biti nikakvog istinskog užitka niti ikakvog trajnog dobra. Vaša duša nosi jedan velik, širok i težak križ. O, koje li sreće za Vas! Pouzdajte se: ako Bog koji je samo dobro i dalje čini da trpite, neće Vas kušati preko Vaših sila. To je dokaz da Vas on sigurno ljubi. Velim sigurno, jer je najbolji znak da smo od Boga ljubljeni taj da nas svijet mrzi i da na nas navaljuju križevi, to jest da nam se uskraćuju najzakonitije stvari, da se drugi protive našim

najsvetijim željama, da nam se nanose najkrutije i najbolnije nepravde, progoni i kriva tumačenja od strane osoba koje imaju najbolju namjeru i naših dobrih prijatelja, da smo napadnuti od bolesti koje nam se najmanje sviđaju, i tako dalje.

Ali zašto to govorim Vama koji to znate bolje od mene po osjećaju i iskustvu što ga imate? O, kad bi kršćani znali vrijednost križa, išli bi sto milja da nađu jedan. Jer je u ovom ljubljenom križu sakrivena istinska mudrost, koju danju i noću tražim s većom čežnjom nego ikada. O, dobri križu, priđi k nama na veću slavu Svevišnjega; tako moje srce često vapi, uza sve moje slabosti i nevjernosti. Poslije Isusa postavljam u križ svu svoju ljubav i svoju snagu. Molim Vas da kažete N. da se klanjam Isusu Kristu raspetome u njoj, te da je molim neka misli na sebe samo zato da se prikaže za još krvavije žrtve”.

“Što da Vam kažem draga Majko, da odgovorim na Vaše pismo, ako ne ono što Vam svaki dan govori Duh Sveti? Rado biti maleni i prezreni, ljubav prema skrivenom životu, ljubav prema šutnji i šutljivom žrtvovanju Isusa Krista u Presvetom Sakramentu, ljubav prema božanskoj Mudrosti, ljubav prema križu. Meni se u svemu protive, zarobljen sam. Zahvalite za me dobrom Bogu na malenim križevima koje mi je dao, u razmjeru s mojom slabošću, itd.”

Osnivanje zajednice Mudrosti

Iz pisama zrači velika snaga svečeva duha i ona otkrivaju njegovu duhovnu spremnost na borbe, kušnje i križeve koji ga očekuju. Novi biskup Poype, koji u studenom 1702. i zvanično preuze vodstvo biskupije obnovi, Ljudevitu puno povjerenje. Dopusti mu da može pastoralno djelovati i u cijeloj biskupiji, kako se to vidi po odlukama Upravnoga savjeta ubožnice od 21. 10. 1702. gdje se čita kako se dopušta kapelanu Grignionu organizirati misije za vojnike prisutne u Poitiersu i za tu svrhu koristiti crkvu ubožnice, te nalaže kapelanu da napiše prijedlog novih pravila za samu ubožnicu.

Ljudevit uviđa da obnova ubožnice zahtijeva najprije rješenje korijena problema a taj je osoblje. Nadstojnici i poslužiteljice često bijahu birani bez naobrazbe, priprave, jasnih kriterija, a što je možda najgore i bez kršćanskih motiva služenja siromaha. Nažalost raniji pokušaj da se ubožnica povjeri brizi i vodstvu sestara Kćeri sv. Vinka Paulskoga nije uspio.

Ljudevit osjeća da ima potporu biskupa te počinje rad na obnovi ubožnice. U *Ljetopisima kćeri Mudrosti* čitamo: “Izabra u ubožnici jednu malu sobu u kojoj okupljaše dvadesetak djevojaka. Sve bijahu bolesne, izranjene i tjelesno unesrećene, ali bogate u krepostima...”. Dade toj sobi naziv Mudrost. Na zid postavi veliki smeđi križ bez tijela Isusova sa simbolima i natpisom koje je sam Ljudevit, umjetnički i svetački nadahnut, oslikao. *Križ Mudrosti* u kući Mudrosti.

Na horizontalnoj strani križa svetac napisao: “Ako se zastidite Križa Isusa Krista, Isus Krist će se zastidjeti vas pred svojim Ocem”. A na vertikalnoj: “Odreći se samoga sebe, nositi vlastiti križ i slijediti Isusa Krista. Ljubav prema Križu, želja Križa. Preziri, boli, uvrede, napasti, sramote, progoni, poniženja, klevete, bolesti, pogrde. Živio Isus! Živio njegov Križ! Božanska Ljubav, poniznost, podložnost, strpljivost, poslušnost potpuna, spremna, radosna, slijepa”.

Sva simbolika i tekst, kao sažetak duhovnosti, nadahnuti su Mudročcu križa koja u vlastitim patnjama i križevima prepoznaje sudjelovanje u Isusovom Križu po kojemu je Isus pobijedio i otvorio put spasenja. Križ mudrosti se izvrsno uklapa u ovaj trenutak duhovnog rasta sv. Ljudevita, kao i u ambijent ubožnice u kojem je nastao te izražava životno iskustvo osoba od kojih je sastavljena mala udruga Mudrosti.

Mala sala Mudrosti služi čudnoj zajednici kao mjesto za molitvu, meditaciju, ručni rad i okupljanja. Svi članovi udruge su siromašne djevojke i žene smještene u ubožnici. Za poglavaricu Ljudevit odabra jednu stariju kreposnu gospođu bistrog razuma koja bijaše slijepa. Postala je poglavarica, po svečevim riječima, zato da bi se svi članovi zajednice naučili slijepoj poslušnosti. Kako je svetac zamislio doseći cilj obnove ubožnice po ovoj grupi siromašnih žena, na čiju samo pomisao upraviteljima i osoblju, koji ne sudjeluju u njoj, se javlja ironičan osmijeh vjerojatno nitko ne zna. Ljudi imaju svoju mudrost i svoje umijeće, Bog u Isusu Kristu objavljuje svoju mudrost koju sveci poznaju i na koju računaju. Mudrost svetaca je beskrajno povjerenje u Isusa koji bijaše kadar nahraniti mase koje ga slijede umnažajući pet kruščića. Tako će se iz ove udruge siromašnih djevojaka sa slijepom poglavaricom, po

Isusovu blagoslovu i svetačkom Ljudevitom povjerenju razviti velika redovnička družba koja će se dostojno brinuti o tisućama siromaha. No, još je vrijeme svetačke sjetve.

Puno puta su se životopisci sv. Ljudevita pitali zašto je osnovao zajednicu mudrosti? Neki drže da je to bila reakcija na pokušaj obnove koju je soblje odbilo, a možda je osoblje postalo zavidno jer se osjećalo isključeno, možda svečev pokušaj da po jednoj grupici postepeno potakne sve koji borave u ubožnici na obnovu. Vjerojatno je istini najbliža pretpostavka da Ljudevit u svojoj svetačkoj želji koja proročki razabire i slijedi volju Božju, ima pred očima Luizu Trichet. Svetac želi utemeljiti novu žensku redovničku zajednicu koja bi se brinula za siromahe, a bila otvorena svima koji imaju dobru volju, bez traženja bilo kakve novčane potpore pri primanju novih članova. Nije li se on osobno uvjerio na primjeru svojih rođenih sestara o drami mnogih siromašnih djevojaka koje žele poći putem redovništva. Vidjeli smo događaje vezane uz Luizu u Parizu, a već smo spomenuli da se druga sestra Margareta Franciska, koju je gospođa Montespan odvela u Fontevraultu, morala vratiti kući zbog bolesti očiju.

Kao i u Nantu, gdje u susretu s osrednjom i kompromisnom stvarnošću misionarske zajednice iz Ljudevitova srca podiže se krik, želja i molitva za novom zajednicom misionara koja bi uistinu izarivala evanđeoski duh, tako i u Poitiersu dolazi do izražaja ista proročka osobnost utemeljitelja. Zajednica *Mudrosti* kojom predsjedava slijepa gospođa, kao stvarnost, a još više kao simbol je evanđeoska kontestacija upravitelja i osoblja ubožnice, kao i ženskih ekonomskih osiguranih redovničkih zajednica. Valja naglasiti da osnivanjem Mudrosti Ljudevit definitivno, možda i nesvjesno, raskida sa sulpicijanskim praktičnim duhom neupadljivosti, pravila redovitog ophođenja, izbjegavanja svake pretjeranosti i neprikosnovenog ponašanja.

Tko zna da li se Ljudevit, osnivajući zajednicu Mudrosti, ikad pitao što bi mu rekao, onaj koga on zove ocem, Leschassier i što bi rekao na njegovu slijepu poglavaricu. Vidjet ćemo da će se njih dvojica ubrzo ponovno susresti, i to sam zato da bi se potom zauvijek razišli i svaki pošao svojim putem. Ljudevit će pred kraj života Blainu, koji će ostati do kraja vjeran sulpicijanskoj formaciji i nikada neće smoći snage slijediti svoga prijatelja iako je to puno puta u životu poželio, objasniti cijeli svoj život i geste novom apostolatskom mudrošću koja hrabro, proročki poduzima velike stvari za slavu Božju. Poznata je izreka sv. Ljudevita: *Ako se nešto ne riskira za Boga, neće se nikada ništa veliko učiniti za Njega.*

Luiza Trichet ulazi u ubožnicu i oblači redovničko odijelo

Sve one koji mu se približavaju i koji će ga slijediti Ljudevit će voditi tim radikalno evanđeoskim putem. Tako i Luizu Trichet. Čitajmo ponovno *Ljetopise Kćeri Mudrosti*: “Jedamput ga ponovo usrdno zamoli da joj ukaže na mjesto gdje bi se mogla povući i živjeti poziv koji je osjećala. Dobro – odgovori Ljudevit s osmjehom – dođi živjeti u ubožnicu. Ne bijaše to slučajno izgovorena riječ. Sveti duhovni vođa je imao svoj cilj, a Bog se koristio njime da ostvari svoje planove. Kad se vratila kući, gospođica Trichet je ozbiljno razmišljala o onome što joj je rečeno. I što je više razmišljala, bila je sve više uvjerena da joj je Bog obznanio svoju volju, i za svoj poziv osjetila je mir u duši”.

Nakon nekoliko dana Luiza odluči povjeriti se duhovnom vođi: “Razmišljala sam o onome što ste mi kazali, želim doći u ubožnicu i živjeti sa siromasima”. Ljudevit se obradovao, ali i unaprijed obavijestio hrabru djevojku: “Bojim se posljedica toga. Tvoj ulazak u ovu kuću, kako već sada predviđam stvorit će mnoge poteškoće”. Unatoč opomeni devetnaestogodišnja Luiza pokaza veliku čvrstoću duha i odluke. Ali kako ući u ubožnicu. Ode biskupu, koji se ne malo iznenadio da kćer uglednog odvjetnika, predsjednika gradskog suda, traži da bude primljena u ubožnicu, te joj odgovori da ne zna da li trebaju osoblje, ali joj obeća da će o tome porazgovarati sa upravnim savjetom. Nakon par dana biskup saopći Luizi negativnu odluku, a mlada i hrabra djevojka ga razoruža svojim odgovorom: “Dobro monsinjore, ako me ne žele primiti kao osoblje, neće me odbiti kao siromašnu beskućnicu”. Biskup je naslutio da se u mladoj djevojci kriju svete i velike želje te se osobno zauze i nađe kompromis kako bi spasio čast obitelji. Luiza neće u ubožnicu biti primljena ni kao član osoblja posluge, ni kao siromašna beskućnica, nego kao pomoćnica Upraviteljice. Pred kraj 1702. godine Luiza Trichet ušla je u ubožnicu. Prelistajmo ponovo *Ljetopise*:

“Gospoda iz uprave smatrali su da bi bilo dobro (zbog ugleda obitelji) da bude pomoćnica upraviteljice, ali gospodin Grignion za nju je namijenio drugo mjesto... Kada mu je upraviteljica predložila da Luizu postavi poglavaricom zajednice Mudrost on je odgovorio – Ne, ne gospodo, prije svega treba da se nauči poslušnosti – Tako gospođica Trichet bijaše primljena među siromašne gospođe, i za sebe ne htjede nikakav znak razlikovanja: iste molitve, isti posao, ista hrana - malo kruha i uobičajena juha koja se daje siromasima...”

Upraviteljica, možda zato jer nije dobila Luizu za pomoćnicu, i bojeći se da joj ne postane opasna suparnica koja izmiče kontroli, nije više išla na ispovijed kod kapelana ubožnice. Iako se još otvoreno nije protivila njihovim planovima, priklonila se negodovanju i mrmljanju osoblja, a za par mjeseci će se otvoreno usprotiviti Ljudevitu.

Obitelj Trichet koja se u početku protivila Luizinoj odluci, vidjevši dostojnu službu na koju po pismu biskup upućuje njihovu kćer, prihvatila je njenu odluku, ne znajući pravu nakanu kapelana, to jest osnovati novu redovničku družbu. Nakon samo par mjeseci boravka Luize u ubožnici Ljudevit će voditi mladu djevojku prema definitivnom raskidu sa svijetom i planovima njene obitelji. Svetac želi Luizi za blagdan Prikazanja Gospodinova 2. veljače. 1703. promijeniti odijelo. Nikome, pa ni njoj Ljudevit ne objašnjava detalje, a u stvari želi joj predati redovnički habit.

Koji dan prije duhovnik reče Luizi: “Kćeri moja, došla mi je ideja da vam promijenim odijelo, jedna pobožna osoba mi daje deset skuda, želim ih za to namijeniti”. Luiza sluteći po sumi novca kakvo bi to odijelo moglo biti, zatraži da za to od majke dobije dopuštenje. Vjerojatno ne smogavši hrabrosti kazati majci cijenu novog odijela, Luiza lako zadobi traženo dopuštenje. Ljudevit kupi grubu i sivu tkaninu te u ubožnici za mladu djevojku sašiju redovnički habit koji je po izgledu podsjećao na pučko odijelo prostih žena tog doba. Na sam blagdan Prikazanja Gospodinova, s dopuštanjem biskupa u prisutnosti još jednog svećenika, Ljudevit pred kipom Majke Božje predade Luizi redovnički habit riječima: “Primi ovaj habit, kćeri, bit će ti štiti i od velike pomoći u svim napastima”. Krsnom imenu djevojke doda pridjev od Isusa, a ona će ga koristiti cijeloga života. Tako Luiza Trichet postade sestra Marija Luiza od Isusa, jedina redovnica još nepostojeće kongregacije. Bijaše to pravo redovničko oblačenje, ali bez šema i obrazaca u svoj nesigurnosti i nestalnosti ubožnice te početak jednog dugog, dugog novicijata od 13 godina isčekivanja do stvarnog utemeljenja prve redovničke zajednice *Družbe Kćeri Mudrosti*.

Kći uglednog odvjetnika, predsjednika gradskog suda mora se sada u gradu u kojemu je svi poznaju, pojaviti u svom novom odijelu. Za Luizu Trichet bio je to vjerojatno jedan od najosjetljivijih trenutaka njenoga života. Svi je gledaju, neki se smiju, neki izruguju, a neki, vjerujući je sišla s uma, žure obavijestiti obitelj. Možemo samo zamisliti majčinu reakciju koja odmah trči i želi urazumiti kćer:

“Kćeri moja, pa zar si izgubila razum, ili želiš obešćastiti obitelj tako smiješnim odijelom koje ne odgovara tvome staležu i rang. Što znači to odijelo? Poslušaj svoju majku! Odmah ga ostavi!” Kada nije uspjela s uvjeravanjima promijeniti Luizinu odluku, gospođa Trichet pokuša uvjeriti muža da vrši pritisak na kćer, ali on s dostojanstvom, kršćanskim razumijevanjem te osjećajem za pravičnost i slobodu prihvati izbor svoje kćeri. Majka se u suzama obrati biskupu Poypeu tražeći od njega da bude sudac između nje i kćeri. Biskup pun razumijevanja blago odgovori majci: “Gospodo, pa vi biste htjeli odvratiti vašu kćer od njenoga poziva”. A Luizu ohrabri riječima: “Kćeri moja, draga moja kćeri, ne ostavljaj taj habit”. Kao zadnje gospođa Trichet pokuša pridobiti kapelana ubožnice. Ljudevit joj svetački kratko odgovori: “Vaša kći? Griješite gospodo nije ona vaša, ona je Božja”.

Zajednica Mudrosti raste. Ljudevit se brine za život male udruge na poseban način pazeći na duhovni napredak Luize od Isusa. Vodi je istim duhovnim putem siromaštva i mudrosti križa kojim on kroči. Na poseban način svetac želi Luizi usaditi pobožnost, ljubav i posvetu Mariji, što ona otvorene duše prihvaća, tako da njen prvi životopisac Besnard piše: “Ne vjerujem da se može više ići putem pobožnosti Mariji od onoga što učini prva poglavarica Kćeri Mudrosti”.

Svakoga dana za vrijeme ručka u zajednici se čita neko štivo. Ljudevit jednom ne dajući nikome prije ručka zaduženje da čita pred svima upita tko želi čitati. Marija Luiza otvorene duše i komunikativnog karaktera ponudi se odmah, a on je pod isprikom da gesta dolazi od potajne oholosti grubo vrati na mjesto. S koliko radosti u srcu Ljudevit vidje da se djevojka vedro i u miru vrati na svoje

mjesto i ruča kao da se ništa nije dogodilo. Lako je u ovim gestama prepoznati nakanu sveca da kuša duh svoje kćeri, kao što i on sam u pariškom sjemeništu bijaše podvrgnut kušnji duha. Puno drugih epizoda donose životopisci koji svjedoče o Ljudevitovom svetačkom nastojanju da odgoji drugu svetačku dušu. Vodi je putem tipične monfortanske duhovnosti, služenja, mrtvljenja, umiranja samome sebi koje vodi do otvaranja duha novoj i većoj ljubavi prema Mariji, Mudrosti Križa i Isusu Kristu. Tako duhovnik traži od Luize da privremeno žrtvuje susret s bratom sjemeništarcem, da u ubožnici radi najprljavije i najodbojnije poslove.

Ljudevit povremeno posjećuje obitelji mladih đaka i studenata koje vodi u grupi koju smo već spomenuli. Jedno popodne zadržao se u obitelji Brunet skupa sa njihovim sinom. Odmah je zapazio živahnu i bezbrižnu Katarinu koja je pjevušila neku pjesmu. Svetac opomene mladu djevojku da su stihovi i pjesme dvosmislenog značenja, a ona mu spremno odgovori. "Ne zanima me značenje riječi, sviđa mi se muzika i ritam. Napišite vi pjesmu s tom melodijom i ja ću je isto tako rado pjevati". Ljudevit se duboko zamisli. On je još u sjemeništu počeo pisati pjesme pobožnog sadržaja, a ovo mu je samo još jedan novi poticaj.

Ubrzo je Katarina dobila pjesme ozbiljnog vjerskog sadržaja koje je Ljudevit napisao i prilagodio pučkim melodijama. Neočekivano poznanstvo urodilo još neočekivanijim plodom. Katarina, koja već bijaše među osobljem ubožnice, pristupi zajednici Mudrost i pod vodstvom Ljudevita izrazi želju slijediti Mariju Luizu.

Protivljenje i napuštanje službe kapelana u ubožnici

Mala zajednica Mudrosti u Ubožnici brzo postade kamen spoticanja. Ona predstavlja novost, a svaka novost, pogotovu ako potiče na obraćenje i promjenu, donosi protivljenje i kritike koje zna uvijek pronaći zloba i zavist onih koji drže da se ne može i ne treba ništa mijenjati. Budući da kapelan najviše pažnje poklanja novonastaloj zajednici, pogotovu Luizi, među osobljem dođe do razdora.

Grandet zapisao: "To je prouzročilo veliku pomutnju u Ubožnici. Budući da je gospodin Grignon izabrao neke djevojke, pojavila se zavist, žaljenje i mrmljanje kod drugih koje je isključio i za koje je držao da nisu dorasle za prijem u zajednicu". Protivljenje predvode tri sestre Bourceau koje su među osobljem posluge. Odbacuju novo pravilo ubožnice koje je kapelan napisao, i ne odobravaju da Luiza od Isusa u habitu boravi u ubožnici. Malo po malo pridobiju upraviteljicu i većinu osoblja, a sve zato jer ne prihvaćaju da ih druge djevojke siromašnije od njih na ponizan način, primjerom opominju i potiču na savjesnije obavljanje dužnosti. Vjerojatno se bojahu da ih tko kapelan i njegova nova grupa ne potisnu s njihovih uglednih položaja.

Počese napadati zajednicu Mudrosti i ogovarati je kod biskupa zbog njihove pobožnosti. Prvo zbog svakodnevne pričesti. Više puta smo naglasili, da je u 17-tom stoljeću cijeli duhovni ambijent u Katoličkoj Crkvi pod određenim utjecajem jansenističkog rigorizma i straha, koji baš u čestoj pričesti vidi duhovnu oholosti i pobožnu umišljenost. I najbolji ispovjednici tog doba rijetko su dopuštali osobi da se pričesti više od četiri puta tjedno. Sv. Ljudevit naprotiv, iako insistira na tome da duša s lakim svojevolumnim grijehom ne pristupa pričesti, ipak u svakodnevnoj pričesti vidi ne toliko privilegij koliko duhovnu potrebu u svakodnevnim borbama za rast u svetosti. Biskup površno obaviješten naloži kapelanu da ne pričešćuje svoje duhovne kćeri do li samo nedjeljom. Ljudevit to saopći zajednici Mudrosti ovim riječima: "Kćeri moje biskup vam zabranjuje svakodnevnu pričest. Poslušajmo i molimo sv. Mihaela da zagovara za našu stvar". Ljudevit se pozva na sv. Mihaela, vođu nebeske vojske, i to nam najbolje ukazuje da svetac u đavolskoj i ljudskoj zlobi vidi korijen protivljenja.

Neka poslužiteljica iz ubožnice pripovjedi Grandetu da je više puta vidjela i čula kapelana u samoći kao da se bori s nekim nevidljivim bićem. Jedamput vidje kako đavao obara sveca i vuče po zemlji dok je on vapio: "Presveta Djevice, moja dobra Majko, priteci mi u pomoć"! Bilo kako bilo, osam dana kasnije, nakon što se pomno raspitao o slučaju biskup dopusti Ljudevitu da njegova zajednica može svakodnevno pristupati pričesti. Bijaše to tada rijetkost u cijeloj Crkvi.

Kad je propao pokušaj ocrnjivanja Ljudevita zbog euharistijske prakse, optuže ga za pretjerivanja u pobožnosti prema Mariji. Zašto kapelan za vrijeme mise drži upaljenu svijeću i pred Marijinim kipom?

I to na račun ubožnice. Uzalud je govoriti onima koji ne žele čuti, tako i Ljudevit nije uspio objasniti da ljubav i pobožnost koju iskazujemo Mariji ona zagovorno prikazuje svome Sinu.

A što je upraviteljima najteže, kritike, mrmljanja i diskusije remete njihov lagodan i miran život, te oplakuju vremena kada toga ne bijaše. Uzrok svih smutnji je kapelanov pastoralni rad. Dakle treba njega urazumiti. Na sastanku 9. veljače. 1703. odlučise: "Gospodin Grignon je na vlastitu inicijativu promijenio pravilo i red života u Ubožnici, dao povod za nemire u ženskom odjelu, sve do skandaloznog mrmljanja svih žena u ubožnici. Odlučujemo da se gospodin Grignon pozove u Upravu kako bi se posljednji put opomenuo da se ne upušta ni u koje aktivnosti, osim što na njega spada u čistoj i jednostavnoj Božjoj službi, to jest slaviti svetu misu, držati katekizam i obavljati druge pobožnosti u kapelici ubožnice, i apsolutno ništa drugo".

Kapelan mora djelovati samo u kapelici. Ne organizirati ništa među osobljem i siromasima. Nikakve posebne sale, raspušta se zajednica Mudrosti. Prvi put Ljudevit je opomenut i onemogućen u Ubožnici jer je pribavljao hranu siromasima i organizirao njenu raspodjelu tokom cijelog dana, sada jer pokušao obnoviti osoblje ubožnice.

Svemu ovome dodajmo još jednu epizodu. Hodajući gradom Ljudevit vidje grupu djece na obali rijeke gdje u prisutnosti pralja pričaju prljave dogodovštine i izvode dvosmislene geste i igre. Kapelan ubožnice uze šibu i rastjera grupu. Neki dječak plačući ode kući i majci pripovjedi što se dogodilo. Umjesto da ga prekori, ona ode biskupu i požali se da je Ljudevit pretukao njenog sina koji je kod kuće na umoru. Biskup olako sve povjerova, a možda i sam umoran od ovog kapelana ubožnice koji stvara probleme, napisao Ljudevitu dekret suspenzije *a divinis*, to jest zabrani mu vršiti svećeničku službu u biskupiji.

Ljudevit odmah pođe duhovnom vođi, isusovcu De la Touru i izloži mu slučaj. Duhovnik mudro istraži slučaj i izvesti biskupa. Naime, dječak za kojega bijaše rečeno da je na umoru, ustvari ne imaše nikakve ozljede na tijelu. Biskup zbunjen opozva kapelanu dekret zabrane, ali bačena iskra je prouzrokovala požar. U ubožnici i gradu zloba ogovaranja se širi i ne ostavlja više Ljudevitu nikakav prostor za rad. Pred Uskrs 1703. godine Ljudevit daje otkaz na službu kapelana Ubožnice u Poitiersu. Ne znajući kamo poći, nakon tri godine svećeničkog rada i dva neuspjeha u apostolatu, upućuje se u Pariz vjerojatno tražeći pomoć u sv. Sulpiciju ili da na kakav drugi način nađe izlaz iz situacije.

6. Zaručničko bdijenje i tamna noć duha sv. Ljudevita

U tami i čistoj vjeri sv. Ljudevit ponovno pješači prema Parizu. Frustriran u svom apostolatskom poletu - ta stalno i svima je samo ponavljao da želi biti misionar a svi ga žele vezati uz ove ili one službe, frustriran u svećeničkom radu koji ne cijene i ne priznaju, naprotiv protive mu se, frustriran u svojim svetačkim željama obnove crkve i utemeljenja novih družbi, Ljudevit hodi u tami. Možda prebacuje i samome sebi nerazboritost u ponašanju, ali uza sve što mu se događa i što proživljava on ostaje vjeran najuzvišenijim idealima od kojih ne odstupa. Ipak iza njega u ubožnici ostaje malo sjeme zajednice Mudrosti koju on u vjeri prikazuje Gospodinu. Ta sam je Luizi pri ulasku prorekao protivljenje. Snagom njegove svetačke vjere doći će i vrijeme uskrsnuća i pobjede, a sada je vrijeme neuspjeha, tame, suhoće, nerazumijevanja, progona, križa. Ljudevit traži svjetlo na svom putu, pomoć, savjet, znak sigurnosti. Ima krajnju potrebu za tim, ali putovi duha i Božji putovi nisu ljudski putovi. Neizmjerio ih nadilaze.

Ljudevit ne samo da neće za vrijeme boravka u Parizu dobiti traženo svjetlo nego će doživjeti najveću tamu u duhovnom životu i najveća poniženja, neprihvaćanja, nerazumijevanja i čišćenja, tamnu noć duha po kojoj će ga Bog dovesti do najvećeg duhovnog dara zaručničkog sjedinjenja i mističnog braka s Isusom Kristom, Mudrosti. Tražeći pomoć, Ljudevit dobiva veće kušnje i križeve, po svetačkom prihvaćanju Volje Božje i svega što mu Providnost šalje u životu, vođen od Marije, kako sam kaže s lakoćom će proći najveća čišćenja i doći do vrhunaca mističnog sjedinjenja s Kristom po križu.

U Pariškoj ubožnici

Kao i ranije Grignon u Pariz ulazi umoran, ispaćen, moker i blatnjav, izgleda koji više podsjeća na prosjaka pored puta nego na svećenika, člana drugog staleža francuskog društva. U samoći duha i velegrada uputi se u parišku ubožnicu, Salpetriere. Iskustvo iz Poitiersa, nije mu oduzelo, Blain zapisa, “želju za ubožnicama i siromaštvom koje u njima kraljuje” kao ni želju da u njima “svjedoči ljubav”.

Luj XIV, kralj sunca, dekretom iz 1656; utemeljio je zdanje buduće pariške ubožnice. Naredio je njihova otvaranja u cijelom kraljevstvu s obaveznim boravkom siromaha i beskućnika u ubožnicama u želji da donekle riješi problem golemog broja beskućnika ili da ih barem zatvori u četiri zida da ne odaju stvarno stanje naroda i ne smetaju dobrostojećim građanima. Ekonomska politika gospodina J.B. Colberta, ministra kraljevskih financija s novim reformama na uštrb seljaka, najbrojnijeg staleža francuskog društva, mnoge je dovela do bijede i potpunog siromaštva, tako da broj beskućnika u Francuskoj stalno raste. Uzalud su župnici tražili da se poštede seljaci. U njihovim dopisima dvoru ostalo je zapisano: “Siromaštvo je došlo do puno većeg stupnja nego li to Vi možete zamisliti”. Govori se o cijelim obiteljima koje žive od korijena jestivih biljki kuhanih s malo zobi ili hrastovih žirova.

U takvim okolnostima ubožnica Salpetriere brzo posta pretijesna za sve pariške siromahe. Od njih 40 tisuća, samo 5 do 10 tisuća najbjeđenijih boravi u ubožnici koja postade neka vrsta zatvora. A da situacija bude još teža, od 1684. ubožnici pridružiše žensku bolnicu-zatvor za umobolne djevojke i prostitutke kojih bijaše sve više u Parizu. Svakog zadnjeg petka u mjesecu ta siromašna bića u zaprežnim kolima prozvanim *chariots*, uz bijes i pogrde prolaznika bijahu odvožena u ubožnicu Salpetriere. Pariški *chariots*, slika tih istih ili sličnih kola kojima će za manje od jednog stoljeća na isti način vođe francuske revolucije i vladavine terora uz slične scene na giljotinu voditi kraljevsku obitelj i plemenitaše.

U takovu ubožnicu uz već postojeća 23 kapelana, kao novi dobrovoljni kapelan u proljeće 1703. uđe i Ljudevit Marija Grignon. Svetačkom ljubavlju i gorljivošću Ljudevit se trudi oko siromaha. On im nastoji pomoći, svjedoči im ljubav koju možda nikada prije u životu nisu tako doživjeli. Grandet piše: “Nevjerojatno koliko se mučio i trudio da podučí one koji nisu poznavali istine spasenja, da odvrati siromahe od grešnih navika i utvrdi u kreposti, da utješi ožalošćene te svima pokaže drugačiju sliku o Bogu te ukaže na rugobu i veličinu grijeha...”.

Ništa ne smeta toliko bližnjemu kao uspijevati činiti dobro gdje bi on trebao činiti a ne čini i ne uspijeva. Tako i starim kapelanima odmah upade u oči novi kapelan. Nisu prihvaćali njegov svetački apostolat koji ih je indirektno optuživo za nehaj i mlakost u duhovnom životu i apostolatu. Oni brzo u Ljudevitovoj gorljivosti zavidno počеше gledati nerazboritost, neumjerenost, invadentnost, nastranost...

Ljudevit je u Parizu i nada se naći podršku, a i sredstva da osnuje družbu misionara o kojoj sanja još od početka svećeničkog djelovanja. Usprkos poteškoćama on nosi u srcu sve svoje želje i planove kao i one koji su se počeli ostvarivati u Poitiersu. Baš iz tog grada dobio je hitno pismo od Luize koja se osjeća osamljenom, ostavljenom i obezglavljenom. Naime, nakon odlaska svoga duhovnoga vođe Luiza Trischet je pokušala ostvariti svoje redovničko zvanje i ušla u novicijat kod sestara iz Chatelleraulta, gdje je ostala vrlo kratko vrijeme. Ne znamo je li s time pismeno upoznala sv. Ljudevita, vjerojatno da, jer kraj pisma u kojem svetac odgovara aludira na njene želje za redovništvom. U svakom slučaju on joj ništa ne prigovara jer zna, da ako ju je Bog pozvao da s njime sudjeluje u osnivanju *Kćeri Mudrosti*, on je neće izgubiti, a ni ona neće drugdje moći ostvariti volju Božju. Evo pisma kojim Ljudevit u svibnju 1703. odgovara svojoj duhovnoj kćeri:

“Draga kćeri u Gospodinu našem Isusu Kristu. Čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima božanskom Mudrošću. Više po svom iskustvu nego po Vašem pismu znam da Vi neprestano molite svog zaručnika za ovog bijednog grešnika. Na tom dobročinstvu mogu uzvratiti samo molitvom, jer na svetom oltaru u svojim grešnim rukama držim Najsvetijeg, što činim svaki dan. Nastavite, pače podvostručite svoje molitve za mene, pa ako molite i krajnje, najkrutije siromaštvo, prezir i poniženja, ja pristajem na to, samo ga u isto vrijeme molite neka me ne napusti ni jedan časak zbog moje neizmjerne slabosti. O, kojeg li bogatstva, koje li slave i užitka, ako mi sve to pribavi božansku mudrost, za kojom čeznem dan i noć.

Ne, nikad neću prestati da tražim ovo neizmjereno blago i čvrsto vjerujem da ću ga dobiti i kad bi mi anđeli, ljudi i zlodusi govorili protivno. Vjerujem da su Vaše molitve i suviše uspješne, da je naš dobri Bog i suviše nježan, vjerujem da je zaštita svete Djevice, naše dobre Majke i suviše velika, da su potrebe siromaha i suviše žurne, a riječi i obećanje Božje i suviše očito. Jer kad bi bilo moguće postići ovu božansku Mudrost redovitim sredstvima milosti, što ne stoji, to bi bilo moguće posredstvom sile kojom je tražimo, jer je nepromjenljiva istina da je sve moguće onomu koji vjeruje. K tome još mi svjedoče da ću je postići moji progoni koje sam podnio i koje uvijek, dan i noć, podnosim. Molim Vas, dakle, draga kćeri, da uvedete u krug te molitve neke dobre duše, svoje prijateljice, osobito do Duhova, te da s njima zajednički molite ponedjeljkom od jedan do dva sata. Ja ću moliti u isti sat. Pošaljite mi u pismu njihova imena.

Nalazim se u općoj ubožnici, koja ima pet tisuća siromaha, da pomognem živjeti za Boga i da umrem samom sebi. Nemojte me optuživati da sam se promijenio i da sam hladan prema siromasima iz Poitiersa, jer me je Učitelj ovamo doveo skoro protiv moje volje; u tome ima on svoj plan koji ja poštujem i ne poznavajući ga. A nemojte vjerovati ni to da me ovdje zadržavaju vremeniti interesi ili kakvo stvorenje. Ovdje ne poznajem drugih prijatelja osim samoga Boga. Oni koje sam negda u Parizu stekao ostavili su me.

Nisam nikad gradio, niti sada gradim na dobrima koja imaju doći od strane gospođe de Saint Andre. Ja i ne znam da li se nalazi u Parizu, ni gdje stanuje. Ako sam spreman umrijeti sebi, spreman sam to i u Poitiersu u dušama mnogih, da bi Bog bio sam u njima, Bog sam. Vi ćete postati redovnica, to čvrsto vjerujem. Vjerujte i molite se”. (Bez potpisa).

Iz pisma se vidi veličina svetačke duše. Ljudevit u svim dogodovštinama svoga života razabire volju Božju, kojoj se klanja. Iako ne razumije i ne poznaje razloge i Božje planove. Sa svoje strane on je spreman kročiti putem volje Božje i prihvatiti sve progone i križeve neumorno tražeći posjedovanje Mudrosti, to jest sjedinjenje s Kristom. To je put koji on pokazuje i Mariji Luizi tražeći njene molitve posebno do svetkovine Duhova. Naime u Parizu se nalazi njegov prijatelj još iz dana zajedničkog školovanja u Rensu i zajedničkih druženja u Marijanskoj kongregaciji Klaudio Poullart des Places. I on će postati svećenik, a u Parizu je neumorno radio na otvaranju sjemeništa za siromašne klerike. Svećanost otvaranja sjemeništa trebala se dogoditi baš na svetkovinu Duhova 1703. Sv. Ljudevit će vjerojatno prisustvovati otvaranju sjemeništa, a traži molitvu jer se nada da će u toj kući skupiti svećenike koji bi ga slijedili u misionarskom životu.

Svetac neće dugo ostati u pariškoj ubožnici. Nakon par mjeseci, jedne večeri za stolom pod ubrusom nađe otpusno pismo. On odmah spremno podijeli sve što je imao siromasima, a na izlazu iz ubožnice s portinom zamijeni svoj novi šešir koji je dobio na dar za njegov stari i iziđe u samoću pariške noći. Po Grandetu ljubomorni upravitelji, po Blainu zavidne kolege bijahu uzrokom otpuštanja. Možda jedni i drugi nisu mogli podnositi Bretonca Ljudevita koji lako komunicira sa siromasima i izravno, svetački se hvata u koštac s problemima, budi u njima nadu, svećenika koji je živi kontrast njihovom birokratskom i mlitavom pristupu siromasima. Možda još jedan detalj osvjetljava ovo otpusno pismo. Naime pri otpustu htjedoše Ljudevitu dati novčanu naknadu za višemjesečno služenje, što on odbi. Vjerojatno i taj svetački stil potpunog siromaštva i besplatnog služenja bijaše prešutna kritika tekućeg stila svećeničkog djelovanja u ubožnici. Ljudevit je u pismu Luizi tražio da moli za njega veće križeve i protivljenja. Ovo je samo jedno u nizu onih koja slijede u njegovu životu. Izgleda da Božja Providnost određene svetačke želje odmah uslišava.

U podstepeništu isusovačkog novicijata u ulici Pot-de-Fer

Ljudevit ne zna kamo poći. Ovaj put se nema više ni gdje skloniti. U ulici Pot-de-Fer blizu isusovačkog novicijata, manje od jednog kilometra od sjemeništa sv. Sulpicija u kojem je odgojen, Ljudevit nađe utočište u malom mračnom prostoru, podstepeništu. U potpunoj krizi ostvarenja svojih želja i ideala predaje se molitvi i mrtvljenju. Pariz je grad u kojem je postao svećenik, tu su svi njegovi odgojitelji, poznanici i prijatelji, a on traži odgovor na sva svoja pitanja. On je već kušao dijalektiku ljubavi, prihvaćanja i odbačenja. Njegov duhovni put u ovom krucijalmon trenutku života bit će ponovo

pod tim znakom, ali će ovaj put u igri biti njemu najbliže osobe koje najviše ljubi, pa će time njegova muka i trpljenje biti veće. Ljudevit kroči onim putem koji mistici zovu tamna noć duha.

On pokušava probiti krug samoće i zatvorenosti. Jedan od razloga njegova puta u Pariz je bila i potreba za duhovnim vodstvom i savjetima Leschasiera kojega smatra svojim duhovnim ocem. Grignon se pokušava približiti ambijentu sv. Sulpicija. Župnik istoimene župe De La Chetardye, prijatelj iz sjemenišnih dana koji je prema Ljudevitu dok je ovaj još bio sjemeništarc gajio otvoreno divljenje do te mjere da se na njegov prolaz ustajao u znak poštovanja, odbije ga sada strogom ravnodušnošću i gotovo s prezirom.

Neuobičajene geste koje je Ljudevit učinio u Poitiersu i Parizu samo povećavaju glasine koje kruže o njemu. On postaje predmet ogovaranja i prepričavanja u pariškim salonima, te i ljudi iz Crkve ne znaju što je sve istina u svim tim glasinama. Blain izvješćuje: "Priča se da su vidjeli gospodina Grigniona kako propovijeda na javnim trgovima, a gospodin biskup, da bi zaustavio tu gorljivost, zabrani mu propovijedanje. Priča se da drugi puta napade ulične pjevače na Novom Mostu i druge slične osobe, da je izazvao veliki nered i pomutnju, te da je zbog toga bio zaustavljen i pritvoren u gradski zatvor".

Ljudevit se bezuspješno pokušava približiti Leschasieru. Jedan pokušaj javnog približavanja Leschasieru i sulpicijancima samo poveća njegovu muku i nesigurnost u kojoj se već nalazi. Naime, sulpicijanski prijatelj iz Nanta, Leveque, u čijoj je zajednici Ljudevit bezuspješno pokušao ostvariti misionarsko zvanje, razboli se i zamoli za boravak u sv. Sulpiciju kako bi na miru umro. Sulpicijanci ga primiše, te on svoje zadnje dane proveđe u miru i molitvi. Preminu 12. lipnja 1703. Možda prigodom njegova sprovoda ili u nekom drugom trenutku Leschassier skupa sa klericima, svećenicima i sulpicijancima nalazi se u Issy, ljetnom odmaralištu sv. Sulpicija. I Blain je s njima jer još ne bijaše napustio Pariz zbog postdiplomskih studija, kad se neočekivano pojavio i Ljudevit Grignon.

Kao očevidac Blain piše: Leschassier "ga primi ledena i gnjevna lica, i ljutito ga potjera ne htijući ga ni saslušati niti mu odgovoriti. Ja zbunjen bijah prisutan i nemalo sam trpio zbog poniženja kojemu sam prisustvovao. Ljudevit, naprotiv to podnese ljupko i u uobičajenoj blagosti mirno se vrati natrag kao što je i došao".

Leschassier u biti od Ljudevita traži da se više ne pojavljuje u sv. Sulpiciju. On je za njih postao rizična osoba, jer kao svećenik odgajan u njihovom sjemeništu svojim ponašanjem baca sjenu na tu uglednu ustanovu. Gdje započne ne zna ustrajati, ne slijedi redovite putove ponašanja, umišlja utemeljenja novih redovničkih zajednica na najčudniji način i u razumski govoreći nemogućim uvjetima, ponašanjem i oblačenjem više nalikuje na prosjaka pored puta nego na svećenika, pripadnika drugog staleža francuskog društva.

U pismu koje sv. Ljudevit samo prije godinu i pol pisao Leschassieru iz Poitiersa za svaku sitnicu pitao je duhovnika "postupam li dobro". Sada, kad je odbijen od onoga koga smatra svojim duhovnim ocem Ljudevitu, se ruši njegov svijet. Surovi doživljaj odbacivanja od najdraže osobe koja je za sve vrijeme njegove formacije za njega bila utjelovljenje evanđeoske mudrosti i autoriteta samo povećava Ljudevitovu muku. Ovo odbacivanje i patnja cijena je koju svetac treba pretrpjeti da bi zadobio duhovnu slobodu i neovisnost o sulpicijancima kako bi mogao kročiti svojim putem tražeći i svjedočeći u Crkvi na novi način mudrost evanđelja. On se povlači na molitvu u podstepenište ulice Pot-de-Fer.

Sv. Ljudevit nije umišljeni i neposlušni avanturist. Naprotiv, on duboko poznaje i cijeni vrijednost i važnost duhovnog vodstva. Moli superiora isusovačke zajednice za duhovno vodstvo, ali ovaj u strahu od svega što se o njemu priča to odbije. Ako Božja Providnost s jedne strane zatvara putove i to tamo gdje je to svetac najmanje očekivao, otvara ih s druge strane. Naime, u Parizu u isusovačkoj zajednici novicijata gdje u podstepeništu boravi Montfort nalazi se njegov stari znanac i prvi duhovni vođa još iz gimnazijskih dana iz Rensa, isusovac Descartes.

Descartes, koji ga poznaje još iz djetinjstva, prihvati duhovno vodstvo svećenika Grigniona kojega u Parizu uglavnom svi izbjegavaju. Od sada pa do kraja života Ljudevit će se u svim životnim situacijama obraćati isključivo ocima isusovcima za duhovnu pomoć i uvijek će nailaziti na razumijevanje. Za Montforta je to povratak na vodstvo isusovačke duhovnosti koju je susreo u Rensu i koja njemu kao osobi više odgovara jer je više u skladu s njegovim svećeničkim idealima. Pater Descartes, koji preuze vodstvo sv. Ljudevita u najtežem trenutku njegova života jednom će zgodom, razgovarajući s Blainom o njemu,

puno godina nakon ovih događanja, reći: "Najteži križevi za njega bijahu kao slamčica bačena u veliku vatru, u čas bi bila spaljena".

Ljudevit proživljava tipično mistična iskustva nutarnjeg samoponištenja, kuša svu krhkost ti slabost, ništavilo kroz koje Bog provodi svece kako bi ih pročistio, oslobodio od svake navezanosti i doveo do prave poniznosti. Sv. Ljudevit nešto od tih iskustava ovako opisa u nekima od svojih pjesama:

„Moj Bože, kad mislim na svoju slabost, na veličinu svih mojih neprijatelja, na njihov broj, snagu i njihova lukavstva, zaista se uznemirim i zadrhtim. Plovim olujnim morem gdje mi tisuće grebena prijeti smrću; oluja je tako jaka i bijesna da gotovo nitko ne stiže u luku. Ovo životno more je puno provalija, lažnih prijatelja i gusara, koji mi nude svoje usluge, s namjerom da se i ja nasučem. Đavao dolazi skrivajući svoj bijes pokazati mi vremenska dobra, kako bih i ja pao u njegovo ropstvo a zatim u vječnu vatru. Svijet, svojim običajima i modom, svojom čašću i svojim "što će drugi reći", nudi mi odluku, smješka mi se, udovoljava mi kako bi me uveo u svoje prokletstvo.

Prikriven je lijepim prividom koji kaže: «Ja sam vaš ponizni sluga»; koji se pretvara da me štiti, kako bi mi zabio nož u srce. Osjećam smrt koja me slijedi i vreba, potihlo, u nevidljivoj odjeći, u svakom trenutku se potajno približava kako bi me neočekivano iznenadila. Međutim, ja nemam čime da se pokrijem od njenih napada i užasnih odredbi, a ni čuvari Louvra ne bi od nje obranili najvećeg među kraljevima. U svakom se trenutku vječnost približava u vidu ljute vatre ili rijeke mira, ne znajući gdje će biti moje počivalište za uvijek, jao, za uvijek. Ali moj najsumnjiviji neprijatelj kojeg hranim i posvuda nosim, sam ja, grešnik, užasni grešnik, koji protiv mene ratuje sve do konca. U mojoj duši samo je neznanje, slabost i grijeh, u mom srcu požuda, bolest ili siromaštvo.

Osjećam u sebi ovo pobunjeno tijelo koje mi svaki dan priređuje borbu u kojoj je moja jadna duša gotovo pobijeđena tako da popušta na njegov mamac. Ah, što bi učinio ovaj jadni zemaljski crv koji je samo grijeh i ništavilo, kad ne bi imao u ovom užasnom ratu, o moj Isuse, tvoju svemoguću ruku. Ne bi li tisuću puta potonuo, da mi ti nisi bio upravljač i kormilar, izbjegavajući oluju koja svaki dan prijeti mom djelu. Nakon Isusa, sveta Djevice Marijo, u tebi nalazim snažno i čvrsto uporište. O istino, posvuda naviještam: Bez Marije, ja bih već propao. U tebe sam položio sve svoje nade, pomoć i utjehu, pod tvojim okriljem ja sam na sigurnom, protiv tijela, svijeta i đavla. S vama dvoma nadam se da ću biti vjeran u borbama u ovom teškom izgnanstvu, kako bih ponio vječnu krunu koja se daje jedino hrabrim vojnicima.“ (P 114)

Sv. Ljudevit u tamnoj noći proživljava u nutrini i tipično kontemplativne poteškoće u molitvi i spoznaju vlastite bijede i ništavila. U obliku dijaloga o tome u svojim pjesmama zapisao:

„Ožalošćeni: Moj Bože, kako se mučim tijekom molitve! U agoniji sam, potpuno rastresen. Đavao: Ne činiš ništa dobro, gubiš ovdje vrijeme, moraš raditi, idi, jer te čekaju. Prijatelj Božji: Isus Krist je ustrajao, moli u mucu, on je tvoj uzor, trpi poput njega. Moli strpljivo, usprkos duši i tijelu. Molitva patnje je molitva jakih. Bog sam djeluje u duši kad duša zna trpjeti, on je obasjava i zapaljuje, a da se to ne osjeti. Dobri križu s Kalvarije, kao on, kao on, dobri križu s Kalvarije, kao on moći ćeš izdržati“ (P 101, 33-38).

„Ožalošćeni: Ja sam žrtva. Tijekom moje molitve vidim se sav u grijehu i potpuno ostavljen. Đavao: Proklinji, očajavaj, jer Bog te napustio, on je srdit, previše si ga vrijeđao. Prijatelj Božji: Gospodin te kuša, izdrži, moli: sigurno je, on će u tome naći i svoju i tvoju čast. Traži od njega milost. Podnosi sebe i trpi i vidjet ćeš lice svoga dragog Zaručnika. Ova ljubavna skrovitost ispunja ljubavlju srce, ispunja dušu svjetlom i puni je snagom. Dobri križu s Kalvarije, kao on, kao on, dobri križu s Kalvarije, kao on moći ćeš izdržati“ (P 101, 33-43).

Svetac hodeći u čistoj vjeri nakon tih vrhunskih čišćenja zna da je svetost Božje djelo u njemu na kome može samo zahvaljivati: „Pokidao je moje lance kao moćni pobjednik, kao blagi Spasitelj izbavio me je iz muka. Ozdravio je moju dušu poput dobrog liječnika, poput dobrotivog učitelja dao mi mir. Za svoj hram uzeo je moje tijelo i moju dušu, te u njima dan i noć motrim njegovu veličinu. Neka umjesto

mene sve hvali Boga punog ljubavi koji mi svakog dana udjeli poneku novu milost. Blagoslivljajmo uvijek Gospodina u njegovim dobročinstvima!

On je predragi Otac, brine se za mene, drži me uza se, pomaže mi u mojoj bijedi. Njegova me dobrota podupire, njegovo svjetlo poučava, njegova ljepota očarava, njegova ljubav me ushićuje. Njegova nježnost me miluje, njegova milost ozdravlja, njegova snaga jača, njegovo milosrđe me potiče. Bog sam je moja ljubav, moja potpora, sve moje dobro, moj život i moje bogatstvo. Blagoslivljajmo uvijek Gospodina u njegovim dobročinstvima!“ (P 52).

U drami koju živi sv. Ljudevit njegov prijatelj Blain živi svoju malu dramu. On kuša gorko iskustvo sumnje u duh prijatelja s kojim je odrastao i prošao kroz razna sjemeništa te sazreo do svećeništva. Blain istražuje i raspituje se kod svih protagonista ovih događanja. Rastrgan je između želje za dvostrukom vjernošću. Želi ostati vjeran prijatelju kojega oduvijek duboko cijeni, a s druge strane kako ne ostati vjeran sulpicijskom duhu formacije i odgojiteljima najuglednijeg sjemeništa u Parizu. Od prvih trenutaka prijateljstva Ljudevit je fascinirao Blaina, na određen način provocirao i pozivao da ga slijedi na duhovnom putu. Blain traži Ljudevita u podstepeništu i želi od njega čuti objašnjenja za sve što se o njemu govori. Ostaje zadivljen i iznenađen mirom u kojemu se nalazi njegov prijatelj. Ljudevit s lakoćom opovrgava sve glasine koje o njemu kruže. Ponovno prema vlastitom pisanju Blain osjeti veliku privlačnost “slijediti Ljudevita i pridružiti mu se”. Ovaj mu to i predloži, ali on za to nije imao ni odlučnosti ni hrabrosti te se u vlastitoj muci pomno raspituje o Ljudevitu u sv. Sulpiciju.

Blain čuti mišljenje Breniera, ravnatelja manjeg sv. Sulpicija koji za studentskih dana Grigniona podloži kušnji duhova, ali ovaj šuti. Ipak daje naslutiti duboko poštovanje prema Grignionu. Izričito pitanje postavi i Leschassieru a ovaj mu odgovori: “Jako je ponizan, krajnje siromašan, dokraja umrtvljen, duboko sabran, pa ipak, teško mi je vjerovati da je vođen od dobrog duha”. Duhovnik jasno vidi nepobitne Ljudevitove kreposti, ali se ne želi ili ne može distancirati od svojih sulpicijskih uvjerenja, umjerenosti, razbora, konformizma, opreza... Leschassier se više želi distancirati od sv. Ljudevita, jer osjeća da ga sve to skupa nadilazi do li prosuđivati njegov put. Nakon mnogo godina u jednoj sličnoj situaciji, kad je sv. Ljudevit već bio pokojan, a svi su ga javno smatrali svecem Blain s dozom želje za zadovoljstvom ponovno upita Leschassiera o Ljudevitu, a ovaj u svoj poniznosti odgovori: “Vidite da se ne razumijem u svece...”. Teškog li odgovora koji istovremeno optužuje i oslobađa Leschassiera. Optužuje jer sam se nije uspeo do vrhunaca duhovnog života i nije imao razumijevanja za one koji se dižu do tih visina, oslobađa zbog poniznosti starog razboritog duhovnika koji poznaje svoj domet. A da je ova izreka gospodina Leschassiera uistinu točna, potvrđuje i činjenica da će on osim sv. Ljudevitu biti duhovni vođa i jednom drugom autentičnom svecu, sv. Ivanu Baptisti de la Sallu. Nažalost, rezultat će biti isti, a možda još porazniji za duhovnika. Leschassier će ostati upamćen u povijesti kao duhovni vođa dvojice svetaca koje nije razumio i s kojima se nije znao vinuti do vrhunaca svetosti.

Želja za kontemplativnim životom i konačno opredjeljenje za misionarski poziv

Ljudevit nema nikakvih zaduženja, nema apostolata, nema dnevnog rasporeda koji mora opsluživati. Ostaje mu Bog, molitva, pokora i kontemplacija. Ponovno može dopustiti svome duhu da do zasićenja ulazi u otajstveni svijet molitve. Blain, jedini povremeni posjetitelj Ljudevita u podstepeništu zapisa: “Provodio je veći dio dana i noći u molitvi, do te mjere da posumnja ne bi li bilo bolje, odazvati se tako velikoj nutarnjoj želji i prekinuti s aktivnim životom ili ga barem privremeno suspendirati. O ovome je zatražio savjet, ali, kako izgleda, savjetovano mu je da nastavi gorljiva djela apostolata.”

Ljudevit ponovno u duši kuša veliku želju i nostalgiju za kontemplativnim životom. U apostolatu na sve strane nailazi samo na nerazumijevanja, prepreke, protivljenja i progone. Govore mu da je on, njegova osoba, karakter i ponašanje uzrok tome, a s druge strane trajna želja za molitvom, mrtvljenjem samoćom i povučenošću prati ga cijeli život i budi u njemu sumnju u misionarski poziv. Blain nam tek daje naslutiti nutarnji svijet svoga neshvaćenog i neprihvaćenog prijatelja. Sv. Ljudevit kroči putovima kontemplacije sve do vrhunaca mistike. Svi njegovi problemi potječu iz apostolata, svi njegovi duhovnici, pa i sam Leschassier u trenutku kad ga odbija, priznaju mu veličinu njegovog kontemplativnog duhovnog

života. Zašto ne ostaviti svijet i ljude koji ga odbacuju u zamjenu za molitvu i kontemplaciju u kojoj toliko uspijeva?

Isusovac Descartes, koji još od djetinjstva poznaje tu dilemu sv. Ljudevita i njegove velike potencijale u susretu s ljudima, savjetuje mu da nastavi apostolat i potiče ga na susrete s ljudima. Sv. Ljudevit Marija Grignon će u samoći podstepeništa doći do svoje karakteristične duhovne fizionomije koja će se samo iskristalizirati u daljnjem toku njegova života. On definitivno umire sam sebi, umire u njemu Ljudevit Grignon, umiru u njemu tipično sulpicijanski naglasci svećeničkog ideala, a rađa se otac Montfortski, ili kraće Montfort, rađa se s njim jedna nova škola duhovnosti. Grignon postaje Montfort, misionar bez oca, majke, kuće, slobodan od svega, potpuno predan i sjedinjen s Isusom po Mariji, sav prožet željom za uspostavom Božjeg kraljevstva na zemlji, baš kako on moli Boga u *Gorućoj molitvi* za misionare svoje družbe:

“Što te molim? *Liberos* - slobodne sinove - svećenike koji su slobodni tvojom slobodom, lišeni svega, bez oca, bez majke, bez braće, bez sestara, bez roditelja po tijelu, bez prijatelja po svijetu, bez dobara, bez privrženosti i briga, pače bez vlastite volje. (usp. Lk 14, 26.). *Liberos* - slobodne sinove, koji će robovati tvojoj ljubavi i tvojoj volji, ljude po tvom srcu koji će, bez vlastite volje koja bi ih uprljala i zadržavala, ostvariti sve što ti hoćeš i oboriti sve tvoje neprijatelje, kao toliki novi Davidi, sa štapom križa i praćkom svetoga rozarija u rukama: *Liberos* - od tebe tražim istinske sinove Marije, tvoje svete Majke, rođene i začete po njezinoj ljubavi, nošene u njenom krilu, privržene njenim grudima, njenim mlijekom hranjene, odgojene njenom brigom, njenom rukom podržavane i obogaćene njenim milostima.”

Montfort će tako zorno na kraju života Blainu u svijetlu evanđelja opisati taj put nove mudrosti, no sada je vrijeme porođajnih bolova. U svojim patnjama, odricanjima i odbačenosti svetac se suobličuje Isusu Kristu Raspetome i cijeli njegov preostali život bit će u znaku tog sjedinjenja. I dok se on povlači u molitvu i šutnju, u Parizu Ljudevit nosi teret obilježene osobe, ili barem duhovno sumnjive. U sv. Sulpiciju čak i sjemeništarci se pitaju je li Grignon vođen od dobrog duha ili ga je prevario i zaveo zli duh.

Blain piše: ”Prosudite sami muku gospodina de Montforta, koji vidje ljude tako svete i toliko prosvijetljene na Božjim putovima kako sumnjaju o njegovu putu, i čak se ne usuđuju preuzeti ga na duhovno vodstvo, u strahu da ga zalutaloga ne mogu voditi ili da na sebe ne navuku prijekore zbog njegovih neuobičajenih čina. Koliko je osoba više Božja to više osjeća, toliko njenu dušu više prožima bol i strah. U vezi s time sv. Petar Alkatranski reče sv. Terezi da je kušala jednu od najvećih patnji koje se mogu pretrpjeti na zemlji”.

Ova bol i strah izazvani sumnjom onih kojima je on do kraja otvarao svoj duhovni život duboko prodiru u dušu sv. Ljudevita te uz nutarnja i vanjska progonstva, odbačenost i nerazumijevanja čine bit mistične noći duha sv. Ljudevita. Sve njegove velike ljubavi i svi veliki planovi u životu ruše se. Želi biti misionar, a zatvoren je i zaboravljen od svih u podstepeništu. Planovi utemeljenja novih redovničkih zajednica izgledaju puste iluzije.

Najbolji prijatelji nisu u stanju biti mu potpora. Blain, jedini koji zalazi u podstepenište, više dolazi tražiti objašnjenja svojim sumnjama o njemu ili pojašnjenje glasila što o njemu kruže doli podržati ga kao prijatelja. Luiza Trischet, kao što smo vidjeli, samo nakon par mjeseci njegova odlaska iz Poitiersa, i sama u sumnji, pokuša postati redovnica u nekom samostanu, pokazujući tako nepovjerenje u put kojim je vodi Montfort. Njegova sestra miljenica Luiza, Ivana-Guyonne, jedna od rijetkih osoba koja je uvijek imala potpuno povjerenje u Ljudevita i koja zahvaljujući njegovoj bratskoj ljubavi uđe u samostan, kako ćemo ubrzo vidjeti iz pisma, razboli se te dođe u pitanje nastavak njene redovničke formacije. Ljudevit trpi sa svih strana, u svim svojim planovima, željama i prijateljima. Grandet je zapisao da je proživljavao “jedan slijed najtežih križeva, napuštenosti, lišenosti, suhoća, poništenja i umiranja...”

Na sve to skupa Ljudevit odgovara molitvom, pokorom, kontemplacijom i traženjem Mudrosti Božje koja se očituje u Križu Kristovu. Uza svu tamu noći duha i trpljenja Blain na svoje veliko čuđenje nalazi svoga prijatelja u miru. Puno puta su se životopisci i duhovni autori koji su studirali sv. Ljudevita pitali otkuda njemu toliki mir i predanje u tim najtežim čišćenjima, križevima, patnjama i progonstvima.

Sam Ljudevit u svojim djelima otkriva tajnu svoga duhovnoga puta koja se sastoji u *svetom ropstvu ljubavi ili Posveti Isusu Kristu po Mariji*.

U *Marijinoj tajni* svetac je zapisao: "Izabrana dušo, evo tajne koju mi je Svevišnji objavio, a koju nisam mogao naći ni u jednoj knjizi, ni staroj ni novoj. Povjeravam ti je pomoću Duha Svetoga"(br.1). A u *Raspravi* govoreći o posveti osvijetlio način na koji je on nosio svoj križ: "Ova je pobožnost lagan, kratak, savršen i siguran put da dođemo do sjedinjenja s našim Gospodinom, u čemu je bit kršćanske savršenosti. Ovo je lagan put; probio ga je Isus dolazeći k nama, i na njemu nas nikakva zapreka ne priječi doći k njemu. Dakako, možemo i drugim putovima doći do božanskog sjedinjenja, ali to će biti s mnogo većim križevima i čudnim smrtima i uz mnogo više teškoća, koje ćemo teže svladati. Trebat će nam proći kroz tamne noći, čudne borbe i smrtne muke; trebat će nam ići kroz vrletna brda, preoštro trnje i strašne pustinje.

A Marijinim putem idemo ugodnije. Istina, i na tom se putu imamo upustiti u žestoke borbe i svladavati velike teškoće, ali ova dobra Majka i Gospodarica približuje se svojim vjernim štovateljima i uz njih stoji da ih rasvijetli u njihovim tminama, da im riješi njihove sumnje, da ih ohrabri u njihovom strahu, da ih podupre u njihovim borbama i poteškoćama, tako da ovaj djevičanski put, na kojemu nalazimo Isusa, prema svakom je drugom putu sav ružičast i meden. Bilo je nekoliko svetaca, samo u malom broju, kao sv. Efrem, sv. Ivan Damašćanski, sv. Bernard, sv. Bernardin, sv. Bonaventura, sv. Franjo Saleški itd., koji su ovim ugodnim putem došli k Isusu, jer im ga je Duh Sveti, vjerni Zaručnik Presvete Djevice, bio pokazao posebnom milošću. A ostali sveci, koji su mnogo brojniji, nisu išli ovim putem, ili su išli sasvim malo, premda su svi bili pobožni Presvetoj Djevici. Zato su prošli kroz žešće i pogubelnije kušnje.

Zašto onda, reći će mi gdje koji vjerni sluga Marijin, zašto onda vjerni sluge ove dobre Majke imaju toliko prilika trpjeti, i to više nego oni koji joj nisu jednako pobožni? Ta svatko im se protivi, progone ih, kleveću, ne podnose ih; ili su sami u unutarnjim tminama i u pustinjama gdje ne pada ni najsitnija kaplja nebeske rose. Ako ova pobožnost Presvetoj Djevici olakšava put kojim ćemo naći Isusa, zašto su oni najviše prezreni?

Na to odgovaram. Jest, sasvim je istinito da najvjernije sluge Presvete Djevice, jer su najveći njezini miljenici, dobivaju od nje najviše milosti i nebeske darove, a to su križevi; ali tvrdim i to, da upravo Marijine sluge nose te križeve s većom lakoćom, zaslugom i slavom. Što bi nekoga drugoga zaustavilo tisuću puta ili ga oborilo na zemlju, to njih ne zaustavlja niti jedanput, nego im pomaže ići naprijed, jer ova dobra Majka, prepuna milosti i pomazanja Duha Svetoga, sama usijeće njihove križeve te ih osladi u sladoru svoje majčinske slasti i u pomazanju čiste ljubavi. Stoga oni te križeve gutaju veselo kao kakve oslađene orahe, ma ne znam koliko bili pregorki po sebi.

Držim i ovo: koja osoba hoće biti pobožna i živjeti pobožno u Isusu Kristu, te dosljedno trpjeti progonstvo i nositi svoj križ svakoga dana, ona neće nikada moći nositi velikih križeva, ili ih neće moći nositi veselo i do konca, ako nije nježno pobožna Presvetoj Djevici, koja zaslađuje svaki križ; kao što nitko ne može jesti zelenih oraha nego na veliku silu, koja opet neće dugo potrajati ako se ti orasi ne zaslade (br 152-154)."

Obnovljene želje za misionarenjem i sjedinjenjem s Isusom Kristom, Mudrošću

Pater Descartes potakao je Ljudevita da se ne zatvara u sebe, te da ne pomišlja na zamjenu misionarskog poziva za kontemplativni život, nego neka ide u susret ljudima. Svetac ohrabren i potaknut snagom ljubavi prema siromasima i naviještanju evanđelja obnovi sve svoje želje, planove i nakane. Ponovno u apostolat. Tako u kripti sv. Sulpicija drži niz meditacija o Marijinoj pjesmi Veliča, ali po pričanju Blaina, iako meditacije bijahu dobro pripremljene, pobožne i poticajne, sjemeništarcu u duhu koji vlada u sv. Sulpiciju prema Montfortu bez razloga bijahu krajnje kritični. Isti svjedok zapisa: "Nastojalo ga se izrugati za svaku najmanju riječ, čak i za najprikladnije pojmove ga se kritiziralo, i sve bijaše povod za osudu".

Usprkos svemu Ljudevit želi misionariti i to ne sam. Ako je Blain već odbio da mu se pridruži, u Parizu se nalazi još jedan njegov prijatelj iz mladosti, Klaudio Poullart des Places. Klaudio bijaše

plemički sin, situiran u životu, ali velikoga duha koji se velikodušno založio za potrebe siromašnih klerika. Za njih je osnovao *Sjemenište Duha Svetoga*, na čijem otvaranju, kao što smo rekli, bijaše prisutan i Ljudevit. Montfort ponovno potraži Klaudija. Prijatelji koji se u duhu prepoznaje još kao adolescenti u Rensu, lako se razumješe i u Parizu. Svjedoci tog susreta nam govore o dugom i vedrom razgovoru dvojice prijatelja i planovima uzajamne suradnje. Ljudevit iznese Klaudiju svoje želje za malom i siromašnom družbom misionara, a on mu jednostavno u toplini srca odgovori:

“Ja osobno ne osjećam nikakvu privlačnost za propovijedanje pučkih misija, ali znam koliko se dobra može tako učiniti te ne želim odbiti suradnju s vama i želim se nerazrješivo svim snagama vezati uz vas...Znate da se već neko vrijeme bavim siromašnim sjemeništarima. Izgleda da Bog to hoće od mene, i u toj nakani su me utvrdile prosvjetljene osobe...Ako mi Bog udijeli milost da uspijem, možete računati na misionare, ja ću ih odgojiti, a vi ćete ih uvesti u praksu, tako ćete biti zadovoljni i vi i ja”.

Po prvi puta u životu svetac može konkretno razmišljati o ostvarenju svojega sna. Prijatelj mu je širom otvori vrata nade. Bijaše to rezultat providonosnog susreta i početak zajedništva i razumijevanja koje će trajno ostati između Montforta i sjemeništa Duha Svetoga. Iako će Klaudio Poullart des Places živjeti još samo šest godina, umrijeti će 12. listopada 1709, obaveze zadane riječi on će prenijeti na svojega nasljednika, a ovaj će ih u potpunosti poštovati.

Ljubav vječne Mudrosti

Besnard nam donosi i podatak da Klaudio Poullart des Places, kao znak duhovnog zajedništva, zatraži od Montforta da u sjemeništu održi niz predavanja. Isti autor nam donosi i sažetak tema o kojima svetac progovori; potpuna lišenost, siromaštvo i predanje Božanskoj Mudrosti. Znamo da Ljudevit boravi u podstepeništu isusovačkog novicijata te na raspolaganju ima njihovu veliku biblioteku. Plod tih studija, meditacija, molitve i konferencija u sjemeništu Duha Svetoga je remek djelo Montfortanske duhovnosti *Ljubav vječne Mudrosti*. Nije to knjiga za površno čitanje, nego cijeli program duhovnog života, plod svetačkih molitava i traženja, knjiga koja odiše željom da i čitatelja potakne na obraćenje i ljubav prema Isusu Kristu, Vječnoj i Utjelovljenoj Mudrosti.

Ta svoja traženja svetac opijeva u pjesmi *Želja za Mudročcu*: “Dođi, o Mudrosti, jedan siromah te traži, zašto toliko produljuješ moje mučeništvo? Tražim te dan i noć. Otvori, moja ljubavi, kucam na tvoja vrata...O ne, nije to stranac, nego srce koje ljubav nosi i koje nema druge do li tvoje kuće za počinak. Ako me ne želiš, dopusti barem da te tražim...Ostavi me uvijek u čežnji traženja...”

Kad je sv. Ljudevit pišući *Ljubav vječne Mudrosti* pripisao Isusu Kristu naslov *Vječna i Utjelovljena Mudrost* time je htio naglasiti posebne vidike njegova poslanja koji su u skladu s biblijskom objavom. Isus Krist je punina objave” koja u sebi sadrži svu puninu božanstva i čovječstva, sve što ima velika na nebu i na zemlji, sva stvorenja vidljiva i nevidljiva, duhovna i tjelesna”(LJVM 9). On je “neprocjenjivo blago za ljude” (LJVM 62); pa je to njima najveći poticaj za traženje Mudrosti i prijateljavanje s njom sve do duhovnog zaručništva (LJVM 30, 59, 61, 63, 73, 132).

Isus je “Riječ” koja objavljuje i preobražava. Mudrost je Sin Božji koji u utjelovljenju ne izabire put moći i slave nego, poniznosti, slabosti, trpljenja i skrovitosti (LJVM 45,70-71, 167). Ovaj izbor ulazi u Božji plan spasenja čiji mudrosni putovi nadilaze ljudske putove. (LJVM 167) Isus Krist je Božja Mudrost pogotovu po svome Križu. Kao posljedica Božjeg plana spasenja i Isusova izbora (LJVM 164-168), Križ postaje vrhunac njegova života (LJVM 169-170). Montfort vidi posebnu vezu između Božje mudrosti i križa tako da može tvrditi: “Mudrost je križ i križ je mudrost”(LJVM 180).

Osim razmišljanja o Isusu Kristu, Mudrosti, sveti Ljudevit razrađuje mudrosnu duhovnost kršćanskog života. Svetac na poseban način naglašava kristocentričnost duhovnog života. Kršćanski život je odgovor na ljubav koja nam je darovana u Isusu; to je osobni odnos s Isusom Kristom; trajno traženje i rast u zajedništvu s njime. Isus, Vječna i Utjelovljena Mudrost je punina svakog dobra (LJVM 15-50). On prvi žarko želi da se dadne ljudima (LJVM 64-73). Ljudski odgovor na tu Božju ljubav je duboka želja za tim spasenjskim susretom (LJVM 30,63,72-73). Susret Boga i čovjeka je susret dviju želja u ljubavi. Montfort to sažimlje u jednu kratku formulu: “Između Vječne Mudrosti i čovjeka postoji nevjerojatno tijesna veza prijateljstva. Mudrost je za čovjeka, a čovjek je stvoren za Mudrost” (LJVM 64).

Isus Krist, Mudrost Božja, interpelira ljudsku slobodu te pred njim čovjek mora učiniti temeljno opredjeljenje (LJVM 59), i prihvatiti rasti u njegovoj ljubavi sve do “predanja svoga srca” (LJVM 132). Ljudi koji zatvore svoje biće Mudrosti “prvo, upadaju u neznanje i zaslijepljenost, drugo, u ludost i, treće, u sablazan i grijeh”(LJVM 72).

Osoba koja otvara svoje biće Isusu Kristu, Mudrosti, mora odbaciti lažnu mudrost svijeta. To je preduvjet za prijateljevanje s Božjom Mudrošću i ulazak Isusa Krista u život čovjeka (LJVM 73, 199). Montfort se distancira od mudrosti ovoga svijeta i pronicljivo opisuje dvoličnost humanizma koji se zatvara pred nadnaravnim svijetom. Za sv. Ljudevita svjetski mudrac je egocentrična osoba koja učtivošću prikriva svoje nemoralno ponašanje (LJVM 73-88; 178-179; 196-199).

Osoba koja odbaci mudrost svijeta otvara svoj život Isusu Kristu. On ulazi u povijest čovjeka kao novost života i istinska mudrost koja preobražava dušu i mijenja međuljudske odnose. “Kad božanska Mudrost uđe u dušu, ona u nju sa sobom donosi svakovrsna dobra i nebrojeno bogatstvo” (LJVM 90).

Među sredstvima za postići Božansku Mudrost Montfort, uz žarku želju, neprestanu molitvu i sveopće mrtvljenje na poseban način naglašava pobožnost prema Mariji koja ima dvostruku ulogu: čisti ljudsko srce čineći ga dostojnim Mudrosti i čuva osobu od ponovnog pada u mudrost svijeta protivnu duhu Kristovu.

Ne nalazi ljudske utjehe a tješi druge

U Parizu izgleda kao da su svi svečevi životni planovi, želje i putovi osoba koje on vodi bili podloženi kušnji. Izgledalo je kao da se svima sve ruši, a Ljudevit svojom svetačkom vjerom po predanju i sjedinjenju s Kristovim Križem sve osobe potiče na pouzdanje i vjeru da će Bog sve izvesti na dobro. Njegova sestra Ivana-Guyonne, Luiza, je kao što znamo stupila u novicijat benediktinki Presvetog Sakramenta u Rambervilliersu. Mlada djevojka iznenada je oboljela. Brat je obaviješten. Za par mjeseci približava se svršetak novicijata. Luiza je nesigurna i ne zna kako će sve završiti, te ponovo bratu očituje nešto od svojih bojazni. Na dva njena pisma Montfort oba puta žurno i svetački odgovara. Dok piše sestri ni sam Ljudevit ne zna što činiti u životu, pa ipak pun pouzdanja čeka da mu Božja Providnost otvori put. Evo teksta prvog pisma:

“Uzradovao sam se saznanjem o bolesti, što ti je dobri Bog šalje da te očisti kao zlato u peći. Ti treba da budeš žrtva prikazana na žrtveniku Kralja kraljeva, na njegovu vječnu slavu. Visokog li cilja! Uzvišenog li poziva! Gotovo ti zavidim na sreći. A sad, ima li izgleda da će mu ova žrtva biti savršeno po volji, ako nije potpuno očišćena od svih, pa i najmanjih, mrlja? Sveti nad svetima vidi mrlje i ondje gdje stvorenje vidi samo ljepotu. Često njegovo milosrđe pretječe pravdu, te nas čisti bolešću, koja je redovita peć u kojoj čisti svoje izabrane. Koje li sreće za tebe u tom da Bog hoće da sam pročisti i pripravi sebi žrtvu po svom ukusu. Koliko li drugih prepušta Bog njima samima, ili drugima, da se očiste. Koliko li ima drugih koji su izabrani za žrtvu, a nisu prošli kroz kušnju i Božje sito!

Uzdaj se dakle, uzdaj! Ne boj se zloduha koji će ti često u bolesti reći: nećeš biti zavjetovana zbog nesposobnosti, iziđi iz samostana, vrati se roditeljima, ostat ćeš na ulici, bit ćeš na teret svima. U bolesnom tijelu imaj čvrsto srce, jer sad ti ništa ne pristaje bolje nego bolest. Moli i učini da drugi za mene mole Božansku Mudrost, koji ostajem u Kristu Isusu i u Mariji tvoj brat.”

A na ponovljene strahove svoje sestre svetac 27. 10. 1703. odgovara ovako:” Predraga sestro u Kristu, čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima. Uvijek zahvaljujem našem dobrom Bogu na milosrđu što ga iskazuje prema tebi. Trsi se da na nj odgovoriš ostajući potpuno vjerna onome što on od tebe traži.

Ako ti sam Bog ne otvori vrata samostana u kojemu se nalaziš, ne bi u nj ušla ni da imaš zlatni ključ napravljen izričito za te da ta vrata otvoriš, jer bi ona postala vrata pakla. Visok je poziv potreban za kćeri Svetog Sakramenta, jer je njihov duh uzvišen. Svaka prava redovnica Svetog Sakramenta prava je žrtva dušom i tijelom; ona se hrani neprekidnim i općim žrtvovanjem; post i klanjanje žrtvuju tijelo, posluš i odricanje žrtvuju dušu. Jednom riječju, ona neprestano umire živeći i živi umirući. Učini sve što ti bude rečeno u toj kući. Sav sam tvoj. De Montfort.”

Ljudevit u podstepeništu ima dosta vremena na raspolaganju; piše. I druga Luiza, ovaj puta Trichet u Piotiersu dobiva pismo pisano u istom tjednu, točnije 24. 10. 1703. U životnoj situaciji u kojoj se nalazi samo veliki svetac poput Montforta može napisati pismo ovakvog sadržaja. Iako napušten i priklješten sa svih strana, Ljudevit je spreman u duhu na veće križeve i ne odustaje od želje za sjedinjenjem s Kristom, Božjom Mudrošću:

“Predraga kćeri, Čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima. Nemoj misliti da udaljenost mjesta i moja izvanjska šutnja čine da zaboravljam tvoju ljubav prema meni i kakvu treba da ja imam prema tebi. U svome pismu mi napominješ, da su tvoje želje uvijek veoma jake, veoma žarke i neprekidne; to je nepogrešiv znak da su od Boga. Treba, dakle, da u Bogu postaviš svoje pouzdanje: budi sigurna da ćeš postići čak i više nego misliš. Prije će nebo i zemlja proći nego li će Bog biti nevjeran svojoj riječi dopuštajući da neka osoba koja se ustrajno u njega pouzdala bude iznevjerena u svom očekivanju.

Osjećam da ti ne prestaješ tražiti u Boga za ovog jadnog grešnika Božansku Mudrost putem križa, poniženja i siromaštva. Ustrajno, draga kćeri, ustrajno! Neizmijerno sam ti dužan; osjećam učinak tvojih molitava, jer sam više no ikad osiromašen, razapet, ponižen. Ljudi i zlodusi vode protiv mene u ovom velikom gradu Parizu veoma poželjnu i veoma slatku borbu. Neka me kleveću, nek mi se izruguju, neka ruše moj dobar glas, neka me bacaju u zatvor. Kako li su dragocjeni ovi darovi, kako su ovi zalogaji slasni, kako li očaravaju ove velike stvari. Ovo je posluga i nužna pratnja što je Božanska Mudrost šalje u kuću u kojoj hoće da se nastani. O, kad ću posjedovati ovu ljubeznu i nepoznatu mudrost! Kad će se ona nastaniti kod mene? Kad ću biti tako dobro ukrašen da joj poslužim da se povuče u moj stan, kad se nađe na ulici prezrena?

O, tko će mi dati da jedem ovoga kruha razumijevanja kojim ona hrani svoje velike duše! Tko će mi dati da pijem iz ove čaše iz koje gasi žeđ svojim slugama? O, kad ću biti razapet svijetu i za svijet izgubljen?!

Nemoj, drago moje dijete u Isusu, a da ne odgovoriš na ono što tražim, da zadovoljiš moje želje. Ti to možeš, da, ti to možeš skupa sa svojim izabranim prijateljicama. Ništa ne može odoljeti vašim molitvama; sam Bog, koliko god je velik, neće moći da vam odoli. Sretno si ga nadvladala živom vjerom i čvrstim ufanjem. Moli, dakle, uzdiži, traži za me Božansku Mudrost. Ti ćeš je za me dobiti u potpunosti, ja to vjerujem”.

Boravak s pustinjacima na gori Valerien

Gora Valerien, je brežuljak nedaleko od samog središta Pariza koji dominira na sjeveroistoku u jednom od zavoja toka Sene. Već stoljećima to mjesto bijaše sjedište pustinjaka i cenobita. Svećenik Charpentier 1634. podigao je monumentalni križni put u prirodnoj veličini, a malo dalje iza zadnje postaje križnog puta izgradio Crkvu. Mjesto zbog prirodne ljepote i vjerskog ozračja brzo je postalo omiljena meta izletnika i hodočasnika. Broj posjetitelja narastao je do te mjere da pariški nadbiskup bijaše primoran osnovati udrugu svećenika kako bi se pastoralno brinuli o hodočasnici.

Velik broj posjetitelja, nova klerička zajednica i sve ono što redovito prati velika okupljanja ljudi ubrzo počeo ometati šutnju i strogi pustinjački i isposnički život monaha. Iako je nadbiskup pustinjacima ostavio na isključivo raspolaganje vrh brežuljka i kapelicu, među njima brzo dođe do opuštanja u pustinjačkom načinu života, te dođe do napetosti i antipatija između dviju zajednica. Više puta su najugledniji i najduhovniji ljudi Crkve u Francuskoj uzaludno pokušavali obnoviti izvorni pustinjački stil života i pronaći vedar način suživota između dviju zajednica. Svećenik Madot, odgovoran za dijecezanski kler koji djeluje na gori Valerien, u jesen 1703. ponovno je zatražio od pariškog kardinala De Noaillesa pomoć.

Biskup Quebeca Saint-Vallier i misionar u Kanadi, prijatelj sv. Ljudevita još iz studentskih dana i njemu srodna duša po apostolatskim željama i planovima tih mjeseci bijaše u Parizu u prolazu. Iako Montforta sumnjiče u crkvenim krugovima biskup mu otvoreno iskazuje puno povjerenje, ljubi ga i cijeni te održava s njime veze.

Kardinal De Noailles za ponovni pokušaj obnove pustinjačke zajednice u izvornom duhu i uspostavu mira na Valerieniu početkom zime 1703. zaduži Montforta. Ne znamo pravi razlog tog odabira.

Možda se za to odlučio na nagovor biskupa Saint-Vallier ili zbog glasina o velikim kontemplativnim molitvama neshvaćenog svećenika ili jednostavno da stavi na kušnju tog kontroverznog Bretonca o kome se čuju oprečna mišljenja. No, ako ne znamo povod, znamo ishod te misije. Poslušajmo Blaina:

“Ljudevitova sabranost, duh molitve, gorljivost i mrtvljenje začudi dobru subraću i potače ih na novi život. Slijedio je njihovo pravilo, sudjelovao je u svim molitvama i davao im primjer najtežih kreposti. Tako da ovi strogi pustinjaci, pored njega niti ne izgledahu tako, jer na sve njihove pokore on još nadodava svoje. Između jedne i druge pobožne vježbe, vidješe ga u kapelici uvijek na koljenima u molitvi, promrzla kako se trese od hladnoće jer njegova siromašna svećenička haljina i možda koja izlizana košulja ne mogaše zaštititi ga od zimske hladnoće koja je na visinama još oštrija. Pustinjaci mu se smilovaše i zamoliše ga da prihvati jedan od njihovih toplih habita. Tako je Božji čovjek, obučen u bijeli pustinjački habit među njima izgledao kao jedan od njih i živio kao jedan od njih.

Potaknuti njegovim primjerom i krepostima, duboko dirnuti milošću i poticajnim riječima, očarani njegovom ljupkošću i poniznošću, brzo se prepustiše njegovim željama i sjediniše svoj glas s njegovim tražeći mir i slogu koji su nedostajali”.

Jednog proljetnog jutra 1704. Ljudevit Marija Grignon Montfortski potih, gotovo neopazice napusti pustinjačku zajednicu gore Valerien. On ide u tami čiste vjere, a ne zna i nema kamo poći. Tko zna da li mu se tokom ovih mjeseci ponovno javljala nostalgija za kontemplativnim životom i napast da trajno ostane u zajednici. U svijetu i apostolatu nailazi samo na nerazumijevanja i protivljenja. U kontemplaciji, molitvi i mrtvljenju nikada nije imao problema. Ovo višemjesečno iskustvo to samo potvrđuje. Ali Ljudevit ne traži sebe, ni lakši put za sebe. U njegovoj duši prevagnula je želja za misionarenjem i naviještanjem evanđelja siromasima. Nešto od tih svojih slatkih svetačkih borbi za misionarski poziv na uštrb kontemplativnog života ostalo je zapisano u jednoj od njegovih mnogobrojnih pjesama. Možda baš silazeći s gore Valerien Montfort u duši zapjeva: *Uzeo sam dušu litalice da bih pomogao spasenju svoga bližnjega...* S gore Valerien Montfort ponese i ideju o ljepoti i veličini monumentalne Kalvarije, a želju za ostvarenjem jednog takvog projekta ćemo još susreti u njegovu životu.

Na gori Valerien među pustinjacima koji se obnove u strogosti opsluživanja izvornog pravila ostalo je sjećanje na jednog misionara koji je u duši veći pustinjač, pokornik i kontemplativac od njih. Vratio se mir i sloga između pustinjaka i dijecezanskog klera. To duhovno ozračje mira i razumijevanja više neće biti narušeno u slijedećih 80 godina sve do Francuske revolucije koja je protjerala pustinjake i svećenike, pomela i razorila Križni put i Crkvu te obeščastila goru gradeći na njoj ratna zdanja.

Povratak u Poitiersku ubožnicu

Sv. Ljudevit se ponovno povlači u podstepenište isusovačkog novicijata u ulici Pot-de-Fer. Moli, čeka, razgovara s duhovnim vođom p. Descartesom. Jednog dana Blain mu donese pismo iz Poitiersa upućeno Leschassieru. Leschassier ne želi ili nema snage sam susresti Ljudevita. Sigurno je već čuo o njegovoj uspješnoj misiji kod pustinjaka. Ovom gestom posrednog predanja pisma želi zadržati odstojanje od svoga duhovnoga sina, a istovremeno indirektno ga potaći jer eto šalju mu pismo koje njemu bijaše upućeno, a odnosi se na njega. Pismo siromaha ubožnice iz Poitiersa od 9. ožujka 1704. adresirano na Leschassiera:

“Zbog smrti i muke Isusove, cijenjeni gospodine, nas 400 siromaha ponizno vas zaklinjemo zbog veće ljubavi i slave Božje, učinite da se vrati naš istinski otac, onaj koji toliko ljubi siromahe, gospodin Grignon. Nažalost, gospodine, više nego ikad osjećamo pogobelj za spas naših duša. Nismo u nedostatku dobara ovoga svijeta. Providnost nam pribavlja potrebno, i mi vjerujemo da smo, zahvaljujući njegovim molitvama, od Boga dobili novu upraviteljicu, koja ima sve osobine poželjne za upravljanje materijalnim stvarima; radi se o jednoj uglednoj i bogatoj udovici koja je već dovoljno providjela za svoju djecu. Davao, naprotiv napada naše duše i kuje svakovrsne spletke i napasti kako bi upropastio djelo Božje i udaljio onoga koji za Isusa toliko dobra zadobiva. Žetva je velika, a radnika je malo. Grignon bijaše sve predvidio, ali oni koji su po dužnosti su morali sačuvati ga s nama, bili su prvi koji su pali u napast.

Kojeg li pogoršanja za slavu Božju! Vidno primjećujemo svaki dan, kako se djelo koje je Grignion počeo, a nije se dovoljno utvrdilo, malo pomalo obrušava, a budući da kroz ovu kuću prolaze mnoge osobe, uvijek ima puno duša za obraćenje.

Predragi gospodine, zar naše sadašnje potrebe neće dirnuti Vaše srce koje ljubi Boga, njegovu slavu i spasenje duša? Imali biste veliku slavu u Nebu, učinili biste veliko dobro djelo šaljući nam našega anđela. Siromasi su uvijek prezreni i njihove ponizne prošnje nisu uslišane. Mi smo ga tražili i od našeg preuzvišenog biskupa, a on nam je odgovorio da ga je već dva puta ponovno pozivao. Velikaši ne vole biti odbijeni, i u tom slučaju treba zaboraviti Božje interese. Mi vjerujemo da će vas vaša ljubav i žed za dušama potaći da učinite veliku milost za koju molimo u ime ljubljenoga Isusa i njegove svete Majke Božje Djevice Marije.

Gospodine, da je gospodin Grignion ovdje, pored ove nove upraviteljice, koje pravilo i koji red bi se ovdje opsluživao! Oprostite gospodine, za žar kojim pišemo; naše veliko siromaštvo i muke potiču nas da vas smetamo. Neki od naših dobrih siromaha rekoše da su vidjeli đavla kako nam se izruguje jer je pobijedio; ali vi znate bolje od nas da je djelo Gospodnje uvijek progonjeno od tog nesretnika koji nastoji da nas iskvari svojim velikim napastima.

O dobri Bože, utješi nas konačno i oprosti nam velike grijehe koje su na nas navukli ove nesreće. Ako bismo mogli vidjeti ga još jedanput, bili bismo poslušniji, vjerniji u predanju Bogu i molili ga, gospodine, da vas sačuva i učini te uzrastete u blagoslovu i ustrajnosti do kraja. Siromasi iz Poitiersa.” U ovom pozivu siromaha Montfort razabra volju Božju. Indirektno je potaknut i od Leschassiera. Čini nam se da se to može razabrati iz slanja pisma po Blainu. Sigurno potaknut od duhovnog vođe p. Descartesa, a iz samoga pisma može se naslutiti da je i sam biskup Poitiersa dva puta bezuspješno pokušavao stupiti u kontakt s Ljudevitom i moliti ga da ponovno preuzme službu kapelana ubožnice.

Montfort se opet po poslušnosti upušta u apostolat koji mu se nudi, a u srcu gaji želje i pravi planove za misionarsku aktivnost. Ovaj put ne radi se samo o željama. On napušta Pariz s konkretnim obećanjima Poullarta des Placesa vezanim uz buduću misionarsku zajednicu. B. Papasogli u svom poznatom životopisu sv. Ljudevita ovaj period njegova života s pravom je naslovila *zaručничко bdijenje*. Uistinu se radi o bdijenju jer u Ljudevitovu nutarnjem duhovnom životu i u njegovim planovima Bog polagano, na način na koji On to želi počinje ostvarivati svetačke želje. U duhovnom životu sv. Ljudevita završava jedan period traženja sjedinjenja s Kristom Mudrosti. Ubrzo ćemo susresti svjedočanstvo samoga sveca o ostvarenju tog mističnog sjedinjenja, a u njegovim pismima traženje Mudrosti neće više biti dominantna tema kao u ovom proteklom periodu.

Prije nego što će napusti Pariz sredinom ožujka 1704. Ljudevit nalazi vremena za napisati još jedno pismo. Vrijeme je za veliku radost. Bog otvara put ne samo njemu, nego i njegovoj sestri Ivani-Guyonne Luizi. Naime, ona je ozdravila od bolesti i skupa sa druge dvije novakinje 2. veljače 1704. položila prve zavjete u zajednici sestara Benediktinki Presvetoga Sakramenta pod imenom sestra Katarina od sv. Bernarda. Pošto je primio tu veliku vijest, sv. Ljudevit je napisao jedno od svojih najljepših pisma koje odiše dubokom duhovnošću, jednostavnom bratskom ljubavlju i svećeničkim ponosom jer sestrini redovnički zavjeti su pobjeda i njegove vjere koja se znala nadati usprkos svim protivljenjima. Svetac ponovno sestru miljenicu Luizu, jedinu osobu s kojom tako duboko afektivno komunicira, zove svojom nadoknadom.

“Draga žrtvo u Isusu Kristu, čista Božja Ljubav neka vlada u našim srcima. Veoma sam zahvalan našem dobrom Bogu na milosti koju ti je udijelio da te je učinio savršenom žrtvom Isusa Krista, ljubimicom Presvetoga Sakramenta i nadoknadom za tolike zle kršćane i nevjerne svećenike.

Koje li časti za tvoje tijelo da bude žrtvovano na nadnaravni način za vrijeme jednog sata klanjanja pred Presvetim. Koje li časti za tvoju dušu da obavlja na zemlji, bez užitka, bez spoznaje, bez svijetla, bez slave, u samoj tami vjere, ono što na nebu anđeli i sveti obavljaju s toliko užitka i svjetlosti. Koliku li slavu pribavlja mojemu Bogu vjerna klanjateljica na zemlji, ali se tako rijetko susreće, jer svi pa i najduhovniji, hoće da uživaju i gledaju, inače se dosađuju i sustaju. Pa ipak, sama vjera je dovoljna.

Napokon, o vjerno dijete Presvetoga Sakramenta, koje li koristi, kojeg li bogatstva i kojeg li zadovoljstva za tebe pred nogama bogatog i časnog Gospodara nad gospodarima. Samo smjelo naprijed, obogaćuj se, raduj se izgarajući svakoga dana poput goruće baklje. Što više daješ od svoga, to više

božanskoga primaš. Nakon što sam čestitao tebi, nemam li pravo sebi čestitati, ako ne kao tvome bratu, barem kao tvome svećeniku? Jer, koje li za me radosti, koja li čast i kakovo dobro da polovica moje krvi nadoknađuje, po svojoj žrtvi ljubavi, uvrede što sam ih ja -jao – toliko puta nanio dobrom Isusu u presvetom Sakramentu, kako mlakim pričestima tako zaboravom i čudnim nemarnostima. Oh, ja slavim slavlje u tebi i u svim tvojim časnim majkama, jer vi pribavljate milosti kojih ja i nevrijedni službenici oltara nismo dostojni zbog naše male vjere. Odmah putujem u Poitiersku ubožnicu. Molim te sestro, da ljubiš samo Isusa u Mariji, i po Mariji samo, Boga u njemu samom”.

U ovo vrijeme boravka u Poitiersu (1701 – 1704) Ljudevita je napisao seriju pjesama o božićnom otajstvu te o Kristu patniku i anđelu čuvaru *Božić za anđele, Božić za pastire, Božić za djecu, Božić za kraljeve, Božić pobožnih duša, Božić gorljivih duša, Božić Marijine djece, Božić duhovnih duša, Božić, Božić školske djece. Isus u agoniji, Izbičevani Isus, Isus okrunjen trnovom krunom, Isus osuđen, Isus nosi svoj križ, Isus razapet, Isus umro i položen u grob, Hvalospjev patnjama presvete Djevice podno križa, Temeljna otajstva vjere u hvalospjevima, Molitva svetom anđelu čuvaru, Molitva anđelu čuvaru, Molitva Isusu koji živi u Mariji.*

7. Posljednja kapelanska služba u Ubožnici i mistično vjenčanje s Mudrošću i Križem po Mariji

Nekoliko dana prije Uskrsa koji 1704. bijaše 23. ožujka, sv. Ljudevit se ponovo pojavio u Poitierskoj ubožnici koju je već dva puta napuštao. Doček je veličanstven. Ponovno svi puno očekuju od njega. Sam biskup La Poype ga je dva puta tražio pismom. Ni njemu ne bijaše lako pronaći zamijenu za Ljudevita u ubožnici. Duhovne kćeri, prve *sestre Mudrosti* Marija Luiza od Isusa i Katarina Brunet očekuju ostvarenje redovničkog zvanja, uprava želi spasiti ubožnicu a siromasi preživjeti.

Nova upraviteljica, dobrostojeća udovica Marija Bodet bijaše energična i po pisanju siromaha sposobna žena. A duhovni život u ubožnici? Stari problemi opuštenosti i raspuštenosti osoblja i siromaha bijahu isti kao i kad je Ljudevit zadnji put napuštao ubožnicu. Kako bi pomogao kapelanu u vršenju službe duhovnika upravni odbor mu čak imenuje i jednog pomoćnika, svećenika C. Dubois. Biskup otvoreno podrža Montforta i dade mu velike ovlasti, a ovaj koristi pogodan trenutak i planira ostvariti istinsku obnovu ubožnice. U tu svrhu piše 3 nacrtu novih pravila i statuta koji su sačuvani do danas. Iz tekstova se vidi da sveti kapelan u neopsluživanju pravila ubožnice vidi glavni uzrok nereda. Na poseban način proziva odgovorne na obavljanje njihovih dužnosti.

I dok napori za obnovu ubožnice napreduju duhovni život sv. Ljudevita ide putem vrhunaca mistike. Svećenik C. Dubois je zapisao: “Gospodin Grignon je uvijek budno pazio da prikrije vlastite nutarnje milosti i sve što bi moglo i malo povećati njegov poseban ugled. O tim njegovim nutarnjim milostima sa sigurnošću bi mogli govoriti samo ispovjednici, ali u periodu od tri mjeseca tijekom kojih sam živio sa svetim svećenikom i pod njegovim nadzorom radio u ubožnici pažljivo sam promatrao cjelokupno njegovo ponašanje i bilo mi je nemoguće ne zaključiti o njegovoj nutarnjoj svetosti.

Od četiri sata ujutro pa sve do deset sati navečer nikada nije gubio vrijeme. Svoje pobožne vježbe nikada nije prekidao, osim za djela ljubavi i skrivena mrtvljenja. Mentalna molitva, časoslov, slavljenje svetih otajstava, ispovijedi, propovijedi, katekizam, posjete bolesnicima ili grešnicima, duhovne pjesme i druge vježbe trajno su ga zaokupljali. Usprkos tih obaveza strogo je postio tri dana u tjednu, srijedom, petkom i subotom, od jutra do noći njegov jedini obrok bijaše posna juha, dva jaja i malo sira. Uvijek je nosio pokorničke lance, bičevao se, spavao je slabo pokriven na malo slame ...za vrijeme objeda uvijek bi pored sebe imao nekog siromaha kojemu bi davao piti iz svoje čaše...zatim bi on pio. Svakom drugom bi se gadilo...

Grignon je imao poseban talent za smiriti siromahe koji su se često ljutili zbog stega pravila Ubožnice. A kad bi nailazio na otpor ili bi njegov ukor razljutio siromahe, kleknuo bi čak i u blato, i ne bi se dizao dok nije vidio da su se smirili. Ubrzo i oni sami bi kleknuli i molili za oprostjenje... A kad bi u ovakvim ili sličnim situacijama doživio posebno žive uvrede običavao je kazati da je to naknada za njegove dobre nakane. Grignonovi napori bijahu istovremeno tako veliki i teški za dušu i tijelo, a

njegove pobožne vježbe trajne, mrtvljenja neprekidna tako da sam držao jednom vrstom čuda da je sve to mogao podnositi a da nije već tisuću puta umro”.

Svetačko distanciranje od obitelji

Koje su to nutarnje milosti koje Ljudevit tako ljubomorno prikriva od pogleda ljudi, a one se ipak naslućuju? U pismu od 28. kolovoza 1704. upućenom vlastitoj majci svetac sam otkriva tajnu svoje duše: *(Prvi dio pisma)*

“Pripravi se na smrt koja ide za tobom s mnogo nevolja; podnosi ih kršćanski, kao što i činiš. Trpjeti treba i nositi svoj križ svaki dan. To ti je neizmjereno bolje da si osiromašila te da ti je potrebna ubožnica, ako je to volja velikoga našega Boga, da si prezrena sve dotle da budeš napuštena od svih i da umreš živeći.

Premda ti ne pišem, ne zaboravljam te u svojim molitvama i žrtvama. Ljubim te i častim toliko savršenije, koliko u tome imaju manje udjela tijelo i krv. Nemoj me više smetati s mojom braćom ili sestrama. Učinio sam za njih ono što je od mene tražio Bog iz ljubavi. Sada neman nikakvog vremenitog dobra koje bi im mogao podijeliti, jer sam siromašniji od svih. Polazem ih skupa sa svom obitelji u ruke onoga koji ih je stvorio. Neka na mene gledaju kao na mrtva, ponavljam da se zapamti: neka me smatraju mrtvim čovjekom. Ne tražim da išta imam, niti da se ičega dotaknem od obitelji od koje je Isus Krist htio da se rodim. Odričem se svega osim mogega naslova, jer mi ga Crkva čuva. Moje blago, moja domovina, moj Otac i Majka su onamo gore: ne poznajem više nikoga po tijelu.

Istina je da sam tebi i ocu mnogo dužan što ste me dali na svijet, što ste me hranili i odgojili u strahu Božjem i što ste mi učinili bezbroj dobrih usluga: na tome vam tisuću puta hvala i zato svakoga dana molim za vaše spasenje, što ću činiti za cijeloga vašega života i poslije vaše smrti, ali što da drugo učinim za vas, ja i ništa isto je za moju staru obitelj”.

Da bismo dobro shvatili ovo “tvrdo” pismo treba prikazati prilike obitelji Grignon u ovom trenutku. Stvari ne idu tako loše. Ljudevit periodično dobiva vijesti iz obitelji i poznaje njihovu stvarnu situaciju. Ovaj puta mu piše mama. Mjesec dana prije njegova povratka u Poitiers starija sestra Renata se udala za Garsona. U rodnoj župi ih je vjenčao stric Alan. Od kada je Ljudevit napustio obitelj osmero njegove braće i sestara su umrli, drugih šestero uključujući i njega su situirani u životu. U rodnoj kući sa 57-godišnjim ocem i 56-godišnjom majkom ostalo je samo četvero od osamnesterio djece; tri sestre i jedan brat: 25- godišnja Franciska koja zbog bolesti očiju bijaše iz opatije Fontevrault vraćena u obitelj, 23- godišnja Tereza, 15- godišnji Ivan Batista jr. i 13- godišnja Ivana- Margareta. On, Ljudevit je postao svećenik, brat Josip redovnik i svećenik kod dominikanaca, Gabrijel- Franjo je u sjemeništu i 1708. bit će zaređen za svećenika, Silvija je časna sestra u Fontevrault, Ivana-Guyonne (Luiza) je časna sestra u Rambervilliersu.

Većih problema niti potreba u obitelji nema. Možda je mama zabrinuta za dvije starije kćeri koje se ne udaju. Uistinu, samo Tereza će se udati i to kasno, najmlađa sestra će umrijeti kao 18- godišnja djevojka, a najmlađi brat kojemu je Ljudevit krsni kum, oženit će se, imati brojnu obitelj i umrijeti u 82- goj godini života. Možda su otac i majka, već poodmakle dobi, priželjkivali pokoju pomoć od svećenika prvorodenca koji, ako bi preuzeo koju dobru crkvenu službu, bi mogao misliti više i na njih, ili su indirektno predbacivali sinu što ni nakon 10 nije našao vremena posjetiti obitelj, ili jednostavno životom trajno iskušavana mama želi u sini vidjeti neki oslonac. Ne poznajemo sadržaj majčinog pisma, ali u svakom slučaju urgentnih potreba za jedan siromašan, ali dostojan život u obitelji nema.

Sam svetac u pismu kaže da je on za obitelj učinio ono što je Bog od njega tražio: Sjećamo se njegove skrbi, putovanja u Pariz i traženja milostinje za svoje sestre kako bi mogle postati redovnice. U stvarnoj potrebi Ljudevit se nikada nije povlačio pred potrebama obitelji, ali ako njih nema onda se distancira. Svi mogu siromašno, ali dostojanstveno živjeti, imaju svoj mali vlastelinski posjed, a otac još može raditi. Između ostalog piše da je on najsiromašniji od svih. Iako riječi ovoga pisma mogu izgledati tvrde i teško ih je danas nama shvatiti, ipak u svjetlu obiteljske situacije postaju jasnije. A još su jasnije ako promatramo život sv.Ljudevita koji nikada i ni u čemu ne silazi u kompromise i zadovoljava se s minimumom tražeći Boga u svemu, pogotovu u siromaštvu. Na te otajstvene putove vjere on potiče sve,

pa i svoju majku. Po uvjerenju sv. Ljudevita uz osnovne stvari za život svaka druga briga može samo gušiti vjeru i zarobiti čovjeka. Na te opasnosti on ukazuje i svojoj obitelji.

Putovi mistike sv. Ljudevita

Prema klasičnom svetačkom nauku o mistici sjedinjenja, duša prije proživljenog iskustava sjedinjenja s Bogom u nutrini kuša velike čežnje koje postaju neka vrsta mučeništva ljubavi koja želi doći do svoga ljubljenoga, tako i sv. Ljudevit ovako opisuje to stanje nutrine: „O Mudrosti dođi, siromah te moli, po krvi moga blagog Isusa, po utrobi Marijinoj. Zašto produžuješ moje mučeništvo? Tražim te dan i noć. Dođi, moja duša te želi, dođi jer ljubavlju čeznem za tobom. O ljubljena, otvori, kucam na tvoja vrata, nisam stranac, nego duša koju ljubav nosi, koja jedino kod tebe pronalazi dom. Ako ne želiš da ti pripadam, dopusti mi da ti dosađujem, ostavi me u mucu, da te tražim, a da te ne nalazim. U duhu se bacam podno tvoga prijestolja ako me ne želiš, barem mi udijeli milostinju namijenjenu siromahu ispunjenom vjerom. (P 124)

Ako Ljudevit nema zemaljskoga blaga kojim bi pomogao obitelji, piše majci o neizmjernom nebeskom blagu koje nosi u duši, sjedinjenju s Bogom, i upućuje ju da ga i ona i svi drugi traže: (*Drugi dio pisma*)

“U novoj obitelji kojoj pripadam vjenčao sam se s Mudrošću i križem, tu je moje čitavo blago, vremenito i vječno, zemaljsko i nebesko, a ono je tako veliko da, kad bi bilo poznato, mojoj bi sudbini zavidjeli najbogatiji i najmoćniji kraljevi zemlje. Nitko ne pozna tajne o kojoj govorim, ili posve malo njih. Ti ćeš je upoznati u vječnosti, ako se sretno spasiš, jer se može dogoditi i protivno: dršći i više ljubi.

Molim svoga oca u ime Oca nebeskoga da se ne dotiče smole, jer će se uprljati, da ne jede zemlje jer će se udaviti, da ne udiše dima jer će se ugušiti. Bježati od svijeta i mrziti ga; i biti pobožan prema svetoj Djevici. U njoj sam ocu i tebi najodaniji. Pozdravljam tvoga anđela čuvara i tvoj sam sav u Isusu i Mariji, Montfort, svećenik i nevrijedni rob Isusov koji živi u Mariji”.

Ljudevit svojoj majci i nama daje naslutiti nešto od veličine svoje svetačke duše. On govori o mističnom braku svoje duše sa Mudrošću i križem. Naime u proteklom periodu u duhovnom životu traženje Mudrosti bijaše dominantna težnja svečevog nutarnjeg života, a ovdje nam govori o mističnom vjenčanju s Mudrošću u smislu jednog trajnog duhovnog stanja, posjedovanja. Ovaj tekst nije jedino svjedočanstvo o mističnom životu sv. Ljudevita. Znamo daje Grignionu još kao sjemeništarcu Leschassier uvjeren u njegovo duboko sjedinjenje s Kristom naložio da mu napiše o tome izvještaj koji nažalost nije sačuvan, a pred kraj života svetac u zadnjem suočavanju s Blainom, koje ćemo još komentirati, sam svom prijatelju priznaje da trajno osjeća u duši Isusovu i Marijinu prisutnost.

Više puta u svojim djelima svetac aludira na te vrhunce mistike, a ti tekstovi odišu njegovim vlastitim iskustvom: “Tko god želi da zadobije veliko blago Mudrosti, treba da je poput Salomona traži vrlo rano, ako je moguće već od svoje mladosti. Neka je traži duhom i čisto kao što čisti zaručnik traži svoju zaručnicu. Tražiti je treba ustrajno i neumorno sve dok je ne nađe. Jedno je sigurno: Vječna Mudrost toliko ljubi duše da ih uzima za svoje zaručnice i s njima sklapa duhovni, ali pravi brak kakav ovaj svijet ne poznaje ... Mudrost ne da čovjeku svjetlo da spozna istinu već i divnu sposobnost da tu istinu pred drugima”. (*Ljubav vječne Mudrosti* 53 i 95).

To posjedovanje trajnog nutarnjeg sjedinjenja duše s Bogom kao izraz zadovoljenja ljubavi koja prije žudila u čežnji a sada posjeduje svoga ljubljenoga Ljudevit ovako opisuje: „Isus je moja ljubav, Isus je moje blago, dan i noć samo ponavljam bez prestanka: ljubavi! Isus je moja ljubav dan i noć, idemo dušo moja, pođimo istinskoj sreći, ljubimo Isusa, ljubimo istinsku i pravu ljubav. Isus je moja ljubav dan i noć. Govorimo o dobrom Isusu na nepoznatim mjestima i javnim trgovima, usprkos svim kritikama. Govorimo o njegovim krjepostima, navješćujemo njegovu pobjedu, hvalimo njegove odlike, slavimo njegove blagdane. U prilikama i u neprilikama, i ljudima i anđelima, bezumnicima i učenicima objavljujmo njegovu slavu. Ljubav, Isus je moja ljubav dan i noć.” (P 54)

Sv. Ljudevit je misionar i živi apostolatsku duhovnost. I u mistici je usmjeren na naviještanje. A visine mističnog sjedinjenja do kojih je svetac došao teško je iskazati riječima. Tako majci govori, da će u vječnosti, ako se spasi spoznati tu vrstu sjedinjenja s Bogom.

I drugi mistici, kad govore o tom vrhunskom sjedinjenju duše s Bogom, koriste iste ili slične usporedbe predokusa vječnosti. Tako sv. Terezija Avilska govoreći u *Zamku duše* u sedmoj odaji o duhovnome braku kaže: "Tako je velika tajna i tako uzvišena milost ono što tu Gospodin saopćava duši u jednom času da ne znam s čime da to usporedim, nego s time da joj Gospodin hoće pokazati u tom času kakva je slava na Nebu, na tako uzvišen način kakvo nije nijedno viđenje niti duhovni užitek". (VII. 2. br.3)

Sv. Ljudevit živi mistiku sjedinjenja s Mudrošću i križem po Mariji, a sve skupa on sažimlje u formulu posvete ili svetog ropstva ljubavi. Kad smo govorili o duhovnoj formaciji sv. Ljudevita u francuskoj školi duhovnosti naglasili smo trajni duhovni napor i želju poistovjećenja s Kristovim životom, zajedništvo s njegovim nutarnjim duhovnim stavovima i krepostima u iskustvu velikana te škole duhovnosti. Križ u Isusovom životu ostvarenje je i znak veličine njegove ljubavi prema Ocu i ljudima. Sv. Ljudevit govoreći o odnosu Isusa Krista prema Križu koristi iste kategorije zaručničke mistike braka i sjedinjenja koje koristi opisujući svoje mistične putove. Imajući Krista pred očima svetac živi mistični duhovni brak s njegovim Križem. Zato kaže:

"Utjelovljena je Mudrost ljubila taj križ već od svog djetinjstva: *Uzljubih ga od svoje mladosti* (Mudr 8, 2.). Još u utrobi svoje Majke dok nije ni ušla u svijet, već ga je primila iz ruku vječnog Oca i stavila ga usred svog srca da u njem kraljuje, govoreći: - *Milje mi je, Bože, vršiti volju tvoju, Zakon tvoj duboko u srcu ja nosim* (Ps 40 (39), 9.). Bože, moj Oče, dok ostajem u tvom krilu, izabirem taj križ, izabirem ga u krilu moje Majke; ljubim ga svim srcem i stavljam ga u svoje srce da bude moj zaručnik i moj gospodar.

I za vrijeme čitava života ona ga je gorljivo tražila. I kad je trčala kao ožednjeli jelen iz grada u grad i iz sela u selo, kad je divovskim korakom stupala prema Kalvariji, i kad je češće govorila svojim apostolima i učenicima, pa čak i prorocima u svom preobraženju, o svojoj muc i o smrti, često je ponavljala: - *Vruće sam želio* (Lk 22, 15.), a svi njezini koraci, sva zanosna traženja i osjećaji, smjerali su prema križu, jer je smatrala za najveću sreću i čast da umre u njegovu zagrljaju.

Ona se već u svom utjelovljenju zaručila s njim u najvećoj ljubavi, nosila ga je i tražila s neopisivom radošću, tako da je čitav njezin život bio neprestani križ da je mogla reći idući u susret križu i smrti na njemu na Kalvariji: *O kako sam tjeskoban dok se to ne izvrši!* (Lk 12, 50.). Tko da mi ga zabrani? Tko će me zaustaviti? O kada ću te zagrliti, dragi križu Kalvarije!?

Konačno je stigla k ispunjenju svojih želja. Bila je obasuta pogrđama, bila je pribijena i kao srasla s križem, i radosno je umrla u zagrljaju tog dragog prijatelja kao na prijestolju slave i pobjede. Ne vjerujte da se nakon smrti, da lakše trijumfira, Mudrost odijelila od križa, da je odbacila križ. Ni izdaleka! Ona se toliko sjedinila s njim i kao da se njemu pritjelovila, da nema ni anđela, ni čovjeka, ni bilo kojeg stvorenja na nebu ni na zemlji koji bi je mogao od njega rastaviti. Veza je nerazrješiva i savez je vječan: Nikada nećeš naći Križa bez Isusa, ali ni Isusa bez Križa.

Po njezinoj smrti pogrde Križa postale su slavom, siromaštvo i golotinja bogatstvom, boli uživanjem, a trpljenja postadoše ugodna, jer je na neki način taj Križ pobožanstvenila da je naredila da mu se zajedno s njom klanjaju svi anđeli i ljudi. Ona ne želi da se čast klanjanja iskazuje makar samo relativno, ni kojem stvorenju, ma bilo ono ne znam kako uzvišeno poput njezine presvete Majke, osim njezinu dragom Križu. I taj će Križ nositi Anđeli u pobjedničkom slavlju i pjevati pjesme radosnice. Taj će Križ ići pred njom na presjajnom oblaku i po njemu i s njime suditi će svijet.

Kako će se tada razveseliti prijatelji Križa kad ga ugledaju! A kako će tek biti očajni njegovi neprijatelji kad vide sav njegov sjaj i slavu. Vikat će planinama da ih pokriju i paklu da ih proguta.

Čekajući veliki dan svoje proslave u konačnom sudu, Vječna Mudrost želi da Križ bude znak, oznaka i oružje svih izabranika. Neće primiti ni jedno dijete koje ne bude imalo tu oznaku, neće primiti ni jednog učenika koji ga ne bude nosio na svom čelu tako da zbog njega ne pocrveni, u svom srcu, tako da se protiv njega ne buni, i na svojim ramenima, tako da ga ne vuče za sobom niti ga odbaci. Ona govori: - *Ako tko hoće ići za mnom, neka se odreče samog sebe, neka uzme svoj križ i neka me slijedi!* (Mt 16, 24.)

Neće primiti nijednog vojnika koji ga ne uzme kao svoje oružje za obranu, za napad da pobijedi i uništi svoje neprijatelje. Ona im dovikuje: "Imajte povjerenja, vojnici moji, ja sam vaš kapetan, ja sam pobijedio križem svoje neprijatelje i vi ćete također pobijediti po tom znaku."

U taj je Križ ona pohranila tolika blaga, milost, život i radost, i njegovu spoznaju daje samo svojim ljubimcima. Ona često *otkriva sve druge tajne svojim prijateljima* (usp.Iv 15, 15.), kao i apostolima, ali blago Križa otkriva tek onima koji su to zaslužili velikom vjernošću i svojim naporima. Kako je potrebno biti ponizan, malen, umrtven, okrenut u svoju dušu i prezren od svijeta da bismo spoznali otajstvo Križa, koji je još i danas, i to ne samo među Židovima i poganima, među Turcima i hereticima, među mudracima ovoga svijeta i lošim katolicima, već i među pobožnim, i vrlo pobožnim osobama predmet sablazni i ludosti, prezira i bijega.

Od Križa se ne bježi na području teorije, jer se nikad nije toliko govorilo i pisalo o njegovoj uzvišenosti i ljepoti kao danas, već na području prakse, jer ga se bojimo, na nj se tužimo, ispričavamo se i od njega bježimo kad treba bilo što pretrpjeti. *Zahvaljujem ti, Oče*, reče jednog dana u zanosu radosti na pogled ljepote Križa ta Utjelovljena Mudrost, *što si sakrio od mudrih i razumnih ovoga svijeta* ljepotu i blago mojega Križa, *i što si ih objavio poniznima i malenima* (Lk 10, 21).

Ako je spoznaja tajne Križa tolika posebna milost, što je tek kad duša uživa u njemu i stvarno ga posjeduje! Takav dar Vječna Mudrost daje samo svojim najvećim prijateljima nakon mnogih molitava, želja i preklinjanja. Ma kako bio uzvišen dar vjere kojim se posebno dopadamo Bogu, njemu se približujemo i nadvisujemo svoje neprijatelje, a bez kojega bivamo odbačeni, dar Križa još je mnogo veći. (*Ljubav vječne mudrosti* 169-175).

O toj mudrosno-mističnoj spoznaji Kristova Križa koja postaje izvor plodnog svetačkog apostolata sv.Ljudevit piše u pismu upečenom rođenoj sestri Luizi. Cijelo pismo ćemo citirati i komentirati u kontekstu u kojemu je napisano a sada donosimo samo dio koji nas zanima:" Ipak, draga sestro, blagoslivljaj Boga za mene, jer sam zadovoljan i radostan posred svih svojih patnja, te ne vjerujem da na svijetu ima išta slađe za mene od najgorčega križa, kad je natopljen u Krvi raspetoga Isusa i u mlijeku njegove božanske Majke. No, osim ove nutarnje radosti, imamo još jednu veliku korist kad podnosimo križeve Nikad nisam postigao toliko obraćenja koliko nakon najoštrijih i najnepravednijih zabrana".

Montfort o Marijanskoj karakteristikci svoga mističnog sjedinjenja govori i u pjesmi *Pobožni rob Isusa Krista u Mariji*. Svetac pjeva:"Ova dobra Majka i Učiteljica posvuda me snažno pomaže – i kada zbog slabosti padnem ona me odmah podiže... Evo, kazujem vam nevjerojatnu stvar - ja nosim Mariju u sebi - urezanu crtama slave - ali u tami vjere".

Sv.Ljudevit govori o svome osobnom iskustvu u koje se sažima cijeli njegov život. On nije kao drugi mistici razradio put uspinjanja Bogu opisujući potanko etape i duhovno stanje duše u različitim periodima rasta. Montfort cijeli put prosvjetljenja, čišćenja i sjedinjenja sažima u življenje posvete ili svetog ropstva ljubavi. Svetac se sav predao Mariji i Isusu Kristu po Mariji te je cjelokupni duhovni život živio i opisao kao dragovoljnu ovisnosti o Marijinom majčinskom posredovanju sve do vrhunaca preobražene ljubavi, to jest mistike.

Treba naglasiti da pobožnost Mariji kako ju je on živio i kako je naučava ne zatvara osobu u sferu njene intimnosti nego širi horizont duha i srca u autentičnu duhovnost koja postaje nutarnji duhovni put sazrijevanja i apostolatskog angažiranja u Crkvi i svijetu. U svojim spisima Montfort redovito govori o Trojstvenom viđenju povijesti spasenja i životu posvećenika u svjetlu cjelokupnog kršćanskog otajstva. Isto tako je znanstveno je dokazano da je Monfort jedan od zapadnih duhovnih autora drugog milenija koji najviše govori o Duhu Svetome. Sve to nam svjedoči o teološkoj utemeljnosti montfortanske duhovnosti.

Bez poznavanja duhovno mističnog iskustva sv. Ljudevita, to jest sjedinjenja s Isusom Kristom, Vječnom i Utjelovljenom Mudrošću i njegovim Križem po Mariji te važnosti tog sjedinjenja za njegov apostolat ne možemo shvatiti bit svečeve poruke niti njegov život, koji nam može izgledati tuđ, stran, nepojmljiv, bez smisla i učinka. Ljudevitova svetost i nova škola duhovnosti koju on živi, a zatim opisuje i naučava u svojim djelima ključ su za jedino ispravno shvaćanje njegove osobe i poruke. Uistinu mlad sa samo 31. godinom sv.Ljudevit se vinuo do najvećih vrhunaca mistike.

Definitivno napuštanje službe kapelana ubožnice i put ostvarenja želje za misionarenjem

Život teče dalje a Božja Providnost svojim otajstvenim putovima vodi sveca. Nakon što je Bog udovoljio najvećoj nutarnjoj želji sv. Ljudevita za sjedinjenjem i posjedovanjem Mudrosti, po križu mu otvara put prema ostvarenju i najveće želje u apostolatu, misionarskom radu. Mistično zaručen s križem, križ će pratiti sv. Ljudevita u svim trenucima njegova života i biti prvo sredstvo i izvor plodnog svetačkog misionarskog rada.

Reforma Ubožnice napreduje. Kapelan se svetački trudi oko sviju, pa i oko onih koje svi odbacuju. Neki siromah, bez obitelji i prijatelja sav u gnojnim čirevima u svojoj bijedi ne nalazi razumijevanje, pa i odgovorni u ubožnici boje ga se primiti jer strahuju od zaraznih bolesti. Ljudevit sam se brine o njemu, pronalazi mu smještaj i sve do njegove smrti jedini se brine o njemu kao prijatelj, liječnik i svećenik.

Napor za obnovu Ubožnice polagano ponovno postaje težak i za siromahe i za osoblje. Nije lako odricati se svojih kompromisa i ugodnosti, pogotovu pored sveca koji beskompromisno živi i potiče čistu ljubav, dužnosti i besprijekorno opsluživanje pravila. Ubrzo ponovo u ubožnici zavlada nezadovoljstvo, iako sveukupno gledano situacija se bitno poboljšala. Nova uprava bi mogla i sama nastaviti dobro voditi ubožnicu, a tu su i dvije Kćeri Mudrosti, koje bi mogle pomoći i u duhovnom vodstvu Ubožnice. A s druge strane Ljudevit ponovno osjeća veliku želju za misionarenjem. I u samom Poitiersu bi mogao djelovati kao misionar u tolikim zapuštenim župama, a zatreba li mogao bi priskočiti u pomoć i u Ubožnici. Kao kapelan ubožnice svetac se osjeća vezanih ruku. Ljudevit zna, ako sada napusti Ubožnicu da je definitivno napušta, i mora početi od nule svoj misionarski put, a tu su i Kćeri Mudrosti koje od njega očekuju da preuzme brigu o novoj družbi koja nastaje. Što učiniti?

Savjetuje se sa svima koji bi mu mogli pomoći. Izlaže svoju situaciju biskupu La Poypeu, glavnom upravitelju odgovornom za ubožnicu. Biskup pažljivo sluša mladog svećenika, poteškoće na koje nailazi u ubožnici, njegove želje i planove. S druge strane i sam ima misionarskih planova za njega te dalekovidno savjetuje Montfortu da slijedi misionarski poziv koji osjeća u duši. Ljudevitov ispovjednik u Poitiersu, isusovac pater La Toure učini isto tako. Ipak, Montfort se osjeća obaveznim pitati za savjet i Mariju Luizu Trischet. Ne želi je ostaviti samu u Ubožnici, a da prije toga nije čuo i njeno mišljenje. Marija Luiza je već kušala nesigurnost i odsutnost duhovnog vođe. Možda je u duši osjećala napasti i strah, jer slijepo vjerujući Montfortu može izgubiti vrijeme i provesti mladost a da ništa ne učini od onoga što želi u životu. Što je sa njenim redovničkim zvanjem? Morala bi ostati sama, bez vođe, utjehe i bilo kakvih ljudskih sigurnosti i oslonaca za ostvarenje životnih planova.

Ovdje vidimo veličinu duše buduće blaženice. Nakon što je saslušala svoga duhovog oca velikodušno i jednostavno mu odgovori: "Bolje je da vi izidete iz ove kuće". Sv. Ljudevit zadovoljan i ohrabren odvažnošću svoje duhove kćeri svetački je potače na ustrajnost dajući joj jednu vrstu ohrabrenja - proroštva: "Imate pravo moja kćeri. Vi trebate staviti sve vaše povjerenje u Gospodina i budite sigurni da ćete zadobiti i više nego očekujete. Prije će proći nebo i zemlja nego li će Bog dopustiti da osoba koja je stavila svu svoju nadu u Njega, po njegovoj riječi, bude razočarana u svojim očekivanjima. Ne ostavljajte Ubožnicu prije nego li prođe 10 godina. Čak i ako bi se utemeljenje Kćeri Mudrosti dogodilo tek na kraju ovoga perioda Bog bi bio zadovoljan i njegovi planovi s vama ispunjeni".

Još istoga dana Montfort upravnom odboru ubožnice predade pismenu ostavku na službu kapelana. I za samog sveca su ovo dani velike duhovne borbe i strepnje. Nije li možda sve vrijeme bio preuzetan i umišljen? Ne želi li odveć smiono i nerazborito kušati nove putove naviještanja evanđelja?

Kao i uvijek u važnim trenucima života Montfort se povlači u molitvu i pokoru. Proveo deset dana u samoći u nekoj kući u blizini grada. S njime je samo jedan ministrant od 16 godina, jer sam ne bi mogao svakodnevno slaviti svetu misu. Možemo samo zamisliti veličinu svetačke molitve i duhovne borbe za apostolat koji Ljudevit toliko želi. A da borba ne bijaše samo sa samim sobom ministrant posvjedoči Grandetu:

"U sobi u kojoj bijaše sam svetac, čuo sam više puta veliku galamu, reklo bi se da su unutra četiri osobe i da se žestoko tuku i prepiru. Usred udaraca jasno sam razabirao Montfortov glas koji se bori s đavlom kako viče: "Bijedniče! Ne obazirem se na tebe. Dok imam Isusa i Mariju sa mnom neće mi

nedostajati ni snage ni hrabrosti". U molitvi i pokori Ljudevit traži i dobiva sigurnosti za poslanje na koje ga Bog zove. Ostaje mu još samo 12 godina života. Sve do svoje prerane smrti Montfort će isključivo živjeti za svoj misionarski poziv, stilom življenja koji on po vlastitim riječima nazva *apostolski*, to jest kao apostoli u potpunom siromaštvu trajnom premještanju bez ikakvog ljudskog oslonca i sigurnosti.

U ovom periodu života Montfort piše pjesme na različite teme, a dominiraju one o siromaštvu, siromasima, ljubavi prema Isusu i o zadnjim stvarima vjere. *Krici siromaha, Blaga siromaštva, Obraćena skrupulozna žena, 3 pjesme s naslovom Zaljubljenik u Isusa, Osuda svijeta, Zbogom svijete bezumni, Blago siromaštva, Jadikovke duša u čistilištu, Blaga križa, razgovor Gospodinov s vjernom dušom, Čežnja za Mudročću, Traženje Mudrosti, Molitve upućene Mudrosti i njezinoj Ljubavi, Napuštena duša oslobođena iz čistilišta po molitvama siromaha i djece.*

Posebno dojmljiva je pjesma krik siromaha uz koje je vidljivo do koje osjetljivo srce sveca je uvidjelo jedan od glavnih problema francuskog društva i Crkve svoga vremena:

„Bogataši, probudite se na naše samilosne krike, jao, pomozite nam, jadni smo, svi smo kršćani, vaša smo braća, pomozite nam vašim dobrima, uslišajte naše molitve. Bog vas je učinio velikima, da biste bili naši oci, Bog vas je učinio moćnima da biste pomogli našu bijedu. Vi se zabavljate uvijek u izobilju, a nas ostavljate u bijedi. Vi ste dobro obučeni, spavate na perju, a mi smo skoro goli i glad nas izjeda. Vas svatko blagoslivlje, iskazuje vam čast i moli vas, a nas svatko proklinje, maltretira i prezire. Ništa nam ne daju ili nas odbacuju, misle da čine veliko dobro kad nas progone, tjeraju nas, hvataju, stavljaju u lance, čak nam i brane da iskazujemo našu muku. Bogataš nam kaže: nemam suvišnih stvari, nemam ni novčić, a veliki nas proklinju postupaju, s nama kao s ološem. Ah, lijenčine, ah, loša raso!, govore nam ljudi i svjetina. Veliki Bože, ti nam pomози u stanju u kojem jesmo. Što, zar ćeš nas i ti zaboraviti, kako to čine i ljudi? Pogledaj nas s neba, ti si naš Otac, udostoj se baciti pogled do naše prašine.

Bog: O predragi siromasi srca, čujem vaše pravedne žalbe, osjećam vašu bol, i mene tako vrijeđaju, budite malo strpljivi, vidjet ćete moj gnjev, ja sam velik, ja sam Bog i vaš Otac. Vi ste moji prvorodeni, moji istinski prijatelji, moji dragi predodređeni, moji ugodni hramovi. Sve zlo koje vam čine, čine i meni. Udovoljavajući vama, svjedoče da mene ljube.

Siromasi: O bogataši, kako je dobro da nam date koju milostinju, za kutak kuće dobit ćete lijepo prijestolje, za nekoliko starih haljina bogatu krunu i cijeli Raj za malo vode što nam je date. Činite nam dobra djela, ne budite škrti, to će biti sredstvo da postanete još bogatiji. Gospodin je obećao dati stotruko onima koji su prijatelji bijednih siromaha. Milostinja pridobiva Boga, ona ga čini naklonim, milostinja gasi vatru njegove pravednosti, ona grešniku daje pravu nadu da će od Gospodina dobiti veliku slavu. BOG SAM“.

TREĆI DIO: MISIONARSKI APOSTOLAT SV. LJUDEVITA MONTFORTSKOGA

1. Konačno misionar

Ljudevit se stavlja na raspolaganje biskupu Poitiersa La Poypeu za misionarski rad. Biskupu je uistinu trebalo svetih svećenika koji bi se bavili pastoralnim radom po zapuštenim župama. Naime, Poitiers u Francuskoj tada bijaše veliko uporište jansenizma i galikanizma, a više od 300 obitelji bijaše prešlo na kalvinizam.

Sa svoje 722 župe, biskupija, iako je imala dovoljno klera, nije mogla pokriti sve duhovne potrebe naroda. Sam biskup La Poype uz brigu o siromasima, studentima i želju za obnovom klera gajio je veliku nadu u pučke misije. On rado i bez predrasuda prihvati Montforta. Spremnost i odlučnost biskupa da podrži rad na tom polju vidi se iz geste koju učini. On ne samo da prihvati Ljudevita nego ga imenova voditeljem misionarske grupe svećenika, a sam se pobrinu za okupljanje grupe u koju čak uvrsti i jednoga od svojih generalnih vikara. Po biskupovoj odredbi Montfort živi u ulici des Feuillantes u Kući pokornika. A o ovoj svojoj gorljivoj želji za misionarskim načinom života Montfort u pjesmi broj 22 ovako zapisa:

„Odabrao sam, trčim po svijetu, uzeo sam dušu litalice kako bih spasio moga siromašnog bližnjega. Što? Zar ću posvuda gledati kako duša moga dragog brata propada zbog grijeha, a da moje srce time nije dirnuto? Ne, ne Gospodine, njegova duša je predragocjena. Zar ću gledati kako ova tako lijepa duša, pada u vječnu smrt a da nikoga to ne boli? Što? Zar ću gledati kako je krv Boga koji ljubi ovu dušu beskorisno prolivena a njena vrijednost za uvijek izgubljena? Radije bih bio proklet. Ah, Gospodine, svi te vrijeđaju u čovjeku koji je tvoja slika, bez riječi bi trebao to trpjeti? Tvoji neprijatelji grabe tvoju slavu, a zar da ja budem na njihovoj strani? Uistinu radije smrt! S tobom Gospodine, ja ću pobijediti. O veliki Bože, daj mi svoje oružje, kako bih pobijedio svijet i njegove čari i ono što se protivi tvojim zakonima. Kako bih obraćao duše, ulij, ulij u moju dušu svetost, u moj duh istinu, a u moje srce tvoj čisti plamen.“

Montfortov duhovni život i misije su usmjerene na pomoć bližnjemu. Pomoć pri spasenju i služenju siromasima pod svim vidicima prevladava u njegovu životu. Ljudevit je imao i posebnu milost da vidi Isusovu prisutnost u osobama siromaha i bijednika. A oni videći ljubav koju ima prema njima su ga prozvali „dobri otac Montfortski“.

Prve pučke misije

Montfort je održao prve misije u Montbernageu većem zaselku župe sv. Radegonde s druge strane rijeke Clain koja teče kroz Poitiers. Montbernage je više naličio na selo do li na prigradsko naselje, s malim zapuštenim kućicama, štalama, blatnjavim ulicama, prosjacima, gostinjcima, jednom riječju zaselak siromašnih ljudi, bijedom iskušanih u životu i često predanih i javnim porocima. Sv. Ljudevit u Montbernageu prvo nađe neki kućerak i dade mu ime Kuća Providnosti te u nju počeo skupljati siromahe.

Besnard opisuje: „Okupi ih nevjerojatno velik broj... Kuća posta obitavalište siromaha više do li njegovo. Kako bi im olakšao patnje prao ih je, čistio im odijela, dijelio milostinju koju je primao, služio ih za stolom, grlio ih, čak bi im ljubio i noge.“

Bijahu to prve svečeve misionarske propovijedi, geste čiste evanđeoske ljubavi prema zadnjima i najpotrebnijim. Stanovnici Montbernagea brzo počeo pokazivati veliko zanimanje za misionara koji ima tako veliko srce i počeo se okupljati da ga slušaju. Budući da je župna crkva bila udaljena od mjesta Montfort pronađe jedan sjenik pretvoren u magazin gdje su se mladi okupljali na zabavu. Novcem prikupljenim od milostinje misionar kupi taj magazin, očisti ga i oboji, u sredinu stavi velik križ a na zidove barjake na kojima bijahu slike otajstava svete Krunice. Tako je i crkva u Montbernageu u par tjedana, pripremljena i misije su mogle početi.

Sv. Ljudevit prvo okupi djecu, predaje im katekizam i uči ih pjevati pobožne pjesme koje sam piše za tu zgodu. Oduševljena djeca postadoše mali misionari u obiteljima te se ubrzo cijeli Montbernage

okupi i pomno sluša misionareve propovijedi. Ritam misija bijaše prožet redovitom zajedničkom molitvom svih 15 otajstava Gospine krunice podijeljene u tri dijela tokom dana. Na poticaj svetog misionara gotovo svi stanovnici se ispovjediše. Montfort održi niz kateheza i predavanja po kategorijama, mladima, djeci, muževima, ženama...

Na kraju misija svetac organizira veliku svečanu procesiju koja je završavala pred župnom crkvom. Na ulazu u Crkvu pored krstionice pred svima đakon drži otvorenu Bibliju, a svi oni koji su sudjelovali u misijama ponaosob su dolazili preda nj i ispovijedali vjeru riječima: *Čvrsto vjerujem sve istine Evanđelja Isusa Krista*. Pred krsnim zdencem svatko je obnavljao zavjete svoga krštenja, a zatim je svatko pred Marijinim oltarom posvećivao samoga sebe Isusu Kristu po Mariji riječima: *Potpuno se predajem Isusu Kristu po Marijinim rukama da bi za njim nosio svoj križ kroz sve dane mog života*. To bijaše novost koju Montfort uvede u pučke misije

Na kraju misija Ljudevit želi stanovnicima Montbernagea ostaviti Marijin kip kojega je on sam isklesao. Kip predstavlja Mariju kraljicu srdaca, okrunjenu sa 12 zvijezda, kako sjedi na prijestolju, a u ruci drži žezlo, blago ukazujući na svoje srce kao sigurno utočište bijedne Evine djece. Prije nego će se oprostiti od naroda Montfort s propovjedaonice javno povika: "Ako netko prihvati obavezu moliti svaki dan kronicu u ovoj kapelici te nedjeljom i blagdanima u podne moliti malu kronicu Blažene Djevice Marije ostavit ću vam na dar Marijin kip, a s njim i moje srce".

Ne zna se što je tijekom misija u duši doživio radnik Jakov Godeau, ali on prihvati tu obavezu i 40 godina je vjerno opsluživao obećanje koje je dao svetom misionaru. Tako na kraju misija Montbernage dobi svoju kapelicu, kip Marije kraljice srdaca i jedno srce od srebra okrunjeno trnjem, simbol srca sv. Ljudevita koje stoji u podnožju Marijina kipa kao znak Montfortove predanosti i spremnosti da po Marijinim rukama sve podnese za slavu Božju i spasenje braće. Do koje mjere se u sjećanje i duh stanovnika Montbernagea urezaše misije koje je održao sv. Ljudevit vidi se iz činjenice da i sto godina nakon tog događaja, na veliko čuđenje svih, u najtežim godinama Francuske revolucije, progona i terora stanovnici Montbernagea bijahu sposobni za velika i hrabra svjedočenja za vjeru preko svih očekivanja.

Misionar je obnovio i mali Gospin kipić na mostu koji povezuje Montbernage s gradom a ispod njega stavio natpis: Ako je ljubav prema Mariji u tvom srcu urezana, kad prolaziš ovim mjestom nemoj joj uskratiti jedan pozdrav, *Zdravo Marijo...*

Misijska aktivnost u gradu

U Poitiersu je Montfort poduzeo veću i zahtjevniju obnovu crkve sv. Ivana Evanđeliste. Naime, na mjestu starog poganskoga keltskoga hrama kršćani su podigli Crkvu u sjećanje na ljubljenoga apostola. Ali vremenom zdanje se obušilo. Ljudevit je u velikoj pobožnosti prema čuvaru Presvete Djevice nakon smrti Isusove započeo akciju za obnovu crkve. Mnogi su smatrali taj poduhvat besmislenim, a sam katedralni dekan Poitiersa mu se blago narugao: "Je li istina, oče, da ste bili preneseni na otok Patmos i da vam je Bog objavio svoju volju te trebate obnoviti crkvu sv. Ivana Evanđeliste?"

Montfort mu je ponizno odgovorio: "Govorite vi što hoćete, ali uz Božju pomoć ja ću to djelo dovršiti." Svetac je gradom skupljao milostinju za obnovu crkve. Providonosno dobi i materijalnu pomoć te nakon nekoliko mjeseci Crkva sv. Ivana zablista u novom sjaju. Radnik koji je radio na obnovi Crkve Grandetu pripovjedi: "Svi znaju da je Montfort osobno nosio kamenje, pijesak i materijal za obnovu crkve. Ona ga je stajala puno napora, protivljenja i poniženja. A te najrazličitije situacije u kojima je doživljavao poniženja on je nazivao: *Moja posebno dobra plaća*".

Isti posvjedoči da fizički rad nije bio ponižavajući za Ljudevita, a niti veliki napor. Bog ga bijaše obdario jakim tijelom i vanrednom fizičkom snagom i izdržljivošću. Tokom radova vidjeli su ga gdje sam podiže bačvu od 200 litara punu vode, ili gdje sam premješta nadgrobni kamen koji četvorica ljudi ne moguše pomaknuti.

Montfort 10 mjeseci neprekidno radi i propovijeda u Poitiersu. Početni zanos stanovnika Montbernagea brzo se prenese na cijeli grad. On održa misije u gradskim župama, sv. Redegonde, sv. Simplicienu, sv. Katarine, u župi Uskrsnuća... ukupno 8 misija, sve jedne zahtjevnije i teže od drugih. Malo po malo Ljudevit uči i razrađuje svoj tipičan način vođenja pučkih misija. Grandet piše: "U svim

misijama imao je nevjerojatan uspjeh. Puk ga je masovno slijedio i bijaše tako potresen njegovim riječima da su ljudi plakali slušajući ga, uzdisali i glasno od Boga tražili Milosrđe. Do te je mjere zagospodario njihovim srcima da bijahu spremni slijediti ga do na kraj svijeta, ako bi to on od njih zatražio”.

Jednog dana Ljudevit pođe pateru La Touru, svome duhovniku na ispovijed. Ovaj ga upita gdje tog dana kani slaviti svetu misu. On dogovori: “U vašoj crkvi oče”. Na to ga pobožni isusovac zamoli da slavi misu na nakane gospođe d’Armagnac, supruge upravitelja grada koja je bila teško bolesna i za koju su liječnici tvrdili da nema lijeka njenoj bolesti. Svetac prihvati, a nakon mise povjeri ispovjedniku: “Oče, molio sam za gospođu d’Armagnac. Ona neće umrijeti od ove bolesti”. Duhovnik mu naloži da odmah pođe upravitelju i donese mu radosnu vijest. Montfort ponizno posluša. Na vratima kuće ohrabri upravitelja i potače ga na vjeru, uđe u sobu teško bolesne žene i sigurnim glasom joj reče: “Gospodo, vi nećete umrijeti od ove bolesti. Bog vam želi produžiti život kako biste nastavili vaša dobra djela prema siromasima”. Isti čas bolesnica osjeti da joj se vraćaju snage, a nakon nekoliko tjedana se potpuno opravila. Živjela je daljnih 12 godina bez ikakvih zdravstvenih poteškoća.

Poziv brata Maturina

Kuća Pokornika u kojoj je stanovao sv.Ljudevit brzo je postala mjesto trajnih misija. U crkvi koja je u sklopu tog zdanja on svakodnevno propovijeda, gotovo trajno ispovijeda, poučava katekizam... Jednog dana dok je sjedio u ispovjedaonici te iste crkve vidje u klupi na koljenima nekog mladića kako pobožno moli sv. Krunicu. Misionar bijaše zadivljen njegovom pobožnošću. Nakon molitve približi mu se i započe razgovor. Mladić mu reče da se zove Maturino Rangeard, te da je iz župe Bouille-Laurent iz pokrajine Anjoua. Potaknut propovijedima nekog kapucina u rodnoj župi odlučio je ući u samostan kapucina u Poitiersu. Maturino nastavi: “Čini mi se da me Isus zove da ga slijedim. Slučajno sam ušao u ovu crkvu”. Sv. Ljudevit na to odgovori: “Ne, sigurno nisi slučajno ušao nego po Providnosti. Da li bi htio pomagati misionarima u njihovom radu”? “O, da “- odvrati mladić, a Montfort nastavi: “Slijedi me. To je sigurno tvoje zvanje”.

Od toga dana brat Maturino će postati nerazdruživi i najvjerniji pratilac sv.Ljudevita sve do njegove smrti. A nakon toga, prvi suradnik male Družbe Misionara montfortanaca u pučkim misijama sve do svoje smrti 1760. godine. U svim poteškoćama na koje će u misijama nailaziti Montfort, a bit će ih mnogo, te nakon svečeve smrti i u njegovoj Družbi brat Maturino će ponizno i vedro obavljati svoj jednostavni apostolat ekonoma, zvonara, navjestitelja misija, pjevača i vjernog suradnika.

A svoje uvjerenje i poziv na održavanje misija Montfort će stjecati kroz iskustvo preostalog života. On to ovako izražava u jednoj od svojih pjesama: „Misije su započele, oslobodimo se svega da bismo ih slijedili, jer izgubiti misije je nenadoknativ gubitak. Iskoristimo ovo sveto vrijeme jer ono prolazi, prolazi, prolazi, iskoristimo ovo sveto vrijeme jer ono brzo prolazi. Muškarci i žene, jeste li mudri? Zaboravite ono vremensko, obitelj i domaćinstvo, za spas vječni. Želim to svim svojim srcem: milost, milost, milost, želim to svim svojim srcem, hvala Isusu, mome Spasitelju! Nećete time ništa izgubiti, jamčim, za jedno ćete dobiti stotinu, a za komad otpatka milost Boga živoga. Iskoristimo ovo sveto vrijeme jer ono prolazi, prolazi, prolazi, iskoristimo ovo sveto vrijeme jer ono brzo prolazi.

Bog nam govori u tijelu po čovjeku koji je poput nas, trebamo činiti onako kako nas on poučava ili ćemo svi propasti. Isus, naš Spasitelj, nam govori, govori, govori. Isus naš Spasitelj govori našim srcima. Slušajmo, vjerni prijatelji i čuvajmo u našim srcima ovu vječnu riječ, koja će biti naša sreća. Daleko od nas kritički duhovi kojima nedostaje ljubav, daleko od nas heretici koji se bore protiv istine. Činimo, činimo pokoru, tražimo ganuta srca, ispituјmo našu savjest, ispovjedimo sve naše grijehе. Imajmo veliko užasavanje od prokletstva smrtnog grijehа, bojmo se privida i najmanjeg lakog grijehа. Iskoristimo ovo sveto vrijeme jer ono prolazi, prolazi, prolazi, iskoristimo ovo sveto vrijeme jer ono brzo prolazi. Želim to svim svojim srcem, hvala Isusu, mome Spasitelju“. (P 115)

Zabrana propovijedanja u Poitiersu i progon iz biskupije

Polagano, pred kraj 1705. Montfort je već bio ugledna osoba u gradu i u biskupijskoj kuriji. Lako zadobiva simpatije naroda i dijela klera. Jedan od glavnih njegovih suradnika je monsinjor Josip De Revol generalni vikar biskupije. S druge strane javljaju se antipatije i zavist čak i među svećenicima. U prosincu 1705. u samostanskoj crkvi redovničke zajednice Naše Gospe od Križa Montfort drži posljednje u nizu od 8 misija u trajanju od 3 tjedna u Poitiersu. O tim misijama Grandet je zapisao: "Svaki dan je propovijedao, katehizirao, ispovijedao od jutra do navečer, čak je i sestrama držao duhovne nagovore s toliko duha i znanja da je očaravao slušateljstvo, do te mjere da u gradu nije više držan za običnog čovjeka, nego ga se smatralo svecem. Posebno se brinuo za pomirenje među obiteljima i poticao je slobodnjake da odbace knjige i slike nemoralnog sadržaja".

Montfort je svojim slušateljima predložio da spale loše knjige. Narod je brzo na trgu skupio veliku gomilu knjiga i ne pitajući ništa svetog misionara htio dodati malo pučkog folklora. Od slame i platna organizatori načiniše veliku figuru đavla i postaviše je na vrh knjiga. Mislili su zapaliti knjige kad završi propovijed i Montfort s narodom izađe iz crkve kako bi postavio križ pred crkvom kao znak sjećanja na misije. Sv. Ljudevit o svemu tome ništa nije znao, a gradom se pronio glas da misionar javno želi spaliti đavla.

Biskup bijaše odsutan, nije bilo ni De Revola prvog generalnog vikara biskupije. Klevetnički glas dođe do drugog biskupijskog vikara De Villeroi. Mladi dvadesetosmogodišnji monsinjor pobornik jansenističkog duha po kome religija treba biti prožeta nepromjenjivom maskom tragičnosti predodređenja i nemoći čovjeka pred sudbinom žurno u kočiji pođe potražiti misionara koji se usuđuje činiti geste koje bi mogle nasmijati kršćane. Vidjevši pred crkvom knjige s figurom đavla na vrhu više skandal i blijed kao krpa uđe u crkvu. Pope se na pomoćni ambon prekinu Montforta koji je još uvijek propovijedao, zapovijedi mu da ušuti, naredi da se knjige javno ne pale i tada u crkvi oštro prekori i napadne misionara.

Montfort, na prvi bijesni prijekor, pred svima klekne i bez riječi samoodbrane sluša sve što mu monsinjor govori. Potom pođe na propovjedaonicu i reče narodu: "Mislili smo postaviti križ na ulazu u crkvu, stavimo ga u srce. Tu će puno bolje stajati do li na drugom mjestu". I nastavi s molitvom sv. Krunice. A oni koji su pred crkvom htjeli napraviti pučko veselje vidjevši kako stvari stoje razgrabiše knjige koje su htjeli spaliti i odnesoše ih kući.

Svi suradnici sv. Ljudevita mislili su da su misije neuspjelo završene i da se narod više neće odazvati nakon svega što je javno rečeno na račun misionara. Po svjedočenju svećenika Duboisa koji za vrijeme misija bijaše obavljao službu ispovjednika, Ljudevit je proveo cijelu noć u molitvi i velikoj muci ne znajući što učiniti. Sutradan je trebao biti dan velike ispovijedi i pričesti. Hoće li sav trud misija propasti? Svetac se utjekao Mariji u molitvi. Na veliko iznenađenje suradnika sutradan svi župljani pristupiše ispovijedi i pričesti iskazujući čast i poštovanje Montfortu nezadovoljni gestom generalnog vikara. Ova epizoda bijaše samo znak složene situacije koja se stvarala oko Montforta.

Zbog čega nastadoše novi progoni sv. Ljudevita? Protivljenje Montfortu u nekim crkvenim krugovima koji bijahu pod utjecajem galikanizma i jansenizma potiču još od vremena kad je bio kapelan gradske ubožnice. Okruženi uglednom gospodom, damama i kavalijerima kojima Montfortova beskompromisna evandeoska poruka nije odgovarala oni nastojaše diskreditirati misionara i njegovu poruku. Neka gospođa držaše da ju je Montfort smrtno uvrijedio za vrijeme jednih misija jer joj je javno odbio dati križić koji je Ljudevit kao znak dijelio na kraju misija za one koji su slušali sve propovijedi. Budući da ona bijaše ugledna plemićka gospođa držala je da ima pravo na izuzetak. Iako nije sudjelovala na cijelim misijama javno je tražila taj znak od misionara, a on ju je pred svima ljubezno odbio.

Nezadovoljstvo Ljudevitovim djelovanjem i zavist samo su se povećavali s uspjesima propovijedanja svetog misionara među pukom. I sam biskup ga je podržavao do te mjere da mu je za suradnika imenovao glavnog biskupijskog vikara. Zlobni i jednostrani istup monsinjora De Villeroi izraz je tog šireg nezadovoljstva Ljudevitovih prikrivenih protivnika. Uz to, neke Montfortove nespretnosti geste davale su još više povoda za iskazivanje tog dubljeg nezadovoljstva. U svojim uzvišenim nakanama svetac je znao beskompromisno odbiti sve one osobe koje su smatrale da bi im se on trebao na neki način

prilagoditi. Ljudevit ili nije htio ili nije znao koristiti umijeće ljudske prilagodbe i zbog toga je nekima postajao krajnje antipatičan.

U međuvremenu u biskupiju se vratio De Revola, prvi generalni vikar biskupije, koji baš tih dana bijaše izabran za biskupa u Olornu. Na svečanoj misi završetka misija Ljudevit je kao koncelebranta uzase htio baš svećenika iz misionarske ekipe koja ga bijaše prijavio De Villeroiu kako bi njemu dao znak mira i praštanja. A generalni vikar i prijatelj De Revola uze riječ zahvali Ljudevitu za sve dobro koje je učinio te javno vrati misionarev dobar glas među narodom. Ali tako i podjela u biskupskoj kuriji oko osobe i djela sv. Ljudevita postade očita i javna.

De Villeroi brzo shvati beskorisnost geste koju je učinio, te pripravi pismeni izvještaj za biskupa s puno optužbi i kleveta na račun sv. Ljudevita. Neki redovnik, po Blainu loše informiran, napisa o svemu izvještaj u sjemenište sv. Sulpicija u Parizu. Ako k tome još dodamo da je obitelj De Villeroi utjecajna i na kraljevskom dvoru, onda imamo predodžbu stvarne situacije u kojoj se ponovno našao sv. Ljudevit. Otac poitierskog monsinjora De Villeroi je ugledni kraljevski časnik u Versaillesu. On će ubrzo postati kraljevskim upraviteljem Luyona, koji će preko utjecajnih pariških veza zadobiti kod kralja da njegova sina, iako još bijaše premlad, imenuje nadbiskupom Luyona.

A da se stvar još više zakomplicira, Montfortov prijatelj vikar De Revola, ne dočeka u Poitiersu povratak biskupa La Poypa, nego par dana nakon toga preuze biskupsku službu u Olornu. Najugledniji crkveni dostojanstvenici, biskupi, Montfortovi odgojitelji, a možda i sam kralj bijahu obaviješteni o tko zna čemu, a temelj svega bijaše jedna simpatična gesta koju između ostalog sv. Ljudevit nije predložio ni organizirao.

On ne zna što se sve događa iza njegovih leđa i dalje velikodušno radi u Poitiersu. U župi sv. Saturin održava misije. Po svom običaju najprije dobro razgleda župu i traži kako pomoći siromasima. Misionar brzo uvidi da je javni park prozvan Četiriju kipova mjesto okupljanja slobodnjaka i raspuštene mladeži glavni uzrok tolikih poroka u župi. Uz propovijedi, ispovijedi, posjete bolesnicima i druge uobičajene prakse pučkih misija Montfort se više puta povukao u jedan kutak parka i proveo cijele noći u molitvi. Na kraju misija svečana povorka prođe kroz park kao znak zadovoljštine za sve grijeha koji su u njemu učinjeni. Procesija se zaustavila u središtu parka na molitvu kako bi okupljeni slušali misionarevu propovijed o rugobi grijeha i potrebi zadovoljštine. I tada Montfort iznenada dobi proročko prosvjetljenje te javno navijesti da će park jednoga dana postati mjesto molitve koje će održavati časne sestre.

Za koji dan on sam, a da toga nije bio ni svjestan učini prvi korak ostvarenja proroštva. Ljudevit naiđe na nekog siromaha oboljela od neizlječive bolesti kojega svatko izbjegavaše i ne znajući što učiniti na leđima ga ponese do jedne prirodne pećine koja se nalazila u parku i pobrinu se za njega. Svetac počeo okupljati i druge siromahe u toj pećini, a nekoliko dobrih djevojaka priđe mu u pomoć u brizi oko bolesnika. Ubrzo uprava grada dođe na ideju da tu sagradi jednu kućicu za te siromahe, a proroštvo se u potpunosti ispunilo 42 godine kasnije kada plemić Filip E.P. D' Aquitania o svome trošku u parku izgradi bolnicu za neizlječive bolesnike. Nekoliko godina kasnije, 1758. upravu bolnice preuzet će Kćeri Mudrosti.

U veljači 1706, u tjednu karnevala biskup La Poype se vratio u Poitiers. Prvog generalnog vikara De Revola više nema u gradu, drugi vikar De Villeroi pogođen u vlastitu sujetu gestom prvog vikara koji nakon njegovih javnih optužbi javno opravda Montforta, jednostrano biskupu prikaza misionarsko djelovanje sv. Ljudevita po župama. Biskup, vidjevši veličinu pomutnje koja se stvorila oko Montforta i opasnost da nastanu podjele u upravljanju biskupijom, žrtvuje misionara. Dok sv. Ljudevit 16. veljače 1706. drži duhovne vježbe dominikanskim sestrama sv. Katarine stiže mu od biskupa pismena zapovijed da odmah napusti biskupiju.

On nađe vremena samo da posjeti dvije Kćeri Mudrosti u gradskoj ubožnici u želji da im ulije sigurnost da njegov odlazak neće narušiti Božje planove s njima, te im ponovo naloži da u idućih 10 godina ne napuštaju ubožnicu. U isusovačkom samostanu Montfort potraži patera La Toura da se s njime posavjetuje i da mu zahvali za duhovno vodstvo i potporu tijekom boravka u Poitiersu. U društvu brata Maturina u tišini i molitvi svetac bez riječi napusti grad.

Sve dok De Villeroi bude vikar u Poitiersu, biskup La Poype će biti pod njegovim utjecajem i progonit će Montforta, pa i u nekim situacijama koje će biti krajnje nehumane. Nakon prerane smrti

sv. Ljudevita i odlaska De Villeroi za nadbiskupa u Luyon, biskup La Poype će Grandetu napisati dva pisma u kojima gorljivo hvali Montforta i prikazuje ga kao sveca. Koje li kontradikcije i ostvarenja Isusovih riječi da najprije progone proroke, a poslije im grade spomenike.

2. Hodočašće u Rim, susret s Papom i dobivanje titule apostolskog misionara

Nad Ljudevitom se nadvila sjena još jedne kušnje, a odnosi se na njemu najdraži vid apostolata, misije. Vjernici ga slijede i vole, ali biskup ga odbacuje. Montfort je već navikao na trpljenja, nerazumijevanje i odbacivanje zbog apostolata, pa ipak, uza sve poteškoće on ustrajno kroči naprijed i traži volju Božju i nove putove. Pita se koje je njegovo mjesto u Crkvi? Što činiti? Koje područje apostolata izabrati? Dvije godine ranije u sličnoj situaciji išao je u Pariz svojim odgojiteljima kako bi se posavjetovao i dobio novo svjetlo za nastavak svog puta, no bijaše odbijen i iskusi još veće tame, muke i progone. Nakon razgovora s isusovcem La Tourom Montfort odlučio hodočastiti u Rim i izložiti samome Papi svoje želje i planove te tako doći do sigurnosti vršenja volje Božje u svojim apostolatskim opredjeljenjima. Papa, Kristov vikar na zemlji je siguran glas volje Božje i za njega. Prije nego li se Ljudevit Grignon Montfortski uputio na tako daleko, teško i opasno hodočašće napisao pismo stanovnicima Montbernagea i drugih župa u kojim je držao misije. Pismo koje kao rijetko koje drugo odaje veličinu svetačke duše i želju za rad na spasenju siromaha.

Pismo stanovnicima Montbernagea

“Dragi stanovnici Montbernagea, sv. Saturnina, župe Uskrsnuća i drugi koji ste se obogatili misijama koje vam je Isus Krist, moj učitelj, nedavno održao: pozdravljam vas u Isusu i Mariji. Ne mogu vam osobno govoriti jer mi to sveta poslušnost zabranjuje, zato uzimam slobodu da vam pišem prije nego otputujem, kao što bi to učinio siromašni otac svojoj djeci, ne da bih vas poučio u novim stvarima, nego da vas utvrdim u istini koju sam vam izložio.

Kršćansko i očinsko prijateljstvo koje imam prema vama tako je snažno da ću vas uvijek nositi u srcu, u životu, smrti i vječnosti. Neka prije zaboravim moju desnicu nego li vas, bilo gdje da budem sve do oltara. Ma što to govorim? Sve do na kraj zemlje, do smrti, budite uvjereni pod uvjetom da usprkos đavlu, svijetu i tijelu ostanete vjerni u pobožnostima koje vas je Isus Krist poučio po misionarima i po meni nedostojnome. Draga dječice, radosti moja, moja slavo i kruno moja, žarko ljubite Isusa, i ljubite ga po Mariji, te svjedočite pred svima vašu iskrenu pobožnost prema presvetoj Djevici, našoj dobroj Majci, kako biste ustrajno nosili svoj križ slijedeći ovoga dobrog Učitelja i tako zadobili krunu i kraljevstvo koje vas očekuje. Opslužujte vjerno zavjete vašega krštenja i pobožne vježbe, molite svaki dan javno i privatno vaš Ružarij i pristupajte sakramentima barem jedanput mjesečno.

Molim moje drage stanovnike Montbernagea koji čuvaju kip moje Majke i srce koje sam ostavio kao zavjet, nastavite i povećajte žar svojih molitava, i ne podnosite nekažnjeno u vašoj sredini onoga koji psuje, proklinje, pjeva pjesme nemoralnog sadržaja, opija se. Kažem nekažnjeno, to jest ako ne mogu njih spriječiti da griješe opominjući ih gorljivo i blago, neka se barem nađe koja Božja žena ili čovjek koji će činiti pokoru, pa i javnu za javne grijehe, ako ne na drugi način onda barem jednom Zdravomarijom na ulici ili mjestu gdje mole, ili noseći upaljenu svijeću u sobu ili crkvu. Eto što treba činiti i što ćete vi Božjom pomoću nastaviti činiti kako biste ustrajali u služenju Bogu. Isto savjetujem i drugim mjestima gdje sam propovijedao.

Draga djeco, trebate biti primjerom cijelom Poitiersu i okolici. Neka nitko ne radi zapovijedanim blagdanima. Neka nitko ne izlaže robu na prodaju i ne otvara prodavaonice i usprkos takvih običaja trgovina kruha i mesa trgovaca iz Poitiersa koji Bogu kradu njegov dan i žele se sami strovaliti u osudu ma koliko vrsta izgovora mogli navesti. Ne činite tako izuzev ako imate istinsku potrebu za tim koju je prepoznao vaš dostojni župnik. Ne radite nikada i nikako u Bogu posvećene dane, i Bog će vas, to vam obećajem, blagosloviti u duhovnim i materijalnim potrebama te vam neće nedostajati neophodno za život...

Sve vas skupa molim i svakoga ponaosob, da me pratite vašim molitvama u hodočašću koje poduzimam za vas i za mnoge. Kažem za vas, idem na ovo dugo i teško hodočašće vođen isključivo od Providnosti, kako bih po Marijinu zagovoru od Boga zadobio ustrajnost u vjeri za vas. Kažem za mnoge, jer nosim u srcu sve siromašne grešnike Poitiersa, okolice i drugih mjesta, koji žalosno zauvijek propadaju. Njihova duša je tako draga mome Bogu da je za njih prolio svu svoju krv, a zar da ja ništa ne dadnem od sebe? On je zbog njih poduzimao tako teška i duga putovanja, a zar da ja ništa ne učinim? Dao je svoj život, zar da ja ne riskiram svoj? Ah, samo poganina, lošeg kršćanina ne pogađaju veliki gubici ovih beskrajnih blaga, a to su duše koje je Isus Krist otkupio. Molite dakle na tu nakanu! Moji dragi prijatelji, molite i za moju zloću i moju nedostojnost da ne stavljam zapreke onome što Bog i njegova Presveta Djevica žele učiniti po mom apostolatu.

Tražim Božju Mudrost, pomozite mi je pronaći! Imam pred sobom velike neprijatelje: svi slobodnjaci i svjetovnjaci koji cijene i ljube prolazne i kratkotrajne stvari preziru me, izruguju mi se i progone me, cijeli pakao je u zavjeri da me upropasti, i svugdje će podizati protiv mene sve sile. Posred svega toga ja se osjećam slabim, štoviše slabost sama, neukim, sama neukost, i drugo što se ne usuđujem izreći. Bez sumnje slab i bijedan kakav jesam propao bih da me Presveta Djevica i molitve dobrih duša na poseban način vaše ne podupiru i ne zadobivaju od Boga dar riječi ili Božanske Mudrosti koja je lijek svim mojim zlima i moćno oružje protiv svih mojih neprijatelja.

S Marijom stvari postaju lake, stavljam u nju moju nadu iako svijet i pakao bjesne, sa sv. Bernardom kažem: *Marija je moje najveće povjerenje, ona je jedini razlog moje nade*. Neka vam objasne ove riječi. Ja se ne bih nikada prvi usudio izreći ih. Po Mariji tražim i pronaći ću Isusa, satrt ću glavu zmiji i pobijedit ću sve svoje neprijatelje i sebe samoga na veću slavu Božju.

Doviđenja bez zbogom, jer ako me Bog sačuva u životu, navratit ću i ostati malo vremena s vama u poslušnosti vašem cijenjenom prelatu, toliko gorljivom za spas duša koji je pun sućuti za naše slabosti; ili u prolazu kad budem išao u druge krajeve, jer Bog mi je Otac i imam toliko mjesta gdje mogu prebivati koliko je onih gdje Ga tako nepravedno vrijeđaju grešnici. *Neka nepravednik i dalje bude nepravedan* (Otk 22,11). *Jednima miris smrti što donosi smrt, a drugima miris života što donosi život* (2 Kor 2,16). Sav sam vaš. Ljudevit Marija Montfortski, svećenik i nedostojni Isusov rob u Mariji”.

Put u Rim

Životopisci sv. Ljudevita redovito se pitaju zašto se on odlučio za tako dug i naporan put. Neki naglašavaju neuspjeh, nesigurnost i obeshrabrenje Montforta u apostolatu kao i želju da u određenom smislu pobjegne iz okoline koja ga ne prihvća i ne razumije. Iz svega što smo do sada iznijeli držimo da to ne odgovara stvarnoj životnoj situaciji sv. Ljudevita. Ne može se govoriti o neuspjehu njegovih misija, plodovi su više nego očigledni, niti njegovo osobnom neuspjehu; nijednom gestom nije uzrokovao ovo što mu se događa. U pismu koje piše prije hodočašća nema ni traga obeshrabrenju. Naprotiv, iz njega se vidi da svetac u svojim nakanama širi horizonte svoje misijske aktivnosti, a iz pisma se jasno nazire i gdje Ljudevit vidi razlog svojih progona: “Imam pred sobom velike neprijatelje: svi slobodnjaci i svjetovnjaci koji cijene i ljube prolazne i kratkotrajne stvari preziru me, izruguju mi se i progone me, cijeli pakao je u zavjeri da me upropasti, i svugdje će podizati protiv mene sve sile”.

U Montfort hodočasti u Rim jer nailazi na protivštine u misionarenju, ali to nije jedini i glavni razlog puta. Pod utjecajem isusovačkog duhovnog vodstva koje naglašava poslušnost Papi, pa i sulpicijanske formacije jer to hodočašće učini i Olier, on ide u Rim. Ide kako bi papi izložio svoje želje i planove te dobio neupitnu sigurnost za svoj daljnji misionarski rad i stavio se na raspolaganje svetom Ocu.

Sam Montfort će jednoga dana svome suradniku svećeniku Des Bastieresu, kojega ćemo još susresti, reći: “Išao sam u Rim kako bih izričito pitao svetog Oca dopuštenje da pođem među pogane u misije s nadom da bih tako došao u zgodnu priliku da prolijem krv za slavu Isusa Krista koji je prolio svu svoju krv za mene”. Dakle Ljudevita je u Rim vodila i ponovna želja za misijama u trećem svijetu, Indiji ili Kanadi, te kao i mnoge druge svece želja za mučeništvom za Krista.

U Francuskoj je u tom periodu bilo više misionarskih grupa koje su organizirali pojedini biskupi, pa i sam kralj, a djelovale su samo u tim biskupijama ili na teritoriju Francuskog kraljevstva. Montfort se ne obraća za pomoć nijednome od biskupa niti misionara između ostalog i zbog nejasnih krivovjernih utjecaja jansenizma i galikanizma na te krugove. Ljudevit je duboko osjećao misionarski poziv, ali da bi ga ostvario, kako bi to ljudski govoreći izgledalo najlakše, ne ulazi ni u jednu misionarsku družbu tog doba kojih ima puno u Francuskoj. Jasna je njegova svetačka želja da radi za spasenje duša svugdje gdje to bude potrebno, bez teritorijalnih ograničenja. On se u duhu osjeća pozvanim od Boga na poseban apostolat i to ne sam. Svetac želi, moli, predviđa i planira družbu misionara koja bi ga slijedila na tom putu. Zbog toga je htio crkveno odobrenje za sebe i svoje planove s vrha Crkve, od Pape.

U proljeće 1706. Montfort ostavi brata Maturina nedaleko od Poitiersa u opatiji Liguge koju vode oci isusovci da ga tu čeka dok se ne vrati iz Rima. Pred njim je put od nevjerojatnih 2000 km koje će svetac prewalkiti pješice u pokorničkom duhu. Usput susretne nekog španjolskog studenta koji ga zamoli da s njim nastavi put. Montfort prihvati pod uvjetom da sav novac koji posjeduje dadne siromasima, a sam mu obeća da će ih Providnost u svemu voditi i pratiti, na što ovaj pristade.

Grandet piše: Hodočastio je “pješice, posteći, bez novca, predan u ruke Providnosti odlučio je prositi za vrijeme cijelog puta. S obom je nosio samo Bibliju, brevijar, kronicu, raspelo, sliku Presvete Djevice i štap u ruci. Nemoguće je zamisliti koliko je napora, poniženja i umora pretrpio za vrijeme putovanja, sto puta su ga odbili i župnici i nevjernici kod kojih je molio gostoprimstvo. Često puta je bio primoran spavati pred vratima, ili u predvorjima crkava, smatrali su ga špijunom ili svećenikom lutalicom, tako da je ponekad protivno svojoj navici bio primoran primiti milodar za služenje mise kao bi preživio”. Montfort sa torbom preko ramena, kronicom oko pasa i štapom u ruci na vrhu kojega bijaše postavi ili križ ili mali Gospin kip koje je on sam napravio, eto, to je najupečatljivija slika svećevih putovanja pješice kojih uistinu bijaše mnogo.

Još u sjemeništu u Parizu Ljudevit je čitao o hodočašću poznatih sulpicijana u Rim, prije svih Olieri, La Bretonvilliersa, a postojali su i tiskani hodočasnički vodiči koji su objašnjavali najlakše putove. Političke prilike bijahu nepogodne za hodočašće. Naime, u tijeku je rat za španjolsko prijestolje u koji su se malo pomalo uključila sva velika evropska kraljevstva tog doba. Karlo II, Španjolski kralj bijaše umro 1. 11. 1700. bez prijestolonasljednika. Budući da su i francuska i austrougarska kraljevska loza bile krvno vezane sa španjolskim dvorom, postavilo se pitanje nasljednika, a time i širenja političkih utjecaja. Desetak najvećih evropskih kraljevstava našlo se u sukobu. Od talijanskih kraljevstava jedno Torino je uvučen u rat i to protiv Francuza. U tim složenim prilikama put sv. Ljudevita vjerojatno je izgledao ovako: Poitiers, Cleromont, Lyon, Nice, Genova, Spezia, Firenze. Iz Firenze svetac ne ide najbližim putem u Rim, nego prelazi na jadransku obalu, jer želi posjetiti Loretsko svetište.

Po pobožnoj tradiciji Loreto čuva ostatke Marijine kuće iz Nazareta u kojoj je arkandeo Gabrijel navijestio Utjelovljenje Sina Božjega i u kojoj je sveta obitelj živjela nakon povratka iz Egipta. U duhovnosti posvete Isusu Kristu po Mariji koju sv. Ljudevit živi kao sveto ropstvo ljubavi otajstvo Utjelovljenja se štuje na poseban način te on jednostavno nije mogao zaobići Marijinu kuću, iako je zbog toga morao pješićiti dodatnih 15 dana. Iscrpljen od dugoga puta Montfort u Svetoj kući proveđe sate u dubokoj kontemplaciji. On ponovno predaje i posvećuje Mariji svoj život i svoje planove, moli za sebe i za sve one koje susreće u svome apostolatu. Neki seljak iz Loreta dirnut sabranošću nepoznatog siromašnog svećenika pozva ga da boravi kod njega i tako Ljudevit je proveo dva tjedna u Loretu u molitvi prikupljajući snagu za daljnje putovanje.

Susret s Papom

Odmoren i ohrabren molitvom u Marijinoj Kućici naš hodočasnik nastavi put. Još desetak dana pješićenja i početkom lipnja 1706. nakon više od tri mjeseca hoda Montfort se nalazi pred Rimom. Grandet piše: “Došavši na udaljenost od dvije lege (7 km) od Rima ugleda kupolu sv. Petra, pade na koljena, zaplaka, izu se i bos nastavi preostali put, razmišljajući kako je sv. Petar ušao u ovaj grad, koji tada bijaše prijestolnica svijeta, bez pratnje, novca i prijatelja, noseći štap u ruci i oslanjajući se samo na siromaštvo Raspetoga Boga”.

U Rimu Ljudevit nađe smještaj u jednome od mnogobrojnih tadašnjih svratišta za hodočasnike. Proboravio je nekoliko dana u francuskom gostinju sv. Ljudevita kralja, a u crkvi sv. Blaža u registru odsluženih misa od 4. 6. 1706. nalazimo i potpis Ljudevit Marija de Montfort. Svetac se par dana odmara i posvećuje molitvi čekajući da mu Providnost otvori put susreta s Papom. Na Petrovoj stolici je papa Klement XI (1700 –1721), osoba uistinu dostojna te službe, primjernog života, učen govornik, mudar i odmjeran u političkim i crkvenim previranjima. Na poseban način papa se brine za misijska područja. Poznato je u cijeloj Crkvi da Klement XI u više navrata godišnje šalje misionare u cijeli svijet naročito na daleki Istok. Brine se za podizanje nivoa pučke pobožnosti i vjere potičući diljem Evrope duhovne obnove i pučke misije. Papa Klement XI je ponizna osoba. Poznato je u povijesti Crkve nećkanje i odbijanje Franje Albanija da prihvati papinsku službu. Čak se razbolio u periodu kad je morao odlučiti prihvaća. A prihvatio papinsku službu je samo na savjet patera Josipa Marije de Tomasia, redovnika teatinaca, velikog ugleda i utjecaja u rimskim crkvenim krugovima.

Tomasi bijaše porijeklom iz plemićke sicilijanske obitelji, rođen u Alicati 12. 9. 1659. Mlad je ušao u red teatinaca, odrekao se svog bogatstva u korist siromaha, a od 1666. živio je i radio u Rimu. Svet, razborit i učen bijaše poznat bibličar, liturgičar i propovjednik velikog utjecaja u Vatikanu. Klement XI, nakon što je prihvatio papinstvo na njegov poticaj, izabra ga za svoga duhovnog vođu i postavi na odgovorne službe u Vatikanu. U svojoj poniznosti Tomasi je više puta odbio prihvatiti kardinalsko imenovanje sve dok ga pod poslušnošću ne primi 22. 5. 1712. prigodom kanonizacije teatinca blaženog Andrije Avelina, 6 mjeseci prije svoje smrti. A i sam Tomasi će u Rimu 16. 9. 1803. godine biti proglašen blaženim.

Montfort se po tko zna kojim putovima Božje Providnosti u Rimu upozna baš s Tomasijem. Dvojica velikana u duhu odmah se prepoznaše i prijateljiše. Obojica strastveno ljube Boga i Crkvu, a imaju posebnu pažnju prema siromasima i misijama. Naime, Tomasi je uz sva druga zaduženja imao već puno pastoralnog iskustva i u pučkim misijama. A što je posebno zanimljivo obojica su gajili istu nježnu pobožnost *Posvete Mariji ili Sveto ropstvo ljubavi*. Vjerojatno imajući na umu Tomasia Montfort će u Raspravi, govoreći o posveti, napisati: “Oci teatinci prošlog stoljeća uveli su je u Italiju”(br.160).

Montfort je nakon samo nekoliko dana boravka u Rimu, 6. lipnja 1706. imao čast biti sam u privatnoj audijenciji kod pape Klementa XI. Po vlastitom pričanju Ljudevit vidjevši papu “bijaše obuzet posebnim osjećajem poštovanja, vjerujući da vidi samoga Isusa Krista u osobi njegova Vikara”.

Za sv. Ljudevita audijencija kod Pape biti će jedan od najvažnijih događaja i prelomnih trenutaka u njegovu životu jer on bijaše odlučio poslušati Papin savjet vezan uz svoju budućnost. S druge strane i Klement XI. se nalazi u nezavidnoj situaciji, jer više puta je apelirao i osudio krivovjerja jansenizma i galikanizma u Francuskoj. Zadnja osuda bijaše izrečena u buli *Vineam Domini* od 15. lipnja 1705. Pa ipak sam vrh francuske Crkve na čelu s pariškim kardinalom Noaillesom i mnogim biskupima koji su pod utjecajem tih krivovjernih strujanja, ne prihvaća zdušno papine sudove, govoreći da papa nije dobro obaviješten, pa čak i ironizirajući njegovu zabrinutost. Papinskom osudom Quenselovih *Moralnih razmišljanja* jansenističkog nadahnuća 1708, kojoj se pariški kardinal direktno usprotivio odnosi između Svete Stolice i francuske Crkve dodoše na sam prag šizme. Samo zahvaljujući mudrosti Klementa XI i dugim pregovorima izbjeglo se najgore. Sve do nove osude i bule *Unigenitus* 1713. situacija će uvijek biti na rubu krize.

Papa, dakle, primajući sv. Ljudevita u audijenciju koristi priliku da iz povjerljivih usta čuje direktno svjedočanstvo o stvarnom stanju Crkve u Francuskoj. U razgovoru Ljudevit Klementu XI izlaže svoje pastoralno iskustvo, želje i planove za misijama među poganima, a vjerojatno mu progovori i o družbi koju kani okupiti.

Papa pažljivo sluša gorljivog misionara jer i njemu bijaše na srcu želja za produbljenjem vjere u narodu i obnovom prakse pučkih misija. U tu svrhu on je 1702. napisao i okružno pismo na tu temu u želji da se ozbiljno pristupi tom načinu apostolata. Slušajući Montforta koji se njemu stavlja na raspolaganje, Klement XI pred očima ima tešku situaciju u Francuskoj i vraća ga u domovinu riječima: “Vaš polet ima dovoljno široko polje rada u Francuskoj. Ne idite drugamo, a radite u potpunoj podložnosti biskupima u biskupijama gdje ćete biti pozvani. Tako će Bog blagosloviti vaše napore”. Papa mu još sugerira da u misijama koje drži propovijeda obnovu krsnih zavjeta, što je Montfort već i činio, i što će činiti cijeloga

života dodajući tome još posvetu Mariji nakon obnove zavjeta da bi Ona majčinski vodila put rasta u vjeri onoga tko se opredijeli za Krista.

Na kraju, Papa dirnut svetošću i pravovjernošću Montforta, želi mu iskazati posebnu čast i imenova ga titulom *Apostolskog misionara*. Taj naslov koji datira još od početaka Kongregacije za propagiranje vjere, a bit će ukinut tek početkom našeg stoljeća davao se samo svećenicima s posebnim ovlaštenjima bilo za pučke misije bilo za misijska područja. Titula je sobom nosila i posebne ovlasti vezane uz svećeničke dužnosti. Nositelji tog naslova u Francuskoj su bili samo provincijali kapucinskih provincija i rijetki svećenici koji su studirali u rimskim kolegijima. Pri rastanku Montfort zamoli papu da blagoslovi njegov križ od slonovače i dodijeli potpuni oprost svima onim koji ga budu ljubili u trenutku smrti što ovaj velikodušno učini. Ljudevit će ljubomorno čuvati i cijeloga života sobom nositi taj križ služeći se njim u svim misijama.

Povratak u Francusku

Vrijeme je za povratak u Francusku. Montfort nastoji žurno ostaviti Italiju jer se na sjeveru ratna situacija komplicira. Francuzi i Talijani ulaze u otvoreni rat, te bi i on mogao imati problema pri prijelazu granice. Ljeto je, a on je već izmoren od putovanja u Rim tako da će ga povratak više iscrpsti. Pred njim su opet 2000 km puta koji će on ponovno prijeći pješice u pokorničkom duhu i trajnoj molitvi otklanjajući druge mogućnosti jer po njemu i "apostoli tako učiniše".

Sv. Ljudevit je definitivno razriješio sve dileme vezane uz svoj poziv. Sada zna što Bog od njega traži. Ohrabren od pape i obdaren titulom apostolskog misionara, slobodan i nenavezan uz teritorij pojedinih biskupija konačno može zaživjeti onaj stil misionarenja za kojim je cijeli život čeznuo. Svi pa i najpoznatiji francuski pučki misionari tog doba bili su vezani uz jednu biskupiju, a on je eto nosilac rimskog titula. Ta naslov Montfortu neće biti razlog za simpatije u Francuskoj Crkvi koja je u previranju, naprotiv bit će uzrokom zavisti, a ponekad i razdražljivosti kolega pa i biskupa prema njemu, ali će mu biti od pomoći u radu s narodom koji će u njemu gledati osobu koja dolazi s ovlastima samoga Pape.

Na svoj imendan, blagdan sv. Ljudevita francuskog kralj, 25. 8. 1706, Montfort stiže u opatiju Liguge nadomak Poitiersa. Grandet reče da ga brat Maturino koji ga je među isusovcima čekao nije prepoznao. "Toliko se bijaše promijenio, izgorio na suncu i oslabio od naporna puta. Nosio je cipele u ruci jer mu noge bijahu sve izranjene, imao je šešir pod pazuhom i krunicu među prstima...".

Nakon 5 mjeseci pješaćenja i 4000 prijeđenih kilometara Montfort se nadao odmoriti u Poitiersu. I dok je on u opatiji služio misu prijateljski razgovarao s Maturinom i isusovcima gradom se pronio glas da se Grignon vratio iz Rima. Isusovac p. Dutemps je upitao hodočasnika što je vidio u Rimu i dobio najneočekivaniji i najnevjerovatniji odgovor od sv. Ljudevita: "Ništa". Znamo još iz njegovih pariških studentskih dana da Ljudevit sebi ne dopušta nikakvih turističkih radoznalosti. U cijelom svom životu Montfort je birao putove veće ljubavi i žrtve za Boga, ne osuđujući one koji drugačije čine i ne obazirući se na one koji ga zbog toga kritiziraju. Geslo njegova života i sažetak duhovne poruke na koju se često vraća u svojim spisima je *Dieu seul*, Samo Bog ili Bog sam.

Istog tog dana dok Montfort boravi u isusovačkoj zajednici u opatiji u Ligugu, biskup La Poype, koji će za koju godinu pisati Grandetu pisma o svetosti sv. Ljudevita, posla mu novu pismenu zapovijed izгона s obavezom da napusti grad u roku od 24 sata. Uistinu nehumana gesta date okolnosti u kojima se misionar nalazi. Ljudevit je odmah potražio svoga ispovjednika La Toura te mu povjerio novonastalu situaciju. Pater La Tour vidjevši stanje u kome se Ljudevit nalazi reče mu da može smatrati da ga ta zapovijed moralno ne obavezuje jer je za njega zbog iscrpljenosti neizvodiva te mu savjetovaše da provede nekoliko dana u ubožnici i odmori se. Ljudevit ne prihvati savjet jer bi se morao odreći služenja svete mise, a u ušima su mu odzvanjale i papine riječi da u svemu bude podložan biskupima. Nađe vremena pozdraviti Kćeri Mudrosti, te se s bratom Maturinom ponovno pješice uputi u nepoznato. Biskupska kurija mu ne dozvoljava odmoriti se u Poitiersu ali samo 6 km izvan grada on naiđe na prijatelja župnika koji ih primi na višednevni boravak i odmor u svojoj župi.

3. Svetačka tumaranja i rad u misionarskoj ekipi Leudugera

Montfort i njegov vjerni pratilac brat Maturino koji predstavlja sjeme buduće družbe odmaraju se u župi nedaleko od Poitiersa. Sam Papa je Ljudevitu potvrdio zvanje i počastio ga titulom apostolskog misionara, a na njemu je sada pronaći način kako ga konkretno ostvariti u krivovjerjem uznemirenoj Francuskoj crkvi. Kao i svaki put kad se nalazi u situaciji kad mora odlučiti što i kako dalje u životu Montfort se povlači u molitvu. Dok se odmara on obavlja duhovne vježbe od 8 dana. Montfortu kao da nikada nije dosta pješačenja; odluči se za novo hodočašće u Mont-Saint-Michele na sjeveru Normandije, jedno od glavnih svetišta sv. Mihaela Arkandela u Katoličkoj Crkvi.

Sveti Aubet, biskup, 708. imao je viđenje sv. Mihaela Arkandela na vrhu jednog kamenitog brežuljka na poluotoku koji se uvlači u ocean. Sam vojskovođa vojske nebeske zapovijedio mu je da se na tom mjestu njemu u čast izgradi jedna kapelica. Cijeli kršćanski svijet bijaše potresen tim događajem i brzo se počelo graditi svetište koje je u svojoj stoljetnoj tradiciji puno puta bilo nadograđivano sve dok benediktinci u 11 stoljeću ne izgradiše veliku crkvu i samostan, te Mont-Saint-Michele posta jedna od najpoznatijih benediktinskih srednjovjekovnih opatija. U 17. stoljeću kad Montfort hodočasti u Mont-Saint-Michele opatija i svetište pomalo gube svoj sjaj i vitalnost.

Nakon što je sv. Ljudevit dobio odobrenje i potvrdu za svoje poslanje od najvišeg crkvenoga vrha, traži i zaštitu sv. Mihaela prvaka nebeske vojske. Hodočasti jer želi “moliti sv. Arkandela a mu isprosi milost zadobivati duše za Krista, utvrditi one koje su u milosti i boriti se protiv đavla i grijeha”.

Ljudevit želi Bogu prikazati sve svoje sumnje, slabosti, neuspjehe, nerazumijevanja i progone na koja nailazi te traži zagovor sv. Mihaela kako bi njegov apostolat počivao na Božjoj milosti i *Bogu samom – Dieu seul*. Znamo da je svetac morao napustiti Poitiers, a on odluči napustiti ne samo grad nego i pokrajinu Poitou i uputiti se u rodnu Bretanju.

Na putu u svetište sv. Mihaela

Put naše hodočasnike vodi kroz Fontevrault gdje je, Ljudevitova sestra, Silvija Grignon benediktinska redovnica. Opatica samostana, Gabrijela od Rochehouarta, sestra gospođe Montespan preminula je 1704. godine, a naslijedila je njena rođakinja Franciska koja ne poznaje Montforta do li po čuvenju.

Svetac želi vidjeti sestru ali i kakav duh vlada u samostanu. Skupa s bratom Maturinom kuca na vrata samostana i traži milostinju u ime Božje, Bogu za ljubav. Sestra vratarica želi znati više o pridošlicama i obasiplje siromašnog svećenika s tisuću pitanja. Tko je, odakle je, kamo ide...? A on joj uporno odgovara da njegovo ime nije važno, nego samo da u ime Božje traži komad kruha. Sestra još više radoznala i sumnjičava potraži časnu majku opaticu koja sv. Ljudevitu ponavlja ista pitanja, a uza sva nastojanja da sazna više o njemu dobiva odgovor. “Časna majko, moje ime nije važno, ne zbog mene, nego u ime Božje molim vas za ljubav”. Razočarana u svojoj ženskoj radoznalosti, povrijeđena u sebeljublju i sumnjičava zbog neobičnog ponašanja nepoznatog svećenika opatica ga udalji kao neuračunljivog varalicu. Na izlazu joj Montfort dobaci: “Kad bi časna majka znala tko sam, ne bi mi uskratila milosrđe” i ode.

Ove riječi samo udvostručile radoznalost redovnica i u cijelom samostanu se govoraše samo o neobičnom posjetitelju. Sestra vratarica poče opisivati njegov izgled, stas i lice a Silvija uzviknu: “Pa to je moj brat Ljudevit”. Njen brat koji je prije pet godina propovijedao u samostanu i kojega se svi sjećaju kao autentičnog sveca kojega su toliko željele ponovno vidjeti. Časna majka odmah šalje nekoga za Ljudevitom s ispricama i pozivom da prihvati gostoprimstvo, a dobiva svetački odgovor: “Časna majka mi nije htjela iskazati ljubav u ime Božje, a želi mi je iskazati u moje ime. Ne, hvala”. I Montfort nastavi put tražeći gostoprimstvo kod siromašnih seljaka. Epizoda koju Blain detaljno opisuje pokazuje da Montfort nikada nije do kraja usvojio sulpicijanski stil uglađenog načina ponašanja nego slijedi svoj neuobičajeni proročki stil i svetački genij.

Sutradan se Ljudevit zaustavio u Marijinom svetištu Saumuru, koje se već toliko puta ispreplelo s njegovim životnim putem. U blizini svetišta Ivana Delanoue, buduća blaženica Katoličke Crkve, osnovala

je novu žensku redovničku udrugu Zajednicu sestara sv. Ane od Providnosti. U očinskoj kući ona je počela okupljati siročad i majčinski se brinuti za njih. Brzo joj se pridružiše druge djevojke i tako se rodila nova zajednica u službi siromaha i napuštene djece. Ivana Delanoue se dala na velike pokore, a njene sestre se bojale da ne ide dobrim putem, da je u zabludi, prevarena te da će cijelu zajednicu povesti krivim putem. Sestre svoje strahove izniješe Montfortu koji ih u tišini sasluša i obeća da će se pomoliti i razmisлити o svemu, a i sama Ivana se njemu povjeri želeći da joj kaže da li tako živeći vrši volju Božju.

Idući dan nakon svete mise misionar okupi cijelu zajednicu, svi poljubiše njegov križ kojega je Papa blagoslovio, a on uprije pogled u Ivanu i reče: “Vi previše nastojite u vašim mrtvljenjima i pokorama, u zabludi ste. Smatrate da vas na to potiče Božji Duh...Ne, oholost vas zasljepljuje. Poznavao sam više godina osobu koja se prepuštala iluzijama, zavodeći druge pod isprikom velike pobožnosti. Gospodin mi dade spoznati da ta bijednica izigrava sveticu. Dakle, sestro moja, bojim se da i vi sličite toj lažno pobožnoj osobi, da ste prevareni ili da želite druge prevariti”. Ivana blijeda, bez riječi, spuštenu pogleda slušala je teške misionareve riječ. Svetac nastavi: “Sutradan ću služiti svetu misu za vas, dođite sve i pričestite se. Nadam se da će mi Bog dati dovoljno svjetla o vašem stanju, te ćete čuti moj definitivni sud”.

Ivana sve prihvati, bez vidnog uznemirivanja i bunta. Ne misli na sebe. Provela je vjerojatno jednu od najtežih noći u svome životu, misleći da je izgubila povjerenje u zajednicu koja će se raspasti, te pomišljajući na siromahe i siročad koji će ponovno biti prepušteni sami sebi. Sutradan nakon mise i zahvale sv. Ljudevit s osmijehom primi cijelu zajednicu i blago progovori: “Sestro, možete nastaviti živjeti kako ste živjeli do sada, Duh Božji vas nadahnjuje na taj stil života. Od danas možete mirno slijediti vaša nadahnuća”.

Potpuna Ivanina podložnost, spremnost na poslušnost, kakva bila odluka koju bi Montfort donio o njoj, te briga ne za sebe nego za sestre i siročad, bijaše za sv. Ljudevita, uz vjerojatno Božje prosvjetljenje o stanju njene duše, siguran znak Ivanine poniznosti i ljubavi te ukoričenosti u Isusu Kristu. Montfort je htio kušati Ivanine kreposti, prije svih poniznost i ljubav. Ne možemo, a da u ovoj epizodi ne vidimo odraz prakse razlikovanja duhova koju je i sam Ljudevit iskusio na svojoj koži u studentskim danima. Praksa koju samo velike duše znaju primijeniti na druge velike duše.

Sv. Ljudevit put vodi kroz Anger, grad u kome je živo sjećanje na najkorisnije i najpoznatije janseniste braću Arnould. Enriko Arnould bijaše biskup u tom gradu, a njegov brat Antun, gorljivi pobornik jansenizma u tom istom gradu održa neku vrstu jansenističkih misija za vrijeme kojih samo jedan pokornik zatraži da se kod njega ispovjedi, a on u svome rigorističkom moralu sat vremena prebiraše ispovijed siromašnog čovjeka i na kraju mu ne dade održavanje. Pariški sulpicijanci već duže vremena nastojahu u pravovjernom duhu obnoviti odgoj svećenika u sjemeništu Angera. Pater M. Brenier, ravnatelj sjemeništa u kome se sv. Ljudevit pripremao za svećeništvo, onaj koji pri njegovu ulasku zajednici naloži da pjeva *Tebe Boga hvalimo*, bijaše premješten u Anger kao novi ravnatelj biskupskog sjemeništa.

Montfort u svoj jednostavnosti odluči posjetiti Breniera i sjemenište. Nađe ih u zajedničkoj rekreaciji. Blain piše: “Bijaše odbijen i potjeran na uvredljiv način u prisutnosti cijele zajednice...Da mu je barem dao jesti, konfrontiranje bi bilo manje gorko, naprotiv, odmah ga gladnoga sramno potjera, ne obazirući se ni na njegov karakter ni na njegove potrebe”. Ljudevit ne bijaše došao tražiti nikakvu pomoć ni potporu. On je već u Rimu razriješio svoje sumnje o pozivu. Došao je jednostavno pozdraviti osobu koju voli i cijeni i možda prijateljski iznijeti zgođe svećeničkog života ili putovanja u Rim a bijaše na tako grub način odbijen.

Sam Blain se pita zašto je Brenier tako postupio. Možda su i do njega dolazile iste glasine i klevete koje su na Ljudevitov račun kružile u sv. Sulpiciju. Anger nije daleko od Poitiersa, vjerojatno je znao da ga je biskup izagnao iz grada. Možda je to bio trenutak Brenierove ljudske slabosti, ili je htio dati na znanje okupljenim sjemeništarima da ne pomišljaju na sličan stil življenja svećeništva kao što ga živi Grignon, ili je htio kušati svog bivšeg sjemeništarca i definitivno ga osloboditi želje za bilo kakvim ljudskim osloncima i utjehama. Blain nastavlja “Ili to možda bijaše način djelovanja Božje Providnosti koja nam je htjela pokazati da se i sveci ne slažu među sobom, iako su vođeni istim duhom, i da ne idu istim putovima u Nebo...Bijaše to prilika vidjeti kako svetac progoni sveca”.

Nitko ne može tako duboko povrijediti osobu kao onaj koga ona iskreno ljubi. Tako Ljudevit po prvi put u životu zaplaka u svojim progonstvima i poniženjima i požali se riječima: "Pa zar je moguće da se u sjemeništu tako odnosi prema jednom svećeniku". Sam će kazati jednom od svojih suradnika da nikada u životu nije toliko trpio kao u ovom poniženju. A na njemu neiskazanu ljubav svetac odgovori gestom čiste ljubavi. Naime, nastavljajući put naiđe na čovjeka koji je s puno muke nosio teški teret na leđima. Montfort ga stade uporno nagovarati da mu dopusti da on preuzme taj teret. Siromašni čovjek misleći da se radi samo o učtivosti ovog neobičnog svećenika na kraju pristade, ali na njegovo čuđenje Ljudevit stvarno preuze teret i cijelo vrijeme ga je nosio sve do večeri, dok ne nađoše prenoćište u podnožju svetišta sv. Mihaela Arkandela.

Bijaše to 28. 09. 1706. bdijenje uoči proslave blagdana sv. Mihaela. Dok su se oni umorni od puta odmarali, iz obližnje gostionice čule su se pjesme nemoralnog sadržaja i vika pijanaca. Po pričanju brata Maturina, Montfort bez oklijevanja siđe u gostionicu, opomene okupljene da ne vrijeđaju Boga i zamoli ih da poštuju prostor svetišta. Oni se počеше se izrugivati i njemu i onome što je govorio. Kad ne htjedoše poslušati blagi kršćanski ukor i opomenu, Montfort im pokaza snagu svojih mišića te jednoga po jednoga uhvati i silom izvede iz gostionice, a on sam proveđe cijelu noć u molitvi i pokori kao zadovoljštinu za uvrede koje su nanesene Bogu.

Potresen u duhu Ljudevit u dubokoj sabranosti sudjeluje u proslavi blagdana sv. Mihaela. Od toga dana njegova pobožnost prema prvaku nebeske vojske postade svakodnevna i gorljiva. Sv. Mihael sažimlje u sebi teme izbora između dobra i zla, služenja i proslave Boga i otpada koje Ljudevit redovito susreće u apostolatu.

Montfort u svetištu proveđe nekoliko dana u molitvi i razmišljanju. Slušajući koralno pjevanje monaha u njegovu dušu se duboko ureza želja za širenjem pobožnosti prema sv. Mihaelu. Od tada Montfort će redovito u svojim misijama uspostavljati bratovštinu i udruge sv. Mihaela arkandela gotovo u svim mjestima gdje će propovijedati.

U rodnoj Bretanji i posjet obitelji

Poslije 13 godina Ljudevit se vraća u rodni kraj. Već je prešao tolike putove, a sada ponovno susreće poznate krajolike i svoj narod. U Renns, grad svoje mladosti gdje trenutno živi njegova obitelj ulazi kao stranac. Ne želi da ga itko u prvom trenutku prepozna, niti odmah ide svojima. Skupa sa Maturinom nalazi utočište u siromašnom svratištu blizu ubožnice sv. Ivana. U rodni kraj je došao s jasno određenom nakanom, susresti se sa svećenikom Bellierom koja ga prvi, još kao dječaka uvede u svijet služenja siromasima. U obližnjoj ubožnici susretoše se učitelj i učenik, prijatelji istoga duha i istih ideala. Nakon toliko godina tko zna što su sve imali jedan drugom reći. Vjerojatno Bellier predloži Ljudevitu da mu se pridruži, ali ovaj nije zbog toga došao. Naime, sam Bellier je Montfortu dok je još bio đak s oduševljenjem govorio o najvećem živućem bretonskom pučkom misionaru Leudugeru, a i sam je povremeno djelovao u njegovoj misionarskoj grupi. Montfort želi stupiti u vezu s Leudugerom i Bellier će njemu rado preporučiti Ljudevita kako bi pod vodstvom iskusnog i razboritog vođe misionarske ekipe stekao još veća pastoralna iskustva u pučkim misijama.

Gradom se pronese glas da je u ubožnicu stigao sin odvjetnika Grigniona i doprije do župnika Alana Roberta, Ljudevitova strica. A ovaj odmah pođe potražiti nećaka. Našavši ga, zagrlje se, a stric Alan u čudu Ljudevita ukori: "Zašto si nam to učinio..". I počе objašnjavati Ljudevitu da je prvo morao doći u obitelj i kod njih boraviti, da mora misliti na čast obitelji, na stare roditelje, pa i na to što će reći ljudi... Ljudevit šuti, sluša i na kraju pristade da skupa sa stricem posjeti obitelj. Misionar nakon toliko godina ulazi u rodnu kuću. Prvo na vratima izmoli *Zdravo Mariju* zatim nježno zagrlje oca, majku, braću i sestre. Zadržase se u dugom i srdačnom razgovoru. Uzalud je otac nagovarao sina da dođe boraviti s Maturinom u roditeljskoj kući. Ljudevit s poštovanjem i blago odgovori da je on misionar po Božjem pozivu i papinskom poslanju, te da je tu samo u prolazu ali ipak prihvati doći na ručak u obitelj. Sutradan odvjetnik Grignion pozva rođake i prijatelje te pripravi svečani ručak u čast sinu misionaru koga nije vidio trinaest godina. A Ljudevit prije ručka uze po malo od najboljih jela i posla siromasima.

U Rennsu će Montfort ostati nekoliko dana tijekom kojih njegova pastoralna aktivnost ne prestaje. Propovijeda, posjećuje siromahe i drži duhovne vježbe sjemeništarcima. Redovnici sv. Ivana Eudesa mu predložiše da im se pridruži u misionarenju što on odbi.

U međuvremenu Ljudevit vjerojatno primi poziv od nekoga iz misionarske grupe Leudugera da im se pridruži u gradu Dinanu. Sv. Ljudevita prvo vodi kroz mjesto njegova rođenja. Predvečer on posla Maturina da potraži prenoćište kod Adriane dojilje koja ga je odgajala prve dvije godine njegova života, Naloži mu da ne govori o njemu nego neka traži prenoćište Bogu za ljubav. Starica odbi primiti nepoznatog svećenika, a malo dalje u kući Petra Belina ponovo zatražiše konak što ovaj velikodušno prihvati. U razgovoru za večerom domaćin otkri pravi identitet svojih gostiju, a sutradan je cijela Bachelleraie o tome pričala. Adriana sva uplakana potraži Ljudevita i uz sve moguće isprike ga pozva na ručak. Ovaj puta misionar prihvati ali blago ukori siromašnu staricu da nije gostoprимljiva jer ih u ime Božje nije primila.

Idući dan naši putnici stigoše na odredište. Dinan, srednjovjekovni gradić je nastao oko dvorca bretonskih vojvoda, a zahvaljujući manufakturi i izradi tekstila razvio se u važno središte Bretanje. Pučke misije u gradu su počinjale prvih dana siječnja 1707. Vjerojatno bijahu organizirane pod pokroviteljstvom Leudugera iako on sam nije bio prisutan, a misionarska ekipa se sastojala od redovnika i lokalnog klera. Svaki svećenik je mogao birati područje apostolata. Montfort izabra službu katehete djece, bolesnika i siromaha i dobije dopuštenje da sam drži misije vojnicima.

Jedne večeri tijekom misija Ljudevit naiđe na nekog siromaha, koji bespomoćno, sav u ranama i čirevima ležao na ulici. Misionar nije čekao da mu ovaj uputi poziv za pomoć, nego prvi priđe siromahu, uzme ga na svoja leđa i donese pred kuću u kojoj su boravili misionari. Iz svega glasa povika, uzvikom u kome je sažet njegov svećenički život: "Otvorite! Otvorite Isusu Kristu"! Odnese siromaha u svoju sobu i osobno ga je njegovao sve do njegove smrti. Za vrijeme misija Montfort organizira i karitativnu grupu žena koje pripremahu objede za siromahe. Prilikom skupljanja svjedočanstava za proglašenje blaženim Ljudevita Marije Grigniona 150 godina nakon ovih događanja iz Dinana dođe poruka da još uvijek bijaše djelatna karitativna udruga koju je osnovao Montfort.

Jednoga od prvih dana svoga boravka u Dinanu Ljudevit s bratom Maturinom pođe slaviti svetu misu u crkvi dominikanskog samostana u kojem je živio njegov rođeni brat svećenik Josip koji u zajednici obavljao službu sakristana. Montfort naloži Maturinu da ne odaje njegov identitet. U sakristiji Josip ne prepozna brata kojega nije vidio 15 godina, a Ljudevit mu se obrati riječima: "Dragi moj brate, pripravi mi liturgijske haljine kako bi slavio svetu misu na oltaru bl. Alana". Josip Grignion, koji već više godina bijaše svećenik, doživi kao poniženje da ga neki siromašni, otrcani svećenik u prolazu naziva bratom, izvadi najsiromašnije haljine i liturgijsko posuđe za služenje svete mise. Nakon mise Ljudevit mu zahvali ponovno nazivajući ga brate. Sutradan se scena ponovi, a pater Josip, vidno nezadovoljan reče Maturinu: "Kažite vi tom gospodinu da sam ja svećenik, a ne brat". I nastojao je od njega saznati ime tog čudnog misionara. Kad se Maturino više nije mogao obraniti od njegovih nasrtaja, otkri mu pravi Montfortov identitet, a Josip sav u čudu uskliknu: "Pa to je moj brat"! Sutradan raširenih ruku i srca dočeka Ljudevita prekoračujući ga za takvo ponašanje i pripremi mu najljepšu misnicu, a svetac mu u jednostavnosti odgovori: "Zašto se žališ, nisam li te nazvao dragi moj brate? A zar ti to nisi uistinu? Zar sam ti mogao iskazati veći znak pažnje i prijateljstva?" Tako Josip dobi ljubeznu pouku o potrebi većeg rasta u poniznosti i ljubavi.

Misije idu svojim tokom, a o njegovom misionarskom radu u Dinanu s jednom od najtežih kategorija, vojnicima, Cloriviere je zapisao: "Uspjeh bijaše onaj koji se samo može poželjeti. U malo vremena znao je u potpunosti zadobiti njihovo povjerenje pažljivim gestama ljubavi i dodirnuti srca snagom svojih riječi, tako da se vidjelo vojnike kako plaču dajući znake iskrenog obraćenja i pokore".

U misionarskoj ekipi Leudugera

U veljači 1707. konačno se Montfort susreo sa Leudugerom i ušao u krug njegovih užitih suradnika. Pridružiti se Leudugeru, bijaše i dječjački i mladomisnički san sv. Ljudevita. Ivan Leuduger skolastik, danas bi rekli predstojnik katehetskog ureda biskupije sv. Briueca, bijaše najpoznatiji živući pučki

misionar u Bretanji. Naslijedio je misionarsko iskustvo, tradiciju i baštinu velikih misionara Maunoir i Nobletza. Kao i sv. Ljudevit, Leuduger bijaše Bretonac, strastveni misionar. Studirao u istom zavodu sv. Tome u Rennsu. Uzalud je pokušavao poći u misije u prekoceanske zemlje, hodočastio je u Rim, ali u odnosu na Ljudevita životom je više odmjeran, manje strastven, sklon produbljivanju humanističkih studija, bijaše asketa ali ne veliki pokornik, osoba opreza i razbora, a u svom misionarskom apostolatu bijaše cijenjen od svih. Leuduger je napisao *Bouquet de mission*, misionarski priručnik koji će obilježiti svoje vrijeme i u kojemu je iznio sadržaj i obnovljenu metodu održavanja pučkih misija.

U Montfortovu životu slijedi naporan misionarski period. Leudugerova grupa gotovo neprekidno održava misije u biskupijama sv. Malo i sv. Briec. Ljudevit, kao jedan od mlađih suradnika ekipe koja se okupljala sa svih strana i bijaše sastavljena od svećenika koji su se bavili najrazličitijim pastoralnim aktivnostima, slijedi misije u Baulonu, Vergeru, Merdrignacu, Plumieuxu, Briecu, Porhoetu, Moncontouru.

Za vrijeme misija u župi La Chez Ljudevit poduze obnovu svetišta Žalosne Gospe iz 12 stoljeća koje bijaše teško ruševno. Zanimljivo je da je sv. Vinko Fererski, veliki misionar Bretanje, još 1417. pred ruševinama tog svetišta prorokovao o njegovoj obnovi govoreći: "Ovaj veliki poduhvat Nebo je sačuvalo za čovjeka kojega će Svemogući podići u vremenima koja su još daleko. Doći će kao nepoznati stranac, protiviti će mu se i ismijavati ga, ali će on uz pomoć milosti dovršiti ovo sveto djelo". Montfort pri dolasku u župu nije poznavao ovo proroštvo, ali se odmah u velikoj ljubavi prema Gospi dao na obnovu njenog svetišta.

Uz velika sumnjičenja i protivljenja misionar postade arhitekt i šef gradilišta. Traži i okuplja radnike sa svih strana iako bijaše bez ikakvih materijalnih sredstava. Dobrovoljnim priložima redovito plaća radnike. Oduševio je narod ne samo za obnovu svetišta, nego i za duhovnu obnovu župe. Po Montfortovu apostolatu događaju se velika čudesa o kojima cijeli kraj priča. Župnik u La Chez, M. Jagu, o tim događajima pismeno izvijesti biskupa: "Gospođa Trebault ga je vidjela kako čini čudo u prisutnosti mnogih. Sveti Božji čovjek joj ozdravi bolesnu kćer, uvjeravajući je da se bolest više neće vratiti i bilo je tako. Ozdravio je mnoge od groznice dajući im piti vodu nad kojom je zazvao ime Isusovo. Umnažao je kruh za siromahe koji bijahu s njim, a oni bijahu njegovo birano društvo. Monsinjore, ne bih brzo završio, ako bih htio opisati sva čudesa koja su mi osobe dostojne povjerenja pripovjedile o gospodinu de Montfortu".

Dugo se u La Chez pričalo o slijedećoj zgodi. U nekoj gostionici sastajali su se muškarci na neku igru i zabavu, a to im bijaše i povod za opijanje, svađe i psovke. Misionar ih je opomenuo da ih sam đavao napastuje tom igrom, a oni se tome izrugivahu. Ali jednog dana na početku igre na stolu se pojavila nakaza veličine psa vučjaka. Svi prisutni u strahu i užasu žurno potražiše sv. Ljudevita i zamoliše ga da dođe u gostionicu. Montfort blagoslovi stol i naredi đavlu da odstupi, na što nakaza podvinuta repa nestade u obližnjoj rijeci i nikada je više nisu vidjeli.

Radovi se nastavljaju, a Montfort sudjeluje u misijama u susjednoj župi udaljenoj 8 km Plumieuxu, te uspijeva i dalje nadgledati obnovu svetišta. Za vrijeme ovih misija saznao je za smrt gospođe Montespan prema kojoj bijaše duboko zahvalan za višekratnu materijalnu pomoć njemu i njegovoj obitelji. Obnova svetišta brzo je napredovala i svečano otvaranje bijaše predviđeno za 12. 6. 1707., na blagdan Duhova.

U La Chez na dan Uzašašća tradicionalno se održavao veliki seoski sajam. Montfort zbog ugleda koji je stekao u župi uspije nagovoriti i narod i gradonačelnika da se poštuje taj veliki blagdan i da odgode sajam za koji dan. Neki se tome oštro usprotiviše. Čak se nađe i jedan svećenik koji je sve to opravdavao. Neki seljak uporno htjede baš taj dan trgovati i sklopi ugovor o prodaji krave, ali na svoje zaprepaštenje izgubi novac koji je za nju dobio, a krava se kod onoga koji ju je kupio odmah razboljela. Sam svećenik koji je opravdavao sajam na blagdan Uzašašća se razbolio i hitno pozvao sv. Ljudevita da mu se ispriča i isповjedi.

Na sam dan otvaranja obnovljenog svetišta svetac organizira veličanstvenu procesiju. Iz Plumieuxa, uz molitvu i pjesmu svečano donesoše kip Žalosne Gospe u Crkvu i postaviše na glavni oltar. Kao znak sjećanja na misije Montfort u župi osnova bratovštinu sv. Krunice, a obnovljeno svetište brzo postade središte Marijanske pobožnosti i meta hodočašća iz cijeloga kraja.

Poslije svečanosti Leuduger poziva Montforta da održi duhovne vježbe sestrama sv.Križa u Brieucu. Kao i uvijek Ljudevita prati brat Maturino. U samostan u koji ide držati duhovne vježbe on posla Maturina da traži milostinju za sebe i siromašnog svećenika u ime Božje. Sestre ga odbiše i ne bijaše kraja njihovom ispričavanju kad su vidjele da se radi o propovjedniku koji ide k njima. Pripremiše obilan objed, a Montfort ih blago ukori: “Sestre, kako to, vi odbijate komad kruha kad vas se moli u ime Isusa Krista, a pripravljate gozbu bijednom grešniku? Tako činite dvostruki grijeh, jedan protiv vjere, a drugi protiv ljubavi”.

Između jednih i drugih misija Ljudevit provodi vrijeme u Brieucu. Propovijeda i ispovijeda u mnogim crkvama u gradu. O tom boravku u gradu prvi životopisci nam donose više zgoda iz života svetog misionara. Usprkos velikog misionarskog rada ne zapašta svoj duhovni život. Ritam njegove pokore, mrtvljenja, postova, bdijenja, nošenja pokorničke haljine i lančića, bičevanje, spavanja na podu toliko je velik da svećenik Yso kod kojega se ispovijeda mora autoritativno nastupiti kako bi ih doveo u mjeru s naporima misionarskog apostolata. Jednog dana dok se on u meditaciji pripremao za apostolat približi mu se neka žena govoreći mu da ga mnoge osobe čekaju kod ispovjedaonice, a svetac odgovori: “Pustite me, ako nisam dobar za sebe samoga, kako ću biti za druge”? I nastavi još pola sata s meditacijom.

Za vrijeme duhovnih vježbi u jednom samostanu, dvije djevojke koje su osjećale toliku odbojnost prema redovništvu da se nisu usuđivale ni posjetiti prijateljice koje su ušle u samostan u strahu da ne bi dobile poziv, nakon dugog oklijevanja pođoše slušati sv.Ljudevita. Čim ih ugleda prozva ih po imenu, iako ih prije nije poznavao i preporučio svima u molitvu, govoreći da će Isus i Marija pobijediti njihovu odbojnost. Ne prođe puno vremena a sam Montfort ih otprati u novicijat sestara Uršulinki.

Jedna osoba vidjevši misionara obučena u staru istrošenu i reverendu u znak zahvalnosti mu htjede pokloniti novac za novu svećeničku haljinu, a on odgovori: “Ja mogu bez nove revrende, ali siromasi ne mogu bez kruha, njima dajte taj novac”.

U ljeto 1707. Leuduger i njegova misionarska grupa je u Montfortu sur Meu, rodnom mjestu sv.Ljudevita. I on je s njima. U međuvremenu njegova obitelj se iz Rennsa ponovno preselila u Montfort. Možemo samo zamisliti sreću i ponos roditelja i cijelog mjesta da u misionarskoj ekipi imaju svojega Ljudevita. Baš na njega pade izbor da propovijeda u crkvi sv. Ivana u kojoj je i sam bio kršten. Crkva bijaše prepuna u iščekivanju propovijedi već nadaleko poznatog njihovog sugrađanina. Ljudevit se popne na propovjedaonicu i umjesto propovijedi pred svima, kao da je sam u sobi u tišini bez riječi ljubezno se upusti u kontemplaciju velikog raspela koje je držao u ruci. Brzo mu se oči zamaglišu i niz lice s uzdahom potekoše suze. Svi u crkvi bijahu potreseni tim prizorom te mnogi zaplakaše. Ljudevit jedino na kraju reče: “Evo vašega Spasitelja, nije li vam žao što ste ga uvrijedili”? I svim okupljenima pruži križ da ga poljube. Besnard zapisa: “Kratka propovijed, ali treba cijeli jedan svetački život da bi se pripremila”.

Roditelji žele počastiti svojega sina. Žele da dođe na ručak u očev dom. Ljudevit prihvati pod uvjetom da sobom može dovesti i svoje prijatelje. U obitelji Grignon se priprema veliki događaj. Vjeruju da će Ljudevit doći sa misionarskom ekipom, ali po tko zna koji put otac i majka se iznenadiše zbog svoga sina. Ljudevit dođe na ručak u očevu kuću u društvu zadnjih siromaha i s njima sjede za pripremljeni stol uz oca i majku. Bijahu to prijatelji njihova sina, pa ih i oni sve prihvatiše u svoje društvo.

Na kraju, po ustaljenom običaju, kao sjećanje na misije postavlja se Križ na uočljivo mjesto u župi. Ljudevit za to odabra brežuljak Butte, ali čim vijest siđe do gospodina Tremoilla, vlasnika zemljišta on to zabrani, i nikakvo uvjeravanje ne promijeni njegovu odluku. Sv. Ljudevit pred okupljenim mnoštvom na kraju reče: “Ne želi se da ovaj brežuljak bude posvećen! Dobro, ali doći će dan kad će on postati mjesto molitve”. Mnogo godina nakon toga, 1850. poslije mnogih nagađanja i odabiranja baš na tom brežuljku bijaše podignuta nova župna crkva u Montfortu sur Meu.

Zadnje misije i rastanak s Leudugerom

U jesen 1707. Leuduger vodi misionarsku ekipu u Moncontour, njemu na poseban način dragu župu jer je prije nego se dao na misionarski apostolat u njoj bio župnik. Montfort uđe u Moncontour u

nedjelju i na trgu sv. Martina uoči ulične pjevače s grupom mladića i djevojaka koji plesahu i pjevahu pjesme dvosmislenog sadržaja. Obuzet gorljivošću za javni moral u župi u kojoj počinju misije autoritativno stade među mlade, prekinu pjesmu i ples te pred svima pade na koljena riječima: “Svi koji su na Božjoj strani neka učine kao i ja kako bi ublažili Božju srdžbu”. Zbunjeni mladi ljudi u prvi mah se počеше smijati, ali kad svetac autoritativnim glasom ponovi poziv i gestu, neki se razidoše, a mnogi kleknuše i nakon toga poslušno podoše u Crkvu na misu. Montfort sutradan uspije od gradonačelnika zadobiti obećanje da će se gradske proslave premjestiti s nedjelje na neki drugi radni dan.

Po običaju Ljudevit tijekom misija za sebe izabra rad sa djecom, bolesnicima i siromasima. U gradskoj ubožnici ponovno učini gestu koja mnogima bijaše teško shvatljiva. Nakon svete mise za bolesnike reče nazočnima da će im pružiti mogućnost da poljube križ s povlasticom potpunog oprosta koji je primio od pape. Montfort već bijaše navikao u životu vidjeti neodgovorno i nesavjesno osoblje u ubožnicama, a ako dodamo među siromasima još i prisutnost uglednih gospođa obučениh po zadnjoj modi kako odudaraju od siromaha i ambijenta onda možemo shvatiti kako misionar nekim osobama pred svima odbija pružiti križ da ga poljube. Čak odbi pružiti križ na poljubac i redovnicama nekog instituta riječima: “Vi istina ne pokazujete znakove ispraznosti i ne slijedite mode, ali u djevojkama koje su vam povjerene na odgoj ne mrtvite dovoljno strast za modom”.

U misionarskoj ekipi javilo se nezadovoljstvo zbog vanrednih gesta u ponašanju Montforta. Ponizni i sveti svećenik se sve više izdvajao među njima. Originalan je, neovisan o grupi, slijedi svoje teško shvatljive metode i osobne karizme. Svojim impulzivnim i slobodnim gestama prouzrokuje muku i nezadovoljstvo. Leuduger zna iz iskustva kolika je vrijednost razbora, umjerenosti, mira i slaganja u grupi i sve skupa proživljava s drugima.

Na kraju kap koja je prelila čašu. Leudugerje dirljivo propovijedao o potrebi molitve i pomoći dušama u čistilištu, a Montfort, iako to ne bijaše običaj u misijama, misleći iskoristiti povoljan trenutak među slušateljima pokupi milostinju za slavljenje svetih misa za duše u čistilištu. Montfort nije smatrao da krši pravilo ponašanja u misijama, a ova gesta po sebi beznačajna bijaše povod Leudugeru da ga udalji iz misionarske grupe.

Koji je bio pravi razlog razlaza Leudugera i Montforta ne znamo, možda zavist među suradnicima, možda nelagoda i mrmljanje u ekipi zbog Ljudevitova vanrednog ponašanja i proročkih gesta, a možda i Leudugerova skrivena želja da se Montfort osamostali u misionarskom radu. Uistinu, od ovoga trenutak pa do svoje smrti Ljudevit, će u gotovo svim misijama u kojim bude sudjelovao biti neprikosnoveni vođa misionarske ekipe. Nakon 6 mjeseci boravka u njegovoj misionarskoj ekipi Leuduger kao da je govorio Montfortu “već si naučio, možeš nastaviti sam”. A da je Leuduger uistinu cijenio sv. Ljudevita, iako je s njim proveo tako malo vremena, vidjet će se iz pisma koje će on za koju godinu njemu napisati. Kad zbog starosti više nije mogao slijediti misionarsku grupu tražio je baš od Montforta da preuzme vodstvo njegove misionarske ekipe, što je svetac zbog drugih planova odbio.

4. Boravak u samotištu sv. Lazara

Montfort i Maturino su ponovno na putovima Bretanje. Možda sv. Ljudevit osjeća nešto gorčine u duši, jer ponovno je otpušten, ovaj puta iz misionarske ekipe koja ne asimilira njegovu vanrednu osobnost. Ljudevit je neugodan svetac, nikada i ni po koju cijenu nije spreman podnositi ono što vrijeđa čast Božju. On nije čovjek kompromisa, nego ide uvijek ravno i do kraja, ali u njegovoj duši nema mjesta za strah i obeshrabrenje. Svetački u svemu misionar razabire putove Providnosti i Volju Božju koja ga usprkos svega vodi do ostvarenja njegova poziva i poslanja. Sa svoje strane on je već odavno odlučio ne činiti kompromise u svojim idealima. Naprotiv, u svim životnim situacijama i prividnim porazima Ljudevit osjeća ljubav i veličinu svoga izbora. Vjerojatno je u jednoj ovakvoj situaciji napisao *Novu pjesmu duhovnog siromaha*.

“Kad putujem sa štapom u ruci, bos, bez prtljage, ali i nezabrinut, hodim veličanstveno kao kralj posred svoga dvora. Hodim svijetom kao izgubljeno dijete, s dušom litalice, sva sam dobra rasprodao; škrtci varam vas, sobom nosim najbolji dio...Idem s grane na granu kao ptica, moje srce nikad se ne

slama jer sam bez tereta. Sve moje blago i slava su siromasi, ako treba jesti ili piti, s njima dijelim. Ako me netko želi slijediti, dobrodošao, ali bez raskoši! Pjevajmo radosno, živjelo siromaštvo!...”

Kao i svaki put u životu, nakon napornog misionarskog rada i progona kada treba tražiti nove putove, sv. Ljudevit se povlači u osamu i molitvu. S bratom Maturinom ovaj put se povlači u samotište sv. Lazara u blizini rodnog mjesta Montfort sur Meu u biskupiji sv.Malo. Srednjovjekovna građevina, prozvana sv.Lazara sa kapelicom iz XIII st. još od vremena križara bijaše prihvatilište za bolesne i nemoćne. Nakon toga jedno vrijeme bijaše i kuća za gubavce, ali s vremenom je ostala prazna, u ruševinama. Jesen je 1707. i zima je pred vratima. Montfort odluči s Maturinom obnoviti par soba i tu u rodnom kraju provesti neko vrijeme u molitvi i sabranosti. Pridružio im se još jedan mladić Ivan, koji je slično kao Maturino odlučio slijediti sv. Ljudevita. Tako se po prvi puta rodila montfortanska zajednica. Jedan san i jedna utopija sv.Ljudevita; zajednica obnovljena u duhu Mudrosti i po Mariji po Mariji Isusu Kristu posvećena koja se bori za Božju obnovu Crkve i svijeta.

Dani trojice prijatelja prolaze u miru, molitvi, sabranosti i radu. Montfort je odlučio obnoviti i kapelicu. Nakon par mjeseci rada posao je završen, a svetac ja sam za obnovljenu kapelicu napravio Marijin kip Prijestolja Mudrosti s djetetom Isusom koje u ruci koji drži svijet. Uz golubicu Duha Svetoga iznad imena Isusa i Marije kip bijaše postavljen iznad oltara koji dominira u kapelici. U sredini lađe pred oltarom Montfort je postavio prekrasno klekalo s velikom krunicom koja bijaše na njemu pričvršćena tako da se osobe pri molitvi mogu njome služiti.

Ubrzo je samotište sv. Lazara postalo svetište i ljudi u masama počeli dolaziti u posjet maloj montfortanskoj zajednici. Seljaci, siromasi, pa i dobrostojeće osobe iz obližnjih župa redovito posjećivahu kapelicu Marije prijestolja Mudrosti. Hodočasnici su dolazili u tolikom broju da ne mogahu svi stati u kapelicu. Montfort ih tada počeo okupljati u sjeni velikoga stoljetnog hrasta u parku pred ulazom u kapelicu, moliti s njima krunicu i predavati im katekizam. Hrast, prozvan sv.Ljudevita, i danas prkosi vremenu i na rubu veličanstvene šume Broceliande te nijemo svjedoči o ljubavi prema siromasima i misionarskom naviještanju Evanđelja u odsutnosti bilo kakvih struktura, kao što će to puno puta ponoviti i misionari sv.Ljudevita u Africi, Južnoj Americi, Aziji... No za Montforta je tek vrijeme sijanja, proročkih gesta, molitve, čekanja i strpljive ljubavi koja iščekuje rađanje družbe.

Suživot u sv. Lazaru ima ljubav za cilj. Mala zajednica živi od providnosti i milostinje onih koji dolaze u posjetu. Svetac je vodi i to se odražava u ljepoti, ali i napetosti kušnje potpunog predanja u ruke Božje Providnosti. Jednog dana Montfort je pozvao braću za stol na objed, iako u kući ne bijaše ništa za jelo. Pomole se i razidu bez objeda. Navečer se ponovila ista scena. A kada braća počeli mrmljati, ako već nemaju što jesti zašto sve to skupa, na vratima se pojavio neki seljak s košarom punom hrane te su svi obilno blagovali.

Ponovno u misije

Okolni župnici brzo su uočili djelovanje Ljudevita u sv.Lazaru. Mnogi od njih nisu podnosili da toliko naroda odlazi k Montfortu, možda napuštajući crkve u kojima su oni propovijedali. Negdje početkom 1708. biskup sv. Maloa, monsinjor Vinko Desmarets bijaše u posjeti dekanatu Montfort sur Meua. Župnici su izvijestili biskupa o događanjima u sv.Lazaru, po Besnardu ovim riječima: “Okuplja čete lutalice, zadržava ih, te ništa ne rade...čovjek koji želi sebe istaknuti svojim posebnostima kako bi stekao ime u svijetu, dok u biti nije drugo do li varalica”.

Biskup Desmarets, simpatizer jansenizma do te mjere da će 1717 g. otvoreno odbiti bulu Unigenitus Pape Klementa XI u kojoj je papa osudio taj pokret, bio je i sam u poteškoćama upravljanja biskupijom boreći se protiv želja lokalnog klera za autonomijom. Čuvši izvještaj pozove Ljudevita u župni dvor. Dok su skoro svi župnici iz dekanata bili na objedu s biskupom u blagovaonicu uđe i Ljudevit. Biskup, bivši časnik u vojsci pokaza svu žestinu svoga karaktera. Nije ni saslušao misionara nego mu uz ironične podsmijehe okupljenih zabrani Ljudevitu bilo kakvu pastoralnu aktivnost u biskupiji.

Montfort je kao i uvijek u tišini i bez riječi opravdanja slušao sve prijekore, poštujući upute pape Klementa XI da u misionarenju bude uvijek poslušan biskupima. I već se htio povući kad u prostoriju uđe

župnik Breala Hindre koji videći na okupu sve osobe zbog kojih je došao a ne znajući ništa o onome što se prije dogodilo, pozdravi biskupa i reče: "Monsinjore, iz dva sam razloga došao, prvo da vas srdačno pozdravim, a drugo da vas ponizno zamolim da u moju župu pošaljete gospodina Grigniona kako bi održao misije za mlade".

U prostoriji je nastao tajac. A biskup zbunjen i posramljen u mah shvati da je bio krivo obaviješten. Ako župnik Hindre, jedan od najuglednijih u biskupiji, traži da Ljudevit kao misionar dođe u njegovu župu onda stvari ne stoje onako kako su mu ih drugi predstavili. I kako bi riješio nastalu situaciju biskup promrmlja nekoliko riječi dajući dopuštenje Montfortu za misije i vrati mu sve kanonske ovlasti za svećeničko djelovanje u biskupiji.

Misije u Brealu bijahu vrlo uspješne. Stari župnik Hindre je dobro poznao obitelj Grignion. Još daleke 1673. on je osobno krstio Ljudevita kao njegov župnik, a 1698.g. je bio premješten u novu župu. Župnik Hindre ne može se načuditi učinkovitosti Ljudevitovih riječi i upitao ga o tome a Ljudevit mu je svetački jednostavno odgovorio: "Dragi moj prijatelju, propješačio sam više od 2000 lega - 8 000 km - hodočasteći i tražeći od Boga milost da mogu taknuti srca i Gospodin me je uslišao".

Jednog dana hodajući po Brealu misionar čuje iz obližnje kuće očajničku viku. Uđe u kući i vidje muža kako bijesno tuče svoju suprugu. Snažnim i autoritativnim glasom Montfort pokuša u njemu probuditi glas savjesti, a čovjek iznenađen, kako bi prikrio svoju sramotu, podvostruči bijes i viku. Uхвати sjekiru i baci se na sv.Ljudevita a on učini jednu od svojih neuobičajenih gesta. Na veliko iznenađenje razbješnjelog muža Montfort ne ustuknu pred zamahom sjekire nego se spusti na koljena spreman primiti smrtonosni udarac, a tako i palmu mučeništva. Na to čovjek izvan sebe od bijesa odbaci sjekiru te vičući i psujući izreče sve uvrede koje je znao na račun misionara. Ne uspijevajući ga smiriti sv. Ljudevit napusti kuću prorokujući mu svršetak života u najvećoj bijedi.

Župnik Pipriaca, monsinjor Dousseau, napisao je Besnardu koji je skupljao građu za jedan od prvih životopisa sv.Ljudevita da je osobno poznao tog nesretnika i uvjerio se u ostvarenje Montfortova proroštva. Dobrostojeći gospodin, malo po malo izgubio je sve svoje imanje. Župnik sam mu je pred kraj života davao milostinju jer je morao prositi kako bi preživio, a na samrti mu je podijelio sakramente. Umro je na slami u kući koja ne bijaše njegova.

Prvu polovinu 1708. Montfort provodi u izmjeničnom ritmu propovijedanja po okolnim župama i apostolatu u samotištu ili bolje reći već svetištu sv.Lazara. Njegove pastoralne aktivnosti su ponovno gotovo neprestane. Propovijeda ili drži misije u Bretielu, Tanlensacu, Landuianu, Medereacu i Rouilleu. A kad boravi u sv.Lazaru siromasi i narod neprestano dolaze.

Tijekom ovog boravka u osami sa braćom Montfort nastavlja pisati pjesme. Definitivno dovršava svoj marijanski opus te piše slijedeće pjesme. *Zahvale za velika Božja dobročinstva, Dobar misionar, Dobre sestre trećoredice, Dobra djeca, Zaljubljena pokornica, Dobar zatvorenik, Pouka djece kojima čovjek treba biti nalik kako bi došao u Nebo, Obraćeni grešnik, Dobra pastirica, Bijeda ovog života i povjerenje u Boga, Siromah duhom.*

Na poseban način pjesma *Dobar misionar* izražava apsolutistički misijski duh koji je svetac usvojio: „Trčim po svijetu kao izgubljeno dijete, ne želeći ni dobra ni prihode, iako me prekoravaju, ne imajući ništa, posjedujem sva dobra. Sve moje blago je da budem poslušan. Ja sam lovac na duše za moga Spasitelja Isusa. Prezir i osuda moja su plaća. O bogataši zemlje, vi ste moji zakupci, ali ne vodim ni parnicu ni svađu da bih imao vaše novce. Sad k jednom, sad k drugom idem bez ikakvih briga, da bih svakodnevno kao apostoli, imao sve što mi treba. Ne imajući ništa, posjedujem sva dobra. Sve moje blago je da budem poslušan.

Ne zavidim nikomu na njegovim dobrima ili sreći, težim samo za siromasima srca. Jer se Bog, moj dobri Otac, skrbi o meni beskrajno, ja puštam da on sve čini, kako bih se brinuo za njega. Boljitak Božji je moj vlastiti interes i kažem: prokleta ono što se njemu ne sviđa. Moja razboritost je fina, imam sve, po predanju, bez podruma i kuhinje, bez rente i kuće. Ne imajući ništa, posjedujem sva dobra. Sve moje blago je da budem poslušan.

Živim lagodno poput ptice i što me manje novac priteže, to ja više letim u visine. Idem bez pratnje, sa štapom u ruci, bez ičega što me opterećuje, i bez brige. Propovijedam, izražavam se, jednostavno, bez

izvrgavanja. Moja praksa nije "što će reći taj i taj". Pred očima mi nisu ni dame ni gospoda, gledam samo Boga i dušu i govorim najbolje što mogu. Ne imajući ništa, posjedujem sva dobra. Sve moje blago je da budem poslušan.

Ako svijet osuđuje ono što govorim ili radim, kažem: odlazi brate, magarče, ne padajući pod teretom. Ako me grad ili mjesto ne želi slušati, ne izazivajući oluju, idem drugdje propovijedati. Budući da je cijela zemlja puna grijeha, imam posvuda posla, žao mi je svakog mjesta. Živim li ili umirem, svejedno mi je, samo da ostanem siromašan i bogat u Bogu. Ne imajući ništa posjedujem sva dobra. Sve moje blago je da budem poslušan.

Biti bogat u ovom svijetu? Gospodine, radije umrijeti! Samo se na tebe oslanjam jer ja sam tvoj. O biseru dragocjeni, Božansko siromaštvo, o kako je sretna duša koja te uistinu ljubi. Moj položaj me čini učiteljem cijelog svijeta, ali da ga se upozna dobro, treba sve ostaviti. Ne slijedim modu osim mode siromaha, uvijek s njima boravim i sve dijelim. Ne imajući ništa posjedujem sva dobra. Sve moje blago je da budem poslušan.

Lukav sam u razmjeni, za jedno ja dobijem stotinu, za jedno stvorenje ja dobijem živoga Boga. Evo mog trenutka sreće: udovica i siroče. Moje pobjedonosno oružje je da dadem nešto njima u ruke. Sadim i šijem samo u ruke malenih, a dobit ću Boga samoga i čitav raj. Dronjci koji ih pokrivaju, čine da ih moje oči vide, pokazujući mi njihov kraljevski dvorac i njihovo kraljevstvo na nebu. Ne imajući ništa, posjedujem sva dobra. Sve moje blago je da budem poslušan.

Nezainteresirano gledam na velike, a s poštovanjem na uboge siromahe. Ne razumnost, niti razboritosti, ni moja vlastita volja, nego sveta poslušnost me drži u sigurnosti. Kad mi se zapovijeda, ja sam kao dijete od godinu dana. Nikada ne pitam ni zašto ni kako. Izjavljujem pred samim Bogom: radije bih umro i to umro proklet, nego ne poslušao. Častim i štujem svakog poglavara, ni jedan mi nije previše strog jer sam ja grešnik. U Parizu i u Rimu u zakonodavcu ne gledam čovjeka nego Boga samoga, moga Gospodina. Ne imajući ništa, posjedujem sva dobra. Sve moje blago je da budem poslušan.

Ako me kleveću, ja kažem: Neka je blagoslovljen Bog! Ako me netko pogrdjuje, ja kažem: puno hvala. Križ je moje bogatstvo, križ je moj gospodar. Želim ili trpjeti ili umrijeti. Posvuda uzvikujem: Neka uvijek živi Isus, neka uvijek živi Marija u mom srcu, i ništa više. Ne imajući ništa, posjedujem sva dobra. Sve moje blago je da budem poslušan. Ljubim Isusa i Mariju i ništa više. BOG SAM."

Ponovna zabrana propovijedanja i prijelaz u Nantsku biskupiju

U ljeto 1708. g. biskup Desmarets je ponovno u pastoralnom posjetu u *Montfortu sur Meu*. Ponovno sluša, ovaj puta odmjerenije, prigovore okolnih župnika na račun Ljudevitova apostolata. Kako bi smirio podijeljeni kler i udovoljio njihovim zahtjevima biskup zabrani sv. Ljudevitu svaku pastoralnu aktivnost izvan župnih crkava u njegovoj biskupiji. Iz zabrane, koja bijaše ograničenje misionarskog djelovanja, vidi se u čemu bijaše problem. Župnici su željeli ugušiti pastoralni rad u sv. Lazaru.

Na to Montfort odluči napustiti biskupiju sv. Malo. Zabrana bijaše za njega odveć velika prepreka, jer se morao odreći svojeg originalnog, kreativnog i slobodnog misionarskog djelovanja, a istovremeno se otvorio novi put za njega poželjniji. Njegov prijatelj monsinjor Ivan Barrin, generalni vikar u Nantu, u ime biskupa De Beauveau poziva ga da kao misionar djeluje u velikoj Nantskoj biskupiji.

Prije nego što će napusti samotište sv. Lazara Ljudevit moli, a srce mu se steže pri pomisli da mora zatvoriti vrata kapelice Marije prijestolja Mudrosti. Jedna grupa djevojaka iz *Montfort sur Meua* dođe po zadnji puta slušati misionarev nagovor. Na kraju, prije zadnjeg pozdrava Ljudevit ih upita: "Nijedna od vas ne želi biti čuvarica naše Gospe od Mudrosti"? Iznenadene djevojke šute. Na to svetac pogledom istražujući lica prođe kapelicom i zaustavi se pored Guillmette Roul koja podiže svoje djetinji bistro oči i bez riječi pogleda misionara, a on joj reče: "Ti ćeš, kćeri moja biti, čuvarica naše Majke".

Guillmetta, četrdesetogodišnja zrela djevojka, članica trećeg franjevačkog reda, porijeklom iz Talensaca pripovjerala je kasnije da je sv. Ljudevit uopće nije poznao, te da je u prvi čas ostala zbunjena pred tim pozivom, ali zatim osjetila jako nutarnje nadahnuće da ga posluša. U svoj jednostavnosti, ne pitajući se od čega će živjeti, ponizna djevojka se preseli u samotište sv. Lazar i 20 godina, sve do svoje

smrti 23. veljače 1727. ostala sama u molitvi, svakodnevno držeći otvorenu kapelicu Gospe od Mudrosti. Živjela je od milodara posjetitelja koji usprkos svega nastaviše pohađati to mjesto molitve, šutnje i sabranosti.

Ostavljajući rodno mjesto, zavidne župnike i biskupa koji pokazivaše očigledne sklonosti prema jansenizmu, sv. Ljudevit izreče jednu vrstu proroštva o kazni koja ih čeka. Nekoliko decenija kasnije mala biskupija sv. Malo bijaše ukinuta, a njen teritorij podijeljen između biskupija Rensa i Vannesa. Lokalna plemićka obitelj duka od Tremouilla, koja se prije godinu dana za vrijeme misija usprotivila sv. Ljudevitu prilikom postavljanju križa na njihovom posjedu 1715. ugasila se bez nasljednika, a Montfort sur Meu od važnog središta Bretanje postalo lokalno naselje sa samo jednom župom, kao što ga mi danas poznajemo. U svijetu će postati poznato samo po tome što je rodno mjesto onoga kojega su tada tako fino odbacili, sv. Ljudevita. On je uzeo pridjevak Montfortski ili Montfort kako bi time izrazio ljubav prema svojoj Bretanji i evanđeosku slobodu od obiteljskih korijena i veza.

A o tim svojim borbama za svjedočiti misionarsku ljubav usprkos svega svetac ovako zapisa: „O moj Bože, želim te ljubiti, ljubav me potiče, počinjem izgarati. Ti me očaravaš. Pustite me da ljubim. Potpuno podložan tvome Zakonu, od Pariza do Rima, izabirem Te za svoga Kralja i prisežem Ti svoju vjernost, prisežem svima usprkos. Želim te ljubiti, o Bože, herojskom ljubavlju, i ako me posvuda ismijavaju, zatvaraju mi vrata, iako posvuda nailazim na protivljenje.

Cijeli je pakao u gnjevu, pokreće nebo i zemlju. Ali Gospodine, usprkos vukovima, ako me Ti pomažeš, navijestit ću rat svima, sa svima ću se boriti. Dobri kršćani koji ne ljenčarite, ljubimo hrabro, borimo se, pa i našim pjesmama, protiv svijeta i njegovih plodova, samoga pakla i đavla. Ljubimo uvijek, ljubimo više. Ljubimo Gospodina radosnim srcem ne bojeći se nikoga. Ako ćemo zbog toga na svijetu trpjeti udarce zavidnika, imajmo pred očima krunu na nebesima. Tako neka bude“. (P 138)

5. Misionarsko djelovanje sv. Ljudevita u Nantu

Poslije 8 godina Montfort, s nerazdruživim pratiocem Maturinom se vraća u Nant, grad u kojem je započeo svoje svećeničko djelovanje. Gospodin Leveque, davno je preminuo a njegova zajednica bez potpore sulpicijana jedva životari i pomalo gasne. Biskup nastoji provesti nove pastoralne programe u biskupiji, ali uvijek ostaju područja, pogotovu seoska, u kojima se toliko osjeća potreba obnove. Kao i većina francuskih biskupija u tom vremenu Nant ima problema s otvorenim ili prikrivenim jansenizmom i galikanizmom. Jansenizam će u biskupiju na poseban način prodirati preko zajednice Oratorija koja se bavila apostolatom u školama i na univerzitetu.

Previranja i podijeljenosti duboko se osjećaju u biskupiji, a pogađaju i kler. Tako na primjer, uz Barrina jedan od generalnih vikara biskupije, monsinjor Menrad, osobno sklon rigorizmu otvoreno će se pridružiti onima koji se pozivaju na savjest i odbacuju papinu osudu jansenizma i bulu *Unigenitus*. Tek na smrtnoj postelji, kajući se, on će opozvati svoja opiranja naučiteljstvu Crkve. Biskup De Beauveau u teškim prilikama vodi ovu veliku biskupiju. Pravojevrani i gorljiv nastojao je neutralizirati napetosti u biskupiji uočavajući tendencije i duhovna strujanja koja su međusobno dijelila kler.

Generalni vikar, Ivan Barrin stari je prijatelj sv. Ljudevita. Kao i Montfort porijeklom je iz Bretanje. Prvi susret dvojice prijatelja vjerojatno se dogodio već u Rennsu. Barrin poslije jednog perioda oduševljenja za humanističke studije i otvorenosti duhu svijeta, doživio je istinsko obraćenje i svom dušom se dao na put vjere i služenja Isusu Kristu. Kao i Ljudevit teologiju je studirao u Parizu, te su se njih dvojica vjerojatno poznavali još iz studentskih dana. Za svećenika bijaše zaređen 1702., dvije godine poslije sv. Ljudevita. Zahvaljujući stricu biskupu, brzo je napredovao u crkvenoj karijeri i mlad posta jedan od generalnih vikara u Nantu. Uz solidnu literarnu i humanističku naobrazbu, svojim uzornim duhovnim ponašanjem i likom u gradu i među klerom ostavljao je dojam uzora i nadmoći. Barrin je istinski cijenio Montforta. Ako tome dodamo da je među generalnim vikarima u Nantu još uvijek i Des Joncheres, svećenik koji bijaše zamjenik ravnatelja u Levequeovoj zajednici i koji je još iz tih dana imao poštovanje prema Ljudevitu onda vidimo do koje mjere su ovaj puta prilike sklone Montfortu. Uz to on

sam već je živio u Nantu i dobro poznaje prilike u biskupiji. Ljudevit uistinu ima sve preduvjete za uspješno misionarenje.

Za početak, Barrin pridruži sv. Ljudevita isusovcu p. Joubartu, poznatom voditelju duhovnih vježbi i pučkom misionaru, koji održava misije u gradskoj župi sv. Smilijana. Odmah nakon tog iskustva Montfort će sam biti vođa nove misionarske ekipe u biskupiji. Ubrzo je došla do izražaja sva veličina Ljudevitove svetačke duše, i po cijelom gradu se pronio glas o njemu. Barrin, profinjeni duhovnik i intelektualac čuvši te glasine, u želji da provjeri sve što je čuo o Montfortu, ali i iz radoznalosti, skupa s isusovcem paterom Martinetom umiješa se među narod kako bi slušao propovijed sv. Ljudevita bez njegova znanja.

Dugi niz godina nakon toga pater Martinet o tome je pripovijedao Blainu: "Reče mi, da kad su došli nadoše sve bez iznimke u suzama: pa i crkvene službenike i druge koji se ne uzbuđuju tako lako i čije suze nešto znače. Sam p. Martinet se trudio kako bi u svojim očima zaustavio suze, ali njegovo srce čuvši Montforta ne mogaše dugo ostati mirno pod dojmom gorućih strelica njegovih riječi. Duboko dirnut i prožet živim osjećajima pobožnosti, skoro neprimjetno dopusti svojim očima da se zarose, miješajući svoje sa nezaustavnim suzama cijelog puka. A Barrin, koji je Montforta smatrao svecem i branio ga uvijek kad je trebalo, ne mogaše se ni sam oduprijeti te dade prinos svojih suza propovjedniku... Riječju je krotio najbuntovnije, raznježivao najtvrđe i zapaljivao najhladnije".

Ne obraćahu se baš svi na svečeve riječi. Duše dobre volje, čak ako su i dugo griješile, u propovijedanju sv. Ljudevita nalaziše poticaj za obraćenje. A obrnuto, osobe otvrdle u zlu, bez želje i volje za promjenom života, na te svečeve evanđeoski proživljene riječi koje pred njih stavljao njihov grijeh postajahu razbješnjale zvijeri. Tako i grupa studenata raspuštenih slobodnjaka, bez razloga i vidljivog povoda jedne večeri napade sv. Ljudevita udarajući ga i tukući svim silama, pred očima puka. A narod, vidjevši to otrže Montforta iz njihovih ruku, okruži ih sa svih strana i počeo ih nemilosrdno tući. Sv. Ljudevit, vidjevši da se nalaze u smrtnoj opasnosti, morao je sam spašavati svoje napadače od naroda riječima: "Pustite ih, braćo, nemojte ih tući, ostavite ih na miru, zaslužuju više sažaljenja od mene i vas".

Sv. Ljudevit u Nantu živi period procvata misionarske aktivnosti. Dotadašnji pastoralni rad i suradnja s Leudugerom pomogli su mu da sazrije i razradi svoj stil misionarenja. On postaje vođa misionarske ekipe i organizator misija. Redaju se misije jedne za drugima u Remaudiereu, Landemonu, La Boissieru, Fiacreu, La Chevrolieu... i mnogim drugim župama, odzvanja lijepi i simpatični glas brata Maturina koji sa zvonom u ruci prolazi župom i pjesmom poziva vjernike na sudjelovanje u misijama: "Pozor, pozor, započinju misije, dobri prijatelji svi požurimo, hodite zadobijmo Raj".

Barrin pomaže Ljudevitu u prikupljanju svećenika suradnika u misionarskoj ekipi. Tako predloži da mu pratilac postane i velečasni Petar de Bastieres, sin dobrostojeće obitelji iz Moustiersa. Mladi svećenik zaređen samo prije godinu dana, spreman na žrtvu i napore svećeničkog poslanja postat će jedan od najvjernijih suradnika i prijatelja sv. Ljudevita.. Vjerno će ga pratiti u preko 40 misija. Rijetko tko će tako duboko upoznati sv. Ljudevita kao on živeći s njime sedam godina, dijeleći sve napore i radosti misionarskog rada, a što je za nas najvažnije bit će izravni svjedok i dragocjeni izvor informacija za prve životopisce sv. Ljudevita. Neće to biti lagano prijateljstvo. De Bastieres će puno puta iskusiti koliko je zahtjevno biti prijatelj jednog sveca, u strahovima, naporima, progonima i najneočekivanijim gestama sv. Ljudevita. U mladom svećeniku će se s vremenom probuditi divljenje prema Montfortu i uvjerenje da se nalazi u društvu sveca. S druge strane De Bastieres, kao rijetko tko će zadobiti povjerenje sv. Ljudevita, i u jednom ljupkom odnosu u kome će biti dopušteno uzajamno se našaliti, utješiti i ohrabriti u misionarskom radu prikupit će dragocjena svjedočanstva kao osoba kojoj se sam Montfort povjeravao.

Tako je za vrijeme misija u Valletu neka žena ušla u crkvu da se ispovjedi kod Montforta. Ali u ispovijedi zbog srama je prešutjela tri grijeha. Sv. Ljudevit joj na kraju dade svoju maramicu na kojoj bijahu vidljive tri mrlje i zamoli da je opere. Žena kod kuće puno puta pokuša oprati mrlje ali nikako ne uspije dok ne shvati da joj je sveti misionar tako htio dati poruku. Ponovno ode u crkvu, pobijedi sram i ispovjedi sve grijeha. Tada se vrati kući i čim namoči maramicu mrlje nestadoše. Zbunjena potraži Montforta i zahvali mu, dajući mu čistu maramicu.

Drugi put u župi Landemont neka žena ujutro rano pođe u crkvu na ispovijed. I dok je čekala da se crkva otvori u vrtu župske kuće ugleda sv. Ljudevita kako šeće u vrtu sa prekrasnom gospođom

obučenom u bijelo i obasjanom svjetlošću. U ispovjedaonici upita Montforta za ženu, a on joj u svetačkoj jednostavnosti reče: “Kćeri moja, ne trebate se ispovijedati, vi ste svetija od mene, jer ste vidjeli Majku Božju koju sam ja samo čuo”. Ponizna žena je razglasila taj događaj požupi.

Otajstveni putovi križa izvor duhovne plodnosti u misijama sv.Ljudevita

U jesen 1708. Barrin posla Montforta u posebno teške misije u župi La Chevrolier. Župnik je pod utjecajem jansenizma i ne želi misije u župi. Prihvaća ih protiv volje po nalogu generalnog vikara. Tako prodoše tri tjedna teških borbi za Montforta, a župnikovo protivljenje je raslo iz dana u dan. I koliko je narod više dolazio slušati misionare, toliko je više rastao bijes župnika Bedoneta. Dok se jednog dana po pričanju de Bastieresa nije obratio okupljenim župljanima ovim riječima: “Primoran sam, dragi moji župljani, reći vam kao vaš pastir i ljubezno vas obavijestiti da vi ovdje samo gubite svoje vrijeme sudjelujući u misijama. Ne učite do li besmislice. Bilo bi bolje da radite kod kuće i zarađujete kruh za vas i vašu djecu”. Kao i uvijek sva protivljenja i progone u misionarenju sv. Ljudevit sluša bez riječi i na koljenima, u molitvi.

Kad je župnik završio svoj govor, misionar prođe pored njega naklonivši mu se duboko, dođe od de Bastieresa i pozva ga da pođu pred svetohranište i da glasno zapjevaju *Tebe Boga hvalimo*. Zbunjen, mladi svećenik prihvati i crkvom odjeknu pjesma slave Bogu. Na kraju Montfort dobaci svome suradniku: “U ovim misijama imamo puno protivljenja, nadam se da će biti velikih plodova i puno blagoslova. I uistinu de Bastieresa je zapisao da ni u jednim misijama koje je obavljao sa Montfortom nije vidio veći broj obraćenja kao u toj župi.

Nama se može činiti nevjerovatna župnikova reakcija, ali ako uzmemo u ruke Jansenovu knjigu *Augustinus*, omiljenu literaturu mnogih svećenika u tom periodu u Francuskoj u kojoj on izlaže svoj krivovjerni nauk o predodređenju milosti koju Bog daruje samo onima kojima želi te se oni ne mogu oduprijeti toj privlačnosti prema Bogu, kao što se ni grešnici ne mogu oduprijeti grijehu, onda postaje jasno da misije i svako pastoralno nastojanje u toj perspektivi izgleda kao gubljenje vremena i zavodjenje ljudi. Za neke svećenike ove teorije postadoše komotno opravdanje pastoralne neaktivnosti i svođenje svećeničke službe na dijeljenje sakramenata, jer “Božje predodređenje je već sve uredilo o vječnoj sudbini svakog pojedinca”. Pape će u toliko navrata osuditi jansenizam, pa ipak bit će protivljenja tim papinskim osudama čak i među biskupima.

Vidjevši da njegov istup ničemu nije poslužio, jedne večeri župnik u osami sačeka sv.Ljudevita i u bijesu mu izreče sve uvrede koje su mu dolazile na pamet, nazivajući ga lakrdijašem i varalicom koji održava misije s ciljem da se obogati na račun siromaha. Po običaju Montfort sve sluša, ali na kraju mu reče: “Pozivam se na pravedni sud Suca živih i mrtvih, za sve laži koje ste izgovorili protiv mene” i ode svojim putem. Progoni, protivljenja i klevete ne završiše ovako. Neka nedostojna žena, ode u biskupsku kuriju i pred generalnim vikarom Barrinom optuži Montforta da ju je za vrijeme ispovijedi nagovarao na grijeh protiv šeste zapovijedi. Barrin je odveć dobro poznao Montforta da povjerovao u takvo što, zato strogo opomene ženu da ne širi laži. Ona, nezadovoljna rezultatom tog susreta ode i k biskupu. Ovaj obaviješten od Barrina primi ženu i u razgovoru je dovede do toga da prizna laž na što je ukori i zabrani joj da se više pojavljuje u kuriji.

U međuvremenu neka druga osoba obavijesti Barrina i biskupa o nedostojnom načinu na koji je sv.Ljudevit primljen u župi, na što ovi opomenuše župnika te se on primiri. Kad je Ljudevit to saznao bijaše mu žao i zapovijedi toj istoj osobi da u molitvi od Boga za njega traži poniženja i križeve.

Negdje usred misija Montforta zadesi novo trpljenje, bolest. Prepustimo riječ de Bastieresu: “Bolest izgledaše smrtno opasna. Imao je trajne i žestoke napade groznice, visoku temperaturu i bolne napadaje grčeva u stomaku i bubrezima. Ali na veliko iznenađenje on ni jedan dan nije prestao obavljati sav program predviđen u misijama. Ispovijedao je i propovijedao kao da je savršeno zdrav. Vidio sam ga više puta kako se penje na propovjedaonicu dršćući od groznice i savijajući se od grčeva, licem koje je nalikovalo na mrtvaca. Videći ga reklo bi se da u tom trenutku neće imati snage izreći ni jedne riječi, a naprotiv, ne sjećam se da sam ga ikada čuo propovijedati s više snage i duhovnog pomazanja kao tada, ni

na dirljiviji način kao kad su bolovi bili najteži. Činio je to tako da su svi plakali i bili potreseni u dubinu srca. A njegova bolest, koja se morala pogoršavati, na kraju misija na čudesan način je nestala.”

Evo kako je, dan prije završetka misija, Montfort htio podići križ. Vrijeme je bilo hladno, padala je kiša skoro cijeli dan i svi putovi su bili blatnjava. Usprkos svega Montfort je naložio narodu da bosih nogu nose križ do mjesta postavljanja, a da bi ih bolje u to uvjerio on je prvi izuo obuću. Odmah zatim 200 bosih ljudi dođe k njemu želeći nositi križ. Iako je Montfort još imao groznicu, i on je pomagao nositi križ do mjesta gdje će ga postaviti, ne obazirući se na nepogodno vrijeme, hladnoću i bolest. Nakon što je križ bio postavljen sv. Ljudevit je neobično snažno propovijedao. Neke osobe koje su nosile križ se razboliše, a njemu samome se povrati savršeno zdravlje. “Siguran sam – zaključio dosjetljivo de Bastieres – da nijedan liječnik ne bi propisao sličan način da se ozdravi od temperature, groznice i grčeva”.

Sutradan Montfort, De Bastieres, i ostali članovi misionarske ekipe se oproste sa župnikom. Ljudevit milo i ljubezno s toliko ljubavi pozdravi župnika da su svi bili očarani, moleći ga da mu oprost za sve neugodnosti te doda: “Uvjeravam vas, gospodine župniče, da ću moliti Gospodina za vas dok sam živ. Previše vam dugujem da bih vas mogao zaboraviti i bio bih radostan kad bih mogao naći još koji trenutak da vam budem na raspolaganju”. Siromašnom i posramljenom župniku uistinu više ništa ne bijaše jasno. A mi moramo zahvaliti De Bastieresu za ova i mnoga druga svjedočanstva koja je zapisao kao prvi svjedok događanja u kojima se vidi do koje je mjere u sv. Ljudevitu zasjao paradoks križa, poruke Evanđelja i nasljedovanja Krista patnika. Ljudevit odavno živi vrhunce mistike duhovnoga braka s Križem Kristovim a kako je to u konkretnom životu to proživljavao vidi se najbolje iz izvještaja ovih misija i onih koje slijede.

Iz La Chevroliera misionarska ekipa prelazi u Vertou. Nova župa, nove misije i potpuno suprotno iskustvo. Župnik i narod otvoreno i velikodušno prihvaćaju Ljudevita i misionare. Vjernici masovno dolaze slijediti program misija. Svi su oduševljeni propovijedima sv. Ljudevita, narod ne dopušta da išta nedostaje ni misionarima ni siromasima koje Montfort redovito okupljaše za vrijeme svih misija u kući u kojoj su boravili misionari a koju je on uvijek nazivao kuća Providnosti.

De Bastieres je doživio puno iznenađenja i neočekivanih obrata slijedeći sv. Ljudevita, ali smatramo da je ovo koje slijedi jedno od najvećih. Njegov izvještaj: “Jedne večeri uz me pod ruku poslije večernje molitve i odvede u svoju sobu. Pitao sam ga što želi? Izgledao mi je tako ožalošćen te sam vjerovao da mu se dogodila neke nesreća. On uzdahnuvši tako žalosnim glasom da mi se srce sledi reče: “Dragi moj prijatelju, kako nam je loše ovdje!” – “Naprotiv – odgovorih gdje bi nam moglo biti bolje? Sve nam dobo ide i u izobilju smo”. Svetac odgovori: “Loše nam je ovdje, i naše misije će biti bez plodova, jer nisu utemeljene na križu. Ovdje nas previše vole i ja zbog toga trpim. *Kojeg li križa biti bez križa!* Koje li žalosti za mene! Kanim sutra prekinuti misije. Što vi kažete na to? Neće li nam biti bolje u nekoj drugoj župi gdje ćemo nositi Isusov Križ, umjesto da stojimo ovdje i ništa ne radimo?”

De Bastieres shvati da Montfort uistinu želi prekinuti misije te ga na sve načine počeo nagovarati da nastave Božje djelo, jer nije njihova krivica, ako nedostaju križevi. S puno muke u to uvjeri Ljudevita, a svetac odsutnost križa primi kao križ i prikaza Bogu za uspjeh misija koji na kraju ne izostade.

Pokušavalo se dati i psihološke interpretacije ovog događaja, u smislu da je Montfort u sebi stvorio podsvjesni osjećaj progonjene osobe te osjeća nelagodu u za njega povoljnim okolnostima, ali ovakve interpretacije ostaju puno ispod duhovnog nivoa Montfortove svetosti. Takva objašnjenja ne uzimaju u obzir mistično zaručnicku stvarnost sjedinjenja sv. Ljudevita s Križem Kristovim, te dimenziju duhovne plodnosti rađanja ljudi na živu vjeru po sudjelovanju u tajni križa Kristova. Baš to iskustvo kao tajnu svoga života i plodnog apostolata sv. Ljudevit će opisati u jednom pismu koje ćemo još susresti. Montfort živi onu duhovnu stvarnost koju je još sv. Pavao apostol u poslanici Galaćanima opisao riječima: *Dječice moja koju ponovno u bolovima rađam dok se Krist ne oblikuje u vama* (Gal 4,19).

Za vrijeme ovih istih misija razbolio se jedan od braće laika suradnika imenom Petar koji bijaše zadužen za posluživanje misionara i siromaha u kući Providnosti. Petar od nepoznate bolesti pade u krevet. Nije se više mogao sam ni micati u krevetu. Ujutro rano Montfort sa velečasnim Clouvierson, jednim od suradnika u misijama, posjeti Petra. Clouviers vidjevši u kakvom stanju nalazi se brat nakon samo par dana bolesti savjetova Montfortu da mu podjeli bolesničko pomazanje. Misionar to odbi i nastavi razgovor s bolesnikom. “Petre, gdje osjećaš slabost? – U cijelom tijelu – odgovori bolesnik. Daj

mi ruku – nastavi Montfort. “Ne mogu” - odgovori brat. “Imate li vjere? - o oče htio bih je imati više. - Želite li me slušati? - Svim srcem – završi bolesnik, a misionar nadoda: “Zapovijedam ti da za sat vremena ustaneš i dođeš služiti misionare kod stola”. Clouviere se ne malo iznenadi kad ga za ručkom posluživaše brat Petar te ga upita kako se osjeća, a ovaj mu odgovori da ga je Gospodin ozdravio. Sam Clouviere Besnadru napisao je pismeno svjedočanstvo o ovom događaju.

Na povratku u Nant bratu Nikoli, jednome od suradnika, iscrpljenom od napora i putovanja natekle su noge te nije mogao sam hodati. Duž puta ne bijaše nikakvog svratišta ni kola kojima bi se brat mogao prevesti u kuću u kojoj borave misionari. Sv. Ljudevit, vanredno snažan i izdržljiv kakav bijaše, htjede ponijeta brata na leđima, ali ovaj iz obzira ne prihvati. A Montfort ga tada uvjeri da barem prihvati primiti pod ruku da tako naslonjen na njega lakše hodio, na što Nikola pristade. Kako su se približavali gradu ljudi su ih više susretali i radozno promatrali neobičnu scenu. Brat Nikola uzbuđen i posramljen požali se sv. Ljudevitu: “Oče, što će kazati sav ovaj narod koji nas gleda”? “Sinko - odvrati misionar- a što će kazati dobri Bog koji nas vidi”? U jednoj rečenici Montfort nam predoči tajnu svojega puta svetosti. On cijeli svoj život, još od mladenaštva živi polazeći od Boga, a ne od ljudi, od Božje slave, a ne od ljudskih obzira.

Izravno protiv poroka

U Nantu gospođa de Corulier dala je Montfortu i njegovim suradnicima jednu kuću na raspolaganje za boravak u vrijeme odmora između dviju misija. Po običaju sveti misionar je nazva kućom Providnosti. Jednu sobu uredio je kao kapelicu kako bi mogao slaviti svetu misu, i otvorio je za zajedničku molitvu sv. krunice. U drugom dijelu kuće počeo primati pokojeg teškog bolesnika i siromaha beskućnika na samrti. Biti će to prvi poticaj i zametak gradske ubožnice neizlječivih bolesnika u Nantu.

Jednog dana, pripovijeda de Bastieres, oko 4 sata poslije podne na trgu sv. Petra u Nantu susretnu nekoliko vojnika kako vode Montforta prema dvorcu upravitelja grada, a za njima je išla masa naroda urlajući i bijesno vičući. Ljudevit je hodio naprijed dugim koracima tako da ga vojnici jedva sustižaoše, ispod pazuha je nosio svoj šešir, a u drugoj ruci krunicu koju je usprkos sve te buke molio na sav glas. Malo nakon toga jedan Montfortov prijatelj koji slučajno tuda prolazio izvukao ga je iz toga.

Par dana nakon toga de Bastieres upita Montforta za razlog sve one zbrke, a on pripovjedi: “Vraćao sam se iz zajednice sv. Klementa kad usput vidjeh vojnike kako se naguravaju i tuku štapovima s nekoliko zanatlija psujući tako odvratne psovke da se nebo i zemlja potresoše. Skupi se puno naroda koji je radozno promatrao taj tragični događaj. Pridoh i ja, ali ne iz radoznalosti. Usred bijesne gomile kleknuh na koljena izmolih jednu Zdravo Mariju, poljubih zemlju i baci se između bjesomučnike. S puno napora sam ih razdvajao, a zanatlije iako bijahu brojniji i jači odmah se povukoše, dok vojnici ostadoše. U sredini vidjeh stol sa bijelim i crnim poljima i upitah zašto on služi. Rekoše mi da je to stol za igru, prozvanu crno ili bijelo, te da je ona bila razlog sveg tog nereda. Tada prevrnuh stol na zemlju i udarcima nogu ga svega razbih pred svima, a vojnici čiji je stol bio vlasništvo, vidjevši to kao razbjesnjeli lavovi se baciše na mene. Jedan me uhvati za kosu, rastrgaše mi mantil, a svi mi mačevima prjetiše da moram platiti njihov stol za igranje.

Odgovorih da bih dao sve blago kada bih ga imao, a i svoju krv za spaliti sve slične stolove za igru kao i onaj kojeg sam uništio. Na ove riječi vojnici užasno pobjesniše, tako da sam mislio da će me oboriti i pretući. No jedan od njih reče: “Ne tucimo ga, mogli bismo mi zbog toga loše proći, nego odvedimo ga upravitelju Mianu, koji nam je dopustio igru, pa neka nam on istjera pravdu”. I tako me povedoše do mjesta gdje ste me vi susreli, ali na žalost izbaviše me iz njihovih ruku”.

De Bastieres je pitao Montforta da li se u svemu bojao da ne zadobije kakav smrtni udarac ili barem da će završiti u zatvoru na što on odgovori: “Naprotiv, kušao bih najveću radost - i doda - Išao sam u Rim kako bih pitao Svetog Oca izričito dopuštenje da pođem među pogane u misije s nadom da bi tako došao u zgodnu priliku proliti krv za slavu Isusa Krista koji je prolio svu svoju krv za mene. Papa mi je odbio ovu milost jer bijah nedostojan”.

Sv. Ljudevit je sav u svom poslanju i naviještanju, bilo to zgodno ili nezgodno. Njegova osoba jest autentični proročki krik za Isusa, Evanđelje, dostojanstvo osobe i spas duša. Sam se sjedinjuje sa

porukom koju naviješta, ne poznaje osrednje manire ni potih govora; u svojim pokorama, hodočašćima, misijama odražava spremnost na žrtvu do kraja radi naviještanja Božje ljepote i rugobe grijeha. Njegove riječi, djela i molitve su goruće, žive, odvažne, pune strasti, zanosa i zaljubljenosti u Boga te brige za duhovno zdravlje ljudi. Sve se to tako duboko i ganutljivo vidi u jednoj od najljepših stranica koje je De Bastieres napisao o svecu.

“Ne može se nabrojiti koliko je puta Montfort stavio na kocku svoj život kako bi izvukao iz grijeha i nereda osobe predane porocima. Često me je vodio na mjesta i u kuće nemoralnog, raspuštenog života, a da me prije nije obavještavao kamo idemo, bojeći se s razlogom, da bih odbio kada bih znao kamo se ide. Kad bi ulazio u ta nesretna mjesta najprije bi u sredinu kleknuo s križem u ruci, a ja sam slijedio njegov primjer, i molili smo zatim jednu Zdravo Mariju, a on pošto bi poljubio zemlju i digao se počeo bi propovijedati.

Propovijedao je s toliko snage i pomazanja da te raspuštene osobe nisu znale što reći ili učiniti, toliko bijahu preneražene i zaprepaštene. Najveći broj njih bi izišao bez riječi. Neke žene bi gorko plakale, druge ostajahu nepokretne kao kipovi. Montfort ih poticaše da kleknu, a i on je sam to činio. I u toj poziciji je nastavljao propovijedati i tražio da obećaju da će zauvijek napustiti nemoralan život te da će učiniti životnu ispovijed. I uistinu, mnoge su poslije dolazile da nas potraže kako bi se ispovjedile.

Dogodilo se jedanput da dok je Montfort molio Zdravo Mariju ispred desetak osoba neuredna života, neka žena kleknu, a svi muškarci, izuzev jednoga napustiše kuću. On se obruši na sv. Ljudevita kao vuk na janje, uhvati ga lijevom rukom za kosu, desnom izvuče mač, i reče mu užasno psujući da će ga, ako odmah ne iziđe, mačem probosti. Montfort nimalo prestrašen ovako mu odgovori: “Prihvaćam, gospodine, da mi oduzmete život i rado vam opraštam moju smrt, samo da se vi obratite, jer tisuću puta više volim spasenje vaše duše, nego deset tisuća mojih života”.

Ove riječi kao grom pogodiše tog jadnika i tako ga prestrašiše da se sav tresao od glave do pete te je s mukom stavio mač u korice a još teže našao izlazna vrata i napustio prostoriju. Ostadosmo u prostoriji sami s onom jadnom ženom koja bijaše na koljenima, kao i mi, a koja kao i ja bijaše napola mrtva”.

Montfort je neustrašiv svetac, Po cijenu života, ne gledajući na ljudske obzire, svetošću, hrabrošću, ljupkošću i blagošću dolazi i do onih grešnika do kojih nitko ne dopire. Njegova riječ potresa sve koji ga slušaju. On nosi u duši tajnu svetosti, a proživljeno uviđa, razlučuje i vidi osobe i svijet u Božjem svjetlu. Njegova tjelesna pojava posebna, snažna, ponosna i neustrašiva, uz potpuni mir i svladavanje sebe, svojega karaktera i u kriznim situacijama koje sam svetac prouzrokuje kako bi potresao savjesti, svjedoči nježnost, ljubav i spremnost na žrtvu za one koji mu se protive. Paradoksalno Ljudevit je svetac neustrašivosti u blagosti.

6. Kalvarija u Pontchateau

Francusko kraljevstvo pod vodstvom ponosnog i umišljenog, Kralja sunca Luja XVI tone u krajnju bijedu. Slab urod pšenice i oštra zima 1709.g. doveli su mase do očaja. Samo u zimskim mjesecima 800 000 seljaka i siromaha će umrijeti od neishranjenosti, hladnoće i gladi. Kralj, koji već više godina drži zemlju u ratu za španjolsko prestonaslijeđe, traži primirje, a neprijatelji vidjevši tešku francusku situaciju naložiše teške uvjete primirja, te se rat protekao sve do mira u Utrechtu 1713, koji je godinu dana kasnije potvrđen u Rastadt. Tako Kralj sunca ubra gorke plodove svojih promašaja; Francuska, sva u bijedi, svedena je na svoje granice.

Cijeli ovaj period Montfort provodi u misijama. I teške 1709. sveti misionar bijaše uvijek najbliži najsiromašnijima i najpotrebnijima. Tu dramu je sv. Ljudevit opjevao u pjesmi *Krik siromaha*.

“Bogataši, probudite se i čujte naš krik za samilošću, pomozite nam, mi smo bijednici, ali svi smo kršćani, vaša smo braća, pomozite nam vašim dobrima, uslišite naše prošnje.- Vi ste dobro obučeni, spavate na perju, mi smo skoro goli, glad nas izjeda. Vas svatko blagoslivlje, časti i poštuje, nas svatko proklinje, zlostavlja i prezire.- Ništa nam ne daju, odbijaju nas, drže da čine dobro kad nas progone. Gledaju nas, zatvaraju, stavljaju u lance, čak nam zabranjuju da iskažemo svoju bol.- Bogataš nam govori, nemam kaputa ni majicu za vas, velikaš nas proklinje: zli porode, lijenčine, radite...”

Misije, misije, misije...

Svake misije imaju svoju povijest. Ako je i isti program ljudi i prilike su drugačije, a sve se isprepliće s dogodovštinama koje ostavljaju dubok trag u životu, radu i planovima sv. Ljudevita. U veljači 1709. počinju misije u Campbonu. Na čuđenje misionara župna crkva bijaše jako zapuštena, a u njoj se, što bijaše neuobičajeno i za to vrijeme čak ukopavahu mrtvaci. Sv. Ljudevit nagovori župljane na obnovu crkve što oni obnovljeni u duhu spremno prihvatiše. Premjestili su sve oznake grobova iz crkve na groblje, popravili pod crkve, obnovili je izvan i iznutra. Prilikom radova na obnovi crkve sam Montfort je naredio da se sa crkve izbriše grb vlastelina duka iz Coislina, držeći da crkva pripada Bogu i vjernicima koji su pred njim svi jednaki. Upravitelj Pontchateaua u ime duka iz Coislina Giuscardo de la Chauveliere saznajući za to s nadglednim organima iziđe na lice mjesta. Nakon jutarnje propovjedi pokušao nagovorom i prijetnjama sudom prisiliti Montforta da ponovo postavi grb vlastelina na crkvu.

Sv. Ljudevit se ne obaziraše ni na nagovore ni na prijetnje, te se gospoda razdražena vrati kući. Sam duka je bio teško bolestan; njegov brat koji bi jedni umjesto njega mogao napraviti prijavu, je pobožni biskup u Metzu i ne zanimaju ga te sitnice tako da je sve prošlo bez daljih problema. Ali ovaj događaj još će se indirektno odraziti na život svetog misionara.

Uza sve uobičajene misionarske napore došlo je za vrijeme misija do velikih protivljenja onih koji se ne pomiriše s Bogom a ni s ukinućem pučkih veselja u korizmi kako misionar bijaše naloži. Montfort i de Bastieres završili su misije najavljujući svoj odlazak za dva dana. Grupa slobodnjaka, ljutih protivnika sveca koji se ne pomiriše s novostima što ih nametnuše misionari u župi odluči ubiti ih obojicu. Večer prije polaska iz župe jedna žena uzbuđena potraži de Bastieresu i reče mu da je čula pod svojim prozorom pet ljudi kako planiraju zasjedu s nakanom da ih ubiju. De Bastieres obavijesti Montforta koji se ne obaziraše na sve to, ali na nagovor svoga suradnika pristane ostati u župi koji dan duže. Nakon toga de Bastieres sam ode u Nant, a više godina nakon svega toga tako sugestivno je zapisao:

“Naknadno sam saznao da su bez svake sumnje oni nesretnici ostali u zasjedi čekajući od 5 ujutro pa sve do 8 sati navečer na mjestu gdje smo trebali proći. Vijest o uroti i našoj smrti bila se raširila u cijelom Nantu i kad sam došao pitali su me da li dolazim s drugog svijeta. Služili su čak i svetu misu za pokoj naših duša”.

U apostolatu sv. Ljudevita slijede misije u Crossacu, Besneu, La Chapelle - des Marais, Missilacu, Herbignacu, Camoelu, Asseracu, Donazianu, Bouguenaisu... misije svake sa svojom poviješću i zgodama dramatičnim ili simpatičnim. Donosimo neke od njih.

U Crossacu svetac je iskušao križ kojega do tada nije poznavao. De Bastieres piše: ”Otputovao sam u Nant, a nisam ga bio obavijestio o tome. Kad je on za to čuo pomislio je da sam ga zauvijek napustio. Istovremeno jedan od braće laika suradnika iznenada se okrenuo protiv njega i javno ga izvrijeđao”. Veliko i nježno Ljudevitovo srce povrijeđeno zapjeva ovu strofu koju je svetac dodao već spjevanoj pjesmi o *Volji Božjoj*:

“Ako me jedan prijatelj izdaje, neka je Gospodin blagoslovljen! Ako me jedan sluga napada, neka je Gospodin blagoslovljen! Bog sve to dopušta i to mome srcu mir donosi!”

U Donazianu ostadoše u sjećanju nepredvidive geste svečeve jakosti i snage karaktera. Već od početka najave misija u mjestu nastalo je protivljenje održavanju misija. Sjedište protivnika bijaše neka gostionica gdje se pilo, opijalo, psovalo, izrugivalo one koji sudjeluju u misijama, pa čak im se i prijetilo. Sv. Ljudevit kada je za to saznao, bez oklijevanja ode u gostionicu u kojoj su slobodnjaci pjevali pjesme dvosmislena sadržaja, drugi plesali, treći pijani vikali i psovali.

Montfort klekne, izmoli jednu Zdravo Mariju ustane se, i možda sjećajući se Isusove srdžbe u hramu, iz ruku onih koji su svirali istrgnu instrumente i razbi ih pred svima, isprevrta stolove sa svim što bijaše na njima. De Bastieres, koji bijaše svjedok događanja, reče da nikada u životu nije vidio zbuđenije i zaprepastenije ljude. Ipak njih desetak izvadiše mačeve i zaprijetiše Montfortu, a on s krunicom u jednoj i križem u drugoj ruci raširenih ruku, bez straha i ustrčavanja pođe im u susret. Oni prestrašeni gestom svi pobjegoše iz gostionice. Sam vlasnik lokala zbuđen, bez riječi, na kraju sasluša misionarev prijekor i opomenu da je suodgovoran za grijehе svih onih kojima daje piti.

Blainu, u jednoj sličnoj situaciji gdje se sv. Ljudevit pokazao potpuno neosjetljiv za uvrede i prezire koje je sam doživljavao a odmah zatim oštro reagirao na grijeh neke osobe koja javno vrijeđaše Boga, Montfort je sam rekao da ne može skrštenih ruku gledati kako netko vrijeđa Boga. Možda nakon jednog od ovakvih događaja sv. Ljudevit u povjerenju je rekao de Bastieresu, da bi bio najgori i najstrašniji čovjek u svom stoljeću da ga milost nije čuvala.

U Bouguenaisu je ostala zapisana jedna zgoda dostojna najljepših svetačkih cvjetića. Za vrijeme mise misionar je iznenada prekinuo propovijed i uskliknu: “Braćo, dva čovjeka dobre volje, molim vas moj magarac se davi u rijeci”. Dvojica ljudi odmah pođoše na obližnju rijeku i nađoše magarca kako se bori za život nastojeći izići iz vode. Naime, Montfort je bio dobio magarca koji mu je služio za prenošenje stvari potrebnih za misije iz župe u župu. Prije mise bijaše ga ostavio uz rijeku da pase. Nije želio izgubiti dragocjenog suradnika koga je u svom svetačkom duhu i na daljinu vidio u životnoj opasnosti.

Misije i veličanstveni projekt u Pontchateau

Od sredine 1708. do sredine 1709. godine Montfort drži misije uz tok rijeke Loire. Iz mjesta u mjesto, iz župe u župu, cijela jedna regija je čula propovijedanje svetog misionara. Nakon što je uz toliko ljubavi i žrtve evangelizirao sjevero – istok nantske biskupije i u svakom mjestu iza sebe ostavio velike plodove duhovne obnove i dio svoga strastvenog svetačkog bića koje ljubi srcem nježnijim nego li je ijedno drugo, kako za Ljudevita reče prijatelj Blain, Montfort polagano dorađuje jednu veličanstvenu zamisao. Po svom običaju do tada je sv. Ljudevit u svakoj župi, kao sjećanje na misije, na uočljivom mjestu podizao križ.

Nantskom puku koji ga je s toliko pažnje i ljubavi primao i slijedio on želi dati nešto više. Ne želi podizati u svakoj župi križ podsjećanja na misije, nego podići u pokrajini veliku Kalvariju i Križ, napraviti svetište žrtvi Kristovoj na otvorenom u prirodnoj veličini kao ono na brdu Valerien u Parizu što mu je ostalo u sjećanju. On sam se uvjerio kako jedno takvo mjesto brzo postane svetište i središte duhovnosti za tisuće duša i veliki dar za buduće naraštaje. Ali cijeli kraj oko Loire je ravničarski, bez ijednog brežuljka. Ništa zato, trebalo bi prvo navozeći zemlju napraviti brežuljak a zatim podići Kalvariju. Ove misli se motaju već duže vremena sv. Ljudevitu po glavi i ne ostavljaju ga na miru.

U svibnju 1709. za vrijeme misija u Pontchateau, savjetujući se najprije s klerom, nakon dirljive propovijedi o mucu Isusovoj sv. Ljudevit nagovijesti ideju izgradnje Kalvarije. Narod s entuzijazmom odgovori na misionarev prijedlog. On sam odabra mjesto na kome će na pustoj poljani prozvanoj od Magdalene nastati svetište. Nakon odluke o izgradnji Kalvarije i početka radova, pobožna tradicija kaže da su dvije golubice same radnicima pokazale idealno mjesto na kome treba napraviti Kalvariju, tako da su noseći iskopanu zemlju u kljunu više puta pred svima odlijetale par stotina metara dalje i uvijek je na isto mjesto odlagale.

Kalvarija u Pontchateau je Montfortova Kalvarija ne samo zato što joj je on idejni začetnik, projektant i nadzornik radova, nego i zato što predstavlja vrhunac križeva i progona koje je svetac doživio. Ljudevit je sam označio tri koncentrična kruga širine 100, 70 i 40 m. Prostor između dva veća kruga postade mjesto iskopa a zemlja se nanosila na površinu omeđenu najmanjim krugom te se tako stvaralo umjetno brdašce za Kalvariju. Iskop je trebao priječiti životinjama prilaz posvećenom brežuljku. Projekt bijaše uistinu veličanstven za to vrijeme, tim više jer je cijela Francuska u krajnjoj bijedi i oskudici zbog rata i gladi.

Cijela regija se pokrenula. Svakodnevno je preko 500 osoba besplatno radilo na izgradnji Kalvarije i tako 15 mjeseci neprekidno. Brzo se pročula vijest o radovima na cijelom sjeveroistoku francuskoga kraljevstva. Hodočasnici iz Bretanje, Normandije, Vandeje pa čak i iz Flandrije i Španjolske zaustavljali su se i divili djelu siromašnog i ispaćenog nantskog puka. Više njih i sami poželješe dati svoj doprinos izgradnji Kalvarije te se zaustavljahu nekoliko dana pomažući u radovima. Rad je besplatan i stvara se ozračje ljubavi i bratstva. Duhovno ozračje budi snove siromaha. Oni osjećaju da čine nešto veliko, za povijest, osjećaju da izlaze iz anonimnosti i postaju protagonisti. Za plaću radnici traže od

Ljudevita da mogu u vrijeme odmora ili navečer nakon napornoga rada kontemplirati veliki kip Isusa Krista i njegove Majke koje je Montfort dao napraviti po svom nacrtu u jednom ateljeu u Nantu

Svećenici, Montfortovi suradnici iz misionarske ekipe, zapisli su o toj mobilizaciji nantskoga puka: “Vidjelo se gospodu i gospođe, pa čak i više svećenika, kako rade”. Do sto pari volova istovremeno je kolima navlačilo zemlju na brežuljak.

A u općoj oskudici kako svakodnevno nahraniti 500 ljudi? Tko je mogao sobom je ujutro dolazeći na posao nosio hranu. I kruh se dijelio s onima koji nisu imali ništa, ali to nije bilo dosta. Montfort je obilazio obližnja sela i prosio hranu za svoje siromahe i radnike. Prvi životopisi nam prenese i ime jedne udovice, Ivane de la Viaudrie koja nikada nije odbila sv. Ljudevita.

Jednog dana, vidjevši Montforta kako po običaju dolazi k njoj, ostala je zbunjena jer je imala kruha samo još za jedan dan. U razgovoru s misionarom, on je potače da pogleda u ostavu, a ona pomisli u sebi. “Tko zna da li sam dobro pogledala, možda kruha ima više nego li sam vidjela”? Kada otvori ormar nađe police prepune mirisnih kruhova. I ma koliko ona davala od toga kruha Montfortu, njega kao iz nekog neiscrpnog izvora uvijek dotičaše. Jednom zgodom obavijestíše siromašnu ženu da će se misionar kod nje zadržati na ručku. U vrijeme ručka ona izdaleka vidje Ljudevita u pratnji jedne bijele gospođe kako se približava njenoj kući. Ivana brzo pripravi još jedno mjesto za stolom, ali na njeno čuđenje Montfort sam uđe u kuću. Udovica upita: “A gdje je gospođa u bijelom koja bijaše s vama”? – “Znači vi ste je vidjeli” – odvrati Montfort i nadoda: “Blago vama, sveta ženo, ostanite uvijek takvi u duši, kako biste uvijek bili dostojni vidjeti Majku Božju”.

Svetac tražeći hrane za svoje radnike siromahe redovito je zalazio i u osamljenu farmu imenom Metairies. Seljak koji je već toliko puta dao namirnica misionaru poboja se za svoje blagostanje i vidjevši izdaleka Ljudevita kako ponovno ide k njemu reče ženi: “Sakrit ću se u štali u jaslje, a ti mu kaži da nisam kod kuće”. Nekoliko minuta nakon toga pristíže Montfort i upita za domaćina, a žena mu odgovori da je otputovao i da se neće tako brzo vratiti. Na to joj svetac reče: “Zašto me želite prevariti. Nisam li ga čuo kad sam bio kod potoka – a potok bijaše udaljen više od 400 koraka od kuće- kako kaže da se ide sakriti u jaslje”. Na te riječi postídeni domaćin izíde iz štale i obeća Ljudevitu da sve dok bude imao komad kruha dijelit će ga sa njegovim siromasima. A svetac mu odgovori: “Vjerujte ništa nećete izgubiti zbog kruha koji mi budete davali, neće se smanjivati količina pšenice u vašoj žitnici a Bog će blagosloviti vas i vaše sinove”. I ne pokaja se dobroćudni seljak zbog svoje velikodušnosti jer blagostanje i blagoslov zavlada u njegovoj kući.

Radovi u Pontchateau će potrajati 15 mjeseci, a Montfort zbog izgradnje Kalvarije neće prekinuti svoju misionarsku aktivnost. On održava misije po svim okolnim župama i mjestima, a jedan dan tjedno provodi na gradilištu i daje svima upute za daljnji rad. Iz tjedna u tjedan prilikom izgradnje Kalvarije događa se i duhovna obnova naroda, rastu pouzdanje i polet.

Prigodom izgradnje Kalvarije Montfort je napisao i pjesmu o toj temi:

„Jao, Turčin drži svetu goru Kalvariju na kojoj je umro Isus Krist. Moramo je, o kršćani, kod nas načiniti. Načinimo Kalvariju ovdje, načinimo Kalvariju. Nastojmo imati ovo sveto brdo tako što će ga Bog prenijeti u naše srce i u naše mjesto. Što sve velikani ovog svijeta nisu učinili da bi posjedovali mjesto Golgotu. Načinimo ga mi ovdje bez križarske vojne i bez rata. Hoćemo li ostaviti u ruglu našeg Gospodina i Boga koji nam je s ljubavlju dao život. Hoćemo li ostaviti Isusa u prašini? Ne, ne revni kršćani, učinimo sve da Kalvarija izíde na vidjelo. Načinimo Kalvariju ovdje, načinimo Kalvariju.

Židovi i heretici, Turci i pogani, a ponajviše loši katolici ismijavaju Kalvariju. Zauzmimo je ponovno, smo ne nasiljem, nego nasljedovanjem usprkos vremenu, naporu i cijeni. O kakva ćemo čuda vidjeti na ovom mjestu! Koliko obraćenja, ozdravljenja i milosti bez premca. O koliko će ljudi hodočastiti na ovo mjesto u procesijama da bismo vidjeli Isusa i častili ga. Izložimo ga na Križu kako bismo imali u svijesti njegovu smrt i muku, za naše dobro i na Isusovu veću slavu. Načinimo Kalvariju ovdje, načinimo Kalvariju.

Isus je na Križu dao zadovoljštinu svom Ocu, pobijedio đavla, primio i uslišao naše prošnje i molitve. Podignimo Križ, on je vjerni zaručnik, kraljevski tron Kralja kraljeva, vječna Mudrost. Za pogane križ je ludost, za Židove sablazan, ali za kršćane on je mudrost i život. Ovo otajstvo je naš jedini uzor, lijek protiv svih zala, nebesko i zemaljsko blago. Već dugo, o Isuse, želim te uzdići još više kako bi privukao

srca u tvoje Kraljevstvo. Isuse na križu, neka dođe tvoje kraljevstvo, vrijeme je, vrijeme je, da te svi štiju i nasljeđuju. Popni se na križ, uzdigni se ti sam, mi smo nemoćni i slavit ćemo tvoju neizmjernu moć. Načinimo Kalvariju ovdje, načinimo Kalvariju.

Isus: Da želim to, riječ je o mojoj slavi i slavi Križa. Slavit ću na ovom mjestu pobjedu. Načinite ovdje moju Kalvariju, načinite Kalvariju. Privući ću najbuntovnija srca, podvrgnut će se mojim zakonima, izliječit ću najsmrtonosnije rane. Radite svi, moja moć je neizmjerena, ja ću raditi s vama biti ću vam zahvalan.

Svi u glas: Radimo svi na ovom božanskom djelu, Bog će nas sve blagosloviti: velike i male, muškarce i žene, mlade i stare. Načinimo Kalvariju Bogu, načinimo Kalvariju“.

Djelo dovršeno

Kalvariju u Pontchateau je gradio svetac, čovjek koji je do zadnjeg atoma svoga bića, cijelog sebe uložio u ludost ljubavi otajstva Križa Kristova, koji izgara u vjernosti i nasljedovanju poniženog Sina Božjega. Kalvarija je plod dvaju dubokih duhovnih stremljenja sv.Ljudevita: misionarenja i kontemplacije. Misionar je uspio na siromahe i Nantski puk prenijeti krik vjere i misao svoga srca, ljubav prema Kristu Raspetome koja oslobađa dušu i vraća dostojanstvo patniku, grešniku otvara put novoga života te nešto veliko i lijepo u životu ostavlja na spomen budućim generacijama .

Kalvarija u Pontchateau je najveći apostolatski napor i poduhvat koji je Montfort poduzeo u životu, remek djelo genija njegove umjetničke duše prožete pobožnošću i željom za lijepim, ali istovremeno i vrhunac križeva i progona koje je svetac doživio. Montfort je htio Kristu Raspetome podići monumentalni spomenik a Krist s Križa na neponovljiv način privukao je i suobličio Montforta sebi.

Kalvariju je ovako opisao svećenik Olivier, član misionarske ekipe sv.Ljudevita: “Brdašce bijaše završeno. Na vrhu se izgradio kružni zid visok 1,5 m, opsega otprilike 30 m. Na zidu bijahu učvršćeni drveni stupovi koji su nosili lanac zamišljen kao Ružarij čija zrnca bijahu veličine boća. Unutar bijahu postavljena tri križa. Onaj u sredini bijaše obojen u crveno. Pod središnjim križem bijaše još jedno uzvišenje na koje se penjalo po 15 drvenih stepenica tako da se moglo kružiti oko križa. Pokraj središnjeg križa bijahu postavljena još druga dva, jedan obojen u zeleno drugi u crno. Na crveni križ pričvrstiše Krista visine 170 cm a iznad njega kip golubice Duha Svetoga, na zeleni križ pričvrstiše dobrog razbojnika kojega donesoše na triumfalnim kolima okruženim kipovima anđela i barjacima u procesiji dužine 2 km. Na crni križ pričvrstiše zlog razbojnika koji je sebi razdirao prsa. Pred Kristovim križem bijahu postavljeni kipovi Marije, Ivana Evandeliste i Magdalene. Na vratima ograđenog prostora bijaše velika posuda koja se punila vodom, a koja se izlivala kroz usta zmije, reprodukcija mjedene zmije Starog Zavjeta. Na ulazu bijaše vidljiv prizor *Evo čovjeka*.

Na brdo se penjalo spiralnim putem koji je kružio oko njega a na kraju puta su se trebale napraviti tri kapelice, svaka sa malim vrtićem i kapelicom s 15 otajstava krunice. Na rubu iskopa u podnožju brdašca bijaše okruženo zidom dužine 140 m. A zid opet bijaše okružen drvoredom u obliku krunicom zasađenih jela i borova. Ovi zadnji su služili za razdvajanje postaja krunice tako da se moglo šetajući alejom između zida i dna iskopa moliti krunicu služeći se zasađenim stablima, šetajući oko Kalvarije. Stabla već bijahu veličine do 4 m. Na vanjskom zidu bijaše samo jedan ulaz, a odmah nakon ulaza s obadvije strane bijahu dva vrta veličine 5 kvadratnih metara; jedan je bio imenovan Rajem zemaljskim, drugi Maslinskim vrtom.

Kalvarija bijaše predmet divljenja za cijelo mjesto a vidjela se s udaljenosti i od 20 km unaokolo. Mjereći Kalvariju od dna iskopa do vrha križa na kome bijaše pričvršćen simbol Duha Svetoga ona bijaše visoka 35 m.”

S dopuštenjem biskupa svečani blagoslov Kalvarije, svetišta u prirodi koji je narod pod vodstvom Montforta izgradio za sebe kako bi bilo mjesto molitve i mira, bijaše predviđen za 14. rujna 1710, blagdan uzvišenja Svetoga Križa. Na desetke tisuća vjernika i hodočasnika iz cijele regije se slijevalo u Pontchateau. Među njima je i već ostarjeli otac sv. Ljudevita, Ivan Baptista Grignon koji je došao kako bi sudjelovao u proslavi i velikom djelu svoga uvijek progonjenog sina. Konačno, jedanput u životu sav ponosan na sina on govoraše okupljenima: “Ljudevit me nikada u životu nije ožalostio”.

Program blagoslova je izvanredan i prilagođen događaju. Četiri propovjednika na četiri strane Kalvarije trebaju puku objasniti otajstvo križa i simboliku Kalvarije. Montfort je sam pripremio liturgiju i spjevao za tu prigodu nove pjesme. Nikada progonjeni misionar nije bio bliže u životu priznanju i slavi, ali Kalvarija u Pontchateau ima i svoju povijest paralelnu ovoj koju smo iznijeli.

Zabrana Blagoslova

Uoči samog blagdana i blagoslova Kalvarije 13. rujna Ljudevitu predadoše pismo od biskupa iz Nanta u kojem se apsolutno zabranjuje blagoslov Kalvarije.. Montfort se odmah zaputio i Nant. Nakon cijelonoćnog pješačenja ujutro rano, monsinjor De Bauveau ga primi, ali ne opozva zabranu blagoslova Kalvarije, niti reče svetom misionaru svu istinu. Možda nije imao srca za to ili se i on nadao nekom daljnjem razvoju situacije. U međuvremenu, u Pontchateau se program se odvijao kako bijaše i predviđeno, izuzev samog čina blagoslova Kalvarije. Jedina sjena u toj svečanosti bila je odsutnost Montforta. On se tek sutradan vratio iz Nanta. Slijedeće nedjelje započeo je misije u obližnjoj župi u nadi da će za koji dan Kalvarija biti blagoslovljena.

Dok je Montfort sa siromasima gradio Kalvariju njegovi protivnici i progonitelji su radili protiv njega. Stari protivnik sv.Ljudevita koji se još sjećao starih računa s misionarom, Giuscardo de la Chauveliere, upravitelj Pontchateaua u ime duka iz Coislina od samoga početka izgradnje Kalvarije nije ju odobravao. Uz to se još sjećao poniženja iz Campbona gdje je misionar izbrisao grb vlastelina sa župne crkve, a što ga je još više peklo, usudio se javno pred njegovim podanicima i prijateljima odbiti njegove upraviteljske naredbe.

Još na početku izgradnje Kalvarije na terenu koji je pripadao obitelji duka iz Coislina, Giuscardo je pokušao zaustaviti gradnju. Ali Montfort je preko prijatelja iz sjemenišnih dana biskupa Quebeca Saint – Valliera dobio odobrenje od biskupa Metza, duke Henrika iz Coislina koji je nakon smrti brata Petra ostao jedini vlasnik. Zloba upravitelja se nije zaustavila ovdje. Nakon prvog neuspjeha ponovno je pokušao spriječiti radove.

Francuska bijaše u ratu, a samo godinu dana ranije odigra se pomorska bitka s Englezima u blizini otoka Meta. Giuscardo guverneru Bretanje marešalu De Chateaurenaultu napisao da misionar Grignon pod isprikom pobožnosti gradi vojnu utvrdu opasanu zidom s iskopima u koju bi se neprijatelj mogao ugnijezditi u slučaju invazije te da to treba svakako spriječiti. Guverner Bretanje je smatrao svojom dužnošću o tome obavijestiti ministra markeza Torcyja koji o svemu izvijesti kraljev dvor. Tako vijest o izgradnji Kalvarije u Pontchateau dođe do samoga Kralja sunca. S kraljevskog dvora dođe nalog za inspekciju koju je obavio Ferrand intendant Bretanje.

On u društvu ugledne gospode dođe na gradilište, ali ga sv.Ljudevit primi hladno jer ni on, a ni žene koje su ga pratile, sve prožete duhom svijeta u oblačenju i ponašanju ne pokazivaše minimum poštovanja prema Raspelu. Intendant Ferrand uze mjere iskopa i okruženja, a u izvještaju koji je napisao kralju prikazao je Kalvariju doslovno kao vojnu utvrdu. Vijest je odjeknula kraljevskim dvorom. Spas Francuske bijaše u pitanju i bez odlaganja 12. rujna biskupu Nanta De Bauveau stiže kraljevska naredba o razorenju Kalvarije.

Biskup pokuša spasiti barem dio Kalvarije od uništenja, te 20. rujna 1710. piše kraljevu ispovjedniku isusovcu Tellieru moleći ga za zagovor kod kralja da od dekreta izuzme uništenje kapelice sv.Magdalene i barem jedan križ kako se narod ne bi bunio. Bit će uslišan na pola, od monumentalne Kalvarije neće ostati ništa, jedino će obližnja kapelica biti pošteđena.

Razorenje Kalvarije i zabrana propovijedanja u Nantskoj biskupiji

Montfort još ne zna svu istinu i nada se da će za koji dan ili tjedan moći blagosloviti Kalvariju. U iščekivanju raspleta ide u Saint – Molf i sam održava misije. Samo dva dana nakon početka misija, Olivier, jedan od suradnika sv.Ljudevita, donese mu novo pismo od biskupa u kome Montfort čita svaku daljnju zabranu propovijedanja u biskupiji, a sam Olivier mora preuzeti vodstvo započetih misija. Teška i ponižavajuća odluka, nakon svih napora i misionarenja u biskupiji za koje nikada nije tražio nikakvu

nadoknadu, nakon toliko plodova duhovne obnove i obraćenja koje svi mogu vidjeti - izgon i zabrana daljnjeg rada. Sam Olivier reče da sv. Ljudevitu bijaše teško prihvatiti novonastalu situaciju do te mjere da za jedan trenutak izgubi svoj uobičajeni svetački mir, uzbudi se i zajeca ali se odmah nakon toga pribra.

Sveti misionar ponovno, možda nadajući se razriješiti nesporzume, pješači do biskupske kurije ali ovaj puta biskup mu reče svu istinu u vezi Kalvarije. Ona mora biti uništena, a biskup ne želi Ljudevitu opozvati dekret zabrane propovijedanja. On nema snage ili se ne želi u općoj klimi galikanizma oduprijeti kraljevskom naređenju, a boji se reakcije naroda na vijest o rušenju Kalvarije te drži da je bolje da Montfort koji ima toliko ugleda i utjecaja na siromašni nantski puk bude udaljen.

Sv. Ljudevit u svom uobičajenom nadnaravnom miru sasluša i primi na znanje ove teške odluke. Odmah se povuče u molitvu i duhovnu obnovu od 8 dana kod isusovaca. Monsinor De Beauveau, koji se toliko ustručavao reći istinu sv. Ljudevitu očekujući tko zna kakvu reakciju i psihološki slom gorljivog misionara vidjevši njegovu reakciju povjeri se generalnom vikaru Barrinu riječima: "Grignion je ili veliki svetac ili neopisiv licemjer".

Isusovac p. Martinet, redoviti ispovjednik sv. Ljudevita je odsutan, te ga primi p. Prefontaine koji je zapisao svoje dojmove o tim danima: "Primio sam ga i nisam primijetio da mu se dogodilo nešto što bi ga i najmanje ožalostilo. Govorio mi je kao i uvijek. Iz njegovih osjećaja, razmišljanja pa ni sa lica se nije moglo ništa primijetiti. Budući da se o naredbi rušenja Kalvarije u Nantu mnogo pričalo i mi brzo za nju saznadosmo. Pitao sam gospodina Grigniona o tome, on mi je potvrdio, a da mu ne promače ni jedna riječ pritužbe ili nezadovoljstva usmjerena protiv onih koje je on s razlogom sumnjičio da su uzrokovali tako neočekivanu odluku.

Onaj mir i smirenost, duševna ustaljenost koja ga nije ostavljala nikad tokom 8 dana iznenadiše me i počeo sam mu se diviti. Kojeg li strpljenja i predanja u Providnost u tako delikatnoj situaciji, pa i vedrina i radost koju je odavalo njegovo lice, usprkos udara koji bi ga trebao tištiti. Zbog svega toga počeo sam ga dublje promatrati i smatrati svecem, te sam osjećao duboko poštovanje prema njegovim krepostima i taj sam osjećaj čuvao i čuvati ću do smrti."

I p. Martinet - piše Blain – koji će nakon ovih događanja uvijek i posvuda pohvalno govoriti o sv. Ljudevitu i biti njegov gorljivi branitelj svjedoči: "Bio sam toliko poučen njegovom poslušnošću i čistoćom duše koju upoznah po životnoj ispovijedi... Čudom sam se čudio vidjevši u siromašnom i progonjenom svećeniku sjedinjene danas toliko rijetke kreposti nevinosti i pokore."

Nevinost i pokora. Govori nam svećenik pred kojim svetac učini životnu ispovijed. A i mi slijedeći tijek života sv. Ljudevita, kako je još od djetinjstva bio usmjeren na Boga u molitvi i nikada nije imao period života u kome se bio udaljio od Boga, crkve i sakramenata, te nijedan životopisac nikad ne govori o određenom trenutku obraćenja našega misionara, nego svi njegov duhovni život vide kao linearni i progresivni uspon prema Bogu do vrhunaca mistike, svećeničkog služenja i svetosti, možemo s velikom vjerojatnošću zaključiti da sv. Ljudevit nikada u životu nije učinio smrtnog grijeha. Put i nevinosti i pokore, uistinu jedinstven put sv. Ljudevita rijedak i među svecima.

Prijatelj i suradnik de Bastieres osjećao se dužnim posjetiti i utješiti Montforta. Posjet mu je ostao duboko urezan u srce i pamćenje jer više godina nakon toga živo opisuje tu zgodu: "Mislio sam da ću ga pronaći potištena, shrvana i ožalošćena te sam bio spreman sve učiniti da ga utješim. Naprotiv, bijah uveliko iznenađen kad sam ga vidio puno radosnijeg i zadovoljnijeg od mene te sam ja imao potrebu biti utješeni. Osmjehujući se rekoh mu: "Vi nastojite biti velikodušan i jak čovjek kako ne bi bilo ničeg sjetilnog i osjećajnog u nadošlom času". – "Ja nisam ni jak ni velikodušan – odgovori mi – ali Bogu hvala niti sam u muci, ni u žalosti, naprotiv, zadovoljan sam". – "Zadovoljni ste dakle jer se ruši vaša Kalvarija?" dodah, a on nastavi – "Ne, nisam time zadovoljan, ali nisam ni ljut. Gospodin je dopustio da izgradim Kalvariju, danas dopušta da bude razorena, neka je blagoslovljeno njegovo sveto ime. Kada bi zavisilo od mene ona bi postojala do konca svijeta, ali kako zavisi izravno od Boga neka bude njegova sveta volja, a ne moja. Radije bih, o Bože moj, tisuću puta umro – uskliknu podižući oči i ruke nebu – nego da se opirem tvojoj svetoj Volji".

Barrin u dogovoru s Montfortom pokuša zadnji puta spasiti Kalvariju pišući regionalnom parlamentu u Bretanji, ali peticija ne bijaše uslišana. Tada intendant Ferrand dade nalog gospodinu Lannionu lokalnom nadzorniku da predvodi radove na razorenju Kalvarije. Budući da ovaj bijaše

obiteljski prijatelj s Barrinom nađe načina da zapovijed izvrši gospodin D'Espinasse zapovjednik lokalne policije. Zluradu zlobu protivnika i progonitelja najbolje je izrekao sam Ferrand pišući guverneru Bretanje marešalu De Chateaurenaultu: "Grignon će svisnuti od muke, a da ne govorim što će biti od Barrina. Prvi je veliki luđak sa svim svojom nastranostima o kojima mi pišete..."

Ponovno silom okupiše siromašne seljake i narediše im da ruše ono što su sami sagradili. Oni redom odbiše, ali kad vojnici zaprijetiše da će prerezati križ tako da sam padne uništavajući kipove, siromasi uz suze i jecaje nevoljno se dadoše na posao. Drama Kalvarije u Pontchateau postade simbol i jedno ostvarenje u malom slike nepravednog francuskog društva 17. stoljeća. Ostat će kao legenda u srcima siromaha i svjedočanstvo ljubavi jednog sveca prema Bogu i njima, te kao znak potpunog nerazumijevanja plemenitaša, uglednika, dvora i samoga kralja svoga francuskog siromašnog puka koji će ubrzo u revolucijama koje su na pomolu u Francuskoj jednom zauvijek dokinuti taj svijet. Poslije tri mjeseca rada napunili su iskope skidajući zemlju s brežuljka, te kad je brežuljak do polovice bio sraavljen i iskopi napunjeni zemljom, progonitelji izjaviše da su zadovoljni s time i radovi prestadoše. Kralj i Francuska su mogli odahnuti, bijahu sigurni od neprijateljskih opasnosti u slučaju invazija.

Slatke svetačke osvete

Drama Kalvarije u životu sv.Ljudevita zauzima sasvim posebno mjesto. Ona je simbol njegova progonjenog i neshvaćenog života. Ostat će kao i mnoge druge velike želje sv.Ljudevita nedovršena. Tako da jedan životopisac, možda prenaglašeno Montforta je nazvao "svetac nedovršenoga". Ali vjera ne uklanja tamu, ona je treba i osvjetljuje. Na putu rasta u vjeri ostaje istovremeno dramatičnost tame i pobjeda vjere po povjerenju i predanju u volju Božju. Vjera poraze pretvara u pobjedu; ta po smrti nas je Isus otkupio, spasio i došao od slave uskrsnuća.

Ako sada gleda razorenje Kalvarije i zbog toga trpi u vjeri sv.Ljudevit gleda njenu ponovnu izgradnju. U pismu od 29 .01. 1711. svećeniku Carrieru, kapelanu Pontchatea svetac piše: "Gospodine, čista Božja ljubav neka vlada u našim srcima. Molim vas da izručite gospodinu donosiocu ovoga pisma i Nikoli, na njihovu riječ, moje kipove. Ovaj prijenos je potreban radi mojega umirenja, radi poslušnosti i radi volje Božje, a ako Bog to ne bi htio, učinio bi čudo da ne budu preneseni. A premda se prenose, to je samo zato da budu s većom slavom vraćeni na Kalvariju kad tamo bude sagrađena kapela. O tome je pisano u Pariz i ja se nadam više nego ikada. Ali toliko više treba raditi, čekati i moliti i toliko više ima križeva koliko je veće djelo. Ostajem vam odan. Lj. M. Montfortski, svećenik".

Duhovni sinovi sv. Ljudevita, misionari montfortanci u više navrata su nakon smrti utemeljitelja pokušali obnoviti Kalvariju. Prvi put 1747., ali mnogi protagonisti i protivnici tog djela bijahu još u životu te taj pokušaj nije uspio. Pater Gouray, župnik Pontchatea 1821. ponovno je pokrenuo inicijativu i uspio dovršiti Kalvariju. Družba Marijinih misionara montfortanaca 1865. bijaše imenovana čuvarom Kalvarije. Malo po malo zaživila je zamisao sv. Ljudevita te je Kalvarija postala svetište i centar širenja pobožnosti u cijeloj regiji. S vremenom se svetište na otvorenom širilo i došlo od današnje veličine i postalo jedno od najvažnijih mjesta katoličke pobožnosti u Francuskoj, ne samo s jednim zdanjem nego sa kipovima svih 15 otajstava svete krunice u prirodnoj veličini, kapelicama i svim popratnim sadržajima. Na dan završetka proslave kanonizacije sv.Ljudevita 1948. u Pontchateau okupilo se preko 200 000 ljudi, 10 puta više nego li ih je došlo na otvaranje i blagoslov Kalvarije koji bijaše zabranjen.

Nakon duhovnih vježbi od 8 dana kod otaca isusovaca, Montfort kome je bilo zabranjeno propovijedanje u nantskoj biskupiji povukao se u kuću Providnosti u ulici Hauts- Paves koju mu je na raspolaganje dala gospođa Gabrijela Olivier i u kojoj je, po običaju već skoro dvije godine boravio u slobodno vrijeme između misija. On moli i čeka da mu se otvore novi putovi a u međuvremenu duhovno vodi i pomaže udrugu Marije kraljice srdaca koju je sam u jesen 1708. utemeljio u župi sv.Donacija. Ne stoji skrštenih ruku niti onda kad mu je zabranjeno propovijedati. Ako nema odgovora od prijatelja i uglednih osoba u crkvi, sv. Ljudevit je uvijek okružen svojim oduvijek najvjernijim pratiocima, siromasima. Želeći biti blizu zadnjim siromasima izranjenim u njihovoj ljudskosti i dostojanstvu Montfort pomaže gospođama Elizabeti i Mariji Dauvaise u osnivanju ubožnice i buduće bolnice za neizlječive u Nantu. Ljudevit i laici koji su mu ostali vjerni u prostodušnosti i herojskoj ljubavi prilaze napuštenima,

ostavljenima i umirućima, a najteže slučajeve primaju na boravak u misionarovu kuću. Evo temelja za novu ubožnicu za neizlječive i umiruće u Nantu. Koje li jednostavnosti i svetačke veličine!

Cijeloga života Montfort strastveno želi što više ljudi poučiti pravoj pobožnosti prema Mariji i potaći na pobožnost sv.krunice. Kako bi bio ovlašten primati vjernike u bratovštinu svete krunice, njemu toliko dragu i po njegovu pisanju Mariji najdražu pobožnost, 10. studenog 1710. uđe u treći red sv. Dominika. Svoja obećanja izrekao je pred p. Le Gaultom superiorom dominikanskog samostana u Nantu.

I na kraju zadnje djelo sv.Ljudevita u Nantu je jedan herojski čin čiste ljubavi pred očima cijeloga grada i biskupije kojoj je dao dvije godine svoga života a mora je napustiti kao izgnanik. Rijeka Loira, nabujala od jesenskih i zimskih kiša bijaše poplavila Nant i okolicu. Voda je došla skoro do krovova kuća. Mnogi ostadoše zarobljeni od poplave i odsječeni od svijeta, a u očaju izidoše na krovove čekajući kakvu pomoć. I najiskusniji splavari i mornari pred pobješnjelom bujicom gube hrabrost i ne usuđuju se priteći u pomoć potrebnima.

Montfort se prvi pokreće. Traži brodare, a oni samo sliježu ramenima. Ali tada svetac koristi svoje omiljeno sredstvo, odvažnu riječ, punu proživljene sigurnosti koja drugima ulijeva sigurnost. "Imajte povjerenje u Boga, garantiram vam da nećete nastradati". I svetac prvi počeo tovariti pitku vodu i namirnice u jednu brodicu. Još nekoliko osoba se odvažilo i oformila se ekipa spasilaca. Montfort je u prvoj lađici predvodio malu flotu koja pred očima cijeloga grada uz sve opasnosti pobješnjele rijeke sretno dovede prestrašene i od svijeta odsječene ljude na sigurno. Blain s dozom ironije i gorčine zapisa: "Cijeli Nant je prisustvovao ovom čudu ljubavi gospodina Montforta, pa ipak progoni protiv njega se nastaviše".

7. Metoda održavanja misija sv. Ljudevita Montfortskoga

Sv.Ljudevit Montfortski je u misionarskom iskustvu razvio tipično svoju metodu održavanja pučkih misija. Njegova pastoralna aktivnost se uključuje u nastojanja Katoličke Crkve u Francuskoj da zaživi smjernice katoličke reformacije i tridentskog koncila. U 17. stoljeću Crkva u Francuskoj živi pravi procvat zahvaljujući otvaranju novih i brojnih sjemeništa, obnovi klera i misionarskoj aktivnosti koja gotovo neprestano traje na cijelom teritoriju Francuskog kraljevstva, djelovanjem biskupijskih, međubiskupijskih, redovničkih pa i kraljevskih misionarskih ekipa.

Misionarska aktivnost u Francuskoj ima svoju stoljetnu tradiciju i duhovne velikane koji su joj dali prepoznatljiv oblik i stil održavanja pučkih misija. Svakako treba istaknuti sv. Vinka Fererskog, sv. Vinka Paulskog, Le Nobletza, Maunoira pa i velike misionare suvremenike sv.Ljudevita kao Leudgera s kojim je i sam Montfort kratko vrijeme surađivao.

S vremenom se mijenjao cilj misija. U periodu neposredno nakon Tridentskog koncila misije su smjerale nadoknaditi nedostatke u župnim aktivnostima te se svodile na učenje katekizma i pripremu za primanje sakramenata. Obnovom redovitih pastoralnih aktivnosti po župama misije dobivaju novo značenje. One su postale sredstvo i prilika za duhovnu obnovu vjernika, poziv na autentičan kršćanski život i svetost s posebnim naglaskom na obnovi krsnih zavjeta, molitvi, produbljivanju vjere i vjerodostojnom sakramentalnom praksom.

U periodu u kojem misionari sv.Ljudevit Crkva je raspolagala s dovoljno klera, tako da je u svakoj župi radilo više svećenika koji su pokrivali redoviti župski pastoral. Francuski puk većinom bijaše katolički. Montfort je rijetko u svom misionarenju nailazio na protestantske manjine zatvorene u sebe i neprijateljski raspoložene prema Katoličkoj Crkvi. One ipak bijahu prisutne u Nantu, Poitiersu i La Rochellu. Gotovo svi vjernici su ipak prošli župske kateheze i znali temeljne istine vjere i živjeli minimum sakramentalnog života. U ovom povijesnom i kulturalnom okruženju Crkve u Francuskoj uzemirivanoj jansenizmom i galikanizmom Montfort nošen duhom svoje svetosti i pastoralnim iskustvom razradio je svoju metodu obavljanja pučkih misija s naglascima na potpunom siromaštvu, predanju u Božju Providnost i blizini narodu, osobito siromasima

Priprava i same misije

Petnaest dana prije početka misija svetac je običavao ići u župu kako bi proučio ambijent i dao prvi poticaj vjernicima o važnosti sudjelovanja u misijama. Po Ljudevitovim riječima još netko se alarmirao i pokretao kad je on odlučivao držati misije u nekoj župi: “Kad dođem u neko mjesto održavati misije davao napregne sve sile da ih upropasti, ali ja dođem s Isusom, Marijom i sv.Mihaelom pa ga pobijedim”. Svetac je duboko osjećao da je njegovo misionarenje i jedna borba duhova koja se odražavala u konkretnom životu svakodnevnice tijekom misija.

Montfort bi u mjesto dolazio u pratnji drugih svećenika, redovnika i braće pomoćnika. Prvi dan bi jedan od njih, uglavnom Maturino, prolazio ulicama i zaseocima s bubnjem u ruci i naviještao povišenim glasom ili pjesmom početak misija.

Redovito bi misionari svi skupa boravili u jednoj kući koju je svetac uvijek nazivao “Kuća Providnosti”, jer je on uvijek očekivao od Providnosti sve potrebno za uzdržavanje misionarske ekipe i svih siromaha koji su bili na području župe. Bijaše to dirljiva karakteristika apostolata sv.Ljudevita, neuobičajena za vrijeme i praksu pučkih misija tog doba. On sam nikada tokom cijelog svog života nije tražio nikakve nadoknade za sebe ili za misionare. Već od prvog dana sv.Ljudevit bi navijestio narodu nakanu da će misionarska ekipa i siromasi s područja župe živjeti od Providnosti. Narod bi redovito u svojim mogućnostima doprinosio za siromahe, tako da je Montfort, najsiromašniji svećenik u Francuskoj uvijek oko sebe imao na stotine siromaha koji su uz njega živjeli od Providnosti i milodara naroda.

A kad bi ponekad ponestalo namirnica često bi na čudesan način Providnost se pobrinula da nada i pouzdanje sveca i siromaha ne budu uzaludni. Jedan od suradnika iz misionarske ekipe pričao je Grandetu: “Pet ili šest puta ne bijaše više niti komadića kruha u kući. Obavijesto sam Montforta, ali on ne bijaše nimalo zabrinut zbog toga, nego mi je govorio da povedem siromahe za stol, a da će Providnost providjeti sve potrebno. Pozivao sam ih da posjedaju iako ne bijaše ništa za jelo, i bijah toliko žalostan i posramljen jer bijaše prisutno više od 200 osoba. U isčekivanju sam čitao duhovno štivo i po završetku ulazio u kuću providnosti. Na moje veliko čuđenje nalazio bih kuću punu namirnica koje su u međuvremenu pristigle tko zna otkuda.”

Neki put bi sam Montfort, po pričanju svjedoka učinio pravo čudo umnažanja kruha. Nekom zgodom svetac ode u obližnju kuću i zamoli da mu daju nešto za siromahe. Siromašna žena odgovori: “Ah, dobri oče Montfortski, evo na stolu mi je zadnji komad kruha, a ne preostaje nam nego šačica pšenice”. Ohrabrujući i uvjeravajući siromašnu i pobožnu ženu svetac odgovori: “Idite, idite na tavan, pospremite ga i od sada pa nadalje donosite kruh mojim siromasima”. Žena ode ni sama ne znajući zašto, a kad otvori vrata smočnice sva začuđena nađe veliku hrpu pšenice, dovoljnu da prehrani cijelu obitelj i pomaže siromasima više mjeseci.

U rukopisu *Bilježnice propovijedi* sv.Ljudevita u koju je on skupljao materijale za svoj misionarski rad imamo teme i programe misija koje je svetac održavao. Montfort je u pučkim misijama propovijedao o klasičnim temama katoličke vjere i pobožnosti. U Bilježnici nalazimo propovijedi o Ljubavi Božjoj, važnosti Svetog pisma, Križu, Euharistiji, ljupkosti Isusa Krista, pobožnosti Mariji, sakramentima, gotovo o svim glavnim krepostima i porocima, smrti, sudu, Raju, Paklu, Čistilištu, obraćenju, pokori, ponašanju u Crkvi...Iz programa misija saznajemo da je svetac svakodnevno propovijedao ujutro i navečer, a za blagdane i jedanput tokom dana. Ostalo vrijeme od 4 sata ujutro pa do 9 sati navečer bilo je raspoređeno za osobnu molitvu, ispovijedi, katekizam, pastoralni rad sa siromasima, obiteljima, djecom, muževima, ženama...

Iz preobilja srca usta govore: Propovijedanje sv. Ljudevita

Montfort se odlikovao jezgrovitošću i jednostavnošću u propovijedanju. Izbjegavao je govorničke vještine lijepog i uglađenog govorništva koje su imale za cilj pobuditi divljenje slušatelja. On se radije obraćao direktno savjesti vjernika nastojeći je potresti i potaći na put obraćenja. Rado se koristio slikama, usporedbama, izravnim govorom i usklicima o ljepoti Božjoj i rugobi grijeha. Ipak, temelj njegova propovijedanja je bila proživljena istina vjere u svetosti koju on kao živu riječ naviješta i koja baš zato

prodire u dubine srđaca njegovih slušatelja. Oni često bijahu do te mjere potreseni da nisu uspijevali zadržati suze. O tome daru Mudrosti Montfort u *Pravilima svećenika misionara družbe Marijine* piše:

“ Pošto je služba propovijedanja Riječi Božje veoma raširena, veoma potrebna za spasenje i najteža od svih, misionari se neprekidno podaju studiju i molitvi da dobiju od Boga dar mudrosti koji je tako potreban pravom propovjedniku da upozna, kuša i dade drugima kušati istinu.

Najlakše je propovijedati po modi. Ali je teško uzvišeno propovijedati na apostolski način; govoriti mudro, kako Bog savjetuje, ili, kako kaže Isus, iz preobilja srca; teško je i znamenito dobiti od Boga, kao nagradu za trud i molitve, jezik i rječitost i mudrost kojima neće moći odoljeti svi protivnici istine. Od tisuću propovjednika, a da ne kažem, od dvije tisuće, jedva ima jedan koji posjeduje taj veliki dar Duha Svetoga. Većina ima samo ljudski jezik, ljudsku rječitost i mudrost; stoga je malo duša rasvijetljeno, ganuto i obraćeno po njihovim riječima, premda su te riječi uzete iz Svetog pisma i Otaca, premda su istine što ih propovijedaju vrlo dobro utvrđene, vrlo dobro dokazane, vrlo dobro povezane, vrlo dobro izgovorene, vrlo dobro poslušane i nagrađene pljeskom.

Njihovi su govori dobro sastavljeni, jezik im je uglađen i biran, misli genijalne, u navodima Svetog pisma i Otaca su udomaćeni, geste su im usklađene; govor im je živahan; ali – jao! – pošto je sve to samo ljudsko i naravno, to donosi samo ljudski i naravni plod. Potajna dopadnost, koja se rađa iz tako dobro sastavljenog i naučenog govora, služi Luciferu, tom oholom mudracu, kao bljesak da zaslijepi propovjednika; divljenje naroda, koje svjetovnim ljudima za vrijeme govora služi kao zabava, a poslije govora kao ugodno zadržavanje u društvu, to je sav plod njihovog truda i znoja. Pošto oni samo zrak šibaju i samo ušima ugađaju, ne treba se čuditi što ih nitko ne napada, što duh laži ne kaže ni riječi: u miru je sve što posjeduje; i kako propovjednik po modi ne udara na srce, koje je tvrđava kamo se je taj tiranin zatvorio, on nije mnogo iznenađen velikom bukom koja se vani razvija.

Ali neka dođe propovjednik pun riječi i duha Božjega i neka samo otvori usta, čitav pakao zvoni na uzbunu, usplahiri se kao na obranu nebo i zemlja. U tom se slučaju zameće krvava bitka između istine, koja izlazi iz ustiju propovjednika, i laži koja izlazi iz pakla; između onih slušatelja koji prihvataju tu istinu i drugih koji, po svojoj nevjeri, postaju podložnici oca laži. Propovjednik, tako na božanski način prekaljen, samim svojim riječima istine, kako god ih jednostavno izrekao, uskomeša čitav grad, čitavu pokrajinu ratom što ga je navijestio; a to je nastavak onog strašnog boja koji se vodio na nebu između istine svetog Mihaela i Luciferove laži, i posljedica onog neprijateljstva što ga je sam Bog zametnuo između roda izabranika Svete Djevice i prokletog roda zmije. Ne treba se dakle, čuditi lažnom miru u kojem ostaje propovjednik po modi, kao ni čudnim progonima i klevetama što se izbacuju protiv onog propovjednika koji je primio dar vječne riječi, kakvi će jednog dana nužno biti sva djeca Družbe Marijine, koji će naviještati Radosnu vijest velikom silom”.

Po svjedočenju des Bastiersa Montfort nikada nije bio toliko gorljiv i rječit kao kad je govorio o Mariji, a svake subote je na poseban način privatno i javno častio Mariju. On bijaše duboko uvjeren u trajni zagovor i Marijinu prisutnost u njegovu životu i apostolatu. Za Montforta pobožnost Mariji bijaše sigurno sredstvo za obraćenje grešnika. Jednom zgodom svetac reče: “Nikada mi se ni jedan grešnik nije uspio oduprijeti nakon što sam na njega stavio ruku u molitvi krunice”.

Ljupkost i blagost bijahu redoviti način njegova ophođenja. U općoj klimi straha i strogosti koju je širio jansenizam ostala je zapisana izreka sv. Ljudevita: “Više bih volio trpjeti u Čistilištu jer je sam bio odveć blag s pokornicima nego li odveć strog”. Dobri otac Montfortski bi na kraju misija okupljao djecu i na divljenje roditelja propovijedao im prilagođavajući se njima kao da je i sam dijete.

Misionarska gorljivost, apostolat i želja za spasenjem blišnjega bijahu plod njegovog nutarnjeg života i pokore. Uza sve svakodnevne obveze u misijama nalazio je vremena za pet osobnih meditacija svaki dan. Des Bastiers nam govori da ga je gotovo redovito u njegovoj sobi nalazio na koljenima, često kao u ekstazi kako moli pred Marijinim kipičem kojega je uvijek sobom nosio. Montfort bijaše svetac koji je sve darivao Bogu i blišnjemu po Marijinim rukama, pa i ono što je duhovnim osobama najdraže, svoje molitve, pokore i zasluge. On u Raspravi na to potiče i sve one koji se posvete Isusu Kristu po Mariji kao robovi ljubavi.

“Čuo sam ga kako moli – tvrdi isti svjedok – dok se bičuje: Oprosti Gospodine mojim protivnicima, ne uzmi im za grijeh ono što rade protiv mene. Gospodine obrati sve grešnike iz ove župe, smiluj im se. Kazni mene kako želiš, ja to zaslužujem, ali njih po svojoj milosti poštedi”.

Završetak misija i znak sjećanja

Montfort je pridavao osobitu važnost procesijama i drugim zajedničkim činima očitovanja vjere i pobožnosti. U svojim misijama redovito bi organizirao do 7 svečanih procesija, a najvažnija je bila procesija obnove krsnih zavjeta. Svi koji su sudjelovali u misijama na kraju su s listićem u ruci koji je misionar prozvao *Ugovor saveza* i na kome je bila formula obnove zavjeta, išli pred krsni studenac te osobno obnavljali svoje krštenje, a nakon toga pred Marijinim kipom bi se njoj posvećivali da ona majčinski bdije nad njihovim obraćenjem.

Kao znak sjećanja na misije koje su obično trajale mjesec dana Montfort bi redovito u župi podizao križ kako bi za župljane bio vidljivi znak obnovljene vjere i ljubavi prema Isusu Kristu. Još i danas, poslije skoro tri stoljeća narod na sjeveroistoku Francuske živi u sjeni tih križeva koje je svetac postavio, pa čak se još pjevaju i pobožne pjesme koje on skladao. A još više od križeva, tih nijemih svjedoka zaljubljenosti sveca u Isusa Krista, Montfort je iza svojih misija ostavljao brojne pobožne udruge koje je osnivao. Neke su od njih čak i preko sto godine ostajale žive i aktivne. Bijahu to udruge pokornika, prijatelja križa, djevica, i svecu najdraža Bratovština svete krunice u koju je upisao više od 100 000 vjernika.

Ljudevit sam je bio veliki molitelj svete krunice i sve je poticao na tu molitvu. O tom svom pastoralnom iskustvu zapisao je: “Što se tiče mene koji ovo pišem, osobno sam vidio djelotvornost ove molitve za obraćanje najtvrdokornijih srdaca. Tijekom jednih misija susreo sam ljude koji nisu bili nimalo dirnuti propovijedima o najstrašnijim istinama, ali su prihvatili moj savjet da svakog dana mole Krunicu te su se potom obratili i potpuno se predali Bogu. Čak sam uočio i ogromnu razliku u ponašanju među stanovništvom župa u kojima sam propovijedao misije: jedni su, napustivši molitvu Krunice ponovno zapali u grijeh; drugi su, ustrajući u njenoj molitvi, sačuvali Božju milost i iz dana u dan rastu u kreposti”.

Kad je sv.Ljudevitu bilo moguće vraćao bi se nakon određenog vremena u župe u kojima je održavao misije i propovijedao bi trodnevnicu o pripravi na dobru smrt. Jednom zgodom stanovnici Valleta u kojemu je Montfort bio održao misije, žarko su ga molili da se ponovno navrati kod njih, ali na čuđenje svih prisutnih on to kategorički odbi riječima: “Ne, ne, neću se vratiti u Vallet, oni su ostavili i zapustili molitvu krunice”. Uporno insistiranje nekih župljana Valleta ništa nije koristilo, ali svečev prijekor da. Naime, kad misionari družbe sv.Ljudevita nakon 15 godina od tog događaja dođoše u Vallet kako bi ponovno održavali misije naiđoše na redovitu praksu pobožnog zajedničkog moljenja svete krunice u župi.

8. Misije u biskupijama Lucon i La Rochelle

Nakon tri mjeseca karitativnog apostolata, stanke, odmora i molitve sv. Ljudevit ponovno nastavlja svoju misionarsku aktivnost. Vjerojatno je prijatelj Barrin uputio sv.Ljudevita na dva biskupa koja će ga sigurno prihvatiti. Monsinjur Ivan F.S. de Salgues, biskup Lucona i monsinjur Stjepan Champflour, biskup La Rochellea bijahu istinski prijatelji još iz dana sjemeništa. Slične formacije kao i sv.Ljudevit, prvo bijahu u isusovačkom kolegiju, a zatim u sv.Sulpiciju pod vodstvom Tronsona. De Salgues 1699. postade biskup Lucona, a tri godine kasnije Champflour biskup susjedne biskupije La Rochellea.

Osim uzajamnog istinskog poštovanja i prijateljstva bijahu i istih uvjerenja u uzburkanim crkvenim prilikama u Francuskoj tog doba; do kraja vjerni i odani papi te uvjereni protivnici jansenizma koji se tako lako uvlačio i u više crkvene krugove. 1710. objavili su zajedno biskupsku uredbu u kojoj osuđuje Quesnelovu knjigu *Reflexion moral*, jedan od priručnika moralne teologije prožet jansenizmom i tako se suprostavili direktno pariškom kardinalu A. di Noaillesu koji bijaše sklon tom prikrivenom jansenizmu i koji je za tu knjigu bio dao crkveno dopuštenje za tiskanje. Oštra kardinalova reakcija nije

pokolebala pravovjerne biskupe, a ovaj ne mogavši ništa drugo iskaza svoj bijes i pokaza malenost svoje duše progonom dvojice sjemeništarača rođaka biskupa De Salgues i Champflour iz sv. Sulpicija u Parizu.

Ova dva biskupa otvoriti će širom vrata svojih biskupija sv. Ljudevitu koji je do tada prikupio cijelu zbirku biskupskih zabrana propovijedanja kuda je prolazio. To je prva i velika novost u monfortanskoj dogodovštini. Prvi put u životu sv. Ljudevit će biti bezrezervno podržan od biskupa koji neće popustiti mišljenjima svecu protivnih struja. Do kraja svoga misionarskoga rada i života sv. Ljudevit će gotovo isključivo djelovati na teritoriju ovih dviju biskupija.

Negdje u ovom periodu života Ljudevit dovršava još neke od svojih pjesama: *Izvršnost ljubavi, Svjetlo vjere, Postojanost nade, Zasluga poslušnosti, Jakost strpljenja, Nježnost ljubavi prema bližnjemu, Sjaj molitve. Snaga posta, Novi hvalospjev*. Završava niz pjesama o duhu svijeta *Peta zamka - ljudski obzir, Drugi hvalospjev - isprazni strah od svijeta, Treći hvalospjev - lažni sram svijeta, Četvrti hvalospjev - osude svijeta, Peti hvalospjev - načela svijeta*.

Ponovno je život sv. Ljudevita samo jedna kronika i ljetopis misija koje slijede jedne iza drugih. Mi ćemo slijediti taj ljetopis svečeva djelovanja pun čudesnih događaja, ozdravljenja, epizoda življenja u potpunom predanju u Providnost, čitanja u savjesti, proricanja budućnosti, protivljenja... Čudo u životu sv. Ljudevita nikada nije gubilo svoju proročku dimenziju i poticalo je na obraćenje i promjenu života. U svemu tome Montfort živi svoje svetačko iskustvo mistika koji je označen znakom križa i vjenčan s Mudrošću te je navjestitelj i donositelj Isusa Krista, znaka protivljenja koji prožima srca i savjesti te potiče na obraćenje ili protivljenje.

Prihvaćen pa odbijen

Početkom 1711. Montfort napušta Nant, prelazi u biskupiju Lucon i održava misije u župi La Garnache. Po već ustaljenom planu misije idu svojim tokom. Ovaj put misionar umjesto da okupi sve siromahe u kuću Providnosti, raspodijeli ih po obiteljima, ostavivši samo nekolicinu njih sa sobom. Jedna od najbogatijih obitelji u mjestu ne htjede primiti siromaha pod svoj krov, a svetac im proreče da će jednoga dana sami postati siromasi. I uistinu za nekoliko godina obitelj iz bogatstva i obilja pade u bijedu i krajnje siromaštvo. Vidjevši kapelicu sv. Leonarda u ruševinama misionar pokrenu akciju njene obnove koja će potrajati mjesecima i nakon njegova odlaska iz župe i biti preimenovana je u marijansko svetište naše Gospe od pobjede. Negdje pred kraj misija župnik pozva okolne svećenike na ručak. A kada za stolom već bijahu svi okupljeni i nedostajao samo Montfort, župnik posla jednog ministranta po njega. Ovaj se vrati i u dječjoj jednostavnosti odgovori: "Zvao sam ga, ali mi nije htio odgovoriti jer govori s jednom lijepom Gospođom koja lebdi u zraku". Po dolasku na ručak čuvši što je ministrant izvijestio svetac mu proreče da će postati otac brojne i sretne obitelji. I to se obistinilo.

Župnik sv. Hilarija iz Loulay vidjevši plodove Montfortova misionarskoga rada pozva ga da dođe i u njegovu župu održati misije. Poslije 50 km pješaćenja po kišnom travanjskom vremenu Montfort dođe u župu i doživi betlehemski doček, zgodu "savršene radosti" o kojoj je sv. Franjo govorio bratu Leonu. Naime, na svoje iznenađenje umorni i prokisli misionar na vratima župnoga stana ču ove riječi:

"A, ne, ne, nećete vi ući u moju kuću! Odlazite!" – "Ali gospodine župniče- doda Ljudevit - zar me ne prepoznajete. Ja sam otac Montfortski, pozvali ste me da održim misije koje bi sutra trebale početi?" Nastavi župnik: "Sigurno da vas poznajem, zato vas i gonim. Kad sam vas pozvao nisam vas poznavao, ali su me obavijestili. Vi se pravite svecem, a u biti ste licemjer, koji posvuda gdje prođe remeti mir. Biskup iz Nanta vas je protjerao, pa vi tražite utočište u našoj biskupiji kako biste nastavili vaše nastrano ponašanje. U svakom slučaju ne ovdje kod mene! Nadam se da će vas i drugi potjerati".

Montfort bez riječi i u potpunom miru prosljedji dalje. I, ako je siroti župnik podlegao glasinama te zatvorio pred Montfortom i Maturinom svoje srce i kuću, samo malo dalje neka siromašna udovica ih primi na prenoćište.

Sutradan naši neumorni putnici nastaviše za Montaigne. Zaustaviše se neko vrijeme u samostanu sestara u Fontevraultu. Nakon svete mise i propovijedi, mnoge sestre osobno uvjerene u svetost misionara u prolazu potražiše da se kod njega ispovjede i duhovno posavjetuju. Nakon odmora naši

putnici nastaviše za Lucon, središte biskupije. Montfort se u gradu zaustavi na par dana u sjemeništu koje vode oci isusovci i obavi duhovne vježbe. U sjemeništu osta u živom sjećanju jedna ekstaza sv. Ljudevita koju očevici potanko opisuju:

“Jednoga jutra gospodin Grignion je slavio svetu misu. Nakon posvete ministrant koji je posluživao kod mise primijeti da je misionar poprimio izgled kipa, bez ikakva pokreta ne nastavljaše molitve iz kanona. Čekao je pola sata i vidjevši da ne izlazi iz svoje nepokretnosti, a i bojeći se što će misliti u zajednici siđe u blagovaonicu i o svemu izvijesti superiora. On posla drugog ministranta koji nađe Montforta u istom stanju ekstaze. Ovaj ne znajući što činiti povuče ga za misnicu kako bi došao k svijesti. U sjemeništu se pronese glas: Svetac je došao među nas!”

Kanonik Dupuy predstavi sv. Ljudevita biskupu de Salguesu, a ovaj ga pozva da sutradan, u subotu propovijeda u katedrali. Misionar progovori o njemu najdražoj molitvi, sv. krunici, naglašavajući njenu učinkovitost u duhovnom životu. Iznio je kako je sv. Dominik baš pomoću krunice obratio Albigense, te u prošlosti otvrdle heretike protiv čijih hereza je i Montfort gorljivo propovijedao. Ali, na njegovo čuđenje dok je propovijedao primijeti ironične osmijehe kanonika. Nakon svete mise misionar upita kanonika Dupuya za razlog tih osmijeha, a on mu odgovori: “Da ste znali da je naš biskup rodом iz grada Albia vjerojatno ne biste toliko napadali Albigense”. Montfort, bojeći se da je nenamjerno bio neuljudan, odmah priđe biskupu i ispriča mu se, a ovaj dostojni prelat pokaza da ga takve sitnice ne pogađaju i okrećući sve na šalu reče: “Gospodine Montfort, vidi se da ponekad i iz lošega panja može isklijati dobra mladica”.

Misije u gradu La Rochelle

U svibnju 171. sveti misionar s bratom Maturinom uputi se u La Rochelle. Umorni i ispaćeni stigoše kasno uvečer u grad i Ljudevit zatraži u prvom svratištu mjesto za prenoćište. Brat Maturino upita: “Oče, pa tko će platiti troškove, vi ste bez novčića u džepu”. “Budi miran - svetac doda – Gospodin će providjeti”. Ujutro vlasnik donese račun a Montfort mu reče: “Platiti ću vam još danas, a kao zalog držite moj putni štap”.

Nakon toga se uputi u ubožnicu kako bi slavio svetu misu. Gospođa Prevot bijaše toliko dirnuta pobožnošću i sabranošću sv. Ljudevita da to odmah ispriča svome ispovjedniku isusovcu Collussonu. Pobožni isusovac koji je već bio čuo o glasu svetosti koji prati Montforta kao i o njegovom potpunom siromaštvu i oslanjanju na Božju Providnost, savjetova gospođi Prevot da mu ponudi boravak u njenom domu. Pobožna gospođa spremno i s radošću to učini, a svetac joj u svoj jednostavnosti reče i za dug koji je imao u svratištu. Ona ga odmah isplati donoseći mu njegov štap. Sutradan pater Collusson predstavi Montforta biskupu Champflouru koji ga rado primi i odmah ga posla propovijedati u prigradsku župu Lhoumeau. Misije bijahu uspješne preko svakog očekivanja, te biskup pozva Montforta da održi misije u samom gradu La Rochelle.

Ove misije, jedne od najuspješnijih u dugogodišnjem misionarskom iskustvu sv. Ljudevita ukazuju na svetačku mudrost koja ne zapostavlja ni jedan detalj kako bi se cijeli grad pokrenuo i aktivno sudjelovao u programu misija. La Rochelle je grad s posebnom tradicijom u cijeloj Francuskoj. Spletom okolnosti u prošlosti bijaše postao uporište kalvinista hugonita koje su Englezi podupirali i tako nastojali ostvariti svoje uporište na francuskom teritoriju. U ratu 1628. hugoniti i Englezi bijahu poraženi i grad ponovno dođe pod francusku kontrolu, ali je ostao dubok razdor u narodu. Mnogi stanovnici La Rochellea kroz iduća desetljeća su ispovijedali kalvinističku vjeru sve do vremena sv. Ljudevita.

Prije početka misija Montfort je dao tiskati kratko objašnjenje i opravdanje katoličke vjere pod naslovom *Dokazivanja o vjeri*. Već od samog početka misija propovijedao je o svetoj krunici kao o najboljem sredstvu za obraćenje krivovjernih, po primjeru sv. Dominika. Misionarsku ekipu sastaviše u samom gradu. Uz već uobičajenog des Bastieresa, uz Montforta ovaj put nalazimo i njegova rođenog brata svećenika Gabrijela – Franju Grigniona, mnoge dominikance na čelu sa provincijalom paterom de Comptem i neke biskupijske svećenike.

Ljudevit odluči održati tri misije jedne iza drugih po kategorijama. Prvo za muškarce, zatim za žene a na kraju za vojnike. Mnoga obraćenja od samog početka misija ostaviše veliki utisak na sve, a hugoniti se silno uzbuniše, posebno nakon obraćenja gospođe Mailly. Bijaše to ugledna osoba u gradu i

duboko uvjerena u ispravnost hugenotske ispovijesti, te za sektu bijaše stijeg i ponos pred svima. Čuvši izvanredne stvari koje se govore o sv. Ljudevitu ona se poželi s njime potajno susresti. Montfort, uvidjevši koliko bi bilo važno njeno obraćenje pristade na sastanak u osami jednog prigradskog naselja. Brzo se razgovor poveo o temama vjere. Gospođa Mailly, iznoseći svoje sumnje o katoličkoj vjeri, začudi se s koliko svijetla i lakoće Montfort obasjava njenu dušu i raspršuje sve dvoumice. Uz to ostade duboko dirnuta ljupkošću i svetošću sugovornika i zamoli ga da nastave njihove razgovore. Nakon par susreta ona se potpuno obratila i javno pred zaprepasanim hugonitima ispovjedila katoličku vjeru. Mnoge druge osobe su slijedile njen primjer. Obraćenje gospođe Mailly bijaše iskreno i trajno. Na umoru 1749. u Parizu u župi sv.Sulpicija ona posvjedoči da je molitva svete krunice koju joj je preporučio Montfort za nju bila sredstvo obraćenja i ustrajnosti.

Preostali hugoniti na sve moguće načine, pa i atentatom na sv.Ljudevita nastojahu se osvetiti za sve ove događaje. Tako trojica kicoša između njih, s perikama na glavi, izazovno odjeveni i provokativno se ponašajući uđoše u kapelicu ubožnice u kojoj je Montfort propovijedao. Čim je to primijetio Montfort ih s propovjedaonice javno prozva: "Tko su ta tri umišljena gospodičića namirisanih perika koji su sada ušli? Đavao sam ih je potakao kako bi spriječio plodove misija. Neka čim prije odavde iziđu ili ću ja sići s propovjedaonice".

Sve je još više uzbudilo duhove i samo zahvaljući providnosti Montfort je izbjegao atentat. Pripovijeda des Bastieres kako su jedne večeri pred kraj misija za muškarce Montfort, Maturino i on morali proći gradom i ići kiparu Adamu. Najkraći put je vodio kroz jednu usku i mračnu ulicu. Dalje nastavlja des Bastieres: "Kad smo bili već na ulazu u tu ulicu, Montfort iznenada stade ne htjede ni na kakvo nagovaranje nastaviti put, nego se vratismo i zaobilaznim puno dužim putem dođosmo na odredište. Na izlazu iz kipareve kuće des Bastieres je upitao Montforta za objašnjenje a ovaj mu reče: "Ne znam što bih ti rekao, ali kad smo bili na ulazu u onu ulicu moje srce postade hladno kao led i ne bijaše mi moguće nastaviti put onuda". Nakon nekog vremena des Bastieres na putu kočijom iz Nanta u La Rochelle slučajno je čuo razgovor dvojice ljudi. Govorili su o Montfortu, kako su ga uzaludno čekali u ulici koja vodi u kuću kipara Adama sa drugih 5 muškaraca s mačevima u ruci sve do 11 sati navečer s nakanom da ga ubiju skupa s Maturinom.

Željni osvete, hugoniti ne odustaju. Nađoše načina da svetom misionaru koji je svojim propovijedanjem gotovo iskorijenio zadnje ostatke sekte u gradu, stave otrov u napitak koji poslije propovijedi ponudiše Montfortu kako bi ugasio žeđ. Čim je ispio čašu Ljudevit je primijetio da je nešto smrtonosno bilo u piću i požurio uzeti protuotrov i neutralizirati učinak. Svetac od ovoga trovanja neće umrijeti, ali će njegovo čelično zdravlje biti narušeno. Posljedice toga trovanja uz neprekidne misionarske napore i pokore bit će razlog njegove prerane smrti.

I pristaše jansenizma u redovima klera pokušali su omesti rad sv. Ljudevita kao već toliko puta u njegovu životu. Optužili su Montforta kod biskupa za odveć veliko milosrđe prema grešnicima. Monsinor Champflour, kako bi ušutkao nezadovoljne, naložio je trojici kanonika da slijede propovijed sv.Ljudevita i istraže njegovu pravovjernost. Nakon pomnog istraživanja trojica kanonika potvrđiše potpunu pravovjernost sv.Ljudevita, a biskup sam sklon svecu više ne dopusti nikakva daljnja sumnjičenja.

U misijama za žene masa od 3 000 djevojaka i supruga pozorno je slušala svetoga misionara, slijedila program misija i sve odreda pristupile su sakramentu ispovijedi. Cijeli La Rochelle se duhovno obnovio. Posebno upečatljiva ostala je svečana završna procesija misija za žene kroz cijeli grad. Ugledne gospođe skupa sa siromašnim radnicama, s krunicom u ruci, većinom bose u molitvi i pjesmi prolaze gradom. Zaustavile su se pred vijećnicom kako bi slušale propovijed sv.Ljudevita i pred crkvom otaca isusovaca primile biskupov blagoslov. Krajnji cilj procesije bio je krsni zdenac u crkvi posvećenoj Mariji. Na kraju je slijedila osobna obnova krsnih zavjeta i posveta Mariji. Montfort je ostao zadovoljan do te mjere da u znak zahvale priredio bogatu večeru za svirače, pjevače i vojnike koji su surađivali u procesiji.

I na kraju misije za vojnike. Svetac je sve učinio kako bi olakšao u ratu i patnji iskušanim ljudima otvaranje duše pred Bogom. Spjevao je za tu zgodu i pjesmu *Dobri vojnik*. Čudesni uspjeh svetog misionara začudio je i samog upravitelja vojarne marešala de Chamillya koji je više puta pozvao

misionara na ručak. Montfort je prihvatio nekoliko puta poziv a dodatnom pokorom nadoknadio sudjelovanje u tim gozbama. Jedan put je gospođa de Chamillya čak pozvala jednu crnkinju iz posluge koja je imala lijep glas da pjeva.

Opće duhovno ozračje u gradu za vrijeme misija Besnard je ovako opisao: “Cijeli grad La Rochelle bijaše dirnut, potresen i skoro potpuno promijenjen. Među narodom mnogi ga slušahu sa suzama i uzdasima a misionar ih moljaše: “Sinovi moji, ne plačite, sprečavate mi propovijedati”! Najveći i najtvrdokorniji grešnici na kraju propovijedi dolazili bi i padali mu pred noge. Jedva da je dostajalo ispovjednika za životne ispovijedi. Nevjerojatno koliko se ljudi izmirilo i vratilo ono što im ne pripada. Sam glas o njegovoj svetosti i način na koji je govorio bijahu kao jedno neprekidno propovijedanje koje se prepričavalo u svim obiteljima”.

Na kraju kao i uvijek završna procesija. Svi vojnici bosih nogu hodali s krunicom u jednoj i križem u drugoj ruci, a časnik, i sam bos na čelu procesije nosio je zastavu s križem. Ponovno svi dođoše pred krsni zdenac, obnoviše svoja krsna obećanja i posvetiše se Mariji kako bi vjernije i vjerodostojnije pod majčinskom zaštitom živjeli svoju vjeru.

Kao znak sjećanje na misije Montfort je po zadnji put sazvao sav narod da prisustvuje postavljanju dvaju križeva na oprečnim gradskim vratima. Des Bastiers piše o silnom mnoštvu, gorljivoj propovijedi svetog misionara i o jednom vanrednom događaju. Naime, u jednom trenutku narod je počeo vikati: “Čudo, čudo! Gledajte na nebu križeve u zraku”! Petnaest minuta je trajalo, a ni on ni Montfort ne vidješe ništa. Nakon obreda mnogi s kojima je razgovarao, a među njim bijaše, svećenika, redovnika i redovnica, rekoše mu da su vidjeli veliki broj križeva u zraku kako s neba silaze. Ohrabren od Boga, ovaj put podržan i od ljudi zadnjih mjeseci 1711. i prvih 1712. Montfort evangelizira okolna sela u biskupiji La Rochelle.

Misije na otoku Yeu

Početkom korizme 1712. g. biskup Lucona De Salgues pozvao je sv.Ljudevita da održi jedne posebno teške i urgentne misije na otoku Yeu. Otok udaljen 17 km od obale ne samo bijaše izoliran i teško dostupan redovitom pastoralu u biskupiji, nego uz to još i gusari iz Guerneseya zagorčavahu život svima koji su plovili na otok. Francuska iscrpljena u ratu za španjolsko prestolonasljeđe, ne obaziraše se na tu malu grupicu morskih razbojnika koje su potpomagali Englezi Gusarima koji redom potjecahu iz protestantskih redova bijaše posebno zadovoljstvo zarobiti katoličke svećenike i odvoditi ih u engleske zatvore tako da su i pod izlikom vjere mogli pljačkati i zarobljavati prestrašene putnike. Uz to hugenoti iz La Rochelle obavijestiše gusare o planu za misije na otoku i obećaaše im veliku nagradu ako uspiju ubiti ili zarobiti Montforta.

Kao i obično uz Montforta je brat Maturino i Des Bastiers. Naši putnici su se trebali ukrcati na brod u La Rochelleu, ali gospodin Clemencon obavijesti Des Bastiersa da zna iz pouzdanih izvora da su prodani gusarima. Među Montfortom i Des Bastiersom nastala je cijela diskusija. Sv.Ljudevit se nije htio obazirati na glasine i bijaše spreman odmah poći na otok, dok ga Des Bastiers odvrćaše govoreći mu da ne osjeća njegovu hrabrost niti je kao on spreman za mučeništvo. Uz to mu napominjaše slučaj iz Campbona kad izmakli zasjedi razbojnika samo zato što su pričekali još jedan dan. I na kraju Des Bastiers se odbio ukrcati, govoreći Montfortu da ako on želi može poći, a da će ga on sustići naknadno. Vidjevši odlučnost svog suradnika Montfort je odsutao od puta. I uistinu brod na kojemu su trebali otploviti misionari predusretoše gusari. Tražili su samo dvojicu svećenika, a kad ih ne nađoše uzeše cijeli brod i svu robu koja bijaše na njemu. Sve je ovo u La Rochelleu ispričao rođak jednog mornara koji je bio na brodu

Nitko se više nije usudio ni pomisliti odvesti misionare na otok. Savjetovali su im da potraže neku malu barku u Sablesu – d’Olonne, ali ni tamo nitko se nije želi upuštati u taj rizik. Ponovno uzalud pokušaaše u Saint – Gillesu. Des Bastiers slučajni heroj i fini humorista ovako nastavlja svoj izvještaj:

“Montfort bijaše krajnje ožalošćen, a ja sam naprotiv osjećao neizrecivu radost. Ali prije nego ćemo odustati on učini zadnji pokušaj. Potraži vlasnika jedne jedrilice i toliko ga je preklinjao i davao najljepša obećanja uvjeravajući ga da se ne izlaže nikakvoj opasnosti, da nas sigurno neće uhvatiti da taj

dobri čovjek na kraju pristade da nas prebaci do otoka. Dakle, sutradan smo se ukrcali. Čim smo se otisnuli desetak kilometara na pučinu opazismo dva broda gusara iz Guerneseya kako punim jedrima plove prema nama, dok smo mi imali protivni vjetar i plovili smo veslajući. Svi mornari počeo vikati: "Gotovi smo, uhvatit će nas"! I ti jadnici su tako žalosno vikali da bi potreslo i najtvrdije srce.

Montfort, naprotiv, iz svega srca pjevaše pobožne pjesme te pozva i nas da mu se pridružimo, ali svi mi bismo radije plakali nego pjevali i zato svi padosmo u tešku i duboku šutnju. Tada on reče: "Ako baš ne možete pjevati, molimo barem skupa svetu krunicu". Molili smo s njim najvećom mogućom gorljivošću. Kad smo završili molitvu krunice on svima reče: "Ne bojte se, dragi moji prijatelji, naša dobra Majka nas je uslišala, mi smo izvan opasnosti". Pa ipak, bili smo već na dometu njihovih topova, te jedan od mornara povika: "Kako bi bili izvan opasnosti, ako su nam neprijatelji za vratom i pripremaju se napasti naš brod? Pripremimo se radije za put u Englesku". Montfort odmah odgovori: "Imajte povjerenja, vjetar će promijeniti pravac". I ustinu odmah nakon što je on to izrekao, promjeni se vjetar i vidjesmo gusarske brodove kako odlaze u suprotnom smjeru. Vjetar je potpuno promijenio pravac i puhao je u suprotnom smjeru, a mi odahnuismo, obradovasmo se i u znak zahvale zapjevismo Veliča."

Na otoku župnik Heron s radošću je dočekaio misionare. Cijelu korizmu Montfort je proveo na otoku, poučavajući, propovijedajući, učeći puk osnovnim istinama vjere i uvodeći narod u duh molitve, osobito svete krunice. Kao i svugdje svetac je naišao i na protivljenja. Upravitelj otoka s malom grupicom okupljenom oko sebe, ne samo nije pristupio uskrsnoj ispovijedi nego je, sve učinio kako bi otežao rad misionarima. Sv. Ljudevit u prekrasnom okolišu mora i prirode koja se budi u proljeće provede nezaboravne trenutke u molitvi osobito u tri Marijine kapelice na otoku: Gospe od dobrog savjeta, brze pomoći i zavjeta. Negdje oko Uskrsa misionari napustiše otok.

Misije u biskupiji Lucon

U svibnju 1712 Montfort je ponovo u župi la Garnache. Obnova kapelice naše Gospe od pobjede je završena i za 5. svibnja je predviđen svečani blagoslov novog Marijanskog svetišta. Okupilo se toliko naroda da je sveti misionar morao propovijedati na otvorenom. I baš usred propovijedi naiđe veliki proljetni pljusak, a narod iz poštovanja prema Montfortu, pobožnosti prema Mariji i radosti zbog svetišta koje dobiše, ne samo da se ne razide nego se ne htjede ni zaštititi od kiše. Ljudevit dirnut tom gestom, naloži im da barem zaštite glavu od kiše.

I dok je boravio u la Garnacheu dođe mu poziv za održavanje misija u susjednoj župi Sallertainu. Od samog početka misije se pokazale posebno teške. U župi je vladala podjela i razdor. Samo mali broj osoba na čelu s župnikom žele misije dok su ostali već na početku protivni. I ne samo to: dok župnik s grupicom vjernika ide dočekati sv. Ljudevita, protivnici održavanja misija prisile sakristana da zaključa crkvu i njima preda ključeve.

Uvodna procesija u misije zaustavila se pred križem na trgu ispred Crkve. Svetac se prvo poklonio križu, a onda uzeo riječ. Dok je on govorio, s okolnih prozora počeo pljuštati uvrede i predmeti prema njemu. Bez uznemirivanja i straha Montfort je završio svoju propovijed i poveo okupljeni narod prema Crkvi uz podsmjehe onih koji su držali ključeve. Ali na njihovo zaprepaštenje vrata Crkve se pred svima sama od sebe širom otvoriše. Sv. Ljudevit, uvidjevši da je vođa protivnika misija, bogati i u mjestu ugledni gospodin pođe k njemu u kuću. Uđe u kuću i bez riječi, na očigled cijele obitelji, blagoslovi kuću, poskropi je svetom vodom, stavi na rub kamina svoj križ i kipić Majke Božje, te se na koljenima sabrano pomoli. Nakon toga misionar ustade i reče: "Gospodine vi vjerujete da sam ja došao sam od sebe? Ne, nisam, šalju me Isus i Marija, ja sam njihov glasnik. Ne želite me primiti ni u njihovo ime?" Prestrašen i zbunjen domaćin promuća – "Da, da...hoćemo...dobro došao..."

"Dobro – nastavi Montfort – slijedite me, idemo u Crkvu". I taj gospodin, ne znajući ni sam kako izgubi svu agresivnost koju je osjećao prema misionarima, sa cijelom obitelji naočigled svima sa Montfortom pođe u Crkvu. Svi drugi koji su u njemu vidjeli vođu slijedili su ga. Sv. Ljudevit u Sallertainu postade anđeo mira. Razriješi više od 50 procesa koji su se godinama vodili, i u više od 100 slučajeva pomiri zavađene strane. Kao znak zahvalnosti predložio je župljanima da obnove Marijinu kapelicu koju

uz dopuštenje biskupa, obogatiše novim oltarom. Kapelica je postala malo svetište i mjesto širenja Marijanske pobožnosti pod imenom Majka od brze pomoći.

Po običaju na kraju misija slijedio je blagoslov križa. Montfort je želio u manjim razmjerima dočarati Kalvariju iz Pontchateaua. U podnožju križa iskopa mjesto za kapelicu s likovima svetog groba, iznad nje drugu posvećenu sv. Mihaelu arkandelu, a uz križ postavi i veliku krunicu. Ceremonija blagoslova bijaše svečana i potresna. Mnogi od okupljenih htjedoše sudjelovati u svečanoj procesiji donošenja raspela na mjesto postavljanja a u znak pokore to učiniše bosih nogu.

Za vrijeme ovih misija sv.Ljudevit, kao član trećeg dominikanskog reda, piše generalnom upravitelju i traži da s njegovim dopuštanjem može primati nove članove u Bratovštinu svete krunice sa svim oprostima propisanim pravilnikom Bratovštine, kao što je to do sada činio s dopuštanjem francuskog dominikanskog provincijala. Provincijal, pater le Compte, poprati Ljudevitovo pismo svojim pismom od 22. svibnja 1712. i doslovno zapisa da je gospodin Grignon već za vrijeme misija u La Rochelleu i okolici "u Bratovštinu upisao bezbroj osoba". Dopuštenje iz Rima brzo stiže, tako da će Montfort moći preporučiti i misionarima svoje družbe da "posvuda i u svim misijama potiču na veliku pobožnost prema svetoj krunici i da u Bratovštinu svete krunice upisuju kao članove sve one koje mogu".

Sv. Ljudevit sa cijelom misionarskom ekipom 11. lipnja 1712 iz župe Sallertain prelazi u župu sv. Kristofora u Ligneronu. Prizor prijelaza misionara je potresan i dirljiv. Duhovno obnovljeni i zahvalni župljani iz Sallertaina u procesiji prate misionare do mjesta Chanasa gdje počinje župa sv. Kristofora. Tu ih dočekaše vjernici te župe za početak misija. Ali svećenik koji bijaše zadužen za dušobrižništvo te kapelanije, usprkos pozivu koji misionarima uputi župnik sv. Kristofora, ne htjede tom zgodom otvoriti vrata crkve. Tada Montfort povede sav narod na mjesnu natkrivenu tržnicu i po običaju počeo propovijedati.

Iz okupljene grupe trgovaca netko počeo vikati: "Pa to je onaj luđak iz Montforta". Narod koji je pomno slušao sv.Ljudevita htjede odgovoriti na te uvrede te nastala pomutnja, a svetac, ne odgovarajući ništa trgovcima, smiri puk odgovarajući blagoslovom i započne svoju pjesmu koju je tko zna u kojoj sličnoj zgodi spjevao: „*Neka je blagoslovljen Gospodin! Ako me vrijeđaju ili miluju, neka je blagoslovljen Gospodin!* Kad me moj bližnji napada ili mi čini zlo, pa ako je i ravnodušan, pa ako je i nezahvalan, ljubiti ću ga strpljivo, udvostručit ću svoju ljubav. Ako je i svet ili grešnik, ako je neznatan ili je kralj, ako je grub ili umiljat, ako je protiv ili za mene, nije mi ni najmanje prijazan, kada ga promatram kroz vjeru ljubim ga. Treba ljubiti, ljubiti Boga skrivenoga u mom bližnjemu. Boga skrivenog u sebi samome.“ (P 148)

Na samom ulazu u Ligneronu, središtu župe sv. Kristofora, Montfort je imao odmah priliku, po tko zna koji puta u životu, provesti u praksu riječi te pjesme. Naime, u prolazu, neki visoki i krupni čovjek bez riječi i povoda pred svima ošamari sveca. Narod već razdražen događajem u Chanasu htjede odmah na licu mjesta dijeliti pravdu, te je Ljudevit morao spašavati jadnog čovjeka. Ne samo to, nego je Montfort iz svega glasa povikao: "Pustite ga, sinovi, on će brzo biti jedan od naših". I uistinu, baš taj čovjek se prvi u župi na propovijedanje sv.Ljudevita obratio.

Dugo su se nakon misija u župi prepričavali događaji vezani uz obitelj Tangaran. Bijahu to lokalni lihvari. Slušajući propovjedi sv.Ljudevita gospodinu Tangaranu se probudila savjest. On potraži svetog misionara, ispovjedi se i pozva ga u svoju kuću kako bi na radost svih dužnika pred njim spalio sve nepravedne ugovore kojima se bijaše toliko obogatio na zemlji, a zadužio pred Bogom. Ali na žalost, njegova supruga Ivana ljudskim razlozima punim pohlepe uspije nagovoriti muža da od toga odustane. Ona sva u duhu ovoga svijeta, ogrezla u grijehu, s podsmjehom govoraše sv.Ljudevitu: "Novci su stvarnost, savjest može biti samo fikcija i umišljaj".

Montfort se ožalošćen vratio u župi dvor, ali na izlazu iz kuće dao je na znanje supružnicima Tangaran da po Božjoj milosti može vidjeti i u budućnost te im rekao: "Vas obadvoje ste navezani na dobra ovoga svijeta i odbacujete nebeska dobra. Vaša djeca neće uspjeti u životu, neće imati potomstva, a vi ćete osiromašiti i pasti u bijedu te nećete imati čime ni sprovod platiti". "O da- nastavi se izrugivati gospođa Ivana- ostat će nam barem 30 novčića kako bismo platili zvonjavu zvona za naš sprovod". Montfort doda: "A ja vam kažem da čak ni zvona neće zvoniti na vašem sprovodu."

Proroštvo se u potpunosti obistinilo. Sinovi i kćeri iz obitelji Tangaran, poudaše se i poženiše, ali nitko od njih nije imao djece. Lihvarska obitelj zapala je u krajnju bijedu. Gospoda Tangaran umrije 1730, a njen muž 1738, obadvoje na Veliki četvrtak, a sprovod im bijaše sutradan na Veliki petak, dan kad zvona ne zvone.

Misije idu svojim tokom, a dobroćudni sakristan Ivan Catin jednoga dana htjede počastiti sv.Ljudevita i pozva ga u svoj dom. Kad uđe u kući misionar vidje sakristanovu kćer kako priprema brašno za kruh i započe s njom razgovor. “Kćeri, prije nego počneš raditi, da li sve prikažeš Gospodinu?” “Ponekad –odgovori zbunjena djevojka- ali više puta zaboravim. “Nemoj to nikada zaboraviti” – doda svetac i kako bi joj dao primjer kleče pored naćvi, osta jedan trenutak u molitvi, ustade i nad tijestom napravi znak križa te ode razgovarati sa sakristanom.

U međuvremenu kći i njena majka pripremahu tijesto za stavljanje u peć, ali na njihovo čuđenje bijaše ga tri puta više nego obično. Količina tijesta se na blagoslov sv.Ljudevita povećala. Čim kruh bijaše pečen sakristan sav višak odnese u Kuću providnosti, a Montfort mu reče: “Bravo gospodine Catin, tako treba činiti u životu, dajte i dat će vam se. Ako se Bog pokazao velikodušan s vama i vi trebate biti sa siromasima.”

I dok su se misije u župi sv. Kristofora u Ligneronu približavale svršetku, iz župe Sallertain dođe vijest da moraju razoriti križ koji bijaše postavljen na kraju misija. U malom izdanju se ponovio događaj iz Pontchateaua, sa istim scenarijem i protagonistima. Još jedanput uglednici i moćnici francuskog društva povjerovaše izmišljenoj bajci. U slučaju engleske invazije, Kalvarija iz Sallertaina, bi mogla neprijateljima poslužiti kao utvrda, dakle treba je razoriti. Izvršenje zapovijedi zapade vojnog upravitelja iz La Rochelle marešala de Chamillya koji se pokazao toliko sklonim sv.Ljudevitu.

Vojne zapovijedi se ne diskutiraju, te on posla nekoliko vojnika u Sallertain da poruše križ. Samo Bog zna do koje mjere vojnicima vičnim ratovanju bijaše smiješna sva ta priča, jer njih desetak u dva sata sve razrušiše. Ponovno domovina bijaše spašena i kralj je mogao mirno spavati u raskošnom Versaju, dok tisuće i na desetke tisuća siromaha u Francuskoj umire od gladi, a nitko im ne podržava vjeru i nije im bliži od sv.Ljudevita, koji eto pravi zdanja opasna po nacionalnu sigurnost i izaziva strpljenje moćnika. Na tu vijest jedina reakcija sv. Ljudevita bijaše: “Neka je blagoslovljen Bog!”

Nakon misija u župi sv. Kristofora u srpnju 1712., Montfort još jedanput posjeti župu u la Garnacheu i obavi trodnevnicu propovijedajući o pripravi za dobru smrt kako je to običavao u župama gdje je već održao misije. S tim je završio svoj apostolat u biskupiji Lucon.

Ponovno u biskupiji La Rochelle

U lipnju 1712 Montfort se vratio u La Rochelle. Ubrzo iza toga sestre Augustinke, posvećene apostolatu u bolnicama zamoliše ga da im održi duhovne vježbe. Svetac prihvati pod uvjetom da večernji dio programa bude otvoren za sve koji žele sudjelovati. Proširio se glas da je sv.Ljudevit ponovno u gradu te samostanska crkva sestara Augustinki postade pretijesna. Clovrievre je zapisao:

“Oni koji su već težili savršenstvu mogli su još toliko naučiti od tako vještog učitelja, a oni koji ne bijahu velikodušni u svojim opredjeljenjima brzo su se radikalnije odlučivali za Krista. Ispovjediti se samo jedanput kod njega značilo je odreći se lažnih načela svijeta i prihvatiti svu ozbiljnost evanđeoskog morala. To ne znači da mu je trebalo puno vremena za uvjeravati osobe: jedan kratak razgovor, toliko je Duh Sveti davao učinkovitost i pomazanje njegovim riječima, da je samo jedna riječ iz njegovih usta bila dovoljna i činila velike promjene u dušama.

Nije imao naviku mnogo govoriti o vanrednim putovima molitve niti o nutarnjim darovima i milostima koje duša prima od Božanskog zaručnika, iako ih nitko nije iz iskustva bolje poznavao od njega. Nije naličio ni onima koji kad govore o Bogu koriste velike riječi i govore nejasno te ih većina ne razumije. Njegovi osjećaji bez sumnje bijahu uzvišeni, njegov duh i srce u nebu, a budući da sav bijaše prožet Isusom Kristom govorio je jednostavnim jezikom svoga učitelja”.

U salonima La Rochellea plemenitaši i gospoda govore o čudesnom misionaru i lakoći kojom njegova riječ prodire i potresa ljudske duše. Na nekom od tih u duhu svijeta velikih uglađenih okupljanja gospođica Benigna Page, kći jednoga od kraljevskih blagajnika, čuvši što se govori o Montfortu pred

svima se pohvali da će sama poći u crkvu sestara Augustinki te svojim načinom oblačenja i ponašanja provocirati reakcije tog Ljudevita, pa neka svi vide, da je sve što se o njemu govori samo stvar sugestije labilnih duša. Istovremeno će svi moći vidjeti, podrazumijeva se, snagu njenog karaktera.

I tako se umišljena Benigna obučena po zadnjoj modi za vrijeme propovijedi pojavila pred Montfortom u očigledno provokativnom stavu. Svetac je umjesto bijesne reakcije osjetio duboko sažaljenje, za trenutak prekinuo propovijed i uputio Gospodinu iz sve duše gorljivu molitvu za tu siromašnu i umišljenu ženu te nastavio propovijedati. I dok je Montfort govorio, njegove riječi su se kao mač zabadale u dušu Benigne. Ona je osjetila kako se njena duša potresa, kako joj pred oči izlazi sav njen isprazni i grešni život te kao skamenjena u istom položaju kojim je htjela isprovocirati misionara sa suzama na licu pred svima dočekala je kraj svete mise. Kad se crkva već bijaše ispraznila ona sama ostala je još dva sata u osobnom razgovoru s Ljudevitom.

Sutradan je cjeli grad uistinu govorio o Benigni, ali ne o snazi njenog karaktera kako ona bijaše zamislila, nego jer već sutradan uđe u samostan Klarisa. U uglednoj plemićkoj i moćnoj obitelji nastala je opća uzbuna i žestoko protivljenje. Ni uvjeravanja, ni prijetnje ne pokolebaše odluku obraćenice, a Montfort se ni najmanje ne obaziraše na sve pritiske obitelji da je odgovori od života u samostanu. Obraćanje bijaše iskreno i trajno. Benigna je položila zavjete uzimajući ime sestra Ljudevita u znak zahvalnosti onome po kome se obratila, i 30 godina sve do svoje smrti sveto će proživjeti svoje redovničko zvanje.

Nakon ovih duhovnih vježbi neka pobožna osoba dala je Montfortu na korištenje jednu sobu niskog stropa, s malim vrtom i bunarom iza kuće, samotište sv. Eligia. Bit će to višegodišnje redovito boravište sv. Ljudevita. U jesen 1712. u tom samotištu Montfort piše *Raspravu o pravoj pobožnosti prema Presvetoj Djevici Mariji*, remek djelo monfortanske duhovnosti koje će kao i njen autor imati svoju mučnu povijest protivljenja, gubljenja, pronalazaka i slave. Nakon što je po proročkom predviđanju sv. Ljudevita rukopis bio više od sto godina izgubljen i 1842. pronađen bez prvih stanica i naslova tadašnji general misionara montfortanaca p. Dalin prilikom prvog objavljivanja iste godine dao je spisu naslov po kome će postati poznat u cijelom svijetu. Rasprava će se proširiti u cijeloj Katoličkoj Crkvi i postat će najviše prevođena i najviše objavljivana knjiga na svijetu koja govori o Mariji i posveti.

9. Zakopani Marijanski biser: Rasprava o pravoj pobožnosti prema Presvetoj Djevici Mariji

U pisanju Rasprave Montfort sažimlje cijeli svoj život, teološke studije, čitanje svetaca, duhovnih autora, vlastiti put molitve, mistike, svetosti i misionarsku aktivnost. Tako je Rasprava izraz zrelosti duhovnog puta sv. Ljudevita, teološki dobro utemeljena na tipičnim postavkama francuske škole duhovnosti a iznad svega pisana je proživljenim svetačkim stilom što joj daje poseban draž. Cilj pisanja Rasprave je pastoralni i misionarski. Svetac želi iskustveno uvesti čitatelja u školu duhovnosti posvete Isusu Kristu po Mariji.

“Oh, ugodan li je i mio očima Božjim i njegove Presvete Majke takav Marijin štovatelj, koji nimalo ne gleda sebe u njezinoj službi. Ali, i rijedak li je danas! Upravo zato da ne bude tako rijedak, uzeo sam pero u ruke da stavim na papir ono što sam s uspjehom učio javno i privatno u svojim misijama kroz dugo godina... Nakon svega toga ipak, evo, svečano izjavljujem: neka sam pročitao skoro sve knjige koje raspravljaju o pobožnosti prema Presvetoj Djevici, i neka sam razgovarao s najsvetijim i najmudrijim osobama ovih zadnjih vremena, uza sve to nisam mogao upoznati ni naučiti pobožnu vježbu prema Majci Božjoj sličnu ovoj o kojoj ću govoriti, a koja bi od duše zahtijevala više žrtava za Boga, koja bi je više ispraznila od same sebe i od njezina sebljublja, koja bi je vjernije sačuvala u milosti i milost u njoj, koja bi je savršenije i lakše sjedinila s Isusom i koja bi, napokon, bila slavnija za Boga, posvetnija za dušu i korisnija bližnjemu”. (Rasprava 110 i 118)

Prva svjedočanstva pobožnosti posvete ili svetog ropstva ljubavi, škole duhovnosti koja ima svoje korijene i nadahnuća u Evanđelju i nastoji kodificirati Marijinu majčinsku ulogu u životu vjernika te dovesti posvećenika da dublje zaživi svoj odnos s Marijom koju mu Isus daje za Majku, sežu u VII stoljeće. Među velikanima svakako treba spomenuti sv. Sofronija Jeruzalemskog (+ 638.), sv. Germana Carigradskog (+733.), sv. Ivana Damašćanskog (+ 749.), Papu Ivana VII (+ 707), a na poseban način

sv. Ildefonsa Toledskog koji o tome i opširno piše. Ipak, u Katoličkoj Crkvi sv. Ljudevit Montfortski više i bolje od drugih sabire evanđeoska nadahnuća, elemente tradicije te vođen genijem svoje svetosti izlaže posvetu kao jednu autentičnu školu duhovnosti. "Izabrana dušo, evo tajne koju mi je Svevišnji objavio, a koju nisam mogao naći ni u jednoj knjizi, ni staroj ni novoj. Povjeravam ti je pomoću Duha Svetoga." (Marijina tajna br.1)

Svetac u svojim djelima koristi različite nazive kada govori o duhovnosti Posvete, koju on sam naziva sveto ropstvo ljubavi, posveta Mariji, savršena posveta Isusu Kristu ili posveta Isusu Kristu po Mariji. Sam Montfort je svjestan da upotreba ovog ili onog pojma nije bit duhovnosti koju on naučava, nago pokušaj da se što bolje izrazi jedna evanđeoska stvarnost koja ima svoje korijene u tradiciji Crkve. Montfort je duboko svjestan teološke pozadine svojega nauka; krajnji cilj posvete može biti samo Božanska osoba Isusa Krista.

"Živimo u ponosnu vijeku, u kojemu ima velik broj nadutih mudraca, koji imaju vazda nešto prigovoriti najtemeljitijim i najsolidnijim pobožnim vježbama. Da im, dakle, ne dam prigode nepotrebnih kritika, mislim da je bolje reći "sužanjstvo Isusu Kristu u Mariji" i nazvati se radije "sužanj Isusov" nego li "sužanj Marijin". U tom slučaju nazivamo ovu pobožnost radije prema njezinoj konačnoj svrsi, a to je Isus Krist, nego prema putu i sredstvu po kojima stižemo k toj svrsi, to jest prema Mariji; premda možemo sasvim dobro i mirno upotrebljavati i jedan i drugi naziv, kako i ja radim." (Raprava br.245)

Evandeosko nadahnuće: Marijina uloga u Očevom planu povijesti spasenja

Montfort teološki utemeljuje duhovnost posvete u povijesti spasenja. Sva veličina i uloga Marije u tom otajstvenom Božjem planu proizlazi iz Volje Božje koju mi kao vjernici otkrivamo i prihvaćamo kao besplatni dar spasenjske Božje Ljubavi. Prepustimo riječ svecu:

"Priznajem sa svom Crkvom da je Marija puko stvorenje, izašlo iz ruku Svevišnjega pa je, u usporedbi s njegovim neizmjernim Veličanstvom, manja od atoma; ili, radije, ona nije ništa jer je on sam *Onaj koji jest* (Iz 3,14); dosljedno, ovaj veliki Gospodin, uvijek neovisan i dostatan sam sebi, nije uopće ni najmanje trebao Presvetu Djevicu, niti je treba, da može izvršiti svoju volju i očitovati svoju slavu. Njemu je dosta htjeti pa će sve biti. Međutim, kažem i ovo: uzevši stvari kako stoje, otkad je Bog stvorio Presv. Djevicu, on je po njoj htio početi i dovršiti svoja najveća djela, pa možemo slobodno vjerovati da on neće svoj postupak promijeniti kroz sve vjekove, jer je on Bog, te nimalo ne mijenja ni svoje misli ni svoje ponašanje (usp. Heb 1,12).

Bog Otac dao je svoga Jedinca samo po Mariji. Uza sve uzdisaje patrijarha, uza sve molitve proroka i svetaca Staroga zavjeta, kroz četiri tisuće godina, da dobiju to blago, Marija ga je jedina zaslužila i našla milost pred Bogom svojim žarkim molitvama i visokim krepostima. Budući da je svijet bio nedostojan, kaže sv. Augustin, primiti Sina Božjega neposredno iz Očevih ruku, Otac ga je dao Mariji, da ga svijet primi od nje. Sin se je Božji utjelovio za naše spasenje, ali u Mariji i po Mariji. Bog Duh Sveti je oblikovao Isusa Krista, ali tek kad je zatražio njezinu privolu po jednom od prvih službenika svoga dvora." (Rasprava br. 14-16).

Marija u životu i djelu Isusa Krista

Na otajstveni način Bog je Mariju predodredio za Majku svoga Sina i obdario povlasticama Bezgrešnog Začeca primjenjujući na nju unaprijed zasluge svoga Sina te je ona prva i na jedinstven način otkupljena. Ta njena veličina proizlazi iz čistog Božjeg dara. Sa svoje strane Ona je vjerno odgovarala na Božji dar čuvajući i zaslugama uvećavajući svoju svetost, te je tako po čistom dar i svojim zaslugama aktivno sudjelovala u otajstvima Utjelovljena i Otkupljenja. Po Božjem planu i volji Isusa Krista Marijina uloga ne ograničava se samo na biološko materinstvo, jer ona je Majka koja je rodila, othranila i odgajala Spasitelja svijeta, nego se odnosi i na djelo otkupljenja u kome je aktivno sudjelovala, pristajući na žrtvu svoga Sina i prikazujući je pod Križem skupa sa svojom Majčinskom patnjom i žrtvom. Riječi sv. Ljudevita tako dirljivo i duboko o tome svjedoče.

"Bog Sin je sišao u njezino djevičansko krilo kao novi Adam u svoj zemaljski raj, da se tu naslađuje i otajstveno izvodi čudesa milosti. Bog, koji je postao čovjekom, smatrao je svojom slobodom

svoje utamničenje u Marijinu krilu; svoju je snagu pokazao kad je pustio da ga nosi ova djevojčica. Držao je svojom i Očevom slavom sakriti svoj sjaj svakome stvoru na ovoj zemlji i otkriti ga samo Mariji. Proslavio je svoju nezavisnost i svoje veličanstvo oviseći o ovoj ljubeznoj Djevici u svom začecu, u svom rođenju, u svom prikazivanju u hramu, u svom skrovitom životu kroz trideset godina, sve do svoje smrti kojoj je htio da i Ona prisustvuje, da s njom zajedno prinese jednu te istu žrtvu i da se s njezinom privolom žrtvuje Vječnome Ocu, kao nekoć Izak Abrahamovom privolom Božjoj volji (usp. Pos 22,2). Upravo ona ga je dojila, branila, uzdržavala, odgajala i žrtvovala za nas”.

Marijina uloga u otajstvenom djelovanju Duha Svetoga, u Crkvi i rađanju vjernika na nadnaravni život

Baš zato što je kao prva otkupljena aktivo sudjelovala u otajstvu Otkupljenja i po izričitoj volji svoga sina Isusa Otkupitelja koji ju je dao ljubljenom učeniku i cijeloj Crkvi za Majku, Marija ima svoju majčinsku ulogu u rađanju na nadnaravni život vjere. Cijela crkvena tradicija pa tako i sv. Ljudevit to otajstvo izražava slikom Otajstvenog Tijela Kristova.

“ Bog Otac udijelio je Mariji svoju plodnost koliko je puko stvorenje bilo sposobno za to, dajući joj moć da rodi njegova Sina i sve udove njegova otajstvenog Tijela ... Ako se je Isus Krist, Glava ljudi, rodio od Marije, tada se i predodređenici, koji su udovi ove Glave, nužno moraju roditi od nje. Nikad jedna te ista majka ne daje na svijet glavu bez udova, niti udove bez glave, jer bi to bila nakaza u prirodi; jednako u redu milosti Glavu i udove rađa jedna te ista majka. Ako bi se koji od mističnoga tijela Kristova, koji predodređenik, rodio od druge majke, a ne od Marije, koja je rodila Glavu, to on u stvari ne bi bio predodređenik niti od Isusa Krista, nego nakaza u redu milosti”. (Rasprava br.17 i 32).

Sv. Ljudevit, jedan od duhovnih autora u katoličkoj Crkvi koji najviše govori o Duhu Svetome, svjestan je mogućeg teološkog problema u ovom načinu govorenja. Da li onda Marija zauzima mjesto u vjeri i duhovnosti koje pripada Duhu Svetom, jer On je Gospodin i Životvorac? U duhovnosti sv. Ljudevita nema mjesta za takve dvojbe i suprostavljanja koja su u biti plod ne autentičnog duhovnog iskustva, nego spekulativnog umovanja.

Montfort slijedi tipičnu postavku francuske škole duhovnosti koja u Otajstvu Utjelovljenja i Otkupljenja vidi ostvarenje crkve i sliku rađanja na život u vjeri. Naime kao što je Duh Sveti u Mariji, uz aktivno sudjelovanje svoje Zaručnice, oblikovao Ljudsku narav Isusa Krista, i kao što su te iste osobe aktivne u Otkupljenju, tako na otajstven način Duh Sveti u zajedništvu s Marijom oživljava Crkvu i rađa vjernike na nadnaravni život. O tome jedinstveno Montfort svjedoči.

“ Duše Sveti, spomeni se da proizvedeš i uobličiš sinove Božje sa svojom božanskom i vjernom Zaručnicom Marijom. Ti si s njome i u njoj uobličio glavu izabranih; ti moraš s njome i u njoj uobličiti i udove. Od tebe ne proizlazi nijedna božanska osoba u Bogu, ali zato ti sam oblikuješ sve božanske osobe izvan Boga, i svi sveti koji su bili i koji će biti do kraja svijeta bit će djelo tvoje ljubavi koja se ujedinjuje s Marijom.” (Goruća molitva br.15)

“Kada Duh Sveti, njezin Zaručnik, nađe Mariju u kojoj duši, on tamo leti i ulazi u svoj svojoj punini, te se toj duši daje to obilatije što više mjesta ona dađe njegovoj Zaručnici. Jedan od najglavnijih razloga zašto Duh Sveti ne čini sada golema čudesa u dušama jest taj, što u njima ne nalazi dovoljno sjedinjenja sa svojom vjernom i nerazdruživom Zaručnicom. Kažem: nerazdruživom Zaručnicom, jer Duh Sveti, ta bitna ljubav Oca i Sina, otkada je zaručio Mariju da proizvede Isusa Krista, Glavu odabranika, i njega u odabranicima, otada se nije više rastavio od nje, jer mu je ona uvijek ostala vjerna i plodna. (Rasprava br. 34)

Odnos Isusa i Marije u duhovnom životu posvećenika

Montfort tako jasno naglašava središnje mjesto Isusa Krista u kršćanskom otajstvu, ali i ulogu koju Marija po Božjoj Volji zauzima u životu Crkve i svakog vjernika. Ljubav koju posvećenik iskazuje Mariji odraz je one ljubavi koju je sam Isus Krist imao prema svojoj Majci i plod je iskustveno doživljenog Isuovog dara Marije za majku vjernika.

“Isus Krist, naš Spasitelj, pravi Bog i pravi čovjek, treba biti vrhovni cilj svih naših pobožnosti, inače bi one bile krive i lažne. Isus Krist je *alfa i omega*, (Otk 1,8) početak i svršetak svih stvari (usp. Otk 21,16). Mi se trudimo, kako kaže Apostol, jedino oko toga da svakog čovjeka učinimo savršenim u Isusu Kristu (usp. Ef 4,13), *jer jedino u njemu stanuje sva punina Božanstva* (Kol 2,9) i sve ostale punine milosti, kreposti i savršenosti; *jer smo jedino u njemu bili blagoslovljeni svakim duhovnim blagoslovom*; (Ef 1,3) jer je on naši jedini Učitelj koji nas treba učiti, naš jedini Gospodar o kojem imamo ovisiti, naša jedina Glava s kojom moramo biti sjedinjeni, naš jedini uzor kojemu se trebamo upriličiti, naš jedini liječnik koji će nas izliječiti, naš jedini pastir koji će nas hraniti, naš jedini put koji nas treba voditi, naša jedina istina u koju moramo vjerovati, naš jedini život koji nas treba oživljavati, i u svim stvarima naše jedino sve koje nam ima biti dovoljno.

Nijedno drugo ime pod nebom nije nam dano kojim bismo se mogli spasiti (usp. Dj 4,12), osim imena Isusova. Bog nam nije stavio drugog temelja našega spasa, naše savršenosti i naše slave nego samo Isusa Krista. Ako, dakle, promičemo ozbiljnu pobožnost prema Presvetoj Djevici, to je jedino zato da promaknemo pobožnost prema Isusu Kristu; to je jedino zato da iznesemo lako i sigurno sredstvo kako naći Isusa Krista. Kad bi pobožnost prema Presvetoj Djevici udaljavala ljude od Isusa Krista, trebalo bi je zbaciti kao đavolsku varku. Ali ova pobožnost ne samo da ne udaljuje ljude od Isusa Krista, nego nam je još potrebna da ga uzmognemo savršeno naći, nježno ga ljubiti i služiti mu vjerno, kao što sam to već pokazao i o čemu će biti govora još malo kasnije.

Sad se časkom obraćam tebi, mili moj Isuse, da se ljubazno potužim tvome božanskom Veličanstvu što većina kršćana, pa i najmudrijih, ne poznaju nužne veze koja postoji između tebe i tvoje svete Majke. Ti si, Gospodine, uvijek s Marijom, a Marija uvijek s tobom; niti ona može biti bez tebe; inače bi prestala biti ono što jest; ona je tako milošću preobražena u te da ne živi više ona, da nije više ona. Ti sam, moj Isuse, živiš i kraljuješ u njoj, savršenije nego u svim anđelima i blaženima.

Ah, kad bi ljudi znali slavu i ljubav koju primaš u ovom divnom stvoru, sasvim bi drukčije mislili o tebi i o Mariji. Ona je tako usko s tobom sjedinjena, da bi se lakše moglo rastaviti svjetlo od sunca, vrućina od vatre; reći ću i više: lakše bi se mogli rastaviti od tebe svi anđeli i sveci, negoli božanska Marija, jer te ona ljubi žarče i slavi savršenije negoli svi tvoji ostali stvorovi zajedno.

Prema tome, moj ljubljani Učitelju, nije li čudno i žalosno vidjeti koliko je neznanje i tama kod ljudi ovdje na zemlji obzirom na tvoju svetu Majku? Ne govorim toliko o idolopoklonicima i poganima koji, ne poznavajući tebe, ni najmanje se ne brinu upoznati je; ne govorim ni o hereticima i raskolnicima, koji ne nastoje biti pobožni tvojoj svetoj Majci, budući da su se odijelili od tebe i od tvoje svete Crkve; nego govorim o kršćanima katolicima, pače i o nekim katoličkim naučiteljima, koji su pozvani druge poučavati u istinama, a sami ne poznaju tebe niti tvoju Majku doli samo spekulativno, suho, neplodno i hladno.

Međutim, moj ljubljani Učitelju, strašnom li sljepoćom kažnjavaš oholost tih mudraca! Sve da je istinito što sam netom rekao, ni tada većina tih mudraca ne bi više udaljavala svijet od pobožnosti prema tvojoj Presvetoj Majci, niti bi gore ohlađivali u dušama štovanje prema njoj. Sačuvaj me, Gospodine, sačuvaj me da ne mislim i ne radim kao oni, nego mi udijeli dijelak osjećaja zahvalnosti, cijene, štovanja i ljubavi što je ti gajiš prema svojoj svetoj Majci, da te to više ljubim i slavim što te iz bližega nasljedujem i slijedim”. (Rasprava, dijelovi br. 61-68)

Bitni sadržaj posvete: obnova krsnih zavjeta i predanje Isusu Kristu po Mariji

Montfort je imao veliku i originalnu intuiciju da poveže pobožnost i posvetu Mariji s krštenjem dokazujući taj odnos. Na ovaj način on ukazuje na put svetosti, obnove krsnih zavjeta po Mariji, koji je prikladan svim kršćanima. Posveta koju Montfort uči je put obnove i sazrijevanja krsnog posvećenja po Mariji. Uistinu i danas možemo naći kršćane svih staleža koji žive posvetu počevši od svetog Oca Pape Ivana Pavla II. koji je prema vlastitom kazivanju uzeo i svoje papinsko geslo “Totus tuus – Sav tvoj” iz Rasprave

“Sva naša savršenost stoji u ovome: upriličiti se Isusu Kristu, s njim se sjediniti i njemu se posvetiti. Zato je, bez sumnje, najsavršenija od svih pobožnosti ona koja nas najsavršenije Isusu

upriličuje, s njim nas sjedinjuje i njemu posvećuje. A pošto je Marija od svih stvorova najviše upriličena Isusu, dosljedno i pobožnost prema blaženoj Djevici, svetoj Majci našega Gospodina, više od ijedne druge pobožnosti posvećuje i upriličuje dušu Isusu, pa što je neka duša više posvećena Mariji, to će biti više posvećena i Isusu Kristu. Eto, zato savršeno posvećenje Isusu nije ništa drugo nego savršeno i potpuno posvećenje sama sebe Presvetoj Djevici; a baš tu pobožnost ja naučavam; ili, drugim riječima, ta je posveta savršena obnova zavjeta i obećanja učinjenih na krštenju. Ova, dakle, pobožnost sastoji se u tome da se potpuno predamo Presvetoj Djevici, da tako budemo po njoj potpuno Isusovi. Imamo njoj pokloniti: 1. Svoje tijelo sa svim njegovim osjetilima i udovima; 2. Svoju dušu sa svim njezinim moćima; 3. Sva izvanjska dobra, takozvana dobra sreće, sadašnja i buduća; 4. Svoja unutarnja i duhovna dobra, a ta su naše zasluge, kreposti i naša dobra djela, prošla, sadašnja i buduća; u jednu riječ, sve što imamo u redu naravi i u redu milosti, i što bismo mogli u buduću imati u redu naravi, milosti i slave, i to bez ikakva ograničenja, ne izuzevši ni jedne banice, ni dlake, ni najmanjega dobra djela, i to za svu vječnost. Pače, ne smijemo tražiti nikakve druge nagrade za taj naš dar i službu, niti joj se nadati, do jedine časti što pripadamo Isusu po Mariji i u Mariji, sve kad ova ljubezna Gospodarica ne bi bila, kao što jest vazda, najvelikodušnija i najzahvalnija od svih stvorova”. (Rasprava br 120-121)

Sv. Ljudevit, nabrajajući sve ono što posvećujemo, želi naglasiti potpunost predanja Isusu Kristu u Mariji. Danas bismo rekli sve ono što imamo i što jesmo. Mi po posveti stavljamo cijelo naše biće u svim svojim dimenzijama na raspolaganje i službu Bogu. Nemojmo zaboraviti da svetac preporuča predati Mariji Majci milosti, cijeli naš duhovni put sazrijevanja u vjeri i sve milosti koje dobivamo od Boga.

Sv. Ljudevit u Raspravi razrađuje posvetu kao jednu autentičnu školu duhovnosti sve do praktičnih savjeta kako je iskustveno zaživjeti. Prije svega on vodi čitatelja putem kontemplacije povijesti spasenja i Marijine uloge u njoj. Iznosi temeljne teološke istine i postavke posvete, razborito razlučuje između krivih i prave pobožnosti prema Mariji, potiče na posvetu ukazujući na njene prednosti, govori o učincima i plodovima koje ona donosi u duhovnom životu, o načinu kako se pripremiti za posvetu te kako svakodnevno živjeti posvetu u vanjskim i nutranjim pobožnim vježbama.

Proročka nagoviještanja sv. Ljudevita

Više puta smo vidjeli da je sv. Ljudevit imao dar proroštva. Pišući Raspravu svetac u duhu vidi budućnost tog malog spisa, a naviješta i buduća duhovna zbivanja u svijetu i Crkvi sve do ostvarenja Kristova kraljevstva.

“Vidim unaprijed puno razjarenih zvijeri gdje bijesno nasrću da svojim đavolskim zubima rastrgaju ovaj mali spis i onoga kojim se Duh Sveti poslužio da ga napiše, ili da taj spis barem obavije tamom i šutnjom jednog kovčega, da ne bi bio objelodanjen. Ta će zvjerad, dapače, napadati i progoniti sve one koji ga budu čitali i provodili u djelo. Ali ništa zato! Toliko bolje! Ovaj pogled ulijeva mi srčanost i nadu u sretan uspjeh, a taj je: nadolazak velike čete hrabrih i vjernih Isusovih i Marijinih vojnika, obojega spola, koji će udariti na svijet, na đavla i na pokvarenu narav u pogibeljna vremena koja se približuju više nego ikada. *“Tko čita, neka razumije! Tko može shvatiti, neka shvati!”* (Mt 24,15; 19,12). (Rasprava 114.)

Rukopis Rasprave nije bio odmah objavljen. Prvi dio je zauvijek izgubljen, dok je preostali dio rukopisa za vrijeme Francuske revolucije, u strahu pred progonima bio skriven u jednom kovčegu, zatim je više od sto godina bio zaboravljen. Tek 1842. spis je pronađen i sljedeće godine objavljen. Koje li svetačke poniznosti; dok piše Raspravu Montfort prepušta budućnost tog spisa otajstvenim putovima Volje Božje. I Rasprava kao i njen sveti autor imati će svoju povijest progona umiranja i slave. Od tame i šutnje jednog zakopanog kovčega, zagubljenosti i zaborava Rasprava je postala djelo koje govori o Mariji, najviše izdavano, prevođeno i čitano u Katoličkoj Crkvi.

Sv. Ljudevit ne gleda proročki u duhu samo budućnost Rasprave koju piše nego nagoviješta i jednu duhovnu borbu u budućnosti, progone i stradanja Crkve sve do Antikristova kraljevstva, posvetu kao put svetosti i pobjede u protivljenjima sve do opće obnove Crkve i svijeta po svecima i apostolima koje će sama Marija podići i odgojiti. Donosimo samo neke svetačke proročke tekstove.

“To će se, reko, dogoditi osobito na koncu svijeta, i to uskoro, jer Svevišnji hoće da sa svojom svetom Majkom oblikuje velike svece, koji će u svetosti nadvisiti većinu drugih svetaca, kao što libanski cedri visinom nadvisuju male grmičke, kako je bilo objavljeno jednoj svetoj duši, čiji život je napisao mons. de Renty...(br.47)... Da, Bog hoće da njegova sveta Majka bude sada poznatija i ljubljena i čašćena više negoli je ikada bila. A to će se bez sumnje i dogoditi ako predodređenici, po milosti i prosvjetljenju Duha Svetoga, shvate kako treba vršiti unutarnju i savršenu pobožnost posvete, koju će im otkriti poslije. Tada će jasno gledati, koliko to dopušta vjera, ovu krasnu Zvijezdu mora, te će pod njezinim vodstvom stići u sigurnu luku, uza sve oluje i gusare. Upoznat će veličinu ove Vladarice i potpuno će se posvetiti njezinoj službi kao njezini podložnici i sužnjevima ljubavi”...(br.55).

“Napokon, Marija treba biti strašna đavlu i njegovim ortacima kao vojska spremna na boj, osobito u ovim posljednjim vremenima, jer đavao dobro zna da ima malo vremena, mnogo manje nego ikada prije, da upropasti duše, pa zato svaki dan podvostručuje svoje napore i svoje navale. On će, zaista, brzo podignuti krvava progonstva i stavljat će strašne zasjede vjernim Marijinim slugama i pravom njezinoj djeci, koju on teže svladava negoli ostale ljude. Poglavitito na ta posljednja i strašna đavolska progonstva, koja će rasti svakoga dana sve do Antikristova kraljevstva, treba primijeniti ono prvo i glasovito proroštvo i prokletstvo što ga je Bog izrekao u raju zemaljskom protiv zmije. Upravo je zgodan čas rastumačiti ga ovdje na slavu Presvete Djevice, na spas njezine djece i đavlu na sramotu. *“Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene, između roda tvojeg i roda njezina: ona će ti glavu satirati, a ti ćeš joj vrebati petu”* (Post 3, 15)...(br. 50-51).

“Marija treba zasjati u ovim posljednjim vremenima, više nego ikada, svojim milosrđem, svojom moći i svojom milosti; svojim milosrđem, da natrag dovede i ljubazno primi bijedne grešnike i zalutale, koji će se obratiti i povratiti u Katoličku crkvu; svojom moći protiv neprijatelja, idolopoklonika, raskolnika, muhamedanaca, Židova i okorjelih bezbožnika koji će se strahovito buniti, nastojeći svojim obećanjima i prijetnjama zavesti i upropastiti sve one koji im budu protivni; i napokon, ona treba zasjati svojom milosti, da ohrabri i podupre sve junačke vojnike i vjerne sluge Isusa Krista, koji će se boriti za njegove interese”...(br. 50)

“Kad će planuti ovaj potop ognja čiste ljubavi što si ga ti došao zapaliti po svojoj zemlji na tako blag i silan način da će se njime zapaliti i obratiti svi narodi, Turci, pogani i sami Židovi? *Ne skriva se ništa žaru njegovu* (usp. Ps 18, 7.). Neka se razgori taj božanski oganj što ga je Isus Krist došao baciti na zemlju prije negoli ti zapališ oganj svoje srdžbe koji će cijelu zemlju u prah satrti. Pošalji dah svoj i stvorit će se *i obnovit ćeš lice zemlje* (usp. Ps 103, 30.); pošalji dah svoj, koji je sav oganj, na zemlju da na njoj podigne svećenike, koji će biti sama vatra, da pomoću njih lice zemlje bude obnovljeno i tvoja Crkva preobražena”. (Goruća molitva br.17)...

“Eto takvi će biti oni veliki ljudi koji će doći, koje će Marija podignuti, po naredbi Svevišnjega, da rašire njegovu vlast nad oblašću bezbožnika, idolopoklonika i muhamedanaca. Ali, kad će to biti i kako?... Sam Bog to zna: naše je moliti, uzdisati i u šutnji *čekajući čekati*” (usp. Ps 40,2). (Rasprava 59.)

10. U traženjima suradnika i misionara za novu družbu

I dok piše Raspravu Montfort nastavlja misionarsku aktivnost. Pred kraj 1712. on održava misije u Thaireu, Saint-Vivien, Esnandesu. U ovoj zadnjoj župi svetac gospodinu Morcantu, vlasniku gostionice i hotela Palais-Royal, koji je svojim programom zabava, igranki i plesova svijesno ometao misije, nakon što ga je bezuspješno u ljubavi opomenuo, proroče pad u siromaštvo i bijedu cijele obitelji, što se poslije i obistinilo.

Negdje u siječnju 1713. Montfort piše pismo benediktinskoj redovnici, rođenoj sestri Katarini od sv. Bernarda – Ivani Guyonne (Luizi) u Rambervilliers. Korespondencija između brata i sestre bijaše vjerojatno redovita, a sačuvano je samo 6 pisama. Ne znamo što se sve u međuvremenu događalo sa Luizom, ali posljednja pisma upućena Luizi su pravi duhovni biseri u kojima svetac spontano i bez stavljanja zavjesa otvara svoju dušu ljubljenoj sestri: borba, borba i borba, tako svetac opisuje svoj život.

“Bogu se sviđa, draga sestro, vidjeti nas gdje se borimo i činiti nas pobjednicima, tebe u tajnosti, a mene u javnosti. Jer tvoje borbe se odvijaju u tebi samoj i ne izlaze izvan tvoje zajednice, a moje odjekuju

cjelom Francuskom, bilo da se borim s paklenim đavlima, bilo da ratujem sa svijetom i svjetovnim ljudima, neprijateljima svake istine. Ti bi se bez sumnje začudila kad bi znala pojedinosti o ljubljenoj križu kojim me nebo obdaruje po zagovoru dobre Majke. Molim te da zahvaljuješ mojem dragom Isusu, te da zamoliš tvoju voljenu zajednicu, koju pozdravljam, neka mi isprose od raspetoga Isusa jakost da nosim najkrutiji i najteži križ kao da bi bio od slame, da se paklenim silama oprem brončanim čelom”.

U siječnju 1713. sv. Ljudevit sa suradnicima je u Courconu. Spletom okolnosti u župi vlada velika podijeljenost i netrpeljivost između samog župnika i vjernika. Siroti svećenik ne mogaše sam naći izlaza iz te neugodne situacije. Pokorom, primjerom i proživljenim propovijedima svetac do suza potrese i župnika i vjernike koji se na obostrano zadovoljstvo pomirše. Na kraju svi ispratiše Montforta kao anđela mira. Cijelu zimu i proljeće Ljudevit provodi u misijama koje slijede jedne iza drugih u Begnonu, Bressuireu, Argenton- Chateau...

U svibnju 1713. Montfort je ponovno u La Seguinieru gdje kao župnika pronade Kentina, svećenika irskog porijekla i svog starog poznanika i suradnika iz ubožnice u La Rochellu. Ljudevit ga je toliko cijenio da ga je nazvao “župnik po mome srcu”. Po običaju misije traju mjesec dana, a uz sav napor sv. Ljudevit nalazi vremena posvetiti se jednom dječaku koji je imao puno poteškoća u razumijevanju katekizma. U dogovoreno vrijeme svetac je sam otišao u kapelicu i čekajući dječaka počeo moliti, a ovaj, kad je došao našao ga je u Marijinim društvu te se nije usudio ući. Kada se sutra dječak ispričavao misionaru govoreći da nije ušao u kapelicu jer ga nije htio ometati u društvu, Montfort je shvatio da ovaj iako ima poteškoća u razumijevanju katekizma ipak ima čisto i nevino srce.

Na kraju misija Montfort se osjetio iscrpljen i umoran kao nikada do tada. Gospođe de Beauveau ga zamoliše da dođe kod njih da se odmori, a on to odbi. Možda me je umor koji je Ljudevit osjetio više nego ikada u životu dao naslutiti da neće još dugo živjeti. U svakom slučaju umjesto odmora Montfort je ponovno odlučio pješice na put. Poslije 10 godina ide u Pariz.

Duhovno sazrijevanje Montforta

Ljudevit Marija Grignon je prošao dug i naporan put daljnjeg duhovnog sazrijevanja. Zahvaljujući mudrosti Križa, koju znamo da svetac živi kao posvećeni rob ljubavi u stanju mističnog braka i trajne prisutnosti Isusa i Marije u duši, kako on sam reče Blainu, Montfort je tijekom godina misionarenja od jedne tipično kontemplativne duhovnosti s naglascima na općem mrtvljenju i trajnoj sabranosti došao do misionarske duhovnosti, gdje apostolat ne samo da ne priječi sjedinjenje s Isusom, nego postaje sredstvo novih duhovnih napredaka.

U tom smislu, uz pomoć milosti Ljudevit je uložio dodatne napore i na uravnoteženju svoga karaktera. Znamo da je Montfort još od djetinjstva introverzan, više okrenut svojoj nutринi do li drugima, a uz to poteškoće s ocem u obitelji samo bijahu potencirale tu crtu njegova karaktera. Isto tako znamo da je naš svetac bio premalo sklon zajedničkom življenju, rekreacijama te da je često agresivno reagirao u dogodovštinama života ne obazirući se na prilike i posljedice. Njegov ideal života potpunoga predanja i krajnjeg siromaštva bijahu prešutna kontestacija ne samo mudrosti svijeta nego i sustava življenja svećeničkog staleža tog perioda sa svim njegovim ekonomskim sigurnostima. Sve to skupa je u Montfortu još više naglasilo proročku dimenziju radikalnog nasljedovanja Isusa Krista i doslovnog življenja evanđelja. Ako tome dodamo i veliki utjecaj galikanizma i jansenizma na kler i crkvu u Francuskoj protiv kojih se svetac javno i otvoreno borio onda možemo lako razumijeti kako njegov život i djelo za mnoge bijaše nelagodno i uznemiravajuće. Za vrijeme apostolata Montfortu je u 10 biskupija bilo zabranjeno propovijedanje.

Ali na duhovnom putu sv. Ljudevita u posljednje dvije godine dogodile su se važne stvari i izvan njega i u njemu samome. Prije svega, prvi puta u životu Montforta bezrezervno podržavaju monsinjor Ivan F.S. de Salgues, biskup Lucona i monsinjor Stjepan Champflour biskup, La Rochella, koji si bijahu i najistaknutiji protivnici jansenizma u Francuskoj, te Ljudevit bez straha od zabrana i progona može obavljati svoju misionarsku aktivnost.

Svec svetac sustavno evangelizira župe, često se vraća u mjesta gdje je već bio kako bi utvrdio put obraćenja onih kojima je propovijedao. Montfort je sazio u blagosti, razboritosti i svetačkoj

uravnoteženosti te uspješno surađuje u lokalnoj Crkvi. Njegova misionarska aktivnost više nije isključivo usmjerena onima na rubu društva. Tako u La Rochellu, marešal di Chamilly više puta ga je pozvao na velike objede. Montfort ne odbija te pozive iako naknadnim pokorama, nadoknađuje te trenutke koji su bili više u svjetskom duhu. Jedanput je čak marešalova supruga pozvala jednu crnkinju između poslužiteljica koja je imala lijep glas da zapjeva gostima. Montfort iako nezadovoljan time, nije odbio ili barem nije agresivno protestirao kao toliko puta ranije.

Događaji obraćenja ugledne gospođe de Mailly, do tada gorljive članice hugenotske sekte i gospođice Benigne samo potvrđuju da je Montfort, kapelan siromaha, u La Rochellu postao i ispovjednik ugledne plemićke gospođe. O njemu se govorilo po gradskim salonima i to ne samo s porugom i prezirom nego s očaranjem i divljenjem.

I na kraju, Ljudevit nakon misija u La Seguinieru osjeti neuobičajenu iscrpljenost.. Njegovo tijelo atlete ne može više kao prije slijediti i podnositi duhovne poticaje, teške napore pokore i misionarenja. Tisuće i tisuće prepješačenih kilometara, bdjenja, postovi, pokore, progoni, bolesti i posljedice trovanja odraziše se na zdravlju sv.Ljudevita. Sve je to početak nagovještaja kraja, tako da se paradoksalno taj mladi četrdesetogodišnji čovjek u punini snage i zrelosti iznenada našao pred naslućivanjem blizine smrti. Sv.Ljudevitu ostaju još samo tri godine života u kojima on neće nimalo usporiti svoje misionarske aktivnosti. Intenzitet i snaga njegova svetačkog života prerano ga dovedoše do kraja. Montfort kao baklja koja svijetli ne štedeći nimalo samoga sebe sagorjeti će u ljubavi za Boga i spas bližnjega.

Sjećajući se jednog obećanja

Još od prvih mjeseci svojega svećeničkog djelovanja on sanja, želi i moli Družbu misionara koji bi pod zaštitom Presvete Djevice Marije naviještali Evanđelje. Ljudevit ima 40 godina i narušeno zdravlje, naslućuje da mu se budućnost skraćuje, ali ljubomorno neguje svoje mladenačke snove utemeljenja i svetačke želje za plodnošću i duhovnim očinštvom. On je puno puta u životu kušao križ progona, promašaja, nerazumijevanja i neuspjeha u svojim pastoralnim aktivnostima. Slično Montfort kuša i u najdražim željama za utemeljenjem novih redovničkih zajednica.

Njegove želje za obnovom Crkve, apostolatom među siromasima i širenjem pobožnosti posvete Mariji te misionarski polet, usprkos velikih duhovnih plodova u misijama ne uspijevaju se konkretizirati u družbi koju želi oko sebe okupiti. Nitko nije spreman poći s njime, uputiti se za njim. A u njegovu srcu gori žarka želja ne toliko da ga njegovo djelo nadživi koliko osjećaj za Crkvu i njene potrebe, te duhovna svijest da je nositelj karizme koja se ne odnosi samo na njega.

Godinama misionarenje bijaše prva njegova briga. Pa ipak Montfort je imao na poticaj Duha Svetoga, svijest i potrebu graditi oko sebe zajednicu i trajne veze sa suradnicima. Dosta je samo prisjetiti se poziva brata Maturina i njegove vjernosti Ljudevitu. Mala grupa suradnika laika, koji se zovu braća je odavno već uz Montforta. Iza njih je iskustvo i pokušaj življenja u zajednici u samotištu sv. Lazara u jesen 1707. Osim Maturina ostala su zapisana imena još nekih od njih, brat Ivan, Petar, Nikola, Filip i drugi koji su kraće ili duže boravili u društvu misionara. U suživotu s braćom laicima Montfort, genijalni navjestitelj evanđelja, otkrio poteškoće, pa i neuspjehe u njihovu formiranju. Jedan od njih se otvoreno pobunio i za vrijeme misija okrenuo protiv Montforta, drugi noću pobjegao s novcem od milostinje, pa ipak Ljudevit ih drži uz se i svaki put kada za to ima priliku povlači se s njima u osamu. Ali njegovi ideali su svećenički i on za svoju družbu prija svega treba svećenike.

Ljudevit u misionarenju nailazio i na svećenike koji su s njim povremeno surađivali, Olivier u Nantu, Keating koga je sam svetac prozvao “župnik po mom srcu”, pa i njegov rođeni brat Gabrijel-Franjo Grignon u La Rochellu, ali nitko od njih nije odlučio podijeliti život do kraja s najkontroverznijim i najsiriromašnijim svećenikom u Francuskoj. Najduže od svih, 7 godina, s Montfortom je ostao nantski svećenik Petar des Bastieres. Među njima se razvilo istinsko prijateljstvo, a on vjerojatno bijaše i redoviti ispovjednik sv.Ljudevita. Pa ipak des Bastieres, iako pod velikim utjecajem sveca kojemu se divi sve vrijeme suradnje ostaje neovisan i zadržava distancu pred idealima družbe koju želi osnovati Montfort. On, mlad i dobar svećenik, mirnog karaktera, iz dobrostojeće obitelji ne prepoznaje se u herojskim idealima apostolata i misionarenja koje za svoju družbu želi Montfort. I on će se, ne znamo iz kojeg

razloga, samo par mjeseci prije smrti sv.Ljudevita nakon tolikih godina povući iz druženja sa svojim velikim prijateljem.

Sv. Ljudevit osjeća da mora nešto učiniti za družbu koju toliko želi i za koju već tolike godine moli. Sjetio se jednoga obećanja. Naime, prije 10 godina od Klaudija Poullarta des Placesa on je dobio obećanje da će u sjemeništu Duha Svetoga u Parizu biti odgajani mladi svećenici koji će se, ako budu hitjeli, moći pridružiti njemu u misionarenju.

Montfort je već razgovarao sa monsinjorom Stjepanom Champflourom, biskupom La Rochella o planovima utemeljenja družbe Marijinih misionara i Kćeri Mudrosti. Kao i u svim misionarskim aktivnostima, biskup je pokazao razumijevanje i za Montfortove planove vezane uz osnivanje novih družbi. Ljudevit, ohrabren obećanjima koja je dobio u Parizu i razumijevanjem biskupa, u predahu misionarskih aktivnosti 1713. napisao je *Pravila misionara Marijine družbe* i *Goruću molitvu*. U toj molitvi on je sazeo svu svoju svetačku strast i ljubav za Boga i Crkvu te žarko moli da Bog sam podigne i sabere toliko željenu družbu:

“Koji je to, Gospodine, blagoslovljeni dažd, što si ga odvojio i pustio na svoju baštinu, ako to nisu ovi sveti misionari, sinovi Marije, tvoje Zaručnice, što ih ti imaš skupiti i odvojiti od općinstva za dobro svoje Crkve, koja je oslabljena i uprljana grijesima svoje djece?Tko su ovo stado i ovi siromasi koji će boraviti na tvojoj baštini i koji će se tu hraniti božanskom slatkoćom što si im je pripravio, ako to nisu ovi siromašni misionari koji se prepuštaju Providnosti, a obilovat će tvojim božanskim užicima...Takvi će biti misionari koje ćeš ti poslati svojoj Crkvi. Imat će ljudsko oko za blišnjega, lavlje oko protiv tvojih neprijatelja, volovsko oko protiv samih sebe i orlovsko oko za tebe.

Ovi nasljedovatelji apostola propovijedat će velikom silom i velikom krepošću, tako snažno i glasno da će povući za sobom sve duhove i sva srca gdje god budu propovijedali. Njima ćeš dati svoju riječ, pače dat ćeš im svoju rječitost i mudrost kojoj se neće moći protiviti ni oduprijeti svi tvoji neprijatelji (Lk 21, 15.).

Ti ćeš se naslađivati među ovim preljubljenima, koji će imati svojstva Kralja kreposti preljubljenoga Isusa Krista, jer u čitavoj svojoj misiji neće imati druge svrhe, nego da tebi dadu slavu za sav plijen što će ga zadobiti od tvojih neprijatelja Po svojoj predanosti Božjoj providnosti i po svojoj ljubavi prema Mariji oni će imati srebrna krila golubice, to jest čistoću u naučavanju i u ponašanju, a svoja leđa pozlaćena, to jest imat će savršenu ljubav prema blišnjemu da podnesu njihove pogreške i veliku ljubav prema Isusu Kristu da nose njegov Križ”.(Goruća molitva br. 20-24)

Posljednji puta u Parizu

Usprkos iscrpljenosti Montfort ponovno ide na put od preko 400 km pješice po ljetnom srpanjskom suncu 1713. Već 10 godina je izbivao iz Pariza. Vidjeli smo kako pišući Luizi reče da njegove borbe odjekuju cijelom Francuskom. Dakle, i u Parizu srcu Francuske ga prethode odjeci njegovih poduhvata, poraza, progona, zabrana po njemu i pobjeda, pogotovu dogodovština vezana uz Kalvariju u Pontchateau. Kada sv.Ljudevit ponovno ulazi u Pariz nije više kao prošli puta neshvaćeni i nesigurni mladi svećenik, ali je i dalje najkontroverzniji među siromašnim svećenicima koji misionare po Francuskoj. Sv. Ljudevit je svjestan da mnogi od njegovih planova vezanih za budućnost zavise od ovoga puta u Pariz.

Sjemenište Duha Svetoga rano je ostalo bez svoga mladog utemeljitelja. Poullart des Places prerano je u svojoj mladosti 2.10. 1709. preminuo. Iste godine zajednica se premjestila u ulicu sainte Genevieve. Ljudevit Bouic, nasljednik des Placesa, koji ne bijaše ni upoznao utemeljitelja jer je u zajednicu ušao nakon njegove smrti, mudro je i razborito u izvornom duhu poštujući utemeljitelja vodio sjemenište koje je u vrijeme Montfortovog dolaska u Pariz brojilo do 70 bogoslova. U sjemeništu se još sjećaju Ljudevita Montfortskog, njegovog prijateljstva sa des Placesom i uzajamnih obećanja. Koje li utjehe za Montforta. Bouic kao i des Places potpuno je otvorio vrata srca i sjemeništa siromašnom misionaru koji bijaše dočekan sa svim počastima kao netko tko podsjeća na utemeljitelja i izvorni duh zajednice. A Montfort jednom od svojih tipičnih gesta prilikom pozdrava zajednice naočigled sviju na

poseban način izgrli jednog bogoslova jer bijaše siromašnije obučen od drugih te mu zbog toga htjede iskazati znak posebne pažnje.

Montfort će u Parizu ostati dva mjeseca i imati punu slobodu za buđenje misionarskog duha među sjemeništarcima. Gotovo svakodnevno sjemeništarcu slušaju sv. Ljudevita koji gorljivim riječima kao onima iz Goruće molitve govori o tipičnim temama monfortanske duhovnosti. Budućim svećenicima svetac govori o Mudrosti križa, pobožnosti svetog ropstva Mariji, siromaštvu, misijama koje je održao, velikoj potrebi Crkve za obnovom. I malo pomalo u duhu mladih ljudi budi se divljenje i želja za nasljedovanjem onoga koji im je s toliko ljubavi govorio o misionarskom pozivu.

Montforta za Pariz vežu tolike uspomene i sjećanja, od kojih su neke istovremeno radosne i bolne kao sv. Sulpicij. Ne znamo da li je ovaj put išao kucati na njihova vrata, a ako je i kucao ona su ostala zatvorena. Ali je sigurno išao posjetiti njemu dragu zajednicu Benediktinki od Presvetog Sakramenta, i posebno jednu stariju, u duhu iskušanu sestru La Vieuvilleu koja je Besnardu pripovjedala kako je Ljudevit od nje tražio da za njega moli Mudrost križa po velikim križevima.

Na više mjesta u Parizu misionar propovijeda o svetoj krunici, a u samostanu Klarisa prozvanom Ave Marija, održao je niz predavanja o pravoj pobožnosti prema Mariji. Sestre su već bile čule puno toga o Montfortu, da je vanredna osoba ali strogi pokornik koji neumoljivo šiba po porocima. Dok su ga slušale otkriše pravu duhovnu fizionomiju sveca, dobrog oca iz Montforta koji nježnom pobožnošću i iznad svega primjerom potiče i očarava slušatelje. Sestre ostadoše zadivljene te mu, znajući da bi sve drugo odmah završilo u rukama siromaha, kao znak sjećanja poklone jednostavnu i lijepu vezenu misnicu koju su same izradile. Ljudevit će je uistinu sačuvati i služiti se njome u misijama sve do smrti.

U Parizu je i gospođa De Mailly obraćenica iz La Rochella. I nju je više puta Montfort posjetio i utvrdio u obraćenju, pobožnosti posvete Mariji i molitvi svete krunice. Za vrijeme susreta s njom u kapelici sestara benediktinki neka siromašna žena dovela je bolesnog sina čija glava bijaše prekrivena ranama moleći svetog misionara da ga blagoslovi. Ljudevit duboko potresen patnjom mališana i ljubavlju majke reče:

“Vjerujete li vi da svećenici Isusa Krista polaganjem ruku imaju moć liječenja raznih bolesti u ime njihova Učitelja”? “Vjerujem – odgovori žena- i uvjeren sam, ako vi budete od Boga tražili ozdravljenje moga sina da ćete to zadobiti”. Svetac pred okupljenima položi ruke na glavu mališana moleći riječima -“Neka te Gospodin ozdravi i nagradi vjeru tvoje majke” - i u isti čas dječak bijaše potpuno izliječen.

Sestra Katarina od sv. Bernarda – Ivana Guyonne (Luiza) iz Rambervilliersa, svjesna koliko mora biti zahvalna Ljudevitu za svoje zvanje piše bratu u Pariz i poslije toliko godina želi ga vidjeti. Ako je već u Parizu, mogao bi nastaviti još malo put prema istoku i doći do nje. Zahvaljujući toj sestrinskoj želji ostao nam je jedan od najljepših bisera koje je napisao Montfort, Pismo od 15. kolovoza 1713:

“Živio Isus, živio njegov Križ! Kad bi ti znala moje križeve i moja poniženja u pojedinostima, sumnjam da bi tako živo željela vidjeti me, jer u svakom kraju gdje se nađem uvijek pružam jedan krak križa svojim najboljim prijateljima da ga nose, često protiv moje i protiv njihove volje. Nitko me ne može podržavati niti se usuđuje izjasniti za mene, a da zbog toga ne bi trpio, a često pada i pod udar pakla protiv koga se borim, svijeta komu se protivim i tijela koje progonim. Mravinjak grijeha i grešnika što ih napadam ne pušta nikakva mira ni meni ni mojima.

Uvijek u pripravnosti, uvijek na bodljikama, na oštrom kamenju, osjećam se kao lopta u igri: još nije udarena s jedne strane, već je biju s druge krutim udarcem. To je sudbina siromašnog grešnika. Tako sam bez predaha i bez odmora već 13 godina, otkako sam izašao iz sv. Sulpicija.

Ipak, draga sestro, blagoslivljaj Boga za mene, jer sam zadovoljan i radostan posred svih svojih patnja, te ne vjerujem da na svijetu ima išta slađe za mene od najgorčega križa, kad je natopljen u krvi raspetoga Isusa i u mlijeku njegove božanske Majke. No, osim ove nutarnje radosti, imamo još jednu veliku korist kad podnosimo križeve. Želio bih da proživljavaš ono što ja proživljavam. Nikad nisam postigao toliko obraćenja koliko nakon najoštrijih i najnepravednijih zabrana. Hrabro, predraga sestro, nosimo nas troje naš križ u dva suprotna područja kraljevstva. Nosi ga dobro sa svoje strane, ja ću nastojati pomoću Božje milosti da ga nosim sa svoje strane, i ne tužimo se, ne mrmljajmo, ne skidaj ga i ne ispričavaj se, i ne plačimo poput djece koja prolijevaju suze i koja se tuže na to što im se daje da nose

stotine librica zlata, ili kao onaj zemljoradnik koji je očajavao nad time što su mu polje pokrili zlatnicima da ga obogate”.

Trebalo bi biti svetac pa moći u duhu komentirati ovakvo pismo, a mi se držimo slova. Rijetko kada kao u ovom pismu svetac razotkriva svoju dušu. On govori o mističnom sjedinjenju s Kristovim Križem koje postaje izvor plodnog apostolata. Kao što smo vidjeli toliko puta Montfort se u duhu ne samo suprotstavlja nego po riječima ovoga pisma i napada duh svijeta, grijeh pa i pakao, kako bi dirnuo srca onih koji žive u grijehu i potakao na obraćenje. Kojih li kreposti, koje li svetosti!

Vrijeme u Parizu je ispunjeno molitvom i vedrim susretima te brzo prolazi. Nakon dva mjeseca boravka i druženja u sjemeništu Duha Svetoga Montfort je odlučio poći dalje. A koji su plodovi traženja svećenika misionara za svoju družbu? Više bogoslova se oduševilo za visoke ideale misionarenja koje im je predočio Ljudevit i, uistinu, prvi članovi družbe Marijinih misionara montfortanaca bit će iz pariškog sjemeništa Duha Svetoga. Naime, sjemeništarci odgajani u ovom sjemeništu su nakon ređenja mogli birati, ili ući u družbu Duha Svetoga ili se vratiti u biskupije iz kojih potječu; a evo nudila im se i treća mogućnost: pridružiti se misionarskoj družbi koja je u nastajanju.

Tako u jednom od opuštenih susreta sa sjemeništarcima Montfort, koji je znao čitati u savjesti, reče:” Na koga od vas ću baciti moju sudbinu”. Zatim polagano, gledajući ih u oči, uze svoj šešir i položi ga na glavu Jakova Valloisa, zvonara u zajednici, govoreći: “Na ovoga ovdje, dobar je i pripada mi, bit će moj”. Sjemeništarci u prvi mah ne razumješe gestu svetog misionara, a Vallois koji je ljubomorno sve to skupa čuvao u sjećanju, iako ni on u prvi mah nije razumio, osjetio je u duši veliku želju slijediti Montforta. Ta želja se neće ugasiti sve do ređenja. Vallois, Vatel, Thomas, Hedan bijahu sjemeništarci koji su slušali Montforta i koji će se za koju godinu pridružiti njegovoj družbi.

U sjemeništu razmišljaju da ne puste Ljudevita samoga, nego da mu odmah pridruže nekoga od njihovih svećenika. Izbor pade na jednostavnog i poniznog Petra Carisa, ekonomu sjemeništa i jednog od prvih drugova des Placesa. Iako sve već bijaše odlučeno, u zadnji čas poglavar, bojeći se za budućnost zajednice Duha Svetoga, promijeni odluku. Cijeli život Caris će žaliti što je propustio priliku misionariti sa sv. Ljudevitom i s puno oduševljenja će ispraćati mlade svećenike koji će iz sjemeništa ulaziti u Družbu misionara montfortanaca.

Druženje u sjemeništu bijaše lijepo i srdačno. Pri rastanku sa sjemeništarcima Ljudevit im želi ostaviti jedan poklon, kip Majke Božje koji je on sam izradio i koja pod širokim plaštem zaklanja dvanaest malih likova svećenika na koljenima. I za Ljudevita i za sjemenište Duha Svetoga bijaše taj dar simbol zajedništva. Poglavar Bouic potresen u duši, možda naslućujući da zadnji puta vidi Montforta zatraži od njega i jedan znak osobnog prijateljstva. Ljudevit s puno ljupkosti i pažnje pogleda mladog poglavara koji mu je iskazao ljubav, pažnju i duhovnu širokogrudnost te mu dade križić dužine jednog prsta koji je uvijek sobom nosio i reče: “Nemam ništa dragocjenijeg na svijetu, poklanjam vam ga”. Križić čije je tijelo bilo potpuno izlizano od poljubaca sv. Ljudevita bijaše dar za rastanak.

Zadnji put u životu, a prvi put u miru, ljubljen i s pažnjom ispraćen Montfort napušta Pariz. Od sada pa nadalje on će sjemenište Duha Svetoga doživljavati kao sjemenište svoje družbe te je i u izvornim pravilima zapisao: “U Parizu ipak ima jedno sjemenište gdje se mladi klerici, koji se osjećaju pozvanima za misije u Družbi pripremaju znanjem i krepostima da u nju uđu”.

Jedan dan u Poitiersu

Na povratku u La Rochelle put prolazi kroz Poitiers. Montfort već 7 godina nije bio u tom gradu u kome Marija Luiza Trichet i Katarina Brunet strpljivo čekaju osnivanje družbe Kćeri Mudrosti. Tijekom svih tih godina da nebijaše povremenih pisama, od kojih su samo neka sačuvana, dvije žene bi se s pravom mogle smatrati zaboravljenima. Ljudevit je Luizu ostavio riječima: “Kćeri moja, 10 godina nemoj napuštati ubožnice”. U međuvremenu mlada djevojka je stasala u zrelu osobu, koja 1713. ima 28 godina i koja uz ponizno služenje siromasima u gradskoj ubožnici mudro i razborito obavlja važnu službu ekonomu i uživa opće odobravanje. U ljubavi i s dubokim osjećajem za pravdu prema siromasima iz ubožnice ona je ponizno nastavila Montfortove borbe s osobljem i upravom.

A nju osobno je mučila jedna druga i teška nutarnja borba za svoje redovničko zvanje. Od prvog susreta s Montfortom izrazila je želju za redovništvom. Doduše dobila je odijelo, predmet gradskog izrugivanja, koje liči na redovnički habit, ali tokom svih tih godina imala je samo neodređeno obećanje Ljudevita Grigniona, kontroverznog i na sve strane progonjenog svećenika koji se samo ponekad javi pismom. S druge strane njena u gradu ugledna obitelj često je potiče i sve čini da napusti ubožnicu i to svoje neodređeno stanje. Marija Luiza hodi u dubokoj tamnoj noći tražeći put k Isusu, svome zaručniku, ali ga ne nalazi.

Više puta je hvata neka vrsta panike kako spasiti svoje redovničko zvanje. Gdje je pater Ljudevit Grignion? Godine prolaze; što će biti od njegovih planova? Zašto u ovim godinama još nije redovnica? I dođe joj ideja koju njen ispovjednik Carcault odobri. Ako već služi siromahe zašto ne ući u zajednicu sestara sv. Vinka Pualskoga koje to isto rade a koje zovu sive sestre. Uprava ubožnice i biskup za to saznaše i ne htjedoše izgubiti tu mladu, ali iskusnu djelatnicu u Ubožnici. Biskup Poype je pozva i aludirajući na njeno odijelo reče: "Kćeri, zar je istina da želiš postati siva sestra, pa zar to već nisi"? "Da, Monsinjore, ali imam samo habit"- nadoda Luiza, a biskup kategorički nastavi: "Pa dobro, ja vam zabranjujem da uđete među sive sestre". Čudnim spletom okolnosti biskup, koji je već dva puta protjerao Montforta iz svoje biskupije, štiti zadnju tanku nit njegova svećeničkog djelovanja u Poitiersu.

Ali time se Luiza ne smiruje. Ako već ne može ući u red sestra sv. Vinka od ispovjednika zatraži dopuštenje da pokuša kod sestara Benediktinki od Kalvarije. Budući da se radilo o drugom stilu života, ispovjednik je smatrao da za to mora tražiti dopuštenje od Montforta koji joj iz Pariza u jednoj rečenici odgovori: "Čas providnost za tebe još nije došao, čekaj strpljivo i ostani u ubožnici".

Čekati i čekati... Marija Luiza je umorna. U Poitiersu su i sestre karmelićanke. Ona zatraži da uđe k njima. Časna majka u Karmelu bijaše neka udovica cijenjena u gradu po daru razlučivanja. Na veliko čuđenje Luize koja bijaše jake fizičke konstitucije i koja je izdržala sve napore rada u Ubožnici časna majka joj reče: "Ne možeš ući kod nas, nisi dovoljno snažna da izdržiš napore u Karmelu". U svim tim događajima Luiza je shvatila volju Božju i pronašla mir. Njeno mjesto je u ubožnici i mora čekati. Katarina Brunet uvijek živahna i radosna karaktera tokom svih tih godina je ostala u ubožnici, zavideći pomalo Luizi na habitu i velikodušno služeći siromasima.

Poslije toliko godina Montfort se neočekivano pojavio u gradu. Ide u ubožnicu i pitao za sestru Mariju Luizu od Isusa. Ipak, Ljudevit se prevario ako je mislio da će neprimjetno proći u Poitiersu. Čim ga vidješe obavijestilo biskupa, a ovaj mu poručio da u roku od 24 sata mora napustiti grad. Stari nesporazumi, protivljenja, protivnici, nove glasine i ogovaranja svećenika o kome govori cijela Francuska ne dopuštaju Montfortu predaha.

Pa ipak on ima vremena zadržati se u razgovoru sa Luizom. Razgovor je vedar, pun pouzdanja, bez tragova gorčine kao da godine razdvojenosti nisu ni postojale. Marija Luiza otvara svoje srce svecu i govori o neuspjelim pokušajima, mukama duše i nepomućenoj želji za redovništvom. Montfort joj govori o svojim progonima, iskustvima misionarenja, a iznad svega o La Rochellu gdje je naišao na razumijevanje za sebe i svoje planove, pa i za planove vezane uz Kćeri Mudrosti. Bilo bi zanimljivo izbliza čuti razgovor sveca i blaženice, ali nam to nije dano. Oni govore kao dvoje siromaha u duhu koji više nisi navezani na sebe i koje je Mudrost križa oslobodila sličnim putovima borbe za svoje zvanje.

Montfort je kušao jednu od najvećih radosti svoga života videći Mariju Luizu još obučenu u sivi već istrošeni habit koji joj je on dao, ali njegovoj radosti i iznenađenju ne bijaše tu kraj. U jednom trenutku Luiza napamet pred Ljudevitom izreče ovu molitvu:

"O, Oče mojih otaca, Gospodine milosrđa, Duše istine, ja sićušni zemaljski crv, prostrt pred Vašom Božanskom Uzvišenošću, svjesna moje krajnje potrebe za tvojom Mudrošću koju sam izgubila po svojim grijesima, puna povjerenja u neizrecivo obećanje da ćete je dati svima koje je nepokolebljivo traže, danas Vas molim sa svom upornošću i poniznošću. Pošalji, Gospodine, Mudrost koja je pri tvom Božanskom prijestolju, da podigne našu slabost, rasvijetli naš duh, upali naše srce, da govorimo, radimo i trpimo s Tobom, da vodi naše korake, ispuni našu dušu krepostima Isusa Krista i darovima Duha Svetoga, jer u sebi Mudrost sadrži sva Tvoja dobra.

O, Oče milosrđa, o Bože svake utjehe, mi molimo beskrajno blago tvoje Mudrosti, po milosrdnoj Marijinoj utrobi, po predragocjenoj Krvi tvoga ljubljenoga Sina i zbog žive želje koju Ti imaš da obdariš tvoja siromašna stvorenja. Usliši, usliši, moju molitvu. Amen!”

Montfort zadivljen uskliknu: “Kćeri moja, pa vi se još sjećate te molitve koju sam vas naučio!” – “Da, oče i molim je svaki dan.” - A svetac nastavi - “O, neka je blagoslovljen Bog, ja sam naprotiv bio zaboravio njene riječi.”

Katarini Brunet, kandidatici koja je 7 godina čekala da obuče isto odijelo koje nosi Marija Luiza Montfort naloži još jednu godinu čekanja. I tako, godinu dana nakon ovih događaja, velečasni Dubois koji je naslijedio sv.Ljudevita u službi kapelana ubožnice, budući da ovomu bijaše zabranjen pristup gradu, u njegovo ime Katarini predade sivo odijelo Kćeri Mudrosti dajući joj novo redovničko ime sestra Katarina Začeca.

Sati u Poitiersu brzo prolaze, a misionar mora napustiti grad, ali prije toga saznao da je gospođa de Bouille, koju je prije toliko godina upoznao u dvorcu markiza Magnane, na smrt bolesna i odlučio je posjetiti. Montfort je ušao u kuću u kojoj je našao bolesnicu u agoniji i njene ožalošćene roditelje. Nakon naklona pred Raspelom on kleče i osta neko vrijeme u molitvi, a bolesnica otvori oči. S osmjehom na licu svetac se ustao. Njegove molitve ne bijahu uzaludne. Umirujućim glasom rekao je ocu bolesnice: “Ne žalostite se, vaša kći neće umrijeti”. I uistinu, nakon nekog vremena gospođa de Bouille potpuno je ozdravila. Tko će znati da li u svom proročkom duhu sv.Ljudevit bijaše svjestan da će baš ona za par godina u s.Laurent – sur - Sevru Kćerima Mudrosti pokloniti prvu kuću maticu za njegove družbe.

Prije večeri Montfort je napustio grad i stigao na konak ocima kapucinima u samotište Parigny. Tako je u tišini kao prognanik svetac napustio Poitiers, grad svjedok tolike njegove ljubavi i progona, ali ovaj put bijaše zadovoljan. Križ Mudrosti koji je ostavio u gradu još donosi plodove Mudrosti križa. Sjeme bačeno već klija. Kćeri Mudrosti su se oduprle svim protivljenjima i duhom su spremne podnijeti teret osnivanja i vođenja nove redovničke zajednice.

Još i bolest

Iscrpljen od misionarskih napora, izmoren od putovanja u Pariz i povratka po ljetnoj žezi, krajem kolovoza 1713. Montfort je ušao u biskupiju La Rochellea, a župnik u Mauzeu odmah je zatražio od njega da održi misije u njegovoj župi. Usprkos svega Ljudevit ne odbi ponudu. On ili ne zna ili se ne želi zaustaviti, paziti na sebe, rasporediti snage ili možda još jednostavnije, njegovi ideali su drugačiji. On želi sagorjeti misionareći i propovijedajući evanđelje. Kao mladomisnik Blainu je rekao: “Neću biti zadovoljan dok za evanđelje ne umrem pod nekim stablom kao sv. Franjo Ksaverski”.

Montfort se obratio ocima isusovcima Collussonu i Dogeu za pomoć u ovim misijama. Misije su prolazile u običajnom ritmu, cijela župa je pomno pratila program i nagovještene se veliki plodovi duhovne obnove. Blizu je blagdan Uzvišenja svetog Križa. Ovaj put po križu bolesti Isus je privukao sebi na križ velikodušnog misionara. Usred misija Montfort je dobio visoku groznicu i teški bolovi u području trbuha prisiliše ga na mirovanje. Nije mogao nastaviti misije. Prebacili ga u La Rochelle u bolnicu Braće ljubavi. Dva mjeseca će potrajati kalvarija sv.Ljudevita. Liječnici su ustanovili da mora podnijeti cjelu seriju delikatnih i bolnih operacija bez anesthetika koji u to vrijeme ne bijahu poznati. U par navrata doktor Petar Seignette se pobojavao i za njegov život. On je Grandetu saopćio:

“Od sto ljudi koji se razbole od ove bolesti, samo jedan preživi. Kada smo ga otvarali, a to bijaše dva puta dnevno, nije davao nikakve znakove da trpi, čak nije ispuštao ni najmanji uzdah. Nikad se nije žalio, hrabrio nas je da ga ne štedimo, govoreći da će on za nas moliti. Smijao se i šalio s nama, kao da je kušao najveću slast na svijetu. I kad je nož dodirivao njegove rane počinjao bi pjevati pjesmu koju je sam napisao: *Živio Isus, živio njegov Križ, pa zar nije pravedno ljubiti ga?*”

Koliko puta je prijatelj Križa i gorljivi misionar želio mučeništvo i prolivanje svoje krvi za Evanđelje. Ovo je bio njegov trenutak.

Negdje u ovom periodu života svetac piše opus pjesama o Srcu Isusovu: *Beskrajna blaga Srca Isusova, Preobilna ljubav Srca Isusova, Isusove riječi otkrivaju velika dobra pobožnosti njegovom*

Presvetom Srcu, Uvrede učinjene Srcu Isusovu, Vježbe pobožnosti Srcu Isusovu, Molitva nadoknade Srcu Isusovu, Redovnicama Pohođenja.

Montfort je duboko zahvaćen tajnom ljubavi Presvetog Srca, evo jednog odlomka koji o tome svjedoči: „Evo najvećeg čuda koje sam opjevao, slušajte predodređenici i sjedinite vaše melodije s mojom. Uzdižem se iznad samoga sebe, uspinjem se do blaženika i uzlazim do Najvišeg među kraljevima, uzvišenijeg od svih nebesa. Što vidim? Cijelo se Nebo divi, cijelo Nebo je začuđeno, vidim ono što ne mogu izreći, dođi kontempliraj predodređenice. Anđeli, molim vas kažite mi što je taj lijepi plamen koji odsijava? To je Srce Marijina Sina i jedinorođenoga Sina Božjega. Smrtniče, s anđelima se klanjaj Srcu kojemu se treba klanjati, navještaj i pjevaj slave Srcu koje je ljubav ranila. Veliko otajstvo slave koje se ovdje na zemlji uopće ne shvaća! I treba puno vjere kada ga srce ne kuša.

To Srce čim mu čovjek pristupi, slavi Boga svoga Stvoritelja, slavi njegovo milosrđe i iskazuje mu savršenu čast. O kojeg li čuda, Ono se svaki čas ponizuje pred svojim Ocem, slavi, klanja se i moćno za nas zagovara. O neizrecivo čudo! Srce puno Božanstva! Srce beskrajno dostojno klanjanja u Presvetom Trojstvu. O koje li plamenove prema svom Ocu u visine dan i noć uzdiže to Srce! O kako ljubi čovjeka, svoga brata čistom i gorućom ljubavlju! O veliko Srce, o goruća pećnice! O čudesni ognju koji obilno izgaravaš plamen da zapali. Nebo i zemlju! Budući da je Srce, neprestano nas ljubi svakog časa, ljubi nas kao samoga sebe, preobilno, beskrajno“.

11. Novi misionarski naponi i zadnje veliko putovanje k Blainu u Rouen

Nakon dva mjeseca boravka u bolnici, ne zaustavljajući se ni radi oporavka Montfort nastavlja svoj apostolatski rad. Počeo je s dvije trodnevne priprave na dobru smrt koje je održao u bolnici i župi Courcon. Prve misije nakon izlaska iz bolnice održao je u župi Vanneau u biskupiji di Saintes. Usred misija, dan uoči pričesti za sve župljane biskup Le Pileur, pod utjecajem jansenističkih ogovaranja opozvao je Montfortu dopuštenje za propovijedanje. Des Bastieres i župnik su nijemo prisustvovali očito velikoj duhovnoj boli i žalosti sveca kome ne dopustiše iskazati svu veličinu ljubavi koju je imao za Boga i duše.

I kad je Ljudevit već bio odlučio prekinuti misije i napustiti župu, razboriti i pobožni župnik ga zamoli da odgodi polazak za sutradan jer će on poći i razgovarati s biskupom. Župnik je s puno muke uvjerio biskupa o neprikladnosti odluke i skandalu za župljane zbog prekida misija te zadobio dopuštenje da misionar može završiti program misija u župi.

Aktivnost sv. Ljudevita nakon bolesti još je pojačana. Ima narušeno zdravlje, nedavno je u teškoj operaciji izbjegao smrt, i on naslućuje da njegovo vrijeme ističe. Njemu ne pada na pamet da odmjera snage, niti da uspori misionarsku aktivnost, a tu su i planovi utemeljenja novih družbi. Uz to sazrijevaju i novi planovi. Za vrijeme misija Montfort je uvidio kolika je potreba obrazovanja i odgoja djece i siromaha. Svetac već dulje razmišlja i o osnivanju škola.

U prvoj polovici 1714. u životu sv. Ljudevita slijedi neprekinuti niz vrlo uspješnih misija, na otoku Oleron, i župama Saint- Christophe, Verinesu, Saint-Medard, Le Gue-d' Aller, Saint- Saveur, Nuailles, La Jarrie, Croix-Chapeau, Marennes...

Između jednih misija i drugih u samotištu sv. Eligija Montfort piše još jedan od bisera svoje duhovnosti, *Čudesnu tajnu svete Krunice za obratiti se i spasiti se*. Molitva svete krunice zauzima primarno mjesto u duhovnom iskustvu i pastoralu sv. Ljudevita. Ona je za sveca čudesni Božji dar na putu posvećenja i ustrajnosti koji je on preporučivao svima s kojima je dolazio u dodir. Držeći pred očima djelo dominikanca A. Thomasa, *Mistični ružičnjak*, svetac u pučkom duhu u knjizi koju piše na jednostavan, ali duboko proživljen način objašnjava molitvu krunice.

Montfort komentira molitve Očenaša i Zdravo Marije, govori o važnosti i načinu meditacije i kontemplacije svete krunice. Na kraju, kao veliki molitelj Ružarija svetac vodi osobu vjernu molitvi krunice kroz sve prepreke, kušnje, rastresenosti i suhoće koje se mogu javiti tokom te molitve, objašnjavajući njihove razloge i načine plodonosnog moljenja u svim tim situacijama. *Čudesna tajna svete*

Krunice za obratiti se i spasiti se nakon svoga objavljivanja poslije smrti sv. Ljudevita malo pomalo postala je jedno od najčitanijih svetačkih djela o molitvi svete Krunice.

Župnik u Roussay, velečasni Griffon koji je duboko cijenio Montforta pozvao ga je da održi misije. Pijančevanje bijaše porok koji je više od svih drugih unosio nered u župsku zajednicu i obitelji. Kako su prolazili dani misija tako su se očigledno i župljani obraćali. Ipak, neki gostioničar koji imao gostionicu nasuprot crkve odbio je zatvoriti za vrijeme propovijedi. Jednog dana Montfort je u crkvi propovijedao protiv neumjerenosti u piću, a istovremeno su iz gostionice pripiti gosti na sav glas vikali i pjevali bezobrazne pjesme, tako da se u crkvi nije mogao čuti misionarev glas.

Sv. Ljudevit siđe s propovjedaonice, ode u gostionicu, isprevrta stolove, prekori sve prisutne i nagna ih van, neke doslovno vukući za vrat. Dvojica pijanaca pokušase se oduprijeti, ali im svetac pokaza snagu svojih mišića. Držeći ih za ruke ispod pazuha istovremeno ih silom izvede van, opominjući ih da se ne vraćaju ako ne žele gore proći. Taj postupak ostavio je veliki dojam na pijance i vlasnika gostionice te se više nisu usuđivali ometati misije.

Drugom zgodom, tijekom istih misija, jedan pijanac je za vrijeme propovjedi ušao u Crkvu i stao ometati misionara. I ovaj put je Montfort sišao s propovjedaonice, ali s blagošću kleče pred siromašnog čovjeka, opominjaše ga potresnim glasom te se ovaj probra i pokaja za to što je učinio.

Za vrijeme misija u Roussay po pobožnoj tradiciji koju su zapisali prvi životopisci svetac je umnožio kruh za potrebe siromaha, učinio više čudesnih ozdravljenja od neizlječivih bolesti, čitao u savjesti pokornika koji su se sramili ispovjediti sve svoje grijehe. A seljak Fortez, kao što se to dogodilo već nekima prije njega, vidio je sv. Ljudevita u društvu Majke Božje kako šeta u župskom vrtu.

Na putu za Rouen

Početkom ljeta 1714. sv. Ljudevit planira još jedno putovanje od preko 500 km. pješice. Bit će to zadnje veliko putovanje u njegovu životu. On kani poći u Rouen i susresti Blaina. Montfort ne ide najkraćim putem u Rouen, nego se zaustavlja u gradovima i mjestima gdje je već propovijedao ili gdje ga traže da propovijeda tako da će putovanje potrajati preko dva mjeseca. Ne putuje sam, s njim je brat Nikola.

Naši putnici se najprije zaustave 8 dana u Nantu. Prošlo je više od tri godine od njegova odlaska iz Nanta i svetac želi vidjeti u kakvom su stanju udruge koje je osnovao. U prvom redu zanima se za Bolnicu za neizlječive i udruge prijatelja Križa. Iz Nanta put Montforta vodi u Rens, grad njegove mladosti, studija i tolikih uspomena.

Vjerojatno je iz Nanta Montfort, koji je već razgovarao s biskupom u La Rochellu o svojim planovima, napisao kratko pismo dvjema Kćerima Mudrosti u Poitiers. Bijaše to poruka puna nade za sestre ali i strepnje pred nepoznatim: "Uredite sve poslove koje vodite u ubožnici tako da u roku od 6 mjeseci budete spremne i možete je napustiti".

Na putu je sv. Ljudevit doživio simpatičnu zgodu koja pokazuje kako i sveci mogu biti prevareni. Naime, putem je sreo siromašnog mladića koji mu reče da je bogoslov. Bijaše bijedno obučen, blijeda ispaćena lica, iscrpljen od naporna života u siromaštvu. Svetac bijaše dirnut njegovom poviješću i izgledom. Udoše u razgovor i student izrazi želju da se priključi Montfortovoj družbi. Ljudevit zaljubljen u siromaštvo pomislio je da bi uistinu mogao biti budući član družbe.

Kad su došli u Rens student je zatražio od misionara dopuštenje da pođe posjetiti svoju obitelj u Treguiere. Montfort na to pristade i pozajmi mu mulu koju prije nekoliko mjeseci bijaše kupio za prenos materijala potrebnih u misijama. U Rensu je uzalud čekao povratak lažnog studenta, ali od njega više nikakve vijesti. Ipak, mulu koju varalica bijaše prodao Montfort je par mjeseci kasnije slučajno pronašao i bijaše mu vraćena.

U Rensu Montfort se ponadao da će mu se otvoriti mogućnosti za apostolat te zatražio od biskupa ovlast za propovijedanje u biskupiji, što ovaj spremno odbio. Na to se Ljudevit povukao k ocima isusovcima na duhovne vježbe od 8 dana. U tišini i uzvišenoj kontemplaciji Krista patnika Ljudevit je tijekom tih dana napisao jednu malu knjižicu, remek djelo kršćanske literature, *Pismo prijateljima Križa*. U tom pismu upućenom prvenstveno udrugama koje je svetac osnovao tijekom apostolata, on sažimlje

svoje svetačko iskustvo i duhovnost Križa koja se sastoji u nasljedovanju Isusa Krista. Montfort u pismu daje više pravila i uputa za dobro nošenje križa. Pismo odiše dubokom proživljenošću otajstva križa i potiče čitatelja na vjernost i suobličenje Kristu patniku. Uz nekoliko pjesama *Pismo prijateljima Križa* bit će jedino djelo koje će sveti misionar objaviti za vrijeme svoga života.

Ako ne može javno djelovati i propovijedati u Rensu Montfort susreće osobe koje je ranije upoznao i potiče ih na put savršenstva. Gospodin Arot, odvjetnik u lokalnom bretonskom parlamentu kojega je Ljudevit upoznao još kao studenta u Nantu, zadržao se u dugim razgovorima sa svecem. Tih dana u prolazu u Rensu je još jedan poznanik sv. Ljudevita, markiz Magnan koji boravi u obitelji uglednog delegata upravitelja Bretanje d' Orvillea. Gospodin d' Orville već bijaše pošao putem obraćenja ali više na jednoj intelektualnoj razini do li u molitvi i prakticiranju vjere.

On je nerado primio Montforta u svoju kuću zbog neuobičajenog ponašanja i glasila koje ga prate, ali u razgovoru s njime d' Orville je po prvi puta otkrio istinski proživljenu vjeru. Prijateljstvo sa sv. Ljudevitom će gospodinu d' Orvilleu potpuno promijeniti život. Na nagovor sveca on je prihvatio molitvu svete krunice i cijeloga života će ostati vjeran, pa čak i u situacijama za njega krajnje neugodnim. Kao onaj put kada ga ugledni poznanici u prolazu kočijom zatekoše i izrugaje vidjevši gdje s okupljenim siromasima i ženama javno moli svetu kunicu na trgu u gradu pred kipom Majke Božje koju je postavio Montfort. D' Orville će od prvog susreta s Montfortom njega smatrati svojim duhovnim ocem kome duguje obraćenje.

Par dana prije proslave blagdana Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo Montfort je nastavio put prema Normandiji. Uoči samog blagdana 14. kolovoza stiže u Avranches. Sutradan je pošao k biskupu i zatražio dopuštenje za propovijedanje, ali ovaj ne samo da mu to nije dopustio, nego mu je u njegovoj biskupiji zabranio i slaviti svetu misu. U biskupiji bijaše još svježe sjećanje na dvojicu prevaranata koji su govorili da pripadaju družbi sv. Ivana Eudesa a ne bijahu niti svećenici, te su mnoge zaveli. Uz to po Blainu postoji još jedan razlog odbijanja sv. Ljudevita. Biskup iz Avranchesa u jansenističkoj krizi koja će potresti Francusku nakon papinske osude tog krivovjerja u buli *Unigenitus* bijaše se otvoreno izjasnio protiv pape za janseniste.

Ne moći slaviti svetu misu na najveći Marijin blagdan za Montforta bijaše odveć gorko iznenađenje s kojim se on nije mogao pomiriti. Jedini put u životu Ljudevit je iznajmio konja i u galopu odjahao do Ville-Dieu- Les Poeles, prve župe iz susjedne biskupije i začuđenog župnika upita za dopuštenje da može slaviti svetu misu. Župnik je ostao duboko dirnut pobožnošću nepoznatog i neočekivano prispjelog svećenika te ga je zamolio i da propovijeda okupljenom narodu što Montfort učinio svetački proživljeno s tolikom pobožnošću da će se u mjestu dugo čuvati sjećanje na taj trenutak.

Sutradan ponovno na put. Umorni i izgledniji Montfort i brat Nikola uvečer stigoše u župu Mensil- Herman. U gostinjcima ih nisu željeli primiti na prenoćište te oni u vrtu na otvorenom pod nadstrešnicom provedoše noć. S vanjske strane na obližnjim vratima bijaše pričvršćen mali križić s natpisom *Križ u ruke*. Sv. Ljudevit nije mogao zaspiti te večeri i potaknut natpisom na vratima napisao pjesmu *Svugdje nosim Križ u ruci*. Put našeg sveca dalje vodi prema Saint-Lou. U gradu je prvo uz dopuštenje kapelana posjetio siromahe i održao im duhovnu obnovu. Do kapelana Le Francios je već bio došao glas o Montfortovoj svetosti, ali tek kada on vidje plodove njegova propovijedanja siromasima pronađe načina da se iz biskupske kurije predloži sv. Ljudevitu održavanje misija za cijeli grad.

Jansenizam među klerom u gradu već bijaše pustio duboke korjene te ubrzo nakon početka misija pristaše jansenizma nađoše načina da kod biskupa ocrne sv. Ljudevita te mu on zabrani propovijedanje. Tada je Ljudevit u društvu Le Francios otišao biskupu u Coutances i uvjerio ga u svoju potpunu pravovjernost. Na to mu ovaj vrati sve ovlasti za svećeničko djelovanje u njegovoj biskupiji. Kako bi što učinkovitije ukazao na zablude jansenizma sveti misionar organizira javne tribine s mogućnošću intervencije slušatelja. Najuglednije i najučenije pristaše jansenizma među klerom se okupiše, ali ne mogoše odoljeti argumentima koje je svetac iznosio u obranu tradicionalnog nauka crkve i papinskog učiteljstva.

Sjećajući se tih dana kapelan Le Francios 40 godina nakon toga je zapisao: "Ne mogu izreći koliko je dobra gospodin Montfort učinio u ovom gradu, koliko čudesnih i trajnih obraćenja, koliko je učinio čina kreposti koje sam vidio. Tako je dobro utemeljio pobožnost, da mnoge osobe koje su danas u

gradu i vrlo sveto žive plod su njegova propovijedanja i opomena. S toliko je upornosti preporučivao molitvu svete krunice da se još i danas moli”.

Nakon postavljanja spomen križa, znaka sjećanja na misije, prigodne propovijedi u kojoj je svetac zatražio od stanovnika Saint-Loa obećanje da će ustrajati u molitvi svete krunice, Montfort nastavi put. Zadržao se u Caenu. Biskup Bayeuza de Nesmond mu je dao ovlast propovijedanja u biskupiji te mu se otvoriše mogućnostima apostolata i misionarenja, ali Montfortu se žuri susresti Blaina jer je zbog toga i poduzeo ovo naporno putovanje. Napisao je Blainu pismo i zamolio ga, da ako mu je moguće dođe pred njega u Caen.

Blain, katedralni kanonik u Rouenu, te nadzornik i duhovnik u ustanovama Braće kršćanskih škola, ne mogaše na neodređeno vrijeme, kako je to čitao između redova u pismu svoga prijatelja, prekinuti svoje aktivnosti i pridružiti mu se u Caenu. Zamolio je Montforta da radije on dođe u Rouen. Ljudevitu nije preostalo drugo nego da zahvali biskupu na iskazanom povjerenju i prosljedi preostalih stotinjak kilometra puta koji su ga dijelili od Blaina.

Susret s Blainom: dvije mudrosti življenja evanđelja

Tko zna s koliko emocija u duši dvojica prijatelja očekivahu ponovni susret nakon više od 10 godina. Uz to Montfort se potajno nadao, da bi mu se Blain mogao pridružiti u misionarenju i osnivanju toliko željene družbe. Zbog toga je i došao u Rouen.

Prepustimo ponovno riječ Blainu, učesniku tog događanja: “Došao je oko podne u društvu s jednim mladim bratom iz svoje družbe, nakon što je tog jutra posteći, u pokorničkoj haljini od kostrijeti na sebi i lančićima oko mišice već bio propješačio šest lega - 24 km -. Čim sam ga vidio primijetio sam da se jako promijenio, premoren, iscrpljen i uništen od apostolata i pokora. Bijah uvjeren da kraj njegova života više nije daleko, iako tada nije imao više od 42 godine života”.

To je slika sv. Ljudevita kako nam ga je opisao Blain. Zagrljaj starih prijatelja bijaše dug i srdačan. Prisjetili su se rado svih trenutaka provedenih skupa i pričali o godinama u kojima se nisu vidjeli. Blain je lako primijetio da Ljudevit već na licu nosi znakove blizine smrti. Nije to više bilo tijelo atleta, niti slika prijatelja čudesne snage i jakog karaktera koja je ostala Blainu u sjećanju na Ljudevita. Neki životopisci predbacuju Blainu što nije izišao u susret Ljudevitu u Caen jer bi mu time olakšao napor, ali on, koji 10 godina nije vidio Montforta, nije mogao znati a ni pretpostaviti stvarno zdravstveno stanje svog prijatelja. Ta u četrdesetim godinama trebao bi biti na vrhuncu snage, a on, eto, pokazuje očite znakove narušenog zdravlja kao posljedica velikih misionarskih napora, pokora ali i trovanja koje je doživio.

A kada razgovor postade ozbiljan, Blain je Ljudevitu iznio sve priče koje kruže o njegovu misionarenju, stilu života i osobi. Cijela povijest i drama sv. Ljudevita u svim segmentima njegova života, kontroverznog studenta sv. Sulpicija, neprihvaćenog kapelana ubožnice, progonjenog misionara, kao i njegov osobni put svetosti iziđe na vidjelo tijekom razgovora.

“Počeh razgovor iznoseći sve što sam nosio u srcu i što sam čuo protiv njegova ponašanja. Upitah ga, koji bijahu njegovi planovi. Želi li imati suradnike, i kako se može nadati da će ih pronaći provodeći tako težak život, u potpunom oslanjanju na Providnost? Ne može se bez straha pristati na taj stil života, jer on bijaše za apostole i posebne ljude koji imaju milost i kreposti slične njihovima. Ako dakle želi da se drugi ljudi iz Crkve pridruže njemu, ili treba malo ublažiti strogost života i prilagoditi se njihovim slabostima, suobličujući se njihovom redovitom stilu života, ili isprositi im milost i spremnost koja će im dati snagu da žive kao on...”

Blain, koji prije 11 godina bijaše na rubu odluke da se pridruži Ljudevitu, u međuvremenu je prešao svoj put u duhu sulpicijanske formacije, poštivanja normi, pravila, potpune integracije u crkvu i društvo svoga vremena. On je postao čestiti kanonik, koji je živio svoj miran život bez stresa krajnjeg siromaštva, lica koje ne odaje znakova pokore i preuranjenih bora, sklon konformizmu, ugledan, i odmjeren. Postao je čovjek čije mišljenje traže oni koji hode putem razbora, prijatelj i savjetnik sv. Ivana Battiste de la Salle kome je savjetima pomagao osnovati *Družbu braće kršćanskih škola*.

Blain je zaživio u potpunosti ideale sv. Sulpicija. Upravo one koje je Ljudevit odbacio kako bi mogao kročiti svojim proročkim putem svete avanture, trajnog i potpunog siromaštva, isključivog

oslanjanja na Providnost, neprestane pokore i mrtvljenja, neprekidnog misionarenja, nenavezanosti na jedno mjesto i službu. Na tom putu potpunog i većeg darivanja već sa 40 godina sv. Ljudevit je sagorio, i na licu je nosio vidljive znakove blizine smrti. Ali ima i druga strana te medalje. Pšenično zrno koje umre ne ostaje samo. Tisuće i tisuće ljudi diljem Francuske zahvaljuju Montfortu za svoje obraćenje i smatraju ga ocem svoje duše. Bezbrojni siromasi blagoslivljaju Boga jer su u životu susreli Ljudevita. A vidjet ćemo da će Bog svojim otajstvenim putovima učiniti da zažive i ostvare se svi ideali utemeljenja novih družbi koje svetac nosi u srcu.

Odgovor Ljudevita na Blainov upit je jednostavan i težak istovremeno, jedna gesta. On izvadi svoj Novi Zavjet i predoči ga sugovorniku. Priča Blain: “Upita me da li imam što reći na ono što je naučavao i živio Isus Krist, te da li mu mogu pokazati život koji bi više sličio njegovu životu i životu apostola od siromašnog života pokore i predanja u Providnost. Reče mi da on nema drugih ciljeva osim, koliko mu je to moguće, slijediti Isusa Krista. A ako mu Bog želi pridružiti kojeg dobrog svećenika na tom putu, bio bi zadovoljan, ali to nije njegova nego Božja stvar, a da na njega jedino spada hoditi za Isusom Kristom. Upita me da li imam što reći na taj program? Ima onih koji hode putem na kome se manje napreže i trpi i on to dopušta, ali neka njega puste na miru na njegovu putu, te da nitko ne može negirati da je taj put bliži izboru koji je učinio sam Isus Krist svojim primjerom i naukom, te je kao posljedica toga je kraći, sigurniji i savršeniji put za dolazak do Isusa.”

A Blain nastavi u duhu odgoja sv. Sulpicija. Kao da su na njegovim ustima Leschassierove riječi: “Gdje ćeš naći u evanđelju primjere i dokaze za tvoje posebno i vanredno ponašanje? Zašto ih se ne odrekneš ili ne moliš od Boga milost da te od njih oslobodi. Odbojnosti i progoni te posvuda prate zbog tvoje posebnosti. Činio bi više dobra, i naišao bi na više pomoći i razumijevanja, kad bi pobijedio sama sebe i ne bi činio ništa vanrednoga. Tako ne bi davao svjetovnim ljudima i slobodnjacima povoda protiv tebe i tvojih uspjeha u apostolatu. Govorio sam mu o ljudima provjerene mudrosti koji ne daju povoda da se o njima govori, te da bi i on tako trebao činiti”.

Blain priziva sjene u Ljudevitovu ponašanju i izgrađenosti njegova karaktera o kojima se govori još iz sjemenišnih dana. Montfort odgovori slojevito i u velikoj poniznosti koja odražava svečevu ljudsku zrelost. On priznaje svoje slabosti, ali i one same su u službi želje za većim savršenstvom i svetošću: “Ako imam posebnosti u ponašanju, to je protiv moje volje, dolaze mi od mog karaktera i ja ih ne primjećujem. One mi koriste da se više ponizim. A između ostaloga, treba dobro pojasniti ono što vi zovete vanrednim ponašanjem. Ako pod tim smatrate neredovite čine gorljivosti, velika mrtvljenja i herojsku praksu kreposti, onda je to vanrednost svih svetaca te sam sretan i tim se ponosim da bih po tome bio vanredan i u društvu svetaca. Osim toga ne treba puno da te u svijetu proglase vanrednim, dosta je ne prilagoditi se mnoštvu i ne slijediti njihov način življenja...”

A što se tiče primjera koje mi citiraš, treba reći da postoji više vrsta i stupnjeva mudrosti. Jedna je mudrost osoba koje žive u zajednici i po pravilu, druga je mudrost misionara i apostolskih muževa. Prvi ne poduzimaju ništa novoga, nego žive po pravilu svetih kuća, dok drugi trebaju pribaviti slavu Bogu na uštrb sebe poduzimajući nove poduhvate. Ne treba se dakle čuditi ako prvi uvijek ostaju u miru i o njima se ne govori jer ne čine ništa posebnoga, dok drugi trajno boreći se sa svijetom, duhom tame i porocima, moraju pomiriti da će od protivnika podnositi velike progone. Ako su prvi dobro prihvaćeni od svijeta to je znak da ih se pakao toliko ne boji. To je tako kada se živi kao prijatelji svijeta...”

Drugi su apostolski muževi, koji uvijek poduzimaju nešto novo, neko sveto djelo, utemeljuju ili brane, nemoguće je da se o njima ne govori... Kad bi mudrost bila samo u tome da se ne čini ništa vanrednoga i novoga za Boga, ne poduzimlje ništa novoga za slavu Božju prvi za prekori bili bi apostoli koji su izišli iz Jeruzalema, i nisu se zatvorili u dvoranu cenakula, sv. Pavao koji prođe uzduž i popriječno grčko-latinski svijet, sv. Petar koji je došao u Rim i pokušao podići križ na Kampidoliju i podložiti kraljevski grad cijeloga svijeta Isusu Kristu. Po prvoj mudrosti Sinagoga se ne bi toliko uzbunila i podigla progonstva protiv malog Spasiteljeva stada, ali i to malo stado ne bi raslo, svijet bi bio i danas što bijaše tada, pun idolopoklonika, perverznan, dokraja pokvaren u svome ponašanju i vrijednostima...”

Blain, ogoljen pred sobom u svom osrednjem životu iznese svom prijatelju još jednu primjebdu. “Rekoh mu da ga optužuju da sve radi po svojoj glavi, i da bi bilo bolje činiti manje dobra ali slušajući, savjetujući se s poglavarima i ne poduzimati ništa bez njihova pristanka i zapovijedi”.

Možda je ova primjedba najdublje pogodila nježno srce sv. Ljudevita. On nije znao da li može iskazati svome prijatelju što je sve poslušnost za njega značila u životu i koliko je zbog nje pretrpio. Kako objasniti da se on nikada ni u najdražim poduhvatima nije opirao odredbama onih koji ga nisu razumjeli ili su ga progonili.

Ljudevit je odgovorio: “Potpuno sam uvjeren u važnost poslušnosti i da je ona siguran znak volje Božje te se ne treba nikada od nje udaljiti. Moja savjest me ne optužuje ni za kakav neposluh. Uvijek i u svim susretima bijah potpuno spreman slušati i ne činiti ništa bez dopuštenja poglavara. Ali bilo je situacija u kojima nisam mogao konzultirati poglavare. Tada sam nastojao interpretirati njihovu volju, spreman na najmanji znak njihova neodobravanja potpuno se podložiti. Nisam mogao spriječiti lažne izvještaje, klevetanja, zavisti i ljubomore koje su protivnici dobro znali predložiti poglavarima te me ocrniti i navesti ih da krivo prosuđuju o meni i mome djelovanju”.

Blain razoružan sam reče da mu je Montfort u svim primjedbama koje je iznio zatvorio usta. Njegovi ideali se ne mogu ni na koji način dovesti u pitanje. Već davno Leschassier je napisao da Montfort ima visoke ideale savršenstva, i tko mu može prigovoriti što im je ostao do kraja vjeran.

Nakon suočenja i traženja objašnjenja ponovno je vrijeme za ozračje prijateljstva. Blain je priznao Ljudevitu da ga ne može slijediti jer je već previše vezan uz obaveze u Rouenu. Uz to je zatražio od Ljudevita mišljenje o prijedlogu koji mu je dao biskup da postane župnik župe sv. Patricija. A Montfort u svome karakterističnom stilu koji je oprečan onome njegovog prijatelja koji ga toliko cijeni proročki mu reče: “Prihvatit ćeš ponudu, postati župnik, ali ćeš u župi naići na mnoge križeve i napustit ćeš tu službu”. Blain koji je zbunjeno slušao Ljudevita kako čita budućnost kao da ima knjigu života pred sobom, priznao je da se sve dogodilo kako mu je prerekao Montfort.

Da je razgovor bio srdačan i otvoren vidimo iz povjerenja koje uzajamno iskazuju dvojica prijatelja. Vjerojatno su svjesni da se zadnji put u životu susreću te otvoreno o svemu govore. S dozom strahopoštovanja Blain je zapisao: “Priznao mi je da mu je Bog udijelio rijetku i posebnu milost trajne prisutnosti Isusa i Marije u dnu njegove duše. Teško sam mogao dokučiti tako posebnu milost, a suzdržao sam se od traženja objašnjenja. A možda ih ni on sam ne bi mogao dati, jer u mistici ima neobjašnjivih djelovanja milosti i za dušu koja prima te iste milosti”.

Montfort se posavjetovao s Blainom i o družbama koje kani osnovati, jer on bijaše duhovnik muške družbe u nastajanju Braće kršćanskih škola te bijaše zadužen za zadnju reviziju pravila Sestara Srca Isusova iz Ernemonta utemeljenih 1698. Iskustvo razborite osobe od povjerenja u mnogome može pomoći u tako delikatnim poduhvatima.

Sutradan kanonik povede Ljudevita u katedralu da slavi svetu misu na zavjetom Marijinom oltaru koji su stanovnici Ruena podigli 1637. godine u čast Majci Božjoj za prestanak kuge u gradu po njenom zagovoru. Montfort je u Ruenu održao meditaciju o pobožnosti Mariji u zajednici sestara Srca Isusova, posjetio neku redovnicu benediktinku od Presvetog Sakramenta koju je upoznao u Parizu. I već sutradan Ljudevit s bratom Nikolom je na putu za povratak u La Rochelle.

Povratak u La Rochelle

Tako velik uloženi napor u zdravstvenoj situaciji kakva je Montfortova samo za jedan boravak od 48 sati u Ruenu, bez postignuća glavnog cilja puta. Montfort sada zna da ne može računati na Baina u osnivanju družbe. Ali bez ovoga puta i razgovora ne bismo imali apologiju sv. Ljudevita pred poviješću za sve ono za što su ga optuživali, ne bismo vidjeli do koje mjere je svetac sazio u svijesti svoga posebnog misionarskog poslanja i svu vedrinu prihvaćanja svojeg karaktera i svoje osobnosti. Ljudevitov život svetosti pod Marijinim plaštem je proročki krik za novost i radikalizam Evandjelja te vapaj za poštivanjem dostojanstva siromaha. Progonstva su sudbina svih proroka. S potpunom sviješću i vedrinom u duši Ljudevit do kraja kroči svojim putem, tražeći načina da Božje djelo započeto s njim nastavi živjeti u povijesti po družbama koje će Bog podignuti oko njega.

Do koje mjere se Blain divio svome prijatelju kojega se ne usudi ili ne može nasljedovati vidi se iz epizode koju opisuje odmah nakon njihova rastanka. Naime, na povratku Montfort se s bratom Nikolom na Seni ukrcao na brod do Bouillea. Trgovački brod s puno ljudi najrazličitijih interesa i uvjerenja, a

misionar odmah pozva prisutne da skupa mole krunicu! Putnici počеше ismijavati neobičnog svećenika, no on se na to ne obaziraše te na koljenima s bratom izmoli jednu krunicu. Nakon toga ponovi poziv, i ovaj puta odgovor bijaše isti, a kada se to ponovi po treći put svi okupljeni potaknuti neodoljivom silom priključiše se zajedničkoj molitvi svete krunice i pažljivo su slušali svečev nagovor nakon toga. Blain dodaje da tko poznaje brod i narod koji se obično vozi njime mora priznati da to što je uspjelo sv. Ljudevitu bijaše istinsko čudo milosti.

Na putu povratka Montfort se svakodnevno zaustavlja slaviti svetu misu. Brat Nikola pripovjeda da je u jednoj župi u subotu 13. listopada 1714. župnik zamolio slučajnog svećenika prolaznika da sutradan propovijeda narodu. Na nedjeljnoj misi svi bijahu do suza potreseni svečevim riječima, a župnik vidjevši to htjede saznati njegovo ime i porijeklo. Na sve insistiranje Ljudevit je samo odgovorio: “Ja sam siromašni svećenik koji hodi svijetom u nadi da će zadobiti svojim naporima i znojem koju dušu za Isusa Krista”.

Naši putnici se zaustave u Nantu, i Montfort posjeti bolnicu neizlječivih. Tko zna s koliko boli u duši i s kojim svetačkim proročkim nadahnućima posjeti i ruševine Kalvarije u Pontchaeau. Skupa s grupom ljudi kipove razrušene Kalvarije koji su bili sklonjeni u župi prenio je u Nant i izložio ih u kapelici bolnice za neizlječive na javno čašćenje. Oni će tu ostati izloženi čašćenju zadnjih siromaha, kao znak one ljubavi i pobožnosti prema Kristu patniku koju trenutno ne bijaše dopušteno iskazivati u Pontchaeau. Kipovi će tu ostati duže vremena, imati svoju mučnu povijest, sve do 1821. kada će ih župnik Gouray, vratiti u Pontchaeau i ponovno izgraditi razrušenu Kalvariju.

Iz Nanta Montfort ne ide ravno u La Rochelle, nego skreće u Rens. Želi još jedanput susresti novoobručnika, delegata upravitelja Bretanje, d’Orvillea i propovijedati u ljubljenom gradu u kojem je proživio mladost. Montfort uzaludno pokuša od biskupa dobiti opoziv zabrane propovijedanja, te nakon par dana zadržavanja s poznatim osobama prosljedi svoj put. Prije toga dodao je par strofa pjesmi koju je već prije spjevao o gradu Rensu. U njoj potanko opisuje njegove dvoličnosti, nisko moralno stanje i duh svijeta koji vlada gradom. Zadnjim strofama svetac proriče buduća stradanja Rensa. *Zbogom Renes, zbogom Renes, tvoja budućnost straši.*

Šest godina nakon toga u Rensu je izbio veliki požar koji je 10 dana i noći harao gradom te uništio većinu gradskih četvrti, a stanovnici se tada udarajući u prsa prisjetiše i svojega neprihvaćenog sugrađanina i njegovih proročkih riječi. D’Orville nije želi pustiti Montforta sama. Na izlazu iz grada, neko vrijeme ga je pratio i pozdravio sa suzama u očima, a Montfort u svom stilu i svetačkom duhu na rastanku mu reče: “Želim vam mnoge križeve u životu”.

Nakon sedam, osam mjeseci izbivanja sv. Ljudevit se vratio u La Rochelle, grad i biskupiju u kojima je bio najbolje prihvaćen u svom misionarskom apostolatu. O tom povratku brat Nikola pripovjeda: “Vidio sam više osoba, pa i najuglednijih, kako s puno poštovanja na koljenima mole za njegov blagoslov”. A Ljudevit potresen u duši im odgovaraše: “Sinovi moji, neka vas Gospodin blagoslovi i molim ga da svi postanete sveti”.

12. Zadnje godine života: put prema slavi

Po povratku u La Rochelle u studenom 1714. Montfort, već iscrpljen, poduzima najveće aktivnosti svoga života. Svetac se ne povlači, ne popušta u apostolatu, ni u snovima i željama za utemeljenjem novih družbi. Do Montfortove smrti slijedi gotovo neprekinuti niz misija. On je htio biti misionar, osjeća se i živi kao misionar, želi i umrijeti kao misionar. Jednom zgodom još kao mladi svećenik Blainu reče: “Što mi radimo ovdje dok se toliko duša u Japanu i Indiji gube jer nemaju propovjednika...Neću biti zadovoljan dok ne umrem pod nekim stablom kao sv. Franjo Ksaverski...”. Dati se do kraja i potpuno sagorjeti u svom misionarskom pozivu, ideala koji je sebi predočio mladi svećenik, a evo otajstvenim putem Montfort kroči u susret njegovu ostvarenju.

Osnivanje muških škola za siromahe

Osim misionarske aktivnosti, koja ostaje glavna briga sv.Ljudevita, sve preostalo vrijeme on upotrebljava za rad na otvaranju besplatnih škola za djecu siromaha i utemeljenje Kćeri Mudrosti i Družbe Marijinih misionara. Tijekom održavanja misija Montfort se uvjerio u važnost odgoja i prosvjećivanja djece najsiromašnijih slojeva francuskog društva. Oratorijanci, Lazaristi, Sulpicijani, Eudisti i gotovo svi drugi redovi koji su izravno radili s pukom u ovom povijesnom periodu otvarali su nove škole u kršćanskom duhu.

O tim svojim planovima i željama sv.Ljudevit je razgovarao s biskupom, a ovaj ga je u potpunosti podržao. Škole za siromahe su već postojale, trebalo ih je samo obnoviti i dati im novi duhovni poticaj. Biskup je odmah Montfortu stavio na raspolaganje i jednu staru kuću za otvaranje prve škole. U par tjedana sveti misionar je uspio okupiti zidare i radnike te je sam nadgledao posao na obnovi buduće škole. Montfort je sam birao buduće đake. Jedini kriterij je besplatno školovanje. Tko želi platiti školarinu svoje djece ne može biti upisan!

Za učitelje, Besnard zapisa, Montfort je izabrao "mlade ljude koji bijahu pod njegovim vodstvom". Učitelji laici i jedan svećenik upravitelj obučeni u crno dočekaše djecu u razredu. Ljudevit pomaže učiteljima u ostvarenju pedagoškog programa koji je prilagođen uzrastu. On je sadržavao elemente i metodu prikladne za djecu, a sve je bilo prožeto i duhovnim odgojem. Tako na primjer školske klupe su imale imena anđeoskih korova. Dječaci s ulice, u siromašnim poderanim odijelima brzo su pod vodstvom sveca i učitelja naučili red i disciplinu. Učenje, igra i rekreacija su se isprepleтали i brzo su se pokazali veliki plodovi u odgoju najsiromašnije djece La Roschella. Bolesnici, siromasi i djeca, eto tri velike životne ljubavi sv.Ljudevita.

Dugo su povjesničari i Montfortovi duhovni sinovi istraživali dublje nakane sv.Ljudevita pri osnivanju škola. Tko su ti laici koje je Ljudevit okupio i postavio za učitelje u školama koje se brzo umnožiše u cjeloj biskupiji? Da li su oni iz grupe suradnika laika koji prate sveca sve vrijeme misionarenja? Da li je Montfort osnovao ili kanio osnovati posebnu redovničku družbu koja će se baviti kršćanskim odgojem djece? Sve su to pitanja iz kontroverzije koja se rodila u povijesti interpretacije Montfortove duhovne baštine, na koja su i sami nasljednici sv.Ljudevita davali različite odgovore u različitim povijesnim razdobljima.

Naime, iz grupa tih laika, suradnika sv. Ljudevita koji postadoše učitelji u kršćanskim školama razvila se redovnička, nesvećenička, družba *Braće sv. Gabrijela*. Na poseban način su bili reorganizirani od p.G.Deshayesa jednoga od nasljednika sv.Ljudevita u upravljanju Družbom Marnijih misionara montfortanaca, nakon Francuske revolucije. U Francuskoj su javno priznati 1853. dekretom cara Napoleona III.. I danas Braća sv.Gabrijela djeluju diljem Evrope, u Aziji i Africi. U izvornom duhu se posvećuje odgoju mladih u školama, te uz družbe Marnijih misionara montfortanaca i Kćeri Mudrosti, Braća sv. Gabrijela su dio su velike monfortanske obitelji koja njeguje i svjedoči duhovnost sv. Ljudevita a ima svoje korijene u njegovu apostolatu.

Osnivanje ženskih škola za siromahe

Krajem 1714. i početak 1715. godine Montfort održava misije. Prve su na otoku d'Aixu. I des Bastieres je među suradnicima. Na otoku se nalazi vojarna te i vojnici mogu sudjelovati u misijama. U tijeku 15 dana koliko su trajale misije, župa i vojarna promijeniše lice, a des Bastieres simpatično i simbolički reče da na otoku uzmanjkaše pokornička sredstva, tolika za njima bijaše potražnja.

Slijede misije u Fourasu, Loireu, Santi-Laurentu -de-la-Prée. U ovoj zadnjoj župi naš uobičajeni kroničar zapisao je kako se jedan od svećenika suradnika usred misija okrenuo protiv sv.Ljudevita. On sam je čuo kako ga ogovara, kleveće pred drugima, vrijeđa najgorim uvredama govoreći da je vrač koji prodaje sakramente. I des Bastieres nastavlja:

"Bio sam toliko skandaliziran postupcima tog klevetnika da sam po savjesti smatrao svojom dužnošću obavijestiti Montforta o tome što mu iza leđa govori taj suradnik i upregnuh sve svoje sile da uvjerim Ljudevita da ga otpusti. A sluga Božji, ne samo da ne posluša moje mišljenje, nego bijaše prema

njemu najljubezniji. Bezbrojnim znakovima mu je iskazivao svoje prijateljstvo. Htio je da za stolom sjedi s njegove desne strane i nikad ga nije prekoravao zbog onoga što je znao da govori o njemu”.

Otajstveni li su Božji putovi mistike i svetosti. I susestre sv. Terezije Avilske rekoše da kad je neka od njih htjela privući njenu posebnu pažnju i ljubav na sebe bijaše dosta pokazati Tereziji da se ljuti na nju ili je povrijediti. Ta nije li Isus Krist s križa molio baš za one koji ga razapinju!

Pred kraj siječnja 1715. Montfort je ponovno u La Rochelleu i nastavlja započeto djelo reforme besplatnih škola za siromahe. Škola za dječake već par mjeseci djeluje i daje neočekivano velike i utješne rezultate. Montfort kani osnovati školu i za djevojčice. Monsinjur Champflour je entuzijasta, potiče ga na taj poduhvat i obećava mu pomoći. A sv. Ljudevit koji nema prikladnih suradnika za to veliko djelo na slavu Božju već odavno je planirao pozvati iz Poitiersa dvije Kćeri Mudrosti i povjeriti im taj apostolat i istovremeno tako započeti put utemeljenja i osamostaljenja družbe. Prije nekoliko mjeseci bijaše im natuknuo o tome, ali nije dobio odgovor, a nije siguran ni da su sestre dobile pismo. Pod kraj siječnja 1715. Montfort ponovno piše Kćerima Mudrosti:

“Marija Trichet i Katarina Brunet! Živio Isus, živio njegov Križ! Vi niste odgovorile na moje zadnje pismo, ne znam koji je tome bio razlog. Monsinjur, biskup La Rochellea kojemu sam više puta govorio o vama i o našim planovima, smatra zgodnim da dođete ovamo da započnemo tako željeni posao. On je najmio jednu kuću u tu svrhu i čeka da kupi i potpuno uredi drugu.

Doista vi činite mnogo dobra u vašem kraju, ali ćete činiti mnogo više u tuđem; i sjetimo se da je Bog od Abrahama do Isusa Krista, pa od Isusa Krista do naših dana odvajao svoje najveće prijatelje od njihova kraja jer – kako kaže sam Gospodin – nitko nije prorok u svome zavičaju. Znam da ćete imati poteškoća koje treba prevladati, ali tako slavan poduhvat za Boga i za spas duša treba da bude posut trnjem i križevima. Ako se štogod ne riskira za Boga, neće se ništa velikoga učiniti za njega. Ovo vam pišem od strane monsinjora. Čuvajte tajnu.

Šaljem vam brata Ivana s jednom konjskom zapregom i nešto novca, da vas doprati. Poslužite se kakvim udobnim sredstvom, kočijom ili unajmite konja. Pa ako nemate čime platiti, netko će se pobrinuti da isplati za vas. Odgovorite čim prije, jer odlazim iz La Rochella radi misija. Najodaniji u Bogu samom. Bog sam! Montfort.”

Dolazak Kćeri Mudrosti u La Rochelle

Po tko zna koji put u povijesti pokazalo se da Božji putovi beskrajno nadilaze ljudske putove. Marija Luiza Trichet ulazeći u ubožnicu Poitiersa doživjela je velika protivljenja, a kada ju je htjede napustiti doživi pravu oluju, jednu od najvećih u životu. Prije 12 godina kao mlada djevojka Marija Luiza ušla je u ubožnicu s nakanom da postane redovnica slijepo vjerujući sv. Ljudevitu. Dugo se borila i na razne načine uzalud pokušavala ostvariti redovničko zvanje. U međuvremenu je postala cijenjena i ugledna u ubožnici i cijelom gradu. A sada, nakon svih tih godina isčekivanja i frustrirane nade, kad je već kao zrela 31 godišnja žena došla do određene sigurnosti i ugleda čineći puno dobra u svome gradu dolazi joj poruka trajno odsutnoga Montforta; sve ostavi, sazrela su vremena za toliko isčekivanu družbu.

Govoreći iskreno sv. Ljudevit je želio osnovati novu družbu a Marija Luiza je samo htjela postati redovnica u bilo kojem samostanu i tražila da joj duhovnik u tome pomogne. Tko zna što je kušala u duši kad je čitala to pismo, emocije, strah, radost nade nakon toliko godina isčekivanja. A tijekom svih tih godina njene veze s gradom i ubožnicom postale su skoro nerazrješive. Obitelj, siromasi, uprava ubožnice, ispovjednik isusovac Carcault, biskup La Poypi sve su to osobe koje ona ljubi i koje utječu na njene odluke. Ona ne zna ili ne može sve napustiti odjedanput, kao što je to učinila kad je ulazila u ubožnicu, nema snage sjesti na prvu kočiju i otputovati, a možda se i boji jer iz iskustva zna kako su teško razumljivi putovi na koje je vodi Montfort. Odluka Marije Luize je teška, mučna, duga i puna neočekivanih obrata.

Prvo pita za savjet svog ispovjednika Carcault, koji je samo povećao nemir u njenoj duši jer joj je rekao da ne može napusti Poitiers bez pristanka roditelja. A sam ispovjednik tražeći više svjetla od Gospodina počeo je moliti za tu nakanu. Gospođa Trichet otvoreno reče svojoj kćeri da nikada neće pristati na tu novu ludost svoje kćeri koja želi slušati onoga kojega svi odbacuju. Marija Luiza je sazrela

duhovno i zna kojim putem prvo treba hoditi. U dugim molitvama, bdjenjima i postovima traži pomoć od Gospodina. Započinje devetnicu, moli i traži da drugi mole za nju, čak pita i neku slijepu prosjakinju koju poznaje da moli na njene nakane.

Prvi obrat. Na kraju devetnice ispovjednik Carcault odlučno i definitivno staje na stranu Montforta. Volja Božja za Mariju Luizu je poći u La Rochelle. Sutradan sama njena majka dođe u ubožnicu i reče joj: "Ne mogu te više zadržavati ovdje. Duh me sili da ti kažem da pođeš". Luizin otac prije nego što će dopustiti da ona napusti grad traži od biskupa iz La Rochella da garantira za njegovu kćer.

Monsinor Champflour 16. 3. 1715 napisao je Mariji Luizi i Karatini Brunet pismo u kojem se vidi sva veličina njegove očinske duše i velika pastirska razboritost. Zauzeo se da će se on osobno pobrinuti da sestrama ništa ne uzmanjka u vremenitim potrebama, a ako utemeljenje nove družbe ne uspije obavezao se da će naći načina smjestiti ih u neku redovničku zajednicu gdje će njih dvije moći služiti Bogu i siromasima. Pismo je umirilo gospodina Tricheta i on dopusti svojoj kćeri odlazak.

Montfort kratkim pismom u ožujku požuruje odluku Kćeri Mudrosti: "Putuj, draga kćeri, putuj. Konačno je stigao čas kad utemeljenje Kćeri Mudrosti mora započeti. Želio bih da vas vidim i da ste već stigle u La Rochelle gdje se sada nalazim, ali ako zakasnite, nećete me naći, jer moram otputovati radi misija".

Ali problemi ne završavaju ovdje. Uprava ubožnice, želeći na sve načine zadržati Kćeri Mudrosti, ne želi preuzeti vođenje računa koje je do tada obavljala Marija Luiza. Nove muke i nova traženja izlaza, sve dok jedan od župnika u gradu ne pristade osobno preuzeti vođenje računa ubožnice. A tada kapelan ubožnice apelira na savjest Marije Luize. Kako može ostaviti siromahe koji je ljube i cijene, da će ponovno u ubožnici zavladati nered i poroci, da će biti pred Bogom odgovorna zbog gubljenja tolikih duša. Marija Luiza u tjeskobi pita i biskupa La Poypa za savjet, koji se tijekom svih tih godina i ako je protjerao Montforta iz biskupije pokazao istinski otac prema njoj podržavajući njen boravak i djelo u Ubožnici. Biskup je moli da ostane, i tek nakon dugog razgovara nevoljno prihvati eventualni odlazak pod uvjetom da ne govori o njegovu pristanku.

Kao da sve to nije bilo dosta. I Katarini Brunet u toj napetosti popustiše živci te u glasnom izljevu gorčine pred Marijom Luizom upravi više da je to putovanje čista ludost i da će sve izgubiti što su izgradile. Marija Luiza, zbunjena i shrvana od svih tih peripetija ponovno traži savjet svoga ispovjednika. Pater Carcault prekine sva oklijevanja i naredi sestrama da rezerviraju sutradan mjesto u kočiji za La Rochelle. A sutradan se pored kočije pojavila gospođa Trichet, očajna i prepuna boli zbog rastanka, zaboravljajući što je bila rekla kćeri. Postavila se između nje i kočije sa suzama u očima. Katarina Brunet koja već bijaše ušla u kočiju vidjevši oklijevanje Marije Luize iziđe i doslovno je gurne u kočiju. Konačno nakon više od dva mjeseca muke i trpljenja krenu na put. Montfort joj je već rekao da svojim najboljim prijateljima Gospodin kao Abrahamu govori: Iziđi iz tvoje zemlje...Bijaše kraj ožujka 1715, proljeće je.

U La Rochellu čekajući Kćeri Mudrosti i misije po okolnim selima

Montfort je veljaču i ožujak 1715. proveo u La Rochellu pomažući novoosnovanim školama za dječake u prvim poteškoćama. Čeka dolazak Kćeri Mudrosti. Moli i traži načina kako započeti sa školama za djevojčice.

Vrijeme je za sv.Ljudevita dragocjeno i treba svaki trenutak iskoristiti za naviještanje. Za blagdan Prikazanja Gospodnjega oci dominikanci pozvaše ga da propovijeda u njihovoj crkvi o Marijinoj ulozi u tom otajstvu vjere. Clorviere je zapisao da je Montfort govorio okupljenim vjernicima s toliko ljubavi i zanosa da se svi duboko potresoše u duši. Majka Božja sa svoje strane htjede uzvisiti svoga apostola. Dok je svetac govorio njegovo lice se preobrazilo. Iz lica su mu izlazili zraci svjetla i slave koji kao u jednom otajstvenom oblaku slušateljima zakloniše lice propovjednika te se samo po glasu moglo prepoznati tko propovijeda. Taj događaj je odjeknuo gradom i cijelom pokrajinom, te svi Ljudevita počеше smatrati živućim svecem tražeći da s njime razgovaraju ili da se kod njega ispovjede.

Sestre od Božje Providnosti zamolile su Montforta da im održi duhovne vježbe. On je prihvatio, ali radost propovijedanja svecu bijaše potamnjena viješću da svećenik, koji je već bio obećao suradnju u misijama koje slijede, otkazuje svoje sudjelovanje. I dok je on propovijedao u kapelicu ude novozaređeni svećenik Adriano Vatel. Rođen 1680. u uglednoj kršćanskoj dobrostojećoj obitelji u Rouenu. Vatel bijaše bogoslov u sjemeništu Duha Svetoga. On je 1713. slušao Montforta u Parizu. U međuvremenu je postao svećenik. Kao i Ljudevit u mladosti, prolazio je krizu traženja načina ostvarenja svećeničkog poziva. Bijaše u La Rochellu u prolazu. A kada je saznao da je Montfort u gradu potražio ga je, jer je htio s njime razjasniti neke stvari u savjesti. I dok je Vatel slušao propovijed osjetio je razočaranje u duši. Previše se priča o Montfortu i njegovoj svetosti, mislio je, a njemu on eto izgleda kao prosječan propovjednik. I dok je on tako u svom srcu razmišljao, sv. Ljudevit usred propovjedi uskliknu: "Ovdje unutra ima netko tko mi se opire! Osjećam da se Božja Riječ vraća natrag, ali taj mi neće izmaći".

Ove riječi kao grom iz vedra neba su pogodile srce mladog svećenika. On je problijedio i umjesto odbojnosti osjetio bezrezervno divljenje prema Montfortu. Njegovu čuđenju ne bijaše ovdje kraj. Nakon mise počeo potražiti Ljudevita da mu kaže kako mu je čitao u savjesti, a Montfort podižući oči prema pridošlici prvi progovori: "Dobro, dobro, jedan svećenik ne drži svoju riječ, a evo dobri Bog mi šalje drugoga. Trebate mi se pridružiti, raditi ćemo skupa".

Vatel se počeo ispričavati, da je to nemoguće, da je on u prolazu te da ide u misije u Kanadu, da je kapetanu broda koji je tražio kapelana za to putovanje već obećao da će se ukrcati i da za par dana polaze, ali eto došao je samo posavjetovati se s njime. Naime, polazeći iz Pariza kardinal mu je dao ovlast da može djelovati kao svećenik u Kanadi, a s druge strane je čuo od teologa kanonskog zakona da samo papa može dati crkvenu ovlast jednom svećeniku za sva područja, pa ne zna što učiniti.

Montfort je potvrdio Vatelu mišljenje teologa, a da bi ga u to uvjerio otišao je skupa s njim do Monsinjora Champfloura koji mu reče to isto. Mladi svećenik se uvjerio u površnost preporuke pariškog kardinala i neispravnost ovlasti koje je dobio te ostao zatečen ne znajući što učiniti. S druge strane i sam biskup mu je dao naslutiti da bi za njega bilo dobro pridružiti se misionarskoj ekipi sv. Ljudevita. Neuobičajan susret i čudan splet okolnosti, ili bolje Božja Providnost, pridruži prvog svećenika družbi sv. Ljudevita. I uistinu, Vatel ne samo da će surađivati s Montfortom u misijama kao toliki drugi svećenici prije njega, nego će postati prvi svećenik član toliko željene družbe Marijinih misionara.

Montfort je u pismu požurivao odluku sestara jer su pred njim nove misije. Ožujak prolazi a Kćeri Mudrosti ne stižu u La Rochelle. Odlučio je ne odugovlačiti s čekanjem, pogotovu jer je s njim i Vatel, svećenik koji je budio nadu u njegovu svetačkom srcu. Skupa sa cijelom misionarskom ekipom krajem ožujka započinje misije u Taugon – la Rondeu. Tek što su počele misije do Montforta je došao glas da su Kćeri Mudrosti stigle u La Rochelle. Mimoišli su se u par dana, pa ipak ta vijest duboko obradova nježno svetačko srce.

Sestre Marija Luiza od Isusa i Katarina Bunet od Začeca, nakon 6 dana vožnje kočijom 28. ožujka navečer stigoše u La Rochelle. Sveta životna avantura Kćeri Mudrosti je započela. Trajno će biti označena križem kao i život njihova utemeljitelja. Za početak u gradu ih je dočekalo prvo razočaranje, Montfort je već u misijama, a kuća u koju su se trebale useliti još nije bila spremna. Trebalo je čekati još mjesec dana kako bi iselili podstanari iz kuće koju je biskup unajmio za njih. Gospođa Geoffroy, vjerojatno na preporuku Montforta, primi sestre k sebi dok čekaju ulazak u svoj samostan. Čim su se smjestile one zatraže mišljenje utemeljitelja o nekim pitanjima koji je nedaleko od njih, samo kojih 20 kilometara.

Sv. Ljudevit odmah 4. travnja odgovara sestrama dajući im više konkretnih uputa za život; preporučuje im koga uzeti za ispovjednika, tako da paze da im ne zapovijeda nešto protivno njihovim pravilima; potiče ih da nauče dobro pisati i da pribave sve potrebne knjige za to. Neka se zovu *Kćeri Mudrosti za podučavanje djece i posluživanje siromaha*, neka Marija Luiza bude Majka Predstojnica; neka čuvaju šutnju u zajednici i školi jer bez toga bi sve bilo izgubljeno... Želi ih vidjeti ali ne zna kada će mu to biti moguće. Tako dvije Kćeri Mudrosti i kći gospođe Geoffroy započese svoje prve redovničke dane u La Rochelleu. Provode dan u sabranosti marljivo radeći i učeći a među njima kraljuje siromaštvo i ljubav. Svako jutro se, kako želi Montfort, pričešćuju.

Misije u Taugonu idu svojim tijekom. Svetac je napregnuo sve svoje snage kako bi župljane doveo do osobnog i zauzetog življenja vjere. Sve vjernike potiče na obnovu krsnih zavjeta i posvetu Mariji,

redovito pristupanje sakramentima i molitvu, pogotovu svete Krunice. Na kraju je u župi utemeljio udrugu bijelih pokornika i zajednicu djevica kojima je dao praktične upute za pokoru i življenje vjere u svakodnevnici. Udruga djevica je okupila nejkrepesnije djevojke iz župe, a svetac je župljane toliko prožeo autentičnim kršćanskim duhom da je udruga kroz stoljeća odoljela svim progonima Francuske revolucije i naknadim olujama te ostala djelatna sve do dvadesetog stoljeća.

Konačno susret sestara i utemeljitelja

Po završetku misija u Taugonu Montfort je našao malo vremena i uputio se u La Rochelle. Kada to saznadoše Kćeri Mudrosti iziđoše mu u susret kod Petit-Plessisa, isusovačke kuće samo 1 km izvan grada. Susretoše se jednog proljetnog travanjskog jutra, a svetac je vidjevši ih uskliknuo: "Kćeri moje, kad sam vas vidio nisam znao da li pjevati *Veliča* ili *Tebe Boga hvalimo*... Sretan sam da nosite habit Mudrosti. Divim se spremnosti kojom ste obukle taj plašt skromnosti, divim se razboritosti i jakosti koje pokazaste kada ste napuštale Ubožnicu..." Sveti utemeljitelj ih je primio s toliko radosti da su se sestre potresle do suza. Skupa su pošli u samotište sv. Eligia gdje je boravio Montfort i slavili svetu misu. I dok su šetali razgovarali su o proteklim godinama.

I sv. Ljudevit je prizivao prošla vremena. Iznenada je uskliknuo i rekao Mariji Luizi: "Kćeri, sjećaš se da sam ti u Poitiersu, kad sam napuštao ubožnicu rekao da iz nje ne izlaziš 10 godina... i rekoh ti ako bi se tek nakon tog perioda dogodilo utemeljenje Kćeri Mudrosti, Božji planovi bi se s tobom ispunili. Pa dobro, računaj upravo sada je deset godina otkako ti rekoh te riječi..."

U sestrama je gorijelo srce pored njihova utemeljitelja koji je govorio riječima tolike blagosti, autoriteta i sigurnosti, riječima koje su prožimale i istovremeno nadilazile mjesto i vrijeme te otajstvenim putovima dominirale nad njima. Luiza mu je govorila o poteškoćama kod napuštanja ubožnice u Poitiersu, o boli koju su osjetile napuštajući to mjesto u koje su uložile toliko ljubavi i snaga. Govorila mu je i o budućnosti...

A Montfort je ponovno uskliknuo: "Kćeri, za ubožnicu u Poitiersu ništa nije izgubljeno kao što ti misliš. Pozvat će vas, vratiti ćete se i ostati". S čuđenjem i u slijepoj vjeri sestre su slušale proroštvo svoga utemeljitelja. A kao što bijaše njegova povijest ulaska i napuštanja ubožnice na sličan način će i Kćeri Mudrosti za samo nekoliko godina biti ponovno pozvane u ubožnicu. Morat će je i napustiti zbog neslaganja s upravom, pa ipak 30 godina poslije smrti sv. Ljudevita 5 Kćeri Mudrosti će definitivno preuzeti vodstvo ubožnice u Poitiersu.

Šetajući s Marijom Luizom od Isusa utemeljitelj joj je govorio o njenom posebnom pozivu i poslanju u družbi koja nastaje. Oči mu padoše na dirljivu sliku koja se često susreće u životu: "Tebe je kćeri moja Bog izabrao i postavio na čelo ove male zajednice koja se rađa. Moraš biti odlučna, ali blagost mora nadvladati sve ostalo. Gledaj onu kvočku koja pod svoja krila skriva piliće, s koliko pažnje, brige i dobrote ih privija k sebi. Tako se i ti moraš ponašati prema svojim kćerima kojima ćeš od sada biti majka". Škola za djevojke i Kćeri Mudrosti počinju svoj put. Kao i toliko puta u povijesti novo djelo u ime Božje bit će popraćeno velikom ljubavlju, radostima, žrtvom, uspjesima, ali i nerazumijevanjima, progonima, križevima...

U srcu misionara želja za pustinjaštvom

Sredinom travnja 1715. Montfort ponovo polazi u misije. Skupa s misionarskom ekipom on se nalazi u Saint- Armand- sur Sevre. Glas svetosti prati Montforta i ljudi za njim hrle. Misije više nisu samo župski događaj. Neki vjernici dolaze i iz mjesta udaljenih 150 km kako bi slušali sv. Ljudevita. U Saint- Armandu crkva je pretijesna da bi primila sve one koji ga žele slušati te misionar propovijeda uz rijeku Sevr. Jedan od braće suradnika koji bijaše straga među narodom svjedoči kako su svi okupljeni, iako udaljeni od propovjednika zbog mnoštva, čuli njegov glas kao da se nalaze u podnožju njegovih nogu. U samoj župi vjernici bijahu podijeljeni i u strahu jedni od drugih jer se bijaše raširilo uvjerenje da su neke obitelji podložne urocima te da vraćaju protiv drugih. Nepovjerenje, mržnja i praznovjerje vladalo među susjedima.

Montfort je, na veliko zadovoljstvo župnika, svojom svetačkom razboritošću doveo narod do obraćenja, autentične vjere u Isusa Krista i uzajamnog povjerenja. Pa ipak, doveli su mu jednu djevojku za koju se on posebno pomolio. I uistinu svetac ustanovi da je opsjednuta. On sam više puta je molio nad njom, naložio i njoj i drugima molitvu svete krunice i prije nego su misije završile bijaše oslobođena. Piše pjesmu na čast Gospi koja se u župi štovala pod posebnom titulom *Novi hvalospjev u čast Gospe od hlada*.

Na kraju misija Montfort je ponovno osjetio veliku iscrpljenost. Saint- Armand se nalazi na samoj granici s nantskom biskupijom. Susjedna župa je La Seguiniere gdje je on već propovijedao misije i obnovio Marijino svetište. Svetac se povukao par dana na odmor kod gospođe de Beauvau, posjetio obnovljeno Marijino svetište, a išao je i u Nant. Želio se osobno uvjeriti o tome kako napreduje rad u bolnici za neizlječive, koja čuva i kipove njegove Kalvarije iz Pontchateaua.

Petnaest dana predaha i ponovno u misije. Ovaj put u Mervent, osamljenu župu izoliranu od drugih naseljenih mjesta veličanstvenim šumom od 3 000 hektara površine. Kad je Ljudevit došao u Mervant sa žaljenjem je ustanovio da je župna crkva zapuštena i sveti misionar je sve učinio kako bi potakao vjernike da je obnove. Neka žena koja je više tjedana bolovala od jake upale oka do te mjere da se pobojaše za njen vid zatraži pomoć od misionara. Sv. Ljudevit blagoslovi vodu i reče joj da se umije u toj vodi. Žena učini tako i već sutradan ozdravi. U očima župljana to pribavi velik ugled misionaru te su pažljivo slijedili misije i sve upute koje im je dao, a dadoše se i na obnovu crkve.

A sam Montfort bijaše očaran pejzažom i okruženjem. U njemu se ponovno probudiše želje za osamom, pustinjaštvom, odvojenošću od svijeta i kontemplacijom. Kao što znamo to je jedna od velikih ljubavi sv.Ljudevita koje se odrekao zbog misionarskog poziva. Ali zov duha u samoću bijaše toliko jak, da Montfort pretraži šumu tražeći neko sklonište. U uvali kojom teče potok u jednoj stijeni pronašao je prirodnu pećinu veličine 8 kvadratnih metara. Zatražio je dopuštenje od monsinjora Champfloura i čuvara šume gospodina Fagona te se nastanio u pećini. Netaknuta priroda, pjev ptica, samoća, molitva i kontemplacija duboko očaraše srce našeg misionara pustinjaka, te je on to opjevao u više pjesama. Ne znamo koliko je dana svetac prvi put proveo u potpunoj samoći, ali ostao je do te mjere zadivljen da će se u idućih nekoliko mjeseci još dva puta povlačiti na to mjesto. Ovdije svtac piše pjesme *Odluke grešnika obraćenog u misijama da ostavi svijet i grešne prigode. Novi hvalospjev o samoći*.

Ponovno u La Rochelle zbog Kćeri Mudrosti

Sredinom srpnja 1715. Montfort je ponovo u La Rochelleu. Nadgleda rad škola i događaje u maloj družbi Mudrosti. Sestre ga mogu već izvjestiti o prvim križevima i razočaranjima. Jedna djevojka iz Nanta neko vrijeme provela je s njima kao kandidatkinja za družbu, uznemirila život zajednice i pokazala se se lažnom mističarkom a za sobom pavela i drugu djevojku koja bijaše pridošla. Pa ipak, ima i dobrih plodova. S njima je i prva kandidatkinja Marija Valleau. Rad s djevojčicama je dobro napredovao. Sam Ljudevit jednog zgodom upita neku djevojčicu na ulici gdje ide u školu, a mala mu spremno i ponosno odgovori:”Kod Kćeriju Mudrosti”. Montfort se tome toliko obradovao da je to pripovjedio sestrama.

Svetac, na uistinu neuobičajen način kuša duh pokore svojih duhovnih kćeri. Neko vrijeme, vjerojatno kako bi im usadio svijest o prolaznosti života, od njih traži da spavaju umjesto na krevetu u mrtvačkim sanducima. Sestre su poslušale, ali nakon napornog dana i teško prospavanih noći na Mariji Luizi se brzo pokazale znakovi slabosti, te im Montfort naloži da prestanu s time.

Glavi razlog ovog Ljudevitova boravka u gradu bio je pisanje *Pravila Kćeri Mudrosti*. Već duže vremena on se za to pripravlja. Savjetovao se i sa Blainom koji je u Rouenu radio na pravilima za jednu novoosnovanu družbu. U samotištu sv.Eligija Ljudevit je molio, razmišljao, čitao, savjetovao se sa Marijom Luizom i pisao pravila svojoj ljubljenoj Družbi Mudrosti.

Jednog dana kandidatkinja Valleau ušla je u sobu sv.Ljudevita i našla ga u ekstazi za stolom. Htjede vidjeti što je pisao, jer je pred sobom imao listove papira, ali sveti strah je prevladao. Isto tako osjetila je veliku želju da mu odreže pramen kose kao relikviju za sestre, ali je odustala. Kada je sve to pripovjerala Mariji Luizi ova joj sa žaljenjem reče: “Ah, kćeri moja, trebala si to učiniti”!

Montfort Mariji Luizi govori o Mariji Ani Regnier koju poznaje još od 1712. i s kojom je razgovarao o redovničkom pozivu u družbi Kćeri Mudrosti. U pismu od 12. kolovoza 1715. upućenu njoj i njenom ocu svetac je požuruje da se odluči odgovoriti na Božji poziv i da uđe u redovničku zajednicu.

“La Rochelle, dne 12. kolovoza 1715, na dan svete Klare. Draga kćeri, živio Isus, živio njegov Križ! Milost Duha Svetoga ne trpi zakašnjavanja. Bog, kad štogod traži od svojega stvora, govori mu tiho i neće da nanosi silu njegovoj slobodi; ali što stvorenje više oklijeva učiniti ono što Bog od njega traži na tako nježan način, to više slabi njegovo pozivanje, to njegov glas postaje nečujniji, a pravednost srditija. Pazi na sebe! Monsinjur, s kojim sam pred nekoliko dana govorio o tebi, želi da dođeš ovamo kod Kćeri Mudrosti. A ja to želim i molim te za to. A zato da se ne bi mogla opirati pozivu Svevišnjega, šaljem ti jednog posebnog poslanika i udobno sredstvo. Donesi sa sobom sukna koliko je potrebno da se sašije siromašan habit poput habita svete Klare ili radije što odgovara Isusovu siromaštvu. Kćeri Mudrosti te ljube i traže. Tisuću razloga naravi i milosti, koje ne nabrajam, zovu te sutra ovamo.

Poslije Uznesenja neizostavno odlazim na teške i duge misije. Ali želim da te vidim ovdje prije odlaska. Monsinjur, koji te želi vidjeti, također odlazi. Požuri, dakle! Što više kasniš, toliko će tvoja žrtva i tvoja pobjeda biti manje Bogu ugodna; a ja ti kažem, ako ne prihvatiš ovo svjedočanstvo prijateljstva kakvo ne poklanjam nikomu drugom, neću te više nikada vidjeti. Tvoja će smetenost rasti iz dana u dan, i možda će to biti početak tvoga gubljenja. Nemoj reći: Božjem ću se pozivu odazvati nakon berbe; jer bi time nanijela krutu nepravdu tako velikom Gospodinu. Učinila bi kao onaj mladić u Evanđelju koji je izgubio svoje zvanje zato što je htio pokopati svoga oca prije nego pođe za Isusom. Sav sam tvoj. Montfort”.

U istom pismu gospodinu Regnieru, ocu Marije Ane i uglednom trgovcu u Saint – Sauveuru Ljudevit piše neka se ne opire pozivu svoje kćeri, nego neka se raduje tom Božjem daru, a Bog će ga zbog žrtve kojom daruje Njemu svoje dijete blagosloviti u vremenu i vječnosti kao što je blagoslovio i Abrahama. Čista srca i djevojka i otac pristadoše na svečevo insistiranje te Marija Ana Regnier uđe u Družbu Kćeri Mudrosti. U povijesti će biti zapisana kao njena četvrta članica. Ponizno i u ljubavi će živjeti svoje zvanje i nakon 44 godine redovništva će umrijeti na glasu svetosti.

Montfort je napisao *Pravila* Kćeri Mudrosti koja odražavaju duhovnu zrelost i razboritost sv.Ljudevita. Umjerena su i uravnotežena bez pretjerane strogosti, prilagođena životu zajednice koja živi Evanđelje tražeći Mudrost u poniznosti, poslušnosti i ljubavi prema siromasima i djeci. U Pravilima su sažete sve velike teme montfortanske duhovnosti; posveta Mariji, traženje Isusa Krista, Vječne i Utjelovljene Mudrosti, mudrost križa, služenje siromasima...

Isusovac, pater Milange, ravnatelj sjemeništa u La Rochellu dobio je nalog od biskupa da istraži valjanost novonapisanog pravila za redovnički život. Na kraju studija pobožni isusovac o svom radu biskupa je izvijestio riječima: “Tko bude opsluživao ova pravila posta će anđeo”. Monsinjur Champflour je odobrio pravila 1. kolovoza 1715. Konačno priznate, Kćeri Mudrosti su redovnice u pravom smislu riječi.

Montfort se još par tjedana zadržao u gradu. Propovijedao je sestrama i pripremao ih za polaganje zavjeta. Dok im je jednoga dana govorio, potresen u duhu uskliknu: “O kćeri moje, kako su velike stvari koje mi Bog daje spoznati u ovom trenutku. Vidim u Božjim planovima cijeli jedan rasadnik Kćeri Mudrosti”. Mala zajednica Mudrosti će rasti prolazeći svoje kušnje, u radosti služiti Gospodinu slijedeći ga na putu protivljenja i križa koji će se ubrzo oboriti na nju. Pa ipak, usprkos svmu zajednica Kćeri Mudrosti će ostati vjerna pozivu i karizmi utemeljitelja te prerasti u veliku redovničku družbu. Kad Marija Luiza 1759. umre, družba će brojiti 175 redovnica u 35 zajednica a 1947. kada je Ljudevit Grignon proglašen svetim, družba će diljem svijeta brojiti 5 000 redovnica u 400 zajednica na svim kontinentima.

Ali sad je vrijeme prvih plodova i postavljanja temelja zajednice. Nakon duhovnih vježbi 22. kolovoza 1715. u crkvi sv. Josipa od Providnosti Montfort predvodi obred polaganja redovničkih zavjeta Marije Luize od Isusa, Katarine Brunet od Začeca te obred oblačenja Marije Valleau od Utjelovljenja i Marije Ane Regnier od Križa. Uprava gradske ubožnice zatražila je od Kćeri Mudrosti i njihova utemeljitelja pomoć u radu sa siromasima. Tako se sestra Katarine Brunet od Začeca nakon toliko godina provedenih u ubožnici u Poitiersu, našla na istom poslu i u La Rochelleu. Već sutradan sv.Ljudevit

ponovno polazi u misije. Rastanak sa sestrama je kratak i jednostavan, a one i ne slute da više neće vidjeti svoga utemeljitelja.

Prvi susret sa svojim nasljednikom u družbi Marijinih misionara

Misionarska ekipa se premjestila u Fontenay -le-Comte. Misionari su dobro prihvaćeni u mjestu. Jedini problem u župi su kalvinisti koji među vjernicima siju pomutnju. Već drugi dan misija vjernici skupljaju milodare za siromahe. Među njima je i Marija Franciska Mulot koja ima dva brata svećenika u susjednoj župi Saint – Pompain. Kao što je to često činio, Montfort je podijelio misije u dva djela, prvi dio programa za žene drugi za muškarce. U mjestu je i vojarna, a kapetan Mennis želi da i vojnici sudjeluju u misijama. Budući da su čekali premještanje, kapetan je zatražio da odmah sudjeluju na misijama za žene. Sv.Ljudevit je pristao na to.

Pa ipak dogodio se incident koji bijaše na rubu tragedije. Za vrijeme misija jedan od viših časnika ušao je u crkvu dok je sv. Ljudevit propovijedao. Bahato, nepoštujući mjesto naslonio se na škropionicu, sa šeširom na glavi i smijući se žvakao duhan. Montfort mu se približi, ljubezno ga zamoli da iziđe iz crkve i nastane urnebes.

Časnik koji je naučio zapovijedati a ne primati primjedbe, našao se povrijeđen te bijesno psujući izvadio mač iz korica, uhvatio sv.Ljudevita za vrat i htio ga probosti u crkvi. Okupljene žene uz silnu viku pritrčale Montfortu u pomoć. Časnik, vidjevši to, pozva vojnike koji bijahu vani i u općem metežu zamalo se ne dogodi masakr. Nekako se sve primirilo, a časnik zaprijeti svecu da će ga čekati na izlazu i osvetiti mu se. Des Bastiers koji je ispovijedao u sakristiji svemu tome bijaše nijemi svjedok. Nakon mise, bez straha i oklijevanja Ljudevit je izišao iz crkve usprkos preklinjanja Des Bastiersa i ostalih da to ne čini.

Kod lokalnog groblja Montfort je našao vojnike svrstane u bojni red s isukanim mačevima okrenute jedne prema drugima, a trubač je svirao jurišne melodije. Bez riječi i znakova straha misionar je prošao između njih, a nitko se nije usudio dirnuti ga, ali su ga svi izrugivali i pljuvali. Des Bastiers koji je ostao još 15 minuta u crkvi, nađe vojnike u istom položaju, i po vlastitom pisanju, prođe između njih tresući se od straha kao suhi list na vjetru, pa ipak nitko ga nije dodirnuo.

Kapetan Mennis, upravitelj vojarne, stao je na stranu vojnika. Potražio je monsinjora Champfloura i za sve okrivio sv.Ljudevita. Na povratku u Fontenay ironično je rekao Montfortu da biskup želi s njim odmah razgovarati, ali sam župnik je pošao k njemu i u svemu opravdao postupak misionara.

Život teče dalje. Neka žena koja je zakasnila na ispovijed u određeno vrijeme, nakon mise pričekala je sv.Ljudevita na izlazu iz sakristije. Kako se svetac ne pojavljivao dugo vremena ona uđe u sakristiju da vidi što se dogodilo i nađe ga u ekstazi uzdignuta od zemlje. Njegovo lice je izgaralo nadnaravnu svjetlost. Baš u tom trenutku Montfort je izlazio iz ekstaze i zbunjenoj ženi rekao: “Dobra žena, jako ste me oštetili”, i poveo je u ispovjedaonicu.

Po završetku misija Ljudevit se povukao u samotiše u Mervant. Na putu narod kad ga je vidio prekidao je posao i trčao mu u susret tražeći njegov blagoslov. A on sam je tražio odmor u Bogu, osami i očaravajućoj prirodi i čudesnim bojama jesenske šume.

Odmor u samoći nije trajao dugo. Marijine sestre iz Fontenaya zatražile su od misionara da im održi duhovne vježbe. I za vrijeme duhovnih vježbi dogodio se jedan od najznačajnijih susreta u njegovu životu i najvažniji za budućnost misionarske družbe koju je svetac toliko sanjao. Svećenik Renato Mulot pokucao je na vrata samostana i zatražio od Montforta da propovijeda misije i u Sanit- Pompainu, gdje je župnik njegov rođeni stariji brat Ivan. Renato Mulot je rođen u Fontenayu u uglednoj dobrostojećoj kršćanskoj obitelji koja je crkvi dala više svećenika i redovnica. On je postao svećenik u biskupiji Lucon i preuzeo službu kapelana u Soullansu. U to vrijeme Montfort je propovijedao u La Garnascheu. On je kao i mnogi drugi smatrao Ljudevita buntovnim fanatikom i čudakom, ali kad je od župnika iz La Garnaschea čuo svjedočanstvo o plodovima misija, nepovjerenje prema Montfortu se pretvorilo u divljenje.

Ubrzo nakon toga Mulot se razbolio i bolest mu je ozbiljno narušila zdravlje. Djelomično paraliziran, trpio je velike bolove. U Sanit- Pompainu, koliko su mu snage dopuštale pomagao je u župi. Cijela pokrajina govorila je o Montfortu, a i sam župnik iz Fontenaya nije nalazio riječi da iskaže

dovoljno hvale sv. Ljudevitu za sve što je učinio u njegovoj župi. Tako je Renato pomislio da bi bilo dobro da i župljani njegova brata čuju tog vanrednog svećenika.

Montfort mu odgovori da ne može prihvatiti ponudu, da je zauzet te da je već drugdje obećao održati misije. Usprkos tomu Mulot se zadržao na ručku sa misionarskom ekipom. Vidjevši vedro ozračje vjere koje vlada među misionarima, a pogotovu pažnju s kojom se sv. Ljudevit odnosio prema nekom siromahu koji bijaše uz njega za vrijeme objeda, nakon ručka Mulot podvostruči svoje prošnje i dodao svetom misionaru: “Da imam snage, zdravlja, sposobnosti i znanja posvuda bih vas slijedio”.

Montfort istraživaše lice sugovornika koji želi više od svojih snaga, svojim pogledom je prodirao u njegovu dušu i tražio planove Božje Providnosti u tim riječima te rekao: “Ako mi se želite pridružiti i raditi sa mnom cijeli vaš preostali život, ići ću propovijedati u župu vašega brata, u protivnom ne. Sve vaše slabosti će nestati čim počnete raditi za spas duša. Probajte to već za vrijeme misija u Vouvantu i vidjet ćete”.

Tako se Renato Mulot pridružio sv. Ljudevitu i neće ga više ostavljati do kraja njegova života. Povjerenje u riječi koje mu s toliko blagosti i autoriteta reče misionar duboko se urezaše u njegovu dušu i promijeniše njegov život. Postat će prvi nasljednik sv. Ljudevita i poglavar Marijine družbe. U par mjeseci svecu se pridružiše dvojica svećenika, Vatel i Mulot koji će jednoga dana naslijediti njegovu misionarsku baštinu. Nijedan od njih naizgled nije imao jaki karakter, niti je u mladosti pokazivao bilo kakve znakove vanrednosti i posebne nadarenosti. Ljudski govoreći oni nisu imali nikakvih predispozicija da postanu prvi članovi Montfortove družbe toliko uzvišenih ideala.

I iz spilje protjeran, te prvo svjedočanstvo o postojanju Družbe

Nakon duhovnih vježbi u listopadu Montfort se ponovno povukao u samoći Mervantske šume. Svetac je zavolio to mjesto i poželio provesti u pećini duži period u zimskim mjesecima koji su pred njim. Uz pomoć župljana počeo je graditi zaštitni zidić jer ulaz u pećinu bijaše okrenut na sjeveroistok te su hladni vjetrovi ometali boravak u njoj. U tu svrhu je isčupao nekoliko kestenovih panjeva i prikupio drugog materijala kad progonstvo stiže našeg misionara i u pustinji. Šuma u kraljevskoj Francuskoj bijaše dragocjena, a često bijaše i utočište siromaha, luralica, pustolova i razbojnika.

Nadglednik voda i šuma Karlo Moriceau i kraljevski tužilac Ivan de la Haye 26. 10. 1715. pojaviše se pred pećinom pitajući sv. Ljudevita s kojim pravom on zauzima dio kraljevske šume te čupa po njoj panjeve. Montfort odgovori da je tražio dopuštenje od monsinjora Champfloura i čuvara šume gospodina Fagona, pa ipak to ne bijaše dosta te je morao potpisati verbalni zapisnik. Zabraniše mu nastaviti s izgradnjom zaštitnog zida a i boravak u spilji dok za to ne dobije dopuštenje od njegova Veličanstva.

Duhovni sinovi sv. Ljudevita nisu zaboravili to mjesto koje je toliko očaralo njihova utemeljitelja. Montfortova spilja je postala malo prirodno svetište u kojem se slavi i sveta misa, dolazi tisuće hodočasnika, a na obližnjoj visoravni ujesen se okuplja mnoštvo vjernika i slave spomen na boravak sveca na tom mjestu.

Krajem listopada i početkom studenoga 1715. Montfort je započeo misije u Vouvantu. Pobožna tradicija u selu, koju prvi životopisci zabilježiše, drži da se svetac došavši u župu zadržao kod gospođe Imbert. Zatražio je od siromašne žene nešto za jelo, no ona u svom siromaštvu nije imala ništa. Tada joj Ljudevit reče neka pođe pogledati u vrtu. Prostodušna žena pođe i na svoje čuđenje usred zime nađe u vrtu zrele trešnje. Ubrala je jednu košaricu i odnijela je pred sv. Ljudevita, a kad se vratila želeći još ubrati svega bijaše nestalo.

Iz grada sv. Ljudevitu stižu vijesti od Kćeri Mudrosti. Sestra Katarina Brunet od Začeca naišla je na veliki otpor u ubožnici kada je htjela uvesti novi dnevni red iz nedavno sastavljenih pravila. Nakon dva mjeseca borbe i problema sestra je potanko opisala utemeljitelju poteškoće na koje je naišla kao i želju da napusti ubožnicu u La Rochellu. Montfort se usprotivio napuštanju ubožnice, ali s vremenom poteškoće postadoše tako velike da joj je on sam to savjetovao. Ipak, 1725. godine Kćeri Mudrosti će definitivno preuzeti vodstvo ubožnice.

U Vouvantu se Montfort okomio na nepravedan način ubiranja lokalnog poreza na račun najsiromašnijih u župi. Stvar će završiti i pred sudom, a proces čiji kraj sv.Ljudevit nije dočekaio presudio je u korist siromaha. Misije u Vouvantu bijahu jedne od najtežih u dugogodišnjem apostolatu sv.Ljudevita. Montfort je javno prozvao osobe koje su svojim grijesima i ponašanjem skandalizirali siromašni puk, a ovi umjesto da se obrate odgovoriše klevatema, optužbama i prijetnjama sudskim procesom koji je misionar jedva izbjegao.

A za vrijeme misija puku se najviše urezao u sjećanje događaj vezan uz neku djevojku za koju se govorilo da je opsjednuta od đavla. Sv.Ljudevit se pomolio nad njom i uistinu ustanovio opsjednuće, pa ipak ona se nije povratila u normalno stanje. Dao joj je upute kako nositi sa zaslugom taj neuobičajni križ a on se povremeno molio nad njom.

Ta neuobičajna situacija pokazala se učinkovitom i za obraćenje mnogih, jer je djevojka pod utjecajem đavla čitala savjesti župljana i javno ih prekoralava za njihove potajne grijehe, te se mnogi tako ispovjediše i prihvatili ozbiljan život pokore. U župi se nalazilo i Marijino svetište u čast Gospe od svake utjehe. Montfort je Mariji od utjehe ispjevao pjesmu, a sjećanje na ove događaje čita se iz sadržaja pjesme u kojoj svetac u Gospina usta stavlja poziv opomenu svima onima koji se bore sa đavlom:

“Bojite li se da vam đavao ne ukrade milost? Utecite se mome svetom imenu! Ja ga gazim, a ako se nađete u njegovim željeznim okovima, bit ćete oslobođeni. Ja imam nad njim potpunu moć sve do pakla.”

Vatel, a pogotovu Mulotu bijaše od velike koristi vidjeti i upoznati stil i sadržaje misija koje drži sv.Ljudevit. Čudili su se obilnim duhovnim plodovima i počeli sami učiti praktičnu misionarsku mudrost iz usta jednoga od najvećih pučkih misionara. Misije u Vouvantu vjerojatno su završile 3. prosinca 1715 jer ugovor obnove krsnih zavjeta koje je svetac redovito davao na kraju onima koji su sudjelovali u misijama nosi taj datum.

Misije u Vouvantu su važne i za budućnost Družbe misionara koju želi osnovati sv.Ljudevit. Prije svega valja naglasiti da pred kraj 1715. nijedan od prisutnih svećenika u misionarskoj ekipi nije vezan zavjetima uz Družbu. Des Bastiers, Mulot i Vatel su skupa sa sv. Ljudevitom kao svećenici suradnici, kao i drugi koji su već bili neko vrijeme s njim bez ikakvih čvrstih veza i zavjeta. Pa ipak, Družba već postoji. Četiri brata laika su se obavezala zavjetima poslušnosti i siromaštva na služenje u Bogu u njoj.

Sv. Ljudevit i njegova misionarska ekipa ostavili su dubok dojam na župljane u Vouvantu, te neki od njih poželiše iskazati Montfortu zahvalnost dajući mu u posjed neka dobra. Svetac, svjestan da mu se bliži kraj, nije mislio na sebe, nego na Družbu, i prihvatio je darove. Sam Vouvant je u istom kompleksu Mervanta i veličanstvene šume koja je očarala Ljudevita. On je pomislio da bi bilo dobro ovdje napraviti sjedište Družbe, a moglo bi se razmišljati i o traženju omiljene spilje na korištenje. Gospođa La Brulerie darovala je “gospodinu Ljudevitu Mariji Grignionu Montfortskom, svećeniku misionaru Družbe Duha Svetoga i onima koji će ga naslijediti u istoj družbi” tri sobe i polovicu vrta pored crkve u Vouvantu.

Gospođa Katarina Dubois, supruga kraljevog namjesnika Barrea dala je istome komad zemljišta, trećinu hektara, a udovica Renne Arcelin je dala polovicu kuće, koja se satojala od 4 prostorije s dvorištem. Svi navedeni darovi dani su pod uvjetom da Montfort ili oni koji ga naslijede borave u Vouvantu, u protivnom se vraćaju darovateljima ili njihovim potomcima. Posjedi koje je dobila Družba u Vouvantu i darovnica od 2. i 3. siječnja 1716. prva su povijesna svjedočanstva pravnog karaktera o postojanju Družbe. Darovnicu je potpisao i “Ljudevit Marija Montfortski Grignion, svećenik misionar Duha Svetoga”.

U pravilima Družbe koja je svetac 1713. napisao, dao na razmatranje monsinjoru Champflouru, sobom ponio u Pariz prilikom posjete sjemeništu Duha Svetoga, pokazao 1714. Blainu Montfort je svoju družbu nazvao *Družba svećenika Marijinih misionara*, a prilikom pisanja pravnog akta u Vouvantu, pa i u svojoj oporuci na samrti on sam je naziva *Družba Duha Svetoga*.

Ova kontroverzija dala je u povijesti montfortanske tradicije povod za diskusije, često s oprečnim zaključcima. Zašto Montfort preuzima to novo ime za družbu? Da li se radi o istoj Družbi? Koje naravi bijaše dogovor sv.Ljudevita i Klaudija Poullarta des Placesa te veze s njegovim sjemeništem Duha Svetoga?

Montfortovi duhovni sinovi uglavnom se slažu da je promjena imena ne toliko izraz pobožnosti Duhu Svetome koja je nepobitno duboko prisutna u duhovnosti sv. Ljudevita, koliko pravno pokriće da bi Družba mogla naslijediti darovana dobra u Vouvantu. Isto tako to novo ime je izraz duhovne veze sveca sa sjemeništem Duha Svetoga iz Pariza, koje Montfort spominje u prvim Pravilima Družbe svećenika Marijinih misionara. Družba će nakon smrti svoga utemeljitelja pa sve do papinskog priznanja Pija IX. 1853. nositi ovo drugo ime kojim je sam Montfort nadomjestio prvotne nakane, da bi tada s naglaskom na izvornim pravilima preuzela izvorno ime, Družba Marijinih misionara montfortanaca.

Kao što smo vidjeli, kraj 1715. i početak 1716. sv. Ljudevit je proveo u samoći spilje u Mervantu i misijama u Vouvantu. Malo je vjerojatno da je sveti misionar samostalno odlučio na području biskupije prihvatiti posjede za družbu a da nije o tome prije razgovarao s biskupom. Monsinjur Champflour je kraj 1715. provodio u dvorcu de l'Hermenault, pored Fontenaya gdje je Ljudevit održao misije pa je misionar imao prilike s njime o tome razgovarati.

Da li je krajem 1715. Montfort ipak još jedanput posjetio Kćeri Mudrosti u gradu teško je reći. Iz pisma koje im je napisao 31. 12. 1715. u kome se one žale na njegovu odsutnost reklo bi se da nije:

“Predrage Kćeri u Isusu Kristu! Evo knjige pisane za vas, koju vam šaljem. Čitajte je zajednički i svaka za sebe. Ja vam govorim što vam govori knjiga. Nemojte biti nestrpljive zbog moje odsutnosti. Moja osoba i moja vlastita volja, koja je uistinu đavolska koliko god se čini da je dobra, kvari sve. Što manje budem učestvovao u tom smještaju, toliko će on bolje uspjeti; o tom sam siguran.

Ipak, neka mi svaka piše svakog mjeseca da mi označi: 1. svoje glavne napasti u tom mjesecu; 2. glavne križeve dobro podnesene; 3. glavne pobjede nad sobom. Obavijestite me o glavnim promjenama koje se dogode. Posvuda vas nosim u svom srcu. Otvorite, drage kćeri, otvorite svoje srce Majci predstojnici i svome ispovjedniku, ako vas Bog na to potiče. Sve dajem za vas, sve u Bogu samom. Želim vam godinu punu borbe i pobjeda, punu križeva, siromaštva i prezira”.

Čudne li želje i pozdrava na kraju, potpuno nerazumljiva bez ljubavi i mistike Mudrosti Križa Kristova koju živi svetac. Ljudevit ne želi da on bude garant sigurnosti sestrama. Ako one žele ići putem kojim ih on vodi moraju se osloniti isključivo na Providnost bez ljudske sigurnosti, upravo kako je i on hodio kroz život. Vjeruje se da je knjiga o kojoj Montfort govori u pismu, ili bolje koja sestrama govori u ime Montfortovo prijepis *Ljubavi vječne Mudrosti* koju je on napisao još daleke 1703. u Parizu, ili bolje reći koju je on tada započeo pisati a na kojoj je radio cijeloga života. Ljubav vječne Mudrosti je okvirno djelo duhovnosti sv. Ljudevita koje sadrži sintezu svih njenih velikih tema, daje zoran i jasan pristup u kontekstu cjelokupne Montfortanske duhovnosti pravoj pobožnosti prema Mariji koju je svetac živio, naučavao i o kojoj je pisao u danas puno poznatijoj *Raspravi*.

U ovom periodu života (1714 – 1715) Montfort žurno radi i na dovršenju svoj pjesničkog opusa te nastaju brojne pjesme na više tema koje održavaju njegovo duhovno stanje i usredotočenost: *O korisnosti hvalospjeva, Pjesnicima vremena, Predodređenim osobama, Vrednovanje kreposti i težnja za njom, Ljepota djevičanstva, Nužnost pokore, Pobjeda križa, Odvažnost i molitve savršenog i gorljivog misionara, Žudnje za utjelovljenom Božanskom Mudrosti ili Djetetom Isusom, Novi hvalospjev Gospi, Poziv Isusa Krista grešniku da izvuče korist iz misije, Želja za svetom Pričešću, Grešnikovo beznađe na smrti, O Božjoj ljubavi, Pravila za čovjeka koji se obratio u misijama, Novi hvalospjev duhovnog siromaha, Novi hvalospjev u čast Gospe od strpljivosti, Novi hvalospjev o kršćanskoj svadbi, Novi hvalospjev u čast svetog Pija V., pape, koji je nedavno proglašen svetim, Hvalospjev ljubavi, Hvalospjev kćerima Mudrosti, Novi hvalospjev Gospi od darova, Put neba, Služenje Bogu u duhu i istini, Istinski kršćanin, Ispraznosti svijeta - novi hvalospjev, Novi hvalospjev Presvetom Sakramentu.*

Misije u St. Pompainu i Villiers - en -Plaineu

U siječnju 1716. Montfort je započeo misije u St. Pompainu, kako je obećao Renatu Mulotu. Te godine zima bijaše oštra i mnogi su župljani radije ostajali u krevetu ili kod kuće. Tada je misionar napisao pjesmu budilicu kojom je brat Jakov rano ujutro pjevajući lijepim glasom pozivao sve na sudjelovanje u misijama.

Misije u St. Pompainu ostadoše u sjećanju po više događaja. Prije svega, upravitelj posjeda lokalnih vlastelina zbog ubiranja desetine bijaše u velikoj svađi sa župnikom. Nakon dugog procesa, baš u to vrijeme, sud je presudio u korist župnika. Pa ipak, pomirenje među zavađenim stranama bijaše još daleko i izgledalo je nemoguće. Čak je i biskup uzalud nastojao uspostaviti mir u svađi koja je bila skandal u župi. Jednog dana Montfort je primijetio upravitelja među pukom koji je molio krunicu. U svom srcu on podvostruči prošnju Mariji i nakon krunice se približi upravitelju. Pred svima ga je zagrlio i zahvalio mu za dobar primjer koji daje župljanima i svetački ponizno ga zamolio za pomirenje sa župnikom. Milost je pobijedila i već sutradan on je pozvao župnika na ručak. Izmiriše se i netrpeljivost među njima zauvijek je nestala.

Pa ipak, župnik Ivan Mulot besprijekoran u obavljanju službe, ali mlak u duhovnom životu, nije imao srce spremno i otvoreno za milost kao mladi brat Renato. Čuo je od brata o čudesnim plodovima misija u Vouvantu. Sam je bio svjedok velikih događanja u svojoj župi, a sam kaže, da je usprkos svemu njegovo srce slušajući Montforta ostalo tvrdo kao kamen sve dok jednom na kraju propovjedi sv. Ljudevita brat Jakov ne zapjeva: "Izgubio sam Boga zbog svojih grijeha..." I dalje nastavlja župnik: "Što je on više pjevao, moje srce je postajalo sve nježnije. Na kraju pjesme nisam mogao više zadržati uzdahe. Suznih očiju pođoh i bacih se do nogu Montforta koji je u ljubavi saslušao moju životnu ispovijed". Do kraja života župnik Ivan Mulot neće zaboraviti taj dan i postat će uzor svećenicima u biskupiji.

Dok su misionari pred kraj misija sjedili za stolom sv. Ljudevit je dobio pismo iz rodnog mjesta. Otvorio ga, pročitao i potihom izrekao Jobove riječi: *Gospodin dao, Gospodin oduzeo, neka je blagoslovljeno ime Gospodnje*. Des Bastiers ga je radoznalo upitao koje je vijesti on dobi, a svetac mu je s laganim osmijehom odgovorio: "Umro je moj otac, preporučam ga u vaše molitve", i nastavio ručak bez ikakvog vanjskog znaka žalosti. Advokat Ivan Baptista Grignon preminuo je 21. siječnja u Couascavreu u svojoj 69-toj godini, a sutradan kao vlastelin bijaše pokopan u župnoj crkvi.

Des Bastiers nije mogao shvatiti reakciju Ljudevita na očevu smrt i sutradan ga je zapitao koji je razlog njegove naizgledne bezosjećajnosti. A dobio je odgovor koji nije očekivao: "Laki grijeh je veće zlo od uništenja cijelog svemira. Bolje je plakati zbog grijeha, nego li zbog gubitka cijele obitelji, budući da je to beskorisno, štoviše štetno opiranje volji Božjoj".

Misije u St. Pompainu završile su prve nedjelje u veljači 1716, a u susjednoj župi Villiers isti dan započele nove. Montfort je organizirao veliku procesiju od jednog mjesta do drugoga udaljenog 6 km uz sudjelovanje vjernika iz obje župe. U mjestu je bilo protestanata kalvinista. Da bi im Ljudevit pokazao do koje mjere je Božja Riječ na cijeni u Katoličkoj Crkvi, pod baldahinom su nosili Bibliju s istom čašću kao da se radilo o Presvetom Sakramentu. To je ostavilo duboki dojam na kalviniste i mnogi su počeli razmišljati o njegovu značenju, kao i o neumjesnim optužbama na račun zapostavljanja Biblije u Katoličkoj Crkvi.

Misije u Villiersu za Montforta su počele neočekivanim događajem. Des Bastiers, nakon 8 godina suradnje sa sv. Ljudevitom u preko 40 misija odlučio se povući iz misionarske ekipe. Rastanak je u uzajamnom poštovanju, ali bolan za Montforta. Prijatelj i najvjerniji suradnik od svih svećenika odlazi. Razloge ne znamo. Sveti misionar se tiho nadao da će mu se Des Bastiers prije ili kasnije pridružiti u družbi i dati zavjete te naslijediti njegovu misionarsku baštinu.

Montfort zna da ide prema kraju svoga života i s mučnim osjećajem vidi da usprkos tolikim naporima, pokorama i molitvama ostaje sam u svojim svećeničkim idealima. U toj situaciji svetac piše Petru Caris u Pariz da iz sjemeništa Duha Svetoga požure ispuniti obećanje i pošalju mu svećenike suradnike. Pa ipak uz sve to sv. Ljudevit neće dočekati toliko željeni trenutak u životu.

Gospođa d'Oriou 1749. Besnardu je poslala izvještaj o misijama u Villiersu. Žena iz uglednog svijeta opisuje onoga koji bijaše pokornik, a o kojem su kružile glasine o strogosti, nastranosti i posebnosti. Iz ovih stranica naprotiv, vidi se pravi lik sveca. D' Oriou bijahu vlastelini u Villiersu. Oni su već čuli glasine o Montfortovim nastranostima u misijama i odlučili su sudjelovati samo da ne bi skandalizirali župljane, te da bi se mogli na kraju zabavljati na misionarev račun. Gospođa d' Oriou nastavlja:

“Prisustvovala sam svim propovijedima, a bijahu tri dnevno, jedna ujutro, druga u 3 sata poslije podne i treća navečer. Jeli smo skoro svaki dan skupa, u Providnosti, ili kod nas u dvorcu. Za vrijeme svakog objeda on je imao jednog ili dva siromaha pored sebe koji ponekad bijahu odurni. S njima je dijelio ono to su mu posluživali. Uvijek je njima davao one komade za koje je držao da su bolji. Nakon zahvalne molitve, poljubio bi ih i odveo do izlaznih vrata...

U sobi u kojoj je spavao skinuo je madrac i spavao na jednom pokrivaču s plahtom na dasci. Dugo sam željela vidjeti njegovu sobu, i jednom kad on bijaše odsutan, ušla sam u nju i našla kako sam rekla. Tijekom 15 dana slušala sam sve njegove propovijedi, vidjela njegov način života i točno opsluživanje svih časova za molitvu, slušala njegove razgovore koji svi bijahu radosni, odgojni i zabavni tijekom kojih sam se čak šalila s njim da vidim da li će se naljutiti ili skandalizirati zbog nestašnih riječi ili pjesmica koje sam mu govorila ili pjevala.

Naprotiv, i on se šalio te smijući se davao mi ljupke pouke. Nakon 15 dana odlučih svim srcem sudjelovati u misijama. Imala sam tada 25 godina. U ispovjedaonici on nije nalazio nikoga grešnijeg od sebe. Bijaše kao anđeo od Boga poslan u ispovjedaonicu. Svjedočim da nisam nikada čula ili vidjela u njegovim propovijedima nešto što ne bi bilo evanđeosko i apostolatsko. Nikada u govoru nisam našla ništa skrupuloznoga ni prema sebi ni prema drugima. Govorio je samo ono što priliči istinskom kršćaninu i to uvijek blago i ljupko, iako je po rođenju imao živahan karakter, uvijek je vladao sobom.

Na dan karnevala, 24 veljače te godine, na kraju misija on podiže križ u mjestu Champ-Bertrand koje pripadaše župi Villiersu. Gospođa Bouton tom prigodom sve nas pozva na ručak, a bijaše prisutno od 500 do 600 osoba na ručku. Između ostalih dođe i neki kavalir s gospođom. Po svom običaju Montfort stojeći u podnožju križa potače narod da štuje i uzvisuje ovaj znak našeg otkupljenja. Usred propovjedi ona gospođa i kavalir mu izrekoše sve moguće izmišljotine, nazivajući ga antikristom, govoreći mu da zavodi narod kako bi se obogatio, da samo govori laži i tisuće drugih stvari. Sve to potraja više od četvrt sati.

Gospodin Montfort osta kao kip sklopljenih ruku, miran kao da je slušao govor koristan za spas svoje duše, oborena pogleda, sve dok one dvije osobe se nisu umorile govoriti. Tada im se on približi kleknu pred njih i zamoli da mu oprostite ono što ih je u njegovu govoru tako skandaliziralo i prisililo da toliko uvrijede Boga. Njih dvoje se tako postidješe da pobjegoše bez riječi. Montfort htjede da se za vrijeme ručka ne govori o svemu tome.”

Scene koje opisa u ovim stranicama gospođa d’ Oriou daju nam sliku sveca koji se ljupko zabavlja i sluša u blagosti kao i sa Katarinom Brunet nestašne prigovore mlade gospođe. Božja milost i svetačka ustrajnost urezali su dubok trag na impulzivnom, borbenom i žestokom karakteru sv. Ljudevita. Ljupka slika sveca nasuprot glasinama koje ga prate, govori nam do koje mjere su blagost i poniznost zasjale u nježnom srcu i tvrdom karakteru Montforta.

U vrtu dvorca vlastelina d’ Oriou jedan od poslužitelja vidio je Ljudevita u neuobičajenoj ekstazi. Sa strepnjom je pripovjedaao gospođi d’ Oriou da je, kad je htio zatvoriti vara, u vrtu vidio Montforta kako moli na koljenima raširenih ruku u obliku križa, podignut u zrak više od pola metra. On nije mogao shvatiti kako je misionar mogao biti na koljenima i istovremeno ne dodirivati zemlju. U prvi mah pomislio je da se prevario, ali je sve provjerio još jedanput i bio je siguran u to. Gospođa d’ Oriou mu je na to odgovorila samo da je Montfort dobar svećenik i da se ne boji, a sve to je pripovjerala Mulotu i Vatelu koji je zamoliše da o tome ne govori.

Na rastanku sv. Ljudevit pozdravi gospođu d’ Oriou riječima: “Živio Bog! Tražit ću ono od Gospodina u tolikom bdjenjima, postovima i molitvama da će mi dati. Umrijeti ću prije nego li završi ova godina; sjetite se što sam vam obećao”. Što je to toliko želio svetac prije svoje smrti i zašto će još toliko moliti Gospodina? Skoro sigurno se radilo o Družbi Marijinoj koju je on želio još od mladosti. Nakon smrti sv. Ljudevita Marija Luiza prvim montfortancima jednom zgodom je rekla: “Oh, da znate koliko ste molitve i pokore stajali vašeg utemeljitelja”.

I u zadnjoj godini života Montfort neumorno stvara i nastavlja pisati pjesme: *Utjeha ožalošćenih I, Naše prikazanje Mariji i Isusovo prikazanje Ocu po Marijinim rukama, O Božjim savršenstvima, Slava Božja u njegovim djelima, Pohvale Bogu za njegova dobročinstva, Večernji hvalospjev, Utjeha ožalošćenih II, Utjeha ožalošćenih III, Obraćeni grešnik, Zaziv Duhu Svetome, Svi slavite Gospodina,*

Svojstven lijek protiv mlakosti, Sveto putovanje - novi hvalospjev, Novi hvalospjev, poticaj na gorljivosti ili jutarnje buđenje za misije.

Hodočašće u Marijino svetište u Saumur

Po završetku misija u Villiersu krajem ožujka 1716. cijela misionarska ekipa se ponovno okupila u St. Pompainu. Više nego ikad prije Montfort je razmišljao o družbi za koju je već odavno napisao pravila. U razgovoru sa članovima Udruge bijelih pokornika koji su se oduševili propovijedanjem sv. Ljudevita on dođe na ideju da organizira pokorničko hodočašće u Marijino svetište u Saumur. Montfort je sam odabrao 33 muškarca, napisao im dnevni red hodočašća i zamolio Mulota i Vatela da ga predvode, jer je on obavljao duhovne vježbe u župi.

Jedini cilj hodočašća bijaše: “Po zagovoru Presvete Djevice isprositi od Boga dobre misionare koji će nasljedovati apostole, potpuno se oslanjati na Božju Providnost i prakticirati sve kreposti pod Marijinom zaštitom, posjedovati Mudrost te spoznati, kušati i živjeti istinu te druge voditi da je kušaju i žive”.

Hodočasnici su nosili krunicu u ruci, križ na prsima, u šutnji i molitvi u duhu pokore hodočastili krajevima u kojim je Montfort propovijedao. Narod ih je rado susretao, a neki su i plakali. Mulot i Vatel možda nisu ni svjesni da će se ovo hodočašće prije svega odnositi na njih i da će oni biti ti koji će naslijediti Montfortovu misionarsku baštinu. Mulot je već vidio na sebi čudesno ostvarenje riječi sv. Ljudevita. Samo 6 mjeseci ranije bilo mu je naporno i neizdrživo putovanje dugo 16 km na konju od Fontenaya do St. Pompaina, a nakon što je počeo misionariti s Montfortom povratilo mu se zdravlje te je mogao pješice na put od 90 km.

Svaki dan su hodočasnici prelazili do 40 km. Bijaše vrijeme korizme te su i postili. Nakon tjedan dana grupa se vratila St. Pompain. Tri dana hoda, dan boravka u svetištu i tri dana za povratak, pa ipak nakon tolikog napora vratili su se vedra lica.

Tada je i sam Montfort u pratnji nekoliko braće laika iz svoje družbe poduzeo isto hodočašće. U to hodočašće svetac je uložio zadnju snagu i svu svoju ljubav prema Bogu jer je prije smrti želio izmoliti nešto veliko za crkvu. I dok je hodao u duši su mu odzvanjale riječi *Goruće molitve*, jednog od najvećih krikova koje je ljudsko srce uputilo Bogu moleći za Crkvu:

“Gospodine Isuse, spomeni se da si Majci svojoj dao jednu novu zajednicu da po njoj obnoviš sve stvari te da po Mariji dovršiš vjekove milosti kao što si ih po njoj i započeo. Daj svojoj Majci slobodne sinove koji će joj robovati, inače ću svisnuti (usp. Post 30, 1.) -! Daj Majci svojoj: Za tvoju te Majku molim. Spomeni se njezine utrobe i prsi koje si sisao, i nemoj me odbaciti. Spomeni se čiji si Sin i usliši me. Spomeni se što je ona tebi i što si ti njoj, i udovolji mojim željama. Što te molim? Ništa za svoju korist, sve za tvoju slavu.

Što te molim? *Liberos* - slobodne sinove - svećenike koji su slobodni tvojom slobodom, lišeni svega, bez oca, bez majke, bez braće, bez sestara, bez roditelja po tijelu, bez prijatelja po svijetu, bez dobara, bez privrženosti i briga, pače bez vlastite volje (usp. Lk 14, 26)...Ostvarit će sve što ti hoćeš i oboriti se na tvoje neprijatelje kao toliki novi Davidi sa štapom Križa i praćkom svetog ružarija u ruci. Slobodne sinove tražim od tebe, oblake uzdignute od zemlje i pune nebeskog rumenila, koji bez zapreke lete na sve strane kamo ih Duh Sveti goni”. (Goruća molitva br.6-9).

Marijino svetište u Saumuru trajno se isprepleće sa životom sv. Ljudevita u svim najvažnijim trenucima. Svetište je posvećeno otajstvu Marije i Križa. Marija nježno majčinski sebi privija mrtvo tijelo svoga Sina i u duši preplavljenoj bolju isčekuje slavu uskrsnuća. Montfort se dugo zadržao u kontemplaciji punoj pouzdanja. Pred Marijom se lišava svega, sve joj predaje i polaže u njeno majčinsko krilo sve svoje želje. Neka Marija Majka bdi nad njim i njegovim družbama. U potpunom predanju, čistoj vjeri i nadi, slobodan od sebe i svojih najsvetijih želja, koje je gajio od mladosti Montfort nastavlja svoj put. Dogovoreno je sastati se s misionarskom ekipom u Saint-Laurentu-sur-Sevru.

13. Zadnje misije u Saint-Laurentu-sur-Sevru i smrt sv. Ljudevita

Montfort u pratnji brata Gabrijela stiže u Saint-Laurent 1. travnja 1716, pet dana prije početka misija. Proljeće je. Saint-Laurent je mjesto s blagim brežuljcima, puno zelenila, priroda se budi i cvate, a nježno je miluje tiha rječica Sevr. Sve potiče na misao o Bogu. Pa ipak, sv. Ljudevit se ne upušta u divljenje ljepoti krajolika, liturgijski je pokorničko vrijeme. Bliži se veliki tjedan. Svetac se povukao izvan mjesta u jednu prirodnu spilju, vlažnu i mračnu prozvanu pećina mladih jelena i čini pokoru, bičuje se, razmišlja o otajstvima velikoga tjedna koji je pred njim.

Iz nantske ubožnice za neizlječive dolaze mu vijesti. Upraviteljica koju je postavio na čelo male zajednice koja se brine o ubožnici pita sveca za savjet, a on odgovara pismom od 4. travnja. 1716 u kojem sve potiče na pobožnost Mariji, prihvaćanje svakog križa i nasljedovanje Isusa Krista. Planira u svibnju posjetiti Nant, a zatim dodaje:

“A ako ja ne dođem, čvrsto vjerujem kao u članak svoje vjere, da će tamo stvari ići neizmjenjivo bolje. Preporučujem se u molitve svih prijatelja Križa, da Bog ovdje ne pošalje kaznu za moje grijehе time da odbije istinsko obraćenje siromašnog naroda koji me sluša. Sav sam Vaš u Isusu Kristu i u njegovoj svetoj Majci. Pozdravljam sve anđele grada Nanta, a Vašega na poseban način. Poniznost, poniženje, poniženje. Bogu hvala. Lj. M. Grignon.” Koje li svetačke poniznosti!

Na samu Cvjetnicu 5. travnja. započeo misije u Saint-Laurentu. Montfort je zakasnio par trenutaka na početak procesije i sklonio se u Marijinu kapelicu na molitvu, a kad je vidio da se procesija približila potaknut neodoljivom pobožnošću prišao je čelu procesije i sam s velikom pobožnošću preuzeo nošenje križa. Otvorio misije, vjerojatno ni sam svjestan da su mu zadnje u životu, govoreći prisutnima o otajstvu Križa Kristova.

Misije idu svojim uobičajenim tijekom. Ni po čemu se ne može naslutiti do koje mjere je Montfort iscrpljen oslabio. Kao već toliko puta on okupljanja siromahe, propovijeda, podučava katekizam, ispovijeda, osniva udruge Djevica i Bijelih pokornika. I u Saint-Laurentu se ponovio događaj koji smo već toliko puta opisali. Neki pokornik želeći se ispovjediti potraži sv. Ljudevita u sakristiji. Otvorivši vrata nađe ga u društvu s prekrasnom Bijelom Gospođom i odmah se povuče. Na izlazu pričekava sveca i ispriča mu se što je ometao razgovor, a Montfort mu s najvećom mogućom jednostavnošću kao da se radi o najobičnijem događaju reče: “Prijatelju, bio sam u društvu Marije, moje dobre Majke”!

Posljednji pozdrav Kćerima Mudrosti

Iz La Rochella mu stižu vijesti od Kćeri Mudrosti. U zadnjem pismu utemeljitelj im je napisao: “Želim vam godinu punu borbe i pobjeda, punu križeva, siromaštva i prezira.” Određene svetačke želje izgleda da Bog odmah uslišava. Sestre u La Rochelle bijahu neprestana meta raznih protivljenja. Kao da su u gradu zaboravili dobro koje su činile za odgoj mladeži. Nisu ih htjeli više trpjeti u kući gdje su stanovale, u Isusovačkoj ulici. Trebalo je tražiti drugu, a nisu mogle naći nijednu koja bi odgovarala njihovom staležu i službi. Govorilo se da je nova ustanova na rubu propasti, i malo je nedostajalo da bude srušena, tako je bila uzdrmana.

Sestra Marija Luiza od Isusa pismom se utekla utemeljitelju. Ona mu je opisala sve muke i nepravilike u kojima se nalazila. Otvorila je srce govoreći o svojem žalosnom položaju i tražila odgovor za sebe, Družbu i djevojčice iz škole. Pismo koje slijedi je zadnja stranica koju je u svom životu napisao sv. Ljudevit. Za Mariju Luizu ono vrijedi kao posljednji izraz utemeljiteljeva srca koje je odisalo samo ljubavlju prema Isusu Kristu, trpljenju i križevima koji na otajstven način po Marijinim rukama postaju plodni u apostolatu. U pismu prepunom strasti svetac sabire svoje iskustvo i ukazuje na put kojim treba hoditi Zajednica Mudrosti. Na bolnom i patničkom putu nasljedovanja Krista po križu već odzvanja pobjednička slava uskrsnuća. Eto svečeve poruke, eto oporuke onima koje je nježno i očinski najviše ljubio.

“Predraga kćeri u Isusu Kristu, Živio Isus! Živio njegov Križ! Klanjam se pravednom i ljubeznom vodstvu božanske Mudrosti kojim vodi tvoje malo stado što se nalazi u tjesnoći među ljudima, da bude smješteno i sakriveno u širini njezinog božanskog Srca koje je bilo probodeno u tu svrhu. O, kako je

spasonosno i ugodno to sveto skrovište za dušu koja je istinski mudra! Duša je izašla s krvlju i vodom, kad ga je koplje probolo, pa u njemu ponovno nalazi svoje sigurno sklonište kad je progonjena od neprijatelja, i prebiva tu sakrivena s Kristom u Bogu, ali tu je veća pobjednica od heroja, okrunjena više negoli kraljevi, sjajnija od sunca i uzvišenija od nebesa.

Ako si učenica Mudrosti i izabrana među tisućama, neka ti se tvoje napuštenosti, preziri, siromaštvo i tvoja tobožnja zarobljenost učine slatkima, jer sa svim tim vrijednim stvarima kupuješ Mudrost, bogatstvo, slobodu, božanstvo Srca raspetoga Isusa.

Da mi je Bog dao samo oči koje sam dobio od svojih roditelja, tužio bih se, uznemirivao bih se s luđacima i luđakinjama ovoga pokvarenoga svijeta. No ja se čuvam da toga ne učinim. Znaj da ja očekujem još znatnije i osjetljivije nevolje, da se naša vjera i pouzdanje stave na kušnju, zato da se Zajednica Mudrosti osnuje ne na živom pijesku zlata i srebra, kojim se davao uvijek služi da učvrsti i obogati one koji mu pripadaju, pa niti na snazi ruku i tijela jednog smrtnika, koliko god bio posvećen i moćan koji nije drugo do li šaka sjena, nego da se utemelji na samoj mudrosti Kalvarijskoga Križa. On je natopljen, ovaj Božji i klanjanja vrijedni Križ, natopljen je i zaogrnut grimizom Božanske Krvi, izabran je da bude od svih stvorova jedina zaručnica njegova srca, jedini predmet njegovih želja, jedino središte svih njegovih težnji, jedino žezlo njegove carske vlasti, jedina kruna njegove slave, jedina pratnja njegovog suda, ovaj je križ s prezirom i užasom zakopan i zaboravljen pod zemljom kroz četiri stotine godina, itd.

Drage kćeri, primijenimo to na stanje u kojem se vi sada nalazite. Posvuda vas nosim sve do svetog oltara. Nikada vas neću zaboraviti dok ljubite moj dragi križ, na kojem sam vam saveznik dok u ničemu ne činite svoju vlastitu volju, nego svetu volju Božju u kojoj sam sav vaš. Montfort. “

Zadnji dani sv.Ljudevita

A onda za vrijeme misija u župu stiže velika i radosna vijest. Monsignor Champflour će 22. travnja posjetiti Saint-Laurent. Biti će prvi i jedini puta da neki biskup osobno prisustvuje misijama sv.Ljudevita. Cijelo mjesto se pokrenulo. Montfort sam je duboko potresen u duši. Želi iskazati zahvalnost biskupu koji ga je velikodušno prihvatio i u ovih pet godina postao mu otac i prijatelj pun razumijevanja za sve njegove korake i planove. Razumljiva je želja i skrb svetog misionara da što bolje dočeka biskupa.

Montfort je napregnuo sve sile kako bi organizirao veliku procesiju koja će izići u susret monsinjoru Champflouru sve do granica župe i dopratiti ga do crkve. Na kraju procesije i svečanog bogoslužja sv. Ljudevit bijaše potpuno iscrpljen; znojan i teško dišući ispričao se za poziv na zajednički ručak u župskom dvoru. Izdaju ga snage i trese ga groznica.

U popodnevnom satima po programu je bila predviđena propovijed u prisutnosti biskupa. Mulot, koji je postao ispovjednik sveca, uzalud ga je preklinjao da ostane u krevetu. Snagom volje više nego fizičkom Montfort se podiže i pođe u crkvu. Ne želi dati povoda protivnicima i njihovim glasinama da se ne usuđuje podložiti izravnoj provjeri biskupa svoj način propovijedanja. Nesigurnim korakom, drhtava glasa sveti misionar se zadnji put u životu popeo na propovjedaonicu. Prisutni su imali osjećaj da neće potrajati njegova propovijed, ali kad je Montfort uzeo riječ glas mu je ponovno postao topao i snažan. Propovijedao je o ljupkoj ljepoti i neizrecivoj blagosti Isusa Krista. A kada dođe to tajne zla, grijeha i srca koje odbija Isusovu ljubav glas sv.Ljudevita uzdrhta i on u suzama progovori: “O Juda, kako je jezovita i nakazna tvoja zloba! Približuješ se Isusu kao prijatelju, pozdravljaš ga kao što bi učenik pozdravio svoga učitelja, poljubiš ga kao što bi se poljubio otac, a svojim poljupcem ga izdaješ”.

Glas sv. Ljudevita se slomi i on pred svima zaplaka. Videći misionara u tom stanju u crkvi nitko nije uspio zadržati suze. Tako je završio svoje propovijedanje jedan od najvećih pučkih misionara Katoličke crkve. Kada je sišao s propovjedaonice osjetio je da ga sile izdaju i da se približava kraj. Pomogli su mu da se vrati u kuću Providnosti. Pao je u krevet. Pozvali su liječnika, a on je ustanovio akutnu upalu plućne maramice, i pokazao se nemoćan pomoći Montfortu. Napori, postovi, pokore, bdjenja, trovanje, bolest, operacija, neredovita ishrana i sve ono što je pratilo teški život siromašnog misionara iscrpilo je zadnje atome snage nekad atletskog tijela.

Smrt i oporuka sv.Ljudevita

Smrt svetaca je velika tajna. Ona kuša i potvrđuje u naizgled običnim stvarima život založen za Boga te očituje dar njegove milosti. Tako je i smrt sv.Ljudevita potvrda i očitovanje njegova života koji bijaše potpuno predanje misionarskom pozivu i čista nada u Božju Providnost bez ljudskih oslonaca. On umire kao misionar koji je sagorio, kao rob ljubavi u svome apostolatu živeći mističan život milosti, ne u samostanskoj ćeliji, nego na putovima Francuske. U smrti, tom zadnjem ogoljavanju bića, on će reći svoju posljednju riječ, služenja, predanja, ljubavi, vjere i nade.

Tri dana prikovan uz krevet svetac osjeća da je agonija blizu. Koliko je puta u životu propovijedao trodnevnicu pripreme za dobru smrt. Evo, sada je mora proživjeti. Od Mulota, koji je postao njegovu srcu najbliži, zatražio je ispovijed i bolesničko pomazanje. U prisutnosti trojice svećenika Montfort diktira svoju oporuku:

“Ja, niže potpisani, najveći od grešnika, želim da moje tijelo bude ukopano na groblju, a moje srce u podnožju oltara Presvete Djevice. Ostavljam monsinjoru biskupu La Rochellea i gospodinu Mulotu moj mali namještaj i knjige za misije, da ih sačuvaju za upotrebu moje četvoro braće koja su mi se pridružila zavjetima poslušnosti i siromaštva; a to su brat Nikola iz Poitiersa, brat Filip iz Nanta, brat Ljudevit iz La Rochellea i brat Gabrijel koji je sada ovdje sa mnom, dok ustraju u obnavljanju svojih zavjeta svake godine; i za korištenje onima koje će Božja Providnost pozvati u Zajednicu Duha Svetoga.

Ostavljam sve moje kipeve Kalvarije i Križ sestrama i kući neizlječivih u Nantu. Nemam svoga vlastitog novca, ali tu su 143 lire koje pripadaju bratu Nikoli iz Poitiersa, da bi platio svoju mirovinu kad istekne njegovo vrijeme. Gospodin Mulot dat će 10 skuda od novca iz misionarske blagajne Jakovu, drugih 10 Ivanu, i 10 Martinu, ako žele otići odbijajući dati zavjete siromaštva i poslušnosti. Ako nešto preostane u blagajni gospodin Mulot će se time poslužiti kao dobri otac za svoje potrebe i potrebe braće.

Kad se kuća u La Rochelle vrati pravim nasljednicima, za zajednicu Duha Svetoga ostat će kuća u Vouvantu koju je darovala gospođa Brulerie pod uvjetima, a gospodin Mulot će se pobrinuti da se oni ispune, i pola hektara terena koje je darovala supruga kraljevog namjesnika iz Vouvanta, s malom kućom koju je poklonila jedna dobra žena pod uvjetom da se ne gradi i da u njoj stanuju braća Zajednice Duha Svetoga te organiziraju besplatnu školu.

Darujem tri moja barjaka, Svetištu naše Gospe od svakog strpljenja u Seguinieru, druga četiri, Našoj Gospi od Pobjede u la Garnache, i svakoj od župa Aunisa gdje će ustrajati u molitvi svete krunice po jedan od barjaka svete krunice. Ostavljam gospodinu Boury šest knjiga Volpilierovih propovijedi, gospodinu Clissonu četiri knjige Katekizma za puk. Ako tiskara bude što tražila platit će se iz blagajne.

Ako što ostane, treba gospodinu Vatelu dati koliko mu spada, ako to gospodin biskup bude smatrao svrsishodnim. Evo moje zadnje želje. Neka gospodin Mulot kojega opunomoćujem upotrebi u korist Zajednice Duha Svetoga misnice, kaleže, crkveno i misijsko ruho.

Pisano za vrijeme misija u Saint-Laurentu-sur-Sevru, 27. travnja 1716. Sav namještaj koji je u Nantu neka bude na raspolaganju braći koja drže školu sve dok ova ostane. Potpis: Ljudevit Marija de Montfort Grignon; R.F.Rougeon, dekan u Saint-Laurent, F.Triault, svećenik vikar”.

Montfort želi da mu srce bude u podnožju Marijinih nogu, a do sitnica se brine za ono čime može raspolagati pazeći da u pravdi nikoga ne povrijedi. Tvrdoglava je nada sveca u budućnost Družbe koja praktički još ne postoji dok on umire.

Ljudevit vidi u Mulotu nasljednika koji će baštiniti njegovu misionarsku tradiciju i nastaviti okupljati družbu, a siromašni svećenik se osjeća potpuno neprikladnim za to djelo i otvoreno je to rekao Montfortu. Sv. Ljudevit mu doda zadnje riječi: “Povjerenja, imaj povjerenja i vjeru”. Mulot navodi da je na te riječi osjetio novu, do tada nepoznatu snagu, a njegova je bolest potpuno nestala.

Sutradan je Mulot shvatio da je kraj blizu. Negdje u 4 sata poslije podne siromasi se skupiše pred vratima tražeći da zadnji put vide svoga misionara. Montfort želi da ih puste u sobu. Tri puta se soba napunila siromaha koji izmjenjujući zadnje poglede ljubavi sa njihovim ocem primiše od njega blagoslov s križem koji mu je dao papa Klement XI. Ljudevit je skupio zadnje snage i zapjevao pjesmu koju je sam davno napisao: “Idemo, dragi prijatelji, idemo u Raj, ma što se može ovdje zadobiti, Raj vrijedi više...”.

Držeći u jednoj ruci papin križ, u drugoj Marijin kip koji je uvijek sobom nosio Montfort ude u komu. Još jedanput na trenutak dođe k svijesti te snažno i silovito izreče zadnje riječi: “Uzalud me napadaš! Ja sam između Isusa i Marije. Bogu hvala i Mariji. Na kraju sam svoga puta, gotovo je, neću više griješiti!” Bijaše 8 sati navečer, utorak 28. travnja 1716. Sv.Ljudevit Marija Grignon Montfortski umrije sa 43 godine, 2 mjeseca i 28 dana života.

Već za sutradan bijaše zakazan sprovod. Vijest o smrti svetog misionara se u par sati raširila po cijeloj regiji. Iz svih obližnjih mjesta narod je pohitio zadnji put pozdraviti dobrog oca Montfortskoga. Računa se da ja na ukopu bilo prisutno više od 10 000 ljudi. Isti dan trebao se podići križ na mjestu koje je svetac označio kao znak sjećanja na misije. Shrvan od boli Mulot reče samo jednu rečenicu: “Braćo moja, danas imamo dva križa podići. Prvi, ovaj koji je pred vama izložen, a drugi ukop oca Montfortskoga”. Na te riječi okupljenima su se oči ispunile suzama.

Montfort bijaše poželio da samo njegovo srce bude ukopano u podnožju Marijina oltara, ali svećenici i narod u znak poštovanja prema onome koga smatrahu svecem cijelo njegovo tijelo ukopaše u Marijinoj kapelici župske crkve. Marija Luiza i Kćeri Mudrosti će koji dan nakon toga u La Rochelleu od slučajnog prolaznika saznati za smrt svojega utemeljitelja. Monsignor Champflour kad je saznao za Montfortovu smrt uskliknuo je: “Izgubio sam najboljeg svećenika u biskupiji”. Na grob sv.Ljudevita postaviše dvostruki natpis. Na latinskom.

“Prolazniče što vidiš? Ugašenu baklju, čovjeka koji je sagorio u vatri ljubavi, koji bijaše sve svima, Ljudevit Marija Grignon Montfortski. Ako pitaš za njegov život, nijedan nije bio tako čist, za njegovu pokoru, nijedna ne bijaše stroža, za gorljivost, ne bijaše je veće, za pobožnost Mariji, nitko od njega nije više sličio sv.Bernardu.

Kristov svećenik, u svom životu je izaravao Krista, posvuda je rječju propovijedao Krista, neumoran, nije počnuo do li u grobu. Bio je otac siromaha, zaštitnik udovica, pomiritelj grešnika. Njegova slavna smrt je nalikovala njegovu životu. Kako je živio, tako je i umro. Zreo za Boga, otišao je u Raj. Umro u godini Gospodnjoj 1716. u dobi od 43. godine”.

Drugi natpis na francuskom postavio je generalni vikar iz Nanta i prijatelj kanonik L.L.Barrin:

“Ovdje počiva tijelo Ljudevita Marije Grigniona Montfortskoga, velikog misionara, čiji je život bio najneviniji, a pobožnost dostojna divljenja. Njegove propovijedi bijahu pune milosti Duha Svetoga, po njima se obratio bezbroj grešnika i krivovjernih. Gorljivo je do zadnjeg dana života ustrajao u čašćenju Presvete Djevice i propovijedanju svete krunice. Umro je držeći misije u ovoj župi 28. travnja 1716. Kao izraz ljubavi L.M. Barrin kantor, kanonik, monsinjor i vikar biskupske Katedrale iz Nanta”.

Danas tijela sv. Ljudevita Marije Grigniona Montfortskoga i blažene Marije Luize od Isusa počivaju u velebnoj bazilici u Saint-Laurentu-sur-Sevru.

Od smrti sv.Ljudevita pa do dolaska njegovih družbi u Saint-Laurent-sur-Sevr

Nakon smrti sv.Ljudevita redovničke družbe koje je on osnovao proživljavale su velike kušnje. Kako nastaviti tako veliko djelo koje je započeo Montfort? Braća laici koji su bili sjedinjeni s Montfortom po zavjetima razidoše se svaki na svoju stranu. Sam Mulot se ponovno razbolio. Što će biti od družbe? Pa ipak Montfortove riječi ne ostavljaju na miru Mulota. On i Vatel se povukoše u Sanit-Pompaine i živjeli su kod brata župnika. Mulot je provodio duge sate pred Presvetim moleći za dar riječi i propovijedanja, pa ipak u njemu je prevladavao duboki osjećaj nedostojnosti i nesposobnosti da naslijedi baštinu sv.Ljudevita.

On i Vatel mole, idu po okolnim župama, pomažu župnicima i tako provedoše gotovo dvije godine. U korizmi 1718. župnik iz Logesa, koji je cijenio Montforta i smatrao ga svecem a poznao je situaciju Mulota i Vatel i smatrao ih sposobnima nastaviti djelo sv.Ljudevita poslužio se svetim lukavstvom. Pozvao je u župu dvojicu svećenika. Oni dođoše misleći da se radi o uobičajenoj ispomoći za korizmeno ispovijedanje, a župnik u njihovoj prisutnosti navijesti narodu da će Montfortovi nasljednici održati misije u župi. Sjećanje na svetog misionara bijaše još živo u narodu koji u iznimno velikom broju dođe slušati njegove misionare. Mulot i Vatel se nisu više mogli povući.

Budući da nisu pripremili misije da su umjesto propovijedi su čitali odlomke iz nekih dobrih knjiga i komentirali ih, pa ipak uspjeh misija bijaše iznad svakog očekivanja. Jednom zgodom će Vatel reći da ni u jednim misijama koje su poslije propovijedali nije bilo toliko plodova kao u ovim prvima. Dvojica misionara sve to pripisaše zaslugama i zagovoru Montforta, a njima samima to bijaše znak i poticaj da nastave njegovo djelo. Mulot, dostojan nasljednik sv. Ljudevita, izrast će u velikog pučkog misionara koji će propovijedati preko 230 misija u životu, a kao i Montfort umrijeti će za vrijeme misija u Questembetu 12. svibnja 1749.

U međuvremenu Kćeri Mudrosti u La Rochelleu su nailazile na velike poteškoće koje su s mukom nadilaze. Iz Poitiersa 1719. ih pozvaše ih da se vrate u Ubožnicu u kojoj po njihovu odlasku ponovno zavladaše neredi. Sestre se vratiše u Poitiers, pa ipak ne ostaše dugo u ubožnici jer je uprava hitjela imati nadzor nad njihovom zajednicom, što za redovnice bijaše neprihvatljivo.

Konačno Marija Luiza stupa u kontakt sa gospođom Bouille, koju Montfort čudesno ozdravi u Poitiersu. Ona je iz zahvalnosti prikupljala sve korisne informacije o njemu potrebne za pokretanje postupka za proglašenje blaženim. Kada udovica Bouille sazna za situaciju duhovnih kćeri sv. Ljudevita odluči im 1720. kupiti kuću za njihovu redovničku zajednicu u Saint-Laurentu. Biti će to *Maison - Longue* – Duga Kuća, tako prozvana zbog neuobičajenog izgleda, prva kuća matica Kćeri Mudrosti. Dvije godine kasnije ista osoba misionarima Zajednice Duha Svetoga ili Družbe Marijine kupi kuću *Chene - Vert* – Zeleni hrast. Biti će to prva kuća matica misionara montfortanaca.

Pet godina nakon smrti sv. Ljudevita 1722. obadvije njegove družbe su okupljene u mjestu gdje počivaju posmrtni ostaci njihova utemeljitelja. Te iste godine prve 3 novakinje nakon Montfortove smrti dadoše zavjete u Družbi Kćeri Mudrosti. U Družbi misionara kojoj se u međuvremenu pridružiše iz sjemeništa Duha Svetoga u Parizu Le Valios i Thomas, te Guillemont župnik iz Contra i brat Joseau, izabraše Mulota za Poglavara te svi položoshe zavjete osim brata Maturina. On i nakon Montfortove smrti nikada nije napuštao grupu, a zavjete nije položio zbog skrupula u savjesti. Pa ipak će sve do svoje smrti 1760. ostati najvjerniji suradnik družbi u misijama. Konačno redovničke zajednice koje je svetac toliko želio bile su na nogama i mogle su započeti svoj povijesni hod pod Marijinom okriljem i zaštitom utemeljitelja.

DODATAK

1. Kronologija života sv. Ljudevita Marije Grigniona Montfortskoga

1673

31. siječnja - Rođenje Ljudevita-Marije u Montfort-La-Cane u francuskoj pokrajini Bretanji u brojnoj i duboko kršćanskoj obitelji. Ljudevit je drugo rođeni od 18-tero djece. Dva njegova brata postat će svećenici, dvije sestre redovnice i tri majčina brata su bili svećenici. Otac sv. Ljudevita – Ivan Baptista – po zanimanju odvjetnik, želio je postati plemić te je kupio mali posjed i dobio titulu vlastelina od Bachelleraie, ali će obitelj, kao i cijeli srednji sloj francuskog društva u doba Kralja Sunca – Luja XIV. – postupno tonuti u sve veće siromaštvo i doći na rub egzistencije.

1. veljače - Krštenje Ljudevita u crkvi Sv. Ivana.

1675 - 1685

Nalazi se svojom obitelji blizu rodnog mjesta u Bois-Marquer u Iffendicu. Još od ranog djetinjstva je pokazivao izvanredne znakove pobožnosti, osobito prema Gospi. Povlačio se iz dječjih igara i molio kronicu, a još kao dječčacić gorljivo je govorio o Bogu majci i članovima obitelji. Sv. Ljudevit priznaje da su ga roditelji odgojili „u strahu Božjemu“ (Pis. 20).

1685 - 1693

U zavodu isusovačkom Saint-Thomas Becket u Rennesu. Godine 1685. polazi humanističku školu u Rennesu u Isusovačkom zavodu svetog Tome. U početku boravi kod strica svećenika Alana, a zatim kod obitelji koja se u međuvremenu preselila u Rennes. Sv. Ljudevit će 8 godina ostati u isusovačkom odgojnom ozračju te će isusovačka duhovnost ostaviti duboki utjecaj na formiranje njegove osobnosti. Po prirodi i karakteru Grignion je bio introvertan i usmjeren na molitvu i traženje Boga. U Zavodu uspostavlja istinsko prijateljstvo s Ivanom Baptistom Blainom i Klaudijom Poullartom des Placesom koje će trajati cijeli život i duboko se urezati u njegov duhovni put. Uz čvrstu volju i marljivost, sv. Ljudevit bio je obdaren velikom inteligencijom te je redovito bio jedan od najboljih đaka i studenata.

Isusovački odgojitelji će ga se na poseban način dojmiti i potaći na određena duhovna usmjerenja. P. Glibert, koji je znao u miru i dostojanstvu podnijeti omalovažavanja učenika slobodnjačkih moralnih uvjerenja, poticajno je i proživljeno govorio o misijama, a i sam će ostaviti profesorsku katedru i umrijeti kao misionar. P. Descartes, prvi duhovnik sv. Ljudevita, pomogao mu je da upozna klasičnu i mističnu kršćansku literaturu, a p. Prevost uronjen u pobožnost Mariji i predstojnik marijanske kongregacije u koju se učlanio i sv. Ljudevit, s prijateljima je u njemu prepoznao srodnu marijansku dušu i još ga više uputio u tu pobožnost. Mladi svećenik i katedralni kapelan Julije Bellier uveo je mladog Ljudevita u služenje siromasima po gradskim ubožnicama i katehiziranju zadnjih siromaha po okolnim selima.

1693

jesen - Putuje iz Rennesa u Pariz. Sv. Ljudevita jedino je privlačio svećenički poziv. Zahvaljujući gospođici de Montigny u jesen 1692. uputio se u Pariz kako bi nastavio studij u sjemeništu sv. Sulpicija koje je u to doba bilo najpoznatije središte vjerske posttridentske obnove u Francuskoj. Za sv. Ljudevita odlazak u Pariz označava definitivno oslobođanje od obiteljskih i svih drugih uvjetovanja. Prvom siromahu kojeg je susreo daruje sve novce koje je dobio za put, mijenja s njim svoje novo odijelo za njegovo staro i poderano te čini zavjet potpunog siromaštva i predanja u Božju providnost koje će doslovno i vjerno opsluživati do kraja života.

1693 - 1694

U Parizu Boravi u zajednici kod gosp. de la Barmondiere. Duhovni put seminariste Grigniona u Parizu zadobiva novi zaokret. U Parizu će ostati u ozračju formacije sv. Sulpicija (1692.-1700.) koje je bilo duboko prožeto francuskom školom duhovnosti dok će teološke studije pohađati na Sorboni. Po preporuci gospođice de Montigny, u Parizu je primljen u zajednicu Klaudija Bottu de la Barmondierea, u kojoj se živjelo u dostojanstvenom siromaštvu gdje su častili „siromašni život Isusov, da se pripreme na službu božanskog svećeništva pod zaštitom Presvete Djevice, svetog Josipa, svetih Apostola i apostolskih muževa“, živi vedar period života pod očinskim vodstvom rektora koji u sjemeništaru Grignionu prepoznaje velike potencijale.

1694

jesen - Pripušten je u zajednicu kod gosp. Bouchera. Godinu dana poslije, nakon smrti de la Barmondierea, bio je pripušten u Zavod de Montaigua, zajednicu gosp. Bouckera. Cijela Francuska ulazi u veliku ekonomsku krizu, koja se na poseban način osjetila u Parizu, tako da je i ta zajednica došla na rub bijede. Sv. Ljudevit je primoran prositi svakodnevni kruh, obavljati tri puta tjedno teška cijelo noćna bdijenja pored mrtvaca kako bi mogao nastaviti započeti put formacije. On osobno vedro živi u mističnom ozračju oslobađajućeg siromaštva i to uz „svete asketske ludosti“, kako Blain, koji mu se u međuvremenu pridružio u Parizu, reče „u mrtvljenju bez ograničenja“. Ubrzo se razbolio te je bio prebačen u Hotel Dieu, stjecište zadnjih siromaha. Vjerovalo se da je pri kraju života, ali iznenada sam sv. Ljudevit proročki navijestio da će ubrzo ozdraviti, što se i obistinilo. Mladi je sjemeništarac puno čitao, a na poseban način su ga se dojmila pisma isusovca Surina od kojeg usvaja čistu ljubav prema Bogu i slast u njemu samome, ili prenošenje svakog osjećaja ljubavi od stvorenja na Stvoritelja, te *Sveti putovi križa* arhidakona Boudona kao daljnji poticaj za usvajanje duhovnosti križa.

1695

Ulazi u »Malo sjemenište« Svetog Sulpicija. Tijekom godine 1695. ulazi u malo Sjemenište svetog Sulpicija te će njegov život konačno imati ustaljeni ritam sa svime što je potrebno za uredan život sjemeništarca. Novi duhovnik sv. Ljudevita – p. Bauyn – dopušta mu da slijedi svoja nutarnja nagnuća k molitvi do te mjere da Grignon „nije nikada gubio s vida Boga i njegovu prisutnost“ i pokori bez ograničenja. Sv. Ljudevit je cijeli svoj život bio sklon proročkim gestama koje su budile zbunjenost, nelagodu, nerazumijevanje, a često i osude drugih. Tako, na primjer, on jedini na Sorboni, prije predavanja, klekne pred svima i pomoli se, javno propovijeda na mostu slobodarskim uličnim pjevačima, kupi sav tisak nemoralnog sadržaja i pred kupcem ga rastrga itd.

Nakon smrti p. Bauyna, Grignon za novog duhovnika bira p. Leschassiera, koji je bio jako obazriv i nepovjerljiv prema izvanrednim putovima te podlaže Grigniona kušnji duhova, tj. poslušnosti i javnoj podložnosti po poniženju, dovodeći u redovnu mjeru njegova izvanredna mrtvljenja. Sv. Ljudevit je bez prigovora nadvladao tu kušnju, ali će to šestomjesečno razdoblje ostaviti u njemu posljedice: nepovjerenje u samoga sebe, isključiva usredotočenost na Boga i nesklonost, neprikladnost za prihvaćanje vanjskih službi. U međuvremenu je sv. Ljudevit završio prvi ciklus teoloških studija na Sorboni te je odlučio da ne pohađa daljnje studije zadovoljivši se večernjim predavanjima koje je jedan profesor teologije imao u sjemeništu. On sam se odlučio za „znanost svetaca“, tj. za čitanje svetačke i duhovne literature.

Takav je raspored sjemeništaru ostavljao više vremena za vlastitu osobnu lektiru. U čitanju je mogao uživati jer je bio zadužen službom bibliotekara. Sv. Ljudevit-Marija nije se zadovoljio samo time da zabilježi naslov knjige, bio je istinski čitač. Njegov prijatelj Blain ide dotle da kaže da su „skoro sve knjige koje raspravljaju o duhovnom životu prošle kroz njegove ruke.“ Pravio je bilješke, kako nam svjedoči rukopis naslovljen *Bilježnica*. Počinje skupljati i slagati materijale po temama, zapisivati svoja razmišljanja što će nastaviti cijelog svećeničkog života. Iz ovoga rada nastati će *Knjiga propovjedi* koju kao misionar nosi sa sobom na raznim putovanjima.

U zajednici je obavljao još službe ceremonijera i katehete. U svojoj dubokoj, nježnoj i sinovskoj pobožnosti prema Mariji, vjerojatno potaknut Boudonovim spisima, Ljudevit zatraži i dobije dopuštenje

od ravnatelja Breniera, da osnuje u sjemeništu *Udrugu marijanskog ropstva*. Grignon učini potpuno predanje sebe Isusu Kristu po Mariji, a kao znak svojega

Duhovnik Leschassier, kako svjedoči Blain, bio se uvjerio u veliki stupanj svetosti i mistike, veliki stupanj sjedinjenja s Kristom, do kojeg je došao sjemeništarc Grignon te mu zapovjedi da mu o tome napiše izvještaj koji nažalost nije sačuvan.

1697

koncem 1697 ili početkom 1698 - Prima subđakonat

1699

ljeti - Hodočašće Našoj Gospi de Chartres. Neposredno prije ređenja, sv. Ljudevit hodočasti s jednim drugim sjemeništarcem u marijansko svetište Chartres gdje ostaje sedam sati u nepomučenom miru u molitvi, kao u nekoj ekstazi.

1700

5. lipnja - Svećeničko ređenje. Subote 5. lipnja 1700. godine, skupa s mnogim drugim đakonima, u nadbiskupskoj kapeli u blizini Notre-Dame, biskup Perpignana De Flamenville, zaredi đakona Ljudevita Mariju Grigniona za svećenika biskupije Saint Malo. Prethodno mu je njegov otac morao ustupiti svoju titulu vlastelinskog plemićkog naslova De la Bachelleraie i darovati ga na doživotno korištenje sinu Ljudevitu jer prema crkvenim zakonima toga doba svećenik je morao imati osigurana minimalna sredstva za život, ekonomsku i moralnu neovisnost od velikaša. Ljudevit nikada nije imao niti je tražio bilo kakve ekonomske koristi iz toga posjeda.

6. lipnja - dan njegove prve mise u Marijinoj kapeli u župi sv. Sulpicija

U tijekom godina priprave svećeništvo u Pariz za sv. Ljudevit počinje pisati pjesme duhovnog sadržaja u čemu će ustrajati cijeli život te danas imamo njegov opus od 20 000 redaka.

U ovom periodu njegova života nastaju pjesme *Sjaj poniznosti, Draž blagosti, Zalog milostinje, Plameni gorljivosti, Mudrost šutnje, Sveta praksa Božje prisutnosti, Ugodni miris čednosti, Dužnost zahvalnosti, Predanje u providnost, Prezir svijeta, nesreće svijeta, Zamke svijeta - zamka - kockarske igre, Druga zamka - ples i balovi, Treća zamka - komedija i spektakli, Četvrta zamka – raskoš, Slava Božja u njegovim djelima, Pohvale Bogu za njegova dobročinstva, Večernji hvalospjev*.

Tijekom priprave za svećeništvo u Parizu sv. Ljudevit započinje i svoj marijanski pjesnički ciklus koji će naknadno doraditi i definitivno preurediti. Marijanski ciklus iz ovog perioda se sastoji od pjesama: *Nutarnji štovatelj, Istinski Marijin štovatelj, Pobožni rob Isusa u Mariji, Molitva za traženje Mudrosti, Obraćen grješnik po zagovoru blažene Djevice Marije, Gorljiv Marijin štovatelj, Hvalospjev koji je Presveta Djevica dala blaženom Godricu, engleskom pustinjaku kako bi ga izvukla iz stanja tuge u koje je pao, Marijino dijete, Spomeni se ili molitva sv. Bernarda koja je tako moćna, Kraljice neba, Veliča, U čast imena Marijina, Na čast Isusa koji živi u Mariji u Utjelovljenju, Mala krunica presvete Djevice, Pobjeda pozdrava Zdravo i Nova krunica ili kruna blažene Djevice Marije. Rajske radosti, Psalam Laudate pueri ili Hvalospjev predodređene duše koja želi ići u Nebo, Uzdas prokletih, Hvalospjev u čast dobrog anđela čuvara, Hvalospjev u čast sv. Josipa, zaručnika Marijina i Novi hvalospjev o Božjoj ljubavi*

listopad - Nakon ređenja sv. Ljudevit čeka da mu se otvori put ostvarenja svećeničkih ideala. Želio je postati misionar u stranim zemljama. Isprva je mislio na Kanadu. Duhovni vođa, vlč. Leschassier, odvraća ga od toga i želi ga zadržati u sjemeništu sv. Sulpicija da radi na odgoju novih svećenika, a kad je to Grignon odbio upućuje ga u zajednicu vlč. Lévêquea u Nantes kako bi se posvetio održavanju pučkih misija za siromahe i zapostavljene župe. Dolazi u Nantes.

zima 700/701- Neaktivan u zajednici kod gosp. Levequea. Pomanjkanje misionarskog dinamizma u zajednici u Nantesu prisiljava mladog svećenika na mučnu neaktivnost i on pred duhovnim vođom, vlč. Leschassierom, ne skriva svoje razočaranje, i kao u nekom proročkom krik u piše mu o želji za utemeljenjem jedne male zajednice svećenika koji bi, pod Marijinom zaštitom, siromasima naviještali evanđelje: „Zaista, moj predragi Oče, ja nisam vrijedan tako časne službe, ali vidjevši potrebe Crkve, ne mogu, a da bez prestanka uzdišući ne tražim jednu siromašnu družbu dobrih svećenika koji bi tu službu obavljali pod zaštitom Prebložene Djevice“ (PIS 5).

1701

25-27 travnja - Putuje iz Nantesa u Fontevrault, sestra Silvija, na insistiranje gospode de Montespan, poziva da sudjeluje u njenom redovničkom oblačenju u opatiji Fontevraultu.

29 travnja - Gospođa de Montespan uputi Ljudevita u Poitiers biskupu Girardu te on putuje iz Fontevrault a u Poitiers.

srpanj – rujan - Misije u Granchamps i u okolici Nantesa.

listopad – Napušta zajednicu vlč. Lévèquea i putuje iz Nantesa u Poitiers, Na putovanju u Poitiers Ljudevit se zaustavio u Saumuru, Marijinom svetištu koje je u XVII stoljeću postalo jedno od najpoznatijih u Francuskoj. U svetištu svetac čini prvo čudo, vraća vid nekom slijepcu.

konac studenoga - Ulazi u Opću ubožnicu kao duhovnik. Susret s Marijom-Lujzom Trichet. Isprva je bio lijepo primljen u ubožnici, ali se brzo sukobio s klikom i protivljenjima osoblja koje nije htjelo slijediti zahtjevnu duhovnu i organizacijsku obnovu zbog kojih je morao napustiti mjesto i službu.

1702

ljeti – Ljudevit Putuje u Pariz. Rođena sestra sv. Ljudevita Ivana-Guyonne, Luiza, koja je ostala u domu sv. Josipa u Parizu piše mu o svojoj želji da postane redovnica, a ne nalazi načina da to ostvari. Providnost otvara put i Ivana-Guyonne, Luiza ulazi u samostan sestara benediktinki od Presvetog Sakramenta. U ovo vrijeme kontakta Ljudevita sa sestrama Benediktikama od Presvetog Sakramenta napisao je seriju pjesama o euharistiji *Molitve na čast Presvetom Oltarskom Sakramentu za svaki dan u tjednu; Nedjeljom, Ponedjeljkom, Utorkom, Srijedom, Četvrtkom, Petkom, Subotom*

listopad do Uskrsa 1703 - U Ubožnici u Poitiersu. Osniva zajednicu Mudrosti, na zid sobe gdje se sastaju stavlja *Križ Mudrosti*.

1703

2. veljače - Marija-Lujza Trichet oblači sivo redovničko odijelo.

proljeće - Ljudevit doživljava velika protivljenja i napuštanje službe kapelana u ubožnici. Putuje u Pariz.

Tri godine nakon što je postao svećenik i nakon naizgled dva neuspjela apostolata, u Nantu i Poitiers, sv. Ljudevit, tražeći duhovnu pomoć i potporu, vraća se u Pariz gdje se još pri kraju studija nalazio prijatelj Blain, svi njegovi odgojitelji te posebno duhovnik vlč. Leschassier, kojega sv. Ljudevit smatra svojim duhovnim ocem. Prvo odlazi u parišku ubožnicu La Salpêtrière, gdje još jednom nalazi prigodu da posluži bolesnima i siromasima, ali je i iz nje udaljen. Njegovi odgojitelji sulpicijanci i vlč. Leschassier odbijaju ga, a da ga nisu niti saslušali jer po njihovu sudu Ljudevit ne slijedi savjete, mjere opreza i konformizma u svećeničkoj službi, kako su ga oni odgajali, te tako baca ljagu i na njihovu uglednu ustanovu. I sam Blain kuša gorko iskustvo sumnje u duh koji vodi njegova prijatelja.

ljeto - jesen - U ulici Pot-de-Fer u Parizu. Sv. Ljudevit povlači se pod stubište isusovačkog novicijata u ulici Pot de fer te veći dio dana i noći provodi u molitvi. Proživljava tamnu noć duha. Nakon 13 godina sv. Ljudevit se vraća u ozračje isusovačkog duhovnog vodstva i do kraja života će se za duhovnu pomoć isključivo obraćati isusovcima. Duhovnik mu postaje p. Descartes, njegov prvi duhovnik iz vremena boravka u zavodu Rennsu. Sv. Ljudevit, razmišlja o kontemplativnom pozivu, ali ga duhovnik od toga odvraća, a ta protivljenja osobno proživljava u traženju sjedinjenja s Mudročcu, kako on naziva Isusa Krista. Priznaje da traži „mudrost dan i noć s više žara nego ikada“ (Pis. 13). Ostavljen od svih,

svetac proživljava ono iskustvo koje se u mistici naziva tamna noć duha kako sam kaže „osiromašen, raspet i ponižen više nego ikada“, ali je svjestan da je to „posluga i nužna pratnja što je Božanska Mudrost šalje u kuću u kojoj se želi nastaniti“ (Pis. 16).

zima - Kod redovnika pustinjaka u osami Mont-Valerien u Parizu.

Posjećuje prijatelja iz đaćkih dana iz Rennesa, Klaudija Poullarta des Placesoma, koji je u međuvremenu osnovao sjemenište za odgoj novih svećeničkih zvanja u Parizu. Sv. Ljudevit govorio mu je o svojim planovima o osnivanju družbe misionara za što je Klaudio imao puno razumijevanje te je ostavio mogućnost da sjemeništarcima koje on odgaja, jednoga dana uđu u tu družbu. Od tada će sv. Ljudevit to pariško sjemenište Duha Svetog smatrati i sjemeništem svoje buduće družbe. Kao znak duhovnog zajedništva des Places pozva Montforta da u sjemeništu održi više predavanja. Plod tih susreta je jedno od remek djela monfortanske duhovnosti, knjižica *Ljubav vječne Mudrosti*, na čijem pisanju je sv. Ljudevit vjerojatno tada počeo ozbiljno raditi sve do kasnije konačnog rukopisa kakvog mi danas poznajemo.

Siromasi iz Poitierske ubožnice napisali su molbu i postigli da im se vrati njihov kapelan, što je svetac i prihvatio na duhovnikov poticaj.

1704

ožujak - Ponovno se vraća u Poitiersku ubožnicu.

Ubrzo nakon toga, u pismu od 28. travnja 1704., sv. Ljudevit povjerava se vlastitoj majci i piše da je došao do vrhunaca mogućeg mističnog života na zemlji – do duhovnog braka s Kristom Mudročcu i križem, te time završava jedno razdoblje njegova duhovnog puta duboko označenoga traženjem sjedinjenja s Mudročcu: „Vjenčao sam se Mudročcu i križem i tu je moje čitavo blago vremenito i vječno, zemaljsko i nebesko, a ono je tako veliko da, kad bi bilo dobro poznato, mojoj bi sudbini zavidjeli najbogatiji i najmoćniji kraljevi zemlje. Nitko ne pozna tajnu o kojoj govorim, ili posve malo njih. Ti ćeš je spoznati u vječnosti, ako se sretno spasiš, jer se može dogoditi i protivno: dršći i više ljubi“ (Pis. 20). A po kazivanju prijatelja Blaina svetac mu je povjerio da je kušao u duši trajnu Isusovu i Marijinu prisutnost.

U ovo vrijeme boravka u Poitiersu (1701 – 1705) Ljudevita je napisao seriju pjesama o božićnom otajstvu te o Kristu patniku i anđelu čuvaru *Božić za anđele*, *Božić za pastire*, *Božić za djecu*, *Božić za kraljeve*, *Božić pobožnih duša*, *Božić gorljivih duša*, *Božić Marijine djece*, *Božić duhovnih duša*, *Božić, Božić školske djece*. *Isus u agoniji*, *Izbičevani Isus*, *Isus okrunjen trnovom krunom*, *Isus osuđen*, *Isus nosi svoj križ*, *Isus razapet*, *Isus umro i položen u grob*, *Hvalospjev patnjama presvete Djevice podno križa*, *Temeljna otajstva vjere u hvalospjevima*, *Molitva svetom anđelu čuvaru*, *Molitva anđelu čuvaru*, *Molitva Isusu koji živi u Mariji*.

1705

Definitivno napušta ubožnicu. Misije u Montbernage. Tijekom rada u župi i boravka u kući pokornika San Savio 1705. u Poitiersu, sv. Ljudevit susreće mladića Maturina Rangearda, koji je želio postati brat redovnik, i pozva ga da ga slijedi na što ovaj spremno pristaje i postaje najvjerniji njegov pratilac do smrti. *To je bio začetak toliko željene družbe Marijinih misionara*.

Misije u Saint Savin, Calvaire.

1706

siječanj - veljača - Misije u Saint-Saturninu. Kad je sv. Ljudevit, ponovno zbog protivljenja sličnih onima prije, bio prisiljen napustiti službu kapelana ubožnice u Poitiersu i pastoral pučkih misija, koji mu je bio povjerio lokalni biskup, odlučio se hodočastiti pješice u Rim kako bi susreo papu i razriješio sve dvojbe oko svoga poslanja.

proljeće - Hodočasti u Rim preko Loreta.

lipanj (oko 6) - Primljen u audijenciju kod Svetog Oca Klementa XI., 6. lipnja 1706., ponudio se da radi u misijama na Istoku. Papa ga zamoli da ostane u Francuskoj trajno uznemirivanoj raznim

strujanjima krivovjerja, poglavito jansenizma, i odobri mu cilj i način kojega se do tada držao: obnoviti kršćanski duh obnovom krsnih zavjeta. Vraća se u domovinu opskrbljen naslovom apostolskog misionara kojim ga je počastio Vrhovni Svećenik.

koncem kolovoza - Vraća se u Poitiers.

29. rujan - Preko Saumura, gdje je susreo Ivanku La Noue, uputio se u Mont Saint Michel da svetkuje blagdan svetog Mihaela Arhandela.

listopad - Boravi u Rennesu. Tako se približio Bretanji, kamo ga je privlačila osoba o kojoj mu je govorio vlč. Bellier, svećenik u Rennesu, koji ga je kao studenta upućivao na skrb oko siromaha. Vlč. Bellieru zaista treba zahvaliti što se Montfortski pridružio ekipi vlč. Leudugera, skolastika iz Saint Brieuca.

oko Svi Sveti - U rodnom mjestu. Nakon 13 godina posjećuje svoju obitelj.

konac godine - Misije u Dinanu, Tijekom misija događa se zgoda da Ljudevit sa siromahom na leđima kudca na vrata kuće i viče *Otvorite vrata Isusu Kristu*. Zadužen je za rad s vojnicima, tom zgodom piše pjesmu *Dobar vojnik*. Slijede misije u St.Suliac, Becherel.

1707

proljeće - ljeto - U misijskoj ekipi gosp. Leudugera.

srpanj - Misije u biskupiji St-Malo i St-Brieue.

kolovoz - Misije u rodnom mjestu Montfort-La-Cane. Misije u Moncontour.

Rastaje se od Leudugera.

rujan - U osami St-Lazare. Tada se Ljudevit-Marija s dvojicom braće vjernih pratilaca, Maturinom i Nikolom, nastani u samotištu, koje je smješteno posred šume njegovog rodnog mjesta Montfort La Canea. I to je bilo prvo rađanje jedne monfortanske zajednice. Iz te osame Montfort je osobnu sabranost prekidao služenjem i obavljanjem pučkih misija po okolnim župama.

1708

u svibnju – Izlazi iz samotišta i održava misije i dani sabranosti u okolici.

Tijekom ovog boravka u osami sa braćom Montfort nastavlja pisati pjesme. Definitivno dovršava svoj marijanski opus te piše slijedeće pjesme. *Zahvale za velika Božja dobročinstva, Dobar misionar, Dobre sestre trećoredice, Dobra djeca, Zaljubljena pokornica, Dobar zatvorenik, Pouka djece kojima čovjek treba biti nalik kako bi došao u Nebo, Obraćeni grešnik, Dobra pastirica, Bijeda ovog života i povjerenje u Boga, Siromah duhom.*

sredinom godine – Napušta St-Lazare i nakon 8 godina vraća se u okolicu Nantesa gdje je generalni vikar, Ivan Barrin stari je prijatelj sv. Ljudevita još iz mladih dana. Održava Misije u St-Similien.

koncem ljeta - Misije u Valet.

jesen - Misije u La Renaudiere, Landemont, LaChevroliere, Vertou.

prosinac - Misije u St-Fiacre.

1709

siječanj - Dani sabranosti za Pokornike.

korizma - Misije u Campbon. Tijekom misija duboko dirnut zapuštenošću crkve piše pjesmu

Molitva nadoknade Presvetom Oltarskom Sakramentu

travanj-svibanj - Misije u Pontchateau.

ljeto - Misije u području Grandebriere.

Počinju radovi na izgradnji Kalvarije. Pokreće mnoštvo naroda na izgradnju velike Kalvarije. Tom zgodom piše pjesmu *Kalvarija Pontchateaua*.

studen - - Misije u Missillac.

1710

početkom godine - Misije u Herbignac, Camoel.

svibanj - lipanj - Misije u St-Danatien kod Nantesa.

srpanj - Misije u Bouguenais.

13. rujna - U Pontchateauu svetac je pokrenuo cijelu pokrajinu i nakon godinu dana rada, a ponekad je radilo i do 500 ljudi dnevno, uspio je podići umjetno brdašce i postaviti na nj tri križa u prirodnoj veličini. 13. rujna 1710., u predvečerje svečanog blagoslova, stiže biskupov nalog po zapovijedi samoga kralja da se obred odgodi. Kratko nakon toga brdašce je bilo srađeno sa zemljom jer su ga svečevi protivnici ponovno oklevetali prikazujući zdanje kao moguću vojnu utvrdu ukoliko bi došlo do engleske invazije. Da mjera bude puna, biskup iz Nantesa zabranio je misionaru svaku službu, pa mu nije preostalo drugo nego se povući k isusovcima. Ovaj događaj predstavlja vrhunac progona koje je Montfort doživio.

koncem rujna - Misije u St-Molf. Zabranjena mu je svećenička služba u Nantskoj biskupiji.

10. studenoga - Ulazi u Treći Red Sv. Dominika.

1711

početkom godine - Odlazi iz Nantesa. Vjerojatno generalni vikar Nantesa Barin preporuča Ljudevita Monsinjoru Ivanu F.S. de Salgues, biskupu Lucona i monsinsjoru Stjepanu Champflour, biskup La Rochellea

korizma - Misije u La Garnache.

svibanj – kolovoz - Misije u Lhoumeau i u La Rochelle.

zima 1711 – početak 1712 - Misije po selima u biskupiji La Rochelle.

1712

korizma - Misije na otoku u l' Ile d'Yeu.

svibanj - Misije u Sallertaine.

lipanj - Montfort se kratko vratio u La Rochelle. Ubrzo drži duhovne vježbe sestrama Augustinka. Obraćanja gospođice Benigne Page i njenog ulaska u klarise. Ovim povodom Ljudevit piše pjesmu *Hvalospjev o obraćenju jedne svjetovnjakinje*.

Nakon ovih duhovnih vježbi neka pobožna osoba dala je Montfortu na korištenje jednu sobu niskog stropa, s malim vrtom i bunarom iza kuće, samotište sv. Eligia. Bit će to višegodišnje redovito boravište sv. Ljudevita. Misije u St-Christophe-du-Ligneron.

srpanj - Ponovne misije u La Garnache.

listopad - Misije u Thaire-d'Aunis.

u jesen u tom samotištu sv. Eligia u La Rochelle Montfort piše *Raspravu o pravoj pobožnosti prema Presvetoj Djevici Mariji*, remek djelo monfortanske duhovnosti. Vjerojatno nekoj redovnici iz Nantesa Ljudevit istu temu obrađuje u skraćenoj verziji i piše *Marijinu Tajnu*.

zima 1712 početak 1713 - Misije u St-Vivien, u Esnandes, u Courgon.

1713

proljeće - Misije u Beugnon, Bressuire, Argenton-Chateau.

svibanj – lipanj - Misije u Seguinie.

srpanj - U ovom razdoblju, više nego ikad, svetac bavi utemeljenjem redovničke zajednice svećenika Marijinih misionara koji bi u njegovom duhu nastavili misijsko djelo, piše *Pravila misionara Marijine družbe i Goruću molitvu*.

Putuje iz La Rochelle u Pariz. Ponovno i ponovno poduzima korake, te ide u Pariz onima koji su naslijedili prerano preminuloga gosp. Poullarta des Placesa, koji je bio obećao 1703. da će mu odgojiti buduće svećenike za njegovu družbu. Upravitelji sjemeništa Duha Svetoga ponovno to isto obećaju svecu. Uistinu četiri sjemeništaraca, koji su tom zgodom slušali sv. Ljudevita, postat će misionari u njegovoj družbi, od kojih trojica tek nakon njegove smrti.

kolovoz - Pohodio je Sjemenište Saint-Esprit u Parizu. Drži predavanja u sjemeništu a Vallois, Vatel, Thomas, Hedan bijahu sjemeništarcu koju su slušali Montforta i koji će se za koju godinu pridružiti njegovoj družbi. Na povratku u La Rochelle put prolazi kroz Poitiers. Montfort već 7 godina nije bio u tom gradu u kome Marija Luiza Trichet i Katarina Brunet strpljivo čekaju osnivanje družbe Kćeri Mudrosti.

Pismo od 15. kolovoza 1713: Sestri Katarini od sv. Bernarda – rođenoj Ivana Guyonne (Luiza) iz Rambervilliersa, u kome svetac opisuje svoju duhovnost križa u svećeničkom apostolatu.

rujan- Misije u Mauze.

zima 1713 - Ponovne misije u Caurcon.

1714

proljeće - Misije u biskupiji Santes. Između jednih misija i drugih u samotištu sv. Eligija Montfort piše još jedan od bisera svoje duhovnosti, *Čudesnu tajnu svete Krunice za obratiti se i spasiti se*.

svibanj- Misije u Roussay.

lipanj - Putuje u Nantes pa u Rennes.

15. kolovoza - U Villedieu-les-Poëles, u biskupiji Avranches.

kolovoz - *rujan* - Misije u Saint-Lo.

sredinom rujna- Susret s prijateljem iz mladosti gosp. Blaiom u Rouenu koji odbija pridružiti mu se u misionarenju. Dani sabranosti kod Sestara u Ernemont.

listopad - Vraća se iz Nantesa. Putuje u Rennes. U Rensu Montfort se ponadao da će mu se otvoriti mogućnosti za apostolat te zatražio od biskupa ovlast za propovijedanje u biskupiji, što ovaj spremno odbio. Na to se Ljudevit povukao k ocima isusovcima na duhovne vježbe od 8 dana. U tišini i uzvišenoj kontemplaciji Krista patnika Ljudevit je tijekom tih dana napisao jednu malu knjižicu, remek djelo kršćanske literature, *Pismo prijateljima Križa*. Piše pjesmu *Hvalospjev o neurednom životu grada Rennesa*.

studeni - Vraća se u La Rochelle.

prosinac - Misije u Loire, Le Breuil-Magne, L' Ile d'Aix, St-Laurent-de-la-Pree, Fouras.

1715

veljača - Susret s svećenika gosp. Vatel koji će postati član družbe koju Ljudevit još prvih dana svećenstva želi osnovati.

koncem ožujka- Radeći s ljudima, Montfort spoznaje da su male škole za djecu veoma važne kao sredstvo evangelizacije, te je uz potporu i razumijevanje biskupa Champfloura sve učinio da u La Rochelle dođu Marija-Lujza Trichet i Katarina Brunel, dvije prve Kćeri Mudrosti, za taj apostolat. Kćeri Mudrosti Marija-Lujza Trichet i Katarina Brune dolaze u La Rochelle.

Po povratku u La Rochelle, svetac nastavlja sve svoje aktivnosti i radi na svim svojim planovima i željama. Iz grupe laika, suradnika sv. Ljudevita, koji postadoše učitelji u kršćanskim školama za djecu siromaha, razvila se redovnička nesvećenička družba Braća sv. Gabrijela. Na poseban način preustrojio ih je p. G. Deshayes, jedan od nasljednika sv. Ljudevita. *Braća sv. Gabrijela* su dio velike monfortanske obitelji koji njeguju i svjedoče duhovnost sv. Ljudevita i ima svoje korijene u njegovu apostolatu.

ožujak – travanj - Misije u Taugon-la-Ronde. Po završetku misija u Taugonu Montfort je našao malo vremena i uputio se u La Rochelle. Kada to saznadoše Kćeri Mudrosti izidoše mu u susret kod Petit-Plessisa, isusovačke kuće samo 1 km izvan grada.

travanj - Misije u St-Amand-sur-Sevre. Piše pjesmu *Novi hvalospjev u čast Gospe od hlada*

svibanj - lipanj - Misije u Merventu i boravak u špilji

Sredinom srpnja Montfort je ponovo u La Rochelleu. Nadgleda rad škola i događaje u maloj družbi Mudrosti. Glavi razlog ovog Ljudevitova boravka u gradu bio je pisanje *Pravila Kćeri Mudrosti*. Osim ovih glavnih već spomenutih spisa, sv. Ljudevit je napisao brojne kraće spise koje možemo naći u izvornom kritičkom zdanju njegovih sabranih djela.

kolovoz – rujan - Misije u Fontenay-le-Comte.

rujan – listopad- U Merventskoj spilji. Piše pjesme Odluke grešnika obraćenog u misijama da ostavi svijet i grešne prigode. Novi hvalospjev o samoći.

Marijine sestre iz Fontenaya zatražile su od misionara da im održi duhovne vježbe. I za vrijeme duhovnih vježbi dogodio se jedan od najznačajnijih susreta u njegovu životu i najvažniji za budućnost misionarske družbe koju je svetac toliko sanjao. Svećenik Renato Mulot, koji će postati prvi nasljednik sv. Ljudevita u družbi, pokušao je na vrata samostana i zatražio od Montforta da propovijeda misije i u Sanit- Pompainu, gdje je župnik njegov rođeni stariji brat Ivan. Renato Mulot je rođen u Fontenayu u uglednoj dobrostojećoj kršćanskoj obitelji koja je crkvi dala više svećenika i redovnica. Montfort prorokuje Mulotu da će ozdraviti ako se pridruži njegovoj misionarskoj ekipi, na što on pristaje i ostaje s Ljudevitom do njegove smrti.

U ovom periodu zadnjih godina života Montfort žurno radi i na dovršenju svoj pjesničkog opusa te nastaju brojne pjesme na više tema koje održavaju njegovo duhovno stanje i usredotočenost: *O korisnosti hvalospjeva, Pjesnicima vremena, Predodređenim osobama, Vrednovanje kreposti i težnja za njom, Ljepota djevičanstva, Nužnost pokore, Pobjeda križa, Odvažnost i molitve savršenog i gorljivog misionara, Žudnje za utjelovljenom Božanskom Mudrosti ili Djetetom Isusom, Novi hvalospjev Gospi, Poziv Isusa Krista grešniku da izvuče korist iz misije, Želja za svetom Pričešću, Grešnikovo beznade na samrti, O Božjoj ljubavi, Pravila za čovjeka koji se obratio u misijama, Novi hvalospjev duhovnog siromaha, Novi hvalospjev u čast Gospe od strpljivosti, Novi hvalospjev o kršćanskoj svadbi, Novi hvalospjev u čast svetog Pija V., pape, koji je nedavno proglašen svetim, Hvalospjev ljubavi, Hvalospjev kćerima Mudrosti, Novi hvalospjev Gospi od darova, Put neba, Služenje Bogu u duhu i istini, Istinski kršćanin, Ispraznosti svijeta - novi hvalospjev, Novi hvalospjev Presvetom Sakramentu.*

*jesen – prosinac - Misije u Vouvant. 159. Za ove misije je svetac je napisao pjesmu
Novi hvalospjev u čast Gospe od utjehe*

1716

Misije u Vouvantu su važne i za budućnost Družbe misionara koju želi osnovati sv. Ljudevit Gospođa Katarina Dubois, supruga kraljevog namjesnika Barrea dala je istome komad zemljišta, trećinu hektara, a udovica Renne Arcelin je dala polovicu kuće, koja se satojala od 4 prostorije s dvorištem. Svi navedeni darovi dani su pod uvjetom da Montfort ili oni koji ga naslijede borave u Vouvantu, u protivnom se vraćaju darovateljima ili njihovim potomcima. Posjedi koje je dobila Družba u Vouvantu i darovnica od 2. i 3. siječnja 1716. *prva su povijesna svjedočanstva pravnog karaktera o postojanju Družbe.* Darovnicu je potpisao i "Ljudevit Marija Montfortski Grignon, svećenik misionar Duha Svetoga".

siječanj - Misije u St-Pompain.

veljača - Misije u Villiers-en-Plaine.

ožujak – Hodočašće od 33 Pokornika u St-Pompain Našoj Gospi od Ardilliersa u Saumur s nakanom da isprose dobre misionare za družbu. Nakon njih sam Ljudevit s nekoliko braće obavlja isto hodočašće.

I u zadnjoj godini života Montfort neumorno stvara i nastavlja pisati pjesme: *Utjeha ožalošćenih I, Naše prikazanje Mariji i Isusovo prikazanje Ocu po Marijinim rukama, O Božjim savršenstvima, Slava Božja u njegovim djelima, Pohvale Bogu za njegova dobročinstva, Večernji hvalospjev, Utjeha ožalošćenih II, Utjeha ožalošćenih III, Obraćeni grešnik, Zaziv Duhu Svetome, Svi slavite Gospodina, Svojstven lijek protiv mlakosti, Sveto putovanje - novi hvalospjev, Novi hvalospjev, poticaj na gorljivosti ili jutarnje buđenje za misije.*

1. travnja - Stiže u St-Laurent-sur-Sevre.

5. svibnja - Početak misije u St-Laurentu.

22. travnja biskup Monsignor Champflour je posjetito Saint-Laurent. Biti će prvi i jedini puta da neki biskup osobno prisustvuje misijama sv. Ljudevita.

28. travnja - Držeći u jednoj ruci papin križ, u drugoj Marijin kip koji je uvijek sobom

nosio Montfort uđe u komu. Još jedanput na trenutak dođe k svijesti te snažno i silovito izreče zadnje riječi: “Uzalud me napadaš! Ja sam između Isusa i Marije. Bogu hvala i Mariji. Na kraju sam svoga puta, gotovo je, neću više grijешiti!” Bijaše 8 sati navečer, utorak 28. travnja 1716. Sv. Ljudevit Marija Grignion Montfortski umrije sa 43 godine, 2 mjeseca i 28 dana života.

Nakon smrti sv. Ljudevita redovničke družbe koje je on osnovao proživljavale su velike kušnje. Mulot i Vatel mole ali se ne osjećaju dostojnim preuzeti i nastaviti baštinu sv. Ljudevita. idu po okolnim župama, pomažu župnicima i tako provedoše gotovo dvije godine. U korizmi 1718. župnik iz Logesa, koji je cijenio Montforta i smatrao ga svecem a poznao je situaciju Mulota i Vatel i smatrao ih sposobnima nastaviti djelo sv. Ljudevita poslužio se svetim lukavstvom. Pozvao je u župu dvojicu svećenika. Oni dođoše misleći da se radi o uobičajenoj ispomoći za korizmeno ispovijedanje, a župnik u njihovoj prisutnosti navijesti narodu da će Montfortovi nasljednici održati misije u župi.

Budući da nisu pripremili misije da su umjesto propovijedi su čitali odlomke iz nekih dobrih knjiga i komentirali ih, pa ipak uspjeh misija bijaše iznad svakog očekivanja. Jednom zgodom će Vatel reći da ni u jednim misijama koje su poslije propovijedali nije bilo toliko plodova kao u ovim prvim. Dvojica misionara sve to pripisaše zaslugama i zagovoru Montforta, a njima samima to bijaše znak i poticaj da nastave njegovo djelo. Mulot, dostojan nasljednik sv. Ljudevita, izrast će u velikog pučkog misionara koji će propovijedati preko 230 misija u životu, a kao i Montfort umrijeti će za vrijeme misija u Questembetu 12. svibnja 1749.

U međuvremenu Kćeri Mudrosti u La Rochelleu su nailazile na velike poteškoće koje su s mukom nadilaze. Iz Poitiersa 1719. ih pozvaše ih da se vrate u Ubožnicu u kojoj po njihovu odlasku ponovno zavladaše neredi. Sestre se vratiše u Poitiers, pa ipak ne ostaše dugo u ubožnici jer je uprava hitjela imati nadzor nad njihovom zajednicom, što za redovnice bijaše neprihvatljivo.

Konačno Marija Luiza stupi u kontakt sa gospođom Bouille, koju Montfort čudesno ozdravi u Poitiersu. Ona je iz zahvalnosti prikupljala sve korisne informacije o njemu potrebne za pokretanje postupka za proglašenje blaženim. Kada udovica Bouille sazna za situaciju duhovnih kćeri sv. Ljudevita odluči im 1720. kupiti kuću za njihovu redovničku zajednicu u Saint-Laurentu. Biti će to *Maison - Longue* – Duga Kuća, tako prozvana zbog neuobičajenog izgleda, prva kuća matica Kćeri Mudrosti. Dvije godine kasnije ista osoba misionarima Zajednice Duha Svetoga ili Družbe Marijine kupi kuću *Chene - Vert* – Zeleni hrast. Biti će to prva kuća matica misionara montfortanaca.

Pet godina nakon smrti sv. Ljudevita 1722. obadvije njegove družbe su okupljene u mjestu gdje počivaju posmrtni ostaci njihova utemeljitelja. Te iste godine prve 3 novakinje nakon Montfortove smrti dadoše zavjete u Družbi Kćeri Mudrosti. U Družbi misionara kojoj se u međuvremenu pridružiše iz sjemeništa Duha Svetoga u Parizu Le Valios i Thomas, te Guillemont župnik iz Contra i brat Joseau, izabraše Mulota za Poglavaru te svi položio zavjete osim brata Maturina. On i nakon Montfortove smrti nikada nije napuštao grupu, a zavjete nije položio zbog skrupula u savjesti. Pa ipak će sve do svoje smrti 1760. ostati najvjerniji suradnik družbi u misijama. Konačno redovničke zajednice koje je svetac toliko želio bile su na nogama i mogle su započeti svoj povijesni hod pod Marijinom okriljem i zaštitom utemeljitelja.

1888

Papa Leon XIII proglašava 22. 01. Ljudevita Mariju Grigniona de Montforta blaženim.

1947

Papa Pio XII 20. 07. je proglasio bl. Ljudevita svetim.

1987

Papa sv. Ivan Pavao II 25. 03. u enciklici *Otkupiteljeva Majka* cijeloj Crkvi preporuča sv. Ljudevita kao „svjedoka i učitelja“ autentične marijanske duhovnosti.

2. Kronologija povijesti Družbe Marijinih misionara Montfortanaca

2.1. Družba u 18-tom stoljeću

1722. - Dobrotvori kupuju prvu kuću za Družbu u Saint- Laurent-sur Sevru i prvi članovi daju zavjete. Za generala je izabran p. Mulot. Ubrzo su redovnici pučki prozvani Mulotinci. Zajednica broji 3 do 4 svećenika i nekoliko braće pomoćnika među kojima je i brat Maturino. Imamo siguran podatak da 1743. družba broji 13 članova. U cijelom 18. stoljeću broj redovnika Montfortove družbe neće prijeći broj 20.

1748.- Papa Benedikt XIV usmeno odobrava pravila Družbe u privatnoj audijenciji trojice misionara.

1759 i 1760 – Umiru Marija Luiza i brat Maturino

1773.- Kralj Ljudevit XV javnom poveljom priznaje Družbu kao javnu ustanovu u Francuskoj pod imenom *Misionari Duha Svetoga*. General Besnard tom zgodom prilagođuje izvorna pravila kako bi zadobio željeno odobrenje.

2. 2. Družba u periodu između Francuske revolucije i Restauracije (1789 –1841)

1789.-Izbija Francuska revolucija. Ukidaju se privilegije redovnicima, 2. 11. 1789 proglašava se nacionalizacija crkvene imovine, a 13. 2. 1790 zabranjuje se polaganje zavjeta i proglašava civilna konstitucija klera po kojoj revolucionari organiziraju nacionalnu Crkvu u Francuskoj. Izbor biskupa je bio zamišljen kao stvar naroda, bez dopuštenja i miješanja Pape. Papa Pio VI osudio je te odluke, a pristaše revolucije počele progone protiv svećenika koji ne polože zakletvu na civilnu konstituciju klera. Montfortova Družba je u cijelosti ostala vjerna Papi, a kako bi preživjeli prihvatili su ne polagati zavjete. Tako misionari postadoše svjetovni svećenici s osobnim obećanjem vjernosti družbi.

1792.- Selektivno se ukidaju gotovo sve redovničke družbe u Francuskoj među kojima i *Misionari Duha Svetoga* iz Saint- Laurent-sur Sevra. U progonima koji su se nadvili nad Družbom misionari u kovčegu uz druge stvari skloniše i zakopaše rukopis *Rasprave o pravoj pobožnosti prema presvetoj Djevici Mariji*.

1793. – U Vandejskom ratu oporbe revoluciji 5 članova družbe misionara i 34 Kćeri Mudrosti će završiti život mučeničkom smrću. U vihoru rata još dvojica braće izgubiše život tako da se broj članova družbe prepolovio. 1799 bijaše samo 9 misionara od kojih su samo 4 boravila u Saint- Laurentu.

1801. – Početak stoljeća u Francuskoj je u znaku uspona Napoleona. Concordat sa Svetom stolicom iz 1801. je početak novog razdoblja i obnove Crkve u Francuskoj. Bogoštovlje u Saint- Laurentu je bilo obnovljeno samo dvije godine ranije. Družba nastoji ponovno organizirati misijski apostolat i u prvim desetljećima 19-tog stoljeća broji najviše do 20 članova.

1825. - General Deshayes (1821-1841) ostaje u povijesti Družbe zapisan kao providonosna osoba. Poduzeo je hodočašće u Rim s ciljem da dobije odobrenje pravila Družbe misionara i Kćeri Mudrosti te da ispita mogućnosti za pokretanje procesa za beatifikaciju Montforta koji će započeti u Rimu tek 1831. Papa Leon XII primio je Deshayesa u privatnu audijenciju i uručio mu *Kratku pohvalu* za družbe, prvi papinski dokument za redovničke družbe koje je osnovao sv.Ljudevit.

1832.- Na kapitulu Družbe u Saint- Laurent na poticaj Deshayesa obnavlja se praksa polaganja zavjeta, a slijedeće godine Deshayes piše nove konstitucije nadahnjujući se na onima koje su pisali Mulot i Besnard. Deshayes bijaše energična osoba koja je ostavila duboki trag u povijesti Crkve kao utemeljitelj više redovničkih muških i ženskih družbi. Kada je preuzeo vodstvo misionara u Družbi bijaše 14 članova od kojih samo 9 prihvatiše praksu obnove zavjeta, a u trenutku njegove smrti Družba je brojila 68 članova, od kojih je 18 svećenika bilo isključivo posvećeno održavanju misija.

2. 3. Povratak izvorima i obnova Družbe

1842.- Nakon više od 130 godina pronađen je glavni ali nepotpun spis sv.Ljudevita, a 1843. Grillard, ravnatelj sjemeništa iz Lucona objavit će ga pod imenom *Rasprava o pravoj pobožnosti prema Presvetoj Djevici Mariji*. Pod tim imenom raširit će se po cijelom svijetu.

1853. - Papa Pio IX odobrava spise sv.Ljudevita i daje papinsko priznanje pravilima Družbe koje je napisao sv.Ljudevit tako da uz povratak izvornim pravilima Družba ponovno uzima i ime koje joj je dao utemeljitelj. Od 1853. neće se više govoriti o *Družbi Duha Svetoga* nego će se u svim dokumentima nazivati *Družba Marijinih misionara*. Sredinom 19-tog stoljeća Marijina družba broji 135 članova.

1865.- Družba Marijina otvara zajednicu u 1821. obnovljenom svetištu Kalvarije u Pontchateau.

1872.- Družba otvara prvu zajednicu izvan Francuske i upućuje prve misionare na Haiti. Koju godinu kasnije 1876. u Pontchateau otvara se prvo sjemenište za potrebe Marijane družbe i za Crkvu u Haitiju.

2.4. Novo lice Družbe u službi opće Crkve i proslava sv.Ljudevita

1880.- Poslije poraza u ratu s Prusijom 1870. opći kongres u Francuskoj proglašava Treću republiku koja će se održati sve do početka drugog svjetskog rata. Do početka prvog svjetskog rata 1914. Republika je antiklerikalna i restriktivna u odnosu na redovnike. 1880 izdaju se represivni zakoni, isusovci su protjerani iz Francuske, misionari Marijine družbe su privremeno bili protjerani iz svojih samostana.

1881.- Družba je sve više zabrinuta za svoj opstanak i budućnost te po prvi put otvara jednu kuću u Evropi izvan Francuske. 24. siječnja 1881. novicijati se premješta u Holandiju. Ubrzo i Holandani ulaze u Družbu te je njihov broj do te mjere narastao da se 1905. osnovala Holandska provincija Družbe Marijine.

1883.- Misionari montfortanci otvaraju misiju u Kanadi.

1887.- Za kontakt među misionarima montfortancima koji se već nalaze u 4 različita naroda počinje izlaziti prvi bilten družbi, *Echo montfortain*, - *Montfortanski odjek*.

1888.- Papa Leon XIII proglašava 22. 1. Ljudevita Mariju Grigniona de Montforta blaženim. Družba broji 216. članova.

1899.- U Otavi u Kanadi utemeljuje se po prvi put *Bratovština Marija kraljica srdaca* koju je želio još sv.Ljudevit. Iste godine u Rimu se otvara prva kuća Družbe Marijinih misionara uz koju će biti izgrađeno svetište Marije kraljice srdaca i koja će postati središte Bratovštine te sve do 1970. funkcionirati kao Međunarodni kolegij družbe.

1900.- U Francuskoj se pooštravaju restriktivne mjere i zakoni protiv redovnika. Družba u tim uvjetima otvara kuće u novim državama. 1901. u Danskoj, Islandu i Shieru u Africi. 1902. u Peru. Generalna kuća se premješta iz Saint- Laurenta.

1903.- Za generala Družbe je bio izabran p. Lhoumeau koji je godinu dana prije napisao knjiga koja je ostavila duboki trag montfortnaskoj tradiciji *La vie spirituelle a l'ecole de b. Louis M.G de Montfort*. Na njegov poticaj počinje dublji studij i divulgacija montfortanske duhovnosti. U Francuskoj i Kanadi misionari montfortanci počinju izdavati prve časopise. Otvara se prva kuća u Sjedinjenim Američkim državama i Kolumbiji.

1904.- Odobrene su nove konstitucije Družbe prilagođene novom kanonskom zakoniku, a na generalnom savjetu Družba se dijeli na dvije provincije i dva provincijalna vikarijata.

1916.- Otvara se prva apostolatska škola u Italiji.

1919. – 1940. - Na prvom generalnom kapitolu poslije Prvog svjetskog rata u kojemu je poginulo 16 članova Družbe po prvi puta se koristi izraz Montfortanci za pripadnike Družbe Marijinih misionara i on će se ustaliti u cijelom svijetu. U periodu između dva svjetska rata dolazi do naglog širenja spisa sv.Ljudevita. Družba otvara nove kuće, 1922. u Mozambiku, 1924. u Indoneziji, 1932. u Zairu, 1933. u Madagaskaru, 1936. u Portugalu. Družba u cijelom svijetu broji oko 1000 članova.

1940-1945.- U Drugom svjetskom ratu diljem svijeta mnogi misionari montfortanci su bili vojni kapelani, a budući da u Francuskoj redovnici nisu oslobođeni služenja vojnog roka, 107 članova

Francuske provincije (oko 10 % cijele Družbe) je bilo mobilizirano. Samo trojica su poginula, a većina njih je bila zarobljena i dočekala kraj rata u zatočeništvu.

1947.- Papa Pio XII 20. 7. je proglasio bl. Ljudevita svetim.

1950. - Generalna kuća Družbe Marijinih misionara iz Saint- Laurent premiješta se se u Rim. Družba broji 1273 redovnika.

1951- 1960.- Diljem svijeta dolazi do širenja montfortanske duhovnosti. Gotovo sve provincije izdaju misionarsko-marijanske časopise. Promiče se studij u Družbi i više subraće postaju ugledni znanstvenici stručnjaci u području mariologije

1962- 2000. – Na drugom Vatikanskom Koncilu je sudjelovalo 13 montfortanaca biskupa i tadašnji general reda Heiligers. Par godina poslije završetka Koncila družba je brojila najveći broj članova u svojoj povijesti koji je dosegao skoro 2000. U slijedećim godinama otvaraju se montfortanske zajednice u Brazilu, Argentini, Indiji. 1984. Družba dobiva obnovljena pravila u duhu drugog Vatikanskog Koncila i usklađena s Novim kanonskim zakonikom.

1987 Papa sv. Ivan Pavao II u enciklici *Otkupiteljeva Majka* cijeloj Crkvi preporuča sv. Ljudevita kao „svjedoka i učitelja“ autentične marijanske duhovnosti.

Danas Družba Marijinih misionara montfortanaca djeluje diljem svijeta na svim kontinentima. Njegujući duhovnost i karizmu utemeljitelja služi Kristu, Crkvi i ljudima naviještajući Evanđelje. Družba broji oko 1300 članova i podijeljena je u desetak provincija i više vikarijata. Generalna uprava Družbe se nalazi u Rimu.

2. 5. Družba Marijinih misionara montfortanaca u Hrvatskoj

Duhovnost svetog Ljudevita je već odavno prisutna u Crkvi u Hrvata. Ona počinje s prvim prijevodom Rasprave na hrvatski jezik što ga je učinio nadbiskup vrhbosanski dr.Josip Stadler 1894. Od tada su ponovljena različita izdanja Rasprave, a prevedeni su i drugi spisi sv.Ljudevita. Od tada su se mnoge osobe nadahnule na Montfortu. Svakako valja spomenuti blaženog kardinala Stepinca i slugu Božjega Antu Antića.

1973. - Počinje povijest družbe misionara montfortanaca u Hrvatskoj. S povremenim prekidima od tada pa do danas u Hrvatskoj je bio prisutan neki od redovnika svećenika montfortanaca koji su nastojali širiti montfortansku duhovnost sv.Ljudevita propovijedanjem i izdavanjem njegovih djela u više izdanja.

2001.- Utemeljena je prva zajednica Družbe u Hrvatskoj. Misionari montfortanci danas u Hrvatskoj

žive i rade na gore navedenoj adresi.

3. Poslanje, duhovnost i formacija misionara monfortanaca

Sveti Ljudevit Marija Grignon Montforski je utemeljitelj i duhovni otac naše redovničke zajednice. Članovi "*Družbe Marijine*" mogu biti braća i svećenici, koji su primili u Crkve jednu posebnu duhovnost i karizmu.

3. 1. Karizma misionara monfortanaca

Pod karizmom monfortanaca podrazumijevamo jedan poseban dar koji je Montfort primio od Boga i koji je prije svega on sam živio a potom priopćio svojim učenicima i nasljedovateljima. Karizma se potom čuva, produbljuje i razvija kroz čitav život našeg redovničkog instituta. Taj posebni dar razlikuje nas od drugih redovničkih ustanova, jer je karizmatička oznaka vlastita svakoj redovničkoj zajednici. Na taj način karizma određuje poseban tip duhovnosti, života i apostolata otaca monfortanaca. Karizma je dakle duhovni dar koji Bog daruje onima koje poziva da uđu u našu redovničku zajednicu da tako budu osposobljeni da vrše svoje poslanje za dobrobit Crkve. Montfort, koji je od Pape Klementa XI dobio naziv "*apostolski misionar*", želio nas je kao misionare-propovjednike, koji će nastaviti Isusovo poslanje povjereno apostolima.

U “*Gorućoj molitvi*” Montfort moli ovako : “Svemogući Bože, spomeni se ove družbe..., i pošalji radnike u svoju žetvu i dobre misionare u svoju Crkvu” (GM 3), “ Slobodne sinove tražim od tebe... koji bez zapreke lete na sve strane kamo ih Duh sveti goni” (GM 9).“ Pošalji Duh svoj koji je sav oganj, na zemlju da na njoj podigne svećenike koji će biti sama vatra da pomoću njih lice zemlje bude obnovljeno i tvoja Crkva preobražena” (GM 17).

U “ *Pravilu svećenika misionara družbe Marijine*”, potvrđuje istu misao :“Ovi svećenici treba da budu od Boga pozvani da obavljaju misije poput siromašnih apostola”(PM 2).“Cilj misija je obnova kršćanskog duha među kršćanima” (PM 56).

Kao što se vidi iz Montfortovih izvornih tekstova a isto tako i iz naših redovničkih konstitucija karizma misionara monfortanaca je prije svega *evangelizacija*, koja ima za cilj dovesti svaku osobu do sjedinjenja sa Isusom Kristom. To se sjedinjenje ostvaruje putem obnove svijesti o važnosti krsnih zavjeta kršćanina, te putem prave pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji. Monfortanci dakle pripadaju institutu apostolskog života, s važnom marijanskom karakteristikom.

3. 2. Duhovnost misionara monfortanaca

Evangelizacije naše Družbe je animirana i vođena monfortanskom duhovnošću kojom moraju biti prožeti njezini članovi. Monfortanska duhovnost je prije svega put traženja i suobličenja Isusu Kristu: Naš utemeljitelj je bio svećenik mističnog iskustva koji je žarko tražio i želio prisutnost Boga živoga u svome životu : “Obuzela me je velika želja da te posjedujem i da te tražim na sve strane...” (LJVM 2). On naziva Isusa Krista *Vječna, Utjelovljena i Raspeta Mudrost*, koja svoju ljubav prema čovjeku pokazuje u otajstvu Utjelovljenja (25 ožujak je centralna svetkovina Družbe), koje je za Montforta “ najuzvišenije jer sadrži u jezgri sva druga otajstva” (PP 248); i u otajstvu trpljenja i smrti na Križu : “ Evo po mom mišljenju najvećeg otajstvo Vječne Mudrosti: to je Križ “

(LJVM 167), “ Vječna Mudrost tako se sjedinila i pritjelovila križu, da se s pravom može reći da je Mudrost Križ i da je Križ Mudrost “ (LJVM 180).

Najsavršenije sredstvo ili put kojim se postiže sjedinjenje s Božanskom Mudrošću je nježna i istinska pobožnost prema Presvetoj Djevici :“Od svih sredstava da zadobijemo Isusa Krista, Marija je najsigurnije, najlakše, najkraće i najsvetije” (LJVM 212);“Tko želi imati Isusa, mora imati Mariju “ (LJVM 205); “Zato, što budeš više gledao Mariju u svojim molitvama, djelima i patnjama... vjeruj mi, naći ćeš Isusa Krista koji je uvijek s Marijom velik, silan, djelotvoran i neshvatljiv” (PP 165). “Marijina je najveća težnja da nas sjedini s Isusom, svojim Sinom, a Sinovljeva je najveća težnja da dodemo k njemu po njegovoj Majci “ (PP 75). Proizlazi da, osvijetliti lik i ulogu Majke Božje u povijesti spasenja i kršćanskoj duhovnosti, jedan je od specifičnih zadataka misionara monfortanaca !

Naša duhovnost je dakle kristocentrično - marijanska, a njezina najbitnija karakteristika je “Osobna posveta Isusu Kristu po Marijinim rukama” :

“Bez sumnje, najsavršenija od svih pobožnosti je ona koja nas najsavršenije Isusu upriličuje i sjedinjuje. A pošto je Marija od svih stvorova najviše upriličena Isusu, dosljedno i pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji više od ijedne druge pobožnosti posvećuje i upriličuje dušu Isusu, pa što je neka duša više posvećena Mariji, to će biti više posvećena i Isusu Kristu. Eto zato savršeno i potpuno posvećenje Isusu nije ništa drugo nego savršeno i potpuno posvećenje sama sebe Presvetoj Djevici; ili drugim riječima, ta je posveta savršena obnova zavjeta i obećanja učinjenih na krštenju “ (PP 120).

Radi se zapravo o svetom ropstvu Isusu u Mariji. Posveta Isusu po Mariji može se izgovoriti na sažet način koji glasi ovako : “*Totus Tuus. Sav sam Tvoj, i sve moje je Tvoje, ljubezni moj Isuse, po Mariji tvojoj presvetoj Majci* “ (PP 233). Posveta koju Montfort uči jest put obnove i sazrijevanja krsnog posvećenja po Mariji, nasljeđujući njezine kreposti kako bi postajali sve više otvoreni djelovanju Duha Svetoga u nama :“Zato, što više nalazi Mariju, svoju milu i nerazdruživu Zaručnicu u kojoj duši, to postaje djelotvorniji i moćniji da u toj duši proizvede Isusa Krista, a tu dušu u Isusu Kristu. O, otajstva milosti, nepoznata i najučenijima i najduhovnijima među kršćanima.” (PP 20-21).

Ako bismo željeli sažeti sve ovo što smo rekli u vezi karizme i duhovnosti, poslanje misionara monfortanaca ima četiri stava ili izraza, a to su: 1. Evangelizacija; 2. Marija; 3. Nenavezanost; 4. Rad u zajedništvu.

3. 3. Formacija misionara monfortanaca

Montfort je napisao jedno malo djelo “Goruća molitva” u kojoj se moli Presvetom Trojstvu za buduće misionare monfortance: “Što te molim? Liberos - slobodne sinove svećenike koji su slobodni tvojom slobodom, koji će robovati tvojoj ljubavi i volji..., koji će hodati svuda s gorućim svijetlećim bakljama Evanđelja u ustima...”. Cilj formacije je izgraditi redovnika monfortanca - apostolskog čovjeka koji je spreman predati vlastiti život Isusu Kristu po Mariji i provoditi bratski život u redovničkoj zajednici. Ako se neki mladić ili djevojka osjeća pozvanim od Boga i želi započeti put formacije, treba prije svega stupiti u kontakt s ocima monfortancima koji žive u Zagrebu. Kroz duhovno vodstvo, zajedničke susrete i molitvu kandidati će moći produbiti i pojasniti svoj poziv. Da bi se započeo put formacije potrebna je izvjesna ljudska i duhovna zrelost.

4.4. Etape formacije:

1. Potrebno je neko vrijeme provesti u kući otaca monfortanaca zbog međusobnog upoznavanja.
2. Postulat = priprava za novicijat.
3. Novicijat = uvođenje u redovničko-monfortanski život. Na svršetku se polažu privremeni zavjeti.
4. Juniorat = od prvih do vječnih zavjeta. Radi se o periodu sazrijevanja redovničkog poziva. Uključuje filozofsko-teološki studij.
5. Polaganje vječnih-doživotnih zavjeta, đakonsko i svećeničko ređenje.

S obzirom na sadašnje okolnosti, veći dio perioda formacije obavlja se u Italiji, jer naša redovnička zajednica pripada talijanskoj provinciji otaca monfortanaca. Sve što smo rekli o formaciji budućih redovnika monfortanaca odnosi se i na formaciju budućih redovnica “*Kćeri Mudrosti*”, tj. ženske grane naše Kongregacije.

LITERATURA

Izvori:

1. Sv.Ljudevit M.G. Montfortski, *Oeuvres complètes (Sabrana djela)*, Edition du seuil, Paris 1966. Prvi dio Sabranih djela je objavljen i na hrvatskom jeziku u izdanju Symposiona, 1980.
2. J. Grandet, *La vie de messire Louis M.G. de Montfort*, Nant 1724. Autor je svećenik sulpicianac koji je veći dio svoga životnog vijeka proveo kao rektor sjemeništa u Angersu. On je prvi napisao i objavio životopis sv.Ljudevita samo 8 godina nakon njegove smrti. Napisao je velik broj pisama osobama koje su poznavale Montforta i tražio od njih pismena svjedočanstva o njemu tako da je ovaj životopis izvor dragocjenih informacija i svjedočanstava suvremenika sv.Ljudevita.
3. J. B. Blain, *Aberge de la vie de Louis M.G. de Montfort*. Dokument od prvorazredne vrijednosti jer je pisan od suvremenika i prijatelja sv. Ljudevita koji je s njim živio dugi niz godina i napisao o tome svoja sjećanja.
4. Ch. Besnard, *Vie de messire Louis M.G. de Montfort*. Autor je treći generalni upravitelj Družbe Marijinih misionara monfortanaca. Besnard je poznao Grandetov životopis sa svim prednostima i nedostacima, te je skupljajući svjedočanstva Ljudevitovih najbližih suradnika i suvremenika, sestre Marije Luize, brata Matutina, Mulota, Vatela i drugih napisao oko 1770. najpotpuniji životopis sveca.

Znanstveni studiji korišteni u pisanju ovog djela:

1. *Dictionnaire de spiritualité montfortaine*, Ottawa 1994. - Rječnik montfortanske duhovnosti sa preko 80 znanstvenih članaka koji obrađuju sve vidike montfortanske duhovnosti. Na tom rječniku je više godina radilo 68 stručnjaka iz cijelog svijeta iz svih područja teologije i duhovnosti. Rječnik je dostupan na engleskom, francuskom, španjolskom i talijanskom jeziku.
2. S. De Fiores, *Itinerario spirituale di s. Luigi Maria di Montfort*, Dayton Ohio 1974. Doktorska disertacija i nezaobilazna studija o duhovnom putu sv.Ljudevita.
3. M. Sušac, *La cristologia sapienziale di s. Luigi Maria di Montfort*. Rim 1996. Naš magistarski rad, posebno prvo poglavlje o Isusu Kristu u duhovnom iskustvu sv.Ljudevita.

Životopisi sv. Ljudevita

Na evropskim jezicima napisan je veliki broj životopisa sv.Ljudevita. Mi smo se prilikom pisanja koristili po našem sudu najvažnijim životopisima objavljenim u 20-tom stoljeću.

1. L. Le Crom, *Un Apotre Marial, St. Louis M.G. de Montfort*, Pontchateau 1942.
2. L. Perouas, *Grignion de Montfort, les pauvres et les missions*, Pariz 1966.
3. B. Guitteny, *Grignion de Montfort, missionnaire des pauvres*, Pariz 1933.
4. P. Buodonno, *San Luigi-Maria Grignion de Montfort*, Bergamo 1947.
5. B. Papasogli, *Montfort, un uomo per l'ultima chiesa*, Rim 1991.
6. E. Falsina, *Dio non manca mai, vita di Luigi-Maria Grignion de Montfort*, Rim 1997.

SADRŽAJ

Predgovor

PRVI DIO: PUT DO SVEĆENIŠTVA

1. Dom i domovina
2. Djetinjstvo sv. Ljudevita
3. U isusovačkom zavodu sv. Tome u Rensu
4. U Parizu, u sjeni sv. Sulpicija
5. U sv. Sulpiciju, zemlji svetaca

DRUGI DIO:

TRAŽENJE PUTA ZA OSTVARENJE VLASTITIH SVEĆENIČKIH IDEALA

1. Pastoralni izbori mladog svećenika Grigniona
2. Ljudevit Marija Grignion u zajednici sv. Klementa u Nantu
3. U Poitiersu, siromah među siromasima
4. Bratska ljubav i put u Pariz
5. Baština za siromahe
6. Zaručničko bdijenje i tamna noć duha sv. Ljudevita
7. Posljednja kapelanska služba u Ubožnici i mistično vjenčanje s Mudrošću i Križem po Mariji

TREĆI DIO:

MISIONARSKI APOSTOLAT SV. LJUDEVITA MONTFORTSKOGA

1. Konačno misionar
2. Hodočašće u Rim, susret s Papom i dobivanje titule apostolskog misionara

3. Svetačka tumačenja i rad u misionarskoj ekipi Leudugera
4. Boravak u samotištu sv. Lazara
5. Misionarsko djelovanje sv. Ljudevita u Nantu
6. Kalvarija u Pontchateau
7. Metoda održavanja misija sv. Ljudevita Montfortskoga
8. U biskupijama Lucon i La Rochelle
9. Zakopani Marijanski biser: Rasprava o pravoj pobožnosti prema Presvetoj Djevici Mariji
10. U traženjima suradnika i misionara za novu družbu
11. Novi misionarski naponi i zadnje veliko putovanje k Blainu u Rouen
12. Zadnje godine života: put prema slavi
13. Zadnje misije u Saint-Laurentu-sur-Sevru i smrt sv. Ljudevita

Dodatak

1. Kronologija života sv. Ljudevita Marije Grigniona Montfortskoga
2. Kronologija povijesti Družbe Marijinih misionara Montfortanaca
3. Poslanje, duhovnost i formacija misionara monfortanaca

Literatura